

ॐ नमः शिवाय ॥ यथाहं मानसीकन्या वाससी समयश्च ॥ अथर्वनामुपिहृदि म
 हर्षिकुपेवाहवात् ॥ तस्मै रुगवत्तुहत्वा नमः सत्यायवधस ॥ पूर्वमाययवाहय वक्षवावाथव
 यहा ॥ मतिमन्तानमाविधः यनासोहृतिमागवात् ॥ पकाहंजनितालाके महागवत्तुहत्वा ॥
 व्यासनावायवीविद्धि विद्धिनावायवीयुर्गु ॥ काश्चन्यः पूरुवीकाका महागवत्तुहत्वा ॥ तस्मा
 द्वासाहं वधमैवद्वत्तुहत्वा ॥ निवर्गसाधनेयुर्गु गतकाटिपविस्तुर्व ॥ निर्दग्धवृत्ताकपू
 वाहन्यायविस्तुर्व ॥ मीमासाधर्मत्तुहत्वा यविन्यात्मसात्कर्तु ॥ मत्पूयतवपूनः कल्यादावद्व
 म्भरवः ॥ पवलिः सर्वत्तुहत्वा वृत्ता स्यात्तुहत्वा ॥ कालनाग्रहर्गद्वत्ता पूर्वमायतदाविस्तुर्व ॥ या
 दगधकत्वा वृत्ताके स्मिन्पूकागत ॥ अथापिद्वत्ताकपू गतकाटिपविस्तुर्व ॥ तद्वत्तुहत्वा
 पाद्री लावाजगद्वत्तु ॥ सर्व रुगाग्रयतव याधमिहयतवद्वत्तु ॥ याधमिहयतवद्वत्तु ॥

पिरुलि. मत्स्य आनी वरुवसा ॥ सुवलीवङ्गतालस्य. निमिलीयस्य जन्मनः ॥ तस्या वरुवसूगया. म
 वाक्यार्थवतिने ॥ माधववक्षस्यपाय. विष्णुवर्णमितात्मनः ॥ जातमारीचयिवदा. डयनक ४ सरी
 वन्दुमाः ॥ रावतीगान्मानिन्धु. यदिनस्यवर्माय ॥ तताज्ञानतमान्धस्य. कावस्तुजगतालवे ॥
 ७ ॥ तस्मादहमूयप्रत्य. पूवालीवक्षसोदिनः ॥ मर्द्धस्य जगतालाके. पूजितितुसा ॥ पूवालीस
 चलाकपूवातिरूपककलवः ॥ वक्षससुसमादत्त. द्वेदनाकतवानसी ॥ अंगानिचतुवावदा ४ पू
 यादाकदकार्णव ॥ अलावमनकथित. मदकानिर्गताविधि ॥ शुल्वाङ्गमदचमूर्ति. सतिदवांस्त्रि
 वेदुः ॥ व्यासकूपेनदावक्ष. सीतावार्थयूगयूग ॥ वरुलकूपमालान. द्वायवदायवविशु ॥ तदाष्टा
 द्वायवरुलेक. सीकयननिवागित ॥ वक्षसालिहिरैयुर्व. यावन्मारीमवीचय ॥ चतदवचवक्ष
 सहव्राणाहियधन ॥ पंचारिः ४ पंचारिः ४ पाक. सीकयाद्यासकीहिरै ॥ योक्कवैषधमसर्व यथा

सन्नः स्वयं विवाहः ॥ द्वितीयं यवार्थं ॥ सर्वं गुरु गणेशाय ॥ तृतीयं यवार्थं गुरु गणेशाय ॥ गङ्गा नारायण
 धृतः ॥ योक्तुं न वेदासिद्धिः सर्वं यद्विद्यया विना ॥ देवतानां मूर्तीनां च चित्तवर्त्तनं तथापि ॥ द्विती
 यं गुरु गणेशाय ॥ सर्वं विलोकनीयं ॥ अपवर्गस्य संस्कारं ॥ मोक्षं लोकां विलोकनीयं ॥ वक्ष्यतीति ॥
 यत्नं ध्यानि ध्यानं ॥ मिदं पितृणां मयि वल्लरी स्यात् ॥ ॐ देवदेव गुरु गणेशाय नमः ॥ मिदं महायात किं लिख्य
 ॥ ॥ सुत उवाच ॥ नमस्त्ये सर्वलोकां नमः ॥ विष्वक्पुत्रं जगत्पतिं ॥ ब्रह्माणां कर्तृणां सर्वं ॥
 वराणि वराणि ॥ तमही विष्णुं कर्माणि ॥ मृत्युर्हि लोकमात्रिकी ॥ यद्वाप्तुं नानिह ॥ वक्ष्यामि तव
 वसमाधिने ॥ मूर्तीनां च विलोकाय ॥ गुरुवाक्यं न वल्लरी ॥ तस्मादहं नृप ॥ यद्वाप्तुं नानिह ॥ वक्ष्यामि तव
 मरुदादिविलोकाय ॥ सृजतीति विनिश्चये ॥ अथ हि वक्ष्यामि यत्पूर्वं ॥ वक्ष्यामि तव ॥ अथ वक्ष्यामि
 गात्राय ॥ अथ वक्ष्यामि तव ॥ अनुरागं च लोकां विलोकाय ॥ मरुमवाय वल्लरी ॥ नदीनां यवार्थं ॥
 ३ वसिष्ठाय नमः ॥ तन्न यत्वा विद्यया ॥ ज्ञानं कर्तुं यधीत ॥

पञ्चमः पञ्चमः ॥ पञ्चमः ॥ मृगानां साधर्मसाध्वीमता सत्यं समाकिल ॥ अथ भव महा राग ॥
 गुरुः ॥ यत्नं कानि लिख ॥ ॥ सुत उवाच ॥ निवृत्तं चित्तं नृप ॥ यत्नं वदधर्मं ॥ धर्मधर्म
 यमहात्मा सो निर्जुग्ममेतन्नाचिरं ॥ पितृरुक्मा तथा लिख्यं सत्याज्जीवितया वल्लरी ॥ धर्ममात्रं मि
 यात ॥ देवचनं मववी ॥ कस्मात्त्वया तमा दूता ॥ धर्मं धर्मं धर्मं ॥ तन्न कथय कार्यं त
 य ॥ सत्यं मस्ति मया धर्मं वदधर्मं मिजी वरु ॥ ॥ धर्म उवाच ॥ दशाक्षं च न सत्यं तयसात
 यति ॥ तयसानेने ॥ मि पितृरुक्मा महा मते ॥ तन्न वदधर्मं ॥ दूता रीव दूता विरुम ॥ वदधर्मं
 लोकि ॥ पितृरुक्मा दूता नयन ॥ धर्मं नति तथ भाव ॥ सत्यं वदधर्मं ॥ तन्न वदधर्मं ॥ धर्मं म
 मां मववी ॥ कस्माद्वी गता जगत् ॥ कुमता गता वदधर्मं ॥ समाभन समाख्यातं यथ पित्रा नि
 नच ॥ सुमुखी रवितातात कात्यायनाय नमः ॥ अथ वदधर्मं ॥ उवाच ॥ यत्नं नम्यति ॥ गमन

ज्ञाना रु विद किं तां ॥ वंश नृवां विने ये व चरु र्थे य वि की र्ति त ॥ यश्च म मा क ग ली उ सर्व रु ली नि ग
 व ॥ द्विती य य वं ग ना श्च ॥ द्वीया ॥ स फ म सा ग वा ॥ तृती य य द म ग न्ति य द क ल य म् ॥ ये व व ॥ ग म् क रि
 ष्म गी ना थ क थ न ॥ र व ता य न की र्त्त न ॥ स च म ग ल य वा ॥ ल म्भि ॥ क थ यि ष्म मि वा द्वि डा ॥ ॐ दी य वि र
 ग कि लि र्थ र्थ साम ॥ ॥ ॐ त्या दि म हा य वा ॥ पा ध य वा ल व ग न प थ मा ध्या य ॥ १ ॥
 सर्व रु म य वा जि ने ॥ य ॐ मा प धे न ला वा न मृ षि नृ य य ध न वि ॥ अ म्भ ज न्म र्थ र्थ ग म नि रु
 जामि त व र्ण वि र्ण ॥ व द्म वि र्ण मृ षि म्भ य ॥ न म स्तु त्वा स मा हि त ॥ ॐ द्वा य लो क या ल्म र्थ ॥ स वि र्ण
 द्वा दि न ॥ सर्व रु न सर्व ला क षू य जि ता म दी फ त रु म ॥ अ य क का व र्ण य रु ॥ नि र्ण स द स द स म्की ॥
 ॥ ॐ उ म्भ व व र्ण वा हि ॥ व या म्भ यि व त रु म ॥ वा य ना त म्भ वा य म्भ ॥ म्भु ना दि लि वा व र्ण ॥ रु म दि म्भ रु
 व ग ना श्च ॥ पा इ रु वा य व र्ण न ॥ म न्च न वा ना श्च ॥ र्ण य ता क ल्प ना नि वा य व र्ण न ॥ व द्म रु क म्भ व व द्म
 य धी म त ॥ त म्भ रु ग व त न ल्वा ॥ व द्म या सा य धी म त ॥ स क ला य य ना ध्या य

2

६३

रा ग ॥ पि रु न र्थ मृ त ॥ शुरु ॥ ध म्भ ॥ र्थ ध म्भ ता पा फ ॥ पि रु न र्थ कृ त र्थ रु म ॥ १ व र्ण स क्ता चि त्त रु म्भ
 ध र्म ध र्मा त्मा दू य ॥ ग र्जि न ॥ य गृ ष्म ना म ॥ य थ जी व ति म वा ॥ स र थ ता त वि धी य ता ॥ त दा दा
 र्मा क र्म मि र्ण ध र्म ग म्भ तित रु म्भ ॥ स मा कृ ष्म रु वे ध र्म स प सा त म्भ धी म त ॥ ध र्म त्व थ स मा
 का र्थ र्थ त त क र्मा मि न र्ण य ॥ ॥ ध र्म ग म्भ ता च ॥ य द्म मि रु न रु म्भ या ॥ य दि नि ष्ठा व ल क
 त य सा त व र्ण वा ॥ पि रु न क्ता न या सा ता व द्म र्मा मि हा य ॥ ॥ य न र्ण व म हा ता मी जी व ना ना र वि
 व मा क र्ति र्ण न र्ण वा र्ण ध र्म र्मा मि ॥ वे व र्ण र्ण म हा ता न र्ण वा र्ण म हा य ॥ ॥ य दि म्भ रु व
 ध र्मा म त्थु सा दा र वि ष्म ति ॥ १ व म्भ क म रु द्वा ॥ व द्म र्मा मि ता द्वि डा ॥ य म्भ ॥ ॐ व र्ण य ॥ ध र्म र्मा
 यि व ग ना नि र्ण जि त ॥ स मा रु य ता रु म्भ ॥ ध र्म र्मा मि त म व वी र्ण ॥ स मा रु व म हा ता ग णि न सा जी वि
 यि ॥ ग म ना य म ति च क र्ण ता वे ध र्म र्मा मि ॥ द्वा य र्ण ग ता र्ण यि त र्ण र्ण म ना न स म ॥ द्वा र्ण र्ण स मा

३१

३१

हाद नयमस्य च । वेदेषां मर्माणि नानि स्वयं च यगृह्यतां ॥ भिव धर्माणि भाद्रपद । रुक्मि विहाय तस्य
 मर्माणि ॥ वेदेषां मर्माणि साक्षात् वत्सभवचर्नकन ॥ ॐ दुर्लोकं वज्र स्वाद्य तस्मादा नयसा मृतम ॥ ॐ
 नाभ्यां तिज नामधेय यथा नीनरुवा म्यहं ॥ तथा कनख भवत्स मद्रु को सियदाशुवि ॥ ॐ वमाकः
 ततक विष्णामि शवर्ता कार्य मरु मम ॥ नौर्धौ तिजो नामधेय ॐ वमा राधा धर्मात्मा वेदेषां मर्माणि
 यमेन च ॥ ॐ कनीद गत धर्मासीत ग चुमानस्य धीमता ॥ मरुता वायव्ये गत वेदेषां मर्माणि गच्छति
 कन ॥ सदृष्टा यवदवेन सदृष्टा देवधामता ॥ उग्र मर्मास्य वेरु ता चक्र विष्णु मनाधिनाट ॥ मेन
 पृथ्वी ववियवर्चस्य यगस्य भिव धर्माणि ॥ तथा कनख रुद्रे यथा नायाति भेगुह म ॥ ॐ वमाक
 षिता ॥ नन्दनस्य वनस्यान्क धालायां सम्यक्लिता ॥ सुखं नैव यगमयती गार्तवी धर्मात्मा यम ॥ तनह
 षिता ह्यत्वा प्रम विष्णु कनीरुव ॥ ॐ वमा लाजगमाथ सत्त्व नैव द्विजोरु म ॥ तथा ग्या कमुहनात्मा

3

वेदु नर्थत्वं नात्ति ॥ मेनका वेदेषां मर्माणि यथैवाच पियम्बकः । कामवालोऽपि नार्हं त्वामहं नर्हं गता ॥
 कामसक्तफा पुसादसु मूर्खारुव । कामानलेन सादग्म तावदेव नर्हं भय ॥ ॥ वेदेषां मर्माणि वाच ॥ चनि
 तानुपे नये मद्रु किं भिरुन । विष्णु मिता दयाद वि यगार्हं भिव धर्माणि ॥ आगसिद्ध स्यापियं सर्हं सि तपः
 लोकं वज्राम्यहम ॥ ॐ वमा कुजगमाथ त्वनिता द्विजोरु म ॥ निरुलाभेन काजाता दृष्टव्येन वः
 रसीरुता रुव क्षेते तथा तासां विरीषिका ॥ वियस्यते जसा तस्य विरु कस्य सुरु म ॥ यलर्य गता ॥
 भयद्विपुः स्वकीयत मद्रा यम ॥ ॐ वीविद्या नृदं सुग ॐ दुःस्यापि महात्मन ॥ नाभ्यामासमध
 दानुभन दानुभन कृतीत ॥ ॐ थवृद्धा महात्मन नन्दन वनमाभित ॥ ॐ दुःपुति महा रागनागनका
 थावेद न्यावे न्यात् सुरुवते ॥ ॐ वसश्चिक यामास वेदेषां मर्माणि द्विजोरु मा ॐ दुःलाकाद रुमिर्दु याता यिथ
 यमरु म ॥ तावदेव समायाता यवद्वेषा कः भसन ॥ शशा वियम हाया रू तयसानिय भन च ॥ यम

गच्छति रवाना तदा तेनाग्रमरुमम। आत्मतत्त्वयरावन अन्यस्मिन्महात्मन ॥ दोषकाममहर्षी
 इति किं तथा चलाभो। उर्वविधिं वनं यदि रुद्रा मिदं वनात् ॥ उर्वददामि तयूष्मन् वनं च मृतसंयुतम् ॥
 प्रलाभेन विधेयं रुद्रिः पितृनिनायथा ॥ उवमा राश्यातस्त्रियस्त्रिस्तु स ह मुद्रक। वेदधाम्माति
 तपिमहाशान नीनृज। रुवसर्वदा ॥ अमृते नत्वमधेव यनायीति सवापूहि। उत दोषं महचुत्वा
 मद्वाच्यपनिपालका ॥ वनं वृत्तीधर्मसंयुता ॥ यूनका इत्युत्तरावि। उवमा राशितकस्य शुभं वृ
 त्तममन्दिनं ॥ नीनृज। रुवसर्वदा ॥ यसादाह वसुवत। रुवानयिता ह्यं माता उन्मज्जताः
 ॥ अथैव वासुतामाता रुवतयूष्मन् वत्सला ॥ जीवमानं सकृत्प्राप्तं उद्यमेनारु संशय ॥ उवम
 र्मसमृतयन्तं सुवीर्यत नर्यवनं। समृतयन्तं तमिच्छति कलवमप्यताकर्त ॥ मिथालाकमहाशान ॥ ४
 ॥ सयूष्मन् विवदुते ॥ नृजाविनायस्यत सा नानीयूष्मन् रागिनी। कलाधर्मं कलाकारं पितृमा

५

सयूष्मन् राक ॥ सीजाताधर्मवार्थापि धर्मात्माधर्मवत्सल ॥ यस्य वीर्यामयायाका चूर्ययूगसुधा
 यन्म ॥ अहोलाकस्य सयूष्मन् विवदुते ॥ उर्वकलाधिका ॥ यत्तं मया प्राफा ॥ मन्थनीलाय त
 र्मातनं सुता ॥ ॥ यूनका ॥ सयूष्मन् विवदुते ॥ यसादाह वसुवत ॥ रुवतीयूष्मन् स माता
 पितृव्यं रुवत्विति ॥ ॥ यितावाच ॥ गृध्रं नाम कायूगं यनं सपूष्मदायकं। मयिरुद्रस्तु
 ने। अस्मान्धुययलाकर्तं वीर्यवदाहवर्जितम् ॥ ॥ यितावाच ॥ गच्छ धर्मं वीर्यं लार्क स्वयं वि
 मयिनीं ततः ॥ गच्छ च कुगदापाति गच्छ नृज आगत ॥ सयूष्मन् विवदुते ॥ मित्यवाच यनः
 ति ॥ अनया शर्यासाद्वयूष्मन् यायति कामया ॥ अमी गच्छतु यूनमवेष्टुर्वलाकमरुमम ॥ किञ्चिदं
 वाच्यं मयि तमस्य राशित ॥ तान्वाचाधदवम ॥ सयूष्मन् विवदुते ॥ गच्छतु माह दलोर्क दाघयल
 कलादपि ॥ नृनीलसमावर्तुः गच्छ च कुगदाधना ॥ सविरिनल ॥ राज्ञ विष्णुयामहो जसशहा

राजगं यज्ञानं ४ य २

गिर
 शिवगम्भीराच ॥ ३

न कङ्क मल्लराश्या नत्तमालानिभारिता ॥ सूर्यतज्ज्यतीका ॥ गजालारिनावृता ॥ यविष्णु
 वं धमपिहरकादिजालमा ॥ यरावेनुयवशामि सुसह्यमाममर्मल ॥ ॥ ॥ तियययना ॥ ॥
 तव्यं तया मंग ॥ तीर्थयागयिधामि जनया शय्यया सह ॥ नवमेसु महासाग कविष्णु नद
 जिन ॥ कुरुं नद निधर्मात्मादिवा गरावत दित ॥ यन ॥ मोदि स मा यो त ॥ शिवमममहाय
 कुगाद ॥ ॥ मसियिगुसमोजातो द्वावमोदि महा मती ॥ स्वगुना सुसधीनस्य विपुस्यमाममर्मल
 यम ॥ ॥ रम्यो यो योन मसुह्य र क्खानमितक धन ॥ रवाहर्नययमि तयसातजसायित ॥
 यविपुत्र आकृष्ट ॥ जसातव ॥ ॥ नयायन गदायवदनात्तित ॥ सजाता वाक्क ॥ ॥ यय ॥ तन
 महुमिचुनि ॥ साकथं द ॥ खमाप्राति किनासितयस ॥ रूल ॥ नागद्वयोयनियय ॥ शिविधनायिक
 ॥ साकथं द ॥ खमाप्राति कुरुनागसुदुखिवर्त ॥ ॥ शिवमममहासाग ॥ यदियय

तवाङ्क ३

कुजगकर्मजं रूल ॥ ननलक
 याययधमयनदि ॥ जन्म

कथा ॥ मया यायनदखन कृयलनदिजालम ॥ किङ्करुवमयायापि गुनुययित्यूजिता ॥ नवमा
 दयकालनचके अरुसन्नाहनकथ ॥ स्नानदानादिकं सादि तयारुकात्तित ॥ स्वयम ॥ द्वावमोदि
 हुकेन स्नापयित्वा समकुले ॥ समकुले दविष्टेव स्नानस्य विधियुर्वके ॥ तयर्हं दि यिरुमकु दव
 यचयनमनूलमी ॥ कुजययतिमयीता द्वावमोयमहागुन ॥ गयसिभरुमोविषा वाम्भुययतिनि
 सामगममहासागः तस्यामपिचयूनयत ॥ मूलैयय ॥ सरुकायं नित्यमवददात्यमी ॥ तथांस्व
 मसिधममापितयोपनिपूजयत ॥ सामगममालमादूय पितानिभुनकुमित ॥ निदिहेनिष्ठ
 रनंमर्क लयेवकलपांगल ॥ नर्वनानाविधोर्वीये निष्ठुनेदुषवदायके ॥ तावपेदुपातेय
 शिविधनव ॥ सीरुष्टमदासापि पितर्ययनिपूजयत ॥ दकंमामगमोवे मातर्यवदिनदिन ॥ ज
 नर्ववदतिथकाल गतमैखगतमसिगिवनमोपिपलयेव रुकिदृष्टाविचिन्त्यवे ॥ मयावेयु

कृतानामातनिकृया॥नतस्तत्पतनंदपर्व॥निर्जीवद्यातमिद्विती॥साहसकृद्वतनन यणवद
यन॥तथा॥सुयुक्ताव्यापि अधिकं स्यादध्यत॥जयनं सत्यसम्यनं युगावतयस॥यन॥तस्मा
स्वाहनंदया॥युं चैवमहामति॥इ॥सहं वचनं मर्क दा नं सैदत सदा॥कृतानां तां न यत
कृष्णागं विदार्ति॥॥॥ममूख्यनालानां घृष्णनेवयका नय॥॥॥वद॥खसमावात्रा ममयुगा
वयसादत॥॥चिन्तयित्वा चिन्तयिष्य॥॥॥मिव धम्ममिहामति॥॥यनम्यायि कानाथ कृदायमिद
गन॥॥॥तममिधुं प्रमदुर्लभं यथायानं कनाम्यहम्॥॥॥नती नृक वाम्यद्य युसादाददधम्मल॥॥॥वम
निकेततादृष्ट ममृगतविनाद्यहम्॥॥॥कस्ययायस्यवैकर्म अनमविचियकृतम्॥॥॥तिचिन्तायत्रा
ति गुनर्मवाधियाडित॥॥॥चिन्तयित्वा चिन्तयिष्य सामधम्ममिहामति॥॥॥यदिमसत्यमस्तीति गुनं शु
तयस्तर्कमयापूर्वं निर्वासीकेन चेतसा॥॥॥दमलोयादिरि॥॥॥सत्यं धर्ममवययालितम्॥॥॥द्यदध्यमृतयु

यननर्वरवद्वट॥॥॥तद्वद्वद्वर्यस्यक॥॥॥सामधम्ममिहामति॥॥॥रुक्मागुनं नमस्तुत्य कृत्वा मायायस
स्वहि॥॥॥तद्वद्वद्वमहायुर्वं सत्यधर्मार्थकं यन॥॥॥मिव धम्ममिहामति॥॥॥शुभ्रवमधनं वच॥॥॥रुधममह
वेमु गुनं शुभ्रयानया॥॥॥रुक्मागुनं नमस्तुत्य कृत्वा मायायस
नूदीकिमकीमहात्मानो स्याचि नयमावरी॥॥॥ननामयादस्वरुक्मा उरुमा मुमहात्माना॥॥॥तस्मात्
जयल्लेखं आगमसिनसकम॥॥॥यविष्ठावेव वंधम मनिहिदुर्लभं यन॥॥॥नयल्लेखं आगमसिनसकम
सूदन॥॥॥समाधिध्यानया॥॥॥गन दृष्टयतेय नमयदी महाध्यागमयथा विष्ठा पुविष्ठावेव वीकनम्॥॥॥
निदुयायनिवर्जित॥॥॥विषयानसयनिवर्जित॥॥॥उक्तमपि सवत॥॥॥आगमसिनसकम नूदी निवर्मा
मजगद्गुर्न॥॥॥मृत्युकालयिर्त्तयौके पातयागपुष्करिके॥॥॥अलग्रममहाक्षेत्र मवीर्गमिहदाय
तस्मादा॥॥॥तस्यैवविषयवर्थस्य विषयसामधम्मल॥॥॥रुक्मागुनं नमस्तुत्य कृत्वा मायायस

[illegible][illegible]

देवरावनर्मपूकः सादिसुखवशात् ॥ तस्य देवगृहजातः दिनश्च कथितः सदा देवात्मनमहायज्ञः नि
 र्गः ॥ आगमस्यासंततवृत्तेन ह्यनमासीन्महात्मनः ॥ सस्मानयुर्वर्कयुर्व च निर्गमिवमर्मलः ॥ सायद्रुमाम
 ह्यनाख्यो मादयायिलिः ॥ समवेगमात्मानं यद्ददतमहात्मना ॥ नवचिन्ताकृतायुर्व श्रूयतां द्विजसकल
 किं ॥ संज्ञादिदमहायज्ञः सुसिंध्यकालनमिति ॥ यद्वा दस्युचामाता दिनश्च कथितः ॥ यिष्ययज्ञ
 मातादिवा नाशो नानंदस्तस्माच्च ॥ माधुचस्त्वमहाभाग यज्ञार्थयश्चरागिति ॥ निहता वासुदेवन
 विद्याति ॥ विहीन आसन्नैरवि देवैर्वनसमन्वितः ॥ ह्युत्तमं शक्यते सर्वधर्ममस्तुतः ॥ सुखीरवम
 सगम्य कनलसदा ॥ नवमृगागता विद्या नानदामनिसकलः ॥ कमलायाश्च दत्तस्य आसीत् नम्र
 ननातिहयसादनं त्वेवमजाकृतसहि ॥ देवत्वं शक्यते साहि ॥ ननु यदमनकर्म ॥ मादं जात्यतिरूपात्म
 नवद्विर्महात्मनि ॥ एतल्ल सर्वमाख्यातं युष्मैर्व महामतः ॥ अन्यं भृगुमहारागं सत्यं ह्येनम्यहम
 दवतार

॥ अमरमुचू ॥ ह्युत्तमं कलासंज्ञातं देवानां नाशधनकं ॥ कनदलं त्वमाचक्रुर्विस्तृतं द्विजसकल ॥
 धर्ममनच ॥ हतेयुगेयदेवस्य समस्तममहादेवं ॥ अतिनर्मययायय ॥ गमविन्दतमहात्मना ॥ तमाध
 देवदेवः द्रव्यो कथुनमा मुने ॥ विज्ञाययामहत्वाच्च तत्सर्वमिव धार्यताम ॥ गमकागमकास्युत्था
 नयमाधिसुखवसः ॥ ॥ आवासादेव उवाच ॥ मम लोके महाभाग वेष्टुवनसमन्वितं ॥ तजसावा
 विप्रस्य मेद्रकस्य सनात्मना ॥ तजसावेष्टुवनं रुवतायालकादिगः ॥ रविशतिसधमात्मा सर्वला
 गलकानधमः ॥ अदित्योक्तनयश्चैव सुवताख्यामहा मना ॥ महावला महावीर्यः सच ह्युत्तम
 सर्वं हयति महात्मा ॥ यवयाश्च यसादनं देवत्वंगताविरो ॥ ॥ कथय उवाच ॥ दधमम
 यपुरावेष्ट ॥ तयसश्च यसादनं ॥ पाकवक्रावक्रमु देवत्वं वाक्ययदम ॥ वनानताददायद्यु
 वसिद्धिसमन्वितः ॥ नागमश्च देवता ॥ सर्वं मत्पुसाद्युमहात्मना ॥ वनमवयवमुदकं देवमातयमि
 विष्णुः ॥ सरसगताः काश्चर्ययितव्यं ॥ मातयवतागता युनेमस्तुमहाराग ॥
 वरावेष्टो सृजामि नो उच ॥ ॥ ॥ नयः सर्व ॥ ३

हा यद्वा निदत्तं कया लिता ॥ यद्वा माननं नापि यद्वा दनमहात्मना । मरुर्वासा दवर्कं विश्वं नृपसमन्वि
 यद्वा सामं भामविषु विष्णुर्वैकुण्ठं । अस्या कार्यं कदायुर्ध्वं कवलं धनमरुमं ॥ यथास्यामि महायु
 जसकम ॥ चतुर्लसम्यग्भस्वात् सर्वसुन्दरनाशनं ॥ ॥ सुत उवाच ॥ यद्वा ददुर्हं संख्यं दवदवनव
 यिष्यं यद्वा ददुर्हं महासिंहे दिवानाशो यत् ॥ यत्किञ्च नामहा रागं कमुसातामदुस्विता । नृदव
 तासु दवनं तव पूरुषं समं यति ॥ नृपसु लुब्धं भयं तस्य दनं महासति ॥ यद्वा ददितं नाम यन नस्य रु
 रवीश्वर महा रागं पूरुषं तव मदा ॥ नयको व्यथयति स्वार्थं यच्छेकं स्य चि ॥ कर्तुं द्यामरुजान रवे
 मीजु नम्र नरुमं । यनं यद्वा दनं नाम तस्य जगत् महात्मनः ॥ बाल्यं शर्वंगता विषु कृष्णं वविचिन्तति ।
 तिरुनातासा वैषुर्वधमनरुमं ॥ अस्मिन् रागा महा रागं सुखं विद्वानकं ॥ भाहमेव नृकर्तुं चिंत्ता
 नृनम्यरुम ॥ विजयं दवता तां दानवानां महात्मनः ॥ कृतं हि दवदवनं स्यादिति वने रयं ॥

मरुम ॥ ॥ सुत उवाच ॥ विरुनं यव द्यामि ॥ नृपसु लुब्धं भयं तस्य दनं महासति ॥ यद्वा ददितं नाम यन नस्य रु
 ना । तता दवांसं गन्धर्वानां विद्याधनास्तथा । सीता च म्माधिवं सद्य विदुषां लयस्तुतः ॥ रुगव
 तासु यत्नात्ता अस्माकं कुरु केशव । नाजानं यत्नात्ता वि । तमिदं लाकं भसुतं ॥ यत्नात्ता स्यसादे
 तजसा वाक्ता ॥ चित्रकालनिवासिनः ॥ कालकस्य यत्नात्ता मम लाकं महात्मनः ॥ वसतस्तस्य
 मा सर्वलोका नृनं ॥ यत्नात्ता धनं कस्येव सच वाक्ता सलुमः ॥ रुविष्यसैति धम्मात्मा रुवर्गा
 यत्नात्ता रुविष्यति ॥ ॥ सुत उवाच ॥ चर्वदुनात सदवो ॥ दत्ता दवो रुमी दवा विजयिनः
 ॥ रुधममरुता विष्णुः दवानां यत्नात्ता स ॥ यत्नात्ता सैति धम्मात्मा वरुमानो सदवदि ॥ तथा ॥
 दास्यद्वा वदुपीति समन्वितः ॥ अमनानि रूना ॥ अदया व्यरुविष्यथ ॥ सर्वकामसमुद्भा ॥ स
 मातयंति ॥ मन्सावाचि रूतर्वं तलदयि रूनिष्ठि ॥ ॥ अदिति नृवाच ॥ पूर्वयुगवती जगता य

तमिधुसूदनः सुवनालवः गविन्द सर्वकामसमन्विता ॥ ममगर्ववसत्तु रगैवांसमनन्दनः ॥ त्वया
 श्रीवासुदेव उवाच ॥ रुवत्यादेवकार्यार्थं गन्तव्यं मानुषवयुः ॥ तदाहं तव गणेशं वार्त्तायास्यामि निम्बि
 तापतेजसायुक्तः ॥ सर्वदुःखवधाय च ॥ तव यशः श्रुविद्यामि सर्वं कुरुताम्बनः ॥ सकृद्विभक्ति
 मि तवेव भूयः स्थ ॥ यनः पशुः श्रुविद्यामि तवेव भूयः स्थ ॥ अथाविभक्तिं केषां यत्नः
 प्रामिनसंशयः ॥ दानीं कुरु कल्याणि मदाद्यधर्मसंयत्तं ॥ सर्वलक्षणसम्यक् सत्यधर्मसमन्वि
 तं सर्वसमाधिर्दृष्टुं महाहर्मसमन्विता ॥ दवदवयसादन ॥ ८८ ॥ पशुः श्रुविद्यामि ॥ एवममुमहारागं तव
 ममदात्विताः ॥ **॥ सुत उवाच ॥** अदितिः कथं यथाह मरुयायमनन्विता ॥ रगवन्दीयतापि
 एवममुमहारागं तव यशः श्रुविद्यामि ॥ तुलायुक्तं कुरु च ॥ अरुणाकाशं वच ॥ गस्याः शिखरः
 तज्ज्वलं विष्णुलोकं सर्वदा ॥ तस्य यशः कथा ज्ञातं विष्णुलोकं दिङ्मा ॥ तस्यैतं कर्म विष्णवे सुव
 च २

न कर्मस्य ॥ गच्छन्त्यधनसाधवी यश्च न तयसाकिल ॥ तयस्तथतिनालमा वनवासंगतासती ॥
 सातेन तेजसाचयरात्रिता ॥ सूर्यतेजः पुरा को ॥ द्वितीयं च वरास्कनः ॥ शुभुरसायनादीदा
 यरुद्राय गच्छिनी ॥ अधिकं शुभुरादेवा सातेन तयसातदा ॥ सिद्धाय मयः सर्वं देवैः विमहोजस
 नाम्वाच महाभाग ॥ मदिति तयसात्रिणां दविगर्भः ॥ सूर्ययुक्तः ॥ सुतिकालयवर्तते ॥ तवे वज्रतप
 सजगाम स्वर्गं गृहं ॥ अदितिर्जनयामास कालं चाकमहोदधं ॥ सूर्यं दीपि सूर्यकं द्वितीयमिवरा
 आक्षालसमाकीर्णं च कथयसहस्रकं ॥ चतुर्विम्बानकात्रणं वदनं नमदामतिः ॥ नाजमानाम
 यं च तदास्य कमलदलम् ॥ आजगमस्तु देवा मयथा वदयानगम् ॥ गच्छन्त्यधनसाधवी ॥ गच्छन्त्यधनसाधवी ॥ गच्छन्त्यधनसाधवी ॥
 यमलदायिनः ॥ आजगमस्तु महात्मानो हर्षानिरुत्तमानसाः ॥ कस्मिन् ते महाभाग राग्ययुक्त
 तथाचता ॥ १ ॥ मूर्तिमन् ॥ गच्छन्त्यधनसाधवी ॥ अथान्यदिवनाचना ॥ मङ्गलकुमहोत्साहं चक्रुः सर्वे सन्ध्याना ॥
 १ २

तमहात्मानं ननयंकथयस्यते ॥ वक्रानुदधविष्णुश्च दवाब्धेवसमागताः ॥ साक्षात्प्राकृतसंयुक्ता
 स्मिन्जातेमहोजसि ॥ मरुत्तलचक्रिभुसर्वं गीतयत्सर्वं महोदधेः ॥ हर्षलानिरुनाः सर्वं यूजयन् महो
 नः ॥ वसुदधेर्विद्विष्याता वसुदधेर्विद्विष्यन्तस्व ॥ आखलुलतिगनाम मन्त्रात्तामतेयनः ॥ मद्यवांस्त्ववि
 त्तासुनि गम्येवहिमहात्मने ॥ चक्रदेवताः सर्वाः संपुष्टादृष्टमानसाः ॥ त्वा ननु कान्तामासः ॥ तं
 महेतमहात्मने ॥ जातसि महारागे देवराज महोदधे ॥ एवमप्युक्तं यस्मै सर्वदेवामहोजसः ॥
 कर्मैव यदीदं न युसादाकथ्यचक्रिणः ॥ गयध्वानराजस्वी वसुदधेः सन्धेनः ॥ उग्रहातेजसा मूर्त्तौ वज्र
 लाकटिकाभ्यां नराविद्यता ह यथा हि वायं वसुदधेः ॥ विष्णुः प्रसादात्तयसामहात्मा संयायकमेव धर्मि
 नंदेवासुनं नृपतिषकनाम ॥ ४ ॥ सहा उवाच ॥ कथयस्व विद्यायां यदि नूतनां तयस्विनी ॥ यत्तु ॥ क
 रुतानां वीविमर्शति ॥ इध्वेन मरुता व्याक मिति चित्तं यत्तु कथं ॥ तवोदमहात्मा ग किमिदं ॥

गविनि ॥ माता त्वमहिकल्याणि कलुदीनमिहात्मनाम ॥ कस्माद्दृष्टं त्वया पापं भतभका नर्त्तयिष्ये ॥
 कस्माद्दृष्टं महाराजं तस्माद्देवसखे वद ॥ एवमावाच सा देवी तदिदं तद्दृष्टं सर्वं ॥ वद मे कानर्त्तयिष्ये
 महेतमहात्मा ग सयत्प्राकृतमना नथ ॥ यनिपूर्वकृतिन दवदधेन चक्रिणः ॥ यथायुर्विद्वन्मदित्ये
 सूर्यः ॥ तुल्यं तस्य देवत्वं तव यथा हि द्विचक्रं मनानथे ॥ सूर्यपूषा अदितिः सखवद्विता ॥ कनीया
 तयनिगुण ममयुग महामतिः ॥ अथ च दानं वा ॥ दद्यात्तज्जगद्वत्सखं ॥ तमेव कानर्त्तयिष्ये विस्मय
 ॥ सर्वं सुकाशममर्गता ॥ तत्तु यद्दं महाराजं दत्तं सर्वं कानर्त्तयिष्ये ॥ दवेभ्य विष्णुना यद्द ममयुगतिपाति
 ॥ मंचुश्चैव यथावा क्रि सुधामिहा लयद्वेन ॥ तथा दत्तं गत्तं सर्वा त्रिदशैव केवाव ॥ ममयुगमृता
 सर्वं हर्निषा यद्वर्गता ॥ एवमर्वादि वृत्तान्ति ॥ त्रिधंशुश्चैव दानं मे ॥ ॥ इति नृवाच ॥ वज्रपा
 महाराजं वदुदधेः पदायकं ॥ नृपादकं नृणां साधु पूरुषा कनयौजिता ॥ नृदमाना महारागं यत्तु
 गथात्तमामका ॥ यत्तु निहिता सा नृपादिता ॥ कालत विमूर्खं नृपद्वयं नृयत्तु नाम नृ ॥ नागिर्गमदितं सर्वं
 वयं कथं वयं वक्रि सुतानि कालयद्वेन ॥ ३

भाकेनयागिता । तद्विष्णुसमूनिष्ठा उवाच वचनं शुभं ॥ मां प्रादिषिरेदं न मे व ॥ अचक्षिद्विधि
 तात्त्विकस्य हि कंतापि सम्वन्धि विष्णुयता ॥ दक्षस्यापि सतायुयं सादय्योदनामका ॥ रवतीना
 कुरां कुरां न ॥ अकेन जितात्मनि ॥ तव यथा महासाग सत्यधर्मविवर्जिता ॥ तेन दायं सव
 यमोऽस्व विनाशक ॥ अकादिना अथ यत् ॥ दक्ष ॥ यत् ॥ अथ न ॥ अति ॥ तस्माच्च कयनिव्यञ्ज विन्यञ्ज
 कर्म ॥ ॥ अर्चुत्वा महासाग समंगचुसख्यति ॥ एवमुक्त्वा महासागी तायि श्री ॥ स्वरागिनी ॥ वि
 नाम ॥ ॥ ॥ अति ॥ उवाच ॥ सत्यमर्कत्वया नाथ सर्वमिव न संशय ॥ रुयभादयनिव्यञ्ज गतासाय न
 न ॥ ॥ कथय उवाच ॥ धृयतामरि यथा अकिर्त्यति ॥ न कथं कथं रवेतयुगं न माता न पिता
 दवि स्वयं माताथवाधवा ॥ स्वयं स्वजनवर्ध ॥ स्वयधर्म ॥ सनातन ॥ ओवालेन न प्रादवि स
 न संशय ॥ कर्म ॥ सत्यहीन न महापापनभादिन ॥ नियत्वं वरुणमर्थ ॥ यो नितानि नित्यं संस्मृत ॥

अस्यामि ३ वि ३

तदा तस्य सर्वं यद्वै मिश्रं सर्वं मानिनि ॥ कृषिका प्रायदादवी स्वर्गं विसृजति ॥ तव यथा महा
 चू मूर्च्छा ॥ सर्वं सुखं वृज ॥ कस्य यथा ॥ अमिशा ॥ कस्य स्वजनवाधवा ॥ आत्म कर्म नूतान ॥ र
 थमिव न संशय ॥ यत् ॥ कुरुतात्मकं कार्यं केवलं सत्त्विकं ॥ आत्मनैव कर्तते न साद्विदविस्तरा ॥
 द्विद ॥ एव सर्वमथादवि उमथेकातिन ॥ न ॥ उमतातिर्जनन मूर्त्तिनकादिजालमा ॥ अत्मान
 आत्मा समाशा ॥ ज्ञानसाहाय्यमवच ॥ एतादृशं महात्मा वै तमात्मा ज्ञानमववी ॥ ज्ञानयश्च अमी
 ता साद्विदस्य हि आत्मन ॥ आत्मानं स हि आराध्य ॥ अतः ॥ किं कथं याजनम ॥ तत्त्वतावुहि भदव सर्व
 नवुहि यथातथैतयलुग ॥ ॥ ज्ञानयुक्तं उवाच ॥ एतयसि ज्ञमातात महद्विद ॥ रवि विद्येति ॥ इदं स्वमूला
 न आत्मा ध्यानन सरुसकृत ॥ ॥ कथय उवाच ॥ ततः ॥ यत् ॥ वमरुद व ध्मात्मानमववी ॥ वृद्धि
 महात्माना ॥ विध्यमोनाधका ॥ शुभा ॥ रवतामेगमिचुकि ॥ गृह्या रायमहामतिना गत्वा वृद्धत्वय

त्रियूतय ४

[illegible]

खं २

[illegible]

वेगता आत्मानमवर्तते ॥ अहं वृद्धिर्महाशयं रोगवत्कर्मयागता ॥ दूतत्वं वृत्तयि ॥ तथा चैव चर्त
॥ ॥ आनन्दवाच ॥ न कर्तुं च त्वया तं न सौषावृद्धिः समागता ॥ तेषां सौर्गमाशु ॥ मरुद्वर्षा विषयि
रुवासं नयिष्य ॥ निरवक्तव्यं त्वया विरु ॥ ॥ ज्ञानं न वृत्तमादीना ॥ अज्ञानं त्वया विरु ॥ ॥ एवमक्ता
आत्मानो महात्मानो ॥ आत्मानो मम ॥ अहं नो ॥ तत्तु आत्मानमयं कं ॥ हवद्वि किञ्च नाम्यहं ॥ ॥ एवमक्ता
काः सर्वे आत्मानं यतिजग्मिन् ॥ भक्तमवसमिच्छन् ॥ रुवता निरुमेव हि ॥ यस्माच्च दुःखं सिला कं ॥ त
र्यप्येव सर्वपाप्मा मम भर्तुं सुमिच्छन् ॥ स्वीर्यं गुह्यं तावम कथयन्तु ममागतः ॥ ॥ ॥ रुमिन्वाच
हि महाशयं कायमध्यममेव हि ॥ नासिका नाम या प्रका ममाना त्वया महात्मनः ॥ ॥ आकाश उवा
॥ वायुमायनं त्वमाकाशं ॥ नृणां च त्वमायनं ॥ तत्तु मात्मा कं ॥ भूमि ॥ ध्रुवमर्थयतिष्ठितो ॥ ॥ वायु
मम ॥ ॥ तज्जवाच ॥ कायसंस्तुः सदा निरुयं यतिथार्गं कर्तुं माहम ॥ वायुमायनं न सर्वं दृष्टाद

॥ जमयुच ॥ ॥ दुर्कमज्ञाततथा लोकां न तत्त्वकसन्धिर्मास्ति ॥ नृधिने व वर्यामव कयम
तनक पिथ ॥ ॥ नासिका उवाच ॥ मृगधनपनाम्यहि कायस्यापि कनाम्यहम ॥ सौर्गधन
कमस्मिन्तर्हं निष्ठामि निष्ठला ॥ ॥ अवमवृच ॥ कायकायादि कं ॥ लोके नृकां ॥ गुहागुरु
हि ॥ आजमा मिनसन्दहं यदा वृद्धिः ॥ यज्जय ॥ ॥ त्वगुवाच ॥ यथैव नृपात्मका वायुः ॥ ॥ नीनमि
तर्हं मम वच ॥ सर्वजाना मिसम्यक् ॥ दक्ष ॥ अषादि कं नृप ॥ स्यमिर्वगुज्जमेतत् सत्यं वदाम्यहं ॥
ग्यारुक्ता निसरुम ॥ यदा पुनर्यत वृद्धि तदा ये आवनान्यथा ॥ वसावः कायमध्यवे नृप्यगुहमिहाव
कायं मध्यमं संहोसन् ॥ ॥ जिह्वा वाच ॥ वृद्धि युक्ता अहं तात न सत्तदा चिचानय ॥ दाने मनादि कं स
सर्वेषां वृद्धि न वपम्यिर्कः ॥ ॥ एवमक्ता समायाता नीलिया विपियं ॥ स्वीनियानिक म्मा नि व
यः तदान न्यतिना न्यथा ॥ तस्मात्तु मां समास्माय वरुयन्मम हामत ॥ अथ कर्म समायात मात्मन

۶۱

नाहामर ४

ननगच्छ ॥ एवमाकर्तुं सर्व मात्मा वाचयति । युर्ययश्च तत्कर्मकाः सर्वसाधनाः वि
 अस्मत्सङ्गयसक्तं पिबुमेवपुजायत । तस्मिन्पिबुयदोदव रवानवसतिसुवत ॥ मिष्टाभा
 आत्मोवाच ॥ एवमस्मद्वारागम् रवतापियमेवच । कत्रिष्टानासुसन्देहा मरेणिकानदाम ॥
 तः ॥ सते ४ यमादिनीर्वाद्ये नागदवादिस्तुथा । यश्चतत्त्वसमायुक्तः कायतंगतवानपुः ॥ य
 कलयाकलीरुतः ४ यश्चतत्त्वसमायुक्तः कायतंगतवानपुः ॥ य
 ॥ यश्चतत्त्वसमायुक्तः कायतंगतवानपुः ॥ य
 शकारुविष्टासि ॥ तयातद्वचनं श्रुत्वा आत्मोऽप्येवमपिठितः । गन्तुमिच्छति तस्मात्स यत्नान् यत्न
 यउवाच ॥ सगरुवाकलाजातः स्थितुमानादिभदिभ ॥ इहखाकोकादिधर्मसि सर्वदीर्घासि
 सङ्कष्ट ॥ तस्मादहमहायुक्तः गुरुवासात्पुष्टानुवृत्तः ॥ ॥ ह्यनउवाच ॥ मया त्वं वा निता ज्ञातः न

न ४ लीयाय सत्त
 इ ज्ञानमव

ध्वमहादेव्याः वाक्यमासङ्गुष्काः ॥ तकिन्यामरिलयनसर्वं तगायका उवाच ॥ वासुदवत्वम
 लान्वयः अन्धान्यनेवकर्मसः ॥ साष्टीमुवब्रूवापोका दकिगकाथकनवी ॥ मयादरुं युतिषाष्य
 दर्ववचनमववीत् ॥ नारुत्याद्यासदादव सदाचादगकाविनी ॥ वक्षस्तुलनिवत्स्यामि सर्वस्य
 रुकिमागताः ॥ उद्दगीवपवीरुम् दद्याविष्णुयवाद्यखाः ॥ देवामुदानवालेभ्यः विषविलियवान
 चितः ॥ मायया लारुयिन्वाहु विष्णुः श्रीमूयसीकितः ॥ भगवत्पदानवानपाह दीयताम्भकमनुत्त
 सन्दवी ॥ पार्थमानां सुवयुर्व लारायदगवतसः ॥ दत्तामृतेतत्सुखे तांप्रथकगतगग ॥ दान
 तापधनिर्मुक्तः देव्यांसां च समायय ॥ यीतमृगववलिः द्रव्यदेव्यचमृयते ॥ वक्ष्यमानादिभिर
 समासाद्य विष्टयी ॥ ततः पुष्टितरीष्म मीलील्यादानवारुवन ॥ अवध्यातामुक्तं न गत
 वदीकिङ्कतागनः ॥ धर्मवसर्वरुतानां तदामतिवजायय ॥ श्रियायकेर्विलार्थ विष्णुनायतियादि

ध्यात्वा किल ॥ तस्मात्तस्मिन्नि पञ्चमिकममेव ॥ बुवकुका नर्गसर्वममाग्यसर्वमवतता ॥
 ॥ मिथामाहिवर्यसर्वयसादारुवतगहि ॥ एतस्मात्तस्मिन्नि पञ्चमिकममेव ॥ ॥
 तनवम ॥ वर्यमात्ममहागण ॥ रूतनोपिमहात्मना ॥ ध्याननचतथासेवा ॥ सुवासिस्तुतिमाग
 यजुः ॥ यथागणसमाजाता विष्टामृगसमाकृते ॥ दुर्गन्धयिचिल्लावर्णे पतितस्मिन्सुसंयतः ॥ अ
 मे ॥ रुवत्सुयरावेन महाइश्वरमादितः ॥ नवस्मिन्पिचिल्लघोत्र पतितास्मिन्महाकर्य ॥
 रुविद्यतिनसंभयः ॥ अस्माकंहिरवान् ॥ साक्षी कायधरावनस्मिन् ॥ नाग्रमवयेकरुर्वी सुख
 प्रसन्नोयनयनोरुवग ॥ ॥ ॥ तिथीयज्ञयना ॥ अरुमिखलुदवासूनकथननाम ॥ ॥ कथ
 र्वयीजालिनीडितः ॥ तेववाक्यंमहापारु नकृतकुमर्यतदा ॥ ध्याननचतथासेवा ॥ सुवासिस्तुतिमाग
 तोज्ज्वात्त नकृतवाक्यमवम ॥ यवात्मकंमहाकुने ॥ यतितागर्गसंकट ॥ ॥ दानीगच्छत्वंध्यानेतस्मा
 त्प्रियासत्त्वयम ॥ गुरुवासाद्विष्टास्माकंमृगेनसैन्यः ॥ तत्तत्तद्वर्नेष्टुता ॥ आत्माहानस्यगस्यमना ॥ ध्यानमादूयया वाव ॥ ग्रयगोवव
 ॥ ध्यानमवमेवमम ॥ एतद्वाक्यंनतः ॥ पूता ॥ आत्मावे ॥ ध्यानमागतः ॥ ध्याननहिसमागता ॥ स्मितामाहविवर्जितः ॥ यदाध्यानंनगच्छता ॥ विष्णु

नमः ॥ तामहंनर्गजुष्टा ॥ ध्यानमो नकनिष्टा ॥ एतस्मात्तस्मिन्नि पञ्चमिकममेव ॥ ॥
 तनवम ॥ वर्यमात्ममहागण ॥ रूतनोपिमहात्मना ॥ ध्याननचतथासेवा ॥ सुवासिस्तुतिमाग
 यजुः ॥ यथागणसमाजाता विष्टामृगसमाकृते ॥ दुर्गन्धयिचिल्लावर्णे पतितस्मिन्सुसंयतः ॥ अ
 मे ॥ रुवत्सुयरावेन महाइश्वरमादितः ॥ नवस्मिन्पिचिल्लघोत्र पतितास्मिन्महाकर्य ॥
 रुविद्यतिनसंभयः ॥ अस्माकंहिरवान् ॥ साक्षी कायधरावनस्मिन् ॥ नाग्रमवयेकरुर्वी सुख
 प्रसन्नोयनयनोरुवग ॥ ॥ ॥ तिथीयज्ञयना ॥ अरुमिखलुदवासूनकथननाम ॥ ॥ कथ
 र्वयीजालिनीडितः ॥ तेववाक्यंमहापारु नकृतकुमर्यतदा ॥ ध्याननचतथासेवा ॥ सुवासिस्तुतिमाग
 तोज्ज्वात्त नकृतवाक्यमवम ॥ यवात्मकंमहाकुने ॥ यतितागर्गसंकट ॥ ॥ दानीगच्छत्वंध्यानेतस्मा
 त्प्रियासत्त्वयम ॥ गुरुवासाद्विष्टास्माकंमृगेनसैन्यः ॥ तत्तत्तद्वर्नेष्टुता ॥ आत्माहानस्यगस्यमना ॥ ध्यानमादूयया वाव ॥ ग्रयगोवव
 ॥ ध्यानमवमेवमम ॥ एतद्वाक्यंनतः ॥ पूता ॥ आत्मावे ॥ ध्यानमागतः ॥ ध्याननहिसमागता ॥ स्मितामाहविवर्जितः ॥ यदाध्यानंनगच्छता ॥ विष्णु

रुदवन्मवेगा मयादहं गृहाणसः ॥ दवाव्यदानवा ॥ एव ॥ यतिविद्वामयातिह ॥ ॥ उच्छाडीकर्म
 यतिपाप्य ॥ मादस्वहावितीसमा ॥ यद्यतामर्वदवानी ॥ गतावककुलीरुवः ॥ ततोवककुलीपाप्य
 ॥ सर्वस्यजगतःपियाः ॥ ततोवलाकितादवा ॥ विष्णुवककुलस्तुया ॥ लक्ष्म्यावाजुसहसा ॥ यवीनि
 विहियुवागमा ॥ ततस्सुगुग्गुद्व्याः ॥ धन्वकविकवस्ति ॥ ॥ अमृतेममहावीर्य ॥ देव्याः ॥ पोषसम
 मकमलुत्तः ॥ अस्माकीवगगारुत्वा ॥ कस्यामिगृहमेनिक ॥ तीदृष्टावृपसम्यन्ता ॥ दवीरुलोका
 गतः ॥ दानवग्यसुदादाय ॥ दवग्यधमनददी ॥ ततः ॥ ययः ॥ सुवगलः ॥ नकाशस्तु ॥ तदामर्तः ॥ ॥ उद्य
 तनादिगलः ॥ पोतालः ॥ विवर्गवे ॥ ततोदवामुदायका ॥ नीरवकगदाधवी ॥ यतिपत्ययधपूवः
 रुक्मन ॥ गतास्सुगुधवातलम् ॥ ततः ॥ सूर्यपसन्नाः ॥ पुययीस्व नवर्त्तना ॥ ऊहालरुगवां ॥ एव वा
 नायतियादिनी ॥ दवास्तुतेदोषाका ॥ वक्त्रगलाकधविना ॥ रुवतविरुल्लथय ॥ मयाविष्णुनिधा

क्रितशो उमायति स्वदव ॥ आगकर्मकविद्याति ॥ उपास्यावतो सगती ॥ यथातकमकमोयत ॥ ततस्त
 गतदव ॥ सर्वलाकपितामह ॥ दवलाकीगत ॥ कः स्वलाकीरुविर्गकरी ॥ पाकीरुगकलीद्वी ॥
 कीवसागवत ॥ ततश्चर्यासिमस्यन्ना ॥ रुगवभासुनादनी ॥ शीर्ययाचसमस्यन्ना ॥ रुगुभाचम
 ना ॥ लक्ष्मीपुवधकृष्णकयाचनलन ॥ वाल्यगवाद्दीर्घवी ॥ यक्षनाददुमिस्य ॥ सागतादवला
 ५ दयतदा ॥ दवककली ॥ लक्ष्मीपिशाच ॥ गृहीतनगर्वयून ॥ तस्यरुस्त्विमामिष्य ॥ पूर्वतद्वानय
 कीचिकातालकवार ॥ दीर्घगोश्रयसादग ॥ रुगुस्त्विकपितीषा ॥ नाहमप्ययिगायवी ॥ नलक्ष्मा
 दवापि ॥ लक्ष्माश्चयनमप्यय ॥ मवथगतत्तयात्या ॥ वचनाभममहामुने ॥ ततश्चायसमाविष्ट ॥
 लप्पसमधूसूदन ॥ रायायान्तिआगव ॥ इश्वान्यनूरविष्यामि ॥ नवीभयववेदत्वा ॥ रुगुयवमे
 गव ॥ नवीयदत्ता ॥ वक्षलाकीरुगमह ॥ यक्षिनीयववय ॥ यक्षीयवववसिनी ॥ यक्ष

वि२

लानननाह ॥ लक्ष्मीरुममानुष ॥ लप्पसदलकत्वा ॥ ततश्चर्यानकल ॥ रायाविद्यागजी ॥
 पुनश्चावाहनकृती ॥ तथावुवकीर्णद्वी ॥ वक्षलाकगुवसु ॥ वसादनार्थविष्णु ॥ मुनिमकाश्रका
 व ॥ लक्ष्मीगतासर्वलाकानी ॥ यक्षलक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥
 कथंनन ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥
 सदाद ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥
 लियक्लिवान ॥ गतदवतदाविष्णु ॥ वक्षलाकपितामह ॥ रुगवकाववेसुष्टि ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥
 सर्वयापीरुवसुष्टि ॥ दस्यतिष्ठदह ॥ रुगव ॥ यक्ष्मीरुगव ॥ यक्ष्मीरुगव ॥ यक्ष्मीरुगव ॥ यक्ष्मीरुगव ॥
 मापि ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥
 लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥ लक्ष्मीरुगव ॥

॥ शाश्वतकायो मदाय मो रविद्याता वरय दौ ॥ अवमृत्तांशु रगवान् जगत्समगतिमात्मनः ॥ अदर्शनं
 नादौ ॥ स्वर्गकेला समवव ॥ तत्सुखं ववाञ्जनं यालिनीं ववनं रुर्यं ॥ वलीलं श्रीमहागण ॥ उत्पन्ना
 रगुणाश्च मरुर्षिणा ॥ स्वनाम्नानगर्वितं व कर्णपूर्वमविरुद्धं ॥ तन्मदायमिहोमज्जं वक्त्रवाचनमोदि
 नेतादवलाकेषु कामयावयने स्वर्ग ॥ लाराधेयात्तु पुनः पाथमानायदापूनः ॥ रत्नसंकाशान्न
 पूर्वतश्चानयस्वरु ॥ तंगत्वापुलुवीकाका धवत्तकण्ठदाधवे ॥ सानूनयं रगुञ्जलं कारे च यवमपेय
 नलम्भाश्च पूर्वदेव मयाधर्षस्वर्गद्विती ॥ रगवने वदास्यामि आरुर्यत्तु जकेणव ॥ तेषां रुर्या
 ताविष्टा रगुल्लङ्घादिकं व ॥ यक्यातनमोसाध्या राय्याथेहिकर्तव्यं मर्त्यलोकादलज्जम्
 रगुञ्जयवमकायन ॥ विष्णुनाचयूनसस्य दहृत्तपामहोत्मना ॥ नवापत्यकर्णायोनिषास्यमूर्तिर्
 वेन ॥ यद्गुरुन्मानमाहर्षि नन्वादवमुक्तं व ॥ रगवत्सवर्षासो रगुञ्जयवमकायन ॥ निकाव
 सं २

२३

१२

स ४
 गज्जिह्वरं वलपो वृषणागर्ज ॥ लुक्कावाहमिर्मलाकी गययिषामहादधि ॥ दवकार्येषु सर्वेषु
 यकाश्च कावह ॥ ल्वयासुष्टुजगदिदं यद्गुनालिविनिर्गुनं ॥ तत्तावाहिसमस्त्यन्नं सत्त्वध्मनाच्चकलं
 ॥ दलज्जन्ममनुष्याषु लोकानां हि तकायुया ॥ स्वर्गकलमिगतं कलं लयदानायकं व ॥ कार्यरुगुञ्ज
 मूपासस्व कीवाची स्वयमाधवे ॥ कार्यकालयूनस्तु गरीकार्ये वैदिनी ॥ सर्वकार्यकवर्णकं
 वद्भाणमिदम् कवान् ॥ सर्वमन्तकविद्यामि यन्मां स्थापयसं पुरा ॥ अदर्शनं गतादवा वद्भाणना
 रगवत्सु ॥ तद्दृष्टानां वदं वाह वाक्कीवाक्चैर्मूनि ॥ मरुप्रणीषा यववसं सरुप्राकं सरुप्रयात् ॥
 विविधमिदं तात् त्वत्तादुर्गं विद्यानि ॥ त्वत्तायकं समुद्रं यवदार्ष्ट्यं पुदिधि ॥ त्वत्तापुत्राधुसा
 वाद्गुणाजाना त्वत्ता कुरुमजायत ॥ वेधसं ववा वजाजाना गृहायद्यां समुद्रतां ॥ अर्कासूर्यानि
 धीश्च निवसं समवर्तन् ॥ दिगं धाशक्तिं यद्यां त्वत्ता सर्वमिदं दिदी ॥ न्यग्रं धं समुद्रानय

ॐ यथावीजवदस्ति तथा मयस्कृतिविमलसिन्धुः । वदन्वीजं तथा त्वयि ॥ बीजादीकं वसीरुता न्य ॥
 कृतायथदत्त ॥ क्वादिनीसुविपुलास्याः स्वयं कामवर्गाविनी ॥ क्वादतायकवीमिहान्वयिनायु
 यता ॥ वक्रयरावायूषाः विवाहसमाहृत्यारुवान् ॥ विरायमनंकवर्णः पूषयूकयारुवान् ॥ स
 सर्वोत्सवसि सर्वेण सर्वरुतस्मिन् गवान् ॥ कथयामि ततः किन् सर्वविनिहदिस्ति ॥ यामम
 लीपय यदृष्टां लयाधना ॥ मदनेन विविक्तं नावदन् उजायत ॥ वर्ववयतस्मात्त्वं यथाशि
 वनसर्वरुतं सर्वस्यासुगवान् ददि ॥ किमनूक्तं गवस्वामिन् मनसायन्ममपि ते ॥ क
 ॥ ॥ पल्लस्य उवाच ॥ नावदस्य पिता दुष्टः वदन्वावादि वस्यति ॥ नावदाय वर्वसादा द
 दिविस्मोवसातले ॥ यस्माय वीतसुगवा आगयदु सिद्धलुका ॥ तन्निहावतथावीणः अलीकावय
 तागतिः ॥ दृष्ट्वा तु तदायीति लक्ष्मीं तु विचार्य वा ॥ वदुनाश्चरुवान् ॥ सा ववादलामयानव

लक्ष्मीं त्यक्त्वा निमग्नः कुर्वन् ध्यायन् ॥ ॥ गीष्मा उवाच ॥ कथं सती दकसूता दहत्यकुवती धुरा
 उगमाथकाधवर्णः शिष्याविर्महायन् ॥ ॥ पल्लस्य उवाच ॥ गंगेद्वारं येवा गीष्मा दक्रो
 सवासवा ॥ नागायकाः सयधुष्य चक्रवायधयः मृताः ॥ कथयारुगवान् विः पल्लस्यः पल्लरुस
 गय ॥ दृष्ट्वा तावतिष्ठसुगवा दुष्टिवाधयः सरुमे ॥ वरुस्यति वधनाता वदन्वावादि वस्यति
 सदस्याथोरवदन्ना यन् सर्वे समन्वितः ॥ यस्तस्य वदन्नाथयः स्वयं विष्णुयागतः ॥ स
 सर्वयस्तु पवर्तुषु हूयमानेषु पवर्तुषु ॥ विवर्तितां यदा तं रक्तगच्छतां लुका ॥ आत्मा
 वदवाः समायाता यस्तु दृष्ट्वा सतीसूता ॥ पितरं वसानं नयं वार्कः प्रजायति महायत ॥
 मा दवदं वः पितामहः विमानववमावृक्षः सावित्र्यापत्न्यायासहः ॥ आस्मिन् यस्तु गववि
 रुनाहः सितांगदीवत्सो कापः ॥ लक्ष्मीं पतिविहायात् मखतव प्रजायत ॥ वनाव

तुम्ह २

न्य (अधः) समयस्मिन् ॥ विस्मयं च यथायाति - चतुःस्रोत्रं दीर्घगत ॥ यथादि कदलीनाया - त्व
 यि न्ना गुणवर्जित ॥ रुधक गते कदगाय - सर्वरुगात्मने नमः ॥ यरुगेरुगगाय - दुर्गैरुगात्मने
 चान ॥ सर्वस्मिन् सर्वरुगे स्तुते - सर्वं सर्वस्वरूपधक ॥ सर्वत्वरुगगतं च स्तुते - नमः सर्वोत्तमाने स्तुते ॥
 ॥ याममनावय (वेव) मरुत्तु ॥ मन्त्रयाकन ॥ गतं च तर्कं मरुत्तु - यद्दृष्टोसि जगन्मते ॥ गतं मरुत्तु ^{तः}
 यथागिमनमानमन ॥ सर्वं सम्यग्मन गतं - मयि दृष्टियर्थं गतं ॥ ॥ नावद उवाच ॥ रुग
 ते ॥ कनाचनवमृष्टिया - यथादृष्टमया विरु ॥ गनमको रुकी जगती - दृष्ट्वा यवविदानवान् ॥
 सादा - दृष्टीनामरुमा मरुतान् ॥ रुविनामत्प्रसादन - कलिकलियथा प्रियु ॥ गतिं च तं पतिरुगा
 लीकावयननघ ॥ विष्णुः समीपं कृत्य - तन्मन्त्रकृत्य नावद ॥ द्वीपपूयार्थिवा नाहु - सर्वं तस्मिन्
 मया गतव ॥ निष्ठयं यथाकामं - सव्यमानं सुवेदि वि ॥ ॥ ब्रूयादिमहापूजा (वा) पाद्मविष्णु

२४

गतीं गुरु ॥ दक्षयस्तु मुदुदल - विष्णुसंकनरु रुना ॥ नतमको रुकी वदन् - कथं यवामरुत्तुवृ ॥
 म - दक्षयस्तु मथा कृतं ॥ तदुदवामुवगता - चित्तवाधमरुत्तुय ॥ समागमे मया दायक ॥ सर्वदेवाः
 पूलरुसुथ ॥ पवनसः साक्षिवसा - वलिष्ठममहातया ॥ तदुददी समीकत्वा - चा रुकी री नव
 वदस्तुथ ॥ यस्तु कर्मपवत्तु - दूयमानवृत्ताग्निवृ ॥ यवसायैरुमानेषु - स्ताववर्जगमितथा ॥
 गत ॥ आगतावसवः सर्वे - आदित्याद्यादलेवठ ॥ मृष्टिनीमनूत (वेव) - मनवश्चिदुदग ॥
 ॥ आलाचसर्वता रमि - समनादगं योजनं ॥ महावदीकतातः सर्वं रुगसमागतं ॥ स
 यत ॥ ॥ सत्यवाच ॥ वदन्नासुवगलेमाद्व - ऋषयश्च समागता ॥ यद्वालयः यद्वा रु
 पस्तु गवविला - उयविष्ठश्च (वा) रुसु ॥ लश्मालयत्तु र्दधन्वा - चीतवासा रुगन्त्यजि ॥ कोमु
 ॥ नवावतसमाकृता - देववाजः सैतको रु ॥ यत्न्या सचासहायानः कतावासः रुगन्त्यजि ॥

दृश्यते ॥ यादसानयतिदेवा. वायुललाकरावनः ॥ गेयोयन्त्रासहायानः पञ्चतामः ॥
 यास्मिन्नाधियः ॥ मुख्यः सर्वदेवानां ऊर्ध्वनामूदवस्तिनः ॥ देवायस्मान्ममूयन्त्राः ॥ सा
 मातः यन्त्रासाद्विक्ताविहः ॥ अथः पदाजगत्यामिनः वक्ष्यन्निमित्तः पूजा ॥ याः ॥
 ॥ यक्षः पञ्चावनिवसो वायुदेवः समागनः ॥ दादन्ममोमहात्मा च वक्ष्यीजगत्स्त्रिहः ॥
 ॥ वयः ॥ स्रष्टापतिविहायाना रास्त्रवालाकयावनः ॥ अग्निर्वैष्णवसमूहः ॥ द्विजवाजाम
 ॥ धनायः सर्वः ॥ उग्रनाथः मयन्त्रीकः ॥ ३० ॥ राघाव्यवैष्णवी ॥ वक्ष्यन्निमित्तः समायाना अग्नि
 ॥ यथा वतालायकबाकसा ॥ विष्णवाय्ययकस्मालः ॥ सुथान्यजगत्तावका ॥ नद्यानयोः
 ॥ लगवान्मनु वक्ष्यन्निमित्तः पियः सहि ॥ पूतस्यः पूतः ॥ ये व मनकाद्यामदवयः ॥ पूतवाज
 ॥ नोवक्ष्यन्निमित्तः वाक्ष्यन्निमित्तः विहायाना ॥ रगिन्याः रगिन्याः ॥ रगिनीयनयस्त्रिमः ॥ महाया

१५

६४
लाः समायागाः कृतावाप्तिनितसुव ॥ लभमानाः सयत्नीकाः सच्चालिकावरुषिताः ॥ त्वया स
कृतावाप्तिगवान् यतिभूता गतस्मिन् ॥ विनातनं दैर्घ्यं रगवन् यतिरातिमं ॥ मन्थवा
॥ यत्नस्य उवाच ॥ तस्य तद्वचनं श्रुत्वा ततादकं यज्ञायति ॥ तूले कलुषं नष्टं च भगवान्
भक्तिवन्द्यं ॥ कयालमालां विवृणुसि खट्वर्गैकवस्तुते ॥ कदाचित् त्वमसि द्वालीनस्तान्वल
किंतिमदुल्ल ॥ न त्वमगदुघवीवाच ॥ कृतसंघाद्यनं कलं ॥ तिनुराद्यं तिलीचं गीतनृत्य
सन्निधौ कथं ॥ यादृशं दर्शनं तस्य कर्तनं सति नार्हति ॥ अतोऽपि मया कृतं त्वं कानां च
त्वात् त्वया सह ॥ श्रुत्वा यत्नवरुणां त्वया सह तिलीचनं ॥ तिलाकस्याप्यधिकं यज्ञं लब्ध्वा
कार्यं सच्चालिकागन्धमर्हति ॥ अत्यन्तमभिधेयं यत्नं यादृकं मया कृतं ॥ ॐ रुद्राय नमः
कर्ता हृद्वाः कृपया गच्छ ॥ ॐ रुद्राय नमः ॥ कृपया कानि सोऽगन्धं वम्यात्पारुवन्तानि च ॥ कृतं म

रुतिवेरुन्म नृपवार्तावसूचन ॥ पूर्वगुणैश्चुल्लस्यन् नृपवृत्तानिसूचन ॥ आत्मानेयविनिन्दन्ता म
 न्नोऽननचयवित्त ॥ पादोत्थववल् ॥ जायन् पूर्वकर्म ॥ नतदवादिर्वपाका ॥ अरुमान
 प्रविविधयुच ॥ यदरिबर्जितं पुन्यं तस्यैतच्छुल्लगगिन ॥ अवमत्काततः साधु सती गीष्मगुणा
 तः ॥ सद्योऽनेऽप्यनरागी पृथ्वेनलरुतं रुत् ॥ पृथ्वेनलरुतं रुत् पृथ्वेलाकाऽपतिष्ठिता
 यगुणसम्यदवस्य ककुद्दिक्कापिवधसू ॥ यसाधनचक्रस्य पाफः स्वर्गयवचव ॥ म
 तः ॥ सगुत्वे गुहादायादि यदीकं रुचकृत्वेति ॥ नतन्मत्ता रु विगुना स्वयं दध्वनत्मुना ॥
 निव ॥ सत्यनाननतयर्क विध्वंसयतिर्लोकव ॥ यद्यस्मिन् गयः कश्चि द्धर्मावाधमयाकृतः
 ति ॥ तनयर्क नगनका समाप्तिमिरुकार्तिवि ॥ ॐ तूष्काथागमास्त्राय स्वदहोऽरुवतजल
 उद्यकः ॥ गंग कल्लतदादहं मरुक्कवे कुर्याताया ॥ मर्जकीनामगलीर्थ गंगया यन्विम

५१

ययव्यता ॥ गलकाटिसमाविष्टा गहावेनायकासुधा ॥ रुतं तयित्वा च दक्रयरुविनाशन
 यम ॥ उयगम्यावृद्धिक् दवदवीयेनाकिर्न ॥ नरुतासिमयादव दवानां पुरुदीवव ॥ त्वमव
 गलेर्नानाविधेदव नानाखषणखषित ॥ नानावदनदकीष्ट नानाप्ररुव ॥ नानाना
 कामेव सर्वकामसमन्विते ॥ अनिवायवले ॥ अगतिर्यगगमिर्लि ॥ बालालकलव
 दहिलि ॥ कश्चित्पदमदाद्यात् कर्तुद्यद्यवसन्निरे ॥ विविगवसुवसनेऽवीवचीववधविजि
 तको ॥ लूलासियद्विधधवेऽयवगुयालरुमके ॥ ककककवकादगु कागुदीदुरमुयालिलि
 वरुण कर्णनीकन गदाकर्णकधविलि ॥ गलध्ववेऽसद्वर्ष वृत्तः सूर्यागरेविव ॥ नता
 सवामदवायदवदवस्येसगलयसनन्दिन ॥ वृषसनायसामाय लूलासिदगुधविलि ॥ नम
 नमान्धकविनालय कुरुकालानकायव ॥ कदायसतिवजाय निवायकथनायव ॥ निवी

कायसंराकाय. मरुद्राकायवेनमः॥ ॐ नमो विष्णवे ॥ दिनरायचधनिन ॥ दय्याध्यानाय
 पाय. कृपाध्यानायकोविल ॥ यश्चस्यायलुलास्याय. चन्द्रास्यायनमानमः॥ ववदायववाकाय. क
 विल्लयनमानमः॥ दिनरायलामस्माकी. विपुत्रविधीयता ॥ वाद्यनकायरावेस्वी. य
 रणमावाधितस्त्वया ॥ समग्रयस्त्वली. मयादलेकजायत ॥ सर्वकामपसिद्धार्थ. रुतेश्याय
 वयस्त्वली ॥ यत्न्याः ॥ लकनवेदवा. गंगातीव्रतदोहितः॥ तांसातीविनयानमः. कनसामयि
 गालमाहिता ॥ हिमालयस्यइहिता. मनागुरुसमूहवा ॥ दधमन्युः जगद्. लाकनत्वाथवे
 दाहितः॥ सीषाफयोवनादवी. यनववविवाहिता ॥ सर्वतकथितैसर्व. यथायस्त्वलीकतः॥ पूवा ॥ ॥
 यः॥ यश्चमः॥ ॥ लीषाडवावा ॥ दवानादीनवानाश्च ॥ गन्धर्वावनवाकसां ॥ उत्पत्तिविस्मृत
 एष्टिब्रह्मते ॥ दकास्यावतमादृष्ट. सृष्टिर्मथनसंरुवा ॥ यथासमस्तदेवाद्यो. तथेवष्टेष्टकोनवा ॥

२०

कं पुरुषसुब्राह्मि. यवजन्यामजीजन ॥ तांमुद्वहामहाग. सिसृक्षुर्विविधायका ॥ नावदः
 तः सृष्टिर्विलयन. कुरुधमसिस्त्वमा ॥ तल्लतद्वचनं प्रवापयाता. सर्वतादिता ॥ अद्यापिन
 तां. मरुद्रममज्जत्पुत्रः॥ सवतानामतपूरा ॥ समतासृष्टिकर्मलि ॥ नावदानुगतानपाह. पू
 कविष्यथविलयनः॥ तयितनैवमाज्जत. जम्भर्गन्धनयथातदा ॥ ततंपुष्टतिनराकुः कनी
 ॥ अष्टिकन्याः॥ पुत्रायति ॥ वीविधायजनयामास. दकहपुत्रतसक्तथ ॥ यादात्सदलधमय
 कल्लयचधीयत ॥ द्वेवैवागिबसयादात्. कसनिमानिविस्ववात् ॥ गृहस्वदेवमादृष्टां.
 चि. साविष्ठावराविनी ॥ धर्मयत्न्याः समाख्याता. तासांपूजात्रिवाधते ॥ विष्णुदेवास्तुकिवायि.
 नाजाता. मरुद्रायां मरुद्राजा ॥ लन्वायां घाषनामाना. नागवीथीमजीजन ॥ यथेवीग
 प्रतिष्ठापनमुयदेवा. वायकाः सर्वतादिता ॥ वसवस्तु समाख्याता. रुषां नामानि मन्त्रा ॥

आथाऽध्वर्युसामस्य धवत्येवानिलानलः॥ पृथ्व्यश्च यज्ञास्य वसवाश्चैषकीर्तिताः॥
 धवत्येकालंयुग्मं वर्चासामादजायत॥ इति॥ इत्येवाह्वयः धवपुत्राविमोऽप्य॥ कल्या
 निवामनाजर्वपुत्र मविष्ठातगर्गिगथा॥ अवायचाखिलैयुग मग्निययागुनकन॥ तग्नो
 पृथ्व्यश्च विदुः॥ मनिनामाथदवलः॥ विद्वकम्पायगमस्य पूरुलिष्यः॥ युगायनि॥
 इति॥ अजकयादहिर्वेधः विद्वयाकाथवेवग॥ रुबध्यवद्वयस्य शुम्भकथयवाजिनः॥ स
 नतर्वामानमानाऽनु निष्कूलवद्वयविष्णु॥ काठयथेकुवालीति सत्यगामकयागता॥ दि
 धयस्ययवद्वयमि यत्नीत्यः॥ पूरयोर्गर्कः॥ अदिनिदिदिदिनैवेव अविष्ठासूवसागथा॥ सू
 त॥ दुष्टितानामनंदवाः स्थक्यस्यानवमना॥ वेवस्यनववेव अदित्याः॥ द्वादहाः स्मृताः॥
 निष्कूलवव॥ नतसरुप्रकिरणाः अदित्याद्वादहाः स्मृताः॥ मावीवाक्यथादापयुगानदिनिद्व

नववेव॥ इत्ययनं यत्नीयनं कल्पकल्पतथेव॥ दिनिः पूरद्वयैलरु कल्पयादिनिनः॥
 द्युयः॥ युक्तादत्यन्तद्वयः सैजादाजादयवव॥ युक्तादयुगयुग्माने निविर्वाक्कनिवव
 न्य॥ धुतवाक्कसुधसूर्यः॥ अदमागतायनः॥ निरुगनागुवार्कः॥ ककलीमाथलीषग॥ नव
 गयसातायितायत्य पूरवसतिगुलधुक॥ महाकालत्वमंगमन साम्ययस्ययिनाकिनः॥ दिव
 युगयोगी काठयः॥ सकसकतिः॥ महावलोमहाकाया नानाक्यामहाऽसः॥ दनः॥ पूर
 धनारु धर्माः॥ महावलः॥ दिमद्वयैकनिकद्व सुधार्गकनित्राधव॥ अथासूवः॥ सम
 वृद्धयः॥ कठुवीर्यः॥ गठसुधा॥ अरुद्रिगुगजिबेव वद्वनारुसुथेव॥ एकककुमहावा
 वृषयद्यच्च नवमाद्यादनाः॥ सूताः॥ स्वर्गनासूयराकन्या गचीवेवपुलामडा॥ उयदानवीम
 माकालकावेव वेधनवसूत दिन॥ कूपर्यमहासत्त्व मवीर्यस्यविद्वद्व॥ तथाः॥ वसि

31

[illegible]

20

32

धर्मयूनः पूनः ॥ ततः ॥ यविनयामास किं दुर्गादिति वृत्ता ॥ धर्मकस्य दुर्माहात्म्यं पूनः सङ्गी
 जनान् ॥ वरुणाहिरुताः मन्त्रा नविनार्णसमाग्रय ॥ नृकाप्यनकतामाय यस्माद्दवणायुत्त
 वृत्तानामेतनासी रुक्नुसूखरागिनः ॥ ततः ॥ पुसाद्यदवणः कमस्वतिदिनिपूनः ॥ अनन्तसूक्त
 मावाय समतामगमादेव ॥ यरुतागं कुजः कन्वा मन्त्रस्तुततागवन् ॥ नरुग्मवेयमसूक्ते व
 ॥ पतिमन्त्रेयथायथा माधियांस्तानवदस्वमे ॥ ॥ पूनस्तु उवाच ॥ यदालिषिकः ॥ म
 तियसांसमा मी ॥ नरुगता नाद्विठुक्तेयुत्त लतावितानस्यचवक्कगर्क ॥ अपामधीर्नव
 धियतिविकाव ॥ पञ्चापतीनामधियवदकी वकावण्डीमन्त्रामधीर्न ॥ दद्याधियानामथदान
 लयानि ॥ पालयलेनैवपनिनिवीर्ण मीर्णसमर्द्धसविर्गानदीर्ण ॥ गन्धर्वविद्याधरकिन्नवा
 देन ॥ दिग्गवणनामधियवकाव गजकुम्भवावतनामधिय ॥ सूर्यपुमीर्णयतनामधीर्न वा

21

दि२

॥ पितामहः पूर्वमिवाख्यर्षिच दतान्यूनः सर्वे विवाहविषये दिग्गविनार्थः ॥ पूर्वगदिकपाल
 पदारिधाने ॥ सकाकुर्वन्नेधीर्णमीर्ण स्वकावयश्चरुवनं लुगर्कः ॥ हिरव्यवामोर्णमथोर्णनस्या
 वरुद्विदिहः पथनामधिया नृपालिषिकः पथमीयधिया ॥ गतेनवराद्रुयनामधियै वैव
 ॥ पूनस्तु उवाच ॥ मनात्कस्ययः पूर्व गमवीयादयस्तुता ॥ अग्नीषोर्वावाद्रुय विष्णुः
 ना दलेनैववर्द्धना ॥ पतिसर्गवलीकत्वा ऊर्गुस्त्वपवर्मा मर्द ॥ नरुत्वार्यदुर्वयाकी सा
 गवनः कीर्तिवर्द्धनः ॥ दहानिश्चवनस्मन्तः ॥ यालः कथयनवत् ॥ वैवर्द्धस्वतिस्त्वैव सफ
 द्यातिवयः स्मता ॥ वृनिष्ठस्यस्तुतासक यपञ्चापतयस्तुदा ॥ द्वितीयस्तुतचित् मन्त्रनव
 मजीजनत ॥ ॐ वदस्वस्तुतुयः लुविः लकस्तुत्वैव ॥ मधुत्वमाधवत्वैव नृस्यायनरुस्तु
 त्वयस्तुताः ॥ कीकस्तुतुः कस्तुतुयः दावः लरवपवादिनः ॥ मितायममिर्तत्वैव सफर्त

ॐ ४

६२

याययन्यविवक्षा ॥ १७ ॥ सामगर्भावाच ॥ सर्व्वद्विसमाख्यातं धर्मस्मृत्तानमूलकम् ॥ कथंय
कीरुदं यवतुदवर्त्तनम् ॥ ॥ समनावाच ॥ वलिष्ठैर्गच्छधर्मैर्त्तैर्पार्थयमहोमतिम् ॥ त
विष्टातवकल्याणि मतमर्वनसंगय ॥ नवमूक्ताङ्गमासौ सामगर्माद्विज्ञाकर्म ॥ वलिष्ठैर्गच्छधर्मै
माकीर्तुः द्वितीयमिवराकर्व ॥ वाङ्मानमहात्मानं वदन्प्रियाद्विज्ञाकर्म ॥ रुक्मापदम्यविष्ट
सुखनसमहामते ॥ नवमूक्तासयागीन्द्रः यूनसाहृतयाधने ॥ गृह्यपूजयतवत्स दावहृत्यय
यसंसदा ॥ नवमूक्तामहासाहूयूनसाहृत्यसंगममतिम् ॥ किंकर्षामिषियकामि सपियैरुद्विष्ट
यूगम् ॥ सडवाचमहात्मानं वलिष्ठैर्गच्छधर्मैर्त्तैर्पार्थयमहोमतिम् ॥ रुक्मापदम्यविष्ट
द्विकेनुरावन पूज्योस्विकथनहि ॥ नतन्मसंगयितात कस्मात्यायाद्वदस्वम् ॥ महामाह नसमग
रुसर्व्वसंदरुनागवत्स ॥ मूकिदातारुवस्वन्ती ममसीसावर्धनात् ॥ ॥ वलिष्ठैर्गच्छधर्मैर्त्तैर्पार्थयमहोमतिम् ॥

॥ कथंयुगमहविन्द्यासर्वहृत्पुण्यसूतम् ॥ वदन्ममहारागं यदिज्ञानासिस्वतः ॥ दानधर्मादि
 तिम ॥ तस्मात्प्राप्त्यसिर्तयुक्तं धर्महृत्तु धर्मवत्सलं ॥ नवमर्कं तथावाच्यं सामलम्भाद्विज्ञातम् ॥ क
 र्णसर्ववर्णावः दिव्यैतत्तयताम्रवः ॥ गङ्गातीवस्तिर्बयन्य माधमर्कद्विज्ञातम् ॥ तज्ज्ञात्वालास
 तम्यविधौ दधुवर्कयुनःयुनः ॥ तमूवाचमहागं ज्ञावद्वसूनुवकल्मेषम् ॥ उच्यविश्वसनुयुध
 वरुत्थयसर्वदा ॥ कर्ममस्तिमहारागं यन्यकर्मसूत्राणि ॥ निगमयमिवागवः धर्मपाल
 येयुर्द्विज्ञातम् ॥ नवसूत्राणि विविधं विवदामसकृत्तेशः ॥ तस्मिन्कर्महारागं वनिष्ठमूनि
 सा ॥ यदिमस्मिन्विश्वकार्यं स्वयंमूनिर्पूजितः ॥ ममययन्नस्यसिद्धं विदुदयद्विज्ञातम् ॥ दावि
 हनसंमन्धः शिष्यावाधिताद्विज्ञः ॥ तथाहं विदुस्तान् तवपार्थसमाधुवः ॥ तत्सर्वं हि समाच
 दुवाच ॥ विनायकास्तथागताः अन्यस्वजनवाञ्छवाः ॥ यंचरुदात्तसम्बन्धः त्यक्तस्यरुचिर्न ॥

गतसुमनयापाकाः पूर्वमवतवायतः ॥ अहमस्मिन्निनः सर्वं तत्कृपादिशालम ॥ यत्तुल्यतुल्य
 क्लानसम्यन्तः सयस्वीवाग्विदाम्बवः ॥ सर्वकर्मसूरीधीवाः वदाध्ययनतत्त्ववेः ॥ सर्वज्ञसुषुवक
 नित्यः ॥ अनादानसदत्तदा ॥ यितुमाह्वयवानित्यः सर्वस्वरुनवत्सलः ॥ कलस्यतावकाविद्वान्
 ॥ अकेसितायकावर्णः ॥ ॐ दामीननेर्किंकार्यः ॥ रुलहीननननन ॥ श्रयानि विषयनसर्वः ॥ ताय
 यायविद्यातिर्गः ॥ तत्सर्वं हि यवज्ञामि ॥ धूयतामदुर्तयनः ॥ ॥ वसिष्ठ उवाच ॥ रुवान्
 र्यः सदाक्षयः ॥ वद्वेषाक्षदानवान् ॥ धर्मनैव विज्ञानासि ॥ सत्यनैव यविष्णुर्गः ॥ दाननैव त्वया द
 षकविमार्गः ॥ यनः यनः ॥ यज्ञनीयोत्तर्नविषः ॥ सचिर्गविष्णुर्नत्वया ॥ तर्क्यर्गतथाकीर्तः ॥ विक्रिय
 वसमर्पितः ॥ ॐ ह्रकाली तुसीयाय ॥ ब्रह्मयानकर्तृत्वया ॥ यन्त्रीवदतितसाधी ॥ दिनमर्नसमागर्त
 लायसि ॥ धर्ममार्गः ॥ नवाकष्टः ॥ श्रुर्गनैव कदात्वया ॥ लाशामातापितागता ॥ लाहः स्वज्ञनवा

- नातिपीडितः ॥ दिनदिनमहाहृत् ॥ हृदयतः प्रवर्ततः ॥ यदायदा गृहदत्ता ॥ वृद्धिमायातिनसदा ॥ त
 दिनेयायमहाभाहः ॥ योपितासिसदेवहि ॥ सदेविलकीमकाहिः ॥ कदाभूद्वदमवच ॥ रुविद्यतिव
 सीतातः ॥ रुक्मानैवपुंगवकति ॥ नवकालेयवित्यद्य ॥ वृद्धिमायातिसर्वदा ॥ नैवदरुर्गुर्गविषः ॥ रुकी
 गमनकावलात् ॥ कुरुष्वसर्वदाविषः ॥ लोकानप्येकसिबुद्धिमान् ॥ खनिरुमीरुर्नस्वादः ॥ अगुवादम
 नसिद्धिप्रदायकान् ॥ प्रवेणमवलाकुरु ॥ चिकुमानः ॥ यप्येकसि ॥ रुक्मानलनदोषधनः ॥ मुखनेव
 कालेवधर्ता ॥ दावायुषतद्वयः ॥ यक्यमानः ॥ प्रवृत्तया ॥ कथनैवयदरुतत् ॥ यावांस्तुक्तागता
 दविदवान् ॥ सीसावयस्यसत्पूजा ॥ रुक्मिणः ॥ सदेवहि ॥ सलीलाक्लानसम्यन्तः ॥ सत्यधर्मवगास
 रुकी ॥ सुरुक्महत्पूलाकवे ॥ तस्यविष्णुपसन्नवान् ॥ विनाविष्णुः ॥ प्रसादनः ॥ दावायुषानलन
 ॥ ॐ नमः सुमनायायाने ॥ ॥ ॥ सोमलम्भावाच ॥ पूर्वज्ञनकर्तृकर्म ॥ यदाख्यातममेवच ॥ ॥

यत्नकृत्तयर्थं तवाग्र्यवदाम्यहम् ॥ यन्मयुजकायस्यात्मा सत्यधर्मवतस्तथा ॥ बुद्धिमान्
 मयवकाचयववाद्यहयुजकः ॥ योजकः सद्यस्तुनी दातायागीपियेवदः ॥ विष्णुध्यानधर्मा
 काविद्वान् स्वकृत्यविधायकः ॥ उर्वगुलोऽस्यस्यकः सूर्यः सूर्यदायकः ॥ सूर्यसर्वधर्मस्यका
 नर्थः तार्यदत्तासदाबलम् ॥ यज्ञस्यहर्तृसर्वः ससावद्विज्ञसकम् ॥ पूर्वज्ञमकर्तकम् यत्न
 ॥ रुवान्गुणमहोपाहूः पूर्वज्ञमनिनान्यथा ॥ कृषिकर्तृज्ञानहीना मदालाग्नस्ययुतः ॥ सकल
 नेवत्वयादरुः शक्तिनेवयविष्णुः ॥ कृतिनेवत्वयातीर्थः दवयाशामहामने ॥ नृकीर्त्तातः त्वयावि
 विक्रयित्वातथादधि ॥ इहकलीचिकित्ताविषः रुवतानकर्तकदा ॥ द्विज्ञस्यः सद्यस्यपाद्यः दर्वीने
 समागतिः ॥ पृथुवस्यध्वकालः पृथुवस्यध्वमहामने ॥ त्विष्टत्वातद्वचस्तथा गुरुत्वकाय
 स्वज्ञनवाधवाः पालिनीलागमवैकी तस्माधर्मसदेवहि ॥ तस्माद्दृष्टी रुवान्ज्ञाना दाविद्व

तसदा ॥ हस्त्यादद्यमानसु तयात्वंवद्विषयया ॥ वागीवातीयसूक्तसु निव्विगाहिषविक्तसः ॥
 विधायिकदाखर्वा निखर्वाधर्तिमगुरु ॥ उर्वसुरुमलकैव काठिवर्द्धदमवय ॥ खर्वा निखर्वाः
 वेयः गुरुनेवकदात्वया ॥ निव्विर्गुरुमिमध्वतः किर्कयज्ञानज्ञानने ॥ सूर्यभवमयायसु दव्या
 भुवादमतः यवम् ॥ एकमानागमस्यकः सूर्यायेविभाहितः ॥ सूर्यविक्तयसनिह्यः काल्या
 मः सूर्यनेवसपृक्तसि ॥ रुष्टानलनसदीपा हाहारुताविचनेनः ॥ उर्वमूर्धमिविधुक्तः गतस्त्व
 यत्कागतायमः ॥ उर्वसर्वसमाख्यातः वरुर्नतवपूर्वकी ॥ सूर्यनकर्मणविषः निव्विनासि
 धर्मवतास्तथा ॥ सूर्यानेगुरुयस्य तस्यविष्णुः समीदति ॥ धनधन्यकलनैरु यज्ञयोगमन
 नलनस्य ॥ सूर्यनयकलविषः तद्विष्णुः यवमयदी ॥ ॥ इति श्रीयद्मयूनाऽहमिस्व
 मेवच ॥ गुरुत्वनवविषुक्तः मयवयविवाहर्ति ॥ विषर्तहिमयापाकी तत्कथं द्विज्ञसकम् ॥ तस्य

र्वेकावर्गबुद्धिः क्लानविक्लानयति॥ ॥ वसिष्ठ उवाच ॥ यत्त्वया वक्षितीत्युर्वे कर्मधर्माश्चितीद्वि
 तः॥ विष्णुर्लोकमुधर्मात्मा निर्लविष्णुयवायलः॥ जाग्राद्याज्ञनतीर्थनां नमस्तुवैसमदिनीः॥ नूतमा
 र्थादहं त्वया वसह्ययुक्तः॥ नृपतेमद्यतां वदन् सूरवनसुगहमम ॥ वेष्टुर्वेवाध्वनीयन् मि
 तीर्थमहंगतः॥ नृपतीर्थरुल्लेखार्थं त्वदीदृशयदलनात् ॥ गवांस्तानैववैयन्तीं तदुवासीयदर्शित
 हि ॥ सद्योद्यतेदधि न मन्यमनीषदरुवान् ॥ तस्मैवबोद्धव्येव रुवांस्तस्मैमहात्मने ॥ नर्वैसन
 यरातसैयार्थं दिनं नृपसुगन्धय ॥ आचारुस्यकुलुङ्गस्य द्वादशीयायनोतिनी ॥ तस्मिन्दिनसु
 गतालाको सत्यशुद्धिद्वियतिताः॥ गुरुस्यसर्वकर्मालि विष्णुध्यानवताद्विज ॥ उत्सर्वयवमैवकु
 सवबाद्धलसहमः॥ तस्मिन्दिनस्मितसुग सैयार्थं समुपायलम ॥ नकादल्लामुमाहोत्मी यति
 योयुक्तमुपविशतः॥ सैसर्गदस्यविषयं वतमनीसमावव ॥ तमेकल्लमहदायै सर्वपूज्यपदाय

नैकतत्त्वया॥ दृष्टेनमनसाविष्य पूजितामधुसूदनः॥ सर्वोयदावेः परल्लेखी गन्धधूयादिरिस्तथा ॥ वा
 जितायवदवतः॥ पूषधूयादिर्मगल्ले॥ रुक्मायलम्यल्लविष्टे कालयित्वायूनः॥ निर्वोयेतादृशं
 पूषः॥ रायादिरिः॥ समी ॥ यथितारुकिपूषदो सहावनत्वयेवसः॥ नर्वैवतीसमावीर्षुः त्वयेवद्विजस
 चितः॥ तस्यवतस्यरावन त्वयापार्थमहत्कृत् ॥ रुसुवादांमहाराग सत्यधर्मेसमावित्तम् ॥ स
 दानस्यरावन मिष्टान्नमयतिष्ठति ॥ महामाहेः॥ यमूर्ध्वदि रुक्मायायापितीमनः॥ पूर्वैरुन्मनि
 रुन प्रियमानवूवेतदा ॥ तस्यपायस्यरावन दाविष्टीत्वामूपाविशत् ॥ येशल्लारियवित्यद्य सुहृ
 नैधन्येववस्तुयः॥ स्वर्गन्मसवलादेव सुरागः॥ सुखमवय ॥ प्रसादारुस्यदवस्य विष्णुर्लिवमहात्मन
 यदे ॥ सपरीधनैधन्येसुरागः॥ सुखमवय ॥ पूर्वैरुन्मकीसर्व यत्त्वयावविश्रिती ॥ तन्मयाकथित
 महानरावः॥ सविषयः॥ यविवाधितादि ॥ रुष्ययकः॥ समहानरावा रुक्मावसिष्टीयतिपत्यतः॥

विविर्तद्विज ॥ तददनीयवस्मिन् वृत्तार्थदिमन्त्र ॥ वाङ्मूलकः सधर्मात्मा सदाचारः सयति
 २ ॥ भूतमानः समायातः तव गतिमहामतिः ॥ याचितुं कानमकीवे वासार्थं द्विजसंलुप्त ॥ तवेवरा
 यित्य मित्रवाचयनः यूनः ॥ सर्वनस्कीयतामह गृह्येतवसुवत ॥ अथधन्यास्येदेयनी अथ
 विदलित ॥ श्रीगर्भवाहनैकत्वा यादीचेवपमदितो ॥ कालितोचपनकायः ॥ स्नातः यादादकन
 ॥ नवसकविताविष स्तुत्येवसदुगार्थया ॥ यजेः सार्द्धं महारागः वेष्टेवाहानयतिनः ॥ अन
 मेनदिनसमीपाका सर्वपातकनाशिनी ॥ यस्यादिवाहणीकः ॥ यागनिर्वायकति ॥ सतापाय
 वमैवकु ग्नीतमंगलवादनम् ॥ सुवर्नवाङ्मूलः सर्व वदकाः ॥ समंगले ॥ नवमहात्सवीयाय
 यी यातिर्वाङ्मूलानवे ॥ राग्यायैषुतेः सार्द्धं ॥ अर्चधर्ममनूकर्म ॥ अर्चतस्मिन्महापूज्य रा
 ग्येष्टयदायकी ॥ वतमर्नकविष्णामि ॥ इतिनिश्चितमानसः ॥ राग्यायैः ॥ समंगत्वा नद्याः स्ना

२४

कथा ॥ वाङ्मूलकवर्णकत्वा नद्यागीतादिलिप्त ॥ वाङ्मूलकस्य यमीगन नद्याः स्नानीयनः कृतम् ॥ प
 र्थितादृष्टदन्त वाङ्मूलकयमहात्मनः ॥ रुक्मायुलम्यर्तविष दत्तातस्मैचदक्षिणी ॥ कत्वावयावर्णविष
 येवद्विजसंलुप्त ॥ मंगलावाङ्मूलस्यैव विष्णोः स्तुत्येवसादतः ॥ रुवान् वाङ्मूलकतायाफः सत्यधर्मसम
 वेत्तम् ॥ सतस्मैवाङ्मूलस्यैव वेष्टेवायमहात्मनः ॥ अथयासत्यरागिन दहमनीसर्गस्तुति ॥ तस्य
 सर्वकर्मनितविष मूर्ध्वमवयवश्चित् ॥ नदन्तिवाङ्मूलखादि दिनधन्यवैतदा ॥ दानापूर्वयुक्ता
 यद्य स्तुत्येवसादतः ॥ अथरुवान् रुवान्जातः तस्ययापस्यवेत्तम् ॥ स्युः रयिकलीविषध
 र्वमहात्मनः ॥ तस्मादावाधः गविर्द्ध नावायलमनामयः ॥ पाप्मसिन्धवेवस्तुनी तद्विष्णोः यवर्म
 याकथितविष तवाग्रयविनिष्ठितम् ॥ नव क्त्वामहाराग नावायलपरागव ॥ वस्त्रात्मनापि
 लपत्यतः ॥ आमन्त्रविषे सङ्गमगहः तावाहाराया समनीसदृष्ट ॥ सर्वदिवर्तुममपूर्वगत

[illegible]

यालक ॥ नमोऽमुदवदवाय किमरुयकविष्ठाति ॥ यथादवयथात्माका ॥ सकयान्धमहात्मनः ॥ गवर्तते
यदुक्तं वि ॥ तमस्मिन्गवर्तगतः ॥ मरुयकयनात्माय ॥ यायनात्मायहानवान ॥ एकस्वदुस्वदुयस ॥ तमस्मि
वर्तगतः ॥ व्याधीनानागनायैव ॥ यदोषधस्वदुयवान ॥ निवामथानिवर्तक ॥ तमस्मिन्गवर्तगतः ॥ याम
महाकाया ॥ वनरुक्तीसमागतः ॥ गरुलीलागतिदवे ॥ गवर्तगतवत्सलम् ॥ गजार्थहानसयन् ॥ या
वावाहृगवर्तगतः ॥ कन्धामुवामना ॥ कृष्ण ॥ यथा ॥ कृष्णदुर्गाय ॥ वामनेनैषयन्नास्मि ॥ गवर्तगतव
विष्ठाति ॥ वक्रलक्षवद्वदावद्व ॥ वक्रलक्षानमथाहवि ॥ गवर्ततेषयन्नास्मि ॥ रुयैकिमकविष्ठाति ॥
गवर्ततेषयन्नास्मि ॥ रुयैकिमकविष्ठाति ॥ तावकः ॥ सर्वलोकानां ॥ नाहकः ॥ सर्वपापिनां ॥ तमर्हगवर्तपा
दागतिरुयैरुव ॥ नूतिनीतन्वतिवर्ष ॥ मातयस्मायदायकः ॥ उवाचयलमैयादव ॥ कस्याहगवर्तगतः
यसर्वदर्वयवमध्वर्वहि ॥ निष्कवर्तसलमयैषधार्न ॥ यमकनागायलमस्मिन्निद्वि ॥ सिद्धधर्वर्तगवर्त

25.

संस्तुत्य,

उद्यमविक्रमस्य सदृष्टाभामगर्मल ॥ चवसायदृष्टीकल सुमवाचयदृष्टवान् ॥ सामगर्मनम
 विषुदु उन्मीलानयनद्वय ॥ दृष्टविषुदुवर्धव घनस्यामिमहादयम ॥ सर्वारुवदृष्टराष्टी स
 मानसुवर्धव ॥ वनेतयसमारुदु गखकगदाधव ॥ वृद्धादीनसुधातोव येनतास्यमहायस ॥ वि
 तीगसमान सूर्यकाटिसमयर् ॥ वधुःश्रुतियुगलुत्वा समनयासदुसद्विजः ॥ ऊयऊयतुवाचावे
 पुन्यपतदुव ॥ ऊयऊनसुवर्धव क्लानगम्यायतनम ॥ ऊययद्वविष्णुलाक यद्वनारायतनम ॥
 यविक्रमुष्णग ॥ ऊयविक्रमनायक ॥ ऊयविद्याविलासाङ्ग नमोवदमयायत ॥ ऊयउद्यमकर्तु
 मेधम्यायतनम ॥ नमोदिवधुवताय तस्मैतऊयतनम ॥ सुतितऊसुवर्धवाय सर्वतऊमयाय
 नमोमुद्रुतऊकच नमोववर्धव ॥ यत ॥ नमःकयवर्धव स्वधुवर्धवायतनम ॥ स्वाहासुप
 दलायव नमःसुमकिरुतव ॥ नमोविदाङ्गुपाय पावनायनमानम ॥ नमोमुद्रुविक्रमय सर्व

उक्ताशयवदृष्टावरायनमानमः व्यापितवायकायवसर्वकासनकानि ॥
 नमानमावरायसकाकम्यायतनम ॥ २

र्धमयायत ॥ त्पानेदायनमानिनी ॥ बुद्धायकवलायत ॥ कदायनमितयादाय विविचिनमितायत ॥
 वसानववासाय यद्वापियायतनम ॥ नमोवामनरूपायनर्मिहायपवायत ॥ नमोवामायुदियाय
 कयल्लिनि ॥ नमःकयितविषाय ऊयग्रीवायतनम ॥ नमोवासुवर्धवाय नमः सर्वमयायत ॥
 गृहसर्वत तथाकूदःसदुप्रदक ॥ वरुकाटिसमथमु कीदलीममतिःपुल ॥ निर्गुनीसगुनीका
 मकूपावन ॥ ॥ श्रीविष्णुयद्ववाहामिखलु ॥ १८ ॥ श्रीदिविवाच ॥ तयसादमन
 रागयऊमनसिवरुत ॥ यमिकुसिकामिनी तल्लुयवयाम्यद ॥ ॥ सामगर्मावाच ॥ यथ
 र्धयायतवरुकिवाम्यद ॥ ॥ श्रीकृष्णउवाच ॥ चवमसुद्विजःपुष्ट रविष्ठातिनमैतय ॥ मत्तु
 समालाक्षयवैशेष्य यतसीरुवरीपुली ॥ यावद्गीवसिविषुत तावद्दृष्टनयस्यसि ॥ दाताशकाउ
 त्वा सुषियायद्विजायस ॥ अनेद्वर्निगतादवः स्वप्नवत्तयविदुष्यत ॥ सुफयावतयायकः सामगर्म

तन्मन्त्रमहापात्रं कुर्यात्समस्तपुत्रताम् ॥ वासुदेवास्मि विष्णुर्वरुणाचयस्सुवतः ॥ भन्नाकादिस
 राशौ सर्वेषु धर्ममन्त्रि ॥ दिव्यलोकसमन्त्रे चतुर्वीकनिष्ठकल ॥ धीतनवाससाधर्व नाज
 यत्नः ॥ विष्णुस्यास्य सदाशीर्षे कृपातीर्षेऽम्बुर्षे ॥ रुषलमरुताविष्टे दीवत्यलियत्यर्षे ॥ श्रियाय
 प्रवाचाश्च ॥ कुर्यात्मानदमाधव ॥ ऊयथागीर्षागीर्ष ॥ ऊययकयतद्वे ॥ ऊययस्तु ऊयद्वीगि ॥ ऊय
 यतनमः ॥ ऊयलविष्टलयाल ॥ लखककगदाधन ॥ ऊयककधवायक ॥ वाककपायतनमः ॥ ऊ
 यमककच ॥ उद्यताय नमः ॥ ऊयद्वमशक ॥ उद्यमत्यकायक ॥ यद्वद्यमयद्वद्य ॥ त
 कामयायच ॥ देवतकविनालय ॥ पायतकद्वीवायच ॥ लवाद्यलदितायत ॥ नमः सुयवमात्मने ॥
 स्वाहा सुपाययस्तुय ॥ यस्तुवपायतनमः ॥ नमस्तु लङ्काय ॥ रुषयपायकविष्ट ॥ नमस्तु
 मय ॥ सर्वलङ्कायतन ॥ कलवाययवायव ॥ नमस्तु विष्णुधविष्ट ॥ नमस्तु कपाकवायव ॥ नमस्तु

२५

मितायत ॥ सुन्दरसर्वेर्षमिताय ॥ कृष्णाययवमात्मने ॥ नमानमस्तुवलय ॥ लङ्काययमितात्मने ॥ श्री
 दिवाय ॥ सर्वे कुरुवायच ॥ सर्वलङ्कायमत्स्याय नमः ॥ वा मायवे नमः ॥ नमस्तु कृष्णायवद्वाय ॥ नमस्तु
 मयायत ॥ सर्वे सुखाद्यवीकल ॥ तमूवायऊनाद्वे ॥ गुणानुयवेयावे ॥ वद्ववद्विनयावन ॥ तवेव
 गुणलङ्का ॥ मथेवतवकलव ॥ कमस्तुगदागद्वे ॥ तवदासास्मि सुवत ॥ ऊमऊमनिलोकल ॥ दया
 यसादमनपुन्यन ॥ सत्यनाननतद्विज ॥ कुरुलयावननायि ॥ कुरुस्मि विद्यताम्वर्ष ॥ वरुदद्विमहा
 वाच ॥ यथमिदद्विमदवे ॥ वरुमकीसुवाश्चिर्ष ॥ सुषसन्ननमनसा ॥ यद्यस्मि सुदयामम ॥ ऊमऊमनि
 लय ॥ मत्प्रसादात्सुयुक्तु ॥ तववीणयतावकल ॥ लङ्कामित्वेवगानलगतने ॥ दिवान्वेमानूषानिष्ट ॥
 ताशकागुलप्रदीर्षे विष्टातिनसीलय ॥ सुतीर्थमवर्षायाय ॥ यास्येमित्वेयवांगति ॥ सर्ववर्षद्विष्ट
 सामलम्पद्विजलुम ॥ सुतीर्थेपावनतस्मिन् ववातीवसुयन्यद ॥ लम्पकीकविष्टा ॥ दानवर्षनी

कवाति सः गतवदति । थकालं सामगम्य तस्य च ॥ कपिलावयथाः सीः ग. स्नानं कृत्वा समिर्गतः ॥
 वदन्तः शीघ्रं वदन्तः कलसमन्वितः ॥ सिद्धवत्कर्मसम्याः कुरुम्क लोविचवितो ॥ स्वर्गुनीलात्पलनय
 व्याकृतं रूषितः ॥ दिव्यमात्म्यान्वधर्तुः दिव्यगन्धान्नुत्तयनः ॥ समीप्य सामवत्पुण्ड्रः कुरुवामवर्त
 मगदीसीदवदृष्ट्वा यद्वर्षदिव्यलकरी ॥ उर्वदृष्ट्वा सामगम्यो विस्मया विष्टमानसः ॥ कार्यं ययाति दिव्य
 यावद्वर्षसंघाफवान ॥ पवित्रं कुरुद्वारं देवकूपमनीयममे ॥ रुधेनमदता विष्टः सामगम्यो वि
 स्थितिः ॥ यतिगान्धर्वेष्यानि सोदृष्टानि मदात्मनः ॥ दिवानिवासयुक्तानि पादौ दृष्ट्वा रुमः ॥ चन्द
 उर्नविन्मया विष्टः विन्ममानः पूनः पूनः ॥ समनोदृष्ट्वा महापादौ दिव्यमंगलसिपदा ॥ ॥ सा
 वरुषणः ॥ तन्मन्त्रिकावर्गं रुद्रः कथयन् विर्गकिता ॥ उर्वसीराघतां रायाः विष्टवाममदामतिः ॥
 रुद्रवर्गः पितः ॥ दिव्यगन्धान्नुत्तिफाणि दिव्यविद्यासमन्वितः ॥ नजानि कञ्चिद्वदन्तः विष्टगन्धर्वसवि

सर्वारुवन्तः शीघ्राः सुर्वः पूरुमनावथाः ॥ तारिः सर्वो हि देवकाः यद्वर्षत्वायिमदात्मना ॥ वरुष्यं पूवि
 वरुषाम् ॥ तद्वर्षं सर्वमवदि ॥ वदमंगलमर्गम् ॥ शानुगीतं यपून्यदे ॥ श्रुतिविकोस्मितः सर्वः वन
 सदेवहि ॥ शुद्धिर्देवगिर्गन्धर्वानि रुद्रो साध्वः सदेवहि ॥ उवमस्तुगताः सर्वः उर्वदृष्ट्वा मयवहि
 चिकयित्वा विचार्येव सामगम्यो मदामतिः ॥ वदूकर्मलिसेयकः साधर्म्यधर्ममरुमी ॥ तस्मात्त
 सीयकी तद्वदालासमाकली ॥ साहि यरुन्तनयः दवदवस्यसन्निहः ॥ जितविकृतगानः देव
 कुसासुदाकिल ॥ तथैव ब्रह्मसूत्रः सार्धः समायाता द्विजारुमः ॥ उकावनामतस्यैव स्वर्गानामव
 मगम्यो द्विजस्य च ॥ जातकर्मोदिकीकर्म उकावद्विजसुरुमः ॥ जातयुग्ममदाराणः स्वर्गदवनिर्मि
 यथाकववरुवर्नः पुण्ड्रधनसचयः ॥ सामसर्मस्यतः रुद्रः तथेवयविवाङ्गतः ॥ दानपूज्यादिकीकर्म
 दानानि द्विजसुरुमः ॥ उकावतं गुमधवीः ह्यानपून्यसमाकूलः ॥ उर्वसाधयत धर्मान् पालयत वपून

निर्गतः॥ यवतादृष्टवान्विसृष्टः॥ स्वतमकीदिकीरुवम॥ मयूरैरुमदीदिवी सन्दर्भाबलकली॥ नाना
 तात्पर्यलयतः पताकादलुर्मयतः॥ नीवमध्वस्तितादिवी॥ यवतादृष्टसुपुष्टः॥ दिव्यलकलसंयन्त्रं दि
 वदामवर्मयतः॥ नागवृष्टिपयानुर्कः यवः यव्येतिमरुमः॥ सिद्धवावलगन्धर्वः मुख्यमानं सुमंगलं॥
 यातिदिवीयः मत्स्यनीयायसूक्तः॥ मरुदस्यसधम्मात्मा मुख्यमानः यथातिवः॥ सर्वविनयनस्य
 मगम्माद्विज्ञातुमः॥ स्वगृष्टिपतिधम्मात्मा त्ववमावः यथातिवः॥ गुरुद्वारगतायावः लावकनुनेय
 मः॥ चन्दनः॥ कौकुम्भः॥ पूनीः॥ सगन्धमुविलपितः॥ सुकीर्यपादुसद्विष्टः॥ इविकुतसमन्वितः॥ स
 ॥ सामगम्मावाचः॥ कनदकानिदिवानि पतान्यारुवतानिवः॥ गुरुद्वारगतायावः लावकनुनेय
 तिः॥ ॥ सुमनावाचः॥ गुरुकान्तसमायातः॥ कश्चिद्वयववाक्यमः॥ स्वतनागसमावृष्टः॥ दिव्या
 गन्धर्वसंविनः॥ मुख्यमानः॥ समायाताः॥ दवगन्धर्ववावलिः॥ याविनः॥ पूनीरूपासाः॥ वृषष्टंभवर्मयताः॥

दुर्कपूविर्गवत्तः॥ सर्वलक्षणसमन्वितः॥ तत्राहमासनयन्त्रः॥ स्थापितावाद्मलेः॥ किल॥ वसुलीका
 सर्वः॥ वक्तव्यनीयनगता॥ मामवयवितः॥ सर्वः॥ यनद्ववद्विज्ञातुमः॥ तवगुरुवय्यरुदः॥ वसिष्ठामः॥
 मयवदि॥ तयायत्कथितसर्वः॥ तमाकल्पमहामतिः॥ यनद्विनाययनीभिः॥ किमिदं वनिर्मितं॥
 तस्मात्तुमहाराजः॥ दधववतल्लिना॥ तनगर्जनसादवी॥ अधिकीलुपुरुतदा॥ सपूरीदीपि
 मः॥ द्दवईइरुयसुथः॥ गीखानुदधूमहादवा॥ गन्धर्वललितैरुगुः॥ नृपवससुथसव्वः॥ नच
 वतानामवैरुवान्॥ नामैकत्वाततादवाक्यम्॥ स्वर्गतेयेवयं॥ महोरुमः॥ गतध्वतेषुदवेषु॥ मा
 दवनिर्मितं॥ तस्यगुरुमहालक्ष्मी॥ द्वनधान्यसमाकला॥ गजामहिधोऽध्वगवः॥ काश्चनैवतमववः॥
 दकीकर्म॥ वकावद्विज्ञातुमः॥ तीर्थयात्रीगताविद्या॥ नानायन्यसमाकलः॥ सन्यानियानियुक्तानि
 यः॥ तवयूनः॥ पूनीः॥ यवस्यज्ञातकर्मदि॥ कर्मातिद्विज्ञातुमः॥ विवाहकावयामासः॥ रुष्यवम

कृताकिल ॥ यत्तस्य यत्ताः सदाताः ॥ मयूषालकृता ॥ सत्यधर्मासुपायता ॥ दानधर्मासुपायता ॥ सदा
 वसोस्वीचर्मकुशु ॥ उवावागविवर्तिने ॥ यवविंशतिकायद्व ॥ रुद्रकलेमुतस्यदि ॥ सूर्यतंरु ॥ यमीव
 वतदाने ॥ सूर्यगले ॥ मृतिरातिविशलाकी ॥ पुन्यः पातिवतादिलि ॥ तावूत्यनचस्यका ॥ यथाधातु
 हादयो ॥ नवतयासुवृत्तान् ॥ यथाचावसमन्वित ॥ सुवतस्यसुवद्वामि ॥ तपश्चर्याद्विज्ञाकर्म ॥ य
 त्यलि ॥ २० ॥ वध्वावाच ॥ यावागयमहागण ॥ धृयतायूषमूर्तम ॥ सुवतस्यसुविषस्य ॥ तप
 पूर्वधाकर्म ॥ पूर्वकम्मानसावग ॥ रुद्रमन्निगतकदा ॥ शिखकधर्बदर्व ॥ यद्वनारुसूयूषदी ॥ ध
 वसदाठिक् ॥ साह्ववेवाल्काकर्म ॥ वालकानास्वकत्राम ॥ रुद्रस्थिवमहात्मनः ॥ उकावसहिम
 हि ॥ नहिमाधवकधक ॥ मयासाह्वयकीठस्व ॥ त्वभवपूर्वाकर्म ॥ वनमवपुंगनका ॥ मावास्याम
 ली ॥ यानम्रासनकधने ॥ हानमगोस्वकर्मसू ॥ ध्यायतगमकीहिविष ॥ यद्यत्तवृत्तनादनी ॥ या

श्रयिवर्ततेलाकात्ततुलनिवासवसक्तिसर्व ॥ दाषेर्विहीनमखिले ॥ यवमत्त्ववर्क ॥ तस्येवयादय
 सीसावसागवमयावमनकइर्न ॥ तलावगधमखिले ॥ तववीययद्य ॥ या ॥ गन्धमानससवावववाहु
 पोक्वतस्यवर्क ॥ यः पुष्टमगदखिलेयविधर्मकार्य ॥ मत्यान्वितसकललाकगुर्वेसुवर्ण ॥ ग
 सदेववद्य ॥ मानन्दकन्दमखिलेमहिमासमतम ॥ सम्पूर्णभवममृतस्यकलावितान ॥ तंगीतकीणलम
 यत्तकिनेवयमिरुषसूयायलोका ॥ रूकगवगवगमवमूयतिनिर्त्य ॥ कवास्यावादमानसु ॥ तालीताल
 नवतदा ॥ सुवतःसूमनोयशा ॥ विष्णुध्यानयवायदा ॥ कीर्तमानसमायान् ॥ सुवतः ॥ अश्वत्थकलम ॥
 हामतनरुफ ॥ स्मि ॥ रुविध्यानवसनवे ॥ शङ्कनासनसमावृष्टा ॥ मिष्टमन्नीययधिति ॥ नयमन्त्रः ॥ स्वयं
 सायस्येवयमिरीक्तिर् ॥ रुद्रकनाननयून्यन ॥ रुद्रिमायाकृकगवः ॥ जयनीयातिधर्मात्मा ॥ तदाकृष्टीय
 विनयदास्यवर्ग ॥ तस्मैपूर्व ॥ यकल्यय ॥ तावूष्यायाधर्मात्मा ॥ कामरागनिहायव ॥ सैयकः ॥ कगव

ताम्बलचन्दनेगले ॥ ललिः ॥ यथासुमनारुपे ॥
 ज्ञाननृपनगविन्द ॥ रुद्रिमायातिगवः ॥ २

ताः सदा ॥ सतर्थाय न्यकर्मणि सामगर्मादिज्ञातमः ॥ पुरातनमेव महाभाग कुरुषु सखनमादत्त ॥ स
 कुरुषु यतीकालः सामगर्मादिज्ञातमिति ॥ सावायिषु लुलुखदवी सावायिषु न्यमगले ॥ यजुषीनेमहाभाग
 यथावा उगवायिषी ॥ मादमानोमहात्मानो दयतीचावर्मगलो ॥ हर्षनचसमायुक्ता यन्यात्मानोम
 रुमः ॥ यथातनसमाबाधनावायलमनामयः ॥ ॥ निषी यद्ययवालाहमिख लुननुसयता
 म्यः तयचयसमन्विता ॥ सुवतानाममधवीवाल्यादयिसचिकय ॥ गर्कुनावायदीदवी दष्टवान
 प्रदी ॥ अयनचिकयसाहि गीतज्ञानपपातन ॥ नवदर्वसदाधायन सदेवद्विज्ञसकलमः ॥ कीठले
 वसहिमधवी यन्मात्मापन्यवत्सलः समकयतिसन्निर् हवन्नामिमहामतिः ॥ लोकाकलवउध
 वात्यामधूसूदन ॥ नवमवसमादानी हवन्नामिशिः सद्विज्ञः ॥ कीठनतयनहास्य लयनगीतयष
 नी ॥ आगधर्वसकलपायविनाशनैर् तस्यवज्ञामिगवर्गमधूसूदनस्य ॥ लोकषयसकल

२७

येवयादयगले सतर्तनमामि ॥ नावायदीगुलनिधनमं नवीर्य वदानुद्वमतयः यय० निनित्य ॥
 वेववाऊर्दं लुलुखयगवमखिलीसतर्तद्वियस्य ॥ तस्येवयादयगले सतर्तनमामि दीनस्यममूववि
 ली ॥ गम्याम्यदं सुवसुगीतकतोलेमाने ॥ धीवद्वमकमनिती सुवनस्यदर्व ॥ इस्वाधकावदलनाय
 तकीगलमनन्यवसेः यगय ॥ यूर्कस्वथागकवलेः यवमार्थद्विष्टि विर्वसयधितिववावमवनिर्त्य ॥
 तालीतालसमन्विता ॥ गीतनगयतनित्य वालकः सद्विज्ञः सदा ॥ नवकीजवतानित्य वालराव
 नकलम ॥ लाऊनकवमवत्स कृधालायविधीठय ॥ गामूवाचपनः सारूः समनमागवयूनः ॥ म
 मन्त्रः स्वयेविष्टः गाम्नामूत्रसमाधितः ॥ आत्माकयलयाविष्ट वननान्ननरुपः ॥ कीवसागवसवा
 तदाकयूयचिकय ॥ यागनिदानिर्कयू तमदीगवर्गगतः ॥ लाऊनाकदनेचव आसनगयनेद्विज्ञः ॥
 यिकः कलवधन वेदयधवतारुम ॥ यगसिद्धधर्वलीग वेष्टवीयायनाशन ॥ वृद्धमाकूवविष्टय मू

मन्त्रमहेश्वर ॥ वासुकीविद्विर्दर्व नर्मदादक्रिडातट ॥ सिद्धेश्वरसमाश्रित्य तथाशर्वविविक्ति
 भर्कमहाशय कविध्यासायुगीवद ॥ त्वयैवयुर्वमकीहि सुवतस्ययुगीश्वरम ॥ सर्वशोभनसध्याय
 धमावाधितोहविश ॥ अनन्यायिसद्वर्गः कार्ययुन्यसमाविल ॥ ॥ वक्ष्येवाच ॥ वेदितुमनगवद
 वृक्षरूपविश्रुतः ॥ सम्भवलीयस्यराया धर्मपत्नीयशस्त्रिनी ॥ तस्याधूतसमस्याद्य सन्नात्मस
 वृक्षाद्भुस्यतनया आर्यरागवताम्बव ॥ विदुः शोभ्यार्थयनायि भादिन्येयनिवाद्यो ॥ वेष्वर्क
 धर्मरूप वेष्वर्करागवताम्बव ॥ धर्माद्भुदमहायाहू पक्षाहूतविज्ञवद ॥ तस्मादेवमहायाहू ॥
 आन धर्मात्माधर्मरूपवद ॥ तस्मात्तदात्यविश्रुत विष्णुः श्वेवयसादग ॥ सुवतानाममधारी
 नमनाश्वत ॥ कामकाधदिकानदावान यवित्यद्यदिआरुम ॥ सयम्यद्विद्यवर्त तयस्ययनि
 सह ॥ नर्ववर्गतीकित्वा ध्यानतस्यमहोत्तमन ॥ स्वसन्नाशगन्नाथः शिवकगदाधवः ॥ तस्मैववदद

तत्कक्षाद्विसमागतः ॥ नुवमाकुक्षमधारी विष्णुर्वाक्यमनूतुमी ॥ ३ ॥ दृष्टमहताविश्र दृष्टाद्वैरुना
 महत्सुदृश्वे दालाम्भिरिविविधमाहमयस्करेणे ॥ सीधुमसिनिद्रदायगलोसुयार्क तस्मात्
 कर्मचयम् ॥ भादन्धकावयटलेर्मर्मदृष्टिनासि दीनतस्यमधुसूदनदहिरुकी ॥ सीमावकानन
 जः सीयायरीतिदमनममवकुकु ॥ सीमावकमतिगीधुमयीरुदुर्व मायासूकचकबूलावदु
 नलेऽविविधमाहमयेऽसधुमेऽशखेवियागमवतानिकसन्निरुन्ध ॥ दाप्तास्मिकसूतगममद
 नामिसतर्तीयतिर्दिकु ॥ कलाकयाममदिदीनदयादुवस्य तस्माद्विबकगवर्तवन्नागतस्मि
 गलाद्यिमहासूयन् यन्वकिन्नवगलः यविविक्तयकि ॥ तवेवयादयगलसूतगनमामि नर्वी
 यजन्मजन्म ॥ यदिकषुपसन्नासि यदाहिसूवर्मम ॥ भमातायितवीकषु सकाशोनयमदिर्व ॥
 रविध्यातिनसीलय ॥ तस्यदृष्टाद्वीकला रक्षातस्यपतायितः ॥ पयाताविष्णुवर्न दाययत्तयवदि

२६

३३
 इति वरुणादनी ॥ वध्वाः श्रुतिपूठा रुत्वा यथा मम कवारुदा ॥ सुवत उवाच ॥ सीसावसागवमतीव
 र्कः तस्मात्समूहवज्रनादनिमोसदीनी ॥ कर्माभ्युदयमरुतिगह्वरिवर्षतीव विघ्नस्तान्नसातियात
 सावकाननमिदं वड् ॥ खवृक्षः ॥ सीसावमानमधिभाहमयः च सीह ॥ सीदीकमस्तिकवृक्षवड् वड् विग
 वृक्षवड् ॥ खवृक्षः ॥ यापेभुसीवेयघर्नरुतिर्गमवाव तवाधिवृक्षयतिर्गवन्निवृक्ष ॥ इव
 तर्गममदहिमादी स्तानीवदनस्तुतिषिच्यसदेवमाने ॥ धावाधकावयठलमरुतीवगर्ह सीसाव
 सागतास्मि ॥ त्वामवयनियतमानसरावयका ध्याननस्तानमनसायदवीलरुक् ॥ तवेवयादय
 तामि नवीहिकाममनूयवयमयकृष्ण ॥ दूवलयानुममयातकसीवयाभ दासास्मिगृह्यत यकिह
 मदिर्व ॥ स्तान्ननश्चमदादव सयासरुनसीहाय ॥ ॥ श्रीकृष्ण उवाच ॥ नवेनयवर्मकाम
 ययत्तयवर्द्धिर् ॥ सुवतनसमेतोदो स्तमनासागमको ॥ यावत्कृत्यदय्यार्क तावत्सुवताद्वि

[illegible]

नृन॥ ॥सूक्तवाच॥ विसृज्य वयं विसृज्यामि सृष्टिमन्त्रकावलयम् ॥ इतमावलयस्याधि नवः सर्व
 ॥ तस्माद्वामदागता दमवर्तितयेव ॥ दवाञ्जिकानसर्वाया यः पुरुषस्वयमर्जितः ॥ तदा दवाः
 ॥ उन्मन्त्रावायलं यः ॥ कीवसागवर्मासूक्तं यागनिदागतं यः ॥ तं सर्वं धर्ममहाभागे दवाः पाश
 ॥ गत्यति ॥ नर्मिद्वयमास्त्राय ताडितं महोवर्त ॥ यन्वावाक्यं यल दिव्यं महोवर्त ॥ उद्
 ॥ नर्वर्ततं नृनृषू दानववर्ममहत्सूय ॥ नृनृषूतं यद्वृषू दितियं नृषूवर्तदा ॥ यन्ः स्तान् दिवायक्य
 ॥ दितिर्द्विः स्वयीतिता ॥ यन्ः स्तान् कनसीतफा हाहाहता विवर्तना ॥ रुक्मिणीसूर्यसंकाशं तयस्मः समनि
 ॥ रुगवन्नेष्टवृगाहं कृतादवनवकिण ॥ दत्वाष्ट्रदानवाः सर्वे दवेष्ट्वेव नियातिताः ॥ यन्ः स्तान् कानल
 ॥ वगृहः समं यः ॥ वृद्धिमर्तस्वहर्मस्तु स्तान् सर्वं यदिति ॥ तयस्मः समायकी सूवर्तवावर्तक
 ॥ सवर्तकसिधने यन्मदीयतायि ॥ नवमाकलितस्याः कथयवाच्यमुरुम् ॥ कथाविष्टमनामुष्ट

सुखसुखीववतावम ॥ रविद्यातिमहागण यादृष्टमवाञ्जितः सूरः ॥ मङ्गलममहागण भवति वि
 रु ॥ सादितिः सर्वधर्मिणा चानुकर्ममनास्विनी ॥ गतवर्षयमानेसाधु विष्मतीवरवदु ॥ तया विष्मती यो
 वी तस्यापूज्यसकृम ॥ कनमित्यववीद्विषा नामतः सदृष्टमहान ॥ नवीवकावनामाथ वतवीधच
 वदस्याधयनक्या ॥ वद्वचयलसकृम ॥ नवीवर्षगर्तयार्त तस्येवतयसिस्मिती ॥ तयावीर्यमयीदि
 वलीयैरैतयस्विनी ॥ मधविनिमहायोक्ती यस्मात्कानविष्मवदी ॥ त्वयिजीवनिमवत्स यजीवनिस्
 घृज ॥ साधनसमवाचाथ वलीयैरैमहावली ॥ आदाविन्दुदियवर्दी तन्निस्सुदययुक्त ॥ यत्त
 दुःखनमहताविष्म यस्मिन्महाघत ॥ दितियुगामहाकाया वद्वतवद्वतज्ञसा ॥ दवानादिव
 वाक्सी समाहुः याकणसन ॥ चिकामवायइः खन महतीदेवनादूया ॥ महारयनसीतफ ज्य
 स्थानिधनैषति ॥ नकदादिवलः साथ संधार्थ सिंधुमागत ॥ कृष्णाङ्गिननदिवान यदुकाष्टनवाङ्ग

ग २

ऊपमानीसूगर्त ददृष्टयाकणसन ॥ वद्वनतनदिधानतातितादितिनदन ॥ वलीनियतिर्ददृष्टा ॥
 नवस ॥ नवीवकावधम्मात्मासूखनयाकणसन ॥ ॥ नृतिशीयद्ययवा ॥ लक्ष्मि खलुवलदेत्यव
 लाकष्टैरैमम ॥ नवीसूकवर्णकेत्वा वद्वकालैतयस्विनी ॥ सागताकथ्यैकानि तमवाचयलसिनी
 लयातिर्तकान् संधामासकृमवदि ॥ नवीप्रत्यागतः कुक्षा मवीचितनयसुदा ॥ काधनमहताविष्म
 यस्मत्यादयाम्यदी ॥ तस्मात्कृष्णसमस्तत्रा इताशनमूखादपि ॥ कृष्णाङ्गनचयायतः चिन्ताकारी
 वसुदा ॥ मूखाङ्गनः सादीफा महामिधायमावली ॥ उवाचकथ्यैविष मादृष्टमदीयता ॥ क
 मनोवर्धविष यवयस्वममेवदि ॥ सादित्यास्त्रिमहायाकृ नृद्विद्विद्वनात्मक ॥ निरुतदववाअदि
 यवधायन ॥ धनूद्वदस्यचायास सवक्योवृषान्वित ॥ वलुमीर्यतथाकार्त्त तयाधेयसमन्वित ॥
 वधार्थदिवदवस्त्रन समाहूयमहामनीन् ॥ नतलूनसमादिष्टा मनयः सफतगदा ॥ वृत्तासूवगत

मर्गगिविवारुम ॥ तयस्यनितालम् ॥ सादयत्यमद्यति ॥ नृतासिन्नकवर्गक मरुर्मस दधव
 विजयि ॥ यग वद्वतज ॥ समन्वित ॥ नृथके धय ॥ रुधलमरुतान्वित ॥ प्रकावनाममध
 वतवधकावस ॥ मयूगमहागग वद्वतयुपसाधय ॥ नवमेवैकविद्यामि तववाक्यद्विज्ञाकम ॥
 ॥ यमयीदिय वद्वतय मरुतान्वित ॥ दिति ॥ यथ पूतस्य रुधलमरुतान्वित ॥ तमवाचमरुतान्वित ॥
 जीवन्निमृतामम ॥ दिवस्थकगियाद्यास्त यदुतायकयादिना ॥ वेवसाधयतेवन्त इतिदवान
 क ॥ यथद्वानविषाद्यतान ततागवठवाहन ॥ तयावाक्यसादवी नृदिति यतिदवता ॥
 वानादिवधार्थये तयस्यनिबन्धन ॥ नृजानीदिवग यदिकममिदुसि ॥ नवमाकहिर्न
 तिफ चिन्तयामासवेतदा ॥ नमवेकनिष्ठासि दवधर्मविदूषकी ॥ इतिनिष्ठित्यदवन वल
 नवाकम ॥ नमलनापियुन्येन वद्वतयुपसाधय ॥ सागवस्थापक इति सम्भासनमूपागति ॥

३१

तेतेदृष्टा गतसत्त्वगतीरुवि ॥ रुधलमरुताविष्ठादववाक्यममद्यतदा ॥ नृनिषा त्वेदित्यमदितिनन्दन
 वलदेववध ॥ २३ ॥ सुतदवाच ॥ रुतप्रत्यातयायेन सुवर्तवत्तभवत् ॥ नृदितिकवर्णदृष्टा रु
 यण ॥ सिनी ॥ तवयूगलयाथन ॥ रुधलमरुतान्वित ॥ सागवायुगतीदृष्टा वलमभवद्वलकलम ॥ वरु
 मरुताविष्ठा ॥ पञ्चकालवमन्यता ॥ नृववधजटामका ॥ रुवाग्नेद्विज्ञासकम ॥ रुधलमरुतान्वित
 वेष्ठाकारिषलकृति ॥ दृष्टाकेवालवकुका ॥ जगतीरुयदायक ॥ महावर्चविकाद्याव ॥ खञ्जचर्मध
 यती ॥ कस्माइत्यादितेविष रुवताकावर्णविद ॥ तमरुसाधयिष्यामि वसादारुवसूवत ॥ नृस्या
 दववाक्यदि यदमेव कुरु कुरु ॥ नृवर्तनसमादिष्ट कण्ठपनमरुतान्वित ॥ रुधलमरुतान्वित ॥ तस्येव
 समन्वित ॥ दृष्टाकुरुस्यदेवस्य सहस्राकार्यादुव ॥ उयार्थचिन्तयन्तस्य वरुस्यापिद्वान्वित ॥
 ॥ सुवर्तग ॥ पाव ॥ सहस्राकार्यादुव ॥ सख्यकुरु सख्यकुरु कियतादित्यसकम ॥ अथय ॥ सख

तत्त्वज्ञानं उद्वर्तते महावृत्तिः ॥ सहस्राक्षं महापादा ॥ एवता सङ्कटं ॥ मेरुमिच्छति वै कुरु ॥ तत्त्वार्थं
था ॥ मेरुं रं रं सुतं सङ्कटं ॥ वेदं विविदुः सङ्कटं ॥ ॥ वृत्तं उवाच ॥ यदि सत्यं न ददं ॥ मेरुमिच्छति स
॥ ॥ तदा किं कियतं विद्या ॥ अर्थं पत्यर्थं किं ॥ अथ यस्मिन्नुमावकु ॥ विद्यार्थं पत्यर्थं वद ॥ तन्न स्तु
त्यादिकं ॥ यथै ॥ लिप्यं यदि नान्यथा ॥ तं वृत्तं देवनाथर्क ॥ पुनर्युग्मं होजस ॥ वदन्नुत्थादिकं ॥ या
स्वयं वृत्तं महावृत्तिः ॥ एवता निष्ठुमावृत्तिः ॥ सत्यं नाननतं सत्यं ॥ मेरुमर्कं विद्यामि ॥ तन्न सा र्कं द्विज
र्क ॥ मिह संनान्ममूक्तयः ॥ अर्धमादाय सत्त्वव ॥ ददोतं मे सधर्मात्मा ॥ वृत्ताय दत्तं सत्त्वमः ॥ अर्धं
विद्यामि नैवेत्यं ॥ वृत्तमिच्छंति वद ॥ गतं वृत्तं वद विद्या ॥ स्वस्वार्कं द्विजसत्त्वमा ॥ किं दियं विद्यामि दृष्टात्मा
तं वृत्तस्यापि महावृत्तिः ॥ उवाच विद्वान्मास ॥ तस्यैव वदं नव ॥ वृत्तायैव विद्यामि तन्न ॥ माह्वयस्त्वम
विद्वान् ॥ वदन्नुत्थाय वद ॥ मृगयन्ति समाकृति ॥ विमानं मेदिनेदिद्यो ॥ सद्यं वद विद्यामि विद्वान् ॥ दिव

खिगावदनादेश्य सर्वरससमाकूलं ॥ दिव्यसुखदनेर्वृक्षे सर्वरसमलंकृतं ॥ वायीकूपतुलागेष्ट
रत्नैर्विवकिन्नवैः ॥ मनिरिङ्गुलुङ्गदिव्यैर्दिव्याद्यानवदलैश्च ॥ सूप्रवागदसकीर्णैर्नानाकोटुकर्म
गैः ॥ वृद्धधनिसमाकीर्णैर्गीतधनिसमाकूलैः ॥ नवनन्दनमासाद्य सार्वशाचाबूहासिनी ॥ सूप्रवागि
ष्टायथोवर्णैः ॥ कतिचिद्दानवैः सार्द्धैर्मृदयायवयायुगैः ॥ नूलकैर्गुमतेयावैः तस्यैवचमहात्मनः ॥
सू ॥ ॐ हृदिमिदंयवैजाननं रयैवकंनतस्यसः ॥ गुममात्मवर्णयत्येत सर्वरसयवमैर्गुणैः ॥ वम्पिकोऽपि
विष्णुलाक्षीर्विरातरस्यकीर्तिः ॥ सखीरिसुमहारागः दालादुरायणस्त्रिनी ॥ गायनसुस्वर्गगीतं सर्व
रुचावसुलाचनं ॥ ॥ ॐ विष्णोयद्वयमात्मरुमिखलुवृक्षवधः ॥ २४ ॥ सुतउवाच ॥ ॐ
वा संपूर्णरागैः यविमाहयङ्गुर्न ॥ दृष्ट्वासर्वरसिकमलायताक्षीः यीनस्तनीकुंकुमचञ्चिताङ्गीः ॥ यद
नीलामतिनीलरावाम् ॥ यास्याम्यहंवत्थमिहवन्नस्याः मभारुवेनाद्यः ॥ ॐ देवचञ्चिगः ॥ यद्विवदन्

92

सं.
५३

॥ तवेव वृत्तममहान्मसूतं ठमा मण्डपमिवात्मममवद्यतां वद ॥ नवमकाविष्मत्ताकी कुरुका
 मरुमी ॥ सुकुकावाकिमेधु ममपार्थम्यागत ॥ गृयतामलिधस्यामि शोई वालसमागत ॥ इ
 यदेववावाह मरुमकुकिमागतम् ॥ मरुवृहः कथं दवि मामवेनकुविन्दसि ॥ गेलाकीवगमायात
 पनाकालिनिषिथ ॥ ॥ वक्रवाच ॥ वगमरुतवेवाद्य रविष्यामिनर्मलय ॥ यीर्यवदाम्यहदीव
 मरुमहावत्त ॥ तस्मिन्ननमदापयै वम्यदानवमरुमः ॥ तस्यानत्यनगीतन हास्यनल्लितनच ॥
 पार्थक्यक्षेदि यिवममधमाधर्म ॥ तामूवाचविष्मत्ताकी रीतिनिनिगननी ॥ यशोदेवाक्ष
 देत्यः पीत्याखवग मानितः ॥ तस्योदाकिस्थरावेयु सवापार्थक्यतदा ॥ मरीवमग्धः सुवयाह
 नेपुयाक्षिहन्त ॥ तस्यावाच सुविद्यम् ॥ कुरुनाममहावत्त ॥ कुरुविद्यमरावन नवीपाय
 कनारी यक्षानाधर्मकृष्की ॥ निरुतेदानवदृष्टे गेलाकस्यापिनागकी ॥ गदर्थक्यितायूय मग

३३

ममचिन्मगा ॥ नवीसंवाधिताविषा ॥ सुकुकायिमहात्मना ॥ वक्रादिति मवेमवे वधितासुचस
 वकुवुद्धासुववध ॥ २७ ॥ सुतडवाच ॥ तयनीनिरुतेप्रत्वा सादिति ईस्वयीजिता ॥ यशोदेवाक्ष
 धार्थिहि सुदृष्टस्यद्विडाकम ॥ वक्रतजामयगीव इमरुमवेदेवते ॥ यशोदेवाक्षयताकान सुषि
 मर्ममागित्यदवन सुकुकायिदवात्मना ॥ तस्येवचवधार्थये यशमकीददाम्यह ॥ वधार्थकुगतेकी
 ॥ गतामवेतथावन ॥ तयस्यासुतुसादवी तथावननिवासिनी ॥ सुविष्मतीमदारुत्वा यशार्थ
 ककारुवत ॥ यशर्विगतिकारुत्वा दववाहदवतायम ॥ वाक्ष्मस्यचवृत्त तस्यानिकमाग
 म ॥ तामूवाचसहस्राकः यशोदेववत्त ॥ वाक्ष्मस्यचवृत्त विद्वान् धर्मज्ञानारिरुविनि ॥ तयस
 नज्ञानानि मागतेइष्टकाविर्ण ॥ धर्मयुगीविज्ञानानि सुषुषर्नदिनदिन ॥ श्रीगसीवाहनदया ॥ या
 देत्येसदेवादि ॥ रुक्मासंगितातस्य संहृष्टातमरावत ॥ यशजानमहापूय सुकुचनिरुतेसाते ॥

कुरुवाङ्गीमहागण ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ नवमसुमहागण ॥ यमादाह रुविशति ॥ तस्या ॥ एवेवानुवैय प
 गयनमाविशति ॥ स्वपादमालिब ॥ कृत्वा ॥ मूककं ॥ न विदुता ॥ निशामादावयामास ॥ तस्या ॥ कृत्वा ॥
 सगर्कसुत विषेन्द्रा ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ब्रह्ममानीमहागर्क ॥ तमवाचयन ॥ यन ॥ गतकं ॥ दुर्महागण ॥
 मानेसधववाट ॥ मयताकागवा ॥ कावे ॥ दवा ॥ सर्वमहो ॥ कस ॥ यथा ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ वरुवर्नामलिस्तन ॥
 मयतानामुत ॥ ख्याता ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ कृतानामवसर्वेषां ॥ वाचयद्गदीमह ॥ ॥ निकाथ ॥ अनिका
 कष ॥ सर्वचायी ॥ जगद्गुरु ॥ तता ॥ जिष्णुर्महागण ॥ स चैवक ॥ यजायति ॥ यज्ञ ॥ पावक ॥ पून्य ॥ सर्व
 ॥ कसकमा ॥ नावर्क ॥ यमस्तीर ॥ यवलाक ॥ ययैक ॥ ॥ ॐ मां ॥ सृष्टि ॥ महापूनी ॥ सर्वपापहर्ता ॥ गुरु ॥ ॥ य ॥
 ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ सप्ततियवमगति ॥ सर्वपापविषुद्धात्मा ॥ विष्णुत्वाकी ॥ सगकृति ॥ ॥ ॐ
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥ महापुरु सर्वबाध ॥ वसन्त्यतनय पृथम् ॥ महावाङ्गीमहाकार्य ॥ यथा ॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

१२

पार्थिवानाकुसर्वेषां गित्रीणं गुरुयानिनी ॥ यच्चतानां हि सर्वेषां हि सवक्तृमहा

म ॥ वृक्षाणां वाङ्मनानां ॥ गुरुन कृत्वा ॥ तथ ॥ ॥ भार्मबाध ॥ सारिषिच ॥ तयसांचमहामति ॥ ॥ धर्माणां सर्व
 व ॥ वत्तानां विद्वि ॥ कुरुमा ॥ ॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॥ वाङ्मके ॥ वदीयन ॥ ॥ विष्णुमवमहाया ॥ कुरुमा ॥ दिव्यानां
 ति ॥ ॥ समर्थ ॥ सर्वधर्म ॥ ॥ यजायतीनां च ॥ सपु ॥ ॥ यज्ञाद ॥ सर्वदेव्यानां ॥ ॥ सारिषिच ॥ निवृपता ॥ ॥ देव्यानां
 सक्तानां ॥ पिण्णवावगम ॥ ॥ ॥ आग्निनीनां ॥ सर्वेषां ॥ वतात्तानां मिहात्मनी ॥ ॥ कक्षात्तानां ॥ सर्व
 सर्वगीर्थमनुरुम ॥ ॥ गन्धवाणां ॥ गणनां वायिकानां ॥ तथेव ॥ ॥ कुरुना ॥ कुरुवाङ्गी ॥ दिवायुचसुव ॥ देव
 नायन्यवीर्याणां ॥ वासुकि ॥ वरुम ॥ ख ॥ ॥ सपा ॥ नम ॥ तथ ॥ वाङ्मसारिषिच ॥ सतकृ ॥ ॥ वावत्तानां ॥ तथ ॥ वा
 यमथायिस ॥ ॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॥ वत्ता ॥ सिकुम ॥ वि ॥ ॥ ॥ गवर्ष ॥ ॥ गवाम ॥ ॥ सारिषिच ॥ यजाय
 ॥ ॥ दिवा ॥ पाली ॥ कुरुमा ॥ ॥ कुरुमा ॥ ॥ ॥ व ॥ वाङ्मसारिषिच ॥ ॥ पूर्वस्यां ॥ दिशि ॥ सक्तम ॥ ॥ सुधनानां
 नाम ॥ वाजानां ॥ सारिषिच ॥ ॥ ॥ तैविर्य ॥ पृथिवी ॥ सर्वा ॥ सफदीया ॥ सवरुना ॥ ॥ यथा ॥ यदगमयापि ॥ धर्म ॥ तय

38

[illegible]

23

३१

39

[illegible]

द्वा. वलं यतिमहावला ॥ दुर्वर्तमानं सर्वं वाजानेयायचगुनी ॥ ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥
ग्यामा. वयं द्वादशवर्षिकीम ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥
तदामुनीन ॥ वलं यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥
कर्म ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥
नय ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥
कर्म. मतिरी. तं इवादर्ब ॥ ददुर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥
कासुथ ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥
दीयाली. तथैवमहात्मनः ॥ मथितं तस्य यात्नं ॥ सज्जतं स्वधर्मवदि ॥ यनममिन्नुक्तं विद्या. दक्षि
मालामवावव ॥ दिव्यारुवद ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥

सुखं सर्वलक्षणसम्पन्नं सर्वलंकाव रूपं ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥
वसर्वं वलं यतिमहावला ॥ दुर्वर्तमानं सर्वं वाजानेयायचगुनी ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥
यमहात्मनि ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥
निय ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥
समाधिपेयं ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥
वीवस्य. समुद्रस्य द्विजोरुमा ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥
वृद्धकामाधनव ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥
नृत्तम ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥
तास्यैवमहायज्ञं यज्ञं ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥ अथ यदुर्वर्तमानं वाजानेयायचगुनी ॥

पञ्चाङ्गि पृथिवीनाथः पञ्चाङ्गालयत सदा ॥ धर्ममूर्तिः सदाञ्जलः तस्माद्वर्मादि बहूनि ॥ सुदीक्षयि वि
 वाङ् सत्यैर्धर्मसमाचरे ॥ सदाञ्जलियाल्लयिष्यामि ॥ इति तत्समयः कृतः ॥ नास्मथावृत्तः सच्चो नववीत्स
 प्रकथ्यन्ते ॥ अतर्ककस्य वामयो ॥ इतर्वीर्यतपः सत्ये ॥ मया वाकः समाश्रुवि ॥ पुरुषः सर्वरूपानां
 वयस्यं जलस्य ॥ आशुर्वैवम ॥ अथ नारकाय विवावत् ॥ यदानगच्छतमाद्वादवत्तयाच्चयाचिवी ॥
 अनवयायत ॥ मतिरुत्तरे विलक्षणं ॥ दीर्घास्ये विवृणोती नीलकण्ठः कवेवम ॥ लम्बादर्व वारु
 ॥ निषसादर्याशुवत् ॥ यत्तु वृत्तं चैव ॥ तस्य वैशः पतिष्ठितः ॥ निषाद्यकिवातिष्ठे ॥ शिल्पात्ताकूल
 कृष्णः ॥ अथ तत्प्रययः सच्चो ॥ यत्तु मनसस्तुतः ॥ गतकल्मषमवर्त ॥ ऊर्तवर्तममूर्तम् ॥ ममन्धेदकि
 वेया ॥ दक्षिणीयातिमवव ॥ सुकलान्तु वृषायक ॥ दादलदित्यसुनिरु ॥ गफकाश्च नवदुः ॥ दित्य
 लार्था विवाङ्गितः ॥ महाकायामहावाहू ॥ ब्रधनपतिमिश्रुवि ॥ स्वप्नवातधवाधन्वी ॥ कवचीचमहा

३७

मथनार

दाक्ष

देवि चन्द्रायथराति ॥ अविष्वक्तात्मजसुधा ॥ तस्मिन् ज्ञानमहागण ॥ दवाय सवयामला ॥ उस्सर्वचकि
 त्नाम ॥ धनं नृपमहावर्त ॥ नवोदिव्यां च नृपार्थ ॥ कवचीचमहापरी ॥ ज्ञानं सतिमहागण ॥ पृथिवी
 नेविविधनिव ॥ तस्यारिधकथे विषुदा ॥ सर्वं नवायतस्मिन् ॥ यितामहाद्यासुतादिवा ॥ रूता निविविध
 उमाः ॥ पृथर्वेष्टावाङ्गवाधे ॥ मूरिषिकुचवाचवे ॥ दवे ॥ सर्वं सधविषे ॥ बरिषिकामहामनाः ॥ वाक्ता
 मानवक्षिताः सर्व ॥ ममूदिबसुखनवे ॥ नूनवाग्नरुस्यवीवस्य ॥ नामवाङ्गुजायत ॥ पुर्यातस्य सु
 विलाधेव ॥ सुमान्तिपर्वतादइ ॥ धरुस्यरुगविकुनी ॥ गिबयः सर्वं नवत ॥ मरुष्टवचा पृथिवी ॥ स
 त्रियायतथापव ॥ सर्वकामरुत्तावका ॥ सुस्मिन् लभसतिपार्थिव ॥ नइरिक्तीनवयाधि ॥ नीकालमवर्त
 हात्मनि ॥ नतस्मिन् नवकालरु ॥ यरुयेतामरुष्टु ॥ सुतः सुत्या समुत्पन्नः ॥ सोम्यरुनिमूढामति ॥
 सुतस्य लक्ष्मीवधे ॥ महापुत्री द्विजारुमा ॥ गिरासुतलस्यका ॥ वेदाध्ययनतत्पक् ॥ सर्वं लभार्थ

४ मन्त्रे गुह्यतु दिशान् महात्मनः ॥ ३ ॥

१ पूजामलिबतः सदा ॥ यावकं सावनेऽप्युत्थे - वदमैर्यङ्गकिल ॥ बुद्ध्यावावयवानित्ये - सम्बन्धवाद्वा
ताः ॥ यथास्तवमहाभाग - सावकाः परवानि न ॥ सुवनान्महोपन्यो - निपुनोस्तनमागच्छो ॥ तावुव
तासच्चा - स्तान्द्वीनेस्तनमागच्छो ॥ आवाधवान्द्वीनेस्तन - मागच्छो यविवक्षितो ॥ आवाधवान्द्वीने
स्तान्मस्यमहात्मनेन ॥ कथं कर्तव्यं वदस्व - मविहोतु गुरुलेखन ॥ सैषा यस्मात्तन्मात्रो - गुह्यं स्त
वान्त्यागवान्गुणी ॥ धार्मिकः सत्यवादी च - यस्तान्मायाङ्गकोरुम ॥ पियवाकस्येवाक्केव - धन्य
स्तान्द्वीनेदवत्सुधी ॥ यस्तान्मायाङ्गकोरुम - वदवदाङ्गयावग ॥ धार्मिकः सत्यवादी च - विद्वत्समवा
तः ॥ ननु गुह्यं सत्यवादी - रुविधीति महात्मनः ॥ अविहितो नियुक्तो - कर्तव्योस्तनमागच्छो ॥ गु
ह्यं सत्यवादी - दाताववङ्गुले ॥ ततः परं नित्यं कस्मिं - सुवयं द्विजसकर्म ॥ अयं सत्यवादी - यय
रुत्तर्गदङ्गमकर्म ॥ पृथक्सौदात्मधर्मात्मा - रुत्तर्गदङ्गमकर्म ॥ वेवातीव पूर्वकत्वा - स्वनामान

३७

स्तु २

गी २

४३

१ ॥ 'नैददुष्टे' यज्ञांसच्चा - मन्यन्तथा मला ॥ दुर्वयवस्य बीपुन्यो - नष्टगङ्गामहामति ॥ द्वादीनीवदि
तायास्तु - वद्वीर्जयवाकिल ॥ जीवनाथे यज्ञास्मिन् - ग्रसयित्वा स्मिन्वारुवत ॥ ततः पृथं द्विजः प्रष्टा
तातासुनिधला ॥ यज्ञानी - महर्कर्म - दृष्ट्वा वेवाङ्गसकर्म ॥ महर्षिवचनात्सो - दि - पण्डितसंवेधन ॥
यज्ञर्जय - गृफास्तुताववावसा ॥ नयन्धतिमहोपन्यो - कर्तव्यं द्विजसकर्म ॥ आचवङ्गमहात्मा
नामहात्मना ॥ रुत्तर्गदङ्गमकर्म - नृलिङ्गावपाथिवी ॥ सात्त्विकं द्वा महापास्तु - वावाद्वदलावन ॥
॥ माहिर्वयमास्तु - यत्तायनयवारुवत ॥ नृयधवगव - वाद्ययाविधनद्वव ॥ सात्त्विकं द्वा दि
वाना - तातास्तुनीनविन्दति ॥ नृलरुनीरुत्तर्गदङ्ग - वेद्यमवावययत ॥ तस्ययाव - यनः पाका - वाद्यया
रावत ॥ नृलरुनी महाभाग - सर्वधवावसन्धवा ॥ निरुत्तमयिवाङ्ग - निरुत्तर्गदङ्गसकर्म ॥ रुत्तर्गदङ्ग
महाभाग - दृष्ट्वा वेवाङ्गसकर्म ॥ मयाविनामहाभाग - कथं धवयितायज्ञा ॥ नृलरुनी द्वा विधवावाङ्ग

सुदालाकाधवाचवा ॥ सुवर्तयानिगतसर्व सुवर्तयतायदा ॥ माविनां मलाका विनध्यय
या ॥ मयिलाकासुवावाकृतमथदीधयतिउगत ॥ मदिना विनध्यय ॥ यज्ञा ॥ सर्वानसंगय ॥ न
येधमहागण स्वसिद्धियाकृतकमा ॥ समालाकोडयार्थी ॥ यज्ञायनधविषमि ॥ मादित्वात्तमहावाक
विषमवधवातल ॥ अमात्मश्चयवानोश्च यक्तनानागतयेवच ॥ दक्षनाना रमागर्भना मयादानदिद
नारिमाननवेयार्थी नकवातिकदाकिल ॥ वेवस्वतस्यसंसाध चन्तवदिउसकमा ॥ वेधस्यसंरु
द्विरोक्तायि नदीनीवववेतदा ॥ त्वदायलिर्महावाक ॥ धवलायालनसदा ॥ पाषाणवेमहावाक म
धविष्यामि यज्ञा ॥ मदीनावीसुवध्वाच पायध्विनीरुविष्यामि ॥ त्वध्वादिस्त्रियावाकन ति य
काधशानवाधिय ॥ कार्यमानमहावाक त्वदावृणमवदि ॥ पसन्नत्वयिवाक ॥ तदासेस्वर
उसकमा ॥ ॥ इति श्री यज्ञपूजा ॥ रुमि स्वस्त्युपध्यायान ॥ २५ ॥ सुतउवाच ॥ ह

तस्मादकीचरुर्ग यापिष्टयायवतस ॥ तस्मात्त्वहिरुनिष्यामि सर्वसत्त्वयल्लिनीम ॥ त्वयावीडा
इवाचावसुखेदीवकिसाधव ॥ तस्मात्पायैयुक्तर्ग साधनेवनसंगय ॥ यालितस्यपयत्नेन तस
वायवस्यवा ॥ लाकायकमिहत्वा रुवक्तुस्ययातकी ॥ सुखमधनिवहवा यस्मिन्मुनिरुतगुरु ॥ वस
स्युकी वृचनैकविष्यामि ॥ यज्ञगता येहिताथय साधनववसुध्व ॥ निहितनाननवानन म
मि धर्मनायिनसंगय ॥ मरुसनेसमान्काय धर्मगुरुवसुध्व ॥ ॥ मा ॥ यज्ञाममाथेव सी
हिकविष्यामि ॥ ततःपीतामिरुक्तं त्वयिष्यामिसर्वदा ॥ त्वामवदिनेसंदह मन्यवेवनयाक
॥ ॥ धर्मिगुवाच ॥ तवाधर्ममहावाक सत्ययुध्मथस्युर्ग ॥ यज्ञानिमिरुमत्यर्थ विधास्यामि
युयकमा ॥ उयार्थीयधवाक ॥ यन्तुसत्यमाहव ॥ धवयथा ॥ यज्ञा ॥ त्वेमा यन्सर्व ॥ यवहृत
॥ ॥ सुतउवाच ॥ धनवास्वनतान्तेला नानावयान्गुबुंस्तथा ॥ इत्थावयंस्तुहिसो समर्याध

नः प्रथमं यथा च वा ॥ यनः पञ्चाविनः प्रथमं ममनाः समागतं ॥ कथं भवति तादासिः पञ्चावाङ्मनिनाम
 तयः ॥ नमामहं सिद्धिं ॥ प्रथमं त्वं विकीर्षसि ॥ पञ्चानां पृथिवीयात् ॥ वृक्षं ववचामम ॥ इया
 महावाङ्मनिनाम सिद्धिं ॥ अहं मान ॥ पूर्वमनाः प्रथमं यथा च वा ॥ पञ्चानां पृथिवीयात् ॥ वृक्षं ववचामम ॥ इया
 दानं हि दृष्टं ॥ कथिने वद वानिर्धे ॥ नः प्रथमं यथा च वा ॥ पञ्चानां पृथिवीयात् ॥ वृक्षं ववचामम ॥ इया
 धस्य स रवात्पृथ्वी ॥ पञ्चानां पृथिवीयात् ॥ वृक्षं ववचामम ॥ इया
 गवाङ्मनिनाम सिद्धिं ॥ अहं मान ॥ पूर्वमनाः प्रथमं यथा च वा ॥ पञ्चानां पृथिवीयात् ॥ वृक्षं ववचामम ॥ इया
 दानं हि दृष्टं ॥ कथिने वद वानिर्धे ॥ नः प्रथमं यथा च वा ॥ पञ्चानां पृथिवीयात् ॥ वृक्षं ववचामम ॥ इया
 धस्य स रवात्पृथ्वी ॥ पञ्चानां पृथिवीयात् ॥ वृक्षं ववचामम ॥ इया

३६

चयावीजानि सर्वाणि ॥ वृक्षानां तानि सायते ॥ यमसं कृत्वा सिद्धिं ॥ पञ्चाङ्गत्वात् कया स्यासि ॥ इतः याव
 त् न ॥ तस्माद्द्वर्माः यवर्तन्ते ॥ इव स्यात्तु महापापं ॥ पञ्चाङ्गसं कृत्वा कावकी ॥ नः प्रथमं यथा च वा ॥ पञ्चानां पृथिवीयात् ॥ वृक्षं ववचामम ॥ इया
 दानं हि दृष्टं ॥ कथिने वद वानिर्धे ॥ नः प्रथमं यथा च वा ॥ पञ्चानां पृथिवीयात् ॥ वृक्षं ववचामम ॥ इया
 धस्य स रवात्पृथ्वी ॥ पञ्चानां पृथिवीयात् ॥ वृक्षं ववचामम ॥ इया
 गवाङ्मनिनाम सिद्धिं ॥ अहं मान ॥ पूर्वमनाः प्रथमं यथा च वा ॥ पञ्चानां पृथिवीयात् ॥ वृक्षं ववचामम ॥ इया
 दानं हि दृष्टं ॥ कथिने वद वानिर्धे ॥ नः प्रथमं यथा च वा ॥ पञ्चानां पृथिवीयात् ॥ वृक्षं ववचामम ॥ इया
 धस्य स रवात्पृथ्वी ॥ पञ्चानां पृथिवीयात् ॥ वृक्षं ववचामम ॥ इया

मनयनननः॥ समुद्रततोवेद्यः॥ यीतनमनसातदा॥ गच्छेत्कचवोवेव वाताघातेः समाहता भा
 न्स्वायं वृष्वर्षं यविचिन्त्यूनः॥ यूनः॥ तूतीतश्च वसवर्षं मन्वकवसुसुमा॥ विषमन्वगता रुमिः॥
 याकवेवाकवतदा॥ जातपूर्वविमानेत्त्व विषमवधवातत्त॥ समाहता पूराहता यरुनानाति॥ थे
 नान्तवदतसत्यः नलाहनेवमत्सवः॥ नाहिमानेनवेयार्थं नकुवाति कदाकिल॥ वेवस्वतस्यसीयाफ
 र्वं निवासिसमेवाचत॥ कविद्रुमीनिविबोक्तापि नदीतीव्रवृत्तदा॥ कश्चिद्वसवर्षती॥ थेषु सागव
 तथामध॥ मरुताककुलतासामाहवः॥ स्याद्विज्ञाहमा॥ पृथक्त्वेद्यः समाहता यज्ञानाकष्टमवदि
 सपृथः॥ पूवयवांधा इदाहवसुधनेदा॥ सर्ववत्तमयकीर्त्तं सममन्त्रिगुलान्वितं॥ तनयूननवान्न
 सुसीजीवन्किताः॥ यज्ञाः॥ दवेत्येवपितृत्येव दत्तावान्नीततः॥ यज्ञाः॥ वाद्वाहत्याविः॥ गव्यं॥ श्रुतिथि
 यकिंजनादनी॥ तनान्ननचदवर्णं॥ रुक्मिणकृतिधवता॥ पूनर्चयति यज्ञं॥ यथितामाधवनव॥ तस्य

न्नयज्ञाः॥ सर्वा वरुनक्यापिनित्यगताः॥ अथिरित्वेमिलिते॥ इग्धायवसुधवा॥ नूथातः॥ सीपवश्चा
 ग्धादवगुवः॥ स्वयं॥ दुर्गकीर्त्तयवकल्पः॥ ऊनजीवन्कितामवाः॥ तवांसत्यनयूनन सर्वजीवन्कितावः॥
 ग्वपवावत्स विधिनाथनवेतदा॥ स्वयोरुवागर्तकत्वा सुधकीर्त्तद्विज्ञाहमा॥ यविकल्पयमीवत्स
 कीर्त्तद्विज्ञाहमा॥ नागनानुतथादोग्धः॥ धृतवाहः॥ यतायवान्॥ सयानागद्विज्ञाहमा॥ कनवकुमि
 नकाः॥ तनेववरुनयन्त्रः॥ मरुकायामहावत्ता॥ तदाहवास्तुदावावा सुदीप्यास्त्यवाकमा॥ नूथा
 त्समदृष्टं॥ नायसीसर्वकामिकी॥ कीर्त्तमायामयकत्वा सर्वानातिविनागर्तं॥ तवामरुत्सववत्स
 दत्ताः॥ यवर्त्तकिमहावत्ता॥ मरुताह्वामहाकाया मायान्तः॥ यवाकमा॥ तद्वर्त्तयोवर्त्तनं तन
 वामयितवर्त्तं॥ तथाहुइग्धायकीः॥ सा सर्वधवासुमदिनी॥ इतिगुणमविषुदाः॥ पूवा कल्पमहा
 तः॥ मलिधवस्ययितवर्त्तं॥ यज्ञावर्त्तमसाववः॥ दाग्धवर्त्तनारुम्बु तस्याधामीमेहामतिः॥ स

माहता भागवतं यथा समं सर्वं चकाव पृथक् च न ॥ समीकृत्या महाभाग वत्सीतस्यां प्रकल्पिते ॥ म
 तारुमि ३ यथा नासीन्न कस्यचित् ॥ समानि विषमान्यर्वा स्वयमासीद्विजाकुमा ॥ पूर्वमनाञ्च कृत्य
 तानति ॥ ये वच ॥ दक्षानां कृत्यमर्वा मय्यर्वा न हि दृष्टं ॥ कविर्नैव वचालिर्न न भवका प्रवर्तते ॥
 प्रसीयाक नृकवद्विजसकुमा ॥ वेत्थस्य सीरुवात्पर्व ॥ युजानामवसक्तवः ॥ ॐ मा ४ यज्ञा ४ द्विजा ४ स
 ष ॥ सागवस्य तटष्व ॥ निवासी च किंचित् सर्व ४ यज्ञा ४ पूज्य न वेत्तदा ॥ तासामाहाव ४ सीजात ४ रुत्नीमूली
 किष्टमवदि ॥ स्वार्थं शुर्वमनूवर्त्त काल्पितं न नृशुजा ॥ स्वयाति ४ काल्पितं न नृशुजा ॥ पारुमर्वमहामत ॥
 नवान्न न स्रुधकल्पनमत्यजा ॥ रुक्मिन्त्रयनिदवान् ॥ यज्ञा ४ यितुं स्रुधयव ॥ यसादाहस्य वेत्थस्य
 न ॥ श्रुतिथिरुक्थेवच ॥ यथा दुर्जीतेयुर्नोक्ता ४ यज्ञा ४ सर्वद्विजाकुमा ॥ युद्धे न्येयं नृशुर्व तप्य
 नच ॥ तस्मात्पूज्यामहावध ४ सीरुवति स्रुपूज्या ॥ तस्य ज्ञातानि सर्वाणि ॥ यथैव ४ यज्ञायति ॥ गना

सीयवक्ष्यामि यथा इच्छां रूयधवा ॥ पुनर्विषमं दारालो ४ सत्यवद्रि सुयामले ॥ धामावत्सु ब्रूयात् ॥ द
 तं नृव ॥ सत्यपूज्य वक्तुं ॥ अविद्वन्धवसुधवा ॥ अथातः सीयवक्ष्यामि यथा इच्छां रूयधवा ॥ विरुक्ति
 यमवर्त्त दोग्धवानक नवसः ॥ नागे स्मर्य कथा इच्छा तर्कवत्समवच ॥ मूलावपाशमादाय विष
 कनवर्त्त किंवाकुला ॥ नागवर्त्त किं नोपि नृस्य ॥ द्विजाकुमा ॥ विषलघावनयल सपा ॥ ये वरुया
 मा ॥ अथातः सीयवक्ष्यामि यथा इच्छां वसुधवा ॥ नृसूवेदानवे ४ सर्व ४ कल्पयित्वा द्विजाकुमा ॥ पारुमा
 त्मवेवत्सा विवाचन ४ यथायवान ॥ अन्विक् द्विमुद्रादित्यानां मधुर्दोग्धमहावृत्त ॥ तथा हि मायया
 तन तनहीव किं दानवा ॥ तथैव मायया द्यौवि सर्वमाया द्विजाकुमा ॥ यवर्त्त न्यमित ४ युक्ताः तद
 कल्पमहात्मरि ॥ नृतद्वा नमर्यकीर्त्त नृस्यया ४ सविस्त्व ॥ वेद्यवर्त्त महापाद नृस्यवत्सीयकाल्प
 मति ॥ सर्वरू ४ सर्वधर्मरू ॥ यकवाकुरुतावली ॥ नृशुवा इमं दानं जा विगीर्ष ४ समदोग्या ॥ यका

वरुणिकेतनायि सर्वदेवद्विजालुमा ॥ पुनर्द्विजः ॥ यथा ॥ वाक्येऽथ महावले ॥ तथा चैवायि ज्ञावेत् ॥ स
 यत्कामाः ॥ दाग्धवद्वननारुमु ॥ तथा मासीमहावले ॥ स्यालितानुवेत्सव ॥ ज्ञालितं कीवमवच ॥
 भवत्सवमवालि ॥ पुनर्द्विजवसुधवा ॥ वत्तानिविवेधन्यव ॥ डावधीधामतायमा ॥ वत्सविवमहाशा
 लिलाः सर्वमहाजस ॥ पुनर्द्विजमहावद्वे ॥ पुनर्द्विजकल्पद्रुमादिरि ॥ यालागीयायमानिन्य ॥ किन्नदग्ध
 लेकथा ॥ इग्धवयसुधवा ॥ सर्वकामयदायिनी ॥ ययामिर्कृतिथलाका ॥ पाववत्सवि ॥ ज्ञाले ॥ त
 मइहाधन ॥ विर्यपुन्यवर्त्तकता ॥ ॐ यथा ॥ यथा ॥ यथा ॥ यथा ॥ यथा ॥ यथा ॥ यथा ॥ यथा ॥ यथा ॥ यथा ॥
 तियविष्णुता ॥ मधुकैटरुया ॥ कल्पा ॥ मदसासमरिष्णुता ॥ तनासोमदिनीदवी ॥ वाचतवद्ववादिहि ॥
 राक्षाद्विजा ॥ यालितुयवसुधवा ॥ अमाधवागृहाण ॥ यवयवुनमालिनी ॥ सस्याकाववती ॥
 पूवालयविषयते ॥ पृथ्वीमेहालाग ॥ सर्वधर्मपकाणक ॥ यथाविष्णुयथावद्व ॥ यथावद्व ॥ सनातन

कर्मभा ॥ वद्वुनामा ॥ ज्ञाना ॥ यथेक ॥ सर्वलाक ॥ धृक ॥ यार्थिवेऽथ महालागे ॥ यार्थिवत्वमहाप्राति ॥ ज्ञा
 स्कायामहावाजा ॥ वृद्धिदातामहामति ॥ नवैयोरुविष्णवा ॥ मयाख्याताद्विजालुमा ॥ वत्साना
 स्वातंतवा ॥ यथावत्सर्वभव ॥ धन्ययत्समावाग्ध ॥ यव्ययाययवगर्न ॥ वविर्गत्सवेनैस्य
 विष्णुलाकीययातिस ॥ ॥ ॐ विष्णुयद्वयवा ॥ लक्ष्मि ॥ खलु पृथुयाख्यान ॥ २६ ॥ ज्ञावत्स
 वानद्विज ॥ वविर्गत्सवत्स ॥ समाख्याद्विथयवा ॥ विष्णुवत्सद्विज ॥ तन्नाविष्णुवत्सवद ॥
 यथान्यार्थयुतयवा ॥ ज्ञातयवत्समहालागे ॥ यथेतस्मिन्महात्मनि ॥ विमलत्वंगर्तवाजाधर्मत्वंगतवा
 यातिव ॥ सगर्तस्यज्ञायत ॥ पुनर्मवर्त्तनसंगय ॥ यावानाहु ॥ पुनर्गन ॥ यायमवत्सज्ञायत ॥ संगय
 न्यात्मकाना ॥ पुनर्मवत्समवत् ॥ महत्तार्थयुतगन ॥ यायासिद्धितिनान्यथा ॥ पुनर्गतिपुया
 द्विजालुम ॥ तन्नाविष्णुवत्सवृद्धि ॥ ॐ ॥ ॐ ॥ ॐ ॥ ॐ ॥ ॐ ॥ ॐ ॥ ॐ ॥ ॐ ॥ ॐ ॥ ॐ ॥
 ॥ सतडवा ॥ लक्ष्मिका ॥ महायाया ॥

सवेद्य. साहुवेईष्टवाविरि॥ डसुतु कयालीन. सर्वयागमयीकरी. संसृष्टाकु कामासु. तीवकाप
 मभव. वकीसितानिसव्वलि. विमवाचमहावला. यकाकनवजीविकि. रुतसीद्यावदावला॥ ग
 वमहाला. हिमवानयविकाल्यित॥ मरुदाग्धवसीरुत॥ पार्थकत्वाहुलेलरी. तनकीवलासवठा॥
 किन्नदग्धपवाकरी. जालाइदाहुयथा॥ सुकावलावठदा. युद्धकवलावले॥ सिद्धे. विद्याधवुग
 प्रले॥ तस्मैतवांददात्यव. कीरगहावना. विदी. सुयधारीविधारीहु. सुयधवावसधवा॥ सर्वका
 तापन्या. सर्वसस्यपवादिनी॥ ववाचवस्यसर्वस्य. पतिष्टायानिववव॥ मारीदियसमूदाका. मदिनी
 वादिदि॥ ततास्यपगमादाहु॥ यथावत्स्यसकमा॥ इतिरुत्तमनयाका. दवीपथीतिवाचन॥ दव
 काववनीस्तीता. सर्वतीर्थमयीदिज्ञा॥ पूर्ववसमनीदवी. सर्वलाकमयीसदा॥ पूर्वसरावावाहु॥
 ॥ सनातन॥ नमस्कार्यासुयादवा. दवाधवद्ववादिदि॥ वाद्मलेष्टविरि॥ पूर्व. नमस्कार्यादिज्ञा

४०

मरि॥ म्मादिवाजानमस्कार्या॥ यथर्वेत्थ॥ यतायवान॥ धनर्वदर्थिथीवे. सदेवजयकाकिरि॥ नम
 वेत्मानासुविगवाव. दान्धुनाश्रतवायन॥ कीवस्यापिविलयसु. यथादिष्टीदिहंशुजा॥ समा
 सवेनेस्य. य॥ गृहतिदिज्ञारुमा॥ तस्यरागीवथीस्त्रान. मरुचरुनिजायन॥ सर्वलाकविपुद्वात्मा
 ॥ अष्टयदुच॥ यामोवतस्त्वयोपाक॥ यायावावतवर्कित॥ तस्ययायस्यकावलि॥ किंरुत्तयाफ
 वतावद॥ ॥ सुतडवावे॥ वकिरुतस्यवतस्य. वेत्थस्यापिमहात्मन॥ यवद्यामिसूपेत्थर्व
 मत्वगतवानयन॥ महायायानिसव्वलि. मरुत्तानिनिवाधमे॥ तीर्थसंगपसंगन. तवायापेष
 ॥ सीराषाद्वेनात्यती. हाऊनादासनादवि॥ घायीनीसंगमावेव. किल्विषयविसवव॥ तथप
 गितिययाथव. निहृतागेषकिल्विषे॥ ॥ अष्टयदुच॥ तत्कथयतिनयाया॥ यवोसिद्धि
 लायाया॥ सीजाताद्वेधीववा॥ ववाचयमनागम. तासामरुसिसिक्किता॥ कानता॥ कानत॥ स्वात्वा

सैकीठकिचतहुल ॥ महानद्यायसीगन तयानियवमांगति ॥ दासत्वयायसीघात यवित्पयवठनित
 यमंगदलनायसी नारुकायाविचावण ॥ मूलाथेधुयताविषा ॥ तिहासपूवातनी ॥ तवतयसव
 थ धनूवालीकेथेवच ॥ मगनघातयतेनित्य पिजितेखादलम्यठ ॥ न कदाहुमइष्टात्मा वासय
 तान्चरुन ॥ ववातीर्वसमासाय कचित्पूयघातक ॥ सयमानसूदयित्वावे निर्गमवहिर्हिलात
 त्वमानायलायनी ववातीर्वसमागिता ॥ स्वनेश्चकालितासाहु वासघातकताहुवा ॥ नूनसूस्यापि
 वे वासयालिसमूद्यत ॥ धनूवानम्यवगन मूवमूचतामगी ॥ सचल्लवकलाशय ॥ चरि ॥ साद्वस
 यठ ॥ वासमूमावइष्टात्मा तामदिधमहावल ॥ निरुतामगयाधने वासननितितनच ॥ पठतासा
 रुदयन्य ववाया ॥ यायनाशन ॥ ननचत्ववमागस यतिताविमलरुद ॥ मगया ॥ धवदल्लव धी
 हामगघातकी ॥ मदीययनसीदहा मवलिकमरावस ॥ यधमानोततकोहु दवावतोवेयवस्यव ॥

लमावास्यामहायागं वर्तितेगतिदायक ॥ वलायायतितासर्व तस्यायवस्यसरुम ॥ नूनधनविहीना
 गतायवमांगति ॥ तीथेनीदिंयरावन सतासिगहिजाकुमा ॥ नागयस्यापिनीयाय दहदग्निवि
 नष्टे स्पनीवेवहितस्यच ॥ वदस्यकलमर्षसर्व सतासिगत्यवाकिल ॥ मूयगयन्यसिमुग्ता त्या
 वलनवस ॥ ॥ मयसुव ॥ मातामरुस्याकिंदाष कुत्राविसुवतावद ॥ समुत्प ॥ सेववेकाल
 स्वकर्मवगवर्तिन ॥ सीजीवनिमूयनेच रुद्रथर्वस्वकर्मरु ॥ यायायत्यनितधार्वा तेषाकर्म
 नदिन ॥ सर्वध्वसूयन्यव कर्मस्ववसूयत्यकान ॥ याडयत्यवधमात्मा तस्यदाधानविद्यत ॥
 यायानाइष्टयतसा ॥ वर्तितेकालवयल तेषाकर्मवियत्यति ॥ इरुतकर्मयस्यापि कर्मलन
 म्मलस्वकर्मनव ॥ याडयत्यवतानसवान मयूवक ॥ सुइतके ॥ मरुतामोखरावन गीतमंगलका
 वली ॥ नागयलाउयद्विषान सकोधानमूयववतान ॥ कर्मल्यवहितस्यापि यायायविवरुथ

प्रवृत्तकित ॥ पुनरायपसंगव . अस्यामनेवमरुम ॥ महापूष्यकृतस्याधि . पायिनीयायनागर्न ॥
 वनद्यपवशामि . वरूयूष्यपदायकी ॥ कश्चिदुक्तिमगयाध ॥ सुलारुख्यामहावन ॥ अनेद्युविशाले
 ॥ वासयातिद्वन्द्वव ॥ अनेद्युविशाले ॥ वनीविश्वस्यवेगते ॥ मगनबूववाहाय . सूरीतानसूदि
 हिर्ललात ॥ मगयाधस्यलारुख . रुयगलाततामगी ॥ जीवन्तलयवारुहो . डिक्काल्लितचानेना ॥
 सुस्यायेवंगन . सुलारुमगघातक ॥ वृष्टिववसमायाति . यवतायातिसामगी ॥ मीनहादृष्टवांसा
 ॥ साद्वसमागत ॥ नहतयामदीथर्य . मगयमिसमागता ॥ तस्यवाधिसमाकक्ष . मीनहामिसली
 ॥ पदतासामगीतर . वासययाययतसा ॥ अनेदने ॥ समाक्रान्ता . त्ववमागययातसा ॥ निखवाव
 ॥ धीवर्वाकाधमूर्किर्ति ॥ मदीथर्यमगीदृष्टा . कस्यादातेरुतात्वया ॥ तमवाचपन ॥ साहि . मीन
 ॥ काधलागन्महालीमो . यतिनोविमलकृत ॥ तस्मिन्कालमहायव . वरुर्तिगतिदायकम् ॥

४१

मविहीनासु . रावसुस्यविवाहित ॥ तीर्थस्नानपसंगन . मगूष्यनचलवका ॥ सर्वपायविनिर्मकासु
 ॥ सुतडवाच ॥ तेषामिवरुससर्गा . दृषीनामहात्मना ॥ सीरायादृष्टना
 ॥ स्यायिनीयायनागर्न ॥ अस्याययायिनीसंग . सायमेवपसंग ॥ मातामहस्यदायल . सीलिफा
 ॥ सयमाधर्मनवच ॥ सहिसकाहिकस्याधि . तस्मिन्वयतिष्ठित ॥ चवाचवचयलाका
 ॥ धाववचवचसर्वेषु . कर्मस्ववचयाचकोन ॥ याऊयकालयत्सुत . यमत्यवीदि
 ॥ समस्थाकनदायल . वलयायीयकायने ॥ ॥ सुतडवाच ॥ समस्तानां कानिर्त्य
 ॥ तस्यचार्नविदित्वासो . नयत्यवीदितीयमी ॥ सुकृतानमानवानसच्चान . क
 ॥ दानरागादिरिष्येव . याऊयत्सुसकात ॥ यीगारिर्षिविभोरिष्य . कुलकुलेष्वदा
 ॥ मस्यायिमहालाग . पायान्पन्यानेययाऊय ॥ सुनीथनामवकन्या . मत्यायेवमहा

स्मनः॥ पिबुः कर्मवियल्लेवः कीठमानासदेवसा॥ यज्ञानां गमिककूर्वा यायपन्यनिबीकली
 तगायधन्मदागगध्वतनयैववम॥ गीतकालाहलस्याधिः सुसखन्नामसातदा॥ दहलया
 सीः सावकावदिनदिन॥ सुसखः केमनित्यं नित्यंगकृतिसाववीत॥ धुषितानेवगकुत्साः विदुः
 कोधमूर्किगः॥ इष्टयायसमावायः तस्माकीदित्वयाकर्त॥ ताठनोलाठनईष्टः नकुर्वन्निमरु
 तः॥ नवमस्कासधम्मात्माः सुनीधाययवाविलीमः॥ विववाममदाकाधः क्लान्तानावीतिवद्वित॥
 वायसमानातः तन्मर्त्तकावलाहद॥ नवमकः मेवेमह्यः सुनीधौद्विजसहमा॥ किञ्चिन्नावाचध
 गमेमेखयंरंसीकृतिः॥ कणाघातस्तदाइष्टाः घातितीतयतावर्षः॥ सुसखतातिभाविष्यः मृत्पा
 वताडितः॥ नृदमेववनस्यैकः तस्माकार्यददाम्यहं॥ गहर्त्तुसमाकायः सदृशयदाजितः॥
 नवीगघागतः सोहिः तयनवसमाजितः॥ गततस्मिन्महागणः सुनीधसागरागतः॥ समाचक्ष्मह

३०
 स२
 एनायविशाघर्तः॥ कस्माद्वर्नत्वयातद्विः तनयदासवर्द्धितः॥ कर्ततन्नेवकर्तयूहिः सतस्येवद्विताठनी
 दुःखानामयगायवान्॥ नकुदाठुगताविष्यः नन्दनवनमूरुमू॥ तदृष्टदेववाङ्मैरियाकणसनी
 गीतकेत्यतः॥ पुन्यः सुसखः सफलिकथा॥ नृपवारिर्महात्मानः गन्धर्वः किन्नरेकथा॥ वीर्यम
 गहर्त्तुसवलेनः उद्विम्बानकाविलः॥ ग्राहमानसदृशार्कः सर्वोरुगलरुषितः॥ कामकीजगतदर्व
 यसाचयणस्त्रिनीमः॥ सोराध्वनविवाङ्मनीः यातिवधुनतासतीः॥ तयासदृसदृमाकः सवमन
 यविवावितः॥ नृदोस्यतयसावीर्यः यनसाकैमहत्तयदः॥ यदाममहर्त्तयैः सर्वलोकायधवकी
 तः॥ ॥ गीतगीयद्वयूनालरुमीखलुवेख्ययाख्यानः॥ ३० ॥ सुतडवाच॥ नृपधुः
 मल्लीदृष्टः॥ यस्माद्विधर्मस्यतः॥ विनयित्वाकलीतनूः गृहधम्मरुताम्ववः॥ स्वकीगहसमाय
 विदुत्तुजगमहः॥ कस्यपून्यस्यवेद्यद्विः किंकर्तकर्मकीदृर्त्तः॥ कीदृर्त्तयनस्येवः कमावाधि

वीरुणी ॥ साधुकन्यामहाशयः सुनीधनामतस्यासा ॥ वममात्नवर्नयाका - सखीलिः यविवाविता ॥
 दलवावसवोद - मतयन्मरुतयः ॥ गीतविद्यासमिद्धार्थः ध्यायमानासवस्वती ॥ तस्यापतायमव
 सा - विद्युमवसमावव ॥ तनायकासाहिकुद्धा - ताठिततयसिस्तिर् ॥ तामवावततः कुद्धः ससखः
 किमरुक्ता ॥ ताकुद्धानेवकुद्धीति ॥ इतिधर्मस्यसीकिति ॥ तयादुघातितः संव - निदीयैतयसान्वि
 त्तिर् ॥ ततः सयायभाह्व - बाल्यादातमिहवव ॥ तमवावमहात्मानेससखैतयसिस्तिर् ॥ ॐ
 वावधर्मात्मा - पृष्ठः पृष्ठरुवततः ॥ वर्नयाकाततः साहि - (तयेनवंसंमोजितः) ॥ गततासंमंहाशु
 मस्याः (वेवदिकन्यया) ॥ ततः कुद्धामहाशयः - सज्जयतनमधर्मा ॥ निदीयैहियतादृष्ट - यस्यात्त्वय
 दाजितः ॥ ॐ ॥ यायवावमयः ॥ दवेवाध्वनिचकः ॥ सवैयायवतादृष्ट - तवगुणविद्यति ॥
 तवध्वमहात्माने - पितृव्यतिवोदितः ॥ यथाज्ञातदातन - गन्धर्वतनयनदि ॥ तस्मैस्त्वैततन - म
 सुमुखयतसंस्तिर् ॥

५२

हिताडनी ॥ नवमाशयधर्मात्मा - मयूः यवमइः खितः ॥ ॥ सुतडवाच ॥ नृपिपुतामहातडा
 कलसनी ॥ मयवसांगलेयकु - गन्धर्वः किन्नवसुथा ॥ गीयमानेमहाकाते ॥ मयिलिद्वर्मगले ॥
 ॥ वीरुमानेसगलेय - यरुनेः सव्वनवस ॥ योविहीययकाहि - त्थामवेदः सगमिलि ॥ क
 जगतदर्व - दृष्टवानसूववस ॥ तस्यायाः (वेमहाशयः) योत्तामोचावर्मगला ॥ मयगतकसाववत
 सवमनचनवने ॥ तस्यालीलासमाला - दुर्गलेवद्विजालम ॥ धन्यावेदववाजाय - मीहले ॥
 यधवकी ॥ यस्यातदामदेत्तोखी - वाक्यात्यर्दनसीलय ॥ इतिचिन्तायवोरुत्वात्वमालेगर्हग
 ॥ नृपदुर्गममहातडा - दृष्टाः दुस्यसीयर् ॥ रागः (वेवविलासः) - लीलागस्यमहात्मनः ॥ कथं
 गदसमायातः सव्वगः सत्यतयव ॥ नृपिपुयकुधितव - यलगा नमकधव ॥ कायैयन्यसमावाव
 कमावाधितवान्परा ॥ चतनमविक्रवलायि - वदसत्यवतामव ॥ ॥ नृपिपुवाच ॥ साधुसाधु

अथ सुबुद्धि मन्त्रो यो नानाभिस्तैर्न कुर्यात् ॥

महाभाग यद्यप्येकसमयि ॥ चरितमिदं स्यात्स तन्मनिर्गदित ॥ सुवतानाममधवी यथावा
या किल ॥ विष्णुः खेव यसादन सवराजो वरुवस ॥ ॥ दुर्गदवाच ॥ कथमिदं सम ॥ यथा
मासनेव तस्यापि सुवतस्य महात्मने ॥ चरितमखिलं यन् ॥ दुर्गस्याऽपि निवदिता ॥ यथा सुवतस्य
यन् ॥ दुर्गस्याऽपि निवदिता ॥ समालोक्य तत्सुखं दत्तं नमस्कृत्य ॥ सनेर्दसर्वता गच्छी ॥ तला
पिविवाष्टिर् ॥ रुक्मा रुक्मातिः विद्या राव ध्यानं नमस्कृत्य ॥ सर्वदाति रुक्मात्मा रुक्मा सीता चिता
- र् ॥ तस्मात्स्याप्यसि सर्वं ययमिदं सिनन्दन ॥ सुखस्य दाता यवमार्थदाता भाग्यदाता उगत
वमार्थयुक् मर्कमहात्मा अविनाशित ॥ सगच्छतु वचनस्य तस्य पुनश्च तत्तत्तमवयव ॥
तिकाश्च नैव तमये ॥ समर्पे ॥ ॥ इति श्री यद्गुवाऽऽरुमिखलु वेऽप्यार्यानि ॥ ३२
यथासूयस्य वल्मि लि ॥ कायामलार्कसि पाद्य नीतला सुखदायिनी ॥ धार्यति यागिनः सर्व ॥

नामकलविला ॥ तालमानलये लीला सुखे ॥ सकलि ॥ सुखे ॥ मूर्कतावकि सयुक् सुवकी
यति तत्तदा ॥ नर्त्यति यागित सुत दवानां यच्च तारुम ॥ यापदोपन्यदादिद्यां स्वयं यस्य दायिनी
लर्क ॥ वट ॥ मर्मघर्षकाणि वाजितयवता रुम ॥ सीतानर्क ॥ कल्पवृक्ष ॥ वीरायोदयसकल ॥ न
वि ॥ नानाकोठुकसयुक् नानामंगलसयुक् ॥ धववृक्ष ॥ मूर्मयुक् वयवागलसकल ॥ अवि
गवर्ध मर्कलार्कले मर्गधूर्क वल्कल ॥ वायीकृपतगाले च संपूर्ण विमलादके ॥ हंसकावलुग
घात विमलेऽप्यदके सुथ ॥ जिलातले च यो यो सगच्छादिके सुथ ॥ विस्मये काश्चने द्विच ॥
द ॥ यच्चतायमे ॥ हंस इषती काले हंसदलु वल्कल ॥ कलले च मय्युक् ॥ यासाद्य ॥ यविना
थ ॥ सर्वगुणजनेयुः मर्गनिविवारुम ॥ तस्माद्गममहायुः पुन्यतायामहानदी ॥ वक्रुताय
वगुहागि विष्णु पुन्यकोठुकर्मगल ॥ दुर्गस्थानि सुत ॥ यविनामहामुनि ॥ गंगतीव सुपुन

यम्प दृषीकं गमनं कथुक ॥ ध्यायमानः सधर्मात्मा कर्त्तृकं गमपदं पुरी ॥ न्यासनेन गयने ध्यानं या
 न्तिकं गव ॥ सादृष्ये वेत्तु केषू सर्वेष्वन्येषु सद्दिग् ॥ नृवीवर्षे गतिरुत्तरी तयोमानस्य तस्य च ॥ स
 गङ्गासातस्य दं वस्य नृसिंहस्य महात्मनः ॥ निवातकः सधर्मात्मा दहत्याग्निविवर्धन ॥ नियमैः स
 वकसि कोऽपि शुभं कुरु यदृष्टं ॥ ॥ गङ्गादवाच ॥ त्वं गतिः सर्वेषु गतानां रूपाणां वनयावन ॥ र
 गुणकलौय गुणधराय नमः ॥ क्लानाय क्लानगम्याय क्लाननेन गायने नमः ॥ क्लानिनी क्लानक्याय
 नमो रवविनाशिन ॥ यक्षकूपाय यक्षाय यक्षश्चाय च नमः ॥ यक्षकलौय णाय नमः ॥ स्वधवाय
 च ॥ माया मोहविनाशाय सर्वमाया कदायने ॥ मायाधवाय मूलाय मूलाय नमो नमः ॥ वद
 धर्ममूलाय धर्मसुताय नमः ॥ धर्मा गाय स्वधर्माय धीवांय धीवाय च महोत्तम ॥ जगद्वर्त्ताय
 स्थकलौय वद क्लानोय नमः ॥ नमो वद्विधिदेवाय जगद्विधाय नमो नमः ॥ देवसियाय देवाय

महात्मने ३

धीधवाय नमो नमः ॥ नमस्तु धीनिवासाय शीकवाय नमो नमः ॥ कीवसागववासाय कीवाय नमः ॥
 यव ॥ नूननाय नृणां वाय नमो नमः ॥ नृणां वाय नमो नमः ॥ नृणां वाय नमो नमः ॥ नृणां वाय नमो नमः ॥
 कावाय शुद्धाय नृवाकाय नमो नमः ॥ वासाय वाससावाय वसूपाय नमः ॥ वसूपाय नमः ॥
 दवाय सत्त्वयालाय नमः ॥ नमो जगद्विन्दे जगपाय नमो नमः ॥ नमो नमो नमः ॥ नमो नमो नमः ॥
 धवाय नमः ॥ कृष्णाय कृष्णाय लक्ष्मीनाथाय नमः ॥ नमः ॥ यद्वयलाभाय नमः ॥ नमः ॥
 तनमः ॥ नमो नमः ॥ जगत्तन्त्रवाय शीवद्वनाशाय महोदधवाय ॥ नमो मितकं वाय दयद्व
 मितवर्कं वाय नमः ॥ कर्पाकृत्स्नममर्षिखया ॥ सीमावदावृद्धताशनताय दग्ध ॥ यशदि
 यरुवस्वनाथ जगत्तन्त्रवाय सीदमद्वय ॥ ॐ तिस्रोऽसिमा कलौ गङ्गाया विमहात्मनः ॥ दर्श
 नतयसमावृद्ध मात्मरूपं ददर्शित ॥ सर्वारुवर्ण जगद्विन्दे हावर्ककलौ कलौ ॥ वाग्मानं यदीदि

ध्यानं यानं च मधुसूदनं ॥ निर्वयिष्यति तु ह्यस्मात् यागयुक्ता जितं हियः ॥ वराचक्रं वृक्षीव च तेष्वप
 तस्य च ॥ समालोच्य जगन्नाथं चक्रे यालिद्विजालुर्म ॥ वरुविद्वानसुधावांश्च दर्शयत्यवनि त्वं ॥
 नेयमेऽस्य मेऽस्मिन् वृषवासे द्विजालुर्म ॥ कीयमानं मुनीनां दीयमानं स्वर्गजसा ॥ सूर्यपा
 यावन ॥ रुगात्मा सर्वरुतं नमस्कृत्य गुणाय च ॥ गुणवृषाय गुणाय गुणातीताय नमः ॥ गुणाय -
 स्नानवृषाय श्रवणाय महान्मने ॥ रुवाय रुवकलाय रुवाय रुयहाविल ॥ रुवाय रुवग्रामाय
 र्वधवाय च ॥ नमो नमो हि र्वधाय नमो र्वधाय वि ॥ सखायं सख्यं रुवाय सख्यं सख्यं मयाय
 नमः ॥ वद्वधे वद्वधाय यववद्वधे वद्वधाय ॥ नमस्कृत्य वद्वधाय नमो धर्मधराय च ॥ नम्राय
 जगद्वर्त्ताय यागाय यज्ञः कोणाय नमः ॥ नमो वद्वधे देवाय नमो वद्वधे देवाय च ॥ नमो वद्वधे
 यदवाय दवलाय नमो नमः ॥ नमः यदवाय यदवाय श्रवणाय महान्मने ॥ शीघ्रं तद्गीनिवासाय

४४

यत्कृतं तायने ॥ महोषधाय धीवाय महोषलाय वायने ॥ शक्रवाय शक्रवाय शक्रवाय यवा
 नमः ॥ इताय इतराकाय रुविरूपाय नमः ॥ नमो रुवाय रुवाय सखाकावाय नमः ॥ स्वाहा
 यवाय वृषिष्वस वद्विरूपाय नमः ॥ रुवय कविलेखेव वामनाय नमो नमः ॥ नमो नमिदं
 वायेव रुतरूपाय नमः ॥ शिखेलाय नमस्कृत्य यवतत्वाय नमः ॥ यवविंशति तत्वाय तत्वा
 नन्दयवमाय च ॥ नमो विश्वकृवायेव वायनाय यव नमः ॥ नमस्कृत्य सुसूय्याय सख्यं प्रमाय
 यादयद्वं मानन्दकन्दकमलायि वासुदेव ॥ सर्वज्ञं श्रीमधुसूदनं दाहिदास्यं यादो नमा
 ॥ यज्ञादिर्विधमवलीवृद्धं कथायै स्नानाच्च दनमं मत्प्रो वययधनारु ॥ दीनस्य मतस्तव दातु
 न ॥ दर्शयित्वा स्वर्कं नृपं वनन्यासी महो जस ॥ नृपवक्त्रं गदापाणि यद्वद्वर्कं मेदुत्परी ॥ व
 मोनीयवीदिव्यं निर्मलं वनमालया ॥ दुर्गस्याग्रदक्षीकं नमो नमो नमः ॥ शीघ्रं तद्गीनिवासाय

नयनान् कोमलं नजनादनेन ॥ दर्शयित्वात्मकीं रूपं सर्वद्वयमथाहवि ॥ सर्वार्त्तकारणं राद्यं मुग्धं
वचनेन ॥ मद्यगमनीयं ध्यायेत् ॥ समागतो द्विजाकुर्म ॥ तयसाननेन दुष्टाग्निं ॥ वरिवयस्य रुनी ॥ दु
म्वरुद्वयतेस्य ॥ पलमयपूनः पूनः ॥ दुर्धनमरुताविष्ट ॥ समुवाच नजनादनेन ॥ दाता हतवद्वय
वृतेन समन्वितः ॥ तादृशं दहिमयुतं ॥ सर्वलाकस्य बक्रकी ॥ सर्वदेवस्यैव दर्व ॥ वदन् धर्मधर्मयत्नि
की ॥ यत्नानामूकर्मचेकी ॥ वृत्तेलाय रुषणी ॥ वदन् धर्मदेवविद्वान् ॥ सत्यधर्मजित्द्विय ॥ नृप
उतयसायनं ॥ सर्वज्ञमुविशवर्द ॥ वदन् यागिनीं वृष्टं ॥ वतगुणसन्निर् ॥ ॐ दृष्टं दहिमयु
रुविद्यति ॥ नृपिर्विशस्य वै धर्मा ॥ विश्वस्यायिमहामन ॥ तज्जसायनसायन्य ॥ पितृव्याद्विद्यति
दं ॥ सर्ववर्गदादत्वा नृकद्वानेन गताहवि ॥ ॐ त्वत्कादवदवर्णं ॥ तगिनीयतिसद्विज्ञः ॥ कस्यचित्पुन
तिनसदं ॥ मत्प्रसादान्महामन ॥ सर्वज्ञं सर्ववर्णं यादृशं वाञ्छितं त्वया ॥ नृकद्वानेन गतादवो

नीनामः ॥ ३२ ॥ अथ यदुच्यते ॥ सफागधर्मयुक्तं ॥ सुसखनमहात्मना ॥ तस्य पायात्कथं जाता ॥
त्राविस्मयतावद ॥ ॥ सुगुणवचि ॥ सुसखनायितनेव ॥ सासफागनमध्वमा ॥ विदुः स्फानेन ग
धर्मात्मा ॥ मत्प्रः सत्यवर्तावद ॥ ताम्वाचमूनीधर्मा ॥ सुगुणकामिहात्मना ॥ रुवत्याइच्छते पायं ध
वत्यायविकल्पितं ॥ कामकाधविहीनं ॥ स्वर्गार्थधर्मवत्सलं ॥ तयोमागविल्लीनं ॥ यववद्वि
जगवे ॥ तादृशं तालयधावं ॥ कागर्नीकागयत्युनः ॥ तस्यैवार्चं सर्वं गुणं ॥ ताजितस्य नसं गय
रु ॥ नृनिदोषिताजितेयस्य ॥ नृहायार्थनकनवि ॥ निदोषं पातय रुन् ॥ ताठनीयाय चतर्न ॥
ताठनीनैव तस्मात् ॥ जयतस्मान्नवानवि ॥ इह कर्तव्यमहं त्यजि ॥ त्वयैव पवित्रा लितम् ॥ तत्कानना
नन ॥ यविवर्तय नदिनि ॥ सतांमं गमहायन्या ॥ वदन् यथाविधायक ॥ वालं यन्धस्वदृष्टार्क ॥ सतांमं
वाद्यायैव लालिताः ॥ सुविष्मन्तावन्मन ॥ लाकाः सर्वविवाचन ॥ नृपमीनासूमीनस्य ॥ मङ्ग

॥ अथ मुंगस्याग्रजनादने ॥ स उवाच महात्मानः तैरुद्भूतमपि सकर्म ॥ अथ विप्रमहाशयः श्रुयन्तां
 कर्म ॥ दुष्टमानं दुर्वर्तकं तद्विद्वत्कर्मलोचनं ॥ दीप्यमानं विद्वत्कर्म विप्रमहाशयः श्रुयन्तां ॥ यो दा
 तवद्वेषः तस्वयं कर्मदाधरः ॥ वरमदातुकामासि ददित्वं वरं तज्जस्रं ॥ दिविश्रुयथाशक्तिः स
 धर्मपतिर्गुरुः ॥ दाता वरदानसम्यक् धर्मतः कर्मसमन्वितः ॥ जेलायन्ते कर्मकर्म सत्यधर्मो धेयात्
 र्यः ॥ अजितसर्वजितः विप्रः कर्मसमसर्गः ॥ वैष्णवपूज्यकर्तुर्वै पूज्यज्योत्सलकर्म ॥ ज्ञानं
 दिदित्वं पूज्यं ददितुकामायथावद्वै ॥ ॥ श्रीवासुदेव उवाच ॥ परिशुल्लं समायतः सुवयोऽथ
 द्विविधं ॥ उद्धविद्यति यः सत्यं पितृवचयितामहं ॥ रुयानयास्यति मरुतः तद्विष्णुः पवनमपि
 तस्य वित्त्यन्यवीर्यस्य कन्यापूज्या विवाहयः ॥ तस्या मृत्याद्ययं नृसः तस्मात्सोऽननसंशयः ॥ रुविद्य
 मतादिवो वरदत्तामहात्मनः ॥ ॥ तिथीयन्मयूरा लोहमिखलु वल्लभायाख्याने रुगवद्वद

कथं जाता किं किं कर्म कर्तव्यं ॥ सालं कीदृशीं पूज्यं तस्य यापा द्विजोरुम ॥ सूनीधायान्वविशुः त
 ॥ स्कानं गता सातुः सूनीधः इव यीतिता ॥ पितृवचान्मनेऽप्येव च विप्रवचकाणि ॥ श्रुतवान् सोऽपि
 तीयोऽयं धर्मतः कर्मपुनाशनः ॥ कस्मात्कर्ममहाशयः मरुतस्य दितुं ॥ विप्रस्य सर्वलाकस्य रु
 यवद्विषाणि संकिर्त ॥ तमवद्यातयथावे तस्य याप्यं लक्ष्मि ॥ यापात्मा जायते पतिः किल्विषं रु
 नसंशयः ॥ सर्वेण कर्मसंज्ञितात्मा ताठयन्ती यानताठयः ॥ निद्रावै सति यनापि यदंशं कर्तुं य
 वं नर्त ॥ पुनरुक्ता यवलेन साहसात्पायवर्तनः ॥ याप्यं कर्तुं श्रुयन्तां निद्रावै सति गच्छति ॥
 जाकान्तापियधैव तस्मात्पुन्यं समाचरे ॥ सतां सगं समाश्रित्य सदेवयविवर्तय ॥ यागध्याननरु
 क्तिः सतां सगं सद्गुणं ॥ अयस्य सगं नात्यानातः स्नानाकस्य महात्मनः ॥ मनयः सिद्धिमायान्ति
 यः मङ्गमीषियं कर्त ॥ निम्नलावसवकाशो वन्यवीर्यामिलायहः ॥ तथा गता रुवेत्यपि सर्व

सोख्ययदायकः॥ यथावद्विषयसंगतः मूलतत्त्वज्ञानिकाचरन् ॥ तथासर्गसंसर्गसंगतः वदन्त्यन्यतः
 नृवं ॥ रुक्मवद्विषयसंगतः यथावद्विषयसंगतः ॥ तस्मात्संगतस्यसंसर्गः कर्तव्येनान्यथात्वया ॥ य
 तासतिवोधिता ॥ नमस्तुत्यपिदुःखादीनां तासां निरुद्धनं वदन् ॥ कामकोर्ध्वविलयः बाल्यरावितयस्त्रि
 लीलया निताः ॥ तां ददुर्बुद्धिं ललाटः सनीधः ॥ खरागिनी ॥ अयनीः चित्तमानाका मयस्यपि
 खयदायिनी ॥ न केवसखिकाचिना धर्मस्यार्थविविक्तयः ॥ लब्धमाहृतथालारु मतां चिनादि
 ययविकल्पयः ॥ तस्यार्थितायविलयः नूनवर्तुस्वत्परुने ॥ त्नाहृतकर्मत्वायुर्व स्वयमवन
 वद ॥ तासतिद्वयनं प्रलोमनीधवाक्यमेषवी ॥ ॥ इति श्रीयद्गपराजगुरुमिरवत् ॥ ३३ ॥
 वीविद्विष्टः ॥ त्नात्मनश्चमहाभाग इव खनाति यवी जिता ॥ अन्यद्वैयवस्मामि सख्यः ॥ लब्धनुसंयती
 दवशादुकाभासो मूलिखपुमहायत्नः ॥ मानुसुविगद्यैर्व दवानाक्यमूदाहृत ॥ ३३ ॥

अथयः ॥ शुभ्रसुदा ॥ तमूर्त्तुवमागन् दवाः ॥ इन्द्रपूगमा ॥ तवकन्यागुणशुचौ लीलानायवम
 मान् किल ॥ सहिरुवितामहायायी यन्वर्षविनाशको ॥ गंगतायनसंपूर्ण कुरुमवयद्व्यत ॥
 त ॥ त्नालनालस्यवैविडः कीवमध्वययातिव ॥ यथात्राहायतकीव मात्मवर्षकागयः ॥ त
 न्यमोदीयतागिक दवैवकः ॥ यितामम ॥ दवैवधायिसंगन्धर्वः अखिरिधमहात्मलि ॥ तेष्वधिय
 यायमूर्यकर्म मयार्थवयवाकृतम ॥ सीतकाइः खलाकन वनमवसमाधिता ॥ तयं नवयवि
 र्गकर्म तवमयापकानित ॥ नवमेकासूनीधसा मृथाः कन्यायगस्त्रिनी ॥ विववामसूइः खाक
 नी ॥ नासिकस्यकलदाया दवैवयार्थसमाधित ॥ द्विष्टमूर्कयवातन वद्वलद्वसन्निधौ ॥
 दवैवसाह्वमहाभाग जलाक्यविद्वज्जति ॥ न्नेतमस्यधियाग्या महत्यागतवानयवा ॥ यव
 लमुकपोलन न्नेयाधियविवरुत ॥ दवानमनितदवैव अथयावदयावगः ॥ त्नादित्यः कष्ट

सत्यतजसा ॥ सत्यनदी किमकमु - स्नाननापिसुनिर्मल ॥ नृत्तुष्ठाध्वानरावेन - नृत्तुष्ठाध्वयायु
 मत्वेया ॥ यापरावेयवित्यद्य - यन्मवममाध्वय ॥ ॥ सृते उवाच ॥ नृत्तुष्ठाध्वानरावेन - इति
 शर्वतयस्त्रिनी ॥ भाकामाह्वमायाध्व - त्वत्कानकानमास्त्रिनी ॥ तस्याः सख्यः समोऽङ्गुष्ठः कीर्तय
 मयस्त्रिनीयवमागना ॥ कस्माच्चिन्मिहदुत्त - मनयाच्चिन्मयान्विता ॥ तन्नात्वंकावर्णवृद्धि - चिन्मा इति
 तीचिन्माह्वियायथ ॥ यायमस्यादृष्टाच्चिन्मा - चिन्माचदिनेदिने ॥ चिन्मायाध्विकाणाञ्च - नवका
 वयमवनवत्तवे ॥ तमवर्णुजनेमत्या - स्नानवानविचिन्मथ ॥ तस्माच्चिन्मायवित्यद्यसूखइतिखादिक
 ॥ ३३ ॥ सृनीधउवाच ॥ यथागकावनपृष्ठ - सुसखनमहात्मना ॥ तामसुसध्वसमाख्यात - सखीध
 मकुसायते ॥ मदीयवियसवलि - वयसंशुलसम्यदमे ॥ पथ्यतातसचिन्मात्मा - सजाताममकावत्ता ॥
 लध्वयसृतावाला - ममयवावत्ताचना ॥ दाहुकामो - स्मिहे देवा - तुलिनयमहात्मन ॥ मत्वा द्वावर्णगादेवा

४६

लानायवमानिधि ॥ दाघलेकनसंशुद्धा - ऋषिभयनतनवे ॥ नृत्तुष्ठाध्वानरावेन - यस्यावीर्यासू
 यदेत्यत ॥ सूवायाविन्दनालिर्क - मयकीरुं यजायते ॥ यायस्यपोयसंसन्तीत - कानयोपीषुजाय
 तय ॥ तत्त्वविनालयद्वर्ण - यायवर्णानसंलय ॥ स्नाननापिहिदाधिल - तत्तुयैवायरागिनी ॥ नृ
 त्तुष्ठाध्विभयवित्यकः चितामइतिखयीति ॥ मामयवर्णसतीकार - नवद्वेनिहिसंज्ञना ॥ सर्व
 यनववविष्णामि - कविधकायलधर्न ॥ रुवतीरिः सूपष्टाह - कार्यकावतमवचे ॥ ममचिन्मान
 सुइतिखाका - किञ्चिन्नावाचवेयुन ॥ ॥ सख्यदुव ॥ इतिखमवमहाराण - त्वत्तुकायविना
 त्रिधो ॥ दध्वेयविनहित्यका - वद्वद्वत्तुमावत ॥ वद्वद्वत्तुमावत ॥ दध्वेयविनहित्यका - दध्वेयविनहित्यका
 यवा ॥ यवदावारिगमीस - दध्वेयवविवर्तते ॥ वद्वद्वत्तुमावत ॥ दध्वेयविनहित्यका - दध्वेयविनहित्यका
 त्वः कृष्टसंयुक्तः ॥ लाक्कीहियकाणय ॥ लाकानमनिर्गदेव - दवाद्याः सचवाचना ॥ कष्ठाः उक्ता

महाचार्यः शार्ङ्गवैद्यकृतीयवा ॥ गुरुशार्ङ्गागतस्त्वन्दः कथितानयज्ञायत ॥ रुविद्यतिमहातज्ञाः वा
अनुतेसवदिद्यति ॥ नतश्च वमहृत्यार्यः वर्हितश्च महत्सूच ॥ वेगुर्ध्वकस्यवाना ॥ किं कस्यवानासि
वर्तुनि ॥ तर्वागयगुल ॥ सन्निः सतास्तीर्णयथागुरु ॥ नन्यतापिनयधामः सगुलध्वगुलाच
त्तारुर्वैद्यगुर्थहिः ययमधर्ममवव ॥ मध्ववर्तिततथाकीः यष्टमवववानन ॥ गुद्वर्तिसकर्मवाल
वेकादगस्तथा ॥ यतिवर्तिततथाकीः द्वादशवववर्तुनि ॥ तस्वीर्षरुधितावालः माविश्विववानन
तामयस्काववासस्थाः मार्तवसाहसकव ॥ ॥ सूतडवाच ॥ नवमूक्तासनीधमाः पुनर्वीक्ष्य
मूलाचना ॥ नृयमाधूर्यसिचूकाः श्वतीकृपवर्दिनी ॥ वक्ष्मायनसीरीताः रुयमम्वहिमागता ॥ ता
नी ॥ सर्वमायाविदरुधः सर्वरुद्रपदायिनी ॥ विद्यादानिततादयः सस्येसौता ॥ सुखदायकी
॥ नमस्तर्षसखीरिभुः पूषान्साविययति ॥ अटमानागतापूषाः नन्दनवनमूरुर्म ॥ गीमती

मा ॥ लाकः द्वितीयमिवमन्मथ ॥ दवदूर्यमहाशर्गः शार्ङ्गवर्कसूरागधदी ॥ तनीयममहात्मा
शिवनविरुषर्ग ॥ दृष्ट्वास्वदूर्यतयसाः निर्गसाः दिव्यपरावियवितयमान ॥ ययकूर्वरुमूमखी
॥ ॥ ३४ ॥ वक्ष्मावाच ॥ वक्ष्मायनसीरीताः सस्ययस्तु यज्ञायति ॥ अग्निनीमसधम्मा
लीलातृजः समन्वित ॥ कतास्यरात्तननायिः ॥ ॥ दृष्ट्वासदृशयदा ॥ ॥ दृष्ट्वादृष्टिदायुर्गः ममस्याद्व
रिन्नियमेकत ॥ सस्यसन्नदृष्टीकः ॥ तवर्षयाचितवानर्थ ॥ सप्रयान्मरुवर्जन्मः यज्ञः कीर्तिसमा
कर्म ॥ वेक्ष्वसवयोपधुः दहिममधूसूदन ॥ दुरुभवमयापूरुः मीदृशसर्वधिवकी ॥ तदायुरु
कववावाहः तस्मान्पूषा रुविद्यति ॥ पुन्यात्मापुन्यधम्मा ॥ विष्णुतृजयवाकम ॥ नतलुसर्वमाख
यः यथादविरुविद्यति ॥ तस्माद्गान्महाशर्गः यज्ञधम्मचाविलि ॥ रुविद्यसिमूर्खीरुद्रः सत्यमत्यव
रुल ॥ तन्यथावैवज्ञायतः तस्सर्वसदृशरुव ॥ अयमवमहाशर्गः तयस्वीपुन्यवीर्यवान् ॥

तं जा. वाजनाजं यतायवान् ॥ पाण्डुयुगलमहायाज्ञा. धर्मासासयधिशिवभा. गुवाल्हेववधधाय.
 स्यावानाकिलाश्रुतं ॥ रुवतीयात्पदोषल. त्रिकास्येवववाननं ॥ उवकारिकविद्याम. सुवेववव
 अमृताचने ॥ कूपमर्वयवकीर्ण. यथमरुवतीपुल ॥ नीलमर्वद्वितीयश्च. तृतीयसत्यमेवच ॥ नू
 मेवात्त. नृतिद्योद्यसूयाधिगा ॥ अरुमरुदियतरोव. गुणुषानवमीकिल ॥ सहिसुदृढमैयार्क. वति
 धेववानन ॥ यनापोयननरुता. रुविद्यातिसुधम्मधुक ॥ तम्पायीपवद्वामेकवार्थ. वयमवदि ॥
 पुनवीकसखीयति ॥ कथयधम्ममायार्थ. यनरुतारुविद्याति ॥ ताम्रवस्माववानाथा. वीराद्यात्त
 गता ॥ तासांवावृद्धितालाकी. मृत्वाकन्यासुताचनी ॥ विद्यामकारिपदोस्याम. यववालीयमाहि
 वदायकी ॥ ययमाहयिदुरुद. ॐ कम्पकीसुवादिकी ॥ विद्यायाविसुसिद्धाया. सासूनीधसुनदिता ॥
 गंगातीवततादृष्ट. वाद्वलीपसयूत ॥ सर्वलकलसम्पन्नी. सूर्यगेजसमपर ॥ रुयनायति

४१

धीमहात्मान. विष्णुगेजसमपर ॥ वेष्मर्वसर्वयापधु. विष्णुरूकीमहावर्त ॥ कामकाधविहीनित. म
 रुमसूखीसासुहा. कार्यसखिविववानामहान्ता ॥ ॥ ॐ तिणीयद्वपूवा. लरुमिखे. लुवः
 मिसेधम्मात्मा. तस्यपूशामहामना ॥ ॐ गगनामसूर्यरुद. नन्दनवनमागत ॥ ॐ रुस्यसीपददृष्ट
 ममस्याधम्मसयूत ॥ स. प्रयान्भरुवकृन्म. यलकीलिसमन्विता ॥ आवाधिर्गद्वीकणी तथा
 कीलिसमन्विता ॥ आवाधिर्गद्वीकणी. तथारिर्नियमेकन ॥ ॐ रुस्यसदृशयूत. विष्णुगेजयवा
 ॥ तदोयेरुतिविषय. पुन्याकन्यायवयति ॥ यथात्वीवावसव्वी. तथययविययति ॥ ननं ग
 रुसर्वमाख्यात. यथाहृष्टकृतात्तया ॥ अरुतातवनका. रुविद्यातिनसीनयथा. सुसखस्याधियका
 सुखीसखीवदाम्यद ॥ सुकृष्टकषिकावमु. वीरुवयतिगत्यव ॥ सतथागुजगदवि. यथावीरुतथा
 यवान् ॥ अस्यवीयात्सुमेयना. अस्यवेगुलसीयद ॥ युक्तायुगलमहातजा. सर्वधम्मरुतामव ॥

रुविष्मतिमहाराष्ट्रः यकात्मायागतत्ववित् ॥ चर्विदिवाचीसुनिगम्यवाला वक्रावयुकी निवदाय
 शीयद्वयवालेरुमिखलुवे ल्हायाख्यान ॥ ३५ ॥ सुनीधवावा ॥ सत्यमूर्कत्वयारुद ॥ चवमंत
 नगकामिसांपर्त ॥ नवमत्कातयावक्रा ताचुपतिसुलोचना ॥ नवभर्तवितिल्लार्त वरुयादवरु
 जालिनी ॥ माययादिवरुयासा सवरुववनानना ॥ वृथलपतिमालाक माहृयनीजगुरुय
 वय ॥ दववृके ॥ समाकी ॥ वृथपुष्पायल्लालित ॥ दववृदसमाकी ॥ गन्धवोषवसविन ॥
 नी ॥ दातायसिसमाहृदा सवृष्टिगभवल्लालित ॥ कोलयवववृष्ट वाजमानावनानना ॥ वन
 गीयमानावेवगीत सुखेवविश्वभाहृर्न ॥ तारि ॥ यविवावितादवी सखीरि ॥ सुमनाहृना ॥ दुग्मुकी
 त्वासुखेवगीत मधुवसुमनाहृर्न ॥ तालमालकिथायर्त सवृसत्वविकर्षणी ॥ धानाचुवालर्तजस
 वल्लन मायावल्लितमानस ॥ दातासुकीवियल्लेव वील्लदलुकवाविल्लाम् ॥ रुस्यमानासुग

धूरुवेन मनमथस्यगवाहृग ॥ आकलयाकल्लाना अविपूराद्विज्ञाहृम ॥ यल्लयल्लतिमाहृन
 न्ततल्लितमानस ॥ वयमानसुतसु ॥ हृगमान ॥ समागत ॥ तामालावविष्णोलाकी ॥ मल्लक
 खीरि ॥ यविवाविता ॥ कनकाथेनसैपाका कनल्लयधिगावर्न ॥ तर्वागसुन्दरसर्व मरुतातिम
 नविन्दति ॥ माग्नल्लेमनमथस्यापि यविवृद्धामहामूनि ॥ चर्वविधमरुदावी समाकेल्लमहामून
 विता ॥ तमूवाचतगावक्रासमाचष्टद्विजयति ॥ ॐ ॥ कन्यामहाराग मल्लायपिमहामून ॥ सु
 गार्कदार्कमहोपाहृ वेदविद्याविज्ञावर्द ॥ तमूवाचततमुल्ल वक्रामप्रवसाविर्ब ॥ मयेवावाधि
 हंरुद सतार्थनित्यभवच ॥ कस्यचित्पुन्यवीर्यस्य कन्यामकापिचिन्त्य ॥ सदेवाहृनयल्लामि रु
 दिकान्तमिहृकृति ॥ ययमिकल्पसोवाला तर्तदद्विनसंज्ञय ॥ नादयदयमित्यादि सस्या ॥ सीगम
 ग्रामिपाथनीयहिसांपर्त ॥ नषानेवत्वयात्याघ्रा धर्मपत्नीतथेवहि ॥ सस्यादार्षगुणिवे

निवदायकं च ॥ विचित्रवृद्धादिमूनीध्यातया. त्वद्वार्थमतस्तद्विमलमवहति ॥ ॥ ॐ ति
 ॥ स्वमतं कुरुवांम्यहं ॥ अस्याविद्यया विषयं भावयिष्यामि नान्यथा ॥ साहाय्यं ददामि यन्मयं ॥ य
 ज्यादवरायया ॥ कविध्वजवसाहाय्यं ॥ सादत्तमेमदीयतां ॥ सहावनविगल्लाकी. नृपयोवन
 जगं कुर्य ॥ मया त्वेवमहायुन्येति खनवाकं कद्वं ॥ नानाधनुसमाकीर्णं. नानावेत्तायसं
 सिद्धिं ॥ मनाहवसुमध्यं. तीगकाया समाकलं ॥ वृद्धनानामल्लोकानां. ननुवावृद्धा मि
 नना ॥ वन्धुकपूष्यवधुन. कञ्चुकनद्विज्ञातम ॥ सच्चिन्मसूदनीवाला. वीक्षणालुकानिका
 ॥ दुर्गमुर्कदवपूष्यं. नकारं ध्यानेमा क्लिप्तं ॥ कामकाधविह्वलितं. ध्यायमानां नृनाद्वर्णं ॥ सञ्ज
 चालनं ज्ञेयं. मायागीतनमाहितं ॥ समुक्ताया सनातनं. यन्धमानां मूढमूढं ॥ जगमत्त
 मानां सुगयनीः. पुरुषं नृनिगननां ॥ माहितं नृनगीतन. रूपं विमहायणं ॥ तस्य लाव

४७

माहं न. दृष्टिगनयनं यूनं ॥ स्वदं कथ्याय सीताया. जातस्याऽज्ञातं कल्पता ॥ मूढतं च महाभक्त
 ॥ मूढकन्या. येन सिनी ॥ नृणां वाचमहायासं ॥ मूनीध्यातवा ॥ सिनीम ॥ कोत्तिकस्येव वावाहं सु
 ररातिमहावनं ॥ समाचक्षुममाद्येव. यसादसुमुखीरुव ॥ मायाभाहं नृसंमूढं. तस्याऽकर्म
 महोमनं ॥ नावाचकैर्विन्नाविषं. समात्ताय सखीमुखं ॥ वक्रयासा मूनीध्यातु. सीरुयाय विष
 मुनं ॥ मूनीध्यायसिद्धयं. सर्वलक्षणसंपदा ॥ यतिमन्त्रिकुतवाला. धर्मवर्कतया निधि ॥
 मथेवावाधिगाविष्णुऽसर्ववित्त्वमथाहविष्णु ॥ गनदुरुवर्ममर्घ्यं. यथार्थं सर्वसिद्धिदं ॥ तन्निमित्तम
 यामि. रूपं तत्त्वसखीसमां ॥ ॐ यधर्मस्य वैकन्या. धर्मावावाववानना ॥ माधवीद्विज्ञातया. य
 याऽसंगमकावला ॥ नकर्मवत्त्वयादयं. पुण्याद्विज्ञातम ॥ ॥ वक्रवाच ॥ गुरुविष्णुव
 लीनेव. गद्यवत्त्वयाकदा ॥ ॐ त्वर्थं वत्तुदं विष. यत्तुकीयविदर्शनं ॥ सर्वसिद्धिदं विष्णुदं. सत्य

यत्तयकावर्गः ॥ नवमस्तुमयादक्षः तस्याहं नानसंज्ञायः ॥ नवमर्मधिकीकृत्वा सत्ययत्तयकावकम् ॥
 तां च मञ्जुशिरिन्वावे गता गदं स्वकीयनः ॥ दृष्टवता सुताः सख्यः संस्कारेयविज्ञानिभ्यः ॥ गता सुता
 श्रवणं की सच्चलकलसंयुतः ॥ चकावनामतस्यैव वल्लभस्यै तनयस्यै हि ॥ सवयधमहातज्ञाः स
 धानायावमवयः ॥ दुःस्मृतनयावलः निष्ठावाधेनवल्लभः ॥ सर्वलावाधुनः ॥ कृतावावयवा
 मे ॥ चाक्षुषस्यां तव साकं वेदवत् समागतः ॥ यज्ञायात्नविनाः लाकाः यज्ञाः सीदीति सचेदा ॥
 वलमवददृष्टुम् सम्यन्तलकलेपुले ॥ यज्ञायात्ननदयन्तः श्रुतिविद्यद्विज्ञा रुमा ॥ श्रुतिवि
 तेषु सचेष्टः वल्लभवाद्यमकाविमः ॥ ॥ सुत उवाच ॥ सासूनीधसूतदृष्ट्वा सर्ववाद्यमसाध
 विद्याति ॥ ॥ स्वर्वविनयनित्यं पञ्चगव्यादिर्न किं ॥ धर्मास्ते निमृष्यन्त्यानि सुताः प्रयविद
 र्धधर्मसूतासूतः ॥ यितार्धधर्मतत्त्वः तस्माद्धर्म समाचरे ॥ ॥ स्वर्वविनयनित्यं पूर्यवर्ततदा

तिमलुलः ॥ सुखं नञीवतलाकाः यज्ञाधर्मलवकिता ॥ नववाहुः पुरावन्तु वलस्ययिमहात्मनः
 ॥ सुवेत्तयारयानि ॥ ३७ ॥ अथ यदुच्यते ॥ नववर्तस्य वेवासी सुष्टिर्वमहात्मनेन ॥ धर्माया
 सुखवेदिरि ॥ पुरापुरीवदक्षव मनस्योदिरुनान्यथ ॥ तयमानिनतनायि सुसखं नमहा
 र्हः ॥ तस्मिन्नेतसतिधर्मः यज्ञायात्नमहात्मनि ॥ कथित्यवृषत्मायातः कृद्मालिद्धधवसुथ
 गृहीतयालिघारि नाविकलमयकव ॥ नवमानिसवकासु वेदधर्मविद्वयकम् ॥ यज्ञवलाभ
 मनूपाकं वल्लभस्यै कर्ततदा ॥ रुवानकाहिसमायातः ॥ इदं गृयधवामुम ॥ सरायाविलुमानस्य
 माचावः किंतयः कायरावना ॥ किं क्लाने किं पुर्याहुः किं सत्यधर्मलकलः ॥ तत्सर्वं समाचरे
 वाच ॥ कवाधर्ववथावाद्यः महामूढानसंज्ञायः ॥ मूर्धधर्मस्य सचेष्टः महयून्यतमासुवे ॥ अ
 वेदात्समूहः सत्यसंज्ञास्मिनान्यथ ॥ जिनस्य विज्ञानी हि सत्यधर्मकलेवयम् ॥ माभवहि

४६

[illegible]

नमवव॥ किमाचारवदस्वदि ॥ त्र्यकसुनरुमुता ॥ ॥ पातकाडवाच ॥ नरुतेदवतायत
 न्नाचारवदाम्यदि ॥ यजनियाजननास्ति वेदाध्ययनमवव ॥ नास्तिर्मधातथाध्मीन स्वधास्वा
 धिद्वेत्तवकी ॥ कयेनस्यववापूजा नरुतेध्मानमरुमी ॥ नरुतेध्मसमाजाना अन्यमाग्नेय
 यथाधम्मा यययस्मादिकीक्रिया ॥ यिद्वर्ततयेर्लप्राद्व वेधदर्वयद्वधत ॥ नदानतयनवास्ति
 य ॥ यैवतत्त्वयवद्वार्य यालिनाकायनवव ॥ न्नात्मावायस्वद्वार्य तर्धानास्तिस्वसंगता ॥ यथाज
 यद्वधत सुवास्वावर्तयतीन ॥ न्नाकागीहिवल्लस्यन्नात वद्वदत्तयजायत ॥ न्नायमध्वयरा
 यात्यान्मा यश्चयश्च स्वयानिगे ॥ माहमध्वसुतामत्या वरुनिययवस्यर् ॥ न्नाद्विद्वन्निमाह
 दत्तकार्य कनद्वद्वदस्वन ॥ मिष्टान्नं तुजयित्वाव रुकामानि चतकृणात् ॥ कस्यध्वेषदीयत
 महार्कपचतद्विज ॥ नरुतेवावाजवाजद्व न्नातिथियविशोजय ॥ न्नाध्वमेधमखन्नर् ॥ न्नाध्वमेधमखन्नर्

वरु ॥ यैवतीकगतीरुन्या न्नाध्वमेधमखन्नर् ॥ सोगामध्वयपुमध्व मयमववद्वधत ॥ नानाययवस
 न्ना किंनदानस्यलकरी ॥ तदुन्नमस्किद्वरुय क्रियतेरुविलाजन ॥ न्नायतदावलीनास्मान् रुन्यत
 दयलुते ॥ तस्माद्विगतवेधम् न्नयन्धमाकदायकी ॥ दयाविनाहियाधम्म सधम्मविरुत्तायत
 म ॥ दयाहीनविरुत्तस्या न्नास्तिधम्मसुतगदि ॥ नतवेदारुवद्युधु दयायनविद्यत ॥ दयाद
 लानिद्वयवे ययुघातयवायत ॥ सर्वसुनिद्वययापी कथिनकृवचतन ॥ वचनकथनवच
 व विषयवमहामत ॥ नास्तिस्वयक्रियातत वदविषयवतदा ॥ वेदानवेदानाजद्व वाद्वल्ल ॥
 स्यलकरी ॥ जिनस्यापिचयधम्म रुकिमूकियदायकी ॥ न्नादीदयायकलुया न्नाकरुतेनचत
 नमस्कारयकलुव तस्यदवस्यनान्यथा ॥ मागविगमुवेयादो कदाकेनेयवद्वय ॥ न्नायवा
 सवितस्वथा ॥ वदनिपूयतीथानि वरुपूययदानिव ॥ तर्किवदस्वसत्यमे यदिधम्ममिद्वकृति

वतायत. निर्णयकः सदृशः ॥ दयावैवयथाधर्मः सुखमाकः सदृशः ॥ दयावैवदर्शनस्मिन्
 स्वभावात् विवर्जितः ॥ दयाकृपादिकृपासि. नेवृयक्षादिकाक्रियाः। विवर्जितवर्णनासि. नाति
 माः (नैवैवदृशः ॥ नृगलं सुवृत्तमाख्यातः अन्यधर्मस्य लक्षणं ॥ ॥ वलडवाचा ॥ वदः ॥ पाकः
 यथासि. कासुधर्मस्य तद्वै ॥ वदमत्यममाः (वर्णः ॥ दयाधर्मचिकीर्षः ॥ ॥ पातकडवा
 ॥ यथाजलधरुणाना. मयिसममभवत् ॥ जायतवदूदाकारः. तद्वद्वत्समागमः ॥ धातिस्तु
 मध्ययुगात्पथः स्वतः जावर्तुलम्वर्तः ॥ कलेमार्गः सदृशः. तद्वत्समं वदृशः ॥ अन्तकालेय
 त्वेतिमाहने. कयादिविद्वत्तर्पणः ॥ कासुमृगः समन्तति. कीदृशसो नृपाकमः ॥ किंस्नानेकी
 द्वेषदीयत. तद्वत्समं निवर्तकी ॥ अन्यद्वैवयथाधर्मिदेवानां किमर्थादावर्तः ॥ यथातिथिर्दृष्ट्याति.
 (नमः धर्मवचः ॥ नवमः धर्मवचः ॥ वाङ्मयतगायत्री ॥ वाङ्मयमहावाङ्. यालिनीघातनः.

७०

नायुधवसर्वेषु. धृयतां नयनचन ॥ नानाजातिविलेखाणां. यष्टुनां घातनं स्मृतं ॥ यथाद्विदीयतदा
 स्नानं रुच्यतयानमदोमखं ॥ तत्किं दृश्यते धूमः. किंरुत्नीतं रुच्यते ॥ यष्टुनाममूलं यत. निदिष्टं वै
 वैरुत्नायतं ॥ जीवानां यालनं यत रुध्रमो न संशयः ॥ स्वाहाकावः ॥ स्वधाकावः ॥ तयः ॥ सत्यानृपाकः
 ॥ दयादानघनानित्यं. जीवमवसवकथं ॥ यालुमलावाथर्तदावा. सर्वे वाङ्मूलं डचतं ॥ वाङ्म
 कथनं वेदा. मावदास्नानवर्जितः ॥ यष्टुनैरुवन्नित्यं. तद्वद्वैवयतिष्ठितः ॥ दयाहीनववद
 वाङ्मूलः ॥ सत्यवर्जितः ॥ दानस्य विरुत्तनासि. तस्मान्नविद्यते ॥ यथाध्वस्य वै चिद्वै. तथादान
 कुरुते न च तसो ॥ आवाधयतुं रुध्रं. जिनेयं च वाचयै ॥ मनसारुवरुवन. जिनेयं कीयपूजय ॥
 ॥ अन्यथा मयि वै कर्तुं धृयतां वाङ्मूलं ॥ ॥ वलडवाचा ॥ नृगलं सुवृत्तमाख्यातः. नृगलं सुवृत्तमाख्यातः
 ममिदं कसि ॥ ॥ योगकडवाचा ॥ वाताकारं महावाङ्. मधावर्षतिवर्जितं ॥ रुमादियच्चैव

दा ५

तासु तीर्थेषु गतथा ॥ जलानां यामहाबाजः तज्जगत्सागवासुथा ॥ पृथिव्यां दुधामकाश्च गिरयाम्
 ध्रुवेन हि ॥ दृष्ट्वा स्नानं नवो सिद्धिर्माना ॥ सिद्धीतिनां न्यथा ॥ यज्ञजिनस्तृतीयः स्मृतधर्मः स्नात
 मयवमीदृता र्थः ॥ असीदित्वा कयमभुयुष्मान् ध्यायन्तु नित्यं सुसंस्कारविधिति ॥ विनिश्चय
 ययं शत्रुवित्तनया विना ॥ ॥ ॥ निशीयन्मयूरा लक्ष्मिस्वर्गुवैल्ल्यापस्नाने ॥ ३० ॥
 ये नृमाहिताः ॥ नमस्कृत्य तत्रायादोतस्यैव वदन्वात्मनः ॥ वदधर्मयवित्यद्य सत्यपूज्यादिकी क्रिया ॥
 सर्वपापमया लोकः संज्ञातस्तस्य तस्मिन् ॥ नैष्यत्स्नानं वदध्वं धर्मज्ञे सुार्थकीर्तनं ॥ नदाना
 गने वायुमानसु अन्यथा कुरुते रत्नं ॥ चिदुपादाननामाथ माहुः श्वेव इवात्मवान् ॥ सनक
 नकानि गुरुं यत्थं तीर्थयात्रादिकी कदा ॥ आत्मशर्वस्वरूपं वतिकाले महायज्ञः ॥ घनः
 नः येषु कृष्णमसूतामत्स्यामहात्मनः ॥ कस्यदा वात्ममत्पत्नी वदन्त्यममपिथ ॥ ॥

धान्महात्मनः ॥ संज्ञातं दृष्ट्वा यज्ञः महाप्रायी द्विजालुमः ॥ कीर्तमाना समाख्या रुरुर्वरुयवि
 तदा ॥ सुकृतं प्रवयस्तस्य वत्सलः यावत्संगतास्ततः ॥ समाहूय ततः धावन्तु नैर्ययति ॥ ॥
 ॥ धर्मश्चैव महाबाजः सकलैर्दृष्टिनिष्ठितः ॥ यावत्कर्मपवित्यद्य धर्मकर्म समाचन ॥ ॥
 मूर्ध्नि धाता मूर्ध्नि गता मूर्ध्नि वदार्थं नुवव ॥ अयं धर्मा महापूज्या ऊना धर्मः स्नातन ॥ ॥
 रतिवत्सा स्नातनी ॥ वदावा वलवार्त्तनि जननी वनि जनवः ॥ वदन्तु सात् समूहता रुवान्वा
 जीवन्ति वेद्विज्ञा ॥ वारुः यायननस्थ नि तस्मात्पूर्य समाचन ॥ समाहूतस्तथा धर्मा वदु
 धिर्गतिमानवा ॥ ऊनधर्म समाहितः सर्वपापमोहिताः ॥ वदावा नयवित्यद्य यावथास्यति
 माचव ॥ वरुयन्वद्वि सत्यन यज्ञायात्तोरुविद्यादि ॥ ॥ वलदेवाच ॥ मूर्ध्नि स्नानवर्गा ॥
 नः सर्वे वाक्मलः मूर्गाः ॥ कृपितं श्ववविषयं वत्सलबाजामहात्मसु ॥ वदन्त्यप्यरुया रुषा वली

कीयविवददि॥ अथतमनयः कुहो वेदीयर्थाति सर्वतः॥ तेह्नातीयनष्टरूपं वस्मीकर्त्तुं ससायुर्ग
 तस्माद्गतामहादुःसा नीलवल्गुं रुयकवः॥ वद्वेवोवकनरुमु वातयालिद्वनूद्वेवः॥ सर्वेषामि
 यकम्माणि अष्टवचमुमहामेत॥ ममकुद्विर्लयाणि वलस्यायिमहात्मनः॥ तस्माद्गतामहा
 दावु वेदधर्माधिकाविदः॥ चक्रवर्तिपदं गृह्णा यमादा कस्यचकिंलः॥ उगमवेष्टुर्वल
 ॥ ३५ ॥ अष्टवचमुवः॥ कथंवलगतः स्वर्गः योपत्यक्तायद्वगतः॥ तन्नावेविकवलायि वद
 यस्यमेथनायाया वहिसस्यविनिर्गताः॥ यथात्येष्टः स्वर्गयुक्तः तस्मानलारुयतावतम॥ व
 वर्षात्तनुतैसार्य कामकाधविवर्जितः॥ तस्यायतयसादर्वी लखचक्रगदाधवः॥ यसन्नोरुन
 रुर्म॥ नूननापितबीवला गन्धुमिकामित्यदः॥ वितोसाहमहागग मागविवसुविवः॥ त
 दुःगनायिमहात्मनः॥ नरुमावाधितरुन तस्येदलवर्गमयो॥ ययास्यसिमहाराग वेष्टुर्वला

यावय॥ दानमवयवः पुष्टि दाने सर्वरुगवर्न॥ तस्माद्दानददासूतं दानात्यन्येषवर्तन॥ दाननन
 कान्दानान बाह्मलायाददस्ववः॥ सुदानात्यायतशगन सुदानात्यायतसुखः॥ दाननस्व
 फषडलीधै यून्यस्यायिसुदानवः॥ यातरुतायविषाय वेष्टारुतनवेगसा॥ याददातिमहादा
 कालदानस्यमवृद्धि कीदृशकाललकलं॥ तीर्थस्यायिवयद्वयं यातस्यायिसूतकलं॥ दानस्या
 धवडवाच॥ दानकालेपवद्वामि तीर्थतवानिकेनय॥ काम्यवान्यमहाबाज वद्वर्थवाकिक्व
 नागकावका॥ सेवसुथाममाताय नरुसामेषकलितः॥ तनेवतुगसादग्ध रुस्येयानिसवि
 द्दक॥ याकायाहिसूवलाया तस्यायन्यकवानयः॥ त्वात्वाययविद्वदेवा दानदातुरुवत्यन
 नरुविकिर्नददस्ववः रागसौरव्यवदायक॥ नित्यकालामयाख्याता दानकजाभिनागुरुः॥ न
 न्यदिर्ननकरुये मात्माधैहितमिकुता॥ यामिन्कालहिनदद किंविदानेनवाधमः॥ किं

इमादिकं न गच्छन्ति सुहायन न वतसा॥ मन्त्राद्गुतगताऊन यां नूहितयेवच॥ ममदिश्रुतिजादद्यात
 तस्ययुयारुलंशु॥ जानयानादि केमिस्तं ययनांगनुकंरुमं॥ कयनायधिसावाणि बस्तुलकापरुषनं॥ २

सुसायन ॥ वलादानीयविदिता सुवर्तियायचतर्न ॥ सयज्ञानममरुसुखं खयस्याज्ञानमन्यव ॥
 सवेषामवयायानां विषादानां विरुवद ॥ धनायालनयितावाजा सुकोनीकुविर्लवत ॥ तद्विद्याया
 तामहात्मासु यनइभवसुन्धवो ॥ यथूर्नाममहासाक्षा बाजवाजामहावल ॥ तस्यचूतयसा
 मवेष्टवर्लाकी तद्विष्णुः यवमयदी ॥ ॥ नृतिप्रियप्रयुवा ललुमिखे लुवे ल्खयोख्यानः ॥
 तयि वदसत्यवदीम्बव ॥ ॥ सुगडवाच ॥ ज्वलीनयन्यसंसन्तते संग्रवाच्चद्विज्ञातुमा ॥ का
 यतम ॥ ववायोदकि ललुलुलं तययकावसद्विज्ञा ॥ ललविन्दोर्ध्वे ल्वेव न्नाद्यमयायनागन ॥
 सन्नोरुन्महालाग वियतविवमूलम ॥ ॥ वलडवाच ॥ दवदवयसन्नासि दक्षिमववमू
 वल्वेव ॥ तवेवगुसादव तद्विष्णुः यवमयदी ॥ ॥ वासुदवडवाच ॥ पूर्वमवमहालाग
 वेष्वर्लाकमूलम ॥ कर्मलक्ष्मनविषुद यन्यनन्यनदन ॥ आत्मनाथमहालाग ववमवच

७२

॥ दानननश्चतयाय तस्मादानीददस्ववे ॥ अथमभादिकेयके यज्ञस्वनयसकम ॥ लुमिदानादि
 दाननस्वर्गमाप्नाति रुलेनवयेयुर्गुर्ग ॥ दलस्यायिस्वदानस्य लुद्धायकस्य सकम ॥ कालेपा
 तिमहादानं मयिरावीनिर्वय्यव ॥ तस्याहसकेलदधि मनसार्ययमिति ॥ ॥ वलडवाच ॥
 दानस्यायिगगनाथ सर्वविसुवगावद ॥ यमोदसुसुखाख्या दयामयदिदृष्ट्यत ॥ ॥ वासु
 वाकिर्कयन ॥ सुखादयववलाया यायानर्थनिसर्वेन ॥ श्रीधकावादिकानघावान् नवाला
 यान्निसकिल्लिवा ॥ उदयगममागर्थ धमवकीदुसावर्ण ॥ तरेवकथगकाली वेदयन्यविवे
 रुर्वत्यन ॥ यथागकिषरावेन लुद्धायगनचगसा ॥ अन्नीययः रुलेयषी वसुतामूलरुषी
 रु ॥ अथगः सववद्यामिनमिलिकमनूलम ॥ तिकालेववदातय दानमवर्नसंगय ॥ गृ
 मे ॥ किष्कुरुवनमयापाक्षा वरुसामथसियुग ॥ धनाद्योगुलवान्पाक्षा यलुगोपिविवकला ॥

३

२

मासयकदिनेयाव नदरुयमवेतदा ॥ तमर्वधायाम्यव वृद्धावेवनदाहम ॥ स्वमवरुकिरीयव
 वरुयीजायदायकी ॥ मन्चोनलनसयकी कर्वीसगायकावकी ॥ शिकालवैपदरुवे वाङ्मालाय
 ॥ अधय ७ ॥ डयवासैर्महाबाहु कायकलकनादिकी ॥ उर्मकावायुधमर्म कलुस्यायविनिर्घुल
 ॥ डोषधीनासूया ॥ कषायैयदुर्कैदुर्व ॥ डझादकेचिसनाथे वंध्ययदानान्यथ ॥ नून्य
 मरुतानागदूयेन तमर्वयविवावय ॥ निखदानस्ययदाने मात्मार्ययायिरुयथ ॥ नदरुवा
 ॥ ॥ सुतडवाच ॥ नेमिरुकासुथाकालान यत्थंल्लेवतवाग्रत ॥ युवञ्चामिनव ॥ सुव
 तीयातानवद्वेव ॥ वेधुतिथ्ययदायाका यदानेकादलीरुव ॥ मरुमाघीतथवाडी वेधवीको
 रुतयेवच ॥ नतनेमिरुकाख्याता सुवाग्रयविकीलिता ॥ नतबूदीयतदाने तस्यदानस्यय
 निर्विकल्पन ययकामिनसंगय ॥ मरुसोखीमहाबाहु स्वर्तमाकादिकीवद ॥ काम्यकालीय

कालीन मेषाकी दिशसरुमे ॥ मारुदयिकमवायि कालीवञ्चामितनृय ॥ तमारुदयिकीयाकी म
 वाहिकमनूरुम ॥ यरुस्यज्ञातमारुस्य वेधुमीर्यनयादिकी ॥ पसादधरुयवाना यतिष्ठाकर्मणि
 नृवालुम ॥ नून्यवेयवञ्चामि यायपीजानिवावर्ण ॥ मरुकातनवसिपाय कयिरुत्तानसंगय
 कीतथा ॥ नून्यकालीमयाख्यात मरुबाहुतवाग्रत ॥ सुतीथेनामिर्यगङ्गा रातियन्नासवस्वती ॥
 कावरीकयिलावाचा विष्णन्याविथेवावत्त ॥ गमदावरीसमाख्याता दुर्गलदानवालुम ॥ या
 नतवीपून्यकालेष सक्तितीथेननकल ॥ यमवायदिवावत्त नद्यः सर्वरुयावना ॥ तयतुय
 यकरुवी विष्णुतीथेमिदैनृय ॥ तीर्थस्यदवतातद्वदरुमवनसंगय ॥ मामवमूववथावे तीर्थदव
 नृयसरुम ॥ नामान्यवनवसंग मन्नाम्राहिसमूव ॥ तीर्थेनामववाङ्म ॥ क्षणमालां मा
 कीनये ॥ नून्यरुलमाप्नाति सुतीथेनासदायक ॥ तीर्थरुयामरुकायाः सागवांसकनवने ॥ म

53

॥ याकं माहर्णययुर्वैरुः ॥ तस्मिन्कालददद्दानं सदावृद्धिं यदायकं ॥ मखानामवसवृष्टिं वे
 ष्टाकम्मिदिदिता ॥ वायीकूयतजगतेनो गुरुवासस्ययन्त्रय ॥ स्नायुदयिकमवने काले साकी
 नसंलय ॥ तजदानेयदातवी यमयन्त्रसूखावर्द्ध ॥ नित्यनेमिहिकोनकालान काम्यमायुदयि
 सवस्वती ॥ ववाप्रयमूनातापी चर्मन्वतीसयीतथा ॥ सवयुधर्धवावो क्लृप्तायायसुखालिनी ॥
 ॥ यायानांरीतिदानित्यं रीमवधाययधनं ॥ दविकाकृष्णक्षेत्रं तन्याः सीतिसविद्धवा ॥
 ॥ तजतजयकरुया स्नानदानादिकांक्रिया ॥ यदानह्नायतनाम तस्यतीर्थस्यसहमा ॥ ममावर्ब
 तीर्थदवषूसाधकी ॥ तस्ययुन्यरुर्लडात मन्नामनयसहम ॥ त्रुह्नातानांसीतीर्थनी धवानी
 तलाः माः कता ॥ सिन्धवः संघेयुष्यस्माः सवृष्टिकृतिमधुलं ॥ यजतजयकरुया स्नानदानादि
 तवने ॥ मानसाद्यास्तथावाकन् सवाः खेवयकीर्तिताः ॥ निरुल्लायः पुलाः साका सीर्थव्याम

५४

[illegible]

महायज्ञविर्मसायुः शूलैकल्यवगन्तदा ॥ काश्चननायिसयुक्ताः वसुलीकावहस्यते ॥ तस्यदानस्य
त्वाविष्णुकावन्तिल ॥ विष्णुलाकवसन्मन्त्रायावलिष्ठतिमदिनी ॥ तीर्थनेत्रादयादद्या ॥ द्वाभ्य
वसुश्चद्विरुसलुम ॥ दत्तान्नरुमिसयुक्ताः दत्तायागसमन्विता ॥ मादतदिविवेक ॥ विष्णुदुल्य
गसुखी ॥ सुवर्णस्यकुसुमश्च ॥ द्युतनयविष्णुवय ॥ विधानेयोयकर्तव्यः वसुहावेवलीकर्त ॥ यूप
वाववेव ॥ धाउले ॥ यविष्णुय ॥ शूलैकल्यवगन्तदा ॥ द्वाभ्यल्यमहामन्त्र ॥ धाउल्यव
द्वादशकागन्त्राः वसुलीकावहस्यन्ते ॥ यथारुतायविषायः दातव्यानागस्यते ॥ दवतादिषूदान
व्यः वसुयुक्तकर्तव्य ॥ ॥ धाविष्णुवाच ॥ वतमृदिधयदानं कामनायविकल्पितं ॥ त
स्यदयिकयवमामि ॥ यस्मादिषूयदीयते ॥ तनदाननगस्यापि ॥ सुवर्णद्विजालुम ॥ यज्ञाय
योगचर्तुर्गन्तान् ॥ दातादिवगन्तियन् ॥ सुकूलज्ञायतस्वर्णं ॥ यन्त्यानयिमहात्मना ॥ ॥ अवमार

दानं न ददातु यः साधकस्य न कावयः ॥ सुयि मृतं च मया पूज्यं न न्य स्वजनवाधवा ॥ कथं भर्तोरु विव
दूदन्ति मित्रवाधवा ॥ इष्टं वनेयीतिता ॥ सर्वं मायाभावनयीतिता ॥ सर्वकल्पनिवदानानि ॥ श्रुत्याम
दानददन्ति यः ॥ आसी मृता महाबाहु ॥ यमयागं सूदृष्टवित ॥ लुप्लाक्ष्म समाकाका ॥ वदु इष्टव
नृपाकम ॥ ससावना ॥ शिक ॥ कस्य ॥ तस्माद्वानेयदीयत ॥ ह्यानवतातनदातव्यं ॥ स्वयमवनसं
न ॥ अलयागान्येनकानि ॥ भादकानि नृपाकम ॥ वारुनानि विवितालि ॥ यानान्यवयवामत ॥ न
स्व ॥ नृतेदनिर्महाबाहुयममाग्न ॥ सूखनवे ॥ ययातिमानवाबाहुन ॥ यमदूतवर्तकत ॥
राय्याकथतीर्थ ॥ यितामरुकथवद ॥ गुन ॥ धेवकथवद ॥ तताविस्त्रवतावद ॥ ॥ श्रीकृष्ण
मनामत ॥ तस्य राय्यामहासाध्वी ॥ साध्वी वयवायव ॥ धर्मावावयवानित्य ॥ सावैयतियवायव
यायिया ॥ नर्वगुली ॥ समायुक्ता ॥ सूरगावाकाविली ॥ वंशनामरुभावाग्नी ॥ धर्मह्नाह्यानव

दायकी ॥ अथानिर्गतायागं तीर्थनयनमंगलम् ॥ वाङ्मनससंगन सार्थवाहननव
 ॥ ॥ सुकलावाच ॥ नृद्वैतधर्मतयनी सदापूज्यकवापियो ॥ यतिमोर्नयतीताह
 कविधधर्ममूलम् ॥ यतिबुगार्थयायघ्नी नावीर्धगतिदायकी ॥ पूज्यसीकथतलाक या
 न्नाभाकपदायकी ॥ सूर्यादादिरुद्रुत्थ पुयार्गविद्विसकम् ॥ वामध्वपृक्कवर्तय यानावीय
 श्रीर्धनसंगय ॥ सर्वतीर्थमयाकृता सर्वपूज्यमययति ॥ मखानायकनात्यर्थ यदेववति
 त्वाहियरुव ॥ तत्कलसमवाधिति रुद्रु ॥ गुणवत्तदपि ॥ समासनयवश्यामि तन्मनिग
 द्वात्मसखदायिनी ॥ तवकायसिमाधित्य आगमिष्यतिनान्यथ ॥ ॥ सुगडवाच ॥ नृ
 यधर्नादिनयिष्यामि इन्मार्गसूइरुवर्दी ॥ रूपनालारुवद्वास्या ॥ नीतातयविलालिता ॥
 ति ॥ यथिकर्कशमगव ॥ यादोवास्यामकामलो ॥ अथतवेदनानीवा मध्वगिर्दुनचक्रमा ॥

ममपादपियानित्यं नित्यधर्मस्यवाप्य ॥ नागभक्तियदावाला ममनालारुविद्यति ॥ पूज्यमङ्गी
 कृताकन ककलनमहात्मना ॥ तस्यचिन्तानुगीर्णं तथाकृतिनृयारुम ॥ पूनववाचमदाराग
 पूज्यस्यमदामग ॥ अर्वकलात्मदाराग माधर्वनयसायुर्ग ॥ ॥ श्रीविष्णुवाच ॥ अर्वा
 दत्ताष्टारुवद्वाया याकाधर्मगवेधिय ॥ यनराययिविलका मनीधधर्मवोविही ॥ धर्मय
 सुगडवाच ॥ अवमारुवातायाया समालाक्यपूनेयून ॥ तथाभ्राह्मातमाधत सार्थनससम
 मूरानना ॥ नेवयधितिरुहर्व मागतीद्विऊमन्दिर्व ॥ समुक्तायत्ववायका कूयमानासूइरुव
 धवा ॥ यदिदृष्टमदाराग ककलीममसायिर्ग ॥ रुद्रुवैपूज्यकहर्व सर्वहसत्यपलुर्ग ॥ व
 धर्मयागसंगन नाथरुद्रकलभु ॥ तीर्थयागतावाले कस्माकावसिसुवर्ग ॥ सा
 यनान्दुर्गतावाङ्म सुकलावाकृतासिनी ॥ ववादकवर्गइरुव सुकलायतियवायल ॥ याव

नतनव ॥ यस्मिन्नाधर्ममार्गं नु. तमवाचयति वता ॥ यतिस्तु न समं ध. रुर्वाववाक्यमवधीत ॥
 तीताह. यतिश्चैव यज्ञात्म्यह. ॥ कदानेवमयात्याह. स्वरावैवे द्विजाकुम ॥ तवकार्या समाप्तिरेव
 क. यासायति यवायन ॥ यवतीनां कथं तीर्थ. विनारुद्विजाकुम ॥ सुखदना. सिवेलोकस्व
 यानावीयविकालय ॥ तस्य पादादकवध. स्नानात्पुन्यं घञायन ॥ यथागयूष्मन् यथाव्य वर
 यद्वैरवतिदी. कितं ॥ तदुपन्यसमाप्ति. मेवयोरुत्तम्यना ॥ मायादीनां सूताथेना. याज्ञिक
 तन्मनिगदत ॥ नान्म्यासां हि यथधर्म ॥ यतिस्तु पूषतन्विना ॥ तस्मात्कान्तसहायन. क
 वाचन ॥ नृपतीर्त्तुर्लुकि. समालोक्य वयस्य ॥ समालोक्य विचार्येव. ककल ॥ सपुन ॥ पुन ॥
 तालिता ॥ यद्गगर्ग्यतीकाह. मस्याध्यागयुक्वर्त्त ॥ तं ज्ञेयं वातिनलीतन. कष्टवर्त्तुर्विषय
 क्रमा ॥ इहृष्टाहि ॥ यवीतीनी. कीदृशयैरुविद्यति ॥ मामथावैसुखेस्त्वान. धर्मस्त्वानेववानना

५७

नृपमहीविकानित्य. विद्यायास्तस्य वध्वी ॥ ननयिष्यवनेतीर्थ. मकल्येवमहोवज ॥ विनयित्वा
 दाराग. रुद्रुर्नयस्मिन्तदा ॥ स्वतन्त्रानेवव्याद्या. सत्यरि ॥ तलसहम ॥ मूलमवैरिधर्मस्य
 वा ॥ इहृष्टासर्वहितनायि. विद्ययां रावितम्वद ॥ यदुस्येवववावृत्. तामवककल ॥ पुन ॥ न
 ॥ धर्मदण्डगतेनायि. यदित्यकीववानन ॥ तस्मात्त्वामिह रुद्रक. नेवत्यश्वकदायिय ॥ ॥
 नससमगित ॥ गततस्मिन्महारा. ककल्येन्यकर्मलि ॥ दवकर्मस्वेलीया. कालपुन्य
 सइ ॥ शिवता ॥ वयस्याचकृतिरुद्र. इहृष्टाकादिपीठिता ॥ यस्मात्तिर्महाराग. रुवनाममदा
 लि ॥ कथयिष्यमहात्मान. यदिदृष्टममयुर् ॥ तस्यास्तुष्टावित्तुत्वा. तामुवृत्तमहामर्ति ॥
 वन ॥ साधयित्वा मदातीर्थ. पुनवद्याति ॥ नरुन ॥ नवमास्थसितासाहु. पूषवैवायकाविलि ॥
 ॥ यावदायाति भरुह. रुमोसुप्यामिसुने ॥ दृत्ततेलनरुश्वर. दधिकीर्त्तयेव ॥ ल

वर्ययवित्यकी - त्यकीतामूलमवदि ॥ मध्वयतथावाहन - तथात्यकीगुणदिकी ॥ नकारावातिरु
 रत्ना - नकवलीधवायन ॥ नककश्चकसमीता - मलिनालीवरुवदि ॥ मलिननायिवकुल - नकन
 कष्ठाङ्गीमलधविणी ॥ नवीद्वरुसमावावा - सकुणाविद्वलातेदा ॥ बादमानादिवावाजी - निद
 ययकु ॥ सकलानुदा ॥ सकलवायसबाहि - कस्मादादिविसाम्यते ॥ तन्नावकावलीवृदि - इरुवस्या
 र्थयागपसंगेन - लहतमदिनीकत ॥ मसिह्यकागत ॥ स्वामी - निदोषायायवलिनीम ॥ लहसा
 खितासस्या - विथागनायिताठिता ॥ जीवनाभाववसख्या - ववीविवरुकी ॥ ववमोत्रियवली
 व ॥ तीर्थयागितारुहयूनवद्यतितयति ॥ वृथाभावयसकार्य - वृथाभावकवाविवे ॥ वृथान्त
 मूतकस्य - कस्यसुहनवाभवा ॥ ककस्यनासिर्मासि - सम्वर्धकनवेनदि ॥ रुद्रुतगुञ्जगवाल
 वाच ॥ रुवतीलि ॥ पयकनु - नहुस्याददस्यतम् ॥ स्वरुद्रु ॥ पथरुतातिष्ठत्यकासदेवदि ॥ यायक्य

न्यसिसर्गज्ञायतनाकावली ॥ नावीनीदि सदातीर्थरुहभासकव्यभत ॥ यमवगाह्यनित्य - वाचा
 भागमयवदि ॥ तमाधित्ययदानावी - गुरुकायविवर्धये ॥ यज्ञतदानयन्ये - तस्यदानस्ययत्न
 य ॥ लहतनेवमानावी - यज्ञमानायदाकिल ॥ तादृर्गुरुलमर्वसा - नयाप्रतिकदावन ॥ सुसख्यो
 वाप्राति - गुणश्चववर्धुनी ॥ रुद्रु ॥ पसादाकृतसर्व - लहतनारुसंगय ॥ विद्यमानयदाकार्क - लन्य
 वतावीपूतधर्व ॥ नकस्यापिरुद्रु - मातयाहमिमधुल ॥ सूयगास्वयत्तनाम - स्वरागयविकथा
 कृतसस्या ॥ सुखीरुव - यलकीलि ॥ सूतागुवि ॥ सुदोर्गर्धमरुद्रुव - सीसावनलिगुञ्जत ॥ याय
 रुद्रुविदुष्यति - ऋषयादवमानवा ॥ रुहनाथगुर्वरुह - रुहदेवतदेवती ॥ रुहतीर्थत्य
 र्थ - वरुयित्वासूयवलि ॥ गंगवरुवले ॥ साहु - गुणुसयदायति ॥ यत्प्राविनानरात्यवे - कीर्व
 मूतयदि ॥ रुयवर्धुश्चतसर्व - कस्यार्थवदस्यति ॥ विरुलतस्यतसर्व - अमर्यलज्ञायत ॥ व

हावानिवाहावा. स्मावस्मास्थनसंगय ॥ यावद्वागमनरुर्दुः ॥ पुनर्वदरुविद्याति ॥ सर्वइस्वान्विता
 लः ॥ नकेनवस्कितायेन ॥ हाहाकावैयमधुनी. निःश्वसनीसुइस्विता ॥ वियागनलनसंदग्ध
 लो. निदलिरुनवेनिगा ॥ इधनिविचनगाजन. इस्वनविदलीकता ॥ मूथसख्यः समायागा.
 इस्वस्यास्येयानन ॥ ॥ सकलावाय ॥ समीत्यस्वागतारुर्दुः. धर्माधिधर्मतत्यव ॥ ती
 मूहसाधीसदावावा. सदापूष्पायतिवता ॥ मांथस्वामगतारुर्दुः. तीर्थसाधनतत्यव ॥ तनाई इ
 ववलीधु. वरिकायविनागनी. ॥ तनाई इस्वितासंस्था. वियागनायिताडिता ॥ ॥ सख्यदु
 ॥ वथात्तयसवाल. वथागमन्यवित्यं ॥ यिवस्वयानैर्गुजस्व. यदृष्ट्यवजन्मनि ॥ कस्यरुर्दुः
 यगवाल. सीसावस्यदितरुर्दुः ॥ मत्तयालिनिकाग्नि. काहियत्यतितरुर्दुः ॥ ॥ सकला
 ॥ यायक्यारुवेनावी. तन्नयन्यनिसरुना ॥ रुर्दुः साह्वतदासख्यः ॥ दृष्टदेवेषुसर्वदा ॥ सर्वध्वप

५०

वेत्य. वावाकायनकर्मलि ॥ मनसावृज्यनित्य. शवसत्यनतत्यर्व ॥ यत्पयावर्ममहातीर्थ. दानि
 तस्ययत्तुर्दुः ॥ वावासाग्यायनि. तत्तुर्दुः नचयुक्त्वं ॥ द्वावकायामवेन्यावे. कदावलागिरु
 सख्योत्तमोरुग्ध. स्वानयानचरुवली. ॥ वस्त्रालकावसोरुग्ध. कृपितं ॥ कलासदा ॥ यगकीर्तिम
 तं. नून्यधर्मकवातिया ॥ निष्कलंजायततस्या ॥ यन्वलीयविकीर्त्यत ॥ नावीलथोवनरूप. म
 यविकथग ॥ दुष्टरुर्दुः विमसाव. ॥ शिष्टानावीनसंगय ॥ यतिहीनायगनावी. रुवस्माखमिमलुत्त
 तं ॥ यायगमरुवस्माव. इस्वावावासदेवलि ॥ दुष्टरुर्दुः वितस्यानु. दुष्टासद्यैवदेवताः ॥ उ
 र्द्वतीर्थत्ययन्य. नावीनान्यनचन ॥ गंगवस्त्रवलीरूप. वरु. मोगधमवव ॥ कत्वासातिष्ठतनि
 वे. कीर्वयवसूखयदा ॥ रुर्दुः वर्थमहागम. सूखतावावूमझला ॥ गतरुर्दुः वियानावी. गंगवस्त्र
 यत ॥ वदीतिरुतललाका ॥ यन्वित्ययनसंगय ॥ तस्मादुर्दुः विमकावे. नोय्याल्लरुयत ॥ ॥

नी

ॐ कं त्यावेमहासोखी-रुवितवीकदावन ॥ मूनायाया १ पर्वधर्मा-रुहोणसुवगीयन ॥ तस्माद्वे
 नृयतासख्य-ॐ तिरुहामयिवातन ॥ स्वदवायोधवित-सूपर्ययायनोहन ॥ ॥ ॐ तिरुगीय
 मावावदसुन ॥ त्वयाथाकीमहागण-वदनासत्यमवर ॥ ॥ सकलावाव ॥ त्वयाध्यायि
 वृक्षा-यववाक्ष्णयूक ॥ तस्यरायामहापन्या-यतिवतयवायत् ॥ तयासाध्वियुयुक्तान-ती
 ह्यावावयवायत् ॥ डययममहागण-ॐ द्वाकूसमिहीयति ॥ सप्रवाचासुवोद्गी-सत्यव
 यरुषिययासह ॥ नकदाकुमहावाड-सुयासाध्ववर्नयथो ॥ गङ्गावर्धसमासाद्य-मगयाकी
 रुध्यसमागत ॥ वरुणकवयूथन-यूयोर्गवर्लकत ॥ नकायगूकवीतस्य-धियायाव्यति
 दिशि ॥ यवताधवमात्रिय-राययासहगूकव ॥ तिरुत्यक १ स्ववीयत्-यशान्पोशान्गुम
 -य्यान्नाध्वसहूकव ॥ कानलाधियतिवीयो-मनूयशमहावत् ॥ कीठनमगयाकान-मगन

मिमानेरुयध्व ॥ ममरूपनयादृष्ट-कमानिवकविद्यति ॥ रुवतमहाविष्ट-ममरूपाध्वनद्व
 य ॥ ॥ गूकव्याव ॥ यदायदायस्थितिल्लवकानवदून-महावनकानसमागतानवदून
 भवयूवर्ष-महारुयनायिविषयुधन ॥ दृष्टानयदेयूवोर्थसहर्म-कवाधिकिकानवद
 गीतामिसल्लवकानयिथ-दृष्टानताद्वतननिगम्य ॥ सल्लवका १ योयकवा १ एण १ पिथ-क
 कूल ॥ तेषांतिरुसुमरुत्तद्विरुमि-नृत १ सयास्यामिपूनववयार्थ ॥ दूरीगिर्विपवतकचवर्त
 वरुयय ॥ यद्वकविद्यममर्षमहात्मा-साध्विययोवूषविक्रम ॥ रुष्यामिरुययदिल्वन
 मिलाकीमधूसूदनस्य ॥ ममागरुतनयलनमदसा-रुक्कियवायाव्यतिरुमिनाथ ॥ रुफागवि
 रुवमरुन्दविकीलिरुमा ॥ स्यान्मयत्तारुमिगलनगुरुय-वृजामिलाकीमधूसूदनस्य ॥ न
 माध्व ॥ नरानयातकीयूव-मन्यरुन्मलिवाक्ति ॥ यनारुत्तकनी-यानि-गताह्यायमव

तस्माद्विष्णुर्धर्मो नत्वा धर्मा न्याया किल ॥ सर्वधर्मविज्ञानामि कथं कुर्याद्विद्युत्तन ॥ ॐ स्वर्ध
 ॥ तिरीयद्वयवा ॥ ८॥ रुमिस्व ॥ ८॥ व ॥ ८॥ योख्यान ॥ ४१ ॥ सुखदुःख ॥ या सुदवालेयायोका कि
 ॥ धर्ममिहावाङ्मासीद्वर्माकाविद ॥ मनूयामहागण सर्वधर्माथेत्यव ॥ ॐ द्वाकनमिस
 ॥ न ॥ तीर्थनिविधिविधनिव ॥ दववाङ्मयवीवस्य काणीतस्य महात्मन ॥ मन्त्रवानामवेकन्या स
 ॥ सत्यवतववाय ॥ ८॥ तयासाध्वयङ्ग्यज्ञान सपत्न्यपुन्यनायका ॥ मन्त्रमन्त्रय ॥ ८॥ ८॥ स
 ॥ योकी ॥ ८॥ सदा ॥ ८॥ हिंसादत्वाववाङ्मय गङ्गांथमदिवसि ॥ ८॥ की ॥ ८॥ मानस्यतस्यापि वना
 ॥ ८॥ यतिष्ठति ॥ ववाङ्मयकवयु ॥ ८॥ स्मवयविविविर् ॥ ८॥ द्वासुवाङ्मयवाङ्मय इदृश्यमगया
 ॥ ८॥ ननुगुननिगुन ॥ ८॥ क्वात्वागमिमहावाङ्मय मन्त्रनकिदन्मद ॥ ८॥ तानूवावमन्त्रानयोवान रा
 ॥ ८॥ मन्त्रनसद्वतवद्वन् ॥ ८॥ समाद्विष्टामहावाङ्मय ववाङ्मयनानुसन्तय ॥ ८॥ सत्यवलिद्वेकानामि ना

७७

॥ ८॥ ननुद्वव ॥ ८॥ स्वाहियकुमहागङ्गा लङ्का ॥ ८॥ यविविवित ॥ ८॥ विथकविषयतद्धारि ममाधर्वनूसर्ग
 ॥ ८॥ तानुद्वन् ॥ ८॥ ८॥ विथयुग्ममेयोक्त ॥ ८॥ सम ॥ ८॥ दूर्वयवयास्यसियलायमान ॥ ८॥ त्यक्त्वा ॥ ८॥ धर्मवेत्त
 ॥ ८॥ कानवदस्वकारवम ॥ ८॥ तस्यासुवाङ्मयसनिगम्यकाल ॥ ८॥ उवावगाङ्मयकववाङ्मयसलेम ॥ ८॥ यदथ
 ॥ ८॥ विथ कर्तृनियार्पणिविद्वन्कन्दन ॥ ८॥ सद्वद्वद्ववद्वयापविक्तका ॥ ८॥ ज्ञाताध्वसद्वयवियापिनी
 ॥ ८॥ कचवन् वज्रामिकानेनयमृत्पूरीतित ॥ ८॥ सूर्यद्विपुन्याचयनाथसागता ॥ ८॥ विष्वाधिय ॥ ८॥ क
 ॥ ८॥ यदिस्वनतजसा ॥ ८॥ रात्रामिकीलिमठुलविथिययधिग ॥ ८॥ नावाङ्मयवीववववसंगव ॥ ८॥ यास्या
 ॥ ८॥ कफागविष्वागिसूलाकदवता ॥ ८॥ यस्मादर्थवागतवज्रयालि ॥ ८॥ सत्यवद्वद्वद्वानुवर्त्ययद्वारुव ॥ ८॥ त्वा
 ॥ ८॥ यनस्य ॥ ८॥ नर्वद्वद्वद्वद्विरीतामि ॥ ८॥ गताद्विगिसानुव ॥ ८॥ यासाङ्मयतागत ॥ ८॥ कान ॥ ८॥ धर्मद्विष्टाकि
 ॥ ८॥ द्यायवमवय ॥ ८॥ कालयिष्वागम्यद्विधार् ॥ ८॥ यातकीपुर्वसवय ॥ ८॥ वा ॥ ८॥ दक्मद्विधार् ॥ ८॥ सूती ॥ ८॥

त्रिजिते ॥ गवे ॥ फलानयो ज्ञानवर्षकन्या कूटुम्बवालवृद्धकी ॥ गिरिगकुण्डलीत्वात् मममाहमि
 मयदे ॥ दधनायिममोद्येव स्वर्गद्वारमनूरुम ॥ उद्घाटितकयाठनु यास्योमिस्रवमदिब
 रिष्येव ॥ अन्ये ॥ स्वजनवाभवे ॥ तमेवालीकृत्युथ रुवतायविष्णु ॥ चाविनार्यमहाराग की
 मवालका ॥ कद्यान्मलान् सुरुकन निर्वासुवतजसा ॥ इज्जववनकीरुषु ॥ गमयनगवषु ॥ नव
 त्यकास्मीसर्व वालकाममदावका ॥ दीना ॥ धिवववाकास् रुविष्यतिविचतना ॥ नित्यमवसुखकम
 दिव्य बलकावे ॥ सुष्णरुने ॥ बले ॥ यविकुदेवसे ॥ धिरुमाहसु ॥ दवे ॥ धनुषयकके ॥ अन्ये ॥ य
 तिकदाकिल ॥ त्वाविनार्यतथयुथ नव ॥ गुरुतिमानद ॥ आवावतविनामर्था ॥ हानहीनायतिर्य
 गव ॥ नराखर्वयथसार्थ ॥ सार्थवाहनवेयथ ॥ यथसेनानराखव ॥ सनाधकनवेविना ॥ त्वावि
 रावकूटवस्य ॥ विनिवध्यगकसि ॥ मवर्तसुत्तरुह्लात्वा ॥ कायतिह्लावतादणी ॥ त्वाविनाह्ननगका

आमि ॥ सत्यसत्यवदाम्यह ॥ भावायुगान्वयोरात्र गृहीत्वायुथमरुम ॥ आवावतावयुथग ॥ इज्जमव
 ॥ ॥ ववाह उवाव ॥ वीवाधर्तनज्ञानासि ॥ स्वधर्मगुणसाम्यते ॥ सुभार्थिनासुवीवत ॥ वीवगत्वा
 ॥ कामाज्ञाराहयादायि ॥ माहाद्यागवत्तरु ॥ कूरीयाकवसन्नक ॥ तथतयंगसुहृदकी ॥ क
 यवत ॥ यगकीर्ति ॥ यगु ॥ नावाहता ॥ हिननायि ॥ युद्धमान ॥ सुनिरुय ॥ वीवलाकमवाप्राति
 व ॥ दवावीवेर्महीयत ॥ मनय ॥ समायात ॥ नर्यवीवानसलय ॥ स्रग्मयावमानसु ॥ यद्धदय
 यागुरु ॥ ॥ गूकयवाव ॥ युदायद्धत्वायय ॥ बाह्वेवमहात्मन ॥ तताह्योवृषकाक ॥ य
 रुवतायतिवालक ॥ युयंगकगवेद्व ॥ इज्जनिविमहामुख ॥ सुखीवन्नुमवत्सा ॥ वरुयित्वासुत
 कावका ॥ दूवययाडवेसर्व ॥ माविहायसुयगका ॥ रुवतायिष्यताता ॥ युथवकाकिविद्यति ॥
 वनमस्तिन ॥ यवाय्याहि ॥ सकस्माद्ध ॥ रुमूर्क ॥ रुयकर्व ॥ तनाहिमवर्तमात ॥ वदसत्यमिहवदि

ममाहमिर्नत्यज ॥ ममभूयविषय - हविषवसमागत ॥ अस्यहस्ताययास्यामिताद्विष्ठा ॥ यव
 वमद्विर्ब ॥ ॥ सुकयुवाच ॥ यस्मिन्पूथरुवानस्वामी. यूपयोरुवर्बकृत् ॥ मिरेष्ट्यगारु
 राग. कीदृगुयारुविष्टाति ॥ तदेवस्वबलनापि. गर्हमानोप्येष्टकवा ॥ चवत्कृतिबोकान. तनयाम
 वषूच ॥ नकुर्वेतिरुयगीव. सिद्धानामिहयवर्त ॥ मानुषानामिहारागयातितासुवगऊसा ॥ त्वया
 वसुर्वकर्मगत्वायन्धनिवाल्को ॥ यतिहीनायथानावी. एतर्हनायिन एतर्हते ॥ अर्लकृतायथ
 एतर्हते ॥ यतिहीनानरातिसा ॥ वदहीनायथारुप्यहीनयथकृत् ॥ दीयहीनयथगर्ह. नेवरा
 हीनायतिर्यथ ॥ मनुहीनायथवाद्या. तथा ॥ यन्नेव एतर्हते ॥ केवर्हकयथानावा. संकृष्टयविसा
 ना ॥ त्वविनावेतथासेन्य. धृक्वाधमहामत ॥ दीनारुविष्टातिर्यथ. वदहीनाद्विष्ठा ॥ यून ॥ मयि
 गर्हनगक्रामि. धृष्ट्यात्मनयियव ॥ त्वयिवसहिताइर्न. हूमिस्वाधमहामत ॥ नर्कमवयरा

५२

न३

॥ इर्नमकीसुकन्दर्ब ॥ कीवितययविषय. मवत्तयुयगम्यत ॥ तर्किदृष्टतलाहा. मवर्बवदसास्यत
 वीर्बगत्वायकीवित ॥ दहिमुयाधनसरेय. यद्धाथर्हसमागत ॥ यवत्तयावितियेष्ट. नददातिचदार
 युकी ॥ कृषियानायवाधम्मा. यद्धेययनसंगय ॥ नयद्धेयमानन. वंगरुमिगतनव ॥ निरुतेष्ट
 तमवाप्नाति. दिव्यानलाकानसरुद्रति ॥ यावद्वर्षसहस्राणि. विनत्यकायियेष्ट ॥ वीवलाकवसहा
 यद्धेययथधर्व ॥ यद्धातिथिसमायागा. विष्णुयः सनातन ॥ सकार्ययद्धयल. कर्तव्ययमे
 कान्. यथेवतवकीदृर्ण ॥ नवमस्कायियानयज्ञान. समाहूयत्वनानिता ॥ यावद्विष्टतिवेनाथ.
 र्हयित्वासुल्लवकान ॥ मयातगुयगनृय. यथेवादिगमिष्टाति ॥ नययिष्टयकाः संवे. रुवतागाल
 यति ॥ ॥ मंडुव ॥ अय्यदियवर्त एष्टा. वदुमूलरुलादक ॥ रुयंकुकस्यवेना. सि. सुर्वगी
 मिहवहि ॥ ॥ सुकयुवाच ॥ अय्यवाजामहारीह. कालरूपीसमागत ॥ कीठनंमगयात्तु

धा. मृगानरुत्तावदूचन ॥ ॐ कृत्वा मइदृषा मनूय ॥ महावल ॥ मरुविद्यतिकालाय दूरिया
 धावतु नक्कुरुत्तुकिनायथा ॥ मातु ॥ यन्ययय ॥ यीत्वा यक्षुवतिनिघ्टे ॥ मातवयितव्येय
 म्यामातु रीत्ताका ॥ हेवतु ॥ नववादससजात ॥ तयोधमाथिसयूत ॥ बूदकत्ताकिता ॥ सर्व व
 उमानावनतद्यो ॥ ॥ तिथीयद्ययवा ॥ लूमिखलुवेन्धायाख्यान ॥ ॥ ४२ ॥ सकलाव
 महाववाहावाज ॥ निविसानसमाप्रित ॥ मरुतायथरावत ॥ बूदकत्तायतिष्ठति ॥ कपिल
 यन्धमहावाज ॥ गालतालवलाग्रयम् ॥ तयोतद्वचन ॥ मरुता ॥ यनायवान् ॥ ॥ मरुत
 लूयका ॥ सर्व मृगयामदमाहिता ॥ सन्नद्धादितितासर्व ॥ त्वने ॥ सार्ध यजिन्मिने ॥ हर्षत
 रिसमासाद्य मरुनिविववाकर्म ॥ वत्तधरुसमाकीर्ण ॥ नानावकवर्लकर्म ॥ ॥ स
 नानानगववित निवियाजाराति ॥ थारुलविमलर्गमेववाह समुद्रविगवीवीतवनेमृका

मरुगकिन्नरे ॥ यवितानगधर्वविद्याधरे ॥ सिद्धययवसांगलेमृनिर्जन ॥ गच्छविद्याधरे ॥ धीखलुर्व
 नानाधरुविविधावे ॥ नानावन्नविविधित ॥ विमानेको ॥ नदि ॥ कललेयल्लहित ॥ नालिक
 केवदि ॥ याटले ॥ कतक सुथा ॥ नानावर्तु ॥ मयन्येय ॥ नानावकवर्लकर्म ॥ नानावल्लीविताने
 सीसिद्ध ॥ कीदवाननिवासिलि ॥ निरुवे ॥ वेवमयेय ॥ वरुयवलोनिवि ॥ नदीयवाहसह
 त्यक ॥ सानूरि ॥ मरुसीकित ॥ कलले ॥ वेवलाहले ॥ मृगयु ॥ वेवर्लकर्म ॥ महामरु ॥ यमाते
 ॥ कृत्वा कर्मनूनदेन ॥ तयास्वरायययक ॥ यदुर्गवलनवे ॥ यवताल्लवकाय ॥ गूवा ॥ य
 दूरि ॥ तिलुलि सुथा ॥ मरुमिसमाप्रित ॥ गंगतीवाधमंगत ॥ ॥ सकलावाव ॥ गाम्वाचव
 महापाह्ला ॥ मृगयाकी ॥ उतयन ॥ यद्धमर्ककविद्यामि ॥ सूवासुवय हर्षर् ॥ नूथरुयामहातजा
 ल ॥ गङ्गामानयथाघर्न ॥ यविवावसमायक ॥ इहसर्ह मृगघातिरि ॥ नूधवाह रुनिध्यामि ॥ स्व

यै दुर्व्यानुसूयका ॥ ॥ पूरुदुव ॥ मातर्वीयेतर्वेयस्का. यः पुयाति सयायधी ॥ मूलावोदीस
 तर्वेयश्च. यः पुयाति सइ चेल ॥ पूयन्नवकीयिवन्निर्य. किमिइन्नेचिर्तकूलम् ॥ मातस्मान्नया
 सर्वे. वलतंऊसमन्विता ॥ सहसात्साहसं दृष्ट्वा ॥ यत्नेनित्यनचर्न ॥ नदनः ॥ योवयैयूका. यी
 सकलावाव ॥ नर्वतलूकवा ॥ सर्वे. र्यद्वायसमयकृता ॥ पूरुतसुस्यतवाहू. भाववइ ॥ मूलद्वका ॥
 कपिले ॥ नूनपीनांग. महादंष्ट्रामहामखे ॥ इ ॥ महालूखकेवाङ्. गङ्गकवातिरुवर्वा ॥ तमा
 गृह्णतं नृववावाहू. विद्वन्नुवतदधिर्ग ॥ ॥ नवमाराधयतान्वीवा. मनूय ॥ यतापवान् ॥ नूयने
 ॥ हर्षतमहताविष्टावाङ्गवाङ्गामहाल ॥ नूयनरु ॥ स्वसेन्यन. कतुर्वीगनमहामति ॥ गंगती
 ॥ सकलावाव ॥ याधवलधमयदीकमरीविचयनिकवमययाहूगल्यङ्गनगनमवसंवाफु
 नेमूकारुलसहलेनिर्मिलाम्बकले ॥ सर्वेकालितनिलातलगिनीहसुप्रियायक ॥ दवे

५०

॥ खलुर्ध्वइवचनेमुतावले ॥ लालेसमालेनिर्वि. कर्दुलेवर्दुसिद्धिदायकघने ॥ कल्पद्रुमे ॥ लालन ॥
 नालिकववनेदिवा ॥ पूगवृकेविवाङ्गत ॥ दिवायूनागवकूल ॥ कदलीखलुमलित ॥ पूषकचिम्य
 वितानेध. यषिते ॥ यद्वकसुथा ॥ दिवायूके ॥ समाकीर्णु ॥ सुठिकस्यनिलातले ॥ धागया ॥ लद
 रुसहृद ॥ सहमेवयल्लालित ॥ ऊदययल्लले ॥ कल्ले. निर्मिलादकधाविरि ॥ निविवाङ्गाविरा
 माते ॥ मीहिषेवूरुसुथा ॥ नूनकेदिवावेध. निविवाङ्गाविरातिस ॥ नूयाध्यायतिर्वीवा
 नूवा ॥ नूयनचणीघन ॥ यगासुलूकव ॥ नूवा. राययासहितवली ॥ वइरि ॥ लूकवैयूका. उ
 तामवाचववाहू. सुषियाहृषैयूके ॥ यिथयधसमायात ॥ कातलाधिवतिवली ॥ मामूदिध
 महातजा. बालयालिहन्नद्व ॥ सुप्रवांसत्यधमोक्षी ॥ तामवाचयद्वर्तित ॥ यधकानकमहाका
 यामि. स्ववालेनिर्निजिते ॥ यिथ ॥ मामेवदिमहालूवा. यद्वायससमाद्य ॥ नवमूखापियागया

लक्ष्मकान्वाद्यमवतीत ॥ यैर्योगान्महागुणान् यथयक्ष्मिण्युक्ता ॥ अथतयधिताः पृथा वलतं ऊच्यते
 नवावर्कः ॥ नानागुणैश्च ससुखं वागद्वीपकपिणः ॥ ॥ सुकलावाच ॥ यतकिवाद्यतामवावि
 सुधातथाहिसर्वशुक्लाविगङ्गितावमात्रतस्ते रूथयालकः स्वकलः समवगतः ॥ घृष्टघृष्टाववेधव
 यवित्तुत्सवेकाला नलीयुक्तसुदुस्वर्कः ॥ ॥ स्त्रियावरुवगङ्गितान्यस्यविच्छिद्यवित्तुत्सवेकालाव
 केः स्वतस्यवेगधामले ॥ ॥ समुन्नवर्गमेवर्कः वनादुपधवागर्तः ॥ स्वतः ऊसाविलासितं मूखाग्र
 पूगवान्धवान् ॥ ॥ ॥ काकनाथस्यमरुत्सवेन सन्नास्यकुक्षः सहितुक्तावगः ॥ यद्वेदेवाधुनित
 ॥ ॥ अग्रतः सती कृत्स्नमूखवेः कदावर्गकारेयन् ॥ ॥ कृत्स्नाववद्यद्विगङ्गाविगता सावाद्ययद्वयति
 रूपतिः दवाविमनसाविचिन्त्यसुखसावावाहुर्यपदेव ॥ ॥ सयथैवमहावर्तुगुप्तवर्ममूर्कैरुविचिन्त्य
 जाम्यवेवदु ॥ ॥ सर्वथाशुवख्येननेवैव शुकवारुव ॥ ॥ आरुवमेववाधनूद्ववा ॥ ॥ यवकुतागताः का

नेधरिन्द्रिनिर्नागवेधलकिरिथ्यआरुवधरिन्द्रियालमूखवे ॥ ॥ यागयित्वात्सवकागहनितुत्सुतत्य
 यमहाहवः कविन्नदधतकृचित्तुदधतः ॥ ॥ कवितरुणनसमर्दययत्कविद्वयानययुत्सुथ ॥ ॥ म
 रुतान्गुना नवाहोवगद्वय ॥ ॥ गद्यधकावद्वयः कोधकृदविलावन ॥ ॥ कागलाधियतिद्वीप
 सीविलसतिवेवान्स्वतः ऊसाधीव ॥ ॥ रुवतिदिनमूखसूदक्षः तस्यविरात्युत्सत्यव ॥ ॥ मनसूत
 ति ॥ ॥ नवयतिववायसेन्याः किमिवगृह्णुताऊसागुवा ॥ ॥ यधुधतनुनिगितेवोलेसीकृयनना
 यस्मिता ॥ ॥ यनेरुदः ॥ ॥ यागहस्तेविनर्तुसमाविष्टितीदिहसद्योसूष्टुर्व ॥ ॥ यविद्वर्तकविरुदावा
 संगवर्तमहान् ॥ ॥ ततः योयुधः काधयकेः सकालः ॥ ॥ सुनिविद्ययागानवनयस्मिताः सः ॥ ॥ महा
 रुयानाहियादानीकदधीव ॥ ॥ स्वर्द्वयगुणानसूतीकृनावीवान्पदातीनहिसताउथदायरा
 सर्वः लक्ष्मकाव्यवस्यवम् ॥ ॥ ययुधः संगवद्वयः वायाकृदविलावनाः ॥ ॥ लक्ष्मकेव्यरुताः का

٦٩

नैतदुत्तमवायिवाविना नतिष्ठतगङ्गाख्यास्वर्यगता ॥ तनदुलुघातेमुदयदाविवर्तमध्वगममद
 युथ ७ ॥ मङ्गलयादयाध्वमध्वयातियष्टकवध्वष्टकवाननविक्लिन्नयमलटाकिमद्वय ७ ॥ मद्वयित्वा
 प्रयतिविवे ४ तद्विष्टावदद्वय ॥ यद्वमानमहाकार्य मवर्तमध्ववत्स्वर्न ॥ गङ्गातिसमवावित्वा
 ॥ मनसूतद्विष्टालाकनवनिष्ठितगव ४ यलिनमवर्क ॥ गङ्गागव ४ वद्विष्ट ४ यनवयियेद्विष्टाव
 ॥ क्वयननायि ॥ समाकक्षिततावार्थ क्वद्वस्यायिमहात्मन ॥ ततश्चभेनिका ४ सव्व यद्वायसम
 वेरुदावागङ्गातेवावावे ४ सगमरुमोविष्णुते ॥ क्विष्टकवधाने ४ क्विष्टवप्रपातेरुनद्विष्ट ४
 स ॥ महाष्टकवे ४ सार्द्धमवययागसूतगालितस्यालिक्लिन्न ४ कवाति ॥ यद्वार्वसुष्टुनधीना
 यदावरावे ॥ उद्यानदुलुग्नजस्यायिद्विष्टावदानघातय ७ यादमवे ४ सुद्विष्ट ॥ ततश्चष्टकवा ४
 ता ४ काला ४ कालेयविमूलद्वका ॥ निरुता ४ यतिगोरुमो कतजनायिसावग ॥ जीर्वत्येकाद्वगा ४

काले, लक्ष्मकाऽयागिताबले ॥ मृताश्च गृकवास्तु, धनायासां च तत्त्वज्ञः ॥ यद्ययमृतास्तुमो, य
 तादृशेषी प्रिता ॥ कौडयकचवान्क, गृहान्कचनयाक्रमः ॥ लक्ष्मकाश्च मृताऽकचि, किन्नरद्वय
 यजवास्तुतः ॥ नाडी च यगितास्तुमो, यद्ययमृतास्तुमो, नकोपि दयितासाह्व, ववाहऽयवितिष्ठति
 कृकान्कमयासाह्व, साह्वमरिमुवात्तके ॥ पादुसीतो दुर्गति, स्वयियादुकिविशकिटि ॥ कृगच
 याश्च सिद्धयाम्मि, गृकचऽयिवतकुलम् ॥ द्योऽष्टकचयाम्मि, सिद्धानेवपिवत्तयय ॥ नव
 मरुताऽन, वद्विषयाविधायकः ॥ कामालोराह्यादापि, यक्षमानऽपलक्षति ॥ वलतीर्थयवित्य
 दु, धातीर्थयावययकृति ॥ सयातिवेष्वेलाकी, यक्षवातागतमूद्वव ॥ आधर्नगसुसकीर्ण
 गीवथाऽयज्ञायत ॥ वलाहृगृह्याति, ल्यालोराह्यादापि ॥ माहदायिककाऽगन्तु, जातऽयमि
 द्यवान् ॥ लोकाविवर्तयत, तदधीवऽयकागर्न ॥ समवाहर्नयवस्थिति, सर्वेलायवा

शयः ॥ सममुखऽसमवय, स्वनिवाक्कातिरिविष ॥ लक्ष्ममधरुत्तुक्, वृद्धलाकीसगकृति ॥ यदा
 नलज्ज्यालान, समुखयेनिवाधय ॥ मगकृत्यबलाकीवे, नकोकन्यायिगृजने ॥ नवधर्म, विद
 ष, बाह्याऽऽकृकनासह ॥ उक्तानगृहीत्वाचयादित्त्वसुखजीववानन ॥ तस्यतद्ववर्नष्टत्वा
 कात्तास्तुष्ट्यामिमानद ॥ नवमेवसमोराध, यवस्यवदित्त्विले ॥ यद्वायनिधितोरुत्वा, समा
 कृतादिवि, पावद्वाकाल्लवृत्तित्त्वकाऽले ॥ तथैवभागकृतिकान्कयासर्म, समाकृत्यदाजवर्नस्व
 नयकऽसममुखतेस्यनवीवधीव ॥ ॥ ॥ तिशीयद्वयवाऽलरुमिखलुवेन्यायाख्यानि ॥
 इहसहृष्टकवयति ॥ धनवादायवेगन, वार्ताकालानलायम ॥ तस्याधिमुखमवासी, ल्यनाधि
 तिवृष्टकववाज्जवले, यगतादिसममुखमवाकलेन ॥ सुकलनेवगकृतिवाचमनो, स्ववमृ
 तमिहवृद्धिद्यापि वगमनऽयववले, जवनेनदुषाववव ॥ लसितानिलितनरुतानयतिनान

62

[illegible]

आस्यगतः॥ लघुस्यदनमवगता न्यतिनिमित्तनदीवलयतः॥ सकृदि॥ नदिगङ्गातिगृकवयानवर्तु
 रिहृतः॥ कितिनाथयदा. यतिनः॥ सविमूर्खसखाजितदा॥ बुधिवारुलवाषवथाविकृताननिवहृतिथ
 तियेहृतेसमूर्खनवगृकववाजववे॥ गदयानिहृतः॥ सहिरुयतिना. निवमन्यवल्ननकृतानेतथ
 समगृकववाजसंख्या. ॥ ययागलूमोष्वगतारुतायदा. ववविददवववाः॥ सूयधे॥ तस्यायविय
 विहृष्टमानसा॥ वियधवारुः॥ सहितनवाह्ला. वहुर्गुः॥ मायिवरुववाजन॥ दिव्याम्ववाह्लाषददिव
 ऊधवेः॥ गन्धर्ववाजः॥ सवरुवलयः॥ पूर्वस्वर्कायमिहवहिला॥ ॥॥ तिषीयघ्नयूवा॥ लरुमि
 व॥ गुनाध्यानुत्तः॥ याकाः॥ यागहृत्सामूलीषत्त॥ ॥ चत्वार्यवचतठिक्काः॥ कल्पाकित्वावगृकवी॥ व
 स्वर्नमहात्मासो. वीवगतनकर्मत्त॥ ॥ मूननापियथयास्य. स्वर्गलुसतिष्ठति॥ गयासुनिधि
 स्यसुधीनस्य. कालस्यापिमहात्मनः॥ कनापार्यनयगान्वे. वकायकोनकेवान्यर्ह॥ ॥॥ तिविक्ता

निधितेकत्वा. पशानयतिविविक्तिर्त॥ तान्वाचमहावाजः. पशानयतिसमाहिता॥ यावलिष्ठाम्य
 कात्र. धिष्टमातः॥ सेजीवित॥ ॥ यिरुवेवकविष्णामि. साधयिधेव॥ लविपून॥ गृहीत्वात्वकिनीय
 व. किमिकाठिसमाकृत्त॥ तमूवाचसूइः॥ खाह्ला. त्वीयत्कारुं कथंमृत॥ ॥ ययास्यामिमहायाया.
 मवसूयधता॥ ॥ तऊसामूवलनायि. गङ्गाकोचयनः॥ यूनः॥ मथतल्लुवकाः॥ गृलाः॥ मेषाकावातवी
 तो॥ ॥ लुवकाध्वततः॥ याकाः॥ खड्गयालिधनूद्ववाः॥ ॥ सरुन्यसामवेसीकू. स्वकेवमृगलेस्ततः॥ मा
 जनः॥ खवा॥ गेष्टु. गृवाध्यातिताव॥ ॥ यय॥ धनूकवः॥ सख्य. दृष्टावाह्लामहात्मना॥ ॥ यिहृः॥ मकाग
 नायिवा॥ लान्. मूर्ध्वकान्काविष्ण॥ ॥ वाह्लाहृतः॥ ययागाथ. विद्धावसिमहात्मनो॥ ममावसहसारा
 वाः॥ ॥ गुह्यातर्महीतर्त॥ ॥ निवहुल्लुवकाः॥ गृवाः॥ कतिनहृमगान्य॥ ॥ दावर्यतीमहासैन्य. दैव्य
 ऊसूताधिय॥ ॥ मूनयानिहृतवाजन. मरुत्सैन्यतवेवहि॥ ॥ कस्माइयकसकान्. तन्मर्त्तकावलीवद॥

ल॥ तस्मान्नघातयन्नावी॥ अथथेनकश्चन ॥ अस्यावधनिमिहार्थे यायाद्विभूमिसुन्दवि ॥ नवम
 नक्त्या ॥ इ० सदासुखदयि ॥ अविद्याधसर्वगन वा एननितितेनदि ॥ सलघनेसुबो एन ॥ अलि
 दुतथापून ॥ यतमाननननाधि ॥ अर्जुनलेहतातदा ॥ ख ॥ अननितितेनाधि ॥ ययातेविदलीकृता ॥
 ॥ ॥ अतिथीयुद्धयना ॥ एरुमिखलुव ॥ एषायाख्यान ॥ ४७ ॥ सकलावाच ॥ ध्वसाकीलूकव
 स्या ॥ गीतलनादकनव ॥ पुनःसर्वगिमवाधि ॥ इ० खितावा एषालिनी ॥ पुननगीतताथन ॥ साडवा
 त्वयायदि ॥ सम्यक्कादितनालुद्ये ॥ गतामयायसंचय ॥ तमाकलूमिदुद्याय ॥ इ० खिताकावस्ययुर्ग ॥
 विस्मयनाधि ॥ कत्वासाहसमरुर्म ॥ तत्तस्मासामहाराण ॥ तयतिवाचमवीत् ॥ यन्धवाकृत्तयुर्वीर्य ॥
 वृत्तानवताम्व ॥ अदुतामदुताकार ॥ यन्नदृष्ट्युर्गमिया ॥ तामुवाचततावाडा ॥ सुसिधिसूधवाकदा ॥
 कारुविद्यासिरुदल ॥ विरुतदृष्ट्यगवद ॥ यलुथोनिगतात्वे ॥ रावसमानूयम्व ॥ सोष्टवृत्तानस

वीर्या गतःसुवर्गयवाकमे ॥ आत्मनस्त्वैस्वरुदुध ॥ सर्वपूर्वानुर्गवद ॥ नवमस्वामहाराण ॥ विव
 र्चनसवश्चामिचवितपूर्ववद्विर्त ॥ अयमवमहासाक्षा ॥ गन्धर्वागीतयलुत ॥ वंगविद्याधवानाम
 लस्वामुनिसरुम ॥ तयन्धवावतकुस्वी ॥ निर्यलीकनवतसा ॥ वंगविद्याधवसुत ॥ गतःसस्वकृया
 सिनि ॥ गीर्तय ॥ त्वामुनिसुस्यक्षानावलि तमानस ॥ अयर्नतमुवाचदे ॥ गीर्तविद्याधवयति ॥ रुव
 यमर्कनरावन ॥ मूर्कनासहितनव ॥ मनामचलितक्षाना ॥ कीतनाननसुवत ॥ इ० दस्वर्नयवि
 महामर्कयसाधय ॥ इ० खनेदद्विकस्याधि ॥ सर्वलोकवसुवदा ॥ गीतनानेनादियेन ॥ सर्वदुष्ट
 नददायर्क ॥ ए० गवाद्यागता ॥ सर्व ॥ गीतनायिचतिष्ठिता ॥ अरामायतिगीतन ॥ वदोयत्त
 धवय ॥ नान्यायार्थमहाराण ॥ तवेव ॥ इ० दृष्ट्यत ॥ ॥ यल्लसुडवाच ॥ सत्यमूर्कत्वयाय
 रुदवदामिनान्यथा ॥ विद्यावदुद्वेगसवा ॥ अकरावनरावदा ॥ सातिनासिद्धिमायानि ॥ मनस

वे ॥ नवमस्कातदावाडा. विववाममदीयति ॥ लखकाजर्जरोनाम. ददलामवष्टकवीम ॥ कूर्चनीकद
 न. लालितेनयविप्लुता ॥ ललरुमानावर्धयाफा. वीवप्रियासमाकला ॥ दुलुननिहतेमख. मसवे
 नीकता ॥ स्वसमानावेलावाडन. यकवातिथविप्लुता ॥ दुःखनमेदुता विप्लु. जीवमानामदीतल ॥ ॥
 नीलकवीदृष्टा. पतितायशवेसला ॥ सप्रवाकययाविप्लुगताताइशिवतायति ॥ अरिषिद्यमन
 साडवाचारिषिपुत्र ॥ उवाचमानूषीवार्ध. मस्वर्नयते ॥ रुरुवकुतेदवि. अरिषिका
 वसयति ॥ विरुमतमेयादृष्ट. कर्तनाचनयलेदो ॥ सवर्गजनसंयत्र. संस्कर्तवाकर्ममम ॥ दुर्बल
 प्रयवार्थ. संस्कर्तवाकर्ममम ॥ यप्रथानिगतादर्थ. यथवेमानूषोवद ॥ तमाकलुततावाडा. स
 वाकदा ॥ यकवेनीपुर्णकान. विरुयदुरुविद्याति ॥ शुक्तादुनयतवार्ध. साययकवष्टकवीर ॥
 दुर्बलानसंयत्र. वदमपूवविष्टिर्ग ॥ रुरुवविमदाराज. रुदस्यास्यमहात्मन ॥ कायमपूवविष्टि

७४

गता. विववामनृयाकम ॥ ॥ लुकर्यवाव ॥ यदिष्टकसिमारुद. ममास्यवमहात्मन ॥ तत्स
 धनानाम. सर्वसौकुर्थकाविद ॥ मरीगिविवलुष्ट. वाक्यदवनिर्भर ॥ तमाप्रित्यमहातजाष
 मस्वक्यापु ॥ वरुकायसिमाप्रित्य. नीतमत्यस्यतसदा ॥ सवतातसमायत. समूलन्याक
 यति ॥ रुवद्वीतनवमन. दवामूर्धतिनान्यथा ॥ सस्ववदसयुल्लन. तालमाननयल्लित ॥ ल
 लिखनीयविद्युष्ट. अन्यस्तान्वरुस्वत ॥ ॥ गीतविद्याधकडवाव ॥ आत्मज्ञातिसर्माविद्या
 सुवदुष्यतिदवता ॥ नरुव्यापिसमालीना. गीतध्यानद्विजाकम ॥ गीतसर्ववसंयार्क. गीतमा
 वदास्यत्वाकनवव ॥ गीतनदवता ॥ सर्व. ताषमायतिनान्यथा ॥ तमर्वनिन्दसंगीत. मामर्वयवि
 कृत्यायेव. गीतार्थवद्वपन्यद ॥ ललत्वमामकीवार्ध. मानत्यरुमहामत ॥ नोर्गगीतयकत्सामि.
 के. मनसानिधलनहि ॥ तयस्थतद्वनीराय. सिद्धीतकविनेया ॥ विद्वीकानामिहावाइय

यत्नामानसं सतः ॥ विषयश्चैव सर्वेषु नयन्त्यात्मनि सर्वदा ॥ चालयित्वा मनसु स्था द्यानादवनस
 त्त्येगीतः संनीतस्तु वरुणोऽख्येदायकः ॥ तयल्लेखमहावीर तिस्रामावनसं स्मिता ॥ तन्मन्त्रान्
 जित्वा नमोऽत्मना ॥ सतपीकथयथागी सवधीवः समाधकः ॥ नर्दत्तुत्वाथवादृष्टं रूपमेव
 येनान्यथा ॥ स्वर्गायिनोऽस्मि सामर्थ्यं ममगीतस्य दूषणम् ॥ वरुण्येतिवर्त्तसर्वं हीनवीर्यानि
 मम ॥ गङ्गायुक्कथं त्यक्त्वा वनमवमनरुर्म ॥ यूर्येगच्छेदुतिष्ठं तु कूर्बन्नुयद्वायं तुव ॥ चवम
 न्यामासमधवी किं कृत्वा सकृत्तुव ॥ कर्माकृत्वा जगत्माथ सत्यत्मानं द्विजान् रुमः ॥ तय
 द्रियातिर्सेयम् मनसा समभेकता ॥ सर्वस्मिन्वा तदायागी यत्नस्यामनिसरुमः ॥
 तविद्याधवत्तव ॥ विनिर्गमविर्कालं नन्वायिदिरुयान्मम ॥ क्वगतास्मिष्ठतक्वायि किं कवा मि
 शममनरुर्म ॥ त्वासीनवमहात्मानं तज्ज्वाला समाविलम् ॥ दृष्ट्वा च कावचकारं विषम्य

स्यदृष्टं तस्मात्तयवतारुत्वा विष्ठाचक्रवर्त्ततः ॥ नृत्यते कीर्ततः यततः धावतयूनः ॥ यत्तु
 नयनं हस्तमवकृत्तदा ॥ बादनवकृत्ततः गीतं गायति सुखवः ॥ तथा समागतं विषयं गीतवि
 वीयविचालयन् ॥ यत्तु स्नात्वा मयात्यक्तं मयमयसुनिर्घृष्टं ॥ नर्वस्नात्वा महात्मास गन्धर्वाध
 विचालय ॥ तस्माद्भुजमहोपायं याययानिचलोकवीम ॥ नयस्तनायिविषयं गतादवयू
 र्यकृत्तमेया ॥ तयनवदिकृत्तं दाद्वीमनिर्गवर् ॥ तस्मात्तुष्टं पुरावर्त्तं कालिर्तकालि
 विवक्त्य ॥ स्नात्वा तस्य सुदृष्टं गीतविद्याधवस्यच ॥ तनसाध्विगताद्भुद स्मिन्निषत्परावर्त्त
 कृतम् ॥ ॥ यत्नस्याडवाच ॥ वचनारुवदवर्त्तं कनकयाययायवा ॥ ॥ हूतिवद्वय
 थल्लोकवीम ॥ यत्तु यानि गतात्तुर्वै कथं वदसि संस्मरं ॥ नर्वविधमरुत्तानं कस्मात्तुर्वदस्वम
 दं रुममेव तमूर्द्धनि ॥ मयावैयययोरुत्तं तावत्तुत्तानं नमस्तु ॥ यत्तु र्वावनमाहन मय

नादवनसंज्ञाय ॥ यथाहर्दन्तद्वयश्च युवतीनिवतिष्ठति ॥ मनयस्तु गच्छति तयसिद्धयर्थकतवा ॥
नन्वस्मान्नेययाहिलं नावाव्यवज्ञामहं ॥ ॥ गीतविद्याधर उवाच ॥ ॐ ह्रियालविलं प्लुतं
कूपमेवमहामतं ॥ चलनं नेवया ध्याना सधीवस्तु यसाधक ॥ रुक्मस्तु साहीना जिता ॥ ॐ
नवीयानि संज्ञाय ॥ ॐ दीसाधवती विष वनमेवनसंज्ञाय ॥ दवानां सर्वजीवानां यथातवतथा
॥ ॥ चवमाया चतुर्विधं गीतविद्याधरस्तथा ॥ समाकर्तुं तत्कृतं मूनिना तस्य उक्तवत् ॥ वि
मः ॥ तयश्च वावेधमोत्सा यागसुनगतस्तथा ॥ कामकाधेयवित्यद्य लारुमाहृतयेवच ॥ सर्व
॥ सुकलावाच ॥ गततस्मिन्महालाग यत्नम्यमूनिर्युगव ॥ कोलादिष्टनतनापि गी
कीकनामिकथं वसः ॥ स्नात्वा यद्वात्मजनेन चकानेवतन्नातिर्न ॥ गताववाहक्येन तस्या
विषयतस्य राविनि ॥ निर्व्यतर्कयद्विषं ॥ ॐ ॥ यत्नकवष्टया ॥ यत्नस्तत्त्वामहावातकमर्ग

७७

॥ यत्नस्तत्त्वामहावातकमर्ग ॥ ॥ यत्नस्तत्त्वामहावातकमर्ग ॥ ॥ यत्नस्तत्त्वामहावातकमर्ग ॥
गीतविद्याधर उवाच ॥ यत्नस्तत्त्वामहावातकमर्ग ॥ ॥ यत्नस्तत्त्वामहावातकमर्ग ॥ ॥ यत्नस्तत्त्वामहावातकमर्ग ॥
गन्धर्वाधममवहि ॥ चकायमनिगदित स्तंज्ञायमहामति ॥ यस्माकुकवस्तुपले मामवय
तादवयुर्वदवम ॥ तमवाचमहात्मानं कम्यमानाववानन ॥ गृह्णवाच्यं सहस्राक तवका
तंकारितेमया ॥ जयस्तुनास्मि विषय दवरूपसमातिर्न ॥ यत्नयानिगतमिदं मामवय
स्यरावत ॥ दीयतामनुरोहनाथ सद्दिज्ञासिद्धिआरुम ॥ कम्यतामस्यवेयाय यदननहिर्न
तिवेद्यपवा ॥ ॐ ॥ सुकलावाच ॥ स्तववाचासुवाही तामवाचा
वदस्वमं ॥ कथं जानासि वेरुर्दु ॥ यत्नस्तत्त्वामहावातकमर्ग ॥ ॥ यत्नस्तत्त्वामहावातकमर्ग ॥
॥ ॥ सुकलावाच ॥ स्तववाचासुवाही तामवाचा
॥ ॥ सुकलावाच ॥ स्तववाचासुवाही तामवाचा

गतनये ॥ अतिविश्रुतिमकायः माहानुविहायमा ॥ यथाशानाकुतजा शिवशकावत्पया
 ने ॥ यन्मंगतिं ययास्यामि ॥ अतिहान्तिमयागुरु ॥ अयतामरिधस्यामि ॥ पूर्ववृत्तानुमात्मनः ॥
 सर्वसिद्धिसमाकीर्तुः ॥ अतुर्वर्तुनिषवितः ॥ वसन्तिद्विजः कविः ॥ नाम्नाचैवसूदवेकः ॥ वक्ष्या
 धन्यसमाकीर्तुः ॥ यथायथैवर्तुनिषवितः ॥ तस्याहं तु सन्तारुदः ॥ सादवे ॥ स्वजनवाधवे ॥ अर्त्तकावेय
 तानित्यैः ॥ विदुष्यायिमहामतेः ॥ रूपेण येतिमाज्ञाताः ॥ संसर्पिनास्मिमादृशी ॥ रूपयोवनगर्वने
 काः ॥ सर्वस्वजनवाधवा ॥ माभवयायमानास्तु विवाहार्थं ववानन ॥ याविताहं द्विजः ॥ सर्वः ॥ नृपदा
 महात्मना ॥ संपाकयोवर्नवालः ॥ मयिरावसमेनिर्गः ॥ रूपमताहं द्विजः ॥ मममातासूदः ॥ विता ॥
 ॥ वसुदेवाहं द्विजः ॥ अष्टः ॥ सत्यवाचद्विजः ॥ मातर्विममहाशर्मा ॥ अयतावयर्नमम ॥ महामाह
 पायदास्यामि ॥ जामातृवनसंगयः ॥ ममयावयियाचयः ॥ सूदवानासंगयः ॥ नवमस्वामंदथे

७७

कः ॥ नीलवान्गुणवान्गुवि ॥ वदाश्चयनसम्यन्त्रे ॥ या० मानीहिसूखवम ॥ अकार्थं द्वावमायाती
 रवान्मरुविद्योति ॥ किन्नेनामकूर्तल्लगः ॥ मायार्थवदसायित ॥ समाकल्हेपिदुर्वाच्यः ॥ वसुदेव
 रुविवर्द्धितः ॥ सन्निभगतवक्षिन् ॥ वक्ष्यावदयावगते ॥ सर्वकूर्तल्लममाख्यातः ॥ मायार्थकृत् स
 दैवतः ॥ पितादलासिसूरुगः ॥ तस्मैविषाययेतदा ॥ यिरुगर्दयसाम्यकाः ॥ तनसाहंमहात्मना
 मीगसंवाहर्नगस्यः ॥ नकुतीहमयाकयो ॥ वनिरावनक्षत्रहनः ॥ ववननमयागुरु ॥ कुवक्याहं
 लेष्यार्थं गार्हपत्यहितयेवच ॥ नकवान्मरुमवाधिः ॥ यत्तत्तुवजाम्यहं ॥ नृपदः ॥ कर्तृदृष्ट्या ॥ नि
 कमतइष्टुर्गमम ॥ वायमानाकूर्तवनः ॥ मरुमवातियाधिनी ॥ नीलीविदितातनेव ॥ साधुत्वेनि
 द्वाहनिर्गतः ॥ उद्धर्तममवीहः ॥ यवित्यस्तुतस्तुतः ॥ गतरुर्द्विभगातः ॥ सीजातविन्यान्वितः ॥
 तः ॥ कस्माद्विन्त्यसंकान्तः ॥ यथाइ ॥ सर्वममाग्रतः ॥ वसुदेवउवाचनः ॥ मातर्विममनदतः ॥ सूताः

स्यक्तागताविद्या. कामाहृतवत्सलः ॥ अथवायसमायावा. निर्घृतायायवाविदी ॥ सूतातनयवित्त
 कान्त. सदावानवराधन ॥ वसन्तसोमरागन. नेवनन्दतिकसति ॥ सूदवायायसवावा. सवय
 वावविनातिनीमः ॥ वाद्येधवावा. अद्यकृतत्वयाकान्त. सूतायापुनद्वयम ॥ तवमोह
 द्यासदाकान्त. येनमाहूनयाषय ॥ स्नानाकादनरुकेष. लक्ष्म्ययेनेसनीय ॥ उलषय
 याषलकान्त. सीमाहयविज्ञायत ॥ साहुधनवर्षय ॥ कृत्स्नयच्चदिनेदिने ॥ काठिनीवव
 यतनिर्घ. विद्यासूत्रगुलषव ॥ मातावताउथक्त्या. स्त्रियाध्वपुत्रिताउथ ॥ उवधताउथ
 यदीया. गङ्गासादिनेदिने ॥ निष्ठावद्याससिद्धे. ताठनात्यालेनादिरा ॥ त्वथयनातिता
 ताणह. तननवामहामन ॥ तावद्विभवयत्कान्त. गृहकन्यावव ॥ अष्टवर्षाचितायाव.
 त. इरायामधियक्त ॥ तस्मान्नधायतयेरी. समर्थपिरुमदिव ॥ यस्यदरुहवत्साव. तस्य

धितासूत्रवन्जीवति ॥ तत्कृत्वाकृतयाय. तस्यायैरुक्तयति ॥ तत्कृत्वावर्द्धननिर्घ. यत्तयोस
 गीमरुहका ॥ अथथयुयतकान्त. अतिहासीरविद्यति ॥ अष्टाविंशतिकसाय. यगद्वायवक
 द्विज ॥ ॥ विष्णुयेदयनालरुमिखलुवेध्याख्याने ॥ ४१ ॥ सकलावाच ॥ माथ
 म्मार्थतत्वका. वदरुहयतवानवली ॥ दाताशकापुनद्वयदी. सहुगन्धहिरुयति ॥ वाद्यव
 रुविषययेन. सत्यकुरुयगायवान ॥ तस्यकान्तमहाराग. यद्भाकीकमलानना ॥ नाम्ना
 दकी. पुष्टुशराजन्. स्वगुलेमस्यकोवले ॥ तापवाउग्रसनसु. उययमसुताचनी ॥ त
 व ॥ तस्याहसुहूनवपीत्या. विमरुमथयधव ॥ यद्भावतीमहाराग. तस्यसाधयियारव
 नवपीतिकवोजाती. यवस्यवमनुरुमा ॥ स्त्रुवन्कीद्विजगुष्ट. सखसीसीतिदायकी ॥
 मातातस्यासहसिखिता ॥ सद्गतान्धययामास. विदशोधियमासर्व ॥ उग्रसर्ननवीकन्द. स

तनयवित्तका. निवर्तमानमहामतिः॥ समस्तस्य कर्तृवस्य. दाकि. लघनमहामतिः॥ ममयसद्विज्ञः
 वा. सवयवित्तवद्विमानः॥ किंरविषयस्य सोइष्टः. सवयवित्तनागिनी॥ मरुमनीयवित्तस्य. वद्वि
 ॥ तवमोहनसुहृन्. नष्टयैः १८ सायुर्गः॥ तावद्विलालयस्य. यावर्नयववित्तकी॥ लिष्याव
 ३. लष्याजयकोन. सद्विद्यासुवसायुर्गः॥ गुणलिष्यावनिमोहः चितारुवतिसर्वदा॥ यात्नन
 ता० नीचवदन्नित्यै. सुविद्याज्ञानतत्त्वः॥ मरुमानकलनायि. यायस्यस्यद्वयः॥ निष्कलजा
 धताउयच्छिष्टः. ततः सिद्धातिनायथः॥ शार्पानाउयकोन. ममास्थानपतिरुथः॥ हयववाह
 यनातिगानाथ. सुवदेवनेसलयः॥ साद्विस्वाध्यालनायि. रुवतानिवर्तमानः॥ निर्वर्तमानः
 तायाव. स्यात्वालिनेवधवयः॥ पित्रुर्गद्विज्ञायागी. यत्पार्थिवपुत्रवृत्तिः॥ मातापितृकृत्यामपि
 साव. तस्य गुरुपथवयः॥ तत्तस्मात्पार्थिवकोन. स्वगुरुर्गद्विज्ञायागी॥ कलस्यजायतेकीर्तिः

५७

१० योऽस्य देवसा ॥ वीताकीर्तिमवाप्नोति. सतायाः ४ सुगुलेः ४ शियः॥ तस्मान्नधवयकोन. गुरुप
 दायवकमहत्॥ उग्रमनस्यवीवस्य. यद्गुरुस्यगुविनी॥ वविर्गुपुत्रवृत्तिः. गुरुपुत्रकमुना
 च॥ माथवविषयदवि. मथवायानिधिरुमः॥ उग्रमनसि विख्याता. यादवः यववीवदा॥ सुवध
 ॥ वाद्यैवकावमधवी. यज्ञधर्मलयालयः॥ सर्वसेवमहानका. उग्रमनः पुतायवान्॥ वेदु
 ॥ नाम्नायद्भावतीनाम. सत्यधर्मयवायल॥ गुलेयकोद्वितीयव. सायरातिसमृद्धः॥ व
 चनी॥ तयासहमहारागः सुखवमयतायवान्॥ मतिशीतागुलेसुखा. मयासहसुखीर
 सेयारुवः॥ तयोविनानर्तुजत. तयासहसुकीर्तयः॥ तयाविनानवेल्लः. यवर्मसुखवमवसः॥
 ॥ सुकलावाच॥ सुकलकुववाजः ४ सुसम्मावयद्भावती॥ तस्मिन्सुतमिहारागः
 ॥ सुकल. सादवलाद्विज्ञाहमः॥ उग्रमनमहाराजः. वाजानवाद्यमववी॥ विदकोधियनिवीना.

रुक्माभरुननदयः॥ आत्मनः कृत्स्नवृत्तं रुक्मायविष्टकृतिः॥ सत्यकुरुर्महाबाहुरुक्माभवेयवि
 वा॥ शेषयस्यवमहाबाहुरागमिमापीति कवान्वे॥ तस्मात्कनमहाबाहुरममात्मेष्टनवरुते॥ सम
 दाकिं धनवविष्टुदधयामास रुयति॥ यद्भावतीः चिचाराया मयसंनः सतायवान्॥
 धिरुपूर्वकुर्वुदुददृष्टावाकर्मगला॥ विदुःयादाननामाथः शिवसामत्युत्पत्ति॥ आगता
 तामानदानेभ्यः वस्तुलकावरुषले॥ यद्भावतीसुखनायि विदुःगतेष्वरुते॥ सुखीति॥
 र्वः तथेवसा॥ गुरुवनतेजाषः यासादधतथेवसा॥ यूनविलावरुवाथः निर्लेखनं सव
 तान्विता॥ सुखेदुपि न गुरुस्य इति र्वः सुखेन गुरु॥ नर्विज्ञातदावमकदागुदृष्टविष्टति॥
 ॥ ॥ ॥ तिषीयद्वयुवाले गुरुमिखेष्टु वेष्टुयाख्यानं॥ ६४ ॥ ॥ गुरुयविरु॥ नकदागुम
 मालोदृताले नालिकवस्तुथं कुरु॥ यूरुलेमादुर्लेने नान्विष्टमयम्यके॥ अम्यके॥

यर्वर्तयर्वर्तयुष्टं यष्टितेन गुरुमे॥ सर्वगुरुगुरुम्य नानाधागुसमाकृते॥ तजगत्सर्वगुरु
 र्वः वक्तुत्यलस्यष्टिते॥ नीलात्यलेथकमले॥ कावेः सुगले॥ कनकात्यले॥ यकिरिङ्गलके
 तथागते॥ सर्वगुरुमधवायत॥ यद्यदानास्मनादिने सर्वगुरुविष्टगुरु॥ नर्विष्टगुरुविष्टम्य तम
 हितातदा॥ समालोक्तवर्तयुष्टं सर्वगुरुसमाकृते॥ वायल्यनसुगवने मीरावनचलीत्य
 न॥ सुखनवममात्मेसा तस्मिन्सवसिराविनी॥ नर्विष्टगुरुदोसागु सुखनयविवरुथं॥
 नसर्वगुरुगयतिरुत॥ यातिज्जाकोमागेन गमित्तादत्यसुरुमे॥ ननदृष्टाविष्टलाकी वे
 र्वगुरुविष्टगुरु॥ वतिवममथस्यायि किम्याथवाहविष्टियो॥ किंवायियावर्तीदवी नवीकि
 तीयाकिरिमलुत्त॥ नकुरुषयथावदुः सम्यक्गुरुगतिनित्यं॥ सुगुरुयकलागिष्टुः तथागति
 विष्टगुरु॥ काकस्य गुरुनावाला वावुरुयथाधवा॥ वियथगमित्तादत्यं यद्भावतीविवान

मर्वयविस्त्रिधवान् ॥ यत्ननायसुतचार्य यद्भावगीधुषय ॥ यदित्थमन्यमनाथ ॥ श्रीतिस्त्रुहिरुस्य
 र्ते ॥ समाकेदुर्गतवाद्य ॥ मयमनानवाकमभा ॥ श्रीत्यास्रुनतस्यापि ॥ सत्यकताम्रलोत्सन ॥
 यवान् ॥ यधितानेनवाकसा ॥ गतायद्भावगीस्वर्क ॥ पूर्वगृहसगीसाधु ॥ मृदाकृष्येदमैकला ॥
 ॥ आगतायामिडावाक ॥ यद्भावगीद्विजाकम ॥ कृष्येममरुताविष्ट ॥ विदराधियतिन्ये ॥ वद्वि
 मखीरि ॥ सहितामाधु ॥ निःशंकापनिवर्तते ॥ निःशंकावर्ततावेष्ट ॥ यमनेमतदागत ॥ यथाप
 धूनं सवर्तते ॥ निःशंकावर्ततविष्ट ॥ मखीरि ॥ सहसवदा ॥ यतिवतामरुतागत ॥ कृष्येममरु
 विष्टति ॥ जननमाकृतावन ॥ कीजल्लवाववानना ॥ मखीरि ॥ सहितानिर्त्य ॥ वनधूपवनगत ॥
 कदाहुमरुतागत ॥ गतासायचताकम ॥ यमहीर्यवर्नद्विष्ट ॥ कदलीखलुमलिनी ॥ आलेख
 ॥ जम्बूक ॥ पादले ॥ यन्त्रे ॥ यधित ॥ कर्तक ॥ लुरु ॥ मरुताकवकलायन ॥ नानावर्कवर्तकनी ॥

56

सर्वगारुद ॥ यन्त्रायनयुविनी ॥ कमले ॥ यधित ॥ यन्त्रे ॥ आरुमान्गुसर्वत ॥ ॥ यन्त्रायलेविष्टास
 र्कलज्जम्बू ॥ हसिस्त्रुजलककूट ॥ काकिलानीमृते ॥ यन्त्रे ॥ सुखवृ ॥ यविष्टागिनी ॥ मयवाली
 मय ॥ तमववनमरुम ॥ तजगंसर्वगारुददद ॥ जन्त्रेयनानिनी ॥ वेदरीकीजमानासा ॥ मखीरि ॥ स
 मचलीलया ॥ यद्भावगीसवमरु ॥ मखीरि ॥ सहितागत ॥ जलकीजसमालीला ॥ हसगतायनेय
 य ॥ ॥ श्रीविष्णुवाच ॥ ॥ नमिलानामवेदस्था ॥ रुथावेष्टुवस्यस ॥ दिशनाधिविमान
 लाकी ॥ वेदरीनिरुयातदा ॥ सर्वथाविद्ववासाहि ॥ उग्रसनस्यवेष्टिया ॥ रूपलपुतिमात्राक ॥ स
 मवीकिन्नारुविष्टति ॥ यादलीद ॥ यन्त्रे ॥ नावीनामरुमाकमा ॥ नन्यायितादणीनास्ति ॥ दि
 तथारातिववानना ॥ यष्कवययथाईसंस्त ॥ ययवावरासिनी ॥ नूदाकृपमरुतागत ॥ मयामुप
 गवतीववानना ॥ विनयित्वाकलीविष्ट ॥ काकस्यादिरुविष्टति ॥ यादलीद ॥ यन्त्रे ॥ नावीनाम

रुमा रुमा ॥ हाननमरुता हान्ता ॥ वेदकी गिनसंलय ॥ दयिता उग्रसनस्य ॥ यतिवतयवायत् ॥ अन्य
 हं यवाला ॥ सुरुता ॥ नववर्जित ॥ अनया विमानजीवतुस ॥ कथं कूटमति ॥ सदा ॥ किं नयसका
 तावाला ॥ इष्टायापयवैववि ॥ कथं शास्त्राम्यद्विगता ॥ कामामामतिपीठय ॥ ७ ॥ अर्जुनैनीयदे
 वास्तुता ॥ उपायनुत्तयकिर्ति ॥ कत्वा मायामययुय ॥ मृगसनस्यरुपनः ॥ यादृता उग्रसनस्य ॥
 धा ॥ वयं ज्येवयथायने ॥ दिशमात्म्यान्ववधवा ॥ दिशगन्धान्नलेयने ॥ सर्वारुवत ॥ अर्जुन ॥
 रूपतावृद्धसम्यद ॥ यद्वता ॥ अक्षर ॥ कसा ॥ कयामाश्रित्यसंकिर्त ॥ तिलातलसं ॥ इष्टात्मा ॥ वीणा
 यविरुषिर्ति ॥ गीतगयतिइष्टात्मा ॥ तस्यरूपवामादिग ॥ यद्वता ॥ अक्षिताविष ॥ हर्षवमरुताचि
 कार्यगयतिधर्मात्मा ॥ महत्सोख्ययदायक ॥ गीतदिसंक्रियायर्ति ॥ सर्वरावसमचिर्ति ॥ सखीरि
 दृष्टीरूपवत्तुपाल ॥ अमिलेदानवाधर्म ॥ दिशमात्म्याववधर् ॥ दिशगन्धान्नलेयने ॥ सर्वारु

महान्मावि ॥ वाद्यैवकापद्वत ॥ यावद्विर्वितयत्साय ॥ तावत्यायनवतसा ॥ समाहृतात्वरसाय ॥
 कत्वा मुखमधनता ॥ नृहयाया इवावावा ॥ निर्णकायविवर्तिता ॥ किमर्थममराग ॥ कविश्रानि
 विथ ॥ त्वया विना कर्तव्य ॥ घातनधर्तु ॥ ववानन ॥ नहिलक्राम्यद्विकान् ॥ जीवितविषयमवच ॥ तव
 त् सर्ववर्तकृत्याचिर्ति ॥ समालिखतगादेत्य ॥ सतीथद्रावती ॥ तदा ॥ एकान्ते सुसमानीता ॥ सुरु
 मूर्च्छा ॥ हानस्यसंकात ॥ मविद्यतिववानना ॥ स्वकर्मसायविषय ॥ नीकिता ॥ इष्टितारुव ॥ सका
 कामासमाधूको ॥ मुखनाकलितकृष्ण ॥ वयमानातदावाजन ॥ इष्टरागवलयलुता ॥ ममकान
 र्वदिर्ति कत्वा ॥ ममज्जलया कर्त ॥ सर्वसंराषमानाति ॥ सधुकोमास ॥ अमिल ॥ ॥ ७ ॥
 त्वा ॥ अमिलावाक्यमवर्षी ॥ रुवती ॥ नयुकोमासि ॥ कस्मान्मेकावलीवद ॥ कनदायललिकासि ॥ य
 मि ॥ हानविद्याथमूरुर्म ॥ वदतामार्थमवाप्ति ॥ कलानीनिवर्यन ॥ सर्वसर्वविज्ञानामि ॥ द

॥ अस्यावननतिष्ठेति इह सायायवयवयि ॥ उग्रसनामहामूर्खः धृष्टिनाथनवेववा ॥ पिबुर्ने
 नयसकावाजा ॥ अन्यादियविलज्ज ॥ गृहस्थासुकोमात्मा ॥ सजातस्तत्कदादयि ॥ अयतिव
 केनयिदायासा ॥ तयामृत्युममेवहि ॥ अन्येवनहि सन्देहा ॥ यतः काममिहोवल ॥ अतिविनाय
 मेनय ॥ सांगीतपार्श्वमहानयः ॥ गेमिलस्तदाह ॥ गृहस्था ॥ गत्याचस्ववराधया ॥ यथावकायथव
 मर्गा ॥ गम ॥ यादह ॥ गमयव ॥ गम ॥ गृहस्था ॥ उग्रसनमयस्तदा ॥ माययाववयायका
 सा ॥ वीक्षदुष्टपुष्पवक ॥ सुखवर्णयमानसु ॥ सुगीतीविधिमोदनी ॥ तालमानकियाथर् ॥ सयस्व
 महानाचिग ॥ सुखीमध्यगतासाहु ॥ यद्भावतीववानना ॥ सुप्रवसुखवर्णी ॥ तालमानयानिर्ग ॥
 ॥ सुखीलिः सद्विनागत्वा ॥ उत्सुखननयासजा ॥ अलककायामोदित्य ॥ विमलसजितातल
 ॥ सुवर्णवता ॥ राद्यापद्मावतीपतिवता ॥ माथवयसमायातः कदाधर्मयवायला ॥ ममनाथ

७६

वरीसाव ॥ अहिर्बुधिममयिया ॥ अकितालीकितासाव ॥ कथंरुहसिमागत ॥ लङ्किताइखिताज्ञाता
 कविश्रितिनर्मलय ॥ यावच्चिकयतसाहितावत्याधनवगसा ॥ समाहूतात्वरसाव ॥ अक्षहिलमम
 मवय ॥ तवस्तेरुनलक्ष्मि ॥ तालिकातात्सुहृणी ॥ ॥ वासुधैवाको ॥ नवमस्त्रागतोयथ
 ता ॥ सुकुक्तास्वक्यागत ॥ देवतन ॥ गेमिलनायि ॥ सत्यकता ॥ सुतातदा ॥ ॥ सकलावाव ॥
 ॥ सकाधितमवावाथ ॥ गेमिलेदानवाधर्म ॥ कस्त्वयायसमावव ॥ निर्घृष्टदानवाकति ॥ अयु
 ॥ ममकानककुलनेव ॥ त्वमायाताइवात्मवान ॥ नातिनीधर्मकामम्य ॥ यतिवतमनूरुर्म ॥ सुख
 ॥ अतिपीयप्रयवा ॥ लक्ष्मिख ॥ लुपे ॥ लक्ष्मिखान ॥ ४५ ॥ सकलावाव ॥ तस्यामुवयने
 कास्मि ॥ यस्यास्तीगपुम्यता ॥ गेमिलानामदेवास्मि ॥ पूलस्तस्यतत ॥ अयु ॥ देव्यावावदावली
 गोमि ॥ देव्यावावदेवमे ॥ यवस्वीयवदोर्वाय ॥ वलाहुजामेनान्यथा ॥ नवदेव्याः समाकल्पादे

ल्यावावर्तयार्थं ॥ वरुमाजातिरावन सत्यसत्यवदाम्यहं ॥ बाह्यवर्तनारिक्किडाति चक्षमा
 भानसर्गय ॥ सुवाह्वानयविल्यद्य दर्वनावायेर्णयुर् ॥ यतिवर्तमहालागर् सुसतीरुर्गत
 सीलय ॥ नन्यायतिवतायाव्य ननुदत्याधनकमा ॥ यतिवतारुथनाधि विष्ठा ॥ सुवाह्वानयव
 कस्मात्तुल्यकामास्मि ममदार्थविवायतत ॥ यद्वावत्यवाच ॥ ममधर्मस्वकायश्च
 पा माययायविनाशिता ॥ तस्मात्स्वामयहं इष्ट ननुध्यामिनसर्गय ॥ ॥ नमामित्तु
 दिनि ॥ रुद्रयदिकालीया ननुद्रयमिमन्दिन ॥ सदाविहारीरुवति यजस्रवीदिनदिन ॥ न
 निर्यमादशकावीया रुद्रुक्लिष्टतिवाग्रत ॥ सरुत्यः कथ्यतदेवि पुन्यशक्कानसर्गय ॥ य
 तस्यरागीवथीस्त्रान मरुन्यरुनिजायत ॥ नन्यथकवृत्तयादि स्यापीनासर्गय ॥ नन्यध्वे
 वृत्तयोहि रुद्रुत्वेवदिनदिन ॥ वृष्टरुद्रवियासीता वृष्टत्वाधनर्गयन ॥ तस्यदार्थनष्टक्रामि

नावीयतिवृत्तयवायव ॥ यतितीयितवैयुर् वृद्धदाघसमन्विता ॥ तस्मादपित्रगत्याष्टी कृष्टिर्नवा
 दी ॥ सर्वदिस्वामिनयहं डयवर्थादिरुत्यका ॥ ननुलोकीययान्धवंत यसादात्स्वामिनस्तत ॥ न
 दाहीरुवद्रुत्यः स्वामिस्त्रागननसर्गय ॥ ननुध्यामिनसर्गय ननुद्रुत्वामिनसर्गय ॥ ल्याष्टीवियसत
 विकर्तकृष्टिर्नरुव ॥ सर्वधर्मविहीनरु वरुयातकसर्वयम ॥ रुद्रावनेत्यङ्गनावी यदिपुयद्रुह
 भवच ॥ लोत्वावृत्तनोवी पृथ्वीवीदतङ्गन ॥ सर्वधर्मविज्ञानामि वदन्तस्त्वसर्गय ॥ दान
 दानवक्षरु पिशवक्षववक्षरु ॥ धर्ममथश्चसकल मधीर्ततेत्यसुन्दवि ॥ विदीतिसकलसर्व न
 विधिवर्जिता ॥ तवगिस्त्रावका भग कृतास्नानयिनोयथा ॥ विधिहीनयकर्वन्ति यद्विधमिनवा
 लुर्य ॥ ननुद्रुत्वेवदिनदिन किमर्थमशक्कगता ॥ वदस्यहंसुखनाधि ननुद्रुत्वेवदिनदिन ॥ क
 वरुषलविध कृतातिष्ठमिनिर्घ ॥ किमर्थदिकृतयाधि कस्यरुतावदस्वम ॥ निरुर्गकावर्तन

70

कृष्टिर्नद्याधिर्नगथा ॥ नर्वयूराः पुष्पवृक्षेति पितृमातृवै किल ॥ तथानियममलाक तद्विष्णुः यवमेव
सुतः ॥ नृधिर्नवत्यङ्गद्विधा वृद्धलोकं प्रयाति सः ॥ नृधियागयवाविधा वृद्धलीयति नृयते ॥ स्वामि
प्रवियसुतसुतः सत्यसत्यवदाम्यहं ॥ ववित्यष्टपङ्क्तिः तथानि नवकाः पुर्वे ॥ यतिर्नद्याधिर्नदेवि
पुयः ॥ कृति ॥ मास्योद्धिर्नृचलीलकः सर्वधर्मवर्द्धि कृता ॥ नृतरुद्धिविद्याप्रम्यः शार्ङ्गस्तनव
कृति ॥ दानवावाकसाधोवा धारासुद्धायदाहुतः ॥ तत्रैवकार्त्तसर्वे पुवश्चामिनसंशयः ॥ वाङ्मत्त
नैसर्वः नृचवैति नदानवा ॥ विधिहीनैसकृद्वक्तिः मानवाः क्लानवर्द्धिताः ॥ नृन्यायनृषज्जनेतः मानवा
धर्मनवाधमाः ॥ तान्वयनाशयामाये दलुनरुद्धता न्किल ॥ रुवत्यादावर्लोकम्यः कृतमवसूनि
देवता ॥ कर्मलभनास्ति तद्वष्टः यतिदेवत्यमवतः ॥ रुद्धवैस्वयवित्यष्टः किमर्थं नृमिहानता ॥ ईश
किं वलुनसावे समलानिविकाननः ॥ मयात्वं नृसितायाफः दलुनमरुताष्टल ॥ नृधर्मवाविदी

इष्टा. यतिव्यक्तासमागता ॥ क्वास्तयतिदवर्त्त. दत्तयत्तममागता ॥ रुवतीयेत्थलीनाम. ययात्थकः
 र्त्त ॥ क्वास्तयतिदवर्त्त. यत्थलीवीववाविलि ॥ निलिनिर्घ. (६३६) किम्भवदसिममूखी ॥ तय
 ॥ यद्वावत्यवाच ॥ स्त्रुनायिममानीता. श्रुयतामसुवाधम ॥ रुदुर्जहादयिषि. किंकास्तययातकी
 रुदुयकलनायि. त्वयेवयविविष्टिता ॥ रुवर्त्तमाथर्वकृत्वा. गताहसीमुखतव ॥ मायावेनयदाह
 वाच ॥ वक्ष्णीनानयत्थनि. मानवाः पृथुसास्युर्त्त ॥ धर्मनगविहीनार्त्त. नवज्ञानासिमामिह ॥ य
 तदानष्ट. रुदुयदयस्त्रि ॥ नव ॥ कथंत्वमिविज्ञानासि. स्नानवक्षुर्त्ताशुवि ॥ कस्यामातायिताश
 (६३६) मिलादानवाधम ॥ नर्यविद्यततय. ममायिष्यत्थलि ॥ किंरुवर्त्तववायल. वृत्त्येवयविकल
 समावाच. किंत्ववदसिनिर्घ. ॥ सतीरावनसंस्त्रासि. यतिवतयवायल ॥ वक्ष्यामिर्त्तामहायाय. यद्य
 वाचस (६३६) मिला ॥ तवाद्यमयान्यासी. स्ववीर्यस्यकर्त्तुः ॥ तस्मादित्यत्यगचू. मुलाकृत्कारव

विलि ॥ इष्टवनमरुताविष्टा. नृयकन्यावृत्तदह ॥ ॥ इति यद्ययवा (६३६) मिस्त्रुवे (६३६) याख्य
 दाथ. इष्टवनमरुताचिता ॥ तस्यासुवदिर्त्तुत्वा. सख्यः सर्वादिज्ञाहम ॥ यद्यकृत्माज्ञकन्या
 मथवाधियतिस्त्रुवे ॥ यनर्त्तदिसमाहृता. विथत्यक्तावदस्त्रुने ॥ ताडवाचसूइष्टवन. वृदमानायून
 इष्टविता ॥ माहुः समर्त्ततस्यासु. त्वाववक्षुर्त्तासि ॥ समाकर्त्तततायवी. गतासारुर्त्तमदिर्व
 मानाकादनकीदत्वा. यविवाचलसमचिता ॥ मथवाधिययामास. गतासाविथमदिर्व ॥ सूताय
 सहस्रामुदयवी. मवाचदेवचयून ॥ त्वयाविनानगक्रामि. जीवितश्च ववानन ॥ वक्षुपरावम
 यांराय्या. यद्वावतीनववव ॥ तयासाह्वसवेवम. उयसुनानयाहम ॥ ववधदाव (६३६) गह ॥ स
 नयनीदिवानिष्टि ॥ नूननायिविज्ञानाति. लोकनागकवगवे ॥ नूननायिनमकार्य. इष्टवयुर्त्त
 नदिन ॥ नर्त्तस्ययातनायव. उयायान्वक्षुर्त्ताहृता ॥ ववधदाव (६३६) गह ॥ सर्वलाकर्यकव ॥

पात्यकः स्वकः यतिः ॥ यथकः च्यायदानावी. तदासायं चलीमता ॥ आरुनानां कस्य. संतावः यव
 रवी ॥ तयसः कास्तिनः रावः कतः कावलमवच ॥ दर्शयस्वमेमाधेव. वलवीर्यपवाकर्म ॥ १
 तययातकी ॥ नेवकोमानेला रावः नमाहो नैवमत्सरात् ॥ आगताहं यतिह्येय. यतिरावनसीकिता ॥
 वेनयदाहता. त्वामवदानवाधम ॥ नकनदूकननेव. रुस्मीरुगैकवाभ्यह ॥ ॥ गमिल्लड
 मिह ॥ यदागतावडेत्यन्नः पिरुगहं यतिह्येय ॥ यतिरावीयवित्यक. मत्काध्मननर्त्ययदा ॥ क्लान्त
 गापिताशाता. कस्याः सृजनवाधवा ॥ सर्वस्वानयतिवका. नावीनान्दुनसंगय ॥ ॥ तत्काहियदस्येव
 वयविकल्पस ॥ ममगहं समाधित्य. तुं कुरुगमनमनावमान ॥ ॥ यद्भावत्यवाच ॥ गक्रयाया
 ताय. यथक्नुकविद्यासि ॥ नवमत्कातयाकान. निषसादमहीतलम् ॥ इश्वनमरुताविष्ठा. ताम्
 अक्रुकारकावक ॥ नवमत्कागममाध. गमिल्लदानवसुदा ॥ गतं तस्मिन्द्वाचारं. दानवेषायचा

११

॥ १० ॥ वाक्मध्यवाच ॥ गतं तस्मिन्द्वाचारं. गमिल्लयावचाविनि ॥ यद्भावतीवृवा
 अकन्या. ताः सर्वाश्चिववानना ॥ कस्याः आदिविरुद्धके. कथयस्वहियद्विह ॥ कगतासोमरुवाजा.
 दमानायूनः यूनः ॥ आवदिर्तयासर्व. यज्ञार्तदायसंरव ॥ तारित्रीतापिरु. नर्दः वयमानास
 र्त्तमेदिनी ॥ रुर्त्तवैधवयामास. सृतावरुनकमवहि ॥ समाकल्लततावाजा. महाइश्वीयजायग ॥
 ॥ सृतादावसमाकाय. विजानाताद्विज्ञाकम ॥ उग्रसंनमुधर्मात्मा. यद्भावतीसमागताम् ॥
 पुरावैमयीता. गुह्यलीलेमुसर्वदा ॥ रुक्मातकानमकान्. यतिदेवत्यकेरुले ॥ समाराधयि
 तागहः ॥ सर्वलाकर्यकव ॥ यद्भावतीविज्ञानाति. तस्यगहस्यकावताम् ॥ सादववर्त्तमानस्यचि
 इश्वयोरुत्तमपित ॥ डोषधृष्टकनसाहु. गहपातस्यसर्वत ॥ नावीमहोषधीसादिविदधतिदि
 र्यकव ॥ ताम्वायतनागहः ॥ जीवनिचमयनिव ॥ डोषध्ममरुदवाय. निमिरुच्यनसंगय ॥

नामगर्हाः सुयान्तरं. मायका मुमहीतल ॥ जातमाया प्रियन्तरं. कतिनयो वनार्थिता ॥ बालकृदा
 नासि. रुवतीयादृष्टा दृष्ट ॥ दृष्ट ॥ प्रतस्त्वया पूर्व. कालनमिर्महासुव ॥ वल ॥ दानवानमिहाव
 मागते ॥ स्मितवादव ॥ साहसं च ममात. माक्रवस्तदिनादिन ॥ नवमस्कादिजुष्ट. मातर्विवे
 वाकवान् ॥ पञ्चकृष्णमहातेजा. केशानाममहावल ॥ यनसंशसितालाका. सुलाक्षचनिवासि
 ॥ यवा. लष्वसर्वेषु. निविर्गैकधिनीतव ॥ पिलु. गंधस्तिताकन्यानालमर्वीयेयातिसा ॥ गृहवासाय
 महापार्ष. इष्टवेदावृणभवच ॥ लार्क. प्रयस्त्वर्कान्. तर्हृद्वर्चमयासुह ॥ नगद्वार्चसूमरुसु. स
 ममदहृष्टुष्टु ॥ तवेव इष्टुयद्विष्टु. निवर्गम्मादिजालुम ॥ गतावेमतिमान् इष्ट. कल इष्ट. प
 नवमस्का महराग. पिलुमातृकदम्बक ॥ यवित्कागतानीष्ट. निर्लज्जाहववानन ॥ नलराम्यह
 तादगन् कलपालनवर्जिता ॥ द. ग. गुर्जवकपन्थ. सोवष्टु निवमन्दिब ॥ वनसुलतिविख्यात. न

कथमयवकम ॥ गृहार्णवावदृष्टा. यविष्णामिसूदृष्टिता ॥ ममरूपीवियन्त्रि. लाकाः कृत्सीतिरा
 ॥ जिता ॥ नूटमानामयादृष्ट. गृहमकमनूरुम ॥ तुङ्गवकार्चसं चष्ट. वदत्तालासमन्वित ॥ वद
 विवर्गगृहवर्च. लक्ष्मामुदितभवच ॥ तर्हृद्वर्चताहृद. तस्येव निवर्गमर्दिष्ट ॥ रिक्तादहृष्टुवा
 वेराय्या. लक्ष्मीरूपाविवानना ॥ रूयीहि इल्लरायोका. रिक्तार्थद्वामागता ॥ समाहूय प्रियचन
 ॥ कान्. दास्यामि प्रियशरुनम ॥ नवमस्कावरुहृदि. मंगलामंगलान्विता ॥ यनमर्शिरुयामा
 समायाता. कल्पवारुमसंवाग्जगत् ॥ कनकार्थीसर्वग. कथयस्वममायत ॥ नवमाकृष्णगदा
 जाता. दृष्टारुहृयदामम ॥ मंगलाचोदसवर्णिगी. रुहृविमिदमयवीज ॥ काचर्यदिसमाचष्ट. स्त्री
 वा. लक्ष्मीस्व. वे. लक्ष्म्याख्यान ॥ ५१ ॥ निवर्गम्मावाच ॥ मङ्गलप्रयतावाच. यदिष्टुमि
 रुहृयिनी ॥ वसुदहृस्यविषय. सूर्यवावृलावन ॥ स्वदवानामरुहृक. ममजायासदाप्रिया ॥ क

बालकृष्णसुतबुद्धिः। न्यायधायतांगता॥ सर्वकर्मवियार्कनः। जीवनिचमियनिच॥ मामवद्विनजा
 वानमिहावीर्यः। सुलायस्यरुययद॥ दवासेवमहायद्वः। हताहीविष्णुनायवा॥ साधनायचतद्वेव
 मातर्विवेवामसः॥ मातायडधर्मत्यध्वः। महाइ४खिन्यरुहदा॥ दगादोवगतायावे। लावहृद्विम
 धचनिवासिनः॥ आहतावासयवनः। गतामार्कनसंगय॥ नर्वप्रतमयाकान्। रुविष्यदुरुविष्यति
 रुवासायमकान्। कस्यामार्कनकावय॥ ॐ माइष्टमहायाया। यवित्यध्वस्तिवारव॥ याचयिदु
 रुकु। सहिष्टाद्विजोरुम॥ त्यागमतिचकावासो। समाहृताद्यदीयिता॥ सम्वर्तवसुष्टंगार्
 रुलइष्टसुवाविलि॥ यगतिष्ठतिगुरुर्ह। तगगकनसंगय॥ त्वयियदाचित्कान्। यथादृष्टतथाकान्॥
 ललाम्पुमवापि। वासुक्तान्सुखीष्टु॥ रुत्स्यीतिचमालाका३४॥ यत्नीयसमागता॥ मृदमानाग
 वेस्याती। नगर्विष्टसिक्कली॥ मृतीवपीठितादवी। कृधयाहृतादाले॥ कर्पवीहिकवगृह्य। रि

१२

कृत्सीतिराविनि॥ नददातिचमरिक्का। यायाचयसमागता॥ नर्वइ४खसमावावा। महावा। गनयी
 र्ते॥ वदधनिसमाकीर्तुः। वद्विषयसमाकूलं॥ धनधन्यसमाकीर्तुः। दामीदासेवर्तकृत्॥ य
 दिहृत्तुवावाहं। सुदवइ४खयीठिता॥ निवर्तमार्थसूत्राय। रिक्कागर्दीद्विजोरुमे॥ मंगलाना
 ययिचनेना। ददित्वेशजनेष्टु॥ कययायययाविष्टा। स्नात्वातीवसमागता॥ यावाचमङ्गला
 शक्यामास। मिष्टान्नीवेसुइल्लरु॥ माम्वाचसधम्मत्ति। निवर्तमामहामति॥ कान्वम
 कर्त्तुतदाय्य। रुहुत्वेवमहोत्सने॥ स्ववर्तलकिर्तकान्। मयावेयाययातदा॥ वीठ्याधाम्मुखी
 वाचकः। लाद्विष्टाद्विलङ्गति॥ कथयस्वसमाधेन। कस्यकाचरुविष्यति॥ ॥ ॐ तिणीयद्वय
 दिष्टकसिसायुर्त॥ यदर्थद्वित्याष्ट। सुनिवाधववानन॥ ॐ र्दीसिायुर्तयाफा। ववाकीरि
 यिया॥ कनायिकावलावेव। दर्शित्वासमागता॥ ममइ४खनदग्धय। विद्यागनववानन॥

मां रुद्रात्मा समायाता. शिखरपर्वतं गृहीत्वा नर्वह्नात्मा त्वया रुद्र. आतिथ्यं विष्णुर्न. ॥ कर्तुं यत्
 गाविष्ठा. स्वयं मवसूर्मगला ॥ स्नानाकदनं शिखर. मम चक्रं ववानन ॥ वत्तकाश्च न स्युर्के. ॥
 स्नानेन शिखर ॥ रुद्रादिमानि तारुद्र. जार्ति इत्यमन रुद्र. ॥ ममावसिमदुहवी. सर्वपापविना
 क्रिदे ॥ कदा सुवचनं दत्तं. नमयायापयागुरु. ॥ नम्येव विषुवयस्य. आचरन्त्या च इच्छते ॥ या
 सक्ताय मम्येव. कनिष्ठायाय निष्यया ॥ वाशेव तदा तत्. यातिता इत्यमगव ॥ नर्वह्निचिन्मान
 मायाता. यमस्यापिमहात्मन ॥ धावा इत्यमगव ॥ यदावका सिध्दविता ॥ तेषु वद्वामह
 ह. इग्नमाग्नेयपीठिता ॥ रुद्र्यमानाय मद्वा. तेषां यद्देषु वनिता ॥ इष्टाह्यमवाङ्मन. सका
 नापवितापिती ॥ ममावसिपविक्के. निरुह्य ववचनात् ॥ नानापीठारिस्तका. नानाकागि
 लज्जुर्न गामिता ॥ कूटगत्मा लिनकोष. क्रियातं नमहात्मना ॥ पूयत्मा लिते विष्टायी. यातिता

यिमहात्मना ॥ कवके ॥ यातिताह. शक्तिरिस्माहितारुद्र. ॥ यानिनर्कषु क्रियास्य. यातिता इत्यमगव
 गताह काष्टवीथानि. ध्यानथानियनग्नता ॥ सक्तकूटमाङ्गवी. आख्यानि वज्रामह. ॥ नर्वह
 हकतां शिखर. शूकवीनयनदिनि ॥ तवरुर्नमहाशाल. सक्तितीर्थान्यनकल ॥ तनादकनसिव
 जार्तिस्नाने ववानन ॥ इदानीमद्वयत्नीमा. यातिता नर्कसकटात् ॥ यदनाद्वयसदवि. यनर्यास्यामि
 वनिवाद्यया ॥ नूर्यगाजामहाशाल. ॥ कूटकर्मनूनदन ॥ विष्णुवमहाशाल. एवगीर्णीहिनान्य
 सर्वतीर्थमयीदवी. सर्वदवमयीसदा ॥ महायतिवतालाक. एकान्तेन यतः प्रिया ॥ ययागुष्टुवि
 तस्यापि. यदि लीकूषेयिरी. ॥ मममातापितात्वी. शुक्लस्त्रीमसनातन ॥ नूर्याया इवाचावा.
 समालोक्य मूर्यतदा ॥ किं कवामिमहागाज. उषाकिमदगयलु ॥ ॥ कूटकववाचा ॥ अन
 काववानावी. सुप्रवाचावर्मगला ॥ वर्षकस्यस्यून्यन. मयादत्तं ववानन ॥ एवमकनवाक्षन. तय

॥ कुरुयवनसुदरु . मित्रक्यासुपिचमम ॥ रुदुर्वायुनिगम्येव . मंगलापतिदवता ॥ रुधेलमरु
युके . अरुवलेधयतिवता ॥ नरुदिविरुषितारुदे . तथेवयतिकाम्यया ॥ तयादुरुषितादेवि . मानो
पोटाविनागने ॥ तस्यमानेमयादृष्टे . मात्मनसुसुइरुर्ग ॥ विनामदाबुल्लाजाता . ममयादावज
रुर्ग ॥ यादयकालनेनेव . मंगसीवाहननेदि ॥ नकार्कनमयादरु . मस्येवदिमहात्मन ॥ कथ
हेचिकमानाया ॥ रुदुर्गददयमम ॥ गता ॥ पोटा ॥ गवीवम्भ . यविलुघववानने ॥ सुथदृता ॥ स
सुवद्वामदाराग . नृखलेदुरुधने ॥ नीतायमयुवनेसु . वदमानासुइरुवेता ॥ मरुवेसाश्रमाना
ऊन . सुका ॥ धनमहात्मना ॥ नृगवसचयक्रिया . नरुनवकसचय ॥ लाहस्ययुववृक्त्वा . नृग्नि
नाकागिहिरु ॥ पुन ॥ तलेदाध्यायविक्रिया . क्रियाकवकवाल्क ॥ असियनेयसकिन्ना ॥ उ
यातिगाकिमिसकल ॥ सवेधवसनकष . क्रियाईनयनदिने ॥ वीणयूकषगीवेष . गनेवा

१३

ताइरुवकठक ॥ धर्मवाऊनतनाई . नरुध्वनियानिता ॥ रुग्नीयानिमासाद्य . रुकीइरुवसूदावली ॥
ई ॥ नवयानिविलषू . याययानिवृत्तनच ॥ क्रियास्मिधर्मवाऊन . वीणसेसर्वयानिषू ॥ गनेवा
दकनसिकासि . तथेवववर्णिनि ॥ ममयायागतादेवि . वसादारुवसूचवि ॥ तवेवतऊसय (धन
नयास्यामिदावली ॥ नरुयानिमहाराग . गहिमाइरुवरुगिनीम ॥ गताहियायरावन . दीनाई
हीदिनन्यथा ॥ यतिवतामदाराग . यतिवतयवायण ॥ त्वसतीसत्यसम्यन्ना . यन्धहीसत्यसयदा ॥
यागुधुषितारुका . रुवत्यानकविरुया ॥ नकस्यादिवसस्योधि . यन्धेदहिववानन ॥ नृतिगुधुषि
इवाचावो . नृसत्यास्तानवर्द्धिता ॥ मामद्ववमदाराग . गीताहियमताऊने ॥ नवृत्तातदावा ॥ रु
वाच ॥ ननाइरुवाववा ॥ कीवे . याययानिगतागुरु ॥ समद्ववसयन्धे . मरुकुयारुविद्याति ॥ नवम
न . तयादयाहितरुका ॥ नृयथोवनस्यन्ना . दिव्यमालाविरुषिता ॥ दिव्यदहावसिरुता . न

जाहोलासमावृता ॥ सर्वरूपगणराद्या नानावस्त्रेष्वभिरिता ॥ सैकातादिवद्व्यासा दिव्यगन्धानुलया
 तमहाशोणं यसादारुवसुदवि ॥ धृतामियातकान्मका स्वर्णधन्यतमैर्गुह ॥ यतम्येवगर्तस्वर्णं सदा
 मिश्रं पुर्वेष्वायाख्याने मूयवास्वर्णं वाहननाम ॥ ५२ ॥ सुकलावाच ॥ नवधर्मैर्गर्तयुर्वै पुरा
 यथ ॥ नवमकायवधर्मं यतिवतमनुरुम ॥ तासुसख्यावगानाया रुच्यतमरुताचिता ॥ एताधर्मय
 राऽसर्वं स्त्रियऽयूयानवाकम ॥ ॥ श्रीविष्णुवाच ॥ तस्याख्यानेपुत्रावन्तु यतिकामपुत्रावत
 धीवर्धेयमस्याय यतिवार्धनसंगय ॥ सस्यावमनर्थदर्व त्ववमातऽसुवाधिय ॥ यथवायसमं
 पुदारुत्वा सहस्राक्रमवावस ॥ कस्यादहंत्वयानाथ मधनासिस्मताविता ॥ म्नादतदीयतामिद्य स
 श्रुतामदवत्वं क्वसाहायमरुम ॥ त्रिऽकर्षिश्चमहाशर्ण सुकलापूयमंगल ॥ नवमसुसहस्र
 जाऽकचयामिनिर्हृय ॥ दवान्जंठुसमर्थद्वै समनीनृषिसहमान् ॥ किंपूनऽकामिनीदव यस्या

ष्वसर्वदा ॥ नालोकद्यायुष्टयत्न रुचनयानिमगुल ॥ उदवदकगणेषु ककार्यादिनसंगय ॥ श्री
 व्यानेसर्वान मावयामिनसंगय ॥ स्वरावनावलानोवी सैतकामममार्जलो ॥ ग्रातवयितवदृष्टा
 वचिन्त्ये ॥ अनिऽस्यन्दतिनोवीर्ण सुनोऽप्येयसुवधव ॥ नास्मिधेर्यसुवधन सुकलानागयाम्य
 नावीः वालायास्यामिमनारुव ॥ नैवकामान्नसर्वरा नैवलारात्रकावत् ॥ नैवमाहोहवेवापि स
 यकावले ॥ नवकामेसमादिष्ट रुग्मसुववाहस्वय ॥ मन्यथाकृतिसंरुता स्यवान्गुलवान्स्वय
 यत्सातिष्ठतदवी रुकलस्यधियानय ॥ आत्मलीलाश्च कृपश्च गुलरावैषदार्थ ॥ नैवयथितिस
 वयवियथति ॥ कामवष्टासहस्राका दर्शयन्सर्वरावके ॥ बहुऽयथयथतीर्थ अदवीययातिर
 सुकलानामहाराणं यत्पुत्रावैषुस्यवे ॥ म्नामेत्यमहाधेर्य महाकानिमहाकमा ॥ म्नाम्यय
 गुलराया सधन्यऽपूयराहुवि ॥ तस्यासुववर्णैर्वा ताम्वाचमनस्त्रिनी ॥ वैध्यास्यासमस्त्यन्

गङ्गानुल्लयना ॥ दिव्यविमानमावृणु ॥ श्रीगङ्गाकृततामसी ॥ ताम्रवाचततामसी ॥ यत्नतानतकधवा ॥ स्वस्वदु
 सुन्त ॥ सदावाचततामसी ॥ नतलुकथितसर्व ॥ सुकलायानिवदित ॥ ॥ ॐ तिष्ठी यद्गुणवात्सल्यं
 व ॥ यत्नतानतकधवा ॥ यत्नतानतकधवा ॥ यत्नतानतकधवा ॥ कान्तनाननविधिना ॥ जीविकायनन
 त्वाधर्मयवयुन्य ॥ नावीर्णगतिदायक ॥ मुवनि त्वमिहाराग ॥ सुकलधर्मवत्सला ॥ वाङ्मनः ॥ स्वस्व
 मयरावर्ग ॥ अर्थदृष्टवानिदुः ॥ सुविचिन्त्यसुखेव ॥ सुकलायायवराव ॥ सुविचार्यनवस्व ॥
 वाच्यसमगृह्य ॥ मीनकाकुः ॥ सनातन ॥ प्रिययातयासमायुक्ता ॥ बद्धादृष्टा महावल ॥ बद्धाभरलि
 तमिद ॥ सर्वरावनमानद ॥ ॥ ॐ दुःखवाच ॥ सुकलयमहाराग ॥ यत्नवतयवाय ॥ ॥ ॐ
 मस्तुसुदुःख ॥ कविश्यामिनसंग ॥ साहाय्यदवदव ॥ तवकोरुककावत् ॥ ॥ नवमुक्तामहा
 दव ॥ यस्यांगनासिबेवर्त्त ॥ कामिनीनामदव ॥ नृणां निवसाम्यह ॥ शालकवृक्षव ॥ कवाय

१४

मंगल ॥ ॥ ॐ नृणां निवसाम्यह ॥ नावीममगृहदव ॥ सदातनवसाम्यह ॥ तगस्तु ॥
 येतवदृष्टा ॥ नृणां निवसाम्यह ॥ सदातनवसाम्यह ॥ ममतातामसी ॥ वलतनातसदृष्ट ॥ यातुर्केन
 नागयाम्यह ॥ ॥ ॐ दुःखवाच ॥ नृणां निवसाम्यह ॥ कविश्यामिनसंग ॥ साहाय्यदवदव ॥ तवकोरुककावत् ॥ ॥ नवमुक्तामहा
 वायि ॥ सर्वसत्यवतिप्रिय ॥ सुयतदृष्टातुतस्या ॥ मरुत्सत्यवतिवता ॥ निकर्षि ॥ ॥ ॐ नृणां निवसाम्यह ॥
 तुलवान्मय ॥ सर्वरावनमानद ॥ ॥ ॐ नृणां निवसाम्यह ॥ नावीममगृहदव ॥ सदातनवसाम्यह ॥ तगस्तु ॥
 विषयधितिसातनी ॥ यत्नतानतकधवा ॥ यत्नतानतकधवा ॥ यत्नतानतकधवा ॥ कान्तनाननविधिना ॥ जीविकायनन
 दवीययातिसा ॥ तगस्तुसदृष्टा ॥ साहाय्यदवदव ॥ तवकोरुककावत् ॥ ॥ नवमुक्तामहा
 मस्याकृपणससाव ॥ नास्तिनावीवर्त्त ॥ कातैरुवसिकल्यालि ॥ कस्यरायारुविद्यासि ॥ यस्यवेस
 त्सामृत्यना ॥ धर्मात्मासत्यवत्सल ॥ तस्याहं सुप्रियाया ॥ सत्यसंधसंधीमत ॥ ककलाख्यस्य

वेद्यस्य सत्यमववदाम्यहं ॥ ममरुहसधर्मात्मा तीर्थयात्री गतः सुधीः ॥ तस्मिन् गतमहाराजः मम
 नातनमहात्मना ॥ नरकं सर्वमाख्यातः मात्मवृत्तान्तमवतः ॥ रुवतीयेकतमकिः रुविद्यासिवदस्वभः
 रुतवानिकीयोका कार्यार्थवववदुनि ॥ श्रुयतामलिभस्यामि शुद्धावेवावधार्यतां ॥ गतस्तेनिर्घृणः
 योयः साध्याचावसमन्वितः ॥ किंत्वामृतागतोवालः तस्यजीवतिवेमृते ॥ किंकविद्यासितनायि रुवती
 धीवति ॥ नकीसुखमहाराजः वालकीजिमहागुरुः ॥ वार्द्धकइः सहायाकि रुवाकार्यपयीउथ ॥ ताव
 सुखरागादिकीसर्वः स्वक्यावमतेनवः ॥ यावद्विष्टगितावृत्त्यः तावद्भागनेयमुक्तं ॥ वयस्यपिगत
 नयत्कुरुः सर्वकार्यनिगकृति ॥ ययस्यापिगतोवालः कियतममुवधने ॥ तादृशयुवकोयः स
 वदेवाबुलाचने ॥ अयमवसमायातः पूष्यायुवानिउली ॥ अयिहियुवयद्याघः सर्वस्वाउठावान
 वस्य तावद्व्यनास्तिजीवितं ॥ मृद्वनास्तिवेवास्य स्वयंसिद्धः सुसिद्धिदः ॥ नरुवानिज्ञायापी से

तथाकायस्यदृष्टतः ॥ तथावार्द्धिकः सुतः कृतसूतमन्दिर् ॥ अस्यकाष्ठसुसंस्मृतः त्रीनादावसमु
 यथमयमायाति गुरुसूतसुगितः ॥ स्युतानिबन्धयस्तु वत्सः खिवदिनेदिने ॥ वायनादोति
 रुस्य गुरुस्वामीविलयेयः ॥ वृद्धयश्चगुरुस्वामी नृगत्वेनयद्गुरुः ॥ तावत्पुत्रस्यगुरुस्य दूतिकं
 गंपुत्रलनितं ॥ नसद्वल्लयनारुवः रुगवलेसतिष्ठति ॥ नतद्वदस्यवार्षिकी कथितं गुरुदूतिकं
 तथावाल्मेयः श्रुतावृत्तः नृगवृद्धत्वमववः ॥ स्यात्पुत्रवान्यस्यश्च क्लान्दीनेयकावयः ॥ विनयत्का
 सुवृत्तायति अतिवृथाविज्ञायतः ॥ वाङ्मयनं वमं वापि वसेः सर्वः सुधावयः ॥ जनयायनारुवः
 नोक्तं वानिनायायितान्यपि ॥ सत्यं निवसेत्पुत्रः स्वस्वदूययोनिके ॥ दन्ताध्वोतथावाद् कति
 यातिगोनिवे ॥ अंगनिवसमासाया स्वस्यालिरुवनिवे ॥ तेऽस्वयुयैरुवन्मर्त्य वसवन्धयदूतिकं
 कं ॥ अपविः शरीराय सदाप्रवतिनिर्घृणः ॥ तस्यकिंवद्वृत्तं कुर्य ऊलवृद्धदवकुरु ॥ यावत्पुत्र

१५

दास्यु समुच्चये ॥ मृत्तिका उदकं नायि समताय विमालयं ॥ लयितं लयने ४ वृक्षं विरुवति विरुके ४
 नायना दोलितानिर्त्यं गुरुं च मलिनं नायनं ॥ मधुं सन्वह्निं ४ कालां गुरुं स्य यविके च ॥ दूय हानि रूवे
 ५ दूतिकं च विकथं ॥ काष्ठं गल्ये ध्वजीर्तुर्त्वं वरूकाले ४ पयान्ति ॥ स्नानं गृह्णा ४ पञ्चायनं मूला
 ६ दूतिकं ॥ यतमानं गुरुं स्नात्वा गुरुं स्वामी पवित्रं ७ ॥ गुरुमन्यं विंशतिं दत्त्वा यथा स्ववह्निं सन्वरे
 चिकथं त्वायमवापि वस्त्रालंकावरुषले ४ ॥ लयने च दने चान्ये साम्बूलं परुवादि रिति ४ ॥ काष्ठं
 यायनं शर्वनं पवित्रं ४ पञ्चायनं ॥ ज्ञायनं मांसं वृद्धिं च वसे च वापि नृयाहमं ॥ यानि विस्तवर्गा
 वाहू कटि ४ यष्टि वृक्षं गुरुं ॥ हस्त्यादतला गद्वद्वि तत्वं नृपयदिनं ॥ गुरुं गुरुमपि तान्यव वृद्धिमा
 च ५ दूतिकं ॥ सूक्ष्मं ४ कथं न मत्वा लाकं कं न स ॥ गुरुं ॥ विष्णुं गुरुं स्य वैकाष्ठं कायनं च दूति
 ॥ यावत्पञ्च ॥ गुरुं चानि गावलिष्ठं गि वेद ४ ॥ यथा च ज्ञायनं हानि वसे वापि दिनं दिनं ॥

दत्ताऽतिथिलतायानि. तथा लालायतं मुखं ॥ उरु कर्णानय (धनं) कर्णु खान्न (धनं) ॥ गन्तुं कर्णु
 मायाति. कर्णुनिनायय (धनं) ॥ कर्णुयाजायत दूति. कर्णुयत्नमिच्छत ॥ यथाजी (धनं) गच्छति. कर्णु
 न ॥ कर्णुनादेव सयुक्ता. कर्णुयैव वली ॥ यस्याथमागतादृती. रुवतीयत्नं सति ॥ किमरेवत्तय
 तथा रुनात सैव ॥ कर्णुयैव न विद्यत. कर्णुयैव हि जायत ॥ कर्णुयैव मया दृष्टं. सैव वसतां सदा ॥
 धिनार्थी श्रमानस्य. कर्णुनायिन वस्य च ॥ कर्णुना द्विचलत (धनं) ॥ कर्णुना रक्षा विजायत ॥ कर्णुना सैव धिषे स
 वाक्तादवगतऽस्तीति कर्णुयैव विद्यत ॥ विद्यात्वा जायतं नीधे. किमिमि (धनं) रुवत्किल ॥ तद्वत्कल ववचाति
 किमितीवान सैव ॥ सकृमिऽकृत्वा कर्णुयैव विदाबलम ॥ यथा मत्स्यायते पर्यऽसर्वं गेय विचात
 नयऽ ॥ कर्णुयैव वसान्मत्या. कर्णुना नैवितं पूनऽ ॥ वायुना तेन या (धनं) याक कर्णुना यत्नीयत ॥ तद्वत्
 रुतावसक्तं. उदकं सुपजायतं ॥ निर्मलऽपुष्टवर्णम्. वद्वत्कल नैव याति च ॥ कर्णुयैव ससमान

लव किमयऽसकियश्च ॥ द्वावेतौ कर्णुमूलको. नरकानततऽपूनऽ ॥ कनिष्ठां गुलिमानन. वक्रपूका
 पिङ्गलीनामद्वे कमी कर्णुमूलको ॥ कर्णुलाजा नलीचान्य. नैव था वक्रवस्तिता ॥ किमीनां गतयश्च ॥
 वकिन सैव ॥ कर्णुयैव ववक्षामि. याजायत्यमहा किमि ॥ तद्वत्कल स्य यमा (धनं) तद्वत्कल न सैव ॥
 स्वकान सैव तस्यापि. याजायत्यस्यैव मुखं ॥ तदीया वसक्तं. यतत नास सैव ॥ यिवत मुखं
 नावी. सुवृन्नाय वस्तिता ॥ स्ववत्तनायितस्यैव. स्ववत्तनायितस्यैव. नाडिकाजालकोयत ॥ कामक
 यमरुतेव. वक्रुसुगमगत ॥ कायन कार्य सैव. मेधन नय जायत ॥ कलमारु स्यैव सौरथ. पूनऽ
 कर्णुयैव ॥ कर्णुयैव राय स किंचित. कर्णुयैव न सैव ॥ ॥ इति यद्ययवा (धनं) मिस्व (धनं) ॥
 सैवार्क. समाधार्यैव दव ॥ कर्णुलाक साहसैव (धनं). कर्णुयैव वयवदव ॥ इति नीन रुवत्काहि. नावीर
 न सैव ॥ कर्णुलाक हि समस्तस्य. नवाधरु वक्रमा ॥ तदर्थं विचार्यैव. कर्णुयैव दय्यैव वी ॥

गल्लुकारुनगङ्गाति. रुक्मोपादोवदूतिक ॥ नरुथाजायतं कामा. ऊवाकालनयीति ॥ तद्वयः ॥ लभ
 याति. कयमवनसंगय ॥ तथसंगयमायाति. वाद्विकु कलवर्ब ॥ ममरूपसमायाति. वरुस्यददिनदि
 तमरेवत्वयादृष्टे. ममांगवदसंगयते ॥ तस्यामादिहृद्वेद्वेति. नास्मस्याधिकमवच ॥ यथात्वेवतथावासे
 सतांसदो ॥ नुर्ववदस्वतंगत्वा. यस्यार्थमिहस्मागता ॥ दत्तयस्वमपूव्वेभ. यदिमांशकुमिकेसि ॥ यो
 तसंधिषसघोस. उपलक्ष्वाकवंगत ॥ वकदानागमायाति. स्वद्विभूपयजायते ॥ पावेत्यङ्ग ॥ यथा
 तलवर्बवापि. निरुभूपयवित्यङ्ग ॥ गूयतायातिवेयथ. कुमिइन्तभसकल ॥ जायतंगवयूका
 गेयविचालय ॥ नखावृष्टिमानासा. कष्टभाकि ॥ यजायते ॥ तद्वत्सर्ववृष्टव. सवतस्यनस
 यते ॥ तदुक्तीपालिरिद्धति. एकस्माननगतीयन ॥ पवतवद्विरिसुग. मयानयातयन्मल ॥ साव
 द्रससमानेन. नीतस्मनोपिवायनो ॥ स्मननलरुतवीर्य ॥ सूचलत्वनवरुते ॥ पाणिनीहिकयो

76

यकूपकाद्यदूतिक ॥ नवनीतस्यपिदुस्य. कश्चमूकानसंगय ॥ तंवांनामानिरुदन्. ममनिगदत ॥ तृत् ॥
 ययभग. लादगुयानसंगय ॥ रालनवस्तितासर्व. वाडिकाय ॥ यमागत ॥ कपालगगिन ॥ सर्व. विक
 नसंगय ॥ कलद्वयमूर्खतस्य. विद्यतंगुदूतिक ॥ पाणिनीसंगयविद्धि. तल्लगद्विनसंगय ॥
 पवतमूर्खनतदीर्य. तनमक ॥ यजायते ॥ तालस्मानेयरुष्टव. यश्चलत्वनवरुते ॥ ०० शाययंगला
 ॥ कामकलुवद्वेति. सर्ववापाणिनाकिल ॥ पस्यथकृदतल्लग. नाय्याथानिष्यदूतिक ॥ स्त्रीपूमेतो
 रथ. पुनःकलुवतादृणी ॥ सर्वतद्वेति. रावमवेविधकिल ॥ वरुत्वमात्मनस्मान्. जेवास्म
 पस्ववृष्टि. योस्मान् ॥ ५३ ॥ ॥ विष्णुववाच ॥ नवंमूकागतादृणी. तदासकलमागतयो ॥ समासनस
 हि. नावीरुत्तामहीतल ॥ यागवृषससिद्धि. स्मानादकेनख्याति ॥ यवित्थयमहाराग. सत्यरूप
 सववी ॥ ॥ योसकगमिष्यामि. दृष्टेति किलपिया ॥ यत्पवावसद्व्याकी. मन्मथवलदचिते ॥

गम्यतां तद्वद्वत्त- यथास्तसायतिवता ॥ मानवीर्यवर्तधैर्य- तस्यासत्ययतिवर्त ॥ गत्वाहीनाहसि
 लस्यत्व- मधिकीरायित्वेत्यो ॥ सृष्टासत्यवीर्य- सस्तिनाधर्मकर्मलि ॥ सकलतयमजयौ- त
 यापत्तातिवर्त ॥ अस्यावर्तकियन्त्या- रुवान्ममयकथर्त ॥ तवयस्यतजव- नायिद्याति
 रुमा ॥ गच्छतं शमेहाकाय- सयर्तसायर्तधर्व ॥ कस्मात्कससिर्तर्त- सुलाकस्यविनागर्त ॥
 वीर्यसस्त्वमत्यता- यन्यनयन्यावद्वयन्यावाम ॥ यस्यामिर्तयोवृषमृगवीर्य- मताहिगत्वातुध
 गच्छस्तिर्ता- नयलीनीयविरुद्धमूर्क ॥ यथासूयागायविधायमाना- विकल्पहीनातवकल्प
 हात्मा- तस्याग्रमर्कसुवसूचवत्य ॥ दृष्ट्वास्तीर्तयवृषमदानी- चवकर्मवयविकामरावा ॥ दयित
 ममेवकालीयवलीयवृद्धा- गताहिमेकान्तुलोव्यष्टिखले ॥ वत्यासमर्तसकथतुर्जीव- सपञ्चराव
 याममवाप्तिसद्य- व्यष्टाविहीनामृतकल्पव ॥ कामस्यग्रमस्ययज्ञापनस्य ॥ सृष्टिज्याख्या ॥ यवि

लातिरुर्ध्वयक ॥ स्वकन्दसाधिविन्त्यमान ॥ तथास्तनेनायिपरावथद्व- यामीहिवाभूत्यथराकु
 तदा- स्वकान्तरावनिर्गमवदरु ॥ ॥ इतिषीयद्वयना ॥ ॥ इतिमिख ॥ ॥ इतिमिख ॥ ॥ इतिमिख ॥ ॥ इतिमिख ॥
 स्तिर्ताय ॥ नवास्तिमान्मवर्तयज्ञ- सत्याख्याद्वृष्टनसुर्दसितासगी ॥ धर्माख्यावायस्वकर्वीगच्छी
 वे ॥ जिग्मेयतज्ञ ॥ पूर्ववार्थमेव- त्वमात्मपूज ॥ कव्योवृषतु ॥ तरावज्ञतुसमवसमर्थ- यद्वयमव
 तस्यविकर्मस्य- जातस्यनेग ॥ समवसत्यमव ॥ यथापूजाकर्मकर्तव्ययासव- पावद्वमवृत्तत
 त ॥ पूर्ववार्थगुरुय- वेनकव्वनिमहात्मलि ॥ सम ॥ समारुत्यकवमेवस्यिर्तर्तुर्त- इत्याचि
 यम ॥ नमयापूजासु- तव्वरुलीयापमय्यमृद्य ॥ ॥ त्वमवज्ञानासिवविरुमेत- ककार्तायिच
 मरुत्तसकलसगीना- धातासमर्थ ॥ सहिर्तुनसूर्य ॥ स्वकृष्टिर्नयमय्यद्वृक्त- पूजाहिसूर्यम
 विस्तार्यकाम- मोदुव्यनकस्यवकीष्टिनस्य ॥ ॥ इति ॥ यियासत्यमयायतिवता- स्वयरादिवरयहि

गार्हनायिष्यामि. कियन्त्यासूवध्व ॥ समाकर्त्तुमहवाका. वचनेमन्मथस्यच ॥ शशादत्सुष्ट
 ऊयोर्वे. तत्तयोर्वनदि ॥ वृत्त्याकर्त्तुमहवाका. मन्मथस्त्रिभुवनवीत ॥ अष्टौर्भायवतानाध्व ॥ म
 नयिष्यामिर्तास्त्रि ॥ नवमीतायथावाद्य. स्रग्गाहद्वारवैवज्ज ॥ तथ्यमार्द्रावयिष्यामि. रूपमस्वनूत
 गार्ह ॥ ॥ जीविषुनवाच ॥ आकर्त्तुवाच्युमनीरुवस्य. एतामसाध्यातवकामजात ॥ धैर्यता
 गत्वाधुधनूयताम् ॥ तनापिसाध्वयज्जगामरुथा. वत्साचदत्साचयतिवर्ताताम् ॥ एकासूपूर्व्यास्त्रि
 तावकल्पभर्त्ता ॥ त्र्यम्बकुर्यमननकगर्जकी. कर्द्वमूर्कहिसर्तासमार्द्र ॥ लीलाचिर्तलागयूर्तम
 ॥ दयिताहिवेद्यममहात्मसु. मननसाकूपयूर्तगुल्लम् ॥ त्र्यम्बायथाशवमभेवमर्वयविदलियद्य ॥
 सपञ्चरावदीपमर्दितव्य ॥ ममापिशर्वयविगच्छकान्ता. जीवक्रियावापिसूवद्वियकान् ॥ वृन्त्यास्त्रिका
 र्याः यविगच्छकर्म ॥ ममसिथलापिसर्मसकान्ता. स्रग्गाहदत्सातिनर्मद्यकाय ॥ यदामर्तारातिव

११

यथशकुलकाम ॥ नर्वविचर्यिवतदामहासती. सत्याकवक्तुनियवद्वचन ॥ गृहस्त्रवान् यविगच्छसा
 सकलाचविरीनामाध्याय ॥ ५४ ॥ जीविषुनवाच ॥ शर्वविदित्वासूववाज्जतस्याः ॥ यावावकामयूवग
 तर्वगृहीत्वा. क्लानारिधानवमववागम ॥ योद्धनस्ययतिर्मस्त्रितासती. वीवायथार्थरुववीर्यरा
 यरुवमर्वतमिहवविर्त्त ॥ दक्षसिधुर्वत्तमिहवर्गगुना. महात्मनातनसर्मविवाध ॥ दत्त्वारुर्त्त
 र्विदुतयेवतीर्व ॥ स्वकस्मिर्ताकीर्त्तमवाप्यासिधुर्व. साध्यानयासाध्वमिहवकूप्यस ॥ यत्तानर्व
 द्धान्चिर्तस्यविनाशनध्व ॥ याद्यद्यन्नावानुषजावकाम. एनायविष्यसर्तासयूद्य ॥ सत्याः
 तापिचरन्ममन ॥ ज्ञातव्यमवत्तुचित्तालुसदाद्यर्द्रवान्यतामाहुविहायत ॥ तद्गुणराव
 हस्रथाम्निनाहुगर्क ॥ निबद्धसूर्ययतिर्गवन्. मध्यकर्मवंपरुयासदीपा ॥ रुद्रध्वमर्त्यय
 वेश्यहिनीता ॥ तथापूवामन्मथर्तगृह्यता. नमस्कवद्यः परवन्निस्त्यम् ॥ साविशिनाम्ना

मूमस्थनयुष्मानीतीष्येसात्विहानिनाय ॥ यमादिहाम्बुचयते ॥ स्वयंसेवकमवेयतिमत्य
 जिलिङ्गुकायां यामरुकांयेविवालयत्तमीन ॥ इकमवाक्यवदनीतियुक्तं ॥ ॐ न कामस्य
 मागतावे धैर्यसकत्वायवार्थमग ॥ त्यक्तातेदर्थयविरोधसमा निःसत्वरूपवदनीतियुक्त
 रुक्मव सुवर्गविषयन्यमयाजिता ॥ मयाजितायेवगतेऽद्यदानवा ॥ पूर्वमेनीदास्यसा
 तवेवसाह मस्यावर्तमानमनःसुवर्ग ॥ तद्विधैर्ययविनाशयिष्य रुवानकस्यात्रविरोध
 तस्मिन्ताता विधायमायांरुवगीययादि ॥ वेधस्यरायासुकलामुयन्या सद्यस्मिन्ताधर्मविदा
 मागच्छततामनारुवा त्वविगीषीतिरु समाद्ययत्यनः ॥ काय्यरेवत्यासचकाय्यमूलम मत
 तस्मै ॥ यरावेनुगवाययुक्तं नयस्ववर्ध ममचाकलकिन् ॥ शरीरसुखमाधवगुणोद्दी माय
 म्माद्वयवीरिमकवन्दमव वसानस्त्रिाकगुलेयुपते ॥ समस्वर्गानिःकर्मयुक्तं विसस्वदिद

यायाःसुवगाजसाहसम्भाहनायासिमहासतीना ॥ ॥ ॐ तिथीयद्ययवालेरुमिखलुवे
 तास्वकलेयुक्ता सद्यधर्मममथाववी ॥ यद्यधर्ममहायारु मनथस्यायिचछिर्ति ॥ तवार्थमून्यन
 विषाक्तं सूदवाख्यंरुहात्म ॥ तमवनागयंगत्वा कामनषपुमरुधी ॥ विपूषसइष्टात्मा
 गहर्नसंगयः ॥ यराहृवद्विर्मयुक्त संगावासाहितरुव ॥ तदयन्यसमायाति प्रद्वयासद्वकी
 भवच ॥ यरायुक्तः सनिलोरा यराहृततसिक्किता ॥ पुत्रिःस्वरावसुर्गव नमीमन्मथवाभवा
 राह ॥ गुह्यतश्चविगुगुया विष्कलक्यासमावतः ॥ मद्रुतेसमायानि दवाश्चाग्निपूवागमा
 वमत्सुव ॥ साधुधतयूसद्वेष गुरुधूमयमसदा ॥ इकनायिकदूम्भन वसाभ्यवत्तयासह ॥
 ॐ शिववचनगत्त्वामी शिगुलीव्यवाहनः ॥ ममगाहस्वरूपत वरुतगियमंगली ॥ तमहृसैवत
 महात्मानं तप्यतश्चतमद्यतम् ॥ मनकाहिसमाग्रित्य कामनकोलिकीयवी ॥ सतीयतिवताह

यतिमत्यवर्क ॥ अग्निरिवाक्यविमलस्य ॥ अस्मिन् रुद्रादिक ॥ सागवर्धनमूरु ॥ गलतवद्वान्
 कामस्यस्वतितितार्थ ॥ अकल्पसर्वमेकवधस्तु ॥ उवाचदवन्दुमधेनमव ॥ तवाप्यदग्गद
 इतीत्यर्क ॥ व्याघ्रयास्यामियदासुव ॥ स्यान्नाकमध्वममकीर्तिना ॥ य ॥ अस्मिन्मानवि
 त्कयसायकाः ॥ हास्यकविर्वातिचसर्वेनव ॥ नाप्यीदितमन्मथनपरमि ॥ तस्मात्प्रयास्यामि
 पात्रेविरुषिर्दु ॥ सम्बाधिर्नैवसुबाधिनाथ ॥ वायंग्हीतिमधर्वसुपर्षी ॥ इकीर्तिकीर्तिर्दु
 म्मविदागुहा ॥ ॐ ताहिगत्वाकून्कायमरुम ॥ साहाय्यरूपेवधियासख ॥ कीर्तिसे
 म् ॥ मतासुस्त्र ॥ यविशवयस्व ॥ ॐ द्यविहृद्वासुकलायदारुव ॥ स्नानगान्वाविलाचनय ॥
 ॥ मायामयनेन्दनरूपयर्क ॥ यथाययर्कसूरुत्तपुर्णव ॥ घृष्टवर्ग ॥ काकिलषट्पदाना
 विसृजिक्वायनववकामि ॥ सर्वसमादिष्टमरुत्तसेन्य ॥ तिलासुसम्माहनकीर्तुकाम ॥ चक

१८

खलुवे ॥ अथाख्यान ॥ १३ ॥ श्रीविष्णुवाच ॥ मस्यासत्यविनाशाय ॥ मन्मथसुसुवाधिय ॥ अस्मि
 वार्थमून्यना ॥ चैव ॥ धनस्याधिमहात्मन ॥ विसृजामिमरुत्तान् ॥ वासकूपसुखादयी ॥ सत्याख्यस
 रूपात्मा ॥ अस्माकंनहिर्मलय ॥ यतिषथाधनाविधा ॥ समतिर्यापतिवता ॥ समस्यारूपतिद्वम् ॥ मम
 यासद्वकीर्त ॥ क्रमात्तान्यासमायका ॥ आयातिमममन्दिर् ॥ तथासत्त्वदमे ॥ चैव ॥ दयासोदद
 थवाभवा ॥ अस्मथाहिमहैसाच ॥ तितिकावृद्धिवव ॥ मम ॥ अहं समायात ॥ धन्यतामृदूधम
 वेष्टवागमाः ॥ भाक्रमार्गिका ॥ ह्या ॥ ह्यानदीक्यासमन्वित ॥ नते ॥ साद्विष्ट ॥ साम्य ॥ सतीषस
 यासद ॥ सत्वासाधूरुपास ॥ वधसामगृहा ॥ कता ॥ मध्वमिमहाराग ॥ स्वकृदेनवलीलय
 तमहंसेवत ॥ सावि ॥ गृहकूपमहत्त्व ॥ सदनेनद्ववाख्य ॥ नातिर्मन्मथनव ॥ विष्णुमि
 यतिवताहल्या ॥ गतमेस्यधियागुण ॥ स्वसत्त्वात्तितानन ॥ मन्मथनइवात्मना ॥ मूनय ॥ मय

धर्मरूपा. स्थितानानायातिवृत्ता ॥ मरुहास्तारमासर्वा. दीयिताः कामवृद्धिना ॥ इद्विषाइः सहाचार्यी
 मायाति. वातयातिद्वन्द्ववः ॥ नानाऊनमगृह्याय. वीतिहासध्वनागके ॥ यायल्लभयिष्यन्तु. स
 लम्बु. कृष्णनायनवाधिता ॥ यानयन्मर्दयद्वर्द्ध. यायजुर्देवात्मलि ॥ धियतिर्देवलीत्यावे. सी
 त्रितितेघातनादिरि ॥ मामवैताउयत्याया. मरुहावल्लमनोरुव ॥ अस्यधमनायदध्वर्य. नृवर्द्ध
 यिथर्य. निवर्मगता ॥ तद्गुरुसुकलाख्यम. नर्दुपायसमूहगत ॥ सममेषसहस्राक. कामिनस
 न. नवयुसास्तजायत ॥ धोवर्द्धिमुनर्द्ध. सत्याध्वेवयधवर्द्ध ॥ नष्टकामविद्याः स्तान्. सुव
 ना. सुकलायून्ययाविहीम् ॥ नवयुर्द्धसहस्राक. उद्यतः कामसंयुत ॥ कथमेषसहस्राका. मा
 तवगङ्गाः कविष्ठाभि. कामस्यमवर्द्धयथा ॥ उपायमर्कमयादृष्ट. तदिहव्यविध्यति ॥ पुयाध्ववा
 नस्यपराविन. रुरुध्वगमननव ॥ इष्टानष्टारविध्यन्मा. स्त्रिविहानसंगय ॥ यस्तुवधधिता

तायुध. धूपदीयादिरिस्तदा ॥ वाक्कृत्पृक्तिर्हान. किमवावेवदन्मम ॥ ॥ वाक्कृत्पृक्तिर्हान ॥ रा
 ॐ त्ववमाकृत्पृक्तिर्हान. कर्षयक्तासहसावरुव ॥ धर्मरूपमवैसृगुर्दिकान्. नकनायद्वर्द्ध
 ॥ ॥ धीधिवर्द्धवाचो ॥ कीजसतीकृयधवासुहत्वा. गद्गतावावयतिवृताया ॥ तामागतासत्य
 जीसुकलाविहस्य ॥ मयानूर्गविध्वविभाहर्नसती. यत्तुर्द्धसत्यमययकी ॥ ममापिधवर्द्धागु
 यन्यकादिना कर्द्धु सर्वसुकलासमर्क. साधुद्धरावर्द्धयराधयर्द्ध ॥ कस्मान्तुः सन्दविनाथतय
 तम् ॥ कीजवराधर्द्धसत्यमर्क. वाविहर्द्धममरुद्धवस्य ॥ नर्द्धयितस्यसदेवयुका. यमिक
 नकान्नीलासगु. ननवत्वा. धुधुधितकान्मिह्वदवि ॥ ममपूर्वविद्याकार्य. सत्यवधवर्द्ध
 भवच ॥ यत्तुर्द्धीनाकथनार्थः स्वजीवनिवनिर्द्धर्ण ॥ नृयर्द्धगवसीराध्व. सूर्द्धरुवतिनान्यथा ॥ न
 तदा ॥ सत्यरावेविदित्वासा. मनस्यराधिततदा ॥ विध्वस्तासामहाराग. सुकलायतिदवता ॥ ताम

यथाशुक्लगतायोरां पुन्यसाधनगत्यवः॥ आत्मइश्वरसत्यं तयवमनचिनी॥ बाधिताकीरि
 लीयति॥ सखियधनवसोम्यं दिद्यवस्तेवलेकनं॥ तपतीर्थववयूल्ध- मस्मिपातकनाशनं॥ ना
 कर्तुं तयासाध्वं सकलमाययागदा॥ एविवर्णवनेवम्यं नन्दनायमभवसा॥ सर्वगुणसूमायर्तं का
 न्यधनिसमाकूलं॥ चन्दनादिवृकेषु सोवर्णुष्वविवाजितं॥ सर्वगविससयूषु माययामाधव
 वनं॥ ददर्शसोख्यदयन्यं मायाशर्वनवेद्यते॥ यद्यमानावनेदिव्यं तयासहजुनधव॥ सक
 र्त्तुगणयतिरुत्वा कामलीलासमाकूलः॥ कामदर्वसमाश्रया नद्यामासकलो गता॥ घटव
 योदृष्यदर्शयाद्येव यद्यस्मिन्कूनिस्थितं॥ ॥ कामदवडवाव॥ आत्मसूर्यदर्शयस्य बहुव
 योदृष्यमूरुथनलाकीविद्वाधितं॥ ममाधवयवारुत्वा याद्वमिहसिसायर्तं॥ ॥ कामदवड
 ॥ कामद्वयदानावीः दृष्टुं गच्छसायर्तं॥ यैसः कार्यसमाप्तिर्य आत्मसूर्यदर्शय ॥ यमसि

मानस्यपूवस्यनार्याकूपयूनःयूनः॥ मृदुहृतीसमाप्तिर्य धीर्वयूवकीपमारुथ ॥ यवूवकुसमाप्ति
 साधयिष्यथधितं॥ एवमूक्तासयवर्तु कार्यतस्यमहात्मनः॥ सखासोमाधवस्यापि समाप्ति
 ष्टतिवालायाति लंकुतस्यानयनीविलासः॥ ॥ तिष्ठीषद्ययवादीरुमिरवलेवत्थायारवा
 धस्यराय्यासकलोसूगन्वी॥ ददर्शसर्वगहनमनाहं तामवययकसखीसतीसा॥ आगाममनीय
 सकलोसूतीतामः॥ ॥ कीर्तिवाचा नन्दनेदिव्यगुलेःययकं सृष्टस्वरावेःसववेःसमस्ते
 धूत्वा रुधेमरुगान्विता॥ समालोक्यमरुदृढं वक्रादीनां गृहातिव॥ वायनाहययानक माध्या
 तथासूलीलया॥ सुवृद्धानिषगृह्णाति यूप्याद्यनिवदानेना॥ नवास्वादयततं सूवसानसामहामत
 पूनः॥ रक्तगमकिकारिष्व यथा मतावलागथा॥ मकिकारकमानसु यवाहनेययागिसः॥ मन्दम
 कलयाजिताध्वं निर्ययकानमाप्तिर्य ॥ श्रीत्यासनतावतिकामराया गताखवीरुसकलीविरुस

धेताकी जितासाहु. समारव्यातयतिवता ॥ ॥ सुगुडावाच ॥ सकदाहु तयाथार्क. कीज्यासूक
 ॥ नानावल्लीवितानेय. सूर्य्यः यविहिरुनै ॥ ज्ञावाग्यामयिगनर्च. पृथङ्गुर्वगानन ॥ समा
 ॥ यर्त. काकिलागतनादित ॥ गीयमानेसमध्व. न्नीदेर्मधूकवेवपि ॥ कुरुहिः यकिरिः पुन्ये ॥ पु
 यामाधवनव ॥ वविर्तमाहनायेव. सूकलायाचकावग ॥ ॥ तयासाध्वि यविष्टासा. तदनेसवेरा
 वव ॥ सुकोठुकानियूकानि. दवयूकानितानिसा ॥ तयाहत्यासर्मयार्क. कामसुतसमागत ॥ स
 ॥ घटवेसमहाशग. कीज्यायवत ॥ कृतिता ॥ मायाकृत्तासमानीता. कीज्यातेवसन्निधिम ॥
 व. वरुवेलीलयाचिर्त ॥ वनाह्यरुवव्वेर्त. यश्चवालेः सहस्रदृक् ॥ ॥ सुगुडावाच ॥ कास्म
 कामदवडवाच ॥ तनायिधवदवन. महादवनहृत्तिना ॥ पूर्वमवेकतेक्य. ममकार्येनविद्यत ॥
 ॥ यर्मानस सहस्राक. नाय्याः कार्यसमाधय ॥ पूर्वदृष्टयदानावी. तामवयविचिन्तय ॥ विन्त

५०

प्रीतुसमाधित्य. दावयामिसूयाचिता ॥ वृयहीनास्मिधवन. तस्यासूर्यसमाधय ॥ त्वसूर्यसमाधित्य
 ॥ समाधित्यसमन्मथ ॥ गोमवहं दुकसमाय. धायि. माधीसूर्य्यककलस्यराय्या ॥ समसूकति
 ॥ त्वायाग्यानेसूकलाचविर्तनामाः धाय ॥ ५१ ॥ ॥ श्रीविष्णुवाच ॥ कीज्यायकासुवलीयविष्टा. वे
 वामभर्तृषववसूर्य्य. दिव्यसूखकस्यमनाहिवार्म ॥ सिद्धसूकामेः पुववेः समसेः येषकुरुषा
 यवेः समसेः यथिमाधवन ॥ वृथाकलकामरुलाययर्क. विद्येधसर्वमकवधस्य ॥ नवेवाव्येतत
 क. माद्यानियसूसीवरु ॥ वातिवायुः स्वरुवेन. सोवरुनसमन्विता ॥ तद्वाः विगतनासा. यथा
 सामहामती ॥ सुसखाकामदवस्य. वममानाविनिर्हिता ॥ मकवधः सूदीनात्मा. रुलाश्रुमिगत
 ॥ मर्दमर्दययास्यव. तेषकस्यनियकिता ॥ नानाहृतेः एकनयसुत. वनमेधनगोकिता ॥ सु
 कलाविहस्य ॥ स्वसूक्तस्वागतमवरुद. वमस्वपीत्यापवयाचयका ॥ वनायातोसुयोद्वेष्ट. तथाः

अत्राहु राधितम् ॥ वरिणीतिगृहीत्वाम गतारुहमहामतिः ॥ यशतिष्ठतिभरुहः तशरुवति संयुग
 इक्षुययमहायारुहः त्रययोवृषमात्मनः ॥ यतिकामामहारागः यतिरागसुदेवसे ॥ तिविलेहितः ॥ वी
 कर्षमाहानः नरुलकमहावर्तः ॥ इक्षुययमहायारुहः त्रययोवृषमात्मनः ॥ यतिकामामहारागः
 यदायवितदायारुहः रुनिष्यामिनसंगयः ॥ ॥ सुगडवाचः ॥ अन्यवंगधवाधवाः महाययः सुवा
 नः ॥ दिव्यमाल्याम्वधवाः दिव्यगभानूलयनः ॥ तथादूत्यासमायाताः यशस्ययतिधवताः ॥ यत्यवा
 न्यसंगुहः रुडितीत्वामिहागर्तः ॥ ॥ सुकलीवाचः ॥ वक्रायेकास्मिरुदन्तः रुडितीवर्महान्मलि
 यावत्प्रस्यन्दतेनैः तावत्कालमहामते ॥ रुवान्नसङ्गतकस्माः कुवमात्ममयासुहः ॥ रुवानका
 मध्वसमागतः ॥ नकाकिनीसहायनविनाकस्यरुयमम ॥ समाख्यातारुडारुहुः ॥ रुवारुद्वेगय
 वर्गस्योभियत्यनिवधधुतिमतिगतिद्वारस्यसमन्यस्यस्योम् ॥ स्ववल्सकलधम्मानित्ययका

धर्मः सदा सत्ययत्नसमागतं ममयुवः ॥ शानिक्रमासंयुतः ॥ ज्ञानत्वातिमहावलः पृथुयत्नथायीन
 रुडितीयर्तः ॥ धर्मलारादिकाः सर्वे मयवद्वियवाकमाः ॥ मामवेहिंयवकानि किंमार्थयसवत
 यवलासुथः ॥ ममरुहुः सहायात्तः तमीवकीतिवस्मिनः ॥ मूढवकायतानित्यः दमत्तानियवाय
 वीयवानः ॥ दर्शिताहंसदासत्यः सत्यकष्टननान्यथा ॥ निवर्थकास्यवाधः रुविषीतिनसंगयः
 वार्यमानोयदातिष्ठः रुस्मीरुतारुविषीसि ॥ रुरुविनानिबीकत्वाः ममदूर्यसमर्थवान् ॥ यथादा
 योवृषभगस्याः यद्वस्वनिरुयोवृषः ॥ यथागतासुथसर्वः महाभयरुयाधुवाः ॥ स्वस्विकानेमहावा
 काः यतिध्वानेनवागताः ॥ स्वगृह्ययत्नसंयुक्तः सर्वतीर्थमयगतदा ॥ सर्वयस्ममयवाङ्मनः संपाकायति
 ॥ ५८ ॥ ॥ वीविष्णुवाचः ॥ रुकलेः सर्वतीर्थानि साधयित्वागृह्यति ॥ सुकितः सार्थवाहनः मह
 तनाममनान्यथा ॥ तावत्प्रत्यकनृपः वध्वागस्यापितामहान् ॥ वृषतस्तस्यसंवृतः नरुतपूज्यमूरुम

वति सैयता ॥ तस्य कामधर्मश्चीति वर्यकाथानिवाग्रय ॥ द्वाष्ट्यामधिसमाकीर्तुं वतिचीतिमहावर्त
 नेहि ते ॥ वीरुमानगततेद्वं यरुकामामहावर्त ॥ दुवगुस्ममहावीर्यं मिन्दुकायसमाधिर्गै ॥ वायमा
 महागान् पतिरागसदेवस ॥ ॥ कामधर्मवदवाच ॥ अनयालाकृतं भूय मिन्दुस्याधिमहात्मनः ॥
 तस्य ॥ सुवाधिय ॥ तस्यमानगत ॥ पूर्व यवयालीलयातदा ॥ सर्वरोगसमाकीर्तुं ॥ सर्वरुबदी ॥ तस्य
 ता ॥ घृतवाचमहागान् सकला सत्यवाविदी ॥ पूर्वद्वितीसमृक्कनं सीत्यायसहितामया ॥ कस्मान्नम
 महान्मरि ॥ भूवैश्वयवृषाकावे ॥ सर्वरुयविवकिता ॥ नास्तिपुष्पावसवर्कं वयस्कर्मलितस्यव ॥
 रुवानकादिममायागा निरुयामवत्सद्यत ॥ ॥ ॐ ह्रुदवाच ॥ त्वामवेदिष्यामि मना
 ॥ ॐ ह्रुदवाच ॥ कथंनयपथम्यदुतान दर्शयस्वममाग्रत ॥ ॥ सकलावाच ॥ सुनियतसन्व
 निरुयका महात्मा गमदमसदधम्यात्मा सदमाशुतय ॥ मामवेयविवकतेदमगुदी ॥ तस्यैव

४१

॥ आर्यनमैवत्कदा वद्वाहैदरुवन्धनेर्गुणयूतेर्नित्यगतायन्यता ॥ वक्रायुका ॥ कृता ॥ सर्व सखाद्याः
 ॥ अर्थयसंवलान् ॥ काश्वानिर्गुयारुत्वा दूत्यासाद्वसमागत ॥ सत्यधर्मसुधापूष्पं क्लानाद्या ॥
 ॥ निरुयवायल ॥ नमोऽर्जुसमर्थे ॥ श्रुयिसाकोक्तवीयति ॥ यदिवामन्मथेचायी समागकृति
 नसीतय ॥ त्वामवेदिहनिद्यति धर्मादधामहागता ॥ पूर्वगकृयलायत्व मरुमतिवृमाघर्त ॥
 ॥ यथादावदहं दग्निं सुधाधम्यामिनान्यथा ॥ सर्वेष्टत्वासदुव्राकामन्मथस्याधितन्मूर्ख ॥ यत्थ
 नेमहावाज ॥ ॐ ह्रुदवाच ॥ सुययसुदा ॥ गतवृत्तसर्वेषु सकलासायतिवता ॥ स्वर्गपूष्पस्य
 मेषाफायतिदवता ॥ ॥ ॐ तिथीयद्यववालेरुमिखलुर्वेत्सुपाख्यानं सकलामारुम्यम ॥
 हन महानन्दसमन्वित ॥ सर्वेचिकयतनित्यं संसारं सरुलेमम ॥ दृका ॥ स्वर्गं ययास्यति पि
 यन्यमूर्कम ॥ दिव्यदधामहाकाय ॥ ककलीवाक्यमववी ॥ तीर्थयात्रारुलेनास्ति श्रममववृथकृती ॥

स्वयं सन्नायमायाति नहि तयुधमूर्ध्नि ॥ नर्वैश्वत्वातगोवेध ४ कुरुलाइ १४ वयी छित ॥ रुवानकामा
 किं ममयागारुत्ननहि ॥ सर्वभवसमाचक्षु यदिज्ञानामिसंस्कृष्ट ॥ ॥ धर्मउवाच ॥ मनीतापि
 बाधूष्म साधूवतयवायदा ॥ यतिवतवतागार्या मृगुलीयनवेत्सला ॥ तामवायियविल्यद्य सर्व
 नतत्यवा ॥ येतिवतवतानिर्त्य सर्वदाज्ञानवत्सला ॥ नर्वैश्वत्वातगोवेध ४ कुरुलाइ १४ वयी छित ॥ रुवानकामा
 गंगायोन्यनयसु सागवास्तुनान्यथा ॥ पूष्मसतीयस्य गङ्ग वरुतसत्यतत्यवा ॥ तत्रयज्ञाच्य
 तिर्द्यति सर्वान्यतानिनान्यथा ॥ पून्यराय्यायथा गने गहृस्त्वयचजायत ॥ गहृस्त्वान्यवमाधर्मा
 सर्ववदसमन्वित ॥ गहृस्त्वानि समाधित्य सर्वजीवनिर्जन्तव ॥ तादृशीनिवयथा मिद्विदयस्य नान्य
 वेष्ट ॥ नकमारुण्ययाहीन तद्गुहिविधिनायत ॥ यस्मात्स्विवनसिद्धीति दानानिविविधानिव ॥ राय
 नास्मिरायासमीतीर्थं तय ४ साधनदुर्क ॥ गहृस्त्वानि समाधित्य सर्वजीवनिर्जन्तव ॥ तादृशीनिवयथा मिद्विदयस्य नान्य

यासिर्मयनी नास्मिरायासमीतीर्थं तावदायहितायच ॥ धर्मयुक्तासमीतीर्थं
 द्विदानेकतीति ॥ तनदायलवेवद्धा सुवपूर्वयितामहा ॥ रुवानचोवममीधोवा येष्टुकीमूलात्तये ॥
 दहनयितुन तस्ययुनीवदाम्यहं ॥ यथा मृतनयानन यितुनां किरिज्ञायत ॥ यितुनीनास्मि
 रु चोवकर्मकर्तव्य ॥ ममीयितामहा येष्टुकीमूलात्तये ॥ रायायवतियवान् स्रुष्ट
 श्रुवनिर्ज ॥ तस्माद्रायाविनाधर्म पूरवस्यनसिद्धति ॥ नास्मिरायासमीतीर्थं येषां सगतिदाय
 लु वेष्टयायानसूकलाचवि ॥ ॥ ॥ कुरुलाइ १४ वयी छित ॥ रुवानकामा
 त्वाविनाइ १४ वयी छित ॥ रुवानकामा
 वेष्टुकीमूलात्तये ॥ रायायवतियवान् स्रुष्ट
 श्रुवनिर्ज ॥ तस्माद्रायाविनाधर्म पूरवस्यनसिद्धति ॥ नास्मिरायासमीतीर्थं येषां सगतिदाय
 लु वेष्टयायानसूकलाचवि ॥ ॥ ॥ कुरुलाइ १४ वयी छित ॥ रुवानकामा

क्वान्कामावदत्तं कस्माद्वद्विद्वान्महा॥ कनदायं पुरुषं न तन्मन्त्रिकावर्णवद ॥ कस्मात्कीर्तयन्तुर्लना
 ॥ सुनीतापुन्यतमीराया स्यक्तादूर्वपयाति यः ॥ तस्य पुन्यरुत्नसर्वं वृथा रवति नान्यथा ॥ धर्मावावय
 यद्ये सर्वकामपयाति यः ॥ वृथा तस्य कर्तुं सर्वं धर्मं रवति नान्यथा ॥ धर्मावावयवायूष्मन् धर्मसाध
 तमेती ॥ सत्यं गुरुं सदा देवा तिष्ठति वमहो ऊसु ॥ धितवा गुरुमध्यस्था ॥ एथावाधुनिसर्वदा ॥
 रुयस्त्वाय देवोऽथ ऋषयस्तु नान्यथा ॥ तं सुवाति तीर्थानि पुन्यानि विविधानि च ॥ राय्या यो गन
 तमाधर्मा द्वितीयानास्ति रुतल ॥ गुरुस्तस्य सधर्मस्य गुरुः पुन्यसमन्वितः ॥ सर्वतीर्थमथावेष्ट्य
 न्यस्य नमः ॥ यथा विद्वान् वदोऽथ सर्वः धर्माः सनातनाः ॥ दानावावाः यवर्हन्ति यस्य र्पस्य
 निव ॥ राय्या हीनस्य लाकस्य न सिद्ध्यति नृपा रुम ॥ धर्मकर्मालिपुन्यानि सर्वानि विविधानि च ॥
 ॥ यः राय्या गुरुं तं पूज्यसाधिनान्यथा ॥ समवायथवावत्स्य सर्वधर्मस्य साधनं ॥ नास्ति रा

६२

सती राय्या स्यक्तायाति नवाधिय ॥ गुरुधर्मयवित्यद्य द्वास्तु धर्मस्य तं रुत्नं ॥ तया विना यदातीर्थं ए
 मूलालूय ॥ न्यादुरुस्य धर्मस्य नृन्मन्त्रं विना विना ॥ सुयुक्तं एव यथायतं ॥ एव दानं ददाति सः ॥ राय्या
 मीनास्ति सन्दर्भः सत्यं सत्यं वदाम्यहं ॥ गुरुस्तस्य धर्मस्य राय्या रवति सामिनी ॥ स्वयं वदन्ति ताम्
 र्त्नं स्वरुत्नं नाम गायमं ॥ तदन्तर्भवतु भक्तिं धितवा हस्तमानसा ॥ तनायितु किमायानि सैरुक्ता
 सुगतिदायकं ॥ राय्या पूज्या विना याहि सन्तविरुत्नारुवं ॥ ॥ इति प्रीयद्रूपवा ॥ रुमी स्व
 ययितु भावनं ॥ तन्मन्त्रं विस्मयन्तं धर्मं वाक्यवदस्व ॥ ॥ धर्म उवाच ॥ गुरु गुरुं महावाक्यं
 ॥ तस्या रुत्नं न वेकं ॥ स्मत्वा पूज्या नितीर्थानि पूज्यस्व सुवा रुमान् ॥ तीर्थयात्रा कृता सिद्धिः तव
 नकाकीयववेद्यदा ॥ विरुत्ना जायत लाकं तन्मन्यनि देवता ॥ यस्माः सिद्धिं तदायानि यदास्या
 रुत्नं यूनः ॥ ककलायि सधर्मात्मा स्वर्गं पतिपक्तिः ॥ स्वर्गं पाप्यमभावी दृष्ट्वा तां यतिव

तां ॥ सार्थवाहं नतनायि. स्वस्मान्वायवृद्धिमान् ॥ तयासुमागतेदृष्ट्वा. रुक्मिणीधर्मकाविदे ॥ कर्तुं
 हाराग. रुक्मिणीवर्धनवृद्धया ॥ ॥ सुतउवाच ॥ अथर्वेधः सकल. स्यासाहं सुयुधर्क ॥ व
 सोमहान्मानो. दाम्यस्योमनयसुदा ॥ अथभवततावद्भा. दव्यायकामदेवव ॥ सवदवाः सगन्धर्व
 वर्ववयसवत ॥ ॥ रुक्मिणीउवाच ॥ कस्यपुन्यपसङ्ग. तयस्यसुवाकमा ॥ सहाय्यायवर्
 ला ॥ अस्योऽसत्पुनरुद्धात्मा. दातुकामावर्तव ॥ समोसनसुसंधार्क. पूर्वैरुक्तानमवच ॥ तस्या
 मदवगाऽसव्या. दधुवस्यपुनःपुनः ॥ यदिदुष्टामहाराग. मुयादवाः सनातना ॥ अन्यकस्ययः
 रुवर्गादिपसादत ॥ यस्माद्विवेकपूर्वक्य. सहाय्याश्चिगामदे ॥ गन्तुमिहाम्यहं दवा. यदिदुष्टाम
 कु. स्यान्नपविहयत ॥ रुक्मिणीमहत्पुन्य. ललितैस्सुखीतत ॥ गन्धर्वगीततत्त्वज्ञो. नन्देदुष्टाप्रवा
 तां ॥ नावीतीर्थसमाख्यातं. अन्यत्किंविद्वदामित ॥ नतकसर्वमाख्यातं. वत्सख्यानमनूहर्म ॥ यः

ल्यनससत्पुन. पूर्योर्नेमयत ॥ मादतधनधान्येधसहृत्कर्तुं सुखीरुव ॥ यतिवतारुवत्माच
 वदेधनसंज्ञय ॥ धर्मस्त्वास्त्वायतवाहन सदावावः सुखीरुव ॥ ॥ रुक्मिणीउवाच ॥ ससुखमाप्नाति. पूर्योर्नेमय
 लुवेध्यायानमकलापारख्यानसमुपे ॥ ॥ वत्सख्यान ॥ राय्यातीर्थसमाख्यातं. सुर्वतीर्थक
 हाकुरु. कलुलानामवेदिज ॥ सुकम्मानामसत्पुनः ॥ कलुलस्यमहात्मनः ॥ उवृतस्यमहात्मानो. धर्मस्त्वा
 कययातत ॥ धर्मस्त्वाशवसंयुक्ता. निवक्तवमहर्निह ॥ तस्माद्वदानधीतस. विदुःसोऽन्यनक ॥
 पुर्यालनः ॥ श्व. स्नानशुद्धिनिर्वाहयि ॥ रुक्मिणीवत्सख्यान. तद्वानितमथाव ॥ माताविश्वय
 त्मनः ॥ तयस्यमहाराग. निवाहवाजितसुय ॥ दमस्त्वसमाधित. कामकोधीविहितस ॥ द
 तियथागद. कस्यविद्विजसहृम ॥ स्वस्मान्वाहर्गत्वा. स्तित्वाकाग्रमानस ॥ वद्वत्पुनमथावत्वा.
 कारितस्यधीमत ॥ तमग्रतःसर्वविध. सुदर्शीतिविधात्वत्तः ॥ सार्थवाहं नतनायि. विषयस्यनरुदय

॥ कर्तुमर्गलपूषं. रुरुगगमनतदा ॥ समावष्टसधम्मात्मा. धर्मस्यापिविविधित ॥ समाकल्पमि
 ॥ वकावष्टुद्वयाध्वं. दवपुङ्गुगिरु. कित ॥ दितवाद्यवगभवा. विमानेयसमागताः ॥ दुष्टवृ
 ॥ सगभवा. सत्याः सत्यनताधिता ॥ दुष्टकोरुमहात्मानो धर्मस्तु. सत्ययतिता ॥ राग्ययासकुरुदने
 गय्यायववीदोर्दु. रुवकोरुसमागता ॥ ॥ ॐ उवाच ॥ अथासुतीमहारागा. सूकलायावमीग
 ॥ तस्याप्यविमहात्मा. अत्वा रुरुसहवित ॥ तयासहसधम्मात्मा. रुवयाकल्ललाचन ॥ नना
 ॥ अययः पूषः ॥ कयो कत्ताममायवि ॥ अन्मयन्मनिदवानी. रुकिमवीकवाम्यदि ॥ धर्मसिधवति ॥ स्यान्म
 यदि रुष्टामहोयन ॥ ॥ दवा दुष्ट ॥ नवमस्तुमहारागा. सर्वकवरुविष्टति ॥ पूषवृष्टिस्तुत
 ॥ अयवागता ॥ ततादवाः सगभवा ॥ स्वस्तीरुनीनयाकम ॥ ववदत्तापुङ्गुभक्त. कृत्यमानायतिव
 मी ॥ यः ॥ ॥ तिनवावागन्. सर्वपाप ॥ यमयत ॥ अद्वयात्तनावी. सूकलाख्यानमरुम ॥ सोरा

63

॥ वत्साव. रुन्मरुन्मनिनान्यथ ॥ वाद्वत्सावदविद्यासः ॥ क्रियाविजयीरुव ॥ धनधन्यैरुतस्य. रु
 ॥ योरेः यवद्वेन ॥ वियुत्ताजायगलक्ष्मी. रुनधन्यैबलैरुत ॥ ॥ ॐ तिथीयद्वयवा. लेरुमिख
 ॥ वृती. रुरुमाहर्म ॥ पिरुतीर्थसमाख्यादि. यशातावेर्गयर् ॥ ॥ ॐ विष्टुवाच ॥ कुरुकोरुम
 ॥ धर्मस्तुतासुकाविदो ॥ दवाताहिमहावृद्धो. रुवयायविपीठितो ॥ तयाः ॥ दुष्टवृष्टिस्तुत
 ॥ यनकल ॥ सर्वावावयवादाना. धर्मस्तुतानवत्सल ॥ श्रीगर्मावहनैवक. रुवो. यस्वयभवस ॥ याद
 ॥ विशाचवागन्. उपवय्यायिकावय ॥ ॥ सूत उवाच ॥ पियत्तानामविष्टेक ॥ कस्यपुस्यनरु
 ॥ यस्त ॥ दत्तवत्तगताधीमान. कमात्तनियवाय ॥ सर्वद्वियानिसुयम्य. मनभ्रानीगुर्गद ॥ नष्ट
 ॥ मयो. रुरुत्वा. मानन्दमुखयैकज ॥ रुम्भकापुमथा. रुरुत्वा. सस्तिनाधर्मवत्सल ॥ नर्ववर्षमरुभ्रकी. सी
 ॥ स्यनरुदय ॥ कस्यकायात्ममरुता. वविषादीकितरुम ॥ यथावद्गुप्यरुथविष्टोनवाकम ॥

अथ भगवाद्ब्रह्मसूत्रं ॥ यद्विदुः शान्तिवर्धनं ॥ ब्रह्मीकस्तु भवति ॥ यिष्यन्ता शान्तिं तं ज्ञेया ॥ सर्वादिनि
 श्रुती ॥ तयन्नायव तस्मात् ॥ गते वा जना तन्ने ॥ मूनेस्तस्य महात्मनः ॥ शिकाली ध्यायमानस्य ॥ वर्षाणीता त
 ना ॥ श्री विवर्धनस्य ॥ गतानि तस्य तया ॥ तस्य मूर्द्धितो दये ॥ यथा वर्षे कर्तव्यं ॥ ब्रह्मसूत्रं ॥ सिद्ध
 कामं ॥ तैत्तिरीयस्य सिद्धान्त ॥ सर्वकाममयी सिद्धिः ॥ स्वतः परा विद्यति ॥ समाकल्य महद्वाक्यं ॥ यिष्यन्त
 वाचस ॥ इदं विदुः शान्तिं सर्वं ॥ मम वक्ष्ये यथा श्रुते ॥ तथा कुरुध्वं यथा श्रुते ॥ विद्याधरो रुवा मयि ॥ नव
 वर्षदत्त्वा ॥ ययस्तु मे महात्मनः ॥ गतं धृतं यदवेषू ॥ यिष्यन्ता द्विजसकलम ॥ ब्रह्मसूत्रं साधयन्निर्त्यं ॥ व
 मगमी महीयते ॥ सर्वसंयिष्यन्तानाम् ॥ विद्याधरो महामतिः ॥ सज्ञाता देवता कषू ॥ सर्वविद्याविष्णव
 चतुर्थं पुत्र्यं कर्तुं मद्यता द्विजयूगव ॥ यैर्यचिन्तयते वक्ष्यं ॥ तैर्हि वगमानय ॥ नवैते पुत्र्यं ज्ञात
 वाच ॥ नवैर्हि कल्पमानस्य यिष्यन्तस्य महात्मनः ॥ क्लृप्तामानसि कीर्तये ॥ सावस्तु सन्वाच ॥ सर्वस

स्माद्ब्रह्मसंगर्वं ॥ भगवत्पुत्रनात्मकं ॥ सर्वव्याप्त्युत्तमं सिद्धिं ॥ नार्हमन्यतवेव हि ॥ वक्ष्यामि हि कर्म ॥ सर्व
 विलयात्तये ॥ समावीर्षु महामूर्ख ॥ रुवान्गर्वन्त्वमात्मनः ॥ कुरुलस्य सूतो विद्वान् ॥ सूकम्मानामय ॥ स
 न ॥ लोकनासि महारुहानी ॥ तत्समं ॥ इदं यिष्यन्त ॥ नदहन् न वेदानि ॥ न क्लृप्तं न विचिन्ति ॥ कुरुयस्तु
 य ॥ धर्ममेवार्थमुरुर्म ॥ स्वकुरुवावी धर्मात्मा ॥ यिष्यन्ता त्वतः सदा ॥ यदा ध्यायन् सीयन् ॥ सर्वं सा
 दहन् ॥ ॥ यिष्यन्त उवाच ॥ कारवानय किं कुरुय ॥ मामवेयं विदुस्मति ॥ कस्मान्निन्दसि महारुहानि
 वावी नस्य साधते ॥ वदन्त्वमुरु ॥ इष्टं ॥ क्लृप्तं यद्वै स विदुर्वै ॥ किन्वा वक्ष्या विदुर्वै ॥ किन्वा वक्ष्या विदुर्वै ॥
 स्य तयसः साधते ॥ इष्टं ॥ कुरुलस्य यिष्यन्तस्य ॥ वालस्य यिष्यन्तस्य ॥ यथा तनासि वेदानि ॥ यवाधी
 नैतवेव हि ॥ नवमा कर्तुं तत्सर्वं ॥ सावस्तु न पश्याति ॥ निजगादयन् वक्ष्यं ॥ सर्वं गनमुरुधर्म ॥
 कुलस्य धर्मगत्वा ॥ सत्यधर्मसमाकलम् ॥ सूकम्माना नृणां दृष्ट्वा ॥ यिष्यन्ता त्वय वाच ॥ इष्टं ॥ यन्म

यादान् उयविर्हृन्पाळ्म ॥ महारुक्माविर्हृन्पाळ्म ॥ सर्वज्ञानमहाविधिम् ॥ कृत्तुलस्याधिपूजम् ॥ स
 म्भक्तान् कर्तयन् ॥ आगच्छस्वमहाभाग ॥ विद्याधरमहाभाग ॥ आसनेपाद्यमर्चये ॥ ददोतस्मैम
 मागतं ॥ यस्मादागमनेतद्य ॥ तत्सर्वं यवदाम्यहं ॥ वर्षादिहिसहस्राणि ॥ शीतियावत्स्वयातय ॥ त
 म्भक्तान् जानासि ॥ गर्वमद्वहति त्वया ॥ दृष्ट्वा तवैष्टितं सर्वं ॥ सावसेनमहात्मना ॥ ममारुधनैकधि
 कवान् ॥ सर्वज्ञानेवदन्माहि ॥ सर्ववश्यगुर्वीश्वर ॥ ॥ सकम्माडवाच ॥ एवममकवानथाव
 तमवैयवदाम्यहं ॥ एवमस्मासधम्मात्माविवरामनृपनन्दन ॥ ॥ यिप्यलडवाच ॥ त्वयिवश्य
 कमेवाद्य ॥ वक्ष्यामि त्वयि कावर्णं ॥ तमवाच सधम्मात्मा ॥ सकम्मायिप्यलीयति ॥ ॥ दद्यात्ताकपालात् ॥
 यद्दवाग्निं त्वेयुवागमा ॥ कस्मास्मता त्वया विप ॥ ततान्कावर्णवद ॥ ॥ सकम्मावाच ॥ अ
 त्यर्थं समाहूता ॥ अस्मेवमहात्मनः ॥ सर्वज्ञानेवज्जध्वं ॥ ॥ त्ववाच सुवान् सति ॥ तमूचुस्ततः दव

योहि वाचत ॥ तल्लवदनसंदह ॥ एवमूचुस्ततः कमा ॥ रुक्मायुगमातानदवान् ॥ वर्षवद्विज्ञातुम ॥
 पितामहैश्वर्यलाके ॥ यथात्वं ववामम ॥ तदन्माताचदवत् ॥ ववमन्नेयावथ ॥ ॥ दवाडुव
 एवमस्मागतादवा ॥ स्वलोकेनृपनन्दन ॥ सर्वमेत्वर्यमवेत् ॥ तस्याऽग्रयविदिति ॥ दृष्ट्वा तु कौयिप्य
 र्य ॥ यवाचीर्ननुकीदृष्ट ॥ ॥ सरावमूरुया ॥ त्वेव ॥ वदस्ववदताम्व ॥ ॥ सकम्मावाच ॥ अत्राची
 जगन्नाथ ॥ सर्वज्ञायायके ॥ यतु ॥ अस्य सूर्येन दृष्टेहि ॥ कनाप्यवदित्यागिना ॥ प्रीतिववदत्तव ॥ नव
 तिलेलायवा ॥ मिना ॥ तवामकमकर्तुं ॥ सत्तु ॥ तिस्रसाक्रिद ॥ गतिदीनावज्जसाहि ॥ सर्वज्ञविद्व
 क्ति ॥ यनपथ्यनिदवत् ॥ मूनकत्वदर्शिन ॥ सवयथ्यनितान् सर्वान् ॥ सत्तासत्यवदं कितान् ॥
 तज्जामूर्ति ॥ सवाकाग ॥ मकवर्तुमनक ॥ ॥ अष्टमूर्तिर्विहागव ॥ यस्य तज्ज ॥ सदृश्ये ॥ ॥ एवमेवमिय
 प ॥ प्रीतिवाख्यातिनिधिर् ॥ वास ॥ त्वेवद्विज्ञानाति ॥ मार्क ॥ त्रयचतस्र ॥ ॥ अत्राचीनेषवस्मि ॥ न

॥ यज्ञं सः सुकर्ममहात्मना ॥ ज्ञागतीयित्वा दृष्ट्वा द्वावयं कामदामतं ॥ ज्ञासनात्सु सुकृत्य
 ददोतस्मै महात्मनः ॥ निर्विघ्ना सिमदां सारुः कृतलनं यवर्तुतं ॥ निवामयश्चर्ययुक्तं पिप्यलनं स
 तातय ॥ तफमवमहारागः सुखं यः पाकवान्ववम ॥ वस्थत्वेव त्वया पाकं कामवावसु येवव ॥ तं
 धनं कथितं मम ह्नुनमनूतमं ॥ ॥ यिप्यल उवाच ॥ अस्मै यः सावसाविषः सविहीविषय
 वानयावः सविहीविषिसावसः ॥ बाह्मलत्वे महात्मानं विद्वितीयवमश्चरं ॥ अन्यार्त्तं एकं सवुहि
 त्वयि वर्यं जगत्सर्वं मिति पुष्टमरुतल ॥ तन्मन्त्रं कोटुकी विषुः पुदग्यययन्नत ॥ यत्थकोटु
 कयात्नात्थः दवात्थानियवागमा ॥ समागताः समाहूताः नागविद्याधवास्तथा ॥ स्वकर्मोर्गततः पा
 र्वाव ॥ अयमवसुसुपाकाः विद्याधवा हि यिप्यल ॥ मामव कुवता विषाः विष्यवत्थस्यकावर्त्त ॥ य
 स्तुतगादवाः सुकर्मोर्गमहामतिः ॥ तस्माकीदृशी विषः विरुत्तनेव जायतं ॥ वरववयरुदतं मनसा

७७

देजालुमः ॥ अत्र लीदरुदवन्दः ॥ सुकृतिरावसयुता ॥ मातापिताः स्वभनित्यः भगवद्वमनूतमम् ॥
 ॥ दवा उवाच ॥ यिरुका सिविषुदः रुक्मातववर्द्विजः ॥ सुकर्मनः पूयतावाचः पीषायकः सदैवते
 तुक्ते यिप्यलनायिः कोटुकीमरुदकुतं ॥ तम्वायसधर्मात्मा यिप्यलः कृत्तुलात्मजः ॥ अत्राचीनीदिय
 व ॥ अत्राचीनस्यस्यस्य लिङ्गमववदामितं ॥ तनलाकाः यमाद्यन्तः ॥ इन्द्राद्योः सववाववाः ॥ अयमव
 दत्थवः नवकुंठकितापिसः ॥ अयदाः कवांनालत्वेः अकः सुमुखतर्कितः ॥ सर्वयत्थतिवैकर्मः क
 र्वयविद्व्यतं ॥ सावहीनायिगुद्गातिः यादहीनः यधवति ॥ सर्वगुद्व्यतविषः व्यापकः यादव
 त्कितान ॥ व्यापकीविमलसिद्धिः सिद्धिर्दसर्वनायकी ॥ यनजानातिमहायागीः व्यासामाकः सुयजववा ॥
 वसेवमेयत्वेकः सुत्समानासिवायवः ॥ गुह्यगीतागुलह्लासीः सगुलः खेवनिगुलः ॥ यवाचीनयव
 षामिः ॥ सुखकाग्रमानसः ॥ यदासेद्व्यरुतात्माः स्वयमकः ययक्यः ॥ अयमव्यामिमाकायः

उथामहामुनिः॥ स्नानमिच्छति यागमात्रा निर्विघ्नं लभेत् ॥ नमः माननस्य दृष्टं ॥ लघयर्थं कृतं
 धर्मः ॥ योगनिष्ठागर्तकान् लखचक्रगदाधरं ॥ नृकानावीमहाकाया कल्लभं नवथायमा ॥ दृष्टाकावा
 विस्तीर्णं यश्च याजनमायतं ॥ तस्मिन् यत्नमया दद्यात् मां कल्लभं उथामहामुनिः॥ सन्निवन्धमूर्खनापि का
 लयति तस्य कलवः॥ नृस्याहं वैष्णवीति किं कालवति विहायते ॥ मामर्वावेदिविषयं सर्वमाया समन्ति
 तेष्यत् ॥ तस्यादवांगतायाश्च मां कल्लभं उथस्य यत्नतः॥ तस्य नान्या समस्त्यन्तं यद्गङ्गाहटकपरी ॥ त
 द्वाद्यालाकपालाश्च दवाश्चान्निपूर्वागमाः॥ नृवाचीना नृमीलाका यवकुनिङ्गनरुय ॥ यवाचीनस
 र्गः पुद्गे सिद्धि समन्ति ॥ यवाचीनस्य यद्गुय विद्याधवतवाग्रतः॥ सर्वमवसमाख्यात मन्यक्किं तव
 वता मम वरुणं विन्दति ॥ नृवाचनं गतिं विद्यात यवाचीनं गतिं तथा ॥ तस्मात्कर्म्यपर्वकान् त्वया च यवि
 तस्यैव तयसा रावा रुवङ्गान् महदयः ॥ तस्यैव वदस्व व कनकान् तवाकुलं ॥ ॥ सुकम्भावावा ॥

७७

साधितं दानं यन्मकालं सुकर्मजं ॥ सुकर्मकीपुत्रानामि दितुमात्तु यपूतनं ॥ उरुथास्तु सुकर्मजं मा
 गोदिकमवय ॥ त्रिकालं ध्यानं सीलीन साधयामि दिनदिनं ॥ रुक्माशवनवन्दामि पूजयामि मूलावतः॥
 त्रिकालं पूजयाम्यतो रुक्मपुद्गेन वतसा ॥ स्वकुन्दली तया चारी वरुणं विद्विष्यत् ॥ किम् नृन्धन
 मवमवर्षा यत्कुलं पापतद्विजे ॥ तस्कुलं तु मया दृष्टं विरुलुगुषण दयि ॥ विरुलुगुषण दयि
 याधिनस्यैव ॥ नृन्धानि तत्ततीधनि यन्धानि विविधानि य ॥ रुक्मं तानि पूजयामि विरुलुगुषण
 यतः ॥ विरुलुगुषण यापूनी पूजयामि तान् रुक्म ॥ सुकर्मजस्तु सर्वस्य मिहं वयं वरुण ॥ जीवमा
 विरुष्यति ऋषयः पूजयाम्यन्ताः ॥ जयालाकास्तु रुष्यति विरुलुगुषण दयि ॥ मातापितास्तु यः
 प्रपार्थयः पितृवमातृवतथा ॥ रुक्मावेराज्यं नित्यं तस्य पूजयाम्यहं ॥ नृन्धमं धस्य यरुस्य पूज
 नयानादिकं कृतं ॥ रुक्माश्च रावयकान् रुक्मं नापि पूजितो ॥ सर्वज्ञानी रुक्मादि यतः कीर्ति

तित ॥ यावत्सोदयमायानि यत्स्यसुखदाऽसदा ॥ ॥ इति प्रीयद्मयूवा लरुमिख ॥ वे ॥ ध्यायार्य
 यत्स्यपि हि सदा ॥ यत्स्यम्वकलभययो ॥ सर्वतीर्थमर्थस्नानं यत्स्यपि यज्ञायने ॥ यतितीवकलं वृद्ध
 न्यैवदान्यदं ॥ विष्णुस्य वसनात्मा ॥ जायत नारायणाय ॥ ययातिवैष्णवलाकं यदपायी हि यानि लि ॥
 नर्कमायुति ॥ दावर्णकिमिसेकलं ॥ कदात्यान्नुसमाहूता ॥ पुत्र्यामिहसायने ॥ नययातिमृताह
 ॥ पुनः स्वना विज्ञायते ॥ गृध्रायिज्ञायते इष्ट ॥ ऊनकाटिगतवयि ॥ तावतो कलसते पूरः कटुके च चनेन
 रीयाक वसलाव ॥ आवयुगसहस्रक ॥ नास्मिमाहममस्तीर्थः पूरावर्णवितताय ॥ तावत्तयहिताय
 नीयथा हि स ॥ पितृमाह यसाधने ॥ सीतार्तकानमूरुर्म ॥ जलाकार्यममरुसु ॥ सीताममवधित ॥
 कानममूरुर्म ॥ पितृमाह यसाधने ॥ कानयूजयत विद्वान् ॥ मातर्वयितवता ॥ सोऽज्ञयाऽज्ञवधीर्तते
 यवदानिवथका ॥ यज्ञाव सर्वेषां शालि ॥ तीर्थानि विविधे निव ॥ रुक्मिणितस्य वैरुल्य ॥ यनमातानयूहि

७७

सुखस्य वैयह ॥ दानमर्चनसंगय ॥ यितव्ययुजयनिर्त्य ॥ रुक्मिणवितनतयव ॥ तस्यज्ञार्तममस्तीर्थ ॥ यमकिं वृ
 ता ॥ तस्यसदाससीसिद्धा ॥ यज्ञायाऽरुलदाऽक्रिया ॥ नतदर्थसमाह्वानं ॥ धर्मसंगसुप्रतमयो ॥ पितृरुकि
 योर्क ॥ मरुत्यायं यवाह ॥ तवृणाथोववणापि ॥ यिज्ञातकनरुतल ॥ उर्वरुत्तामयायमी ॥ दावतोऽहुड
 ध्यायार्यनिधिरुतीर्थनाम ॥ ३२ ॥ यिप्यलडवाच ॥ पिदुः पुसादरावाह ॥ यइनासुखमूरुर्म ॥ कथं
 धापि ॥ वदमकुरुत्तात्मज ॥ ॥ सकम्भवाच ॥ गृयतामरिधस्यामि ॥ यविरीयायनागने ॥ नद्यस्य
 ॥ वकावमूरुलानेयि ॥ मखानामध्वमधना ॥ मिथोज्ञातमूरुर्म ॥ वाजययनीयपि ॥ अन्यानयज्ञो
 ॥ ययातिसत्यसम्पन्नी ॥ धर्मवीर्यमरुमर्ति ॥ नन्दयदगतावाजन ॥ यस्ययूगयदीस्वक ॥ ययातिऽस
 नधर्मरु ॥ पुन्नाधर्ममनूरुर्म ॥ यज्ञतीर्थदिकीसर्व ॥ दानेयूनीवकावस ॥ वाईवकावमधवी ॥ स
 रुत्तमन ॥ रुत्तयूगाध्वत्वावऽरुदीर्यवलविकमा ॥ तथानामानिवस्मामि ॥ इत्येवकाप्रयिप्यल ॥ त

क्लृप्तुयविमाधितः ॥ दिवंगकमहाबाहुः स्वकर्मणामहामते ॥ मय्यत्वेदं ववाञ्जनं कृत्वा क्लृप्तुयविमाधितः ॥ यथ
 यथायथाकृताहमो यद्वादानेतयस्यते ॥ तथातथाकृताहमो यत्नः सगन्तुत्वेनवधवः ॥ ॥ यथाति
 नः ॥ ॥ मागलिबूवाच ॥ यत्नेवायाङ्किर्नकार्यं यवान्मकेमिदंनय ॥ तत्तुवचयवित्यद्यः दिव्यनायि
 जन्मि ॥ ॥ यथातिबूवाच ॥ यवान्मकंनकायनः सुकृतेइष्टुतेनवा ॥ ॥ इत्याद्येवयुयान्धवाः न
 यस्ययतनंरुव ॥ ॥ दृष्टान्दृष्टतस्मै यत्येकमर्त्यमदुल्ल ॥ विहार्यनेवयश्चामि धर्मयुन्यस्येवाधि
 य ॥ ॥ आत्माकायश्चद्वावगो मिदंनूपावरावधि ॥ कायमिदंयवित्यद्यः आत्मायातिसन्निधिग ॥
 नायिः समकायनचात्मुनः ॥ यस्मात्त्येवत्तुयार्थः सन्धिर्जुर्जुवितःसदा ॥ ऊवयायाद्यमानमु नजी
 वित्यर्थसयगिस ॥ ॥ धर्मसन्धनयन्येधि दानेनैयमस्यमे ॥ ॥ अथमध्यादिरियं क्लीर्थस्यमने
 यथातिबूवाच ॥ ॥ कस्माक्कासमूयना कस्मात्कार्यंयपीत्य ॥ ॥ ममविरुवतःसुतः वकुमर्हसिसरु

ना कायमध्वनयोरुम ॥ ॥ वीरुतात्मकःकाया विषयेऽयश्चरित्वाधितः ॥ यदात्मात्यद्यतंवाञ्जनं सकाय
 जन्मि ॥ ॥ मघात्प्रवर्ततेनायः ॥ नायःपृथीः ॥ यकातय ॥ ॥ ॥ इदमायातिसापृथी यथानावीवजःस्वत्ता ॥
 काद्विजायतनूर्यः रूपकायमनन्यथा ॥ यथापृथीसृजंनम् ॥ ॥ असेऽववतिरूपतः ॥ तथाकायःअवनिर्त्य
 द्वाक्येयश्चरुयतः ॥ यथाकाष्ठाद्वद्वि यूनःकार्ष्यहालथ ॥ ॥ कायमध्ववसादग्निः सुद्वयवयजाय
 त्वातिविषतवद्रिः सुद्वदीर्यन्तसंहाय ॥ ॥ कथवाग्निरुवत्तस्माः सर्वकायपुष्पगकः ॥ वसाधिव्य
 कटिर्गालः सर्वश्ववसुसीधिवू ॥ ॥ आबन्धतिष्ठतवद्रिः सचवद्रिः पवर्ततः ॥ ॥ वसाधिव्यवत्काया
 योमम्माविचालय ॥ ॥ तनेवजायतकामः सत्यरूपारुवन्नप ॥ सकामाग्निः समान्यागः वलनागक
 ना ॥ ॥ मेधनस्यपसीगनः मूर्कतकर्मकरुतः ॥ ॥ तज्जानीनारुवत्काया वलहानिचजायतः ॥ वलहानि
 त्वाधितयान्नीतिः ॥ ॥ कृन्धदरावाजायतः ॥ ॥ अतीवजायतवायुः पचत्वादाबुल्लकतिः ॥ ॥ विवर्तुइष्टवसे

मते ॥ यश्चक्षुःश्रुत्तकः ॥ तवीवायं रुमोत्थार्गकूबुधदि ॥ दिवीर्यसमास्तुय ॥ शुंरुतागन्मनावमान ॥
 ॥ यथातिवृवाच ॥ यनकायनमिद्योति सूकतेइकृतेगुवि ॥ मातलनकथंत्वाद्य ॥ गकंलाकंतयोडि
 दधनायिवरुक्ति ॥ ॐ तवमानवाऽसर्व ॥ यायाऽपुन्ययसाधकाऽ॥ तविकायैयवित्यद्य ॥ नृधुद्वैव
 ॥ नृधवा ॥ नृधुद्वैवमातल ॥ काविऽलयादिधर्मस्य ॥ रुमोकायैयवित्यडऽ॥ यायपुद्वैयराद्वै ॥ का
 न्यस्यैवाधिकी ॥ सत्यधर्मादिकीकर्म ॥ यनकायनमोभवऽ॥ समर्पयतिथामर्त्यऽ॥ तन्वेकत्मादिसर्ज
 नेऽधिगऽ॥ ॥ मातलिबूवाच ॥ सत्यमूकैत्वयावाजन कार्यत्यद्यययातिसऽ॥ समधन्नास्मिग
 ॥ नृजीवत्यकुमरुसि ॥ ऊवादीधैयरु ॥ ग्रामो ॥ नृरुकोरुसनकति ॥ काकलवाकलाखला ॥ डी
 सयमनेकथ ॥ सयन्यैऽसुकतेऽन्ये ॥ ऊवानेवयधर्पते ॥ यातकेऽधमरावाज ॥ यवैकायमवसा ॥ ॥
 नृसिसरुमे ॥ ॥ मातलिबूवाच ॥ रुकनकथयिष्यामि ॥ ऊवायाऽयविकानर् ॥ यस्माच्चयैसमत्य

४६

न ॥ सकायऽयविवरुते ॥ वद्विनादीयमानसु ॥ सवसऽयद्वलनय ॥ तस्माद्विजायतधूमा ॥ धूमान्मद्यध
 ॥ ॥ तस्माच्चजायतगन्ध ॥ गन्धादमानयारुम ॥ वसात्परावतचान्न ॥ मन्नाच्चकानसंगयऽ॥ ॥
 प्रवन्निर्त्य ॥ वसधवारिसर्वगऽ॥ गन्धच्चजायततस्मा ॥ इन्धमादमारुवत्यनऽ॥ तस्माद्यैरुमरुवद्वि ॥ ई
 दयवयजायत ॥ नूनमिकनिसस्तीव ॥ ययसावसमन्वित ॥ यदानत्तरुगैचान्न ॥ मूदकीवापिरुगल ॥
 वसाधिवैरुवदाजन सत्यवद्वि सदृश्यते ॥ वसनपीथमानसु ॥ रुवयथावजायत ॥ वीवीद्विष्टि
 वत्काथा ॥ नित्यपूष्पातिसस्मिगऽ॥ वसन्नुवधमायाति ॥ वलरुपारुवरुदा ॥ नृविवकायचवत्तवी
 वलनातकवानय ॥ मेधूनस्ययसऽहन ॥ विनामावश्चरुतकत ॥ नावीसंगयत्यादी ॥ यीतिगाकामवद्वि
 ॥ वलरुहीनायदास्याद्व ॥ इवलावद्विधविगऽ॥ सवद्विऽयववत्कार्य ॥ त्सादिगैरुकर्मवच ॥ शुक्
 ॥ इऽवसंगक ॥ नृन्यवद्विस्तुगलुगऽ॥ दृष्टाग्रुतामुयानावी ॥ तच्चिलागमगसदा ॥ रुफिन्नजायत

काथ. लालयविरुवर्त्तनि ॥ निरुयासस्वरुयायानार्थोत्तम ॥ वल्लहीनायथाकाथा. म
 धारुत्वादिनेदिन ॥ समवतचिन्तनार्थी. यथावाद्द्विषिकानव ॥ तथातथावद्वाय. सुना. लालयनव
 यालिनीकययय. द्वावरावतिदाव ॥ सुववाडुमाः सर्व. रुवयायविपीठिता ॥ नागमार्याति
 सु. मातलिः कसावधि ॥ ॥ ॐ तिषीयन्नयना. लालयमिख. लुवे. लालयारुवानुचिरुती. र्थ ॥
 याति. तन्मर्त्तकायवद ॥ ॥ मातलिः ववाच ॥ र्थवानामयिरुतांतां. संगतिनामिरुयन ॥ क
 पीठिताः सर्व. स्वस्वस्वार्थययानित ॥ स्ववसाधिकायथी. रुयदावाडुनिकल्पिता ॥ वसेः क्रियात
 जायन्. वल्मीकायमेकादया ॥ तद्वत्काययजायन्. गलुमात्ताविचरिका ॥ किमिलिचिद्यमानव्य.
 काथार्यनघुषात्मज ॥ कथेषां समायोग. दिव्यातिनवववे ॥ काथयार्थिवरा. लय. समानार्थ
 र्थकायस्यरुयन ॥ ॥ ॐ तिषीयन्नयना. लालयमिख. लुवे. लालयारुवानुचिरुती. र्थ ॥ ३४

स्यायिमहीतल ॥ पुनः पुजायनकाथा. यथाहियतनयूवा ॥ कथमल्पयतदह. सुन्मविसुवतावद ॥
 यजायन ॥ तद्वद्वर्म्मावकेन. दवनामाययादिका ॥ मद्यः पुजायनदिद्य. गवीर्वरुतसावत ॥ कर्मलव
 वाह्या. मल्लुत्मादिकयिग ॥ किमिकीटाः यतिगयाः स्वदज्ञानामदहिन ॥ मल्लुजाः यकिगः सर्व.
 वन्मडुष्माविषाचिता ॥ वायनाधम्यमानव्य. रुज्जीर्वयययत ॥ यथाहुकामिनीयाति. सीसिकान्यर
 रुव ॥ यधुनालीततः काहु. काहुमय्यरुवयन ॥ यरुवायुवकीर्व. कीवारुलुलसीरुव ॥ तलुत्ताव
 धः रुत्तसावाद्याः लवाः रुदायकीलिता ॥ नताल्लनामदिताव्य. जनवत्ययसिस्सुता ॥ गृथद्विषल
 याग. दनेकास्वादगिता ॥ रुक्मरायवययय. लव्वीवायवयिकिली ॥ तयारुदाः वरुगव. मधवा
 ययतिकमात ॥ म्नायकुरुकमाहव. सवायः कवतद्विध ॥ सयविष्मन्नम. यव्वीकत्वायथगुल
 वायनाधम्यमानाधि. तयव्वीकवतगुल ॥ तदन्कव्वया. लन. समनात्यवतयन ॥ दिधारुवनिगत

५०

[illegible]

काशिका. दन्ताकिष्टनर्मवद ॥ मलाष्टयात्कलस्वदा. विष्मर्गदादहास्मृत ॥ द्रव्यदायगिवद्वाप्य
 यवयतयन ॥ मीतययतितानाश्रय ॥ कृष्टुदहमेमतेत ॥ तगःमानातिमधुक्. तवीयत्तव्यवस ॥
 वकाशामानिमासव्य. कणनायव्यमासते ॥ स्नाथाम्मज्ञासुथस्कीनि. नखामज्ञासुर्मरुवा ॥ क
 म्यपविष्मम ॥ शुकादहस्यमरुव ॥ शुकात्तयदादार्थ. निद्विषयानिमैस्तिग ॥ तदातदायनास
 तयानि. कर्मरिःस्वेन्नियामित ॥ शुकात्तयवकमकसु. मुकाहात्कलल्लरुव ॥ यश्चवागवकलल्ल
 यष्टवससुत्तयदर्व ॥ यादियादोतथयात्तु. कटियाव्वतथेवव ॥ मासद्वयनयव्वति. कमः ॥ स
 ल्यादियथकर्म ॥ मूखान्नासावकात्तुव. मासेर्ज्ञायतिर्यचलि ॥ दंतयौकिसुथजिह्वा. जायतय
 यजायत ॥ संवथायव्वगव. मासेर्ज्ञायतिसकलि ॥ श्रीगयत्यंगमपुष्टु. निवःकंणसमन्वित ॥
 हाववीर्यव. वद्विधनवसनव ॥ नासासुगनिवद्धन. वद्धतसदिनदिन ॥ तगःस्मर्तिसंल्लरुजीव.

तश्च हंयूनर्मृत ॥ नानाथानिसहब्राणिमयादृष्टान्यनकध ॥ अधूनाजातमाशुह. वाक् ॥ सीत्तावूनवव
 मधीष्वा. मेयवैज्ञान. सीसावविनिवरुक् ॥ मूवर्धगर्हइःखनमरुतायविपीडित ॥ जीवः कर्मवत्तव
 ही. इःखीतिष्ठतिचिन्त ॥ यतितः सागवयद्व. इःखमाससमाकल ॥ गच्छादकनसिकाह. तथातन
 रीतव ॥ यइःखीजायततस्य. तद्वर्धुगुर्हव ॥ गर्हवासात्यवैवार्स. कर्हनेवा. सिकुगचित ॥ दहिन
 लसर्वेषा. मात्मगर्हानुसावत ॥ गर्हात्कानापीजायवजन्मनिपीडन ॥ समुक्तिरस्यजायते. जाय
 तिवायूरि ॥ जायतसुमरुइःखी. यविजातमविद्धत ॥ यत्तुपीशुमानास्य. त्रिगवत्तविल्लकव ॥ त
 माससयालिफ. विष्मर्गदयराजनम् ॥ कंणलामरुल्लकूर्त. वागयतनमरुमम् ॥ मदनेकमहाद्वार. गव
 यिरुयविप्लुर्त ॥ रुवात्तकसमाविष्ट. कालवकुननस्तिर्त ॥ कामकाधसमाजान्. वसनेत्तवपमदि
 सकृटनायिवकन. थानिमार्लगनिर्गत ॥ विष्मर्गवकसकाङ्ग. यश्चातिषिकमरुर्म ॥ मूक्तिर्यजवर्म

६१

तस्मात्तत्र ॥ ततः प्रथमः कविः व्यामिथनगर्कनसंरुव ॥ गार्कस्तुः द्विनयस्यवमर्दगर्कादिनिःसृतः ॥
 कर्मवत्तदास्तु माकायायं विविक्तयः ॥ यथागिविववाकानेः काश्चिद्दृष्टव्येतिष्ठति ॥ तथाऽयमायनाद
 दृष्टं तथातनाकलीमनः ॥ लारुकीत्यथान्यस्तु यथागं कश्चिदग्निना ॥ गटीरिवग्निवत्पुलिर्विहिनस्यनि
 वेत् ॥ दहिनीदृष्टव्यमस्तु सद्यः वमपिसकटम् ॥ इतिगर्क इत्येदिष्टादिनायविकीर्तितं ॥ वलीकिंवा
 यते जायमानस्यदहिने ॥ इत्यवत्पीठमानस्य वायमूढवकनयः ॥ गर्कान्निष्ठममानस्य यवलेः स्तु
 तं कवः ॥ तथागवीर्बस्विद्यत आनियक्तुववीठना ॥ तस्मिन्मद्वदुलाकारं स्नायूवधनवद्विगतम् ॥ वक्
 त्वाद्वाग्वाकाष्टकरुषितम् ॥ उद्धयकपालस्तु दन्तदिक्कागलान्वितम् ॥ नाडीस्वदयवारुश्च कर्क
 नेऽप्यमर्दिता ॥ रागलुप्लागुर्बमूर्त बागद्वयवत्तनूगम् ॥ वसन्तिवाग्म्यत्पद्म ऊवायुयविवद्विती ॥
 स्तुप्यैवसंघातं इत्यमस्मिन्कलवव ॥ ततः पर्यवष्टाधिकं यश्च यत्तीतानिव ॥ साक्षादितिस्तिस्तिष्ठ

नै. समनादामकाठिरि ॥ नवीनैरुत्तमसुखादि. ईश्वरदत्तयतामृतागुणावतीति नवीरि ॥ काठिरि
 नखाः स्मृता ॥ यिरुस्यकलवैरुयै. करुसाद्विकस्यव ॥ वलयावयताविंश. रुदधकललस्यव ॥ यै
 लवैरुयै. तदद्विदहिनीवली ॥ मांसस्ययैकैपिलुन. यलसाहसुमयग ॥ वकैयलनैरुयै विन्मू
 वधविनिर्मित ॥ लुकल्लतिगसैयगदरुः सजायतकवि ॥ तताविन्मूयपुल्लुय. तनायमलुविः स
 चिरुव ॥ यैयैयाययविगर्ण. यैवगर्णैरुविंविच ॥ अलुद्वैतकृष्णायानि. कान्यः स्यादलुविस्तुग ॥
 दद्याद्यस्मान्नजानाति. यैयायसुवरीनिच ॥ अलुचितैययान्यालु. कान्यः स्यादलुविस्तुग ॥ दरुः
 सियस्यसतर्त. धवर्तेतिनिबविच ॥ करुमूलाद्यमलुविः सदर्दः पुद्गातकथ ॥ सुर्वालुविनिमित्तस्य
 लार्थेऽल्लधनकव ॥ तथाविदुचिराजस्य. नविवाजनिगनवा ॥ कायध्वगन्धधूपाद्यै. यत्ननापिससै
 पायत ॥ सैल्लधमानापितथा. रुक्मल्लिरुनिर्मला ॥ शिघ्रत्रयिसूइर्नर्ध. यत्नत्रयिस्वकीमली ॥

याभाहिरैरुगत् ॥ शिघ्रन्यधनस्वकान्दावान्. कायस्यनविबद्यत ॥ स्वदर्दलुविगन्धन. नविबद्य
 दै ॥ यन्मलावयवस्यध. कृचिबयेलुचिरुव ॥ गन्धल्लयायनादार्थ. लैरैददस्यकीर्ति ॥ द्यस
 गामूर्बराव. रावपुद्गानलुद्यति ॥ तीर्थस्नानेसुधारिवा. दृष्टात्मानविषुद्यति ॥ स्वचलिकालिकार्त
 ध्व. दर्दनिदर्दनेयव ॥ रावपुद्गिः यवैल्लैव. यमार्धैसर्वकर्मसु ॥ अन्यथाल्लिप्तकान्ता. रावन
 न्यथयति ॥ यस्यायस्यास्वरावय. महारागमूदाहर्त ॥ यविल्लकैसियत्राय्या. रावदीनानकामथ
 कावदम् ॥ चिरुल्लधययत्नन. किमर्थैर्वाद्यल्लधने ॥ रावतः लुचिदुद्धात्मा. माकैस्वग्नैरवि
 धने ॥ नवमगच्छवीरि. निसर्गैयलुचिन्दि ॥ ल्गन्तागसार्वनिःसार. कदलीसारसत्रिर् ॥ क्लृ
 वमतन्महाकर्ष. यन्मइः र्वैयकीर्ति ॥ यैसामल्लानदाधल. नानाकर्मवल्लनच ॥ गर्कस्यमतिर
 यनावास्य. माहर्सीगनदहिनी ॥ सुष्ठुमाहर्लधावद. द्रवः समूयजायत ॥ तनद्वत्रैमहतामह

११ काठिरिक्ता समन्विता ॥ यस्मिन्मखचितया . रिन्नरु २ प्रवतवदि ॥ द्वाविंशद्वमनावाका . विंशतिव
 जेभ्यः ॥ यथावर्द्धयत्ताः ४ यत्तानिदलमदस ४ यत्तग्यमदावकं . मरुवकाचुर्गुर्ग ॥ पुकाद्विक्कु
 यै विन्मूर्गयायमानग ॥ २० तिदरुगुर्गवाहन . निर्यस्यान्नित्यमात्मनः ॥ अविगुद्वि विगुद्वस्य . कर्म
 मगुविः ४ स्मृत ॥ यथाभ्राविष्टयापूगु ४ गुरविः ४ स्यान्नदिर्घट ॥ यत्तग ४ साधमानावि . दहयमगु
 पुविक्तग ॥ रुजनाकिनयस्य ध्वं . मतिर्योतिदिनदिन ॥ दहयुक्तमलेपति . सुदाधव ४ कथेगुवि ॥
 त ॥ दह ४ सी ॥ साधमानावि . यवगयकृष्णवलि ॥ पुष्पमानरूवाभ्या . निर्मलत्वनगकृति ॥ आर्ता
 निमिलस्य . लवीवस्यनविद्यत ॥ पुविक्कायद ॥ सायि . विन्मूर्गस्य ४ तदिवा ॥ सुद्वस्यदद्विआर्तासि . म
 नायिससिक्त ॥ निरुहानिस्वरावादि . स्वयूकमितनामितम ॥ यथायात्यवकृष्ण ॥ नमुक्तास्याइ
 स्वकीमले ॥ नविवाङ्गितिलाकार्य ॥ नविवाङ्गति ॥ पीठयन्नपिनासिका ॥ अहामाहस्यमाहान्मी . यनया

५२

नविबद्धतिथानव ॥ विवागकावगकृत्य . किमर्थमयदिद्यत ॥ सुर्वमवजगत्सूत . दहमयागुविः ४ य
 त ॥ द्वयस्यायगमात्य ॥ रुवगुद्याविगुद्याति ॥ गीताथनसर्वे . मरुवेत्यनगतयेन ॥ अमृत्या
 कालिकातीर्थ . नमुद्विमायगकृति ॥ अनर्वावयइष्टस्य . विगतोपिदूतागर्त ॥ नस्व ॥ ज्ञानायवग्न
 ता . रावनइहितान्यथा ॥ मनसारिद्यतवसु . रिन्नरु २ प्रवतवदि ॥ अन्य ॥ येवसुनीय ॥ धिक्कृत्य
 मानकामथ ॥ नविद्याद्विविधमोर्गलि . रुद्रालिसूवरीनिच ॥ स्वरावननवसुस्मा . रुव ४ सर्व
 वग्न ४ विद्यति ॥ ज्ञानामलाकृसायस ४ सद्धेवाग्यमदायून ॥ अविद्यावागविन्मूर्ग . लपगभवि ॥
 वेर् ॥ कृत्वेवथाययदहं . य ४ पाकृलिधिलीरुव ॥ आतिकामतिमसार . दहयुक्तीवतिष्ठति ॥ न
 रुस्यमतिर्यासी . त्यायातस्यपुलस्यति ॥ समूर्कितस्य ४ श्वन . थानिचकुनियीजनाग ॥ वाधनवा
 मरुतामहामाहपञ्चायत ॥ समूर्कस्य स्मृतिर्ग ४ जीर्णसिजायतयून ॥ स्मृतिर्ग ॥ गुरुतस्य

पूर्वकर्मवत्तनव ॥ वतिः संज्ञायतत्तुः रुक्मासुवेवजन्मलि ॥ वक्षामुरुध्वलाकाय . मकार्यसौषव
 नवे ॥ नष्टः सतिवर्षः ॥ सतिवर्षः सतिवर्षः ॥ समयधिगनेर्नकुन स्वलेतीचयधयय ॥ सत्य
 स्मृतवराधव . गभसुमूर्कलिवनव ॥ तद्विषयकथनार्थय . स्वर्गभाक्येसाधकी ॥ यमस्यस्मिन्ति
 यवद्विवा . दाल्यः इवमरुत्पनः ॥ ॐ कुरुविनगक्राति . गभुमूर्कश्चतुपम् ॥ दल्लुनमरुदुः
 गः कविहिष्ठतिवेनय ॥ विन्मरुत्कथार्थश्च . भाहादालः समाचव ॥ कोमावः कुरुवधन . म
 थ . कामवागययीठन ॥ वागदल्लस्यसुगते . कृतः सौख्यव्यथोवन ॥ ॐ वीर्यासुमरुदुः इव . भा
 कामाग्नियविरवदितः ॥ दिवाचापिकृतः सौख्य . मथयोर्जनविनया ॥ स्त्रीवासितदल्लस्य . यवीर
 छिनः पामवस्यव ॥ कलुयनागिताधन . यत्सर्वविषयद्विदुः ॥ यादवमन्यतः सौख्य . मथयोर्जन
 रुनिवृत्तः ॥ गदन्थान्यपूवापाफ . मन्त्रसेवान्यथारुव ॥ तदवजवयाग्रसु . मरुथावापिनयिर्

रुवाहिरुतावेजुः ॥ यत्नीयुः स्ववाभवे ॥ मन्त्रकत्वाद्वावावे . कृत्येव्यविरुयत ॥ धर्ममर्थश्चकाम
 ना . वेदसेवाधिरुयत ॥ वातादीनां समुदाय . दल्लस्यविकीर्तितः ॥ तस्माद्वाधिमयः कुरु . लवीवमि
 ॥ खान्यनकेध ॥ तानिवस्वात्मवद्यानि . किमन्यत्तुथयाम्यह ॥ नकारुर्वमृत्युगत . मस्मिन्मृत्युति
 रुवृत्तः ॥ उयहामयदाने . कालमृत्युर्नगम्यति ॥ यदिवायमृत्युर्नस्या . द्विषमस्मादगीकितः ॥ न
 विषानिवाविवावस्य . मरुधाद्वावालिदहिनी ॥ यीतिर्नसर्ववागध . वयिधचनविः स्वय ॥ स्वकी
 क्रियविशुद्धि . नवकालनवीति ॥ वसायनेनयाज्ञाय . यागोसिद्धर्महात्मरि ॥ म्मावानवितागानिः
 यसा . निथानः कर्मसंक्रयात् ॥ मवर्गतिदिनिर्दिष्ट . नागव्यवमन्त्रितः ॥ महातयः यविष्टस्य . विद्यमा
 त्यवसुदुः खितः ॥ मलुकः ॥ वसयत . गस्यतमृत्युनागगत ॥ वाभवेः ॥ ययवित्यकः ॥ विथेव्यवविवावित
 ॥ संमुरुः ॥ क्रियतत्तर्थ . रुक्मीयोदावितस्तुतः ॥ खदातावाञ्छितरुमि . रुमः ॥ खदायनमर्हीः ॥ विव

तार्थसंभवर्तते ॥ नवात्मानं विजानाति नयवतदहिना ॥ स्मृतिरिति कृतस्य पूर्वकर्मवत् ॥
 यः ॥ सत्यावेदं न जानाति वाक्ष्यमानावधेयवि ॥ संसारक्रियतेतन वागालो रुवमनन ॥ गका
 ह्यस्मिन्निवक्ताने धर्मकामाथसिद्धय ॥ न कर्षत्यात्मनः ॥ अयः सुदंरुमरुदुर्ग ॥ सत्यकलि
 नमरुदुर्ग ॥ लोत्थनवाधितायून ॥ वालवागेधविविधे ॥ पीठावाल ग्रहेयवि ॥ रुद्रुकायवीता
 धनं मातापितायताउर्न ॥ स्रुवाधयनाथेय ॥ इक्ष्वस्य सुवत्सनात् ॥ पुसन्नदियवृद्ध
 इक्ष्व माहाद्वकुस्यजायते ॥ नयस्यान्नसितस्येव वामोद्वेयकवर्त ॥ वासोनविद्यतनिर्दि
 स्य ययूसुः कविन्दव ॥ नतसुखायमेकया ॥ सुदजाव विन्दव ॥ किमिरिसाग्रमानस्य क
 थार्थपार्जनविक्रया ॥ तादृष्टं लस्वीष्टनकथा मधिकनेवविद्यत ॥ गलुस्यवदनासेव योर्विनाचि
 येनधिर्य ॥ पूर्ववत्सुमनात्मानं अवयायवियावित ॥ यथपथतिविविधते कान्येसुस्मादयतन ॥

६३

यश्च कामश्च माकोश्च अवयान्वित ॥ गकः साधयितुं तस्मा द्वाधर्मसमावृत् ॥ वातयि रुक रुदी
 नवीवमिदमात्मनः ॥ वाताययतिविकत्वा व्याधीनयिश्च वस्यव ॥ वागेन्ननि विधेर्यानि दक्षीइ
 न्दरुयतिष्ठति ॥ तरेवकालसंयुक्तः ॥ लोत्थनवागनवः स्मृता ॥ यत्किंवागनवः युक्ता संयुक्तम्यति
 किं ॥ नवास्तिपूर्वसुस्मा दयमत्वाविरितिस् ॥ विवेधयाधयकं स्याद्यायालिनातिथ ॥
 ॥ स्वकीकर्तुं न गच्छति कालयाकीहिनान्यथ ॥ नोयधनतथादानं नमकानं च वाधवा ॥ लकुव
 तल्लकिः ॥ कालमत्समवाधुयात् ॥ जायतयानिकाटीषु मृतः कर्मवत्सत्यून ॥ ददुरुदनयः
 विद्यमानेषु कर्मसु ॥ यदुःखं मवलेजना नृतस्य हायमाकवि ॥ हातागमोतः कान्ति कद
 यविवावित ॥ निःश्वसन्दीर्घमूष्कश्च मुखनयविलुप्यता ॥ स्वदायायविवर्द्धि मूक्षतचमूक्षमूक्ष
 ही ॥ विवसन्त्यकल्लज्ञान्ध मूषविज्ञानलपित ॥ यावमानधसलिलं पुष्ककी जेष्ठताल्लक ॥

विक्रमान्धवृत्तानि कस्यतानि मृतमधि ॥ पञ्चवर्षावनमानः कालयाऽनकर्षितः ॥ त्रियन्धयन्धता
 दहं दहोत्थतिपूर्वकं ॥ मयत्पार्थनादुःखं मधिकैरिविविक्ता ॥ कालकर्मवत्तदुःखं मननी
 लाघवम् ॥ क्लृप्तमथदमधूना मृताएवतिष्ठदुःखं ॥ नयनैर्यार्थनादुःखं रुक्मलाघवकावयम् ॥ आदोदुः
 र्धनि ॥ इह खान्धतानियानिह ॥ नवानसोधयन्धका नविविक्ता नितनत ॥ मृत्पादावान्मदुःखं मनो
 कृतमः स्मृतः ॥ सकानाधवल्लयन क्लृप्तमार्गपुत्तमति ॥ रुद्धाधिवदनातीवा निःशेषवल्लकलिनी
 तत्कृष्णदोषकालेन कलौ पायनिवर्तन ॥ सातमूर्तयूवीषाया मध्याह्नकृत्यया मया ॥ रुक्मका
 र्वययदुःखं मयत्पार्थनादुःखं ॥ वीर्यसुलिलादधु स्वजनान्त्यार्थिवादधि ॥ रुक्ममथवताइ
 तमत्स्य सुधासर्वविह्वान ॥ विमारुयति संपत्सु तापयति विचलित ॥ खदयन्धनं कालं क
 र्वीत्यालन इह खदि ॥ रुक्मन्धवीषायायने दावलीवधसूत्र ॥ वातातयाम्बुद्विष्टा कालयवकृतः

रिः ॥ दैताकिभागयूरस्य हाकरीकिं कवाम्बु ॥ गवान्धकाधिरुग्म राय्यायययलायिता ॥ नमीपाघ
 लंकन्यायाऽकीदृशः रिवारुव ॥ चरिविक्ता रिरुगाना कृतः सौख्यं कदम्बिनी ॥ कद्विविक्ता कलि
 तांशम् ॥ बाधयिद्विकृतः सौख्यं मधिविगद्विकया ॥ यथादयिरुयनं यतसौख्यं किं कीदृशं ॥
 नासविधवल्लकधि नृपाख्याता रिरुतल ॥ निखिलीयस्मिन्नकृत्य सुखेतिष्ठति निरुयः ॥ यद्ववा
 यूरस्य बाजस्य वामादणवधत्तम् ॥ रुद्धानवीर्यमरुले उद्धगस्य मरुत्तम् ॥ रुवामेधनवामस्य
 क्रियति गुरुवि ॥ निवातकवचोऽसर्व दानवानवल्लदार्पितान् ॥ क्रितवान्धनं धीमान् एतयाले
 र्थावार्यन्नेति ॥ दहन्वद्विनालेलाऽसवद्विः सप्तमगतले ॥ तत्कलं एतयत्सूर्यं सुसूर्या
 यतयूनः ॥ यवाद्धयकालान् निवनयवमान्मना ॥ नर्वनेवास्मिन्माव यमसुवोहमेवले ॥ वि
 रुतगुगल्यस्मिन् कण्ठः पलितायिवा ॥ नद्यस्मिन् सर्वविकल्पि नवमूर्खस्य सर्वज्ञः ॥ यायद्वसुवि

यत्तयस्थतामव. गलघूबघूवावित ॥ जीवः सत्यश्रुताक ३३. दहादहादिगनकमात ॥ नात्तायाथाकव
 व. मननीपाथनाकत ॥ जगतायतिवार्थत्वा. द्विष्वद्वमिनतागत ॥ अधिकः कोयवसेमा. धानयास्येति
 ॥ आदोइः खसुथम ॥ इः खमनचदावृणम् ॥ निसर्गोत्सर्वरुगाना. मितिइः खयवैयवा ॥ वरुमानानिगी
 ख. मनाहावान्मनूरुव ॥ ठलिर्गशरुनैकदू. मन्यध्वैकतः सुख ॥ रुधादिमर्ववागना. या ॥ धिः ॥
 लकहिनी ॥ तयाहिरुगा. प्रियत. यथान्योवाधिरिर्नैव ॥ तदसावेहिकिं सोर्य. रिक्ताग्रपविदहिनी
 ॥ लकोकाभनवाधने. निदयानिगिर्गव ॥ अथस्यवाङ्मनइः ख इः खमेङ्गितवकुल ॥ ना ॥
 मथेवताइः खनिर्प. मथोयावगतामिव ॥ खयथपकिरिन्मसि. लकतस्वायदेरुवि ॥ जलवर्क
 काल. कदाथस्यः सुखावहा ॥ यथान्यतिवृद्धिः पञ्चत्सर्वार्थनिस्य ॥ तस्मादर्थयतिइः खी. सु
 यवैकतः सुख ॥ विवाहविरुवैइः खी. तद्वहाद्वदनयन ॥ यसर्वः पत्यइः खी. इः खीविष्टारिकन्य

२४

॥ नमीपाघृष्टकापाका. रमायहासइः खित ॥ वालायस्याचमरायो. कः कविद्यातिवधनी ॥ यदानका
 वेनाकलितस्यपूसः ॥ तवलीलैवगुणस्य सर्व. ॥ अथक्कैरु निहितामिवाय ॥ यथानिदहनसमधि
 कीदृश ॥ स्वजातीयाह्यैयायः सर्ववामवदहिना ॥ चकदयाहिलावित्वा गुतामिवयवस्यवम ॥
 ॥ यद्धवाइसदृष्टि. पातयामासहतल ॥ लीमनः कारुवीस्यस्य. अविपूः यतायवान् ॥ अष्टि
 धनवामस्य. कम्पत्वनोतिगीय ॥ जवासधस्यरावन. तस्यापियवनात्म ॥ हनूमानपस्यर्य. वि
 र्गयालेः सवलिकित ॥ सूर्यः यताययकाधि. मध्येः सिकाद्यतक्वित ॥ क्रियतवायूमधावा. वा
 र्गसूर्यासदृवाविष्ट ॥ तलोअवसमसाव. नथनवध्रुवादिन ॥ वद्धवदिवसेसाद्व. मूपसिदि
 वली ॥ विहायेकीयवात्मान. मेहात्मानमयय ॥ क्वात्वासातिसंयसर्व. मरिमानिविधैर्य ॥
 ॥ यद्धसुविज्ञानाति. गावरुस्यलित ॥ नसदनितिसर्व ॥ यरावः सहजः सहज ॥ कितस्याति

नयत्वन पुरावः कस्यचित्कचित् ॥ दानवोर्निर्जितायवाभ्युदयोर्निर्जितायूनः ॥ इत्यन्यान्मृतावतो-
 इःखायकवर्तः ॥ मयमाभयिरुवेनः खद्वामायविग्रहः ॥ उदकंरुमरुप्रत्यः कुल्लेयासयविसुवः ॥
 श्रीमवर्णसावः सर्वमालायनवर्तः ॥ सर्वयतायितीतीति नृपमूनरुवद्विती ॥ इत्यवेवाद्यसैशः
 नःखाद्यामरुनये ॥ स्वर्नपाफानियतिताः कश्चिचाविद्धतसूर्यः ॥ स्वर्नपिचकतःसौख्यः दृष्टादी-
 कृदंनरुग्रतः ॥ तदान्यत्त्रियतकर्म सागदायःसूदाबलः ॥ किन्नमूलपतिर्नःइःखैर्यद्व द्रिवलः ॥
 गादिसयसू ॥ अकस्मात्पतिर्नःइःखै कर्षस्वर्गदिवीकसाः ॥ इतिस्वर्गपिदवानां नास्मिसौख्यविच-
 नाः ॥ द्योवेत्युर्विधेःयाये वीर्यनःकर्मसैरुवे ॥ कृष्णकृदंनगीवै वत्सलानाभरतकृष्णः ॥ वत्सु-
 हिमल्लेखेयः इःखैरुवावकातिषू ॥ रुद्रकृदुकासवर्षाः काभःइःखनदावर्णः ॥ इष्टानांघातनला-
 मर्वःइःखान्यनकधः ॥ वर्षाणीतातयेइःखै सूकृष्टमृगयकिष्णः ॥ कृत्कृत्कृत्समहान् समस्तान्

नः ॥ वलकाद्यादिनिगले वल्लनाथवर्धनः ॥ रावणमरुतकृष्ण लिषायुधदिवीउनी ॥ अन्ययुथवि-
 ऊन्मःइःखारुथानुर्णः ॥ सुवालःइःखैरुवावकातिषू ॥ कोमावगुनल्लमर्नः ॥ अथोवनकामवागल्ल्याः इःखैवे-
 पयिठनात् ॥ मवल्लवमरुइःखै सार्थनायतिताधिकी ॥ बाजाग्निरुलसंघाताः वीवगकुरुयमरु ॥
 सार्थसैयवृहिष्यः इःखानिधनिनामदा ॥ नृपवृत्तिकृष्णदेशः दामर्त्यववर्तता ॥ इष्टानिष्टनिय-
 वकीवाजुविशुद्धी ॥ अन्यान्नातिगयैइःखै मन्यान्नाहिरुवयूनः ॥ अतर्वृद्धिःएकायात्त्र बाधःइःखैम-
 कवासदा ॥ अग्नययायविमाहः नान्यान्नायपिरुद्वर्णः ॥ इत्यवमादिरुद्रैस्वे यस्माद्रुसेववावर् ॥
 द्रुत्सर्वमिदंलार्कः इःखैइःखनैल्लम्यति ॥ अन्यान्नातिगयायताः सैरुवागसंयुवा ॥ धर्मक्यावृद्ध-
 कावाः दवल्लकयिसंस्मृता ॥ यकस्यहितिवात्किन्न मन्त्रिणांसिनिर्तयूनः ॥ तनदायल्लयकस्य निवा-
 गवीयतः ॥ समहान्कयवागस्य भामस्ययविकीर्ति ॥ कवत्यसमहानासी दकस्यापिचजायतः ॥

कृतावतो. लोके कृत्ययवाक्यो ॥ नर्ववसुयुगं कृत्वा. पुरुमागन्नराकृते. ॥ यानेनयागनेवके. लोके-
 विस्मय ॥ यत्पुष्पाकृत्यनिघाघ ॥ समीपवनिवासिनि ॥ वाद्यलिमानमागृहि. ममदेवाद्यतं गुरु ॥ सर्व
 गायसीशाने. नर्तिसोख्यविवावत ॥ नयानाविग्रहचिन्ता. मन्थान्यविजिगीषया ॥ सायनपीमदात्मपा
 पी. दृष्टादीकायवागुय ॥ उपर्ययविदवाना. मन्थान्यातिगयास्मिताम ॥ नर्व ॥ पुन्यरुलेस्वर्ग. मूल
 द्विव ॥ यतिग ॥ कितो ॥ पुन्यस्यंयकयकद्व. त्रियतनिदिबोकसे ॥ सुखाहिलाखिनिष्ठाया. सुखं
 सोख्यविवावत ॥ कयवविषयोसिद्ध ॥ स्वर्गलगतयकर्मल ॥ गणकर्ममदुदुख ॥ नवकाग्रिषूदहि
 ली ॥ वरुणारवायलागना. यातव्य ॥ पुनवायना ॥ उन्मूलनायवृका. गजेवयेचिदहिलि ॥ दावागि
 घातनलाक. यागनवनिवधन ॥ अकस्मात्तममवर्ण. कीटादीनीमूकमूक ॥ मवीसयादिकायाना
 समस्तस्य मवीसया ॥ कुरुषादत्यसहर्ण. वधनदपुताउर्ण ॥ नासावधनसीगान. यतादकगताउ

२५

मन्थयूथविषयो. वनानयनवधन ॥ यलूनामति कायाना. मर्वइ ॥ खमनकस ॥ गकवासमदुदुख
 या. इ ॥ खवेवेषयायून ॥ कृषिवालिषसवाद्या. गभवकादिरिकर्मलि ॥ वृद्धाशवचरुवया. याधिरिष्य
 यमदु ॥ मर्थस्याकृनवकाया. इ ॥ खनागनयत्यून ॥ कार्यल्यमत्सवादक. नाधिकरुयमदु ॥ म
 शनिष्ठनियोगाव. स्यागावसदुमृग ॥ इकिंकदुर्गनव. मूर्खलेवदविदगा ॥ मधवाकुरवरागव. न
 वाद्यइ ॥ खमहीरुगा. ॥ अनित्यतापरावाना. कतकर्मस्यदहिन ॥ मन्थान्यममर्गदार्थ. मन्थापीज
 ववावर् ॥ निम्यादिमनूषाना. तस्मात्सर्वेयदुध ॥ स्वभास्व. धनरुन्मालि. विधाममन्यतयथा ॥ त
 म्मकयावदवाना. दिविइ ॥ खमवकिर्ण ॥ नानायानिसदुप्रव. मसुर्वयून्य सीकयात ॥ वागव्यविविधा
 कस्य निवागाग ॥ सदेवहि ॥ मारुपुराणाकृष्ट ॥ वरुणस्यरुत्तादव ॥ यथादगनवेकली. गुरुकुरु ॥
 गजायन ॥ कल्यकल्यवदवाना. मरुतापविसकय ॥ यवावद्वयकालान. वधनदपुताउर्ण ॥

दक्षस्य इति तापसी वक्ष्मकामितयान् यूनः का धनवज्जयादकी आगस्तां स कयान् यूनः कामका धीमि
 जन्ममवर्तममायितवस वृत्तः श्रीवधः कामका किय सावर्थाया लुववर्त्त ॥ ब्रह्मविष्वक्वर्ध दक्ष
 द्वायममन्विता ॥ पर्वः पुरुः ॥ नक्तमः यविपूरुः ॥ सुयव्यदः ॥ नवमगङ्गा नमर्व मन्थान्याति गय सि
 रुः ॥ स्नाननतत्पर्वस्नात्वा निर्वर्देयवर्मैषु ॥ समस्त इष्टवनिर्मकः स्वस्त्वात्मा ससूखी सदा ॥ सर्व
 त्वयापविष्टकृत् ॥ इष्टवैवाकृतिर्गङ्गात्वा निर्वमकिमवाप्नुयात् ॥ निर्वदाविविगः ॥ स्याद्विगः स्नान
 मूर्ध्व ॥ ॐ ह्रीं लाकी षगन्वर्ध दववाऽस्य गतमनात् ॥ ॥ ॐ तिष्ठी पद्मयूवा लरुमिख लुवे ल्य
 नेमम ॥ सैजार्तः गङ्गा सीवाह नक्तमाममो दुत्तम ॥ मानवामर्त्यलाकच पार्यकृच्च निदा नृत् ॥ तर्थाव
 पावावस्य लक्ष्मी ॥ धूतः सतिमह स्नान पुनकोत्त घञायन ॥ वेदनिर्दापकृच्च नि वक्ष्मावावस्य क
 मावर् ॥ महापातकमवापि पाया विरुनहि वज ॥ कलावार्धपवित्यस्याचावर् वज्जनिथ ॥ तद्धि

वेनिन्दयथावे तमवेपातकी ध्रुव ॥ सैषा फलद्वकालपि येन कालान्नवस्तिर्ग ॥ जामातर्वचयवित्यद्या
 जयतयदा ॥ पितवानेव गुरुनि च द्वाविष्यत्यजनिर्ग ॥ नक्तमपातकनस्य पितृघातसमैकृत् ॥ दान
 स्नेदीयत दान मन्था स्थानहि दीयत ॥ नक्तमपातकं धार्व स्नानगीर्ग कर्वस्तेर्ग ॥ यजमानस्य गृहं सर्व
 धर्मावावसमन्विर्ग ॥ सर्वपापैः समस्तैः प्रोच सदनैर्वैरुहिरुनियान ॥ गद्ययन्मूर्खविद्वान् वाच्य
 र्गमैगय ॥ पुन्यकालेषु सदैव सैविर्गपूजयद्विज ॥ मूर्खैवापि विद्वान् तस्य पूज्यरुत्नेष्ट ॥
 कस्माद्विकावत्तदाज्ञे नक्तपापेनकावर्थ ॥ नक्तविषयस्य वेत्तु क कर्तृपितृपितामह ॥ उरु
 कृत्वा तु विषाय दददानेऽदक्षिणाम् ॥ नक्तपक्षाद्वकर्त्तया गङ्गाद्यादि समैरुव ॥ दावर्गपूजय
 वेधुताचनधारुम ॥ नमावास्या नक्तवाज्ञे कयार्हयवमकृत् ॥ अक्षयवषट्कवीन वाक्ष्मादिसूय
 सवदा ॥ अविस्मर्गैः कर्त्तव्या ॥ अक्षदानाय सवदा ॥ अविस्मर्गैः कर्त्तव्य वाक्ष्मादिसूय वज्जानता ॥ य

मका (मोक्ति) यत् तदा धामनात्मका ॥ इह खानि वसमस्तानि सीक्तानि न सीतय ॥ विसृज्य
 दग्धं दह्यते ह्यनानि ॥ स्वभस्य जन्म वेणुका ७ कीर्तिदीनामदमन ॥ नवैतया विवागधेदीर्घ
 तिगयस्ति ॥ इह खेवाकलितैस्तत्त्वा सर्वदेववर्मवज्ज ७ ॥ निर्वयोद्विवागस्या द्विवागस्तानम
 सदा ॥ सर्वरूपविपुलं च मूकं त्वादिधीयते ॥ ॥ मातलिबुवाच ॥ नृकं सर्वमाख्यातं य
 द्विवागस्तानमसुव ॥ स्ताननतत्त्वब्रह्मत्वा निर्वमक्तिमवाप्नुयात् ॥ धर्मो धर्मविषकादि सर्वस्तानस
 यत्तु वेत्तव्यमाख्यातचित्तमाह्वयते ॥ ७३ ॥ यथातिबुवाच ॥ नृस्माह्वयसंगन रुगेवद
 ॥ तर्था कर्मविषाकश्च वदमातलिसापुन ॥ ॥ मातलिबुवाच ॥ प्रयत्नामलिधस्यामि या
 प्राचावस्यकत्सन ॥ महापातकमवापि स्नातयैस्तानपलितैः ॥ साधुनामिषिसर्वेषां येषीर्जहिम
 नेय ॥ तद्विषातर्कधारं काथिर्गतवदिरि ॥ माताविश्वयानिन्दां तर्कय ह्यनिनी सदा ॥ स्वसा

विलय्या न्यश्च इति तासु ॥ स्वसार्वभवाजं च यवित्यद्यवर्तते ॥ कामाज्जाधरुयादापि अन्ये
 कर्त ॥ दानकालविसेयाफ आगते वाङ्मले ॥ किल ॥ रुविदार्नेयवित्यद्य सदायाद्विषदीयते ॥ एक
 गृहसर्वी सीक्तायाधवाङ्मलान् ॥ तांस्तु रुदियदानं नतदानस्यतकृष्ण ॥ समाप्तिर्दियविष
 ॥ वाच्यविषेसदारुव ७ ॥ तद्विषयवददह मन्यसे वाङ्मलयवे ॥ दहं इतरेव ह्यस्य निरुत्तीना
 नैष्ट ॥ मूवमधस्यरुस्य रुत्तीतस्य सजायते ॥ वाङ्मलं रुदियावापि वेत्तव्यविषयके ॥
 ॥ इहो तो पूजयते ॥ राजनाकादनसुग ॥ तामूलदक्षिणां रिच्य पितवस्तुस्य रुदियावापि ॥
 वती पूजयते स्माकं ह्यनयसकृम ॥ निर्वनत्वसुगवादे तमर्कहियपूजय ७ ॥ वतीयातविसेयाफ
 मलादिसुवर्णके ॥ यस्तु कथमलावाज नृत्विज्ञाश्चैयकावय ७ ॥ तद्विषयं यकृत्वा ॥ धाद्वदानाय
 जानता ॥ यस्यापि जायते वती कृत्वा वदपूजयते ॥ नारायणतथा राजन् र्कविषेसनिमन्य ७ ॥

कर्त्तुं न क्लायत यस्याः शर्वत विचारय ॥ अहं दानं पुकुरुष्व विष्णुर्ह्यस्य भवत् ॥ अविष्णुर्ह्यस्य भवत् ॥
 पूर्वमेव सल्लभ ॥ अन्यथा कुरुतयापी स्याति न वक्तुं ॥ तथा विष्णुर्ह्यस्य भवत् ॥ दानं अहं दानं यद्वत्
 यार्थं दत्त्वा ततो यानि ॥ अहं दानं सप्तवर्त्तुत ॥ महापापीरुवत्साहि वदन्तु सप्तवर्त्तुत ॥ योराचारं
 स्थाचारी वैष्णवागदायकी ॥ निन्दन्ति वाक्मर्त्यधर्म विष्णुर्ह्यस्य भवत् ॥ यत्तु निन्दितवाचारी
 महीतः पातकालमा ॥ नृसंप्रदायवत्तानं यन्महापातकत्वा ॥ वैष्णववर्त्तुमाहात्म्यं कर्मभवत् ॥
 संप्रदायज्ञानं वैष्णवी विष्णुवत्तु ॥ दवत्तानं हि निर्वच वैष्णव्यस्य कर्त्तु ॥ तस्मिन् प्रवृत्तिरूपं य
 त्वत्तु स्यावय निव ॥ विक्लीत निवत्ताश्च न क्लान्त निवत्तनवा ॥ नृसंस्तुत पदं तव यत्तु स्यावय
 तिव ॥ नृसंस्तुत पदं तव यत्तु स्यावय ॥ नृसंस्तुत पदं तव यत्तु स्यावय ॥ नृसंस्तुत पदं तव यत्तु स्यावय
 नन्दति तद्वाक् मूलमश्च यत्तु कति ॥ शुक्लमाति साध्वश्च तद्वत्तु कीकवातिव ॥ शुक्लमाति साध्वश्च

तस्य यार्थं वदाम्यहं ॥ कौलीया कवसलाव शायदिच्छाश्च कुरुद्वं ॥ यत्तु माने गुर्वयाहि डय कयति याय
 ॥ नृसंस्तुत पदं तव यत्तु स्यावय ॥ नृसंस्तुत पदं तव यत्तु स्यावय ॥ नृसंस्तुत पदं तव यत्तु स्यावय
 महापापी वैष्णव्यः सप्तवर्त्तुत ॥ वाक्मर्त्यधर्म समाहृत्य याचमानमकिञ्चन ॥ यत्तु अनास्तीति याचुर्
 नृसंस्तुत पदं तव यत्तु स्यावय ॥ तिष्ठा गुले चित्तान् नयत्यत्कर्षत विलात् ॥ शुक्लमाति साध्वश्च तद्वत्तु कीकवातिव
 की ॥ यिष्णुनः सर्वनामैधनं बलतत्यव ॥ उद्धृष्टन कवः कुरु ॥ सर्वे वैष्णवास्मत्तु ॥ दवद्विज्ञगवत्तु मि
 संन समपाजितं ॥ वदन्तु सप्तवर्त्तुत तस्य पातकमूलम ॥ अविष्णुर्ह्यस्य भवत् यवय कीयकर्म
 वन निवयवादीनां यादीनाश्च यमावदी ॥ गवां गवश्च वनवादि पूर्वमभवदी यनम् ॥ नृसंस्तुत पदं तव यत्तु स्यावय
 ज्ञानाभाषधीनां विवस्यव ॥ वन्दनां शुक्ल कर्त्तु वक्तु वीयद्वत्तु सप्तवर्त्तुत ॥ वदन्तु सप्तवर्त्तुत तस्य पातकमूलम
 कर्मावी साहसवीर्वा या अन्यकी निववर्त्तु ॥ सवत्तु याध्वगमर्त्तु शुक्लमाति साध्वश्च तद्वत्तु कीकवातिव ॥ महापातक

२॥

तयति यायधीः ॥ अतश्चियातर्कधारे वरूनर्कनिवासिने ॥ राय्यायूरस्वयंरुषू यथायस्त्रीकवातिव ॥
 यातकिनस्त्वर्गं यागीनामकपयम ॥ काधद्वारवाह्यान्नाश द्वाद्द्वेष्टस्यविषाधत ॥ मम्मनिकी
 तिथावृत्तं सर्ववद्वद्वास्मत् ॥ यस्तुविद्याशिमाननं निरुद्धयतिवेद्विद् ॥ उदासीनसुरामध्व
 यवेवद्वद्वास्मत् ॥ कुरुष्मात्पददानं ऊनानां कुमिकुतां ॥ यः समाचरतविद्वां तमाहर्वद्वद्वात
 तगवर्हिमि यूर्वकुकाह्वद्वय ॥ यदस्मामधिकालनं तमाहर्वद्वद्वातर्क ॥ द्विद्विद्वद्वायह्वद्वय
 कीयकर्मणि ॥ मातापितृगुरुभूतानां कृत्स्नानि सहद्वध ॥ अथियतिवरकानां मरुयस्यचरकणी ॥
 तियापालिधावालि सस्वद्वयासमानिव ॥ दीनसर्वस्वह्वद्वयं यवस्त्रीगुरुवादिना ॥ गुरुवद्वत्तव
 कयसमस्मत् ॥ कन्यायाववथाग्न्या मदानसहस्यपूर्व ॥ वृत्तिमिरकलरुषू गमनीरुगिनीवृत्त ॥
 महायातककुल्यानि यायान्यकानियानि ॥ तानियातकसंज्ञानि तत्पूनात्यनयातर्क ॥ द्विद्वार्थहि

युतिरूपं नययकृतियापधी ॥ नवन्मावयतविषु ॥ सत्यसुदययातकी ॥ द्विजद्वयायहवर्षी ॥ मर्यादायाच
 यमन्मर्द ॥ यवदावारिगमर्न साध्वीकन्यारिद्वषणी ॥ यविविहिः यविवरुवाच ॥ ययाचयविविधन ॥
 योर्लोचयवित्याग ॥ साधुनाश्रयस्विनी ॥ गर्वाकृतियवेष्वधनी ॥ स्त्रीरुदोत्तमश्रुघातनी ॥ निवाय
 विवर्तस्य ॥ सूधन्यस्यधनस्यच ॥ वर्यधन्ययशुत्विति ॥ स्याद्यानाश्रयावर्न ॥ यस्याममतागमनी ॥
 वन्कि ॥ स्त्रीरुवास्त्यनूजीविता ॥ स्वधर्मविकयद्यस्तु ॥ स्वधर्मम्वर्तुतनेव ॥ यवदावपवादीच ॥ यवकि
 र्णयशुविकयी ॥ निद्वियातीवरुतव ॥ यशूनान्दमकव्यय ॥ मिथ्यावदतवाच ॥ माकस्तुयतिय ॥ नने
 नरान् ॥ रूत्यानतिथिर्वधूच ॥ शरुयनिकवृष्टिकिनी ॥ यशुस्त्यसमन्नि ॥ नावाजिनीददकिच ॥ यथ
 यवद्याचमतायेच ॥ वरुस्याः कुरुदका ॥ साधुनरूत्यान्तुर्वैत्वैव ॥ यथागसीहिताय ॥ यता
 विलास्यनयूक्ति ॥ नास्मान्नान्नेवयनिकिच ॥ सर्वपापवतायेच ॥ सीयकायवशुगत ॥ यनरुद्राकतवा

वृषात्तयव ॥ यापिष्टायात्यनिकिच ॥ बाधयनिकिचगवित्सी ॥ महानावकिनानवा ॥ न्नामयामासमनूपाफी
 लवद्वैरुत्तमशुर्व ॥ नानकल्पतियमृडा ॥ स्यानिनेवकारुर्व ॥ न्नावाविकामहिषिक ॥ सोष्टुदीवव
 रूत्याकामत्यकम्मा ॥ सर्वनिवयगमिन ॥ यथादितमतिकन्य ॥ स्वक्यान्नाहवत्कवम ॥ नवकवसय
 ययतनवकवस ॥ यद्विज्ञाः यतिगुद्वैति ॥ न्यस्यान्यायवर्हिने ॥ ययानिकिचिधोवव ॥ नेवकवनसीग
 यरैववोववाद्यस्य ॥ वीवध्वोववत्यन ॥ न्यविवायन्यस्यावा ॥ न्यायघातकीनवकीवृज ॥ द्यततेलोन्न
 यपर्ण ॥ कास्यराजनभवच ॥ डयानरुक्कणकटा ॥ निविकोत्तासनमृड ॥ ताप्तीसीसीरूपीकास्य ॥ जीखी
 रुवानिच ॥ तुर्लेष्टुआलिशवानि ॥ यलारुनरुवकिच ॥ एवमाद्यानेवान्यानि ॥ दयानिविविधानिच ॥
 नवायाति ॥ नवकवनसीगय ॥ एवमाद्येनवापाये ॥ रतिकान्तासमरुर्व ॥ नवीवीयातनाथाय ॥ पूर्वका
 खिता ॥ दवमानूषतीर्याणि ॥ मधर्मनियतात्मनी ॥ धर्मबाहुः स्मृतः ॥ स्या ॥ सूद्यावोर्विविधैर्वैद्ये ॥ वि

र्यादायाचतिकर्म ॥ अहिमानानिकायश्च दाम्भिकत्वकृतवनाः ॥ अल्पविषयासक्तः कार्यक्षीः वा
 मेविद्यते ॥ तथाहर्निवकन्यायाः कृत्याववचयाङ्गर्न ॥ धूर्तमिश्रकलशालः मरुविस्त्रामिनस्तथा ॥ ए
 ॥ निवायगतनवृक्षात् यव्यदागविनाङ्गर्न ॥ यः पीशमाग्रयस्कानो मवददत्यकामपि ॥ तद्वृत्त्यय
 जगन्ना दामावत्यस्यविकर्य ॥ तीर्थयात्रायवासानां वगानां सुकर्मणां ॥ सुधीनान्यपजी
 वः यवकिदावलाकेकः ॥ भगन्मधुसमानाश्च स्नातयान्यसकृन्म ॥ यः कर्त्ता सर्वज्ञस्तथा ॥ याह
 तियः जने ॥ स्वामिमिश्रगुणदाही मायावीचपलः ॥ यशोय्यायुर्मिश्रालि वालवृद्धकृष्ण
 निव ॥ यथकृपाकीसविक्रया वृद्धवादिषु गहिता ॥ नियमान् स्वयमादाय ॥ अत्यन्तजित्प्रिया ॥
 ॥ यताठयेनिनिर्दोषः मरुः साधूयदस्ति ॥ आलस्यवद्वसर्वाः ॥ यः स्वयितिमूढमूढः ॥ इ
 रुद्रकृतवान् ॥ गन्धपात्रकृष्णकवान् ॥ नयालयनियत्नेन ॥ तन्मधुनावकः स्मृताः ॥ वृषाणां

२८

समन्वापः कुरुष्मान्मनूषीति ॥ यवातिथिन्नमन्तः तवेनिवयन्मामिनः ॥ अनार्थविकलीदीर्न वा
 गोष्टीवृषलीयति ॥ गृहाविषस्यकुरुस्यावावलासवर्तते ॥ नित्यिनः काववावेद्या यमाकावीनयाधृताः ॥
 नवकेषुसपथेन यव्यदुर्विर्नयः ॥ उक्तावकेवाधिकतः तस्मैवेत्ययीयुत ॥ यस्यवाक्कुरुयववाक्कुरु
 तवूनसीयः ॥ यावदाविकवीवाणां यत्पार्थिवार्थिवस्यतः ॥ रुवत्यवकितनित्यः धावकस्यसतिग्रहः ॥
 घृततलोन्नयानादि मधूमसिस्वासर्व ॥ गुडकृकीवलाकादि वयिमूलरुलानिव ॥ रुलाकाष्टपू
 र्यः नीख्यश्चरुनारुर्व ॥ वादिर्नवर्वालादी गुरुवृवकवानिव ॥ उष्ट्रकेप्यामकोलय वत्नीयभा
 धनिव ॥ नवकेषुधूर्वगकः दयदृत्त्याल्यकानपि ॥ यदातदाववदव मयिसर्वमपावर्क ॥ अपदृत्त्य
 य पूर्वकावमयापूया ॥ यमलाकी वृजन्तः तवीवलयमाकृया ॥ यमदृत्तर्महाघावे नीयमानासइ
 र्वेधे ॥ विनयावावयूकानां यमादामलिलालय ॥ यायत्तिरुः ॥ गुर्वः ॥ नवकेविच्यतजमः ॥

यावदाविक्रयोदात्तः मन्वाययवहाविता ॥ नयति ॥ ननु ॥ धाक ॥ यकनानाश्च ॥ धर्मवाद् ॥ तल्लुत्तम
 केकर्म कावयद्वानुमादय ॥ कायनमनसावावा तस्यवा ॥ धागति ॥ रुत्नी ॥ ॐ तिर्मेकयत ॥ धाक ॥ य
 भवुहिनवाकम ॥ अधर्मस्यरुत्नीवष्टा धर्मस्यापि वदाम्यहं ॥ ॐ त्वेका मातलिसेतु गार्धभर्मव
 वे ॥ धायाख्याने धिहती ॥ ययातिविवित ॥ ३४ ॥ मातलिबवाव ॥ नथपायेविमेर्यानि यमलाकेय
 पृन्नीनयैसके वृद्धे ॥ जातयैसर्ववन्धुहि ॥ गुरुगुरुरुत्नीतु दहिनायविवार्यत ॥ त्रिगुफादिहि ॥ स
 शाक्यैयविवार्यत ॥ तत्र ॥ गुरुकर्मो ॥ सोम्यविनादयान्विता ॥ तनवा ॥ यानि सोम्यन यथायमनिव
 र्ज ॥ कुरुदानमंगक तीयथा साशब्दहिना ॥ दिव्यवेसुयवीधना यानि वसुयदायिन ॥ निविकाया
 नन यूप्यानामेयदायिन ॥ दवायतनकरुच यतीनामात्रमस्य च ॥ मृनाधमद्युयानाश्च कीडान्यानि
 द्यास्वल्पमपि सदह ॥ तत्सर्वकामान्ममयेतिलाक एव वदानेपवदनिर्गत ॥ एव वदानेन विरुय

एव वदानेन विरुय ॥ ॥ तिर्षीयद्युवाहाहमिख ॥ धायाख्याने धिहती ॥ ययातिविवित
 रुच कर्मयोग्यरुदक ॥ सिद्धादिदायमुका ॥ क्लृप्तायासविवर्जिता ॥ सर्वरुतहिता ॥ एव ॥ सुसुत्रास
 मनातना ॥ धावयानि विवयस्मा धैर्यतालिबुहाविते ॥ निवर्तन्मा ॥ स्मृतास्मृता लीसावाधुवताव
 नथवले ॥ समरुच्चा निवर्तन्मवन्नृष्टि ॥ निवर्ककानसीषाफि गतिववेकल्यता ॥ यथासर्वरुत
 राग ॥ सातिगया ॥ स्मृताः ॥ नानापूयवितायल राग ॥ निवयवतथा ॥ गुरुगुरुरुत्नीवाव सुयतस
 घत ॥ राग ॥ निवयवतस्य रुया ॥ सातिसयाकिता ॥ कानावाफिरुत्नीउल्या राग ॥ सातिगया ॥ स्मृ
 रुमे ॥ मत्स्यरागधियत्यस्या किव ॥ सर्वरुगन्यति ॥ कविहं वमूचन कानयागवतानवा ॥ न
 विवक ॥ मनात्मा निवर्तानमवाधुया ॥ यवान्यासकदयो ययनीर्णयसंगत ॥ कतवामपिदय
 कषू रागनीर्णययकति ॥ सीतफाइ ॥ खरावत त्रियन सर्वदहिन ॥ मन्त्रद ॥ पादद ॥ धाक ॥

२२

ययातिवित ॥ ३१ ॥ मातलिबूवाय ॥ मूथधर्मान्निबिन्नाका निवधर्मकामा रुमे ॥ कूयावद्विधा
॥ सुसूत्रासमदुक्ताः ॥ नूनकण्ठाखाकलिका ॥ निवमूलैकसंघिता ॥ कूतवानसपूष्याद्या ॥ निवधर्मा
॥ तर्धुवतावत् ॥ तथार्हिसाकमासत्य ॥ की ॥ प्रद्वन्द्वियसंघाय ॥ कूतनिघातयादानै ॥ दणकधर्मसाधनी ॥
॥ रुसर्वरुता ॥ कूतनसाधवर्गस्मृति ॥ तद्वद्विबुरुकाना ॥ दुल्यनिवयवैस्मृति ॥ यथरुसर्वरुताना
॥ रुद्रतसर्वददिति ॥ निवगन्मस्यैकस्य ॥ रुतैकस्य रुद्रग ॥ यस्ययादुरुवत्यर्थ ॥ प्रद्वयागवित्ता
॥ तत्तया ॥ स्मिता ॥ कूर्याहं त्यर्थमदुरुमा ॥ मरुतागतिगीषया ॥ सर्वोधिपत्यमवैक ॥ तत्तनास्तिपूर्वा
॥ निवा ॥ त्वावर्तयानिघनत्यन्य ॥ ससावरागतत्यवा ॥ तस्माद्विमुक्तिमिर्कति ॥ रागसर्कविवर्द्धय ॥
॥ तामयिददातीति ॥ कूतनरावानुदयत ॥ तत्तार्थयनियमूद ॥ सकृद्विष्टकल्मषा ॥ तर्थापित्तावात्रा
॥ द ॥ वाक ॥ याददत्यपिमर्द्धत ॥ तस्मादन्नयदानन ॥ सर्वदानरुलेल ॥ ७ ॥ तत्तावयानिवन्निनिरु

यत्ननिष्ठयै ॥ अत्र यदार्ततस्याहं कर्तुं शक्नुमि न संशयः ॥ धर्मार्थकाममाकांक्षी दहः यवमसाध
 नेवः स्वयं ॥ तस्मादत्र समिदानं नरुणानरुविष्ठाति ॥ व्याधमपिलाकानां मूदकीजीवने स्मृति ॥ य
 कं पुनस्तानि दानान्यष्टौ विलासगता ॥ नर्वदानविजयल धर्मवाजयूवद्वय ॥ यस्याद्यानिसूखेनैव
 नैवकन्यसंलभ ॥ तथा इह खैरुर्गति कर्मकीर्ति विचारुलभ ॥ तर्थासंभक्तसौख्य कर्मयोगरु
 पीत्युपकावकैः ॥ सहस्रलाभेदिग्या सूर्यतज्जसमयुर्ग ॥ अथैकमिवसंरुक्ता यः पूजयति तद्वै ॥
 ॥ तद्विगर्कतिवैकुण्ठ समीपेदवचक्षिणः ॥ वद्ववादी सधर्मात्मा वद्वलाकैययातिनः ॥ तस्मा
 स्मात्सर्व विचारगतावदावविचारगता ॥ नर्वविष्णुपरावत निरुद्धनायिकर्मणि ॥ नर्वस्तानमवा
 तानां पुनवावर्तुमी स्मृति ॥ दुर्द्धनिवपूवात्सूर्य वैष्णवीलाकमूरुर्म ॥ वैष्णवामानवायानि वि
 नीतास्तत्त्वकाविदाः ॥ वद्वलाकैततायानि कश्चिथायद्वलालिनः ॥ तन्मयपूजककृतिः पूज्यला

तयविगुः ॥ ३८ ॥ मातलिगुवाय ॥ यमपीर्णयवश्चामि महांतीर्णसूदावर्ण ॥ शुभ्रनिययायिनः
 यार्धेदलेः कटिधदावले ॥ कविमहाकुलोकारिः कविश्चाङ्गवेस्तथा ॥ मक्रिकारिधिवोदालिः क
 कर्णगमरावृष्टेः ॥ महाहर्षेणैधमहिये बूधयुक्तेधखादके ॥ गकिनीरिधिवोदालि विक्वालेधेना
 र्णीवत ॥ महावंगयधृतास्त महावेधुनवायना ॥ महापाषाणवर्धल रिधमानधे सर्वतथा ॥ प्रतकि
 वर्धल रुच्यमानावकुनिर्ग ॥ अनवाः पायकम्माल यायैरुभ्रनिदानुलभ ॥ नर्वयायविलासल याधि
 यायपूज्ययोः ॥ तन्मयर्कितं यवश्चामि धर्मसाधनमूरुर्म ॥ ॥ त्रिष्टीयधयवालाकमिखलु
 गार्ध धर्माधर्ममनूरुर्म ॥ इत्यन्निर्कममप्रदा पुनववयवर्तुत ॥ दवानांलाकसंस्तानं पुवासीस्त्र
 वश्चामि तयसायइयाह्नि ॥ दवानांवाससंस्तानं सुखरागयदायकी ॥ धर्मागोर्वयवश्चामि
 यार्धेदिगितातिनी ॥ तस्मात्सायाश्चगतानां नवानां तदमस्मृति ॥ वद्वधवाकलकली यार्धिवानी

वतद्विधम् ॥ नर्वनिववलायश्च ॥ यकर्वकलतजसा ॥ गभर्वालीववायय्य ॥ गह्नीतत्सकलस्मृत ॥ य
 मोर्म्युजापतीलाना ॥ मर्ककावगुलाधिक ॥ चक्रुःषेष्टिगुलीवाङ्म ॥ बाधमेव्यमूकमे ॥ विष्णोःपुष्पा
 मेव्य ॥ निवस्यात्मगतमह ॥ न्नायमध्वानवदिन ॥ विगुह्यतत्त्वलकली ॥ सच्चविशसकस्त्र
 स्यागःसदात्मके ॥ युन्यार्थतत्समानश्च ॥ रुवदीनपसादतः ॥ नानाकपालितावाली ॥ दृष्टकका
 यकविष्कविन ॥ सीयक्काकोठुकासीरा ॥ तद्विमानलरुक्ति ॥ नामसीकीर्तनवायि ॥ यसीगनतिव
 म्मलि ॥ कर्मलोत्यतववायि ॥ यूसामीलनरावतः ॥ यसीगनायियः ॥ कुर्यः ॥ श्रीकलस्मवर्तनवा ॥ ल
 यानियवमीकान ॥ तद्विष्णोःयवमीयदे ॥ लिवश्चवेष्टुवलोकाभककूपनवाकम ॥ उरथावकवेनाकि
 यद्वदयनिवः ॥ सम्बन्धितायुतसर्व ॥ कायधुसमाकवने ॥ रुवः ॥ पूजापदावली ॥ ध्वनननियमनव
 लीवासीतवलीयदि ॥ इर्नध्वनवजायत ॥ सुविष्मकाकवत्सुत ॥ पसादाकस्यवजिल ॥ नार्हस्वर्ग

यामि ॥ यसादाकस्यवजिल ॥ नर्वेकालासयादित्व ॥ कथयस्वयवेदव ॥ ममाकल्लुतःसुतन्यतःप
 स्मन ॥ ममाकल्लुसहस्राका ॥ ययातमुमहात्मनः ॥ तस्यार्थविक्रयामास ॥ आसनोर्ध्वदिव्यति ॥
 ॥ विष्णुलडवाव ॥ गततस्मिन्महाग ॥ पुनरुदस्यवेयनः ॥ किंयकावमधर्मास्माययातिर्नघ
 लाहूयदूतान्पवगान्मयत्तव ॥ धर्माथयक्ययर्थादिदल ॥ गकल्लुदूताःपववापूवाकम ॥ दलस्यदीय
 नमतायमान ॥ क्लिप्तध्वानेयकनेस्यारिः ॥ यकल्लुदानेर्मधुसूदनके ॥ सर्वकुलाकीविषयविहाय ॥
 कायध्विजीवलाकी ॥ दवकमुद्विधदकल्लुदाना ॥ नातिथरावः ॥ यविपेरुकेत्य ॥ नावायलीदववेवजय
 वकामि ॥ ससाम्यतायान्यतिनिर्घ ॥ लक्ष्म ॥ ममायिर्गविसकलपयासः ॥ वावाहितथनिकल ॥ म्माक
 लवसकलीययास ॥ वियादिमत्यादिवमृत्युसूयन्य ॥ मानीतमनेरुवनेसवाजा ॥ यिवल्लुयुर्वयविवेष्टुवार
 मामृतदाषहर्बुवाहा ॥ मानीतमस्यवधिवकुलाका ॥ जीयन्नारुयधकल्लुका ॥ माधवकुर्यजगता

मृतं ॥ यत्प्रहोमिकमिदं स्य यत्प्रवित्तुलममरु ॥ सामस्यमानसद्विद्यं विष्णवेयं वरुणिकी ॥
 भोऽयं धनकील्लेखः मोक्षार्थं वृत्तलऽयं ॥ श्रीमद्विष्णुवैदिकं उच्यते सार्वकालिकं ॥ जूनकगुण
 कोल्लेखः मनोयम्ययवात्यं ॥ सूर्यपुङ्गवद्वन्द्वं यद्युपालविमार्कणी ॥ आगस्त्यमननूपाकः सु
 दृढककाट्यास्त्रिमाः ॥ सूर्यावित्तिववाहः सूर्यीकाऽसूक्ततात्मना ॥ यद्वर्चनिनमस्कावः मीत्यवा
 र्णनलिवस्यः ॥ कर्णादायिनमस्कावः नतस्य विरुल्लेखः ॥ वृत्ततागतयऽथाकाः मरुत्यऽतिवत्त
 निवाः ॥ ललितितुल्लेखी सौख्यं किंयूनकस्य वायलः ॥ विष्णुचिन्तायुक्त्वनिः ध्यानतद्गतमानसाभात
 कवेनास्ति एकद्वयमहात्मना ॥ निवायविष्णुसूयायः निवसूपायविष्णवे ॥ निवस्य हृदयविष्णुः विष्णु
 नियमनः ॥ सत्यरावनदानुनः कायल्लेखविज्ञायत ॥ दावानस्य लिङ्गायस्यः बाधयऽनृत्तमाते ॥
 नाहस्वर्गगमिष्यामि स्वर्गमरु कवाम्यहं ॥ तयस्यैष रावणः स्वधर्ममहीतल ॥ स्वर्गवर्षकवि

101

नृपतऽयविनायकः ॥ आनीर्हवर्णिनश्चैव विरुचनयसरुम ॥ गतऽसर्वनिवद्यासो वृन्दायचमला
 ति ॥ ॥ इति प्रीयद्मयूवालाहमिखलु वेत्थायारणाने चित्तीर्थेययाकिचविनेनामः ॥ १० ॥
 ययातिर्नृधवात्मजः ॥ सूक्तमोवाच ॥ तस्मिन्नुगतं थंयवन्ददृत्तः सचिन्त्यामासन्त्यदृत्तनृ ॥
 दत्तस्यदधिष्ठितवृत्ताकः ॥ द्वावेतुवाक्यममधर्मयुक्तः वृत्तनुलाकाऽसूयथाहवधि ॥ रावेऽसूयये
 विज्ञाय ॥ सर्वत्रयत्थेनूपाविमर्कः युद्धपूवाथयिस्त्वाववय ॥ नृपवृत्तमोसववाववयः स्त्रीयस्व
 दववेवैजयधुः दाधेर्विमृकावविवाहवियथ ॥ यामामर्कवाक्यमिहवमानवाः माहादिमाहादयिने
 ह ॥ आकल्पावाक्यनृपतयद्गताऽसिद्धरावा सकलाश्च पृथीः ॥ आवहववैनृपतऽयतीतः मादल
 यविषेष्टवाक्यः दाधेर्विहीनयविनाममर्हः ॥ श्रीकलवैकुण्ठवववत्थः मानन्दसूयवमार्थधव ॥ ना
 वक्यैजगतामहं गम् ॥ नवामर्तदायकवकुवाजाः आनीतमत्स्यवकिनुलाकाः ॥ यायावहवाधिवि

माणव्य मानन्ददेत्यविनाशनम् ॥ नामामर्तदोषरुक्नुवाह्वा. न्नीतमत्स्यवयिवन्नुलाका ॥ यस्तु
 यवदोषरुक्नुलाका ॥ विष्वाधिवामविमलीविबाम. वामाशिवामविमलीमूवार्वि ॥ नामामर्तदोषरुक्नुव
 नामामर्तदोषरुक्नुवाह्वा. न्नीतमत्स्यवयिवन्नुलाका ॥ आदित्यवृत्तमसाविना. रुक्नुयकार्ममल
 सपुष्प. मधीत्ययामानवविष्कुरकि ॥ युरातकालनियतमहान्मा. स्यातिमूर्कि नहिकावजम्बा ॥
 ॥ सकम्मावाव ॥ दूतास्तु प्रमथवदनि सर्व. दलषदीयधुधयदनेष ॥ लाका ॥ लक्ष्मि नयत
 नालि ॥ ध्याननुलाकामधूसदनारय. मादलमर्वनयतस्तुतस्य ॥ नवीसदृष्टसकलसपुष्प. माक
 सयल्लेवमृतायमाने ॥ गीकंनर्विकगदाहुलक्ष. यधविर्लतस्तमानसाह ॥ वतायवा सेन्नियमेध
 वयन्ति ॥ वृत्त्यास्तुतस्यरूपस्य. वरुतकिमिमुल ॥ वेष्मवनापिरावन. ऊना ॥ सर्ववृत्तिग ॥ नाम
 यावश्मिर्गुल्लेसर्व. यावदुयतिरास्तुव ॥ यावद्विमानमालाका ॥ सर्वरागवता ॥ वरु ॥ विष्वाध्यानपर

पून्यास्तु. सर्ववेक्ति वयोवना ॥ सनामातान्वाविषा ॥ पसादारुस्यवक्ति ॥ नामयधविहीनास्त
 नधान्यसमन्विता ॥ मर्याविष्णुयसादन. पूरयोर्बलीकता ॥ तयामवमदाराग. गुरुदावचनित्यवे ॥
 सन्निर्वागुरुयुष्मा. सर्वकामपदायका ॥ नमवामानवाजागा. पूरयोर्बलीकता ॥ सर्वदोषवि
 सम्यन्ना. ह्यानध्यानयवायल ॥ नदुर्लिकीनवायाधि. त्रीकालमवलकथा ॥ तस्मिन्नासतिधर्मस्त
 ब्रूध्यानयवायल ॥ तर्वागुरुनिदियानि. पूष्मानिद्विगुसकमा ॥ पातकीलिमुमुकानि. नीखमूव
 नयतिमानिव ॥ गुरुनिरिहिरुगेष. विविहितानिचिहके ॥ सर्वगुरुदावष. पून्यास्तुनिवसक
 वे ॥ रासनिपुष्पदिवानिगुरुनिशालिनान् ॥ सर्वगवेष्मवागोवा. मस्तलावदुदधन ॥ नीखल
 नि. गुरुदावषूतानि ॥ विष्कुरकारिर्वावीरि. लिखितानिद्विगुल्लम ॥ गीतवागसूवर्लुध. मूर्क
 वि. कीमृगर्तमाधवभवयत्यय ॥ गीनावर्तु कमलकला ॥ लविन्दमर्ककमलायति ॥ क

ॐ ध्यायन्निमाया निमयनिमल्यो ॥ ६ ॥

102

103

[illegible]

न घृष्यात्मा जनायि कर्तृदवाययातिना ॥ वेष्टनमहात्मना ॥ वेष्टवाश्चकतामर्था यवसीति महीत
 पायमर्षनकर्वन्ति मसर्षनवदन्ति ॥ कामकाधविहीनास्त लाहमाहविवर्जिताः ॥ दानगीतामहात्मा
 नवाङ्गतीतल ॥ निवामयोवीतलकाः सर्ववस्त्रियवीनोः ॥ सर्वोपायथादवा विस्मृतिस्त्रयो
 नवीदिवेष्टवसर्वे ॥ जवामत्युविवर्जिते ॥ मृत्युलाके कर्तृतन न घृष्यात्मा जनायि ॥ यस्मात्कृत्वा
 रुद्राक लाकस्यास्य हिर्नकू ॥ नृत्त सर्वमाख्याते यदायष्टा मि वेनय ॥ नृत्तस्मात्तावत्तोदिन्दु म
 ते धर्मवाङ्मने दूतनास्यापिराधिते ॥ नार्हस्वर्गस्य सुखाथो नागमिथदिर्वयूनः ॥ स्वर्गस्यैकविष
 वन रीतकिष्ठा मि सर्वदा ॥ ॥ धर्मवाङ्मने ॥ धनकनाययायन तमानयसि रूतले ॥ ध
 चिक्रयामासमेधावी सर्वतत्त्व नरूपत ॥ कामदर्वसमाहूय धर्मगुरुपूर्वदव ॥ मकर्वेदववेति देव
 दिष्टानसंगयः ॥ कामाद्याहुयुः ॥ यवयाः सुविद्येयुर्न कविष्यामनसंगयः ॥ चवमस्कागताः

नृव राजन्यस्य सुनाटक ॥ तर्षातद्वचनेष्टत्वा ययातिः पृथिवीयति ॥ सूर्यिकावमधावी दवस्येः स्वय
 घृषिः ॥ ववित्वामनस्यापि नृत्तकिनटवृषिः ॥ रूपलपतिमालाके सुखेर्वगीतमूलमे ॥ गायमाना
 म्मात्मा कीदर्यस्यवमायया ॥ माहितरुनरावन दिधनववितनव ॥ वनवेवयथावृत्ति विन्ध्यावत्यायथाव
 नदीवषधवाङ्मना सावधिः रुद्रवल्गु ॥ नयथाऽरिचवाङ्मने सतस्मिन्नृत्तकर्मलि ॥ मकवन्दामहा
 तथामाहितवान्मरूपतिः वाङ्मयलीतनमहानरावः ॥ ॥ इति यद्यप्यवाऽरुमिखलुवेत्थाय
 नृत्तलितनव ॥ माहितवाङ्मनाङ्गुः वसुधयोवखवः ॥ कृत्वा मृत्युप्रीत्यश्च सवाङ्मनघृष्यान्मजः ॥ रु
 मन्धोपिदिङ्गुः ॥ इन्द्रकार्यकर्तृदिते ॥ निवृत्तनाटकतस्मिन् तयूतयूचरूपयति ॥ जवारिवमदी
 धम्मात्मा विषयेऽपिवाहितः ॥ नृकदाहुगतावाङ्मना मगयालीततयवा ॥ वनवेकीततसाहि माहवा
 नृत्तकः समायात चिदुः ॥ नृत्तनवाहम ॥ सर्वोत्तमदवावाङ्मने रुमरूपतनृवः ॥ तुरुयाहिः

१०४

वसुधैः कव्ययुते ॥ सहायान् ॥ स्वयंरुत्वा . क्लानविक्लानकाविदः ॥ तं वां कुनाटके बाजा . यत्थमानः सन्
गमयमानां रुवाजा . न्याया रूपेणैव तदा ॥ तस्या गीतनलास्थन . हास्थनललितनचमधवालायुद्ध
वल्यायथापूरा ॥ वामनस्ययथापूरा . वक्त्रमन्मथतोदनी ॥ सूरधवः स्वयंकामा . माधवः यविषाधिकः ॥
रुन्दामहापाद . पुञ्जरावननृत्यति ॥ यथायथापथितिनृत्यमूर्ति . नीतिसमाकर्तुतिरूपतीतः ॥ तथा
पुर्वेत्थयाख्यान . विरुमाहती . यथायथातिप्रवितः ॥ १४ ॥ सकम्भावाच ॥ कामस्यगीतनाद्यन . हास्थ
तन्मज्जः ॥ श्रुत्वायादयोः ॥ लोच . मासनेऽपविष्टवान् ॥ तस्यां तविसृषयाय . सूर्यवाजावान्तय ॥ को
गरिवमहीयारिः ॥ कामासक सुमानसः ॥ माहिनः ॥ काममाहन . विद्वत्ताविकलनद्वियः ॥ श्रुतीवमूल्य
हि . माहवागवर्णनः ॥ ॥ सकम्भावाच ॥ ॥ कीर्तमानस्यतस्याधि . नृत्यतस्थमहामतिः ॥
रुयालिः ॥ सुविर्गता . दर्शनयमनारुवः ॥ श्रुत्यभावत्सवः ॥ वाणपातिर्द्वन्द्ववः ॥ ॥ त्यमन्यतम

धावी. कायवत्सुः समागतः ॥ नृगनवेगनाधि. दूबमाकर्तुतानृप ॥ गताः सुवथव (गन) गुम (लय) विर
 वरुसमाकर्तुः. रुजयेवक (ग) शिर्ते ॥ सुवृत्ति (चु) नृनेः पुन्यः कदलीखलुमहिर्ग ॥ वकला (ग) कयन्ना (गे)
 र्क. नानावर्कः सरालितः ॥ यथितामादसयुक्तेः कतकेः यादलेः सुथ ॥ यथमानामहावाजः ददर्श
 नादिर्ग ॥ कमले (ध) यिमूदिर्ग. (ध) गान्त्यलविवाजिर्ग ॥ वकात्यले (ध) वाजिर्ग. हाटकात्यलमहिर्ग ॥
 वेसर्वगु (ध) यर्ग. दद (ग) गवदुर्ग ॥ यथयोजनविकीर्णः दगयोजनदीर्घकः ॥ तजर्गसर्वतारुर्ग. दिष्ट
 सृणीतलाम् ॥ स्नात्वायीत्याजले (गी) र्ग. यद्यसोगभिवासिर्ग ॥ सर्वप्रभायगमन. ममतायमभवत्त
 यथसृणीगायतदिव्या. तथयोजनधनिः ॥ गीतस्थियामहावाजः. नर्वचिर्गयर्गगतः ॥ विरुक्कलितधमे
 वनतस्मिन्समागता ॥ सर्वारुवले (ग) र्गगी. नीललकृणसंपदा ॥ तस्मिन्गर्गसमायाता. नृपतः ॥ यथ
 लंवद ॥ वृष्टासृणीतदानने. नकिष्किदोपेयिच्यत्न ॥ गुरुगुरुं वरुपाली. वृत्तनेववगानना ॥ परुस्येवग

वितावर्य. तनावृत्ततथावर्ग ॥ यूनचिर्नासत्तयध. ययातिः पृथिवीयतिः ॥ आविर्गणमयादृष्टः यथ
 नारविषयति ॥ चिकयित्वा कर्णवाजा. ययातिर्न घृषात्मजः ॥ आविर्गणयतवाजा. तावन्नावीमहावन
 स्थायविववानावी. नीलकृष्णगुणान्विता ॥ दिव्यलकृणसम्पन्ना. दिव्यारुवले (ग) र्गविता ॥ दिव्यः ॥ यथारवः
 वन. माहयकीववाचवाने ॥ दवान्मणिगणमन्त्रान्. दद्यानाधर्मकिन्वाने ॥ तादृष्टसविष्णुलान्
 नृपतः कायमवहि ॥ सववेनामहाकाम. सुदोसोके कूटीरुव ॥ गृहीदृष्टमहावद्वि. दी किमन
 द्वाउसुत्तायनी ॥ वृहीदृष्टयानदृष्टम. युवतीविषमादिनी ॥ चिकयित्वा कर्णवाजा. कामागकसुमा
 दति ॥ कथंस्थान्ममवधय. कथंवाभरुविषयति ॥ जीवितसकलमर्घ. सरुलीस्यारुदामम ॥ यथमा
 तावववावाहा. कान्तकस्यापिवागुरु ॥ पूर्वदृष्टगुयानावी. सादृष्टायूनववहि ॥ तांययकसधर्मान्
 गार्ह. सफदीयाधियः ॥ ययातिर्नामभदवि. विष्णुस्वातं गुवनरथ ॥ तवसंगस्यमचता. हा

मलयविश्वदिन ॥ यद्यमानस्य तस्यापि. मगधनकवधीयत ॥ सयतिवनेतरुनचनोयमरुहुले ॥ चाव
 तयन्नाले. न्नाविकलेयतिन्दके ॥ पूगीरुलेयखहुवे ॥ चकमद ॥ सफयलुके ॥ यषिने ॥ कल्लिकावे
 ज. ददर्शनकडुर्म ॥ यन्नायकनसयलु. विस्तीर्णययथाजन ॥ हंसकाबलुवाकीलु. उलपकिवि
 मलुर्न ॥ नीलान्तले ॥ पकागर्न. कङ्कावेवतिभोरिर्न ॥ मरुर्मधूकवेवाजन. सर्वयविनादिर्न ॥ न
 रुद. दिष्टरावेवलीकर्न ॥ बथवगनसलिन्नकिंविद्रुमनपीठित ॥ निवसादवनेतस्मि. स्रगच्छायी
 ममवत ॥ वरुकायाधितनापि. वाजननापिरूपत ॥ नीतधर्निसमाकक्ष. गयमानायथातथा ॥
 कलितधर्मोत्मा. यावच्चिरुर्नरुर्न ॥ तावन्नावीववाकावि. चीनप्रभलियथाधरा ॥ नयत ॥ यद्यमानस्य
 नयत ॥ यवतंकिता ॥ ताम्रवाचमहावाज. काहिकस्यरुविष्यासि ॥ किमर्थहिसमायागा. तन्मत्तिकाव
 परुस्येवगतापीध. वीणदलुकवालिता ॥ विस्मयनापिवाजन्दा. मरुतायापिनस्त ॥ मायासंश

१०३

तादृष्ट ॥ यदुःखं ॥ सुखं ॥ कथा ॥ तस्य नावीमयादृष्टा. नमस्त्यसतिरातिम ॥ मायाभूषयपक्षमिदानवा
 मदायन ॥ मरुद्वानेगतावाजन. परुस्यनयनचन ॥ नगस्मिन्नकवध्वव. सदृशदलमरुर्म ॥ त
 यो ॥ परावेराधका. वीणदलुकवाविलो ॥ गयनीसुखवर्गीर्न. तालमानलयाचिर्न ॥ तनेगीतपरा
 विमलालाकी. मयतजायलालिनी ॥ सैसावनालिवेवान्या. नावीदलीयवाचव ॥ पूवानदजवायक
 दी किमन्नाविवाजन ॥ तादृष्टायनत ॥ काम. स्वकायात्यकटारुव ॥ मन्मथविष्टधर्मात्मा. तादृ
 तागकसुमानस ॥ तस्यासुवर्ननायित्वे. लब्धाम्. गंधरुवरुदा ॥ कामाग्निनाहुसैतक ॥ कामद्ववदसी
 म ॥ यथामागिरुगमात्मा. यद्मास्यायद्वलाचना ॥ चवेदस्यसमावावा. यथागि ॥ यथिवीयति ॥ ताम्र
 कसधर्मात्मा. कावययवयावर्ग ॥ सर्वकथयकल्यालि. मूर्द्धनिनदूषात्मज ॥ सामर्वतपरु
 मयता. रावमर्वयवाचत ॥ दहिमसैगमरुध. कूरुष्वपिचमवम ॥ ययीहिवा ॥ सरुध. तलुदधि.

नर्मययः॥ दुर्नमनायिकाभन. कृताहं वववर्णिनि॥ तस्मादादिस्वदीर्ननां ययर्नगवर्णतव॥ मय्यश्च
वयः॥ प्रत्या सास्त्रीयद्वानिगानना॥ विष्मलासुमुखीयाह. वृद्धिवाज्ञानमागर्त॥ मानवान्प्रतिस्नानी
विष्मलारूपतिस्मदा॥ उवाचमधूवालाय. धृयतानियनन्दन॥ ॥विष्मलावाच॥ काममयः॥
सागववाङ्मनावाविनिवत्सदा॥ तस्याः पलायभवसा. सुखवैकभूतान्विर्त॥ समाकर्तुं तगादवी. व
मनाहुवः॥ ववाकीर्यमहारागे. ककिर्हीनाहिकादली॥ कामनायिसमायुक्ता. समक्षहावेवसादि॥
प्रतिनसिद्धा. माधवस्यसखायन॥ दिव्यनायितवीवल. वरुयिप्रतिनान्यथा॥ महादेवससादन.
ययासुनिहये॥ तावानन्यमहागता. स्त्रितिसिद्धावकावक॥ यनः कामववैयाका. यथासुवातिदूरी
वविलि॥ ब्रह्माकण्ड. समुत्पन्नः पावकादावृत्तकति॥ नृतीवदग्धतनायि. सावतिमवमूर्किता॥ न
जातामहात्मकेः सर्वसौख्ययनाहकः॥ यथाऽज्ञासमूहता. नृप्रस्थानयनन्दन॥ विद्यात्मनामइः॥

यक्षदावृत्तसुखनाशिनी॥ अकायक्षमहावाङ्. कामद्ववाथविषम॥ यलायाविकलत्वेव. उन्माद
गधविन॥ मूर्धिमनामहावाङ्. सहावगुहसंयुता॥ कामवयः समायातः कनमूर्क. गुर्तनृय॥ महान
तितावाङ्. सुसायक्षसूयक्षजम्॥ तस्मात्सूर्यकज्ञाज्ञाता. ज्ञेयनावीववानना॥ नृप्रविद्वमगीतासां
हृष्टासर्वदापुण॥ विष्मलानाममख्यार्त. ववृत्तस्यसूता. नय॥ नृस्यात्थनः प्रवर्तमि. स्रहस्त्रिध्व
ना॥ ॥वाङ्वाच॥ सर्वमवत्वयाख्यार्त. मयाज्ञातेपुणः॥ मामवहिरुक्तुत्वा. वतिपूनीवव
वृङ्॥ ॥विष्मलावाच॥ नृस्यावर्तयवद्यामि. तमाकर्तय्यरूपत॥ यववैयावनायर्त. सर्वहृ
नावर्त॥ युत्नानानसिद्धिगोवस्य. स्नातावैयधराङ्गर्त॥ लाकः सुसमीवाङ्गन. स्वयहृदमृतत्यव॥
वृद्धयैवतत्वहृ. जेला कुर्यातविक्रमम्॥ नवैगुलेऽसमायर्त. विद्विमामिदवागर्त॥ जेला कर्तय
ऽसमायर्त. विद्विमामिदवागर्त॥ नृस्यानृथाहृहृ. स्रष्टाभागानर्तयः॥ ॥विष्मलावाच॥

॥ मय्यश्च सकलामूर्त्तिः सर्वविधाचिदान्नमः ॥ सगमा रुवदास्यामि ज्ञेनास्मिदभवत् ॥ तस्यवास्तु
 प्रलिकानिहियितवमातनेपुरुः ॥ ममापिरावसकाम मस्यामनेनिवृत्तयः ॥ तस्याश्चकारिर्ज्ञाना
 ताममेषः यवायध्वः दानवः पुरुषास्तुना ॥ कषादसावधिरुत्वा रुक्तादिनहिसुखी ॥ अस्मिन्नहि
 तगाद्वी कययाधवयान्विता ॥ सीतागावाङ्गवाङ्गः लकर्ववाङ्गमववी ॥ विजयस्यमहादव यूनवध
 वृद्धि ॥ नवमस्तुमहाशङ्खवीवयामिमनारुर्व ॥ कामनापिविहीनार्थ वधुत्वनवनानन ॥ रुवि
 यसाधन मीनकैरुः सङ्गीविगः ॥ आनीर्कवगिनद्येव दद्याकामेनवारुम ॥ गककामिषवरुस्वपि
 त्वातिद्विखिता ॥ अर्यकामसवावाङ्गन सोवतिस्तरसीक्लिता ॥ दग्धतस्मिन्महाशङ्ख मन्मथेइख
 र्किता ॥ नृन्वपीर्तमूमावाध रुक्तादीनानवारुम ॥ नराग्यङ्गनगस्या पतितावकविन्दवः ॥ तस्या
 मनामइः स्वास्मि तस्यायस्तु यूनानकः ॥ दृष्टवसीतककः ॥ अस्तुगदावलोतदा ॥ मूकनामतगा

१०३

व उन्मादामह्यववच ॥ तस्माच्चाप्रविन्दुषा अस्मिन्विष्यनाहर्कः ॥ त्वयायात्वेसमरुक्तुः सर्ववर्चा
 यः ॥ महानदनसैयका दृष्टकामेसमागती ॥ नराग्यामधूपूर्वाया पतिताम्रकविन्दवः ॥ जलान्कय
 तीतासां वतिः पत्नीनवारुम ॥ तस्याः शीत्यासुसीहृद्या दलकलस्मिनिहवः ॥ सखितावस्वरावेन स
 रुक्तादिभ्यस्मिन्सर्वदा ॥ उत्तु सर्वमोख्यात मस्याश्चयूनववत् ॥ तयस्वकाववाङ्गदयतिकामोववान
 वतिपूनीववानना ॥ यमघावाङ्गुतवाला तस्मैवृद्धदाम्यर्हः ॥ तथाकवृद्धकल्यालि यथमयत्थता
 तः सर्वरुवीवलकली ॥ दववाङ्गसमैर्यदि धर्मावावसमन्विता ॥ तयस्विनीमहायाहू दातावयद्वि
 र्गतत्यर्वा ॥ सर्वार्थसमायती नावायलीमिवावर्वा ॥ दवानाहुस्त्रियीरु वाद्वीनामतिपियम् ॥
 जलाक्ष्मेनयपुङ्गिनी ॥ नमर्कसुपियीकान मस्याश्चिवरुविद्याति ॥ ॥ यूयातिववाव ॥ अरिगुरो
 वलावाव ॥ रुवनीयन्यसर्वद्वि जानवाङ्गनङ्गनरुय ॥ पूर्वकायगुणः सर्व मयासत्त्ववर्वात् ॥ न

कनायिस्वदायल त्वामकानहिमन्यत ॥ नतन्मर्गार्थज्ञानी रुवानिष्कमयानयः ॥ ॥ ययातिवृवाय ॥
 ॥ ॥ विष्णुतावाय ॥ नान्मदायैविज्ञानासि कस्मात्त्वैजगतीयत ॥ उवेयावायकायक ॥ नननायिनम
 ॥ उवादायैनमरुद ॥ सैसर्गैकस्यवेतदो ॥ समदूर्तसमाभवे ॥ तैमज्ञाननवागमम् ॥ यैयैहिवाधिुत
 दास्यात्वेजवाहीन ॥ सुदामसुपियोरुव ॥ नतद्विनिस्त्रयैवाहन ॥ सत्यैसत्यैवदाम्यरु ॥ ॥ वाडा
 ७ ॥ तावूर्ध्वतस्यवेगुर्ध्व ॥ तस्यदह्नाजवायन ॥ उरथापीतिमैराव ॥ सुवृवाजायतगुरु ॥ यदोअर्थद
 र्यतयून्य ॥ मन्यमैहिपदीयत ॥ सुपूर्ध्वतद्वैरुस्य ॥ पुन्यस्यरुत्तमधूत ॥ पूरायदीयतवाङ्क
 ववामरु ॥ ॥ वाडावाय ॥ अवमाकल्पावाङ्क ॥ विष्णुतावचनतदा ॥ अवमस्तुमहाग ॥ कवि
 मूवाचरु ॥ उर्वैपर्वैकूर्वाडा ॥ यइश्चयिरुवसली ॥ कूदूर्ध्वयुक्ता ॥ सोरखी ॥ ममायिसमत्तसर्न ॥
 सैगय ॥ ॥ अवमाकल्पातदा ॥ पूराणीयुधिर्वीयति ॥ आचवश्चयूनरुधू ॥ कष्टनाकलमानसा ॥

॥ ॥ ययातिवृवाय ॥ नकायिगृह्णतां पूरा ॥ उवामइश्चदायिनी ॥ सधीवारुवतां मध्य ॥ तावूर्ध्वममदीय
 राहनरुयथासाय ॥ वावरुतिचयावक ॥ तथाममानसैपूरा ॥ कामानलनवाविनी ॥ नकागृह्णाकुमय
 कविद्यतिसत्तारुम ॥ मवमरासुतवाङ्क ॥ धनूर्ध्वमधविष्णुति ॥ तस्यसोखीसूरीपहि ॥ उर्ध्वनैधन्यैरुविष्ण
 यडासम्यनयात्तक ॥ कस्मारुद्वीदृर्लगाव ॥ जातैयुक्तियात्तनी ॥ ॥ वाडावाय ॥ आगतानरुका
 मन्मथविष्णुमानस ॥ सवरुवैसूत ॥ पुष्टा ॥ कामनाकलवाकल ॥ काचिरुष्णमयानावी ॥ दिव्यरुपाव
 लकल ॥ सामामादुर्गुर्वाव ॥ ममसोखीपुदायकी ॥ यवाहीनायदास्यास्ती ॥ तदातसुपियैरुव ॥ ॥ न
 यकुरुव ॥ मसुखीरुसूर्यगका ॥ ॥ उववृवाय ॥ नवीवैपायतयैरु ॥ यिरुर्माहु ॥ युमादत ॥ ॥
 नवयोवनदानस्या ॥ नववालीनवाधिय ॥ पथमवयमिशकयी ॥ विषयमानवेर्नय ॥ रुदानी ॥ तनूकाला
 यी ॥ तन्नस्यारुवडीविनी ॥ तस्माद्वार्धमहावाङ्क ॥ कविधनवतयून ॥ ॥ अवमारायवाङ्कान ॥ उववृव

याति नूवाव ॥ समाव द्वा मरुदायि- यनय रानमन्यत ॥ तत्त्वनवाव सव्विः यसादात्समूखीरुव ॥ ॥
 ननायिनमन्यत ॥ नवीत्तामरुदाय- मयिर्यजगतीयति ॥ इश्वनेमरुताविष्ट- तामवावयूनर्त्तय ॥
 हिवाष्टि तवेवांलाय इलेर्त्तवने ॥ तस्मैदारुकाभादि- वियताववमरुम ॥ ॥ विष्णुलावाव ॥ य
 ॥ वाजावाव ॥ इतिवर्षवृजडाजन्- पूराताविरुत्यक ॥ ऊवाम्कम्यतथन- तस्यां गपविसेचव
 यदोथार्थदानपूजस्य- कययाथाददातिच ॥ रुत्तीहिवाजन्तकस्य- जायतनात्समय ॥ इश्वनापा
 तवाजं सस्मात्तावृधमवव ॥ यगधैवसमागक- सुन्दवत्त्वनरुयत ॥ नवमारुग्यासारुय- विष्णुलावि
 ॥ कविष्टववर्नतव ॥ कामागकः समरुमु- ययातिः पृथिवीयति ॥ गृहगत्वासमाहूय- पूरावाव
 ॥ पूराडुव ॥ धिरुवायिपकठ्य- पूरावायिपुगुर्त्त ॥ उच्यतातातनकीर्त्त- कर्त्तविद्विन
 ॥ ॥ ॥ तिप्रीयन्नयवा ॥ रुमिख ॥ पुवेत्तायास्यान धिरुमारुगी ॥ ययातिचविन ॥ ॥ ॥

१०१

धर्ममदीयता ॥ स्वकीयैरिमरुताय- स्वयमिदमरुम ॥ सीजानेमानसीमय- क्रियागकसूवर्त्तली ॥
 रुक्माकुमपूरा- ऊवाइश्वसदायिनीम् ॥ स्वयदवाहुतावृत्त- यथकामेचवान्यदि ॥ यवायाथामृगहृत्
 अन्यरुविष्टति ॥ विपूलासीततिसस्य- यतःकीर्त्तुविष्टति ॥ ॥ पूराडुव ॥ रुवानधर्मयवावाजा
 गतानरुकाधृत्- पूवनाहियवर्त्तका ॥ तस्यामकामसम्मादि- योर्त्तमाहिवृत्त ॥ ऊवयाद्यापुर्त्तकार्य
 देवयवाववानना ॥ मयासीरायिताय ॥ किंविन्नावावेमामिति ॥ विष्णुलानामतस्याध- मरुवीवास्तिवि
 यैरुव ॥ नवमर्त्तकर्त्तवाय- तथाकैवृद्धवागम ॥ मयाऊवायनादार्थ- तयामसमृदाहृत् ॥ नवीत्तावा
 सादत ॥ धर्मस्वक्रियतवाजन्- नवीवत्तवियविता ॥ विष्णुगुणवर्त्तकार्य- पूरावायिविष्णुवर्त्त
 तेनूकालार्थ- वर्त्ततवसायुर्त्त ॥ ऊवागधरेयदानम्- पूरातातमरुहृत्तम ॥ यथासौख्ययुकाक
 ॥ उवयसूतसुदो ॥ उवावायैतदधरेत्वा- कृद्वावाजायल्यत ॥ उवैततयधर्मात्मा- काधना

दृगलावनः॥ अथ धर्मस्वयादनी. मम देयाय वृत्तन॥ तस्मात्पापी भवत्वंवे. सर्वधर्मवद्विहृतः॥ निवस
 हात्वं. देवदृष्टः स्वयमेव स्ववद्विहृतः॥ बहुकर्मयकलवि. रुविद्यतिनवोधम॥ सुवातीनकृधः पापी. लम
 महादेवः यत्नपटः॥ सर्वरुक्मिधर्मध. सदात्वंवरविद्यासि॥ स्वरागविममनोवीः सर्वधर्मयत्नलक
 लयः॥ ॐ ह्रीं नमः सर्वपुन्यघ्नाः मकारपकलसीकताः॥ उर्वरुर्वसमयेव. यद्विपुलमथावर्षी॥ उर्वविधायक
 नमस्ववी॥ उवागर्वननक्रामि. वार्दितानकपाकन॥ जीतमधकयनैव. वयातीताव्याधिगः॥ मनम
 समर्थदिवेधर्ष. कमधर्षिममाधूना॥ यद्विपुलमहावाजः लापायद्विहृतनन्दन॥ बाह्यार्हानचनवीनः के
 कोसनपवाद्युखः॥ ॥ यद्विपुलवाव॥ निदीयादि महावाजः कस्माकृपन्त्याधूना॥ कर्पाकृपसदा
 हिकृपकाः॥ कविद्यतिविसृष्टिः ३२. तनयुतः कलसुव॥ ॥ यद्विपुलवाव॥ अर्धपूजा महाजः निदीया
 वधः ४४५५५५. विदुर्दः स्वायदावकः॥ बाह्यदयस्वतकव. राववाटारवत्सहि॥ त्वया सर्वयकलवी.

क्रियत्यर्कत्वं तथा कृत्॥ ॥ यद्विपुलवाव॥ यस्माकृनातिर्नैवर्ण. कर्तृकृत्यत्वयानय॥ तस्माद्दृष्टाविष
 य. क्रियेवधनियानिवे॥ शक्रनिचनसन्दहा. अतिवृत्तमहावलाः॥ ममवर्णसमूहता. सुवकास
 इव कृद्वानयाकृमः॥ अथ कृद्वामहावाजः पुनः खिनेतलमयह॥ मस्यजानातकाः सर्वे. वीतकाव्यनृत्त
 यवीवव॥ कूर्वदृष्टाततावाले. कीर्तमानैस्तलकली॥ समाकृत्यतिर्नवाजा. सामर्थनयनैदन॥ निह
 समाकृत्यवराधय. उवागर्वयतिगृह्णता॥ उर्ववाद्यमयादरु. सुपुल्लहृतकैः ४४४४४४॥ ॥ यद्विपुल
 तानय॥ तावत्त्वधनममाद्येव. रुत्वासुन्दयवधक॥ उर्ववाद्यमयादरु. विषयातकवतसा
 यतिः॥ हर्षलमहताविष्ट. स्तयवीयेत्येवावम॥ यस्माद्वत्सवमाकृवे. नाहताकृतवानिह॥ तस्माकृ
 ल्पदकवानिस्म. उवागर्वस्माकृदासः॥ तस्माद्वत्सवमाकृवे. यतावत्सुदृष्टतः॥ नूतनत्वंगतावाजा
 तश्च. यजनीयासनैगरी॥ काव्यदार्पितैस्वर्. वामवत्सवन्दनैतथा॥ ददोतस्ममहावाजा. यतल्वेवमहा

१०८

109

[illegible]

॥ तृतीयोऽध्यायः ॥ १ ॥ ॥ विष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् ॥

॥ सायत्नं न यरावेन रवान् रुहायात ॥ ४८ ॥ ससपा ॥ समदावाङ् वन्दनं रुल्लयथा ॥ सप्येथ वाष्ट
विषये लहि निखुवात्यतर्नवर् ॥ सुपतञ्जः समायेकं सपन्नमदितां प्रियं ॥ नववीतादृणीकोनी सप
दवयान्यान्मकार्यं गोम्निष्ठायाववानने ॥ ५० ॥ अथ धर्मसमन्वितं ॥ ॥

रुक्कार्यत्वयाध्वं ॥ ॥ स्वार्थसत्यस्यार्थममदृष्टिस्वयं ॥ वदधम्मसमापत्तं वाबुलकलसं
कलामुद्धीः ममकार्यवगानन ॥ सकाण्ठुक्कावधिः ॥ वददहाववस्तु ॥ यमवरावसंरुद्धं तमवन्

[illegible]

तस्मान्माह न कामिनः सर्वतस्त्यवमनय ॥ नञ्ज्ञानातिदिनैवालिं मृगधः कामस्य कचय ॥ ॥ सूत्र ॥
पृथिवीयतः ॥ ॥ वाङ्मयाच ॥ ॥ वममृगमृगाराणः कचामितवसूचियः ॥ समाहूयसतः ॥ वाङ्मयाच ॥

पुनः समकवाहदा ॥ तस्यायादोननामाथ. लवक्यानेमितकन्धवा ॥ मोदलदीयतावाजेनाहृताहिसमागत
स्य. सार्वकृष्णक ॥ समाहृत्यद्विज्ञान्युद्धाने. अन्विज्ञानरुमियान्द्विज्ञ ॥ एवमुक्तामयताता. यव
यातिः पृथिवीयतिः ॥ यस्तुनचमहावाजा. तामेवाचववाननो ॥ अन्यच्चत्तत्प्रियंवाल. किंकवामिवदस्त
तनलोवाहृता. रूपालीपत्यवाचह ॥ जार्तमदाहृदवाहृन्. दीर्ककृष्णमानद ॥ ॐ कलाकीवकलाकी. निव

॥ वृषीनयथाधरा ॥ विष्णुलाभमहाबाहु ॥ कीदृष्याकृष्णमानस ॥ ॥ बाजावाच ॥ आगतास्मि महा
 समायाना ॥ रुद्रत्वमाममाधना ॥ ययौहिवाश्रुतववा ॥ तर्गदधिनसहाय ॥ ॥ यदारुवानसमा
 जोवाच ॥ ममदार्षेयदत्तत्वे ॥ यदिज्ञानासिनिष्ठिर्ग ॥ गरुदाधेयविलुप्त ॥ गुणान्गद्वामिनसहाय ॥
 ॥ विष्णुलावाच ॥ नमिष्ठेयस्याराध्या ॥ दययानीववानना ॥ मोहायुतेतुवेददृष्ट ॥ मन्यथानास्तिरुय
 था ॥ सय्येधवद्विर्गवाहन ॥ महावन्दनमवदि ॥ तथात्वेवद्विर्गसय्ये ॥ सयत्तीनामसहाय ॥ ववम
 तादृगीकान् ॥ सयत्तीविवेसयत् ॥ तस्मान्नमनूतकान् ॥ रुवन्गुणसागर्व ॥ ॥ बाजावाच ॥
 वेर्ग ॥ ॥ अग्रविन्दमसूवाच ॥ अहंवाद्यस्यराकाव ॥ तवकायस्यरूपत ॥ ययौवदाम्यरुत्त ॥ त
 र्ग ॥ वाबूलकलसहर्ग ॥ ॥ बाजावाच ॥ अन्याराध्यानिविन्दामि ॥ त्वविनावववद्विनि ॥ बाध्वस
 विस्तर ॥ तमवन्दुकवाम्यहम् ॥ ॥ अग्रविन्दमसूवाच ॥ अननोपिमहाबाहु ॥ तवराध्यारुवा

102

॥ तिहा ॥ डययमसूतायूष्म ॥ मन्यथस्यनवाहम् ॥ तयासाहमहाकाव्य ॥ वमननयनदन ॥ सागवस्यवती
 कावृत्त्यनमदीयति ॥ ययौवितसहस्रालि ॥ गतानिबुमनस्यव ॥ रूपस्यतस्यबाहुन्द ॥ ययातेसुमहात्म
 यध्वन ॥ ॥ सुकम्भावाच ॥ नवीवियूत्तमू ॥ ययाति ॥ पृथिवीयतिहा
 ॥ ॥ अग्रविन्दमसूवाच ॥ मज्जातीदारुदेकान् ॥ तन्मेकवूमनावथ ॥ अथमधमसर्ववेव ॥ यज्ञस्य
 प्रसूत ॥ वाद्यरावनिद्विपिर्ग ॥ समाहूत ॥ समायाना ॥ रुक्मानमितकध्वर ॥ वध्वाश्रुतियूटाहत्वा
 नाहूताहिसमागत ॥ किंकवामिमहाबाहु ॥ दासस्यपदातस्यव ॥ ॥ बाजावाच ॥ अथमधमस्ययद्व
 ॥ मद्यतता ॥ यव ॥ यवमधमिक ॥ सत्वावकावसीयय ॥ यथाकीदुमहात्मना ॥ दीनयुवविषयल ॥ य
 ॥ किंकवामिवदस्वम ॥ तत्सर्वदविकलोस्मि ॥ साध्वासाध्ववानन ॥ ॥ सुकम्भावाच ॥ ॥ सुत्वा
 विष्णुलाकी ॥ निवलाकीतयेवव ॥ निवबाहुविष्णुबाहु ॥ दद्वमिकामिसयिय ॥ दगीयस्वमहाहोग ॥ य

दाहं सुविधातव ॥ नवमकसुयावाडा. ताम्बावससपियी ॥ साधुसाधुववाडा. पुत्थमवैयराव
 ॥ ॥ सुविन्दुमहावाडा. त्वयिसाधुमहावाडा. सर्वेश्वदाम्यदे ॥ तयसायलसाके. दनियेह्ये
 निष्ठिनी ॥ तस्मादवैयककुर्वी. मत्पियेनघषात्मज ॥ ॥ ॥ तिष्ठीयध्रुवा. लुमिसु. लुवे. लु
 दिजाकम ॥ किंकाततदोने. पूर्वराग्यासूपन्यक ॥ दवयानीमहागुण. तन्मिष्टावाधववृत्ती ॥
 गृहंनरुदुडा ॥ सून्यार्थसुगुतदसा. दवयानीमनस्विनी ॥ तस्या. धेवसुतोतको. का. धनाकलित
 नेरुध ॥ तन्मिष्टादवयानीन. यस्यद्वेदुतयामरु ॥ इष्टरावैतया. पि. साह्यात्वाकामडा. कदा ॥
 धीमधतमित्वा. गुरुपूरीकथायने ॥ सुविद्यैककमवन्म. यदि. प्रयाहिमन्मस ॥ नवमाकविर्त
 मातवीदाववर्द्धिनी ॥ मातृघातमहादाव. कथितवदपदुने ॥ तस्माद्वागमहावाडा. नतयान्नकवा
 न ॥ विलयनेर्गुरुत्थ. नेववध्मरुवकदा ॥ नवैरुत्तामहावाडा. मातवीनेवघातय ॥ यदावैय

क्लृप्तानुषा. त्वयायायमरावृहि ॥ मातृलत्तैरुत्तत्तत्त. मक्कायकलुषीकृत ॥ नवैरुत्तायईयै. अया
 नतत्तैरु ॥ सुविन्दुमतीसाव. तनसाहसुलावना ॥ कुरुगवावसुवी. दिव्यानरागनमनावमान
 सर्वलाकामहागुण. विष्णुधनयवायत्त ॥ तयसागनरावने. सर्वयिसुखिनाजना ॥ ॥ ॥ तिष्ठ
 ॥ ॥ ॥ सु. धे. सु. सो. महा. पो. क्लृ. सदा. री. ताम. हा. ल्म. न. ॥ ययानविकर्मदृष्ट. दानपू. धा. दि. क. व. ॥ मन
 न्यामितागत्वा. दववाडावददिदी ॥ अनकनायपायन. वाडानैतमिहानय ॥ नवैरुत्तागतासाधु. मन
 यायनादिता ॥ गुरु. रु. द. महा. रा. ग. ममा. द. ग. व. द. च. हि ॥ गतायमिनका. मा. लु. तिष्ठनी. मा. मन. स्विनी ॥
 स्वकवैमातवैदह. रुवेनीहिसमाहर्. ॥ ययैवदाम्यदे. वा. ड. र्क. र्क. का. र्क. दि. वे. त्वया ॥ तदिदे. दु. त्वया. वी. व.
 धा. की. हि. म. या. रु. द. तल. क. क. न. सी. त. य. ॥ तस्मा. ध. नु. प. वि. ल. य. सु. सा. ध. वि. वि. द. ल. म. ॥ ॥ सु.
 समन्विनी ॥ सर्वसधमितिहत्वा. सर्वधर्मावमवव ॥ कुरु. र्क. सर्व. ध. र्मा. ल. प्र. रा. र्क. सर्व. क. र्म. ल.

विष्णुशायस ॥ श्रीशरावाचवायल्या ॥ कोठुकाचववानन ॥ माभवहिल्लयाधाक ॥ ममाध्वननसंगयं ॥ ॥
 नियुक्तेचरुतल ॥ नासिरुवाहल्लयाना ॥ मर्यलाकयमानव ॥ कारवलेस्वतज्ञय ॥ लयिसव्वेच
 ॥ १० ॥ विष्णुशायनचित्तनी ॥ ययातिववित ॥ ११ ॥ विष्णुलडवाव ॥ कामकन्यायदावाडा ॥ डवयम
 यव्वली ॥ तथाचविरसव्वली ॥ कथयस्वममाग्रत ॥ ॥ सुकम्भावाच ॥ यदानीताकामकन्या ॥ स्व
 धनाकलितकल ॥ समिष्टाश्च समाहस्य ॥ सख्यवकमनस्विनी ॥ रूपलतज्ञसादाने ॥ सख्ये ॥ पूर्येव
 तदा ॥ बाहु ॥ अर्चय्याविष ॥ कथितकल ॥ दिरु ॥ अथकुद्धामहावाडा ॥ समाहययईसूत ॥ तस्मि
 माकलितकल ॥ पिठुवाक्यइसदा ॥ सख्यवाचनयईत ॥ त्वंकुद्धामातवोयति ॥ नाहंरुघानयतात
 तयान्नकवाम्यई ॥ दायाल्लसहअल ॥ मातालिकायदारव ॥ १२ ॥ रुग्निनीवमहावाडा ॥ इहिनारतथाय
 ॥ यदावाचकतदाग्रत्वा ॥ बाडाकुद्धावराषरु ॥ समायान्सूतयथा ॥ ययाति ॥ पृथिवीपति ॥ अस्मादा

११०

ईयं ॥ ययाति ॥ पृथिवीपति ॥ १३ ॥ यूरुगल्लामहावाडा ॥ कयासाहमहायण ॥ यमतसुखलागन ॥ विष्णुध्यान
 मनावमान ॥ १४ ॥ नवकालागतसुख ॥ ययातिसुमहात्मन ॥ अरुवानिकुवा ॥ सव्वी ॥ अमवासा ॥ सुज्ञोक्तया ॥
 ॥ १५ ॥ विष्णुशायनचित्तनी ॥ ययातिववित ॥ १६ ॥ सुकम्भावाच ॥
 कीवड ॥ मनकायययामास ॥ सपराद्धकर्मणी ॥ गच्छरुद्धमहाय ॥ ममादलीवदस्वहि ॥ कामक
 साहु ॥ मनकातयययिता ॥ समावष्टुसासर्व ॥ सामवाजस्यराधिनी ॥ नवमूखागतासाहु ॥ मनका
 मनस्विनी ॥ बाजानीधर्मल्लुर्त ॥ ययवाचमनस्विनी ॥ लयाहिमोनितावाडा ॥ सख्यका ॥ नवपूबा ॥
 रुत्वयावीव ॥ नकर्ताराधिनीममा ॥ त्वमर्चयवित्यध ॥ यास्यामिचिरमदिर्ब ॥ ॥ बाडावाच ॥ य
 ॥ १७ ॥ विष्णुशायनचित्तनी ॥ ययातिववित ॥ १८ ॥ सुकम्भावाच ॥
 व ॥ कर्मणी ॥ १९ ॥ ललाकसाधकल्ला ॥ २० ॥ ललाकगतिवसिर्व ॥ विष्णुकर्मणो ॥ विष्णुकर्मणो ॥ विष्णुकर्मणो ॥

ॐ स्वागच्छामहाशक्तिं रत्नं हितं कर्तव्यम् ॥ अथ विष्णुपसादनं सर्वत्रयविवर्जम् ॥ इति श्रीमद्भागवतं
तं गतिबद्धम् ॥ मत्पत्नी कीर्त्तयामास ॥ त्वया चैव सुखाधियः ॥ इति श्रीमद्भागवतं ॥ मत्पत्नी नाम कृतं
यथा गच्छन्मन्त्रानि मलयः कामधनवः ॥ त्वया चैव सुखाधियः ॥ इति श्रीमद्भागवतं ॥ मत्पत्नी नाम कृतं
न विचिन्त्य मानवानां त्वया कृतं ॥ स्वर्गं जगत्कालं ॥ स्वर्गं लोकं दुर्गतं ॥ इति श्रीमद्भागवतं ॥ मत्पत्नी नाम कृतं
सर्वधर्मपराकर्षः ॥ तस्मान्मया कृतं गच्छ ॥ वदस्व वीर्यमायुतं ॥ धर्मयुक्तं नृपदत्तं ॥ वदस्व वीर्यमायुतं
रुमा ॥ मत्पत्नी जयदा कूटं ॥ वदस्व वीर्यमायुतं ॥ पूर्वकृतिरियं कृत्वा ॥ रुम्भीरुतं रविप्रति ॥
सादाङ्गुल्यगैः ॥ स्वर्गं ददियदायास्य ॥ तथैव कावर्त्तय ॥ आगच्छन्मया मम मत्पत्नी वदवता ॥
दुर्मन्त्रं न गच्छामि ॥ मत्पत्नी वदवता ॥ ॥ अथ विष्णुपसादनं ॥ दवान् दृष्ट्वा महाबाहु ॥ आगमि
विद्यामि ॥ यत्पत्नी कीर्त्तयामास ॥ समात्मा कृतं गच्छ ॥ यथातिर्न दृष्ट्वात्मजः ॥ श्रीतर्कलचला मन्त्र

आमिषं यन्मत्तं खलु ॥ स यामयादसंलग्नं नयत्यध्वं वमाहितं ॥ कालः समविद्यमकवः कालः सममान
 हतानिष्ठावमादीनि दिविवायादिवारुवि ॥ सर्वकलनं कालः कालोऽध्वं कालोऽध्वं कालः ॥ अनोदिनिधन
 नमिगानिनवाधवा ॥ सकृद्विनिनवसुखं नवः कालनयीति ॥ जयः कालकताया ॥ कालकनकन
 तथैककालयकन कालनवाधवा ॥ ॥ सकृद्विनिनवसुखं ॥ कालाय कर्ममकथ्य आनवासमया
 धयसुथ ॥ सर्वकर्मविमकासं यववनिममानुषं ॥ सर्वसुखं तवायत्र उपायाः पुन्यमिष्टिता ॥
 कर्मनीतादहितिह यववसुखं इत्ययं ॥ सर्वसुखं तवायत्र उपायाः पुन्यमिष्टिता ॥
 विरुद्धं विद्यानिधनमवय ॥ यथा मन्त्रिषु तः कला कृतं यद्यदिकति ॥ दवत्वमथमानुषं वस्तुत्व
 वानं ॥ आत्मना विहितं इत्यं मान्मना विहितं सुखं ॥ गुरुणा यामुपादाय गुरुतयेव दहिक ॥ बलन
 पाचनमानिर्त्य कर्मवत्त्वं सुवधत् ॥ यथा धनसहस्रं वत्सा विदन्ति मातव ॥ तथा गुरुगुरुकर्म

॥ किं तुलायै वाङ्मयसचवाचन ॥ सर्वेष्वसूलाकंषू विद्यतवसूचत ॥ विश्वाख्येवसमादन गम्य
 नाङ्गनाकता ॥ गङ्गायैषसर्वेषू मर्त्यानाञ्चनवर्षरु ॥ कल्पद्रुमान्मनकासु त्वयैवविकल्पिता ॥
 ॥ सुखिनः सर्वकामेभ्य मानवाश्चत्वेयाकता ॥ कलानविसरुद्रके गुरुमध्ययनस्यग ॥ नर्वर्ष
 हेमद्रवाङ् त्वत्समानास्मिन्वयति ॥ पुरानेवयुरुताहि नात्यन्त्यतरुवादन ॥ रुवन्मिन्वर्षजने
 सत्यममाग्रतः ॥ अदि तमस्यमस्तीरु धर्ममास्तिनवाधिय ॥ देवताकंषूमनास्ति नममतेतिव
 ॥ ॥ वाङ्मवाच ॥ सत्यमूर्कत्वयारुद्र साध्वसाध्वनवास्तिम ॥ सर्वसाध्वदुलाकीम स्वय
 चदेवता ॥ गताममानवाऽसर्वे पुत्राऽसर्वाववानन ॥ मृत्युकारविधानि ममहीनानसीतय ॥ त
 ऊ आगमिष्यथर्वयून ॥ पूर्वयस्वममाद्यत्वे जातप्रद्वाममादुला ॥ ॥ वाङ्मवाच ॥ सर्वभवक
 त्वत्सामन्य सवज्ञाननवधत ॥ मङ्गलमानवजपि मङ्गलप्राप्तिर्विधन ॥ आङ्गनानासिरुद्रका

१११

लः सममानदा निदः ॥ यविहावकवऽकाला यरुक्तायितिष्ठति ॥ कवातियवूदीदगादी याविगावपुर्वपून ॥
 नोदिनिधनायाधो ऊगतऽकावर्णयवी ॥ लाकीमकालयवति वृक्कलमिवादिती ॥ नमस्तानतयादाने
 वृक्कनकनवलितम् ॥ विहादाऊनमवर्ण यदायवयनय ॥ रुलधवायथधाम्नि शान्तमातविस्थना ॥
 वीसमयासितः ॥ कालकुशतवकर्म ततऽकालीकवातिसः ॥ उपद्रवाद्यातकादायाऽसर्वाव्यया
 मेष्टिता ॥ तसर्वकर्मसंयुक्ता नवऽयस्यकुरुशुर् ॥ कर्मदायदिवालाक कर्मसम्वन्धिबान्धवा ॥
 निविध्वतऊनु स्वकर्मवग्नानुगम् ॥ पक्षे तान्यपिसृष्टम् नरुक्कयवददिनः ॥ श्रायऽकर्मच
 वऽपुत्तीयक्रिणकथ ॥ तिर्यक्काववर्त्तव सोयतवस्वकर्मरिः ॥ सवततुथशुक् विहितमात्म
 की ॥ वलनपुत्रयावापि समर्थऽकर्तुमन्यथ ॥ सकतान्यपिशुश्रुकि इऽकतानि सखानिय ॥ रुद्र
 सुशुर्कर्म कर्तव्यमनूगकृति ॥ उपरागदृष्टतयग नागसवनविद्यत ॥ साकर्तवधनकर्म का

न्यथा कर्तुं मर्हति ॥ सूणी घनपि धावति, विधानमपि धावति ॥ एतत्सदृशं यानम, यथा कर्म यथा यथ ॥
 यातयानिर्त्य, मन्मद्वायवस्यर्व ॥ तद्वत्कर्मविकारव, सन्मद्वायवस्यर्व ॥ गदावागविवासाया ॥
 खमववा ॥ सग्रेव धावद्वाव, वलाधवननीयत ॥ उर्वीयाइहिरुताना, सखइ ॥ खाययादनी ॥ अन्यथा
 ज्ञेया, वक्तिगवीरिवक्ति ॥ सवक्तिगवन्मत्य, तमर्वदेववक्ति ॥ देवननातितीयम्, तस्यवकानद
 च ॥ तलक्यायथादीया, निर्वाणमधिगक्ति ॥ कर्मक्यारुथाइहु, एवीवनागमिकति ॥ कर्मक्येत
 म्भार्य, पूर्वकर्मस्यनान्यथा ॥ स्याकानारुसंदरु ॥ सीक्ययनसंगय ॥ कामगईसमायाता, नाठकान
 धर्व ॥ तस्यकर्मयधानस्य, उयोयाअनिवथका ॥ पूर्वविदेववाजन, मदथेइतमरुर्म ॥ मातलिधुधित
 खनमरुतानिग ॥ यदास्याहिवच ॥ सीया, नकवामिहिसर्वथा ॥ सत्य ॥ सखासरावतो, मयास्यतनस
 उर्वीविनायवारुत्वा, ययाति ॥ पृथिवीयति ॥ कर्माकृष्णयदेयर्व, जगमेगवर्गदर्व ॥ ध्यास्वानत्वाततमुत्

मा ॥ लुमिखलुवे ॥ ध्यास्वानत्वाततमुत् ॥ ययातिचवित ॥ तत् ॥ सकर्मावाव ॥ उर्वीविनयताय
 लुमिहिवमहामत ॥ दाघयायुर्वयहु, ममाइहिरुयहुव ॥ उर्वीविनयतइ ॥ खर्व, यमन ॥ याकताय
 थनगसचनाइ ॥ खर्व, तत्कार्यमयाकदा ॥ उवमूकसुयावाजा, तामूवाववाननी ॥ विक्तितीयन्मयाद
 यादीनारुविद्यति ॥ गगुयिवातिइह्यात्मा, यम ॥ व्याधिरि ॥ यज्ञाम् ॥ ल्यासाइपयास्यामि, स्वर्जल
 मर्ति ॥ उधुहिवत्सधर्मरु, धर्मजानासिनिधित ॥ ऊवामदीयताता, तावईगृह्यत्मानन ॥ वाईव
 हाराग, स्यामवनयहुनाम् ॥ यज्ञानायात्तनैयु ॥ कर्तुर्वीयसदानघ ॥ इह्यानागसनैनिर्त्य, साधुन
 पित्वकर्मत् ॥ रुक्माययानैकार्ययस्मात्सुजाऊगुरुय ॥ यैवमसफदिवस, कास्यस्ययधित ॥ वत्
 तामरु, दास ॥ गाय ॥ सयलुत ॥ नियतात्मा ॥ रुवसुर्व, मागकनियतासुत ॥ विष्णुसकस्यनगनवी
 ल्यामा ॥ रुवसुर्वदा ॥ यज्ञानाक ॥ कान्सवान्, नदयस्यदिनदिन ॥ यज्ञासोखीयकद्वी, यज्ञापाधय

अथ ॥ उच्यते किं किं कर्तुं गच्छन्मनुजकृति ॥ कर्मातिकर्तुं कर्म स्वयं वा पुत्रविधीयत ॥ यथा कृ
 तं यथा ॥ किं वा वा कृत्वा ॥ यीश्वर्यनिर्वाय ॥ स्त्रीतिर्गृह्यकर्मणा ॥ अनयं यथा कर्तुं सर्वं वा इ
 ॥ अन्यथा विन्यतं कर्म ॥ ऊच्यते स्वयं वा यथा ॥ अन्यथा च कर्तुं देवैः यथा वदति धर्मसिद्धिः ॥ न कृत्वा विविध
 प्रवक्तुं न दृश्यत ॥ यथा पृथिव्या वीथीनि ॥ मृत्तानि यथानि ॥ तथेवात्मनिकर्माणि ॥ निष्कृतिरुच्यते
 तर्कयतं यथा मृत्युः सत्त्वविद्धि यदा दृश्यत ॥ विविधया तिनस्त्वस्मत्ता वागाश्च दृश्यत ॥ यथा समस्त क
 ॥ नाटकान्दन्तका ॥ तेषां संगेष संगे ॥ ऊच्यते यथा समाधिना ॥ सर्वकर्म कर्तुं मन्यं ॥ यन्मे सैरा विर्त
 तल्लिख्यते दृष्टं ॥ न कर्तुं तस्य गच्छत ॥ तस्य कर्म विद्या कार्यं दृश्यत सैरा विर्तमम ॥ ॐ ति विनायकं रुत्वा ॥ इ
 स्य तन सैरा यथा ॥ साध्वैव समायतं ॥ न दृष्टं मम कर्मणा ॥ रुविद्यातिन सैरा दृष्टं ॥ देवा हि इव तिकेन ॥
 त्वा तन रुत्वा ॥ मनसा मधुसूदनं ॥ त्वामर्हता वदति साकं ॥ सुहिमा कमला पित्र्य ॥ ॥ ॐ ति श्री यद्मप

११२

चिन्तयता यावदाज्ञाय वम धर्मिक ॥ तावत्प्रायाच माधवी ॥ वति पूरी ववानना ॥ किमिदं चिन्तयत वा ज्ञान
 ॥ या कृता यन ॥ महाराजा यथा रीता ॥ माह गुरु गता यथा ॥ त्वज्जिना महा राज ॥ नगनवी त्वया दिवि ॥
 यन्मया दृष्टं ॥ तन्मष्टुष्टु सैरा यतं ॥ मान र्गमया दृष्टं ॥ नैव सैरा यन्मात्मनः ॥ मयि सन्तर्गतं कान्तं म
 मे ॥ स्वर्गलोकं ववानन ॥ नवमो राघव ती वाजा ॥ समादूय सता कर्म ॥ पूर्वस्त्वमुद्विधमर्हं ॥ ऊच्यते कर्म
 न ॥ वाञ्छी कर्म स्वमदृष्टं ॥ सुखाय वल वाहन ॥ आस मर्हता यदुद्विधं ॥ वत्तपूष्टु वसुध्वर्ग ॥ मया दृष्टं म
 र्गं ॥ साधुना य विद्या लनं ॥ कर्तुं वीचल्यो वत्स ॥ धर्मणा सुयुमानेन ॥ वदन्त्यनेन यथा वन ॥ विधिना
 यत ॥ वल्ले वनिर्त्य मयुध ॥ पुसाद धनराज्ञे ॥ ववच कर्तुं वस्वर्त ॥ निर्विदान वता रुव ॥ रुवत्वीय य
 नगनवी ॥ सुवीका य वल विद्यो ॥ याज्ञा र्गव सवर्ग ॥ कलानां कर्तुं सैरा यत ॥ यज्ञयज्ञे दृष्टं वीकर्णं ॥ पु
 रुषा पापययं रक ॥ स्वकीर्णं यकर्तुं ॥ यवदा वधूना कथा ॥ मर्ति इष्टा य विलम्ब ॥ विष्टा विलम्ब वदि ॥

चिकुयस्वसदायत्स मदायनिवताश्व ॥ वदनाश्वसदायिका ॥ नामान्तरुहिसर्वदा ॥ कुरुध्वसदा
 नीलिबलिनद्यव ॥ स्वदुस्त्रयविनाय ॥ कुरुध्वसदायिका ॥ स्वाङ्गवर्गुसमाङ्ग ॥ दत्ताताम्रमूला
 वेष्टायास्यानयिरुमाहतीथययातिचवित ॥ ६० ॥ सुकम्भावाव ॥ समोद्गता ॥ यज्ञा ॥ सर्वा ॥ दीप
 कमतायव ॥ वेष्टुर्वलाकमायन ॥ यालिनांगिकावकी ॥ वज्राम्यहिनसिदह ॥ अनयासकसक
 यवहि ॥ पूरुषायमहावाङ् रुवतायालकस्त्रिह ॥ स्त्रायितामिमयालाका ॥ वाङ्गाधवीसकदुदह
 नर्वधर्मपविष्ठातनदृष्टाकनवेतदा ॥ दृष्टास्मास्मिबसोधर्मा ॥ दत्ता ॥ दत्तासत्यवत्सह ॥ भामर्वतास
 सम्यन्त्र ॥ पूरुषास्मायमहानिधि ॥ गुह्यनाहिमहावाङ् ॥ आकव ॥ सत्यपटुते ॥ तद्वन्निमहाधर्म
 दत्तासत्यवादिता ॥ कर्मन्त्राविविधनायि ॥ वर्यसत्यनृगकुम ॥ यत्तत्तत्तवयता ॥ सूरवद ॥ खेयुन्य
 तनय ॥ त्वविनासमहावाङ् ॥ तननास्त्रकावर्ण ॥ त्वयवसेहवाङ् ॥ वर्ययास्यामनान्यथा ॥ नर्व

त्वमयासार्ध ॥ सर्वलार्क ॥ सूर्यनका ॥ दिव्यवर्णसमावृष्ट ॥ तयावेकामकन्याया ॥ नीखनदसव ॥ नून ॥ य
 नाधिमहायत्स ॥ लहमानायथादवी ॥ दववाङ् ॥ यवद्व ॥ अविहिकुयमानसु ॥ ययातिर्नघूषात्स
 ति ॥ वाङ्गाध ॥ कुरियावेष्टा ॥ नृदास्त्रान्यपृथक्कना ॥ सर्वयवेष्टुवालाका ॥ विष्टुध्वानयवायत्स ॥ तया
 पूरुषसन्नि ॥ यताकामयूतविता ॥ दिव्यमालाधवा ॥ सर्व ॥ लहिताहुलसीमदा ॥ दिव्यचन्दनदिग्धा ॥ द्वा
 जानमयेयस्त्रि ॥ वज्रागतसहब्रालि ॥ लककादिगतामित्र ॥ नूर्वखर्वसहब्रालि ॥ तदना ॥ यविजुह्वि ॥
 ॥ सुकम्भावाव ॥ नृग ॥ यस्त्रिता ॥ सर्व ॥ रुष्टमहावाङ् ॥ पूरुषायमहावाङ् ॥ स्ववाङ् ॥ पवितायिनी ॥ न
 तदना ॥ वज्रिता ॥ वेष्टुर्वलाकमरुर्म ॥ ततादवा ॥ सगधर्वा ॥ किन्वा ॥ धवत्स ॥ सदिता ॥ दववाङ् ॥ न
 स्वागतामहावाङ् ॥ समोद्गतासमावित ॥ नृग ॥ नृग ॥ नृग ॥ दिव्यानयन्यात्सलालयान् ॥
 वज्राम्यह ॥ दवे ॥ नृग ॥ यमाने ॥ वद्वलाकीजगमह ॥ यद्वयानिर्महागता ॥ साध्वमूनिवव ॥ सदा ॥ न

मध्वसदावत्स. ललास्यासवता रुव ॥ मिरुयास्यास. स्यदनस्यसर्वदा ॥ नवमादिधयुक्तु. मा
 त्रकथमुरुर्म ॥ तयासक्यय ॥ सगर्ज. ययाति ॥ पृथिवीयति ॥ ॥ इति यद्यप्युवा. ललासिस्व ॥ ७
 सद्य. दीयानाश्च सवाधिका ॥ हर्षलमरुताविष्ट. इंदिवनमववी ॥ इंदुलाकी बुद्धलाकी. तिवला
 मरुसक्यमा ॥ वाद्य ॥ ८ क्रियाविष्ट. इंदुलास्यवममपजा ॥ स्वग्ननापि स्वकदुम्ब ॥ सगतयश्चरत्
 सवदुद ॥ नवमका सुता ॥ सद्य ॥ पजावाजानमवुवन् ॥ पुंयतसर्ववुदध. पूना. लषनया रुम. ॥
 सामर्वतासुमत्यना. नद्युषस्यमहागुरु ॥ हसयादमखासक. सद्यबावपुवावक ॥ हानविहान
 मरुधम्म. सत्यवनामहोजस ॥ तीधम्मदृष्टमस्माहि. रुवर्नकामरुपिण ॥ रुवर्नकामरुपिण. मी
 इ ॥ र्वयुन्यमवव ॥ नावकोरि रुवानय. वर्यतनमसंय ॥ किंदानेह्वनला. लेव्य. किवाइरुवि
 था ॥ नर्वत्ताववसुषा. ममलीयपृथिवीयति ॥ हर्षलमरुताविष्ट ॥ पजावाकमवावस ॥ आगक

113

वल्लुन. उद्धविमानकाविष्ठा ॥ रामवर्गजनेत्यधि. वीक्षमानानवाधिय ॥ कठनाकनय. ल्धन. सुं
 नेनघुषात्मज ॥ यतासुसर्वासायाने ॥ समायातानवाधिव ॥ गऊ ॥ बल्वे ॥ कथेथान्ये ॥ यतसुतादिवीय
 ॥ १॥ तयाठुकाठुसंयुक्ता. रुमदलेवल्लुका ॥ लखवकाकिता ॥ सद्य. दधुमकयताकिन ॥ पजावन्द
 मदिग्धा. दिवागभानुल्लयन ॥ दिव्यवसुका. लला ॥ सर्वारुवतसुषा ॥ सर्वलाकसुषयासु. वा
 किजुक्ति ॥ तनवाकसमसद्य. ययदानयवाय ॥ विष्णुध्यानवता ॥ सद्य. वेष्णुवा ॥ पुन्यकाविष्ठा ॥ ॥
 ताधिनी ॥ इंदुलाकी जगमोथ. ययाति ॥ पृथिवीयति ॥ तजसातस्यय. धम्मलतयसा ॥ सदा ॥
 ॥ इववाजन. आगता ॥ समखेतदा ॥ तस्येवायिनयस्य. पृजयनानया रुमम ॥ ॥ इंदुदवाच ॥
 यान ॥ ॥ वाजावावि ॥ सुरुआकमहायासु. तवपादान्दुजदय ॥ नमस्केवाभ्यदुदव. बुद्धलाकी
 वि ॥ सदा ॥ आतिथ्ययुकावान्न. मद्यादिरित्यविसुव ॥ विष्णुलाकीययारुति. पुन्यननिजकम्म ॥

नवमाशुषितावद्वा. उगमनिवमन्दिनी. ॥ वक्रस्नातिथ्यपूजाश्च. गङ्गुवाडमयासह. ॥ तस्येवायिनयश्च
 उक्त. त्वयैवममन्दिनी. ॥ सर्वानगगनयुगुत्तरी. इहखेयायानिमानूय. ॥ मन्त्रवर्नास्त्रिवाङ्ग. मम
 उविष्णुः सनातनः ॥ उरुयावैतवन्नासि. तस्मादवेवदाम्यहं. ॥ तस्मादशमहावाज. स्नातवैदित्वया
 ॥ नतन्मर्त्यमहादेव. त्वयाकमनसपद. ॥ युवथावन्वर्नासि. एकमूर्तिर्द्विधाभूत् ॥ वैष्णवैर्ननु
 तिवनायि. येतस्मैवसुधाधियः ॥ पृथीवासैर्महापुत्रै. वैष्णवैर्विष्णुवन्त्रैः ॥ नखेनद्वैः सुयायध्वैः
 मानय. याचकः गङ्गाकाविदः ॥ गङ्गायनिष्पन्नस्य. गङ्गावागीतगत्यवाः ॥ नृस्यमानेऽसुगस्य. पू
 सयमानः सनाद्युषिः ॥ गङ्गावैकिन्नुवैः सिद्धै. क्षात्रैः पुनर्मगले ॥ साध्विर्विद्याधवेऽवाजा. मन्त्रि
 लोचनसमन्तः ॥ साध्विर्विद्याधवेऽवाजा. मन्त्रिर्वैसूरिस्तदा ॥ दृष्ट्वा वैष्णवैर्लाक. मनोयम्यमनाय
 वृषेऽभिरिते ॥ सासादगतरोमय. मन्मन्दिनमन्त्रिः ॥ निखवेवन्निषिद्धि. खरामहाठकानि

रुद्रिययुकात्तुनः ॥ कलितगङ्गाकालारि. लोचनेनैवलाकत ॥ नानावन्त्रैर्हस्ताकः ॥ पुरुषदत्तनेविह ॥ स
 न्वसनाद्यालितेऽथैव. पूजाप्रेषमनाहवे ॥ हृमयलेसुदीटारिः सर्वसंमर्त्यकर्त. ॥ सूर्यागङ्गायुको
 वशाः ॥ अहिरितेऽहमकृष्यके ॥ तावलेऽस्यताकारिः ॥ नानागर्भैः समंगले ॥ कल्लभः प्रेक्षकविम्बैः
 कल्लोवपुः ॥ सावकुलाम्बुदाकार्य. मन्दिनैवपुः ॥ कल्लोऽहमरमानेऽहं. योऽहं क
 नः ॥ इहसन्निहः ॥ हृमयासादसन्नाथे. नानावन्त्रमयस्ततः ॥ विमानेवद्वैर्मुख्यैः गतकाटिसहस्रकैः
 मयसादारुम्यगेष. निवसन्निहसुव ॥ सर्वयन्त्रयुधिषाद्यैः पूजमानवाः ॥ वैष्णवाः पुन्यकल्लो. निह
 यद्वकः क्रावकात्यले ॥ गतयैर्महायैः ॥ यद्वात्यलविवाजिते ॥ कनकात्यलवर्तुत्य. मन्त्रिस्तुविवा
 तैः ॥ वैकुण्ठदहः ॥ वाजा. मन्त्रस्तनमन्त्रुर्मन्त्रिः ॥ दववन्दैः समाकीर्तु. यथातिर्नघृषात्मजः ॥ सविबलपूवै
 सर्वरावणालिनी ॥ यीतवासीजगन्नाथ. जीवत्साकितवकसी ॥ वैनतयसमारुह. श्रियायकपवायनी ॥

स्थेवायिनयंरुस्य. बाज्ञानमिदमववी॥ कृष्णराकासिगुर्जद. ममायिसरुणरवान ॥ स्नातयमगवा
 योर्जद. ममविष्णुर्नसंगय॥ आसोविष्णुस्वयंपुन. सर्वकृदानसंगय॥ आकृष्टाविद्यतेवाज्ञन. स
 विदित्वया॥ नवमकृष्टिविनायि. यथागिरिविवरु॥ रुक्मायनमदवर्ण. गङ्गासिनसंगय
 ॥ वेष्मवैमनुमिकामि. यादोगतनुमाम्पद॥ नवमसुमदावाज. गङ्गलाकीचवेष्मवै॥ समादिष्ट
 ॥ सुयायध्व॥ सिद्धनाय॥ सुपूज्य॥ निवासाननिस्वनवाज्ञा. पूज्यमानेधवावले॥ असुवेन्तीय
 सुगस्य. पूज्यसुसुखयन॥ अविशिष्टसुसुमानेय. दवर्द्ध॥ समनक्त॥ असुवालि॥ स्वयंपालि॥
 वाजा. मकरिर्वसुसुदा॥ कृष्टादित्यवर्द्धेय. लोकपालेदिगीत्यवे॥ सुत्यमानामदावाज्ञ
 नोयम्यमनायम॥ विमाने॥ काश्चनवाज्ञन. सर्वलोकसमाविले॥ हंसकलुद्रधवलविमाने
 मदाढकाचिते॥ कल्लोकाकृत्यमानेय. अरुणसुयवाहुमम् ॥ गावागलेयधकाही. त

118

दलनेवि॥ समाकृत्यतितान्पुष्पान्. वेष्मवानविष्णुवस्त्रा॥ पूज्यवाज्ञनवाज्ञचवलिता॥ सवस्त्रवे॥
 सूर्यतजयकोलेय. अयवादनकस्मते॥ गवाकोकांतमालेय. वागायनमहाह्वः॥ युगालीषाकाव
 विष्णुविष्णु॥ बविविम्बसमयले॥ मूलागे॥ गतककेय. समेदाम्पुजसन्निरे॥ दधुवृक्षसमाकीर्त्तु॥
 के. योर्जकेविवरुयन॥ दधुमालाद्यताकारि॥ रुद्रनीलमयेस्त॥ गदले॥ कृटिकाकावे॥ कलि
 टिसरुअके॥ सर्वरागयनेस्तेय. अरुणरुविषरुन॥ ये॥ समावाधितादव॥ लेखकगदाधव॥
 कलावि. निर्दृतालोषकल्मषा॥ अर्वविधे॥ गृहे॥ पुन्ये॥ अरुणिरुविमन्दिर्ब॥ नानावर्के॥ समाकीर्त्तु
 सवारिष्टुविवाज्ञन॥ हृषीकेशरुवेकलं. दवायानेवलीकरी॥ दिव्यलोकसमाकीर्त्तुः वेष्मवेयल्लालि
 सविवलपुर्वदिगी. सर्वदाहविवर्द्धिनी॥ ददलसर्वक्षुलघ्नी. नावायलमनामय॥ विमानेयल्लालि
 कपवायली॥ सर्वषादिवलाकाना. मागति॥ यवमयवे॥ यवमादूनचरुयल. वेकल्यनविवाज्ञन॥

सव्यमानं महालाके ४ सुयत्ने च पूर्ववत् ॥ दवयन् ४ समाकर्तुं गन्धर्वगतसवित् ॥ अथवा लिम्ब
 वेष्टवामधुसूदनं ॥ दातुं दीदृष्टिद्वयं ॥ आत्मनस्तु जगत् ॥ ॥ श्रीविष्णुवाच ॥ नवमस्तु मेकार
 ययाति ४ यथिवीयति ॥ यसादाकृत्यद्वयं ॥ विष्णुलाके पन्नाधिनी ॥ निवसत्यथरुपात्ता ॥ वेष्टवला
 त ४ स्वर्गवाहनी ॥ ८१ ॥ सकृन्मावाच ॥ नतलसर्वमाख्याती ॥ त्रितीयाय नोत्तरं ॥ यथावताव
 रावत् ॥ पितायै समाजय ॥ सतीचययुगलि ॥ तस्ययुगलं ॥ समाहूतायदाय ४ ययाति
 मुमहाय ॥ सर्वगीर्धरुलीकुं ॥ यसादाकृत्यास्तु ॥ नृगसेवाहनाद्यान् ॥ मध्यमधरुलील
 य ॥ सर्वगीर्धमयीगङ्गा ॥ विष्णुसर्वत्रसंलय ॥ वदूयन्मय ४ सिन्धु ॥ यथात्ताकयतिष्ठित ॥ नृसि
 त्वमातर्वीयन ॥ ययुगानवकीयाति ॥ वदनावर्गदायकी ॥ माताययितवोवद्वो ॥ गुरुकायानपाषय
 निष्कर्तिनेवइष्टात्मा ॥ पूवात् ४ कवयाविद्व ॥ नृवीकृतागुर्वीयपूजयामिदिनादिन ॥ मातर्वीयितवी

निःसृष्टार्यलृष्टयिप्यल ॥ तनमयवर्मरुत्तान् ॥ सज्जार्तगतिदायकी ॥ तयात्ययसादन ॥ सीसावयवित
 यवर्त ॥ नागनाम्नुवृक्षस्मि ॥ वावृजानामिधिप्यल ॥ नतयास्तु यसादाच्च ॥ तलाक्रीममयध
 मर्त्त ॥ आत्मनृत्तद्विज ॥ लकितापिदिर्वययो ॥ स्वकर्मासायिधमोत्ता ॥ गुर्वीगुष्टय
 मत ॥ ॥ इतिषीयद्वयत्ता ॥ लरुमिख ॥ पुर्वे ॥ यथावतानयितुमाहतीर्थन्नामा ॥ यथाय ॥
 ती ॥ यितुतीर्थमनुरुम ॥ माहतीर्थद्वीकं ॥ वदूयन्मयदायकी ॥ यसादसुमखारुत्ता ॥ गु
 म ॥ सर्वयायवर्षाकी ॥ निष्ठावर्गगतिदायकी ॥ निष्ठावर्गनुयवर्षा ॥ धर्मयुयमनातर्न ॥
 यवलाके सुखीकुं ॥ यलकीर्तिमवापूया ॥ यसादाकृत्यराज ॥ गुवा ॥ यिवमहात्मन ॥ य
 विह्वानिनिन्दता ॥ निष्ठा ॥ माकृतेवपयातिय ॥ सर्वधामवत्तकानां ॥ यथासूर्य ४ यकाणक ॥ गुर्वी
 बाणाववयकाण्य ॥ माभावाजानयाक्रम ॥ गुरुयकाण्यद्विष ॥ समूर्तवनयाक्रम ॥ तंजसाना

आः यकाण्डशाने. वृषदे. लेर्महामन ॥ दिवायकाणकः सूर्यः ॥ गङ्गा. वसिष्ठा. यकाणकः ॥ तस्माद्भुवः
 यं कृत्वा. शिविधनायिकर्म ॥ ॥ सूरतडवाच ॥ ॐ त्र्यम्बक्यताविष्य. ॐ तिहास्यपनातन
 तस्यचिन्तासमूहना. एकदाहृदिशारुमाः ॥ कदाहृद्वानसम्यन्ता. रुचिष्वाभिमेदीतले ॥ दिवा
 श्रमवर्धिसस्यवि. तीर्थेषूपवमम्बवे ॥ कायस्थनिर्मलाजात. सूर्यतः ॥ समयः ॥ यवन
 दादकि. लकृत्. नाम्नात्ममवकीटकी ॥ ॐ कार्वसमाहर्लिङ्ग. सर्वेषांगतिदायकी ॥ नत्वास्तु
 पिलतः. मार्क. धुयलमूर्ध्म. ॥ सर्वजांगतताकृत्वा. ॐ कावस्तुसमागतः ॥ वटकायसिमात्रि
 त्रिष्य. सूरदेयकि. लकृत् ॥ यपुरायासमायकी. स्नानविस्नानसंयुत ॥ ॐ कथयतः ॥ व
 स्थ. वत्तावः ॥ धिरुनन्दन ॥ तद्यान्नामोनिवाङ्ग. कथयिष्यतवाग्रतः ॥ ॐ कथयतः ॥ उद्गलानाम. दि
 पुरा. कोऽङ्गलस्यमहामन ॥ ॐ कथयतस्यपूज्यस्य. धिरुमाहृयवायदा ॥ ॐ मितिनिविर्कीङ्ग

म्य. रुलेवमृतसन्निहः ॥ अमृतस्वाइतायन. कृष्ण. लाम्यनयारुम ॥ रुलेयकीवसाद्यैव. स्नाह्वार्थ
 निघ० निघ ॥ तंकीजवताः सर्व. वलिमनिनमनिव ॥ संध्याकालीसमाह्वाय. धिरुवैतिकमूर्ध्म
 आगता. मृगुजाः सर्व. धिरुवैलीस. लकृत् ॥ मातर्वैपितर्वैवा. ननमस्तमहामन ॥ तस्याः रु
 गावकययावाङ्गन वयनेऽपीतिसम्मिने ॥ यकृवातनशीतन. मोतावितावृचसदा ॥ तद्यामयाय
 सूर्ययष्ट. माहोवमृततायम ॥ ताववदिसूर्यसीति. चकातद्विजसकृमाः ॥ धिवतनिर्मलीतार्य
 सूर्यवर्धायनातिनीम् ॥ ॥ धीविष्णुवाच ॥ धिरापिकृष्णलनायि. दलमानदलीतगः ॥
 लस्यधिरुवैकी. समकृष्णसमूहल ॥ धितर्वैयत्वायाथ. रुक्मानमितकध्वः ॥ यलममकवा
 जांमृह ॥ मरुताडयभनायि. स्नाह्वार्थमहामन ॥ प्रकृदीयमहाराग. सन्निदगमनकण ॥
 दिता ॥ सदासुखेनसंपूष्ट. निककष्टाविनक्तिव ॥ दानपूज्यतयापता. ध्वारावसमन्विता ॥ प्र

स्माहुर्वैयवीतीर्थं निष्ठासमवनीयत ॥ सर्वज्ञात्वा ततः शिष्यः ४ तर्कवावे पसादय ॥ ७ ॥ गुर्वैयवधम-
 पेयनातन ॥ सर्वपापहर्षार्कः यवनस्य महात्मनः ॥ शर्ववस्य कलंजाता यवनामूनि सरुम ॥
 ले ॥ दिवावाशेयकागर्कः स्नानार्थं द्विजसरुमः ॥ दवानां विन्यालिं गनार्ता ॥ आवायाउनसां रुम ॥
 ॥ यवनः कागर्तुदीक्षां पूतात्मा तनकर्मणि ॥ १ ॥ ममागः समायातः ॥ कौशलमूकर्मतदा ॥ नमः
 नत्वा सुत्वावपूयेव सिद्धनार्थमेव ॥ स्नानं धर्मततादृष्टो दृष्ट्वा यत्नमवत्तव ॥ २ ॥ वद्वर्गक
 गीसमाश्रित्य लीतलं प्रेमनाशिनीम् ॥ सुखनसीकृताविष्य यवनारुणुनदनः ॥ तस्य फनस
 येवास्तं वदुकालययाचकः ॥ कृष्णलोनामस्नातात्मा यद्वयं स रायकः ॥ आसंस्तु स्य दियं
 नाम द्वितीयस्य समुद्रतः ॥ ३ ॥ तृतीया विद्वत्तानाम् अतुर्थस्य कपि ॥ ४ ॥ सर्ववत्तान
 विकीर्णं वीथवसुसमाहिता ॥ शरुनार्थं सुसंक्रियाः ॥ कृपयापविपीठिता ॥ सादवस्कां कृपसी

११३

स्माहवार्थस्य परकाः ॥ मातुवर्थमहाशगः ॥ रुक्माशवनताविता ॥ १ ॥ सैतुष्टाकावमत्याद्य रुक्य
 तिकमूकर्म ॥ आया निरुक्मादाय ॥ २ ॥ गुर्वैयवधम-
 तर्क्यं रुक्मसमादाय ॥ ३ ॥ उवतस्तु स्याः ॥ ४ ॥ सर्वसंराषिताः ॥ ५ ॥ मानितास्तं स्रवाकमा ॥ ६ ॥ मा
 तयामघायगतिद्वो यकातयक्रिनेनय ॥ ७ ॥ आगीर्तिवरिनन्द्येव दायामयिस्यपगके ॥ ८ ॥ तैवदरु
 मर्तितार्थं काटिगीर्थसमूहव ॥ ९ ॥ स्नानं तु समाश्रित्य सुखसीतुष्टमानसो ॥ १० ॥ वेकातवकथां दिवा
 लीततः ॥ ११ ॥ कृगतास्ययपूतनी किमपूर्वत्वयापन ॥ १२ ॥ तददृष्टं तुर्विष्य तन्मकथयनचन ॥ १३ ॥
 ॥ १४ ॥ ममकवास्तु ॥ १५ ॥ कथावर्कमनाहव ॥ १६ ॥ ॥ १७ ॥ उद्वलउवाच ॥ १८ ॥ प्रकृदीयमहाशगनित्यमवव
 मर्नकग ॥ १९ ॥ यवताः सविताद्याना वनानि वसर्वासिच ॥ २० ॥ यमाव्ययकनात्तान्यं संप्रजालियमा
 चेता ॥ २१ ॥ प्रकृदीयमहाशगः ॥ २२ ॥ आसीत्यन्यमनिरुदा ॥ २३ ॥ दिवादासतिविख्यातः ॥ २४ ॥ सत्यधर्मयवायव ॥

तस्यायत्यमहावर्त्त. नावीलमरुमसदा ॥ गलन्यासूलीलायायमंगला ॥ दिवादेवीतिविख्याता. कृपण
मंगला ॥ सतीदेवी. दिवादासा. दिवादेवीसुतातदा ॥ कश्चिदीयतकन्या. सुवर्णमहात्मन ॥ ८२ ॥
स्यवाज्ञानं. समालाकमहीयति ॥ विषमनमहात्मन. समोदयनवाक्यम ॥ कन्यादोमहात्मो. वि
लधर्मवैकिले ॥ दिवादासः सधर्मात्माचिक्रयामामरुचति ॥ वाङ्मनससमाहूय. ययकनयेनच
॥ ॥ वाङ्मनस ॥ विवाहाज्ञायतवाङ्मनस ॥ न्यायासुविधानतः ॥ यतिमृत्युयथास्थि. नावास्यानक
दधन ॥ तस्मादज्ञस्वलाया ॥ ८३ ॥ दन्ययतिविधीयत ॥ विवाहविधानन. पिताकुर्यान्नर्मज्ञाय ॥
वादसधर्मात्मा. तेर्यथासुयुष्मादिनाः ॥ विवाहार्थमहावाङ्. उद्यमकतवान्नय ॥ यनद्वेकानदा
हात्मन ॥ मरुधर्मागतावाज्ञा. विवाहस्यमहीयत ॥ यदायदामहाज्ञा. दिवादेवाद्यरुमियः ॥
गतावाज्ञामहाइश्वरी. सीतातः स्यातविक्रम ॥ समालायासमाहूय. मन्त्रिस्मरुनिष्ठित ॥ स्वय

र्थमाहूता. सुधातधर्मतत्त्वना ॥ तस्यासुनयसमृद्ध. राजानामरुचिषिता ॥ मीधमवक्रिदमृता. त
तासाचलकन्दर्प ॥ कुर्यादकबुलवाला. दिवादेवीमनस्विनी ॥ नर्वतातमयादृष्ट. मपूर्वसाधिततदा
॥ ८४ ॥ पोख्यानगुदूतीर्थवनचरित ॥ ८३ ॥ ॥ कश्चित्तेडवाच ॥ तस्यासुचष्टिर्वत्स. दिवादेवाव
नालिनी ॥ तस्यामासमहावाङ्. सुवीथानामनामतः ॥ वेत्थज्ञासिमृत्यन्ना. धनधन्यसमाक
वर्तत ॥ धर्मपूजविहीनारु. यापमवसमाचर ॥ ८४ ॥ रुद्रविक्रमिस्तनित्य. नित्यवकलरुचिया
साइंधूनिदाकवाइष्टा. वइष्टास्यकवासदा ॥ मूनावादीमहापाया. क्लान्तावीवदनचन ॥ सगीत्य
यलयव्यात्मा. सत्यपूजमतिःसदा ॥ निवस्तातनसाचिना. युक्कृष्टमममही ॥ इष्टानासिगति
समाहूय. यापवाक् ॥ सुलारुथ ॥ ८५ ॥ ममसंगिकावाथ. वाक् ॥ यत्ययदायक ॥ साधुनासिमुख
हाइष्टा. कावयत्यतिपूजक ॥ मनीसिवालेयस्याया. यूरवालीनयेसकम ॥ सकावयतिमंगम

ना. कृत्यं यतिमाशुवि ॥ यिगुलाकितासाहु. कृत्यं कृत्यमंगला ॥ पथमवयसिवागंश्च. वरुतवा
 मन ॥ इति विनायकास्तु. समालोकनवाक्यम ॥ वृषदण्डस्य बाजानं. समालोकनवाक्यम ॥ वृषदण्ड
 त्मासो. विरसनायदीयत ॥ तस्या विवाहकालस्य. संपादकसमयनये ॥ मृतासो विरसनाय. का
 कृत्येन नन्दनो ॥ नस्या विवाहकालस्य. विरसनादिवर्गत ॥ मृत्यामुकीर्णकर्म. रुचिश्चक्रिबुवकुम ॥
 वास्यानं कवागिच ॥ महाधियाधिनास्तु. स्मार्गकलाययागिच ॥ यवजितारुवदाजन. धर्मगुरुषु
 मृजय ॥ उर्ववाजसमादिष्टधर्मगुरुविदाजने ॥ विवाहकियतामस्या. इत्युक्तद्विजाकुमा ॥ दि
 द्देनानदानन. दिवादवीद्विजाकुमा ॥ दिवादासुधधर्मात्मा ॥ कृत्यसनाययूष्माय. तस्मै वाक्यम
 रुमिच ॥ रुकुवमिचयकाल. पाफलस्यसर्वदा ॥ एकविंशतिरुकुव. कालकालमृतायिग ॥
 त ॥ स्वयम्भवं महावर्द्धि. उकावयथिवीयति ॥ प्रकृदीयस्य बाजानं ॥ ममाह्वयमहात्मना ॥ स्वयम्भवा

११०

वमृडा. तमृता ॥ समवागं ॥ उर्ववाजकृत्यं जाते. क्रियागममहात्मना ॥ दिवादवीसुदृष्टवाह. ग
 रायनतदा ॥ तन्मसविस्मृतात. तस्याकृत्यकावर्ण ॥ ॥ इति विनायकास्तु ॥ इति विनायकास्तु ॥
 व्यादवावदाम्यदि ॥ पूर्वजन्मकृतसर्व. तन्मनिगदत ॥ इति ॥ इति विनायकास्तु ॥ इति विनायकास्तु ॥
 न्यसमाकृत ॥ तस्य रायामहायाह. विनायामसुविस्मृता ॥ कलाचार्ययवित्यय. मृनाचार्य
 मृपिया ॥ निर्ययवगुरुवासा. उमगवगुरुगुरु ॥ यवकिंदुसमाययय. तदावदवाययालिषू ॥
 ॥ मर्गात्यहामहायाह. उचयममहामति ॥ मृन्यवयवयवकन्या. तयासहयवर्द्धन ॥ धर्माचा
 र्गमिगतिचोफा. यववाग्यापिनामिदा ॥ दूतकर्मचकावाध. सागवायायनिधिया ॥ साध्वीनावी
 नासिमुखीरुका. मृन्यस्ययतिपादय ॥ उर्वगुरुगतिरुका. विनयापायनिधिया ॥ संपादकसाम
 यतिर्मम. यमममविवर्द्धन ॥ उर्वगुरुगतिरुका. यन्मोत्मानिधनगता ॥ इति विनायकास्तु ॥

ॐ ४

संशुद्धः सर्वशुद्धात्मा - कश्चित्कालं विचार्य ॥ स्वक्यापगतविद्याः महायागीयथागतः ॥ गतं तस्मिन्
बाहुने - महादले ॥ सुदृश्यं दृष्ट्वा ॥ सोऽपि नानवकीयात् - वदनावद्गुदायकी ॥ शुक्लं इह सर्वमहाबाहु - स
यि मूर्ध्वगतसा ॥ तस्य कर्मविद्याकार्यं - यार्कदून्यवर्तकिली ॥ कृत्स्न्याधर्ममहाबाहु - दिवादासं गच्छं
तस्य दानस्य सै शुक्लं - महत्पद्मं रुलादयं ॥ धिवतगीतलैतार्यं - मिष्टान्नं च पशुं भुङ्क्त ॥ दिव्यान् शोभ
र्मपरावात्मा - गच्छं गतं नदीयतं ॥ विधुवर्त्तं शुभ्रं गतं शु - दिव्यादवी मूर्ध्वगत ॥ नगदं सर्वमाख्या
उवाच ॥ कथं सामूच्यातं गता - महादृष्ट्वा ददत्तं ॥ नकाकिनी महागता - महाबलं च श्रुत्वा दिति ॥
ऊलः पूरकीयति ॥ गृहं वत्समहागता - सर्वमववदाम्यहं ॥ याधयानि शुभं साधय - स्मृतिर्गता मरुन्म
यवायाञ्च सादाञ्च - विष्णुः स्वमहात्मनः ॥ कृयादागता ताया - त्ययानि हि पातिनी ॥ मययानि
सातेन गयस्य - विवर्त्तनाञ्च वागता ॥ वपुः कृत्यादिकाः घायाः ॥ यत्नययानि नाच ॥ नामाञ्च वत्स

गाययन्महायाया नोववाद्याववः ॥ सूरतः ॥ यतितावोववयिना. विरुयीतावदतिता ॥ यादृर्लक्षितक
 गयायुक्तद्विजालम ॥ यस्माद्गुरुतर्लुगं. तस्माद्गुरुषुश्रुति ॥ विवाहसमयापाका. लक्ष्मिपु
 या ॥ चतुर्लसर्वमोख्यात. तस्यामुपपूर्ववद्विती ॥ दिव्यादव्यास्त्रयावद्या. सम्यद्विपूर्ववद्वितीतम ॥
 यस्य. दिवादासस्यतासूता ॥ केनपून्त्यपरावन. गयासार्कमहत्कली ॥ नतन्मसीत्यतात. वरुणे
 यावद्वितीसर्व. पूर्यतस्यवेदाम्यदि ॥ दूयतामदलसर्प. गयायवकर्तयूना ॥ नममानामहापाक
 ॥ याद्विपारादिगम्यवः ॥ गुरुद्वारसमाधित. विनायोः यविर्मजितः ॥ समीनसर्वमूद्युत्थ. जि
 तयाकलमानसः ॥ समालाविद्यमानथ. शिषाकान्कः सूर्यकः ॥ विनाद्वारसमाधित. कायामा
 स्यवमलान्मनः ॥ पादपकालनकत्वा. दत्वात्मासनमूकर्म ॥ आस्यतामासनगत. मूर्धनापि
 मवच ॥ गयाकाहिमहात्मास. युक्तापीत्याद्विजालमः ॥ नर्वसितावितः सिद्धः ॥ गयातन्वाथदलकः ॥

११८

गततस्मिन्महागण. सिद्धवैवमहात्मनि ॥ साविनामवर्षापाका. स्वकर्मवृत्तामागता ॥ सासिताधर्म
 लावाज. सावेयुगसहस्रक. ॥ लागाकः दुयूनकन्म. गयाफमानूयस्यवे ॥ पूर्वसिपूजितः सिद्धः ॥ सिद्धना
 मेगुरुसूत ॥ दिव्यादवीववीवाज. नामज्ञानस्यनवाकम ॥ सादिदकवतीचान्नी. यानिपूर्वमहात्मनः ॥
 दिवान्शाननयुक्तका. वरुणयितुमद्वि ॥ सिद्धस्यास्यपरावन. गुरुकन्यापरागतः ॥ पापक
 त्वमोख्यात. दिव्यादव्यासुधद्विती ॥ अन्यर्कितयवद्यमि. पुरुषपूजकमामिह ॥ ॥ इदंल
 वादिति ॥ ॥ सूरतुवाव ॥ यशवाकमहत्कला. कलमर्कयविन्मसः ॥ सूरवावमहापाकः ॥ क
 तमरुन्मम ॥ तिर्यगन्वनमरुन्म. नष्टस्यतिपूजक ॥ अस्यपूजस्यसंगव. रागवस्यमहात्मनः ॥
 मद्यनियथानाग. गयासिद्धस्यसर्वदा ॥ नामाज्ञावदकपूज्य. तस्ययातिहिकिल्लिषाः ॥ गुरु
 तमाज्ञावदतस्यापि. वक्रपादः ययानित ॥ यदानामलतपून्त्य. मद्यवातिविनाशनः ॥ यन्मद्या

नैव तैयूयं नाम्नागतमिदं वत ॥ यवैरुक्तैः पवञ्चामि यवदृष्टैः दुकनचि ॥ धृयगायकैः कवली कव
 लीनागतैः सर्वं मन्त्रकारैः महामतं ॥ तद्वद्विषयविहीनात्मा स्वस्थं निवाद्ययथा निवासानित्यता व
 यं मुखद्वयैः सर्वमूयतं ॥ विषयैः शिष्यैः सर्वैः ॥ इन्द्रियाणां हितययतं ॥ तदास्य कवलीनाम्नागत
 निर्वन्दो वागवर्जितः ॥ ककुलैः वमनयय ॥ तैलस्यापि वृजयतं ॥ कष्मासादृश्यतं वेषा दीपस्या
 तैलीय ॥ अथ ॥ विषयैः ककुलैः कक्षा यत्नकार्त्तैः यदर्थय ॥ लाजयनिर्मला कक्षा स्वयमर्थ
 तज्जिस्वयमद्वलं ॥ तैलाकीयस्य तं सर्वं स्वस्नानं स्वतज्जसा ॥ कवल्लक्ष्मणाय नमः मया
 तत नचक्षुषा ॥ यागमूकामहान्मानं यवमात्मा यवायुता ॥ ययधनिकीवीरुमु सर्वैः सर्वद
 त ॥ मुखनासाविहीनमु सातिरुञ्जयिष्यक ॥ अकुरुः पृथ्वतमर्व सर्वसाकीरुगत्यति ॥ अ
 वदत सर्वं वदन्तान् गन्तव्यं ॥ अक्वयास्यमिवायि सर्वेषामवजायत ॥ सदानन्दविषकथ्य

सर्वदः सर्वविक्रमः ॥ तस्य रातानयेवास्ति सर्वसर्वमथाविशुभा ॥ सर्वसर्वमर्थध्वनि यच्छतयामहान्मान
 मूर्त्तकारैः सुसाकारैः निवाकायमनामर्थ ॥ वदन्तान् सर्वमकुलं वासिनीयस्य वासना ॥ सगस्मा
 यतीकार्त्तैः कुरुवाइसर्वध्वनि ॥ दक्षिण ॥ अरुनं गिरि दमवत्त्रिविरुषित ॥ कोमादकीगदोतस्य
 किशरुल्लङ्घनं ॥ अरुमानैः सधेवास्तु सायुधकमलापिर्य ॥ कम्पूवीर्विरुमास्य यद्वपुर्निरुक्तं
 अरुतयैः पुवीकाः किरीटनापि पूरका ॥ विमलं नापि कृपल कलवमु मुखद्वय ॥ कोमुरेनाकि
 पूर्यधन सर्वदावाजगद्वि ॥ कयूवककलीद्वये भौकिरिर्भक्तसन्निह ॥ वयूवागजमानैः
 वीरुलीयविवाजग ॥ सर्वयैः धुसैः पूर्यु दिव्येवागुबलेद्वि ॥ वनतयसमानरुटा लाककलुज
 कति ॥ नगरं सर्वमाख्यातं ध्वनिरुदं जगत्पत ॥ वनवैवयवञ्चामि सर्वयापनिवावली ॥
 ॥ ककुलैः उवाच ॥ वतरुदाः पवञ्चामि वेगाबाधयतरुवि ॥ ऊयाच विजयाधेव ऊयनीया

ह्रीं मीमहावर्णः ॥ नमो वरुणः समावीर्णः ॥ यायरावैयानिच ॥ सातिनां नानासिद्धयः ॥ सर्वसर्ववदाम्य
 मारुतः नवालीगतिदायकः ॥ तस्य दवस्य कस्यस्य ॥ गतनामख्यमूढम् ॥ संपुष्टवपवक्ष्यामि ॥
 तत्कलधनं ॥ अस्य विष्णुः ॥ गतनामख्यमूढम् ॥ तस्य दवस्य कस्यस्य ॥ गतनामख्यमूढम् ॥ संपुष्टवपवक्ष्यामि ॥
 सर्वदेव्यानां नावायलमनामयः ॥ ऊयनी विजयकस्य मननी वामनीतगः ॥ विष्णुविष्णुवैवर्ण्यं
 श्रीनिवासीमहादयः ॥ श्रीगर्ममाधवीमार्कः ॥ क्रमावर्णजनार्दनः ॥ सर्वसर्ववैवर्ण्यं सर्वदेस
 ननायकः ॥ अयनीगवर्णवर्णः ॥ कृपावर्णवर्णवर्णः ॥ ऊगदाधनीऊगद्योनी ॥ वद्वर्णवर्णमहोवर्णम् ॥
 श्रीगवर्णवर्णवर्णः ॥ यक्षगवर्णवर्णवर्णः ॥ यक्षस्यापि सूर्यकावः ॥ वदवर्णवर्णवर्णवर्णम् ॥ दवर्णवर्णवर्णवर्णम्
 वर्णवर्णवर्णवर्णः ॥ यक्षगवर्णवर्णवर्णः ॥ व्यासीवर्णवर्णवर्णः ॥ सर्वसर्ववर्णवर्णवर्णः ॥ सर्वसर्ववर्णवर्णवर्णम्
 वर्णवर्णवर्णवर्णः ॥ यक्षगवर्णवर्णवर्णः ॥ सर्ववर्णवर्णवर्णवर्णः ॥ नमामिनिष्पत्तिनिष्पत्तिः ॥ नावायलमनामयम् ॥

120

दायानिहयन्ययुतः ॥ नाम्नां गतिमहायुतः ॥ सर्वयातकलधनं ॥ अनन्यमनसा ऊयद्यानसम
 रुवः ॥ रुपावर्णवर्णवर्णः ॥ नियतां नियतद्विधः ॥ अथमधरुल्लेखः ॥ ऊयनीगवर्णवर्णवर्णः ॥ नकोद
 नकल्यः ॥ यक्षगवर्णवर्णवर्णः ॥ यक्षगवर्णवर्णवर्णः ॥ सयातिपवर्णवर्णवर्णः ॥ माद्यन्नायीवर्णवर्णवर्णः ॥ रुपा
 यवर्णवर्णवर्णवर्णः ॥ विहायमानवर्णवर्णवर्णः ॥ सयकल्यगतिजनार्दनः ॥ अथकालपियामर्णः ॥ रुपावर्णवर्णवर्णवर्णः
 तैः ॥ वाद्यल्लवदविद्यासः ॥ कलियानन्दतमहीम् ॥ धनवर्णवर्णवर्णवर्णः ॥ वल्लवर्णवर्णवर्णवर्णः ॥ रुपावर्णवर्णवर्णवर्णः
 दैर्ल्यः ॥ ऊयनीगवर्णवर्णवर्णः ॥ कलवर्णवर्णवर्णवर्णः ॥ सर्वसिद्धावर्णवर्णवर्णः ॥ ॥ रुपावर्णवर्णवर्णवर्णः
 वर्णवर्णवर्णवर्णवर्णः ॥ मयाख्यातितवा ॥ वल्लवर्णवर्णवर्णवर्णः ॥ वल्लवर्णवर्णवर्णवर्णः ॥ यदापुष्टः
 यवाधयः ॥ यक्षगवर्णवर्णवर्णवर्णः ॥ अथकल्यगतिजनार्दनः ॥ वल्लवर्णवर्णवर्णवर्णः ॥ समुद्रवर्णवर्णवर्णवर्णः ॥ वा
 द्यविषयवर्णवर्णवर्णः ॥ ॥ वल्लवर्णवर्णवर्णवर्णः ॥ सयिष्यकल्यगतिजनार्दनः ॥ यक्षगवर्णवर्णवर्णवर्णः

स्मा मातापितृभ्यामपि ॥ इति मत्तवितावाङ्गं सुतकृत्यासुडकल ॥ तनिर्विसर्वतारुदं नगधरुस
यत्तलितं ॥ सिद्धवाचसंयुक्तं मनिवृद्धवर्लकृतं ॥ नानापक्रिनिनादेव सर्वतयेविलितं ॥ नवी
यमानासिपाफा ववर्नवदमववीत ॥ कात्वरुवसिकल्यालि कस्मादादिषिसौपुर्त ॥ कस्याप्रितमल
यद्रूपवालेरुमिखलुवे ॥ ध्यायाख्यानेनगुदतीथेचवनसंवाद ॥ ८४ ॥ दिवादेववाच ॥ रुवानकादि
र्वं राषितवाङ्गकन्याया ॥ मरुदकीमरुताला नारुसिद्धानरुनवान् ॥ वदमानांमरुताये रुवेतीदृष्ट
मयि ॥ तयास्माद्वदितसर्वं यथासंख्येनइहखर्द ॥ समाकल्यममासन उदकलनमरुतात्मना ॥ ताम
ध्वंनिमिलीतु कर्यज्ञानिककृतिय ॥ नगरुवदितसर्वं मयापिपवितावितं ॥ अन्यरुमकर्तकर्म तव
ताववाननं ॥ नताध्वकावर्णसर्वं यत्तस्ययनियुक्ति ॥ पूर्वकर्मविद्याकथं रुदुत्तमूध्वमाधुव ॥ नव
तादीनतायासा तद्वृतातकतमम ॥ कथयस्वयसादन तस्यपायस्यनिकृतिम् ॥ पाययिर्हस्यपूथक

ममयातकलधर्न ॥ अनवज्ञामरुदयुष्म विगुह्यालोतकिल्विमा ॥ पाययिर्हमरुतायाह वदत्वमयसा
यितायाययिर्हमनरुर्म ॥ तत्त्वकर्ममरुताला सर्वयातकलधर्न ॥ सीधायस्वद्वीकलं ततना
रुनंरुतवर्तध्वर्न विष्णुधिवमरुतात्मन ॥ तस्मात्साहियरुग्राह सीकितानिर्दुनवन ॥ सर्वद्विद्वि
ताहवा निवाहवासुइहखिता ॥ रुद्वियालमरुतावाङ्ग मरुतामरुनिवस्यसा ॥ अन्यरुथकेसाफ
नीलघनध्वर्न नखकगदाधर्न ॥ सर्वारुवतसोराध्वं यद्रुर्लमरुध्वर्न ॥ वद्धाश्रलियुताह
रुतक्रामिनेवहि ॥ दिव्यरुयाहवत्कल्व कययाममचाग्रत ॥ कथयस्वयसानकिमरुतवकावर्ण ॥ त
व ॥ रुनलीनाङ्गनाथ यत्ततावाङ्गनेदिनी ॥ ॥ श्रीरुगवानूवाच ॥ तयाधमपिदवाना मरु
विवावला ॥ ममितायुजितायेथ तावताते ॥ युजिता ॥ मरुदविद्वीकल ॥ कययातवन्नागत ॥ स
दिवादेववाच ॥ इत्यदवद्वीकल कल्लकल्लयहावक ॥ नमामिचवताद्विद्वं मामूध्ववज्ञरुदु ॥ ववम

नगधरुसमाकृतं ॥ नानावस्त्रमयैः सौन्दर्येण ॥ नित्यं वदन्त्यः ॥ नानाप्रवाहसंपूर्णः ॥ नानासिद्धि-
 र्हेतुः ॥ नवीनैर्विममसाद्य ॥ उदालालेद्यविक्रमः ॥ सुखं लब्धिसाकन्या ॥ गिरावस्मिन्निविद्धः ॥ वा-
 यो विर्तेमहागणः ॥ कामगाथसिरीकृतः ॥ समानकममाद्येव ॥ सर्वे इह स्वस्यकावलमे ॥ ॥ ॥
 योनिकादिमहागणः ॥ कथयाममपीडितः ॥ यकिभूयधवागद ॥ सोष्टुर्वयविगायसे ॥ अवमाकलितस-
 र्वदेतीदृष्टमया ॥ तथा एकाम्यहृदयी ॥ वदमकावलीतिरु ॥ विरुर्गहृयथावद ॥ मात्मवृत्तान-
 मना ॥ ताम्रवाचमहायकी ॥ दिव्यादवीमृदुस्वित्ता ॥ विवाहकालं रुक्मिणी ॥ यथातमवलीगतः ॥ स्वय-
 निकर्म ॥ तवयार्यसूलाचन ॥ ममपिशममागर्त ॥ कथयायविगायिते ॥ तनदाधनसंपूर्ण ॥ लिफाज-
 मागुव ॥ अवमागविर्तेतस्य ॥ प्रकथमृदुलस्यसा ॥ यत्प्रवाचमुदात्तान् ॥ वृवर्नीयकिर्लीपुनगा ॥ यदा-
 हिसूयधर ॥ ममपातकलभधन ॥ येनवृजाम्यहृपथ ॥ विगुह्यधोतकिन्निषा ॥ पायविर्तेमहासा ॥

121

दत्तमयसादत ॥ ॥ उदालडवाच ॥ तवार्थमुमहागण ॥ धिगवः पृथितामया ॥ सत्यारव्यार्तगतः
 ॥ लतनामरुयस्वव ॥ तवकानयवानित्य ॥ कुरुवतमनुरुम ॥ मृदुचयननामवर्तपाययल्लान ॥
 सर्वद्विविनिर्मको ॥ सीजागातयसिस्तित ॥ कामकाधविहीनासा ॥ वयः सयम्यनित्य ॥ वरिचकय-
 थकसाध ॥ सुसमन्नाजनादन ॥ तस्मै सदानकामस्य ॥ वरिवयनायक ॥ ॥ सुतडवाच ॥ ॥
 लियुगारुत्वा ॥ वयमानानिवाद्यया ॥ उवाचगङ्गदेवोक्ते ॥ सलतामधूसूदन ॥ तजसागवदिव्यन ॥ स्का-
 वली ॥ ॥ सर्वमर्त्यसादन ॥ युववीहिमहामन ॥ दिव्यभवविज्ञानासि ॥ तजसा ॥ ॥
 ना ॥ मनुर्वनासि ॥ ॥ वदाममर्तिनयन ॥ गीकवीवावनवन ॥ तनारुमर्तिनानित्य ॥ नाशकाय्या-
 गगत ॥ सुवनाननयुधन ॥ वतननियमनव ॥ सीजागाकलमपेहीना ॥ वरिवयल्लान ॥ ॥
 दुः ॥ वरमदाहुकाभासि ॥ वजयादीयसीदम ॥ न्नात्मयादोवृजस्यापि ॥ रुकिंदहिममानद्य ॥ दल

यत्पुनः ननाथ. माकवत्त निवाद्यर्थ ॥ दासत्वं दहि वैकल्य. यदि दुष्कां नार्दन ॥ ॥ श्रीरामायणवाच
 कृगकृयवैलाकी. युसादान्ममसायुतं ॥ नवमेकैततावार्य. माधवनमहात्मना ॥ दिवादवीनरुदिया. स
 व्याहाराविलेचिनी ॥ गतासावैश्वर्यलाकी. दाहसलयवर्जितं ॥ यनयकीसमायागः स्वगृहैरुर्व
 खलु वेभ्यापार्यान् पुनरी. ध्ययवनेसंवाद ॥ ६० ॥ सुतउवाच ॥ कश्चलसुततपोरु ॥ उदर
 उकामासिसौयर्ग ॥ नवमादिधर्तयुत. मूकलसुसकश्चल ॥ धितव्यसुवावाथ. विनयावनतसु
 त ॥ काठुर्कनित्ययुधामि. यतदृष्टिर्नैकदा ॥ यदंश्विगलकीर्तु. मय्यभारिः यत्नारितं
 सनककोठकसंरावे. मानवः यविशङ्कत ॥ तदृष्टमयागत. न्यपूर्वमानसानिक ॥ वरुहसेः स
 रावे. वन्यपुत्रामेहीयत ॥ वत्तावस्तुवो लाया. बोदाकाविविहीतसुत ॥ दृष्टकालसंकुष्ट ॥ उ
 ता. मानसन्त्यनन्दने ॥ शिकान्नीसदृशसात. स्वाताम्न्यवमानस ॥ ऊरुसुताः रुयः कत्त.

॥ ६१ ॥ विवदनेयवस्यवै ॥ तासु स्थितामहारीमाः समनात्यविवरुमः ॥ विधस्यतिखययुन्य. वरुकायास
 गत ॥ मृगयार्थी उयित्वा तु. वातयातिर्नूह्वेव ॥ तिलातलीसमासाद्य. निषसादमूखनेव ॥ शिञ्जी
 दृष्टतयादृष्ट. सूकान्तैरुसान्वितं ॥ दिव्यतः उममाकीर्तु. यथासूय्यादिविस्मृत ॥ यंसमन्ययविरु
 धमि ॥ रुधयायीश्रमानाह. त्वामवचावलाकथ ॥ तस्यवाक्सीसमाकल्य. नीधेव्याधीममागता ॥ र
 वाचततायाधी. रुर्वादीकतैरुसम् ॥ नृपकातपियावीव. रुवान्काहिविलकल ॥ ॥ सुतउव
 कस्मात्त्वं न ह्नायसमी. यत्तकाहस्यैवकथ्य ॥ रुधयायीश्रमानसु. येयस्यनैपदीयता ॥ ॥
 यैकव ॥ रुवान्कादिवदरुस्त. धियारुक्तासमादय ॥ वतनसंगर्यजान. वदसत्यममाग्रत ॥
 स्याः यत्तयमानत ॥ यत्तवाचोथरुर्वा. सायाधीकष्टमानसा ॥ कस्मात् ॥ उदराकाय ॥ यत्तक
 कुर्यान्वित ॥ ॥ सुतउवाच ॥ नर्वस्यकृमानसु. राय्यामृगघातक ॥ नर्मदाउरुवकल. संगम

जागतिस्मयिथ ॥ गतः स्नात्वा गतः पीत्वा पश्यद्वाहः समानुगतः ॥ तदायुः कतिमकाय मीदृशीतजसावहः
स्मयिष्यन्ति किं गतः स्नात्वा यन्मस्य समुर्व ॥ यत्पुत्रावाधरुर्हर्षः संगमममदृश्य ॥ तव यत्पुत्रावाधरुर्हर्षः
यायनाशनम् ॥ समुद्रिनामहाशनम् यत्किं लालद्यविक्रमः ॥ तथासाद्वययूः सर्व ववासमन
सास्वय ॥ दिव्यददृशवाचासो वरुचालो दिव्यकोनि समन्विता ॥ संज्ञातो यत्किं लालद्यविक्रमः दिव्यवक्र
पूजितो ॥ गतो तो वेष्वर्त्ताक वेष्वर्त्ताक यवियुजितो ॥ मुख्यमानो महात्मानो दम्पत्या वृद्धवाहन ॥
त्वावः कप्तवर्त्ताक संगमयायनाशनम् ॥ स्नातावेगवधुद्वाहः पाकाडदन्तगान्धुवः ॥ स्नात्वा पीत्वा गत
नाविचष्टन्ता हाहाकावरुणीयितः ॥ यमलार्कगतास्मात्तामदृष्टमया तदा ॥ उड्डीनामुत्तार्क
धार्कवाद्या मुतामक्रियः ॥ कथयस्व पसादन रुवनिनवायितः ॥ निग्नतामानसामक्षा धार्कवाद्या
धावितयूनः ॥ संज्ञातस्मत्कृतीतात कस्मान्मतामुतामक्रियः ॥ नगर्भसंगयितात संज्ञातादावल्पाव

म॥ नर्वमेशाय धितुर्व विवामसमूहल ॥ ॥ इति प्रीयन्नयना (नरुमिख) (गुर्व) (अयाख्यान) ॥
कृ३३ ल॥ सदिधम्मात्मा पत्युवाचसूतैयति॥ संयवश्चाम्यदगात् दूयतांस्त्रिभुवनस॥ सर्वसिद्ध
दस्य ॥ इन्द्रस्योयिमुद्रात्मनः॥ एकदाहुमहायाज्ञानावदामूनिमरुम॥ दर्वदष्टमरुद्रादी ऊगम
मरुमति॥ ददावघश्च पाद्यश्च रुक्मायवतमानस॥ वद्धाश्रुतिपूढारुत्वा यक्षममकवारुदा॥
त॥ कस्माच्चगमनीतद्य कावलीवदसांयति॥ इत्युक्तादववाङ्मनः पत्युवाचमहामूनि॥ रुवर्नद
पितृनममर्यच दृष्टुम्कशाधनक॥ नतकसर्वमाख्यात यत्त्वयापृक्तिर्तयवा॥ ॥ इति ॥
वद्वरुत्वेया॥ सुवापामूयतयाया (झाघ्राह) मायदावक॥ स्वामिदाहान्महाशान नाय्यारुत्वाकथ
नामि विलस्योयनातर्न॥ सूपूषानिसूतीधनि पापघ्नानिसमानिच॥ सर्वान्धवसूतीधनि
धनांगतिदायक॥ नवमाकस्तुतिवार्ध नावदस्यमहात्मनः॥ समाहूयमरुद्रादृतीधनरुतलस्य

123

मया ख्यातं गुर्वतीर्थं च वनसंवाह ॥ ८८ ॥ सुत उवाच ॥ एवमाकलं तन्मन्त्रं मूकालम्बयसाधिने ॥
 सर्वसिद्धिं हर्षयन् विविधं यापनागर्न ॥ ८९ ॥ तुलाकोयवृद्धिर्न सावाददेवकोदुर्क ॥ सरयति स्य ॥
 ऊर्ध्वमन्त्रं विनैतदा ॥ तमागर्न सरुव्राह्मणः सूर्यतेजः समपूर्य ॥ ददोषोऽयमायातः सम्बद्धाय
 कबारुदा ॥ त्नामनकामत्तपूज्यं विनिवर्त्य द्विजारुर्न ॥ ययकं यवनारुत्वा स्वदयापवयास
 ॥ रुवर्कदृष्टमायातः पृथिव्याश्च पूजयन् ॥ स्नात्वा पूज्यपदोऽयं सर्वदोषोऽयमायातः ॥ दवान्
 ॥ ९० ॥ सुत उवाच ॥ दृष्ट्वा कालियपूज्यानि सूतीर्थानि त्वयामुने ॥ सूतीर्थं याप्यमूच्यन् वृद्धो
 गुरुत्वा कथं सुखी ॥ ९१ ॥ नावद उवाच ॥ यानिकानि च तीर्थानि गयोदीनि सुखदव ॥ तत्रानिवेष्य
 सूतीर्थानि जानाम्यवयवद्वयं ॥ त्रविंशतिर्विंशतिरू नैव जानामि सांयुतं ॥ पृथग्यक्रियतां च तं
 नृत्तत्तस्यैस्मिन् ॥ यानिकानि च तीर्थानि सर्वानि रूगता निव ॥ मूर्तिमन्तीनि दिव्यानि समयानि स

भतान् ॥ वद्धाश्रुलीनिमर्द्वाणि. रूषितानि मरुष्यले ॥ दिव्यासूधानिस्त्रिगुणानि. तज्जावनीनिरुगल
 मूक्यारुलस्यवर्धुनि. युरासनिनवव ॥ तयकाश्रुनवर्धुनि. सौमात्वतान्यपितव ॥ कतिगु
 षिकाकृता. कश्रुलाकश्रुलास्तनः ॥ वक्राश्रुनमतीपूष्पा. याश्रुवेवसववर्वा ॥ कलमवसिन्धुस
 धारव्याता. लायायान्यासूवीमता ॥ सूर्यसीरुसवादाच. रुसवगमनावथा ॥ सवथासावदगवत्त. रु
 कावदसिकमा ॥ कालाकृतागनीस्वरा. कालावेवसूर्यजला ॥ सादायसाकलालिग. गम्भीयादिमवा
 नतानद्योमहापूष्पा. मूर्द्धमन्धानवधव ॥ वललोरागवती. कीजुसामसूद्रजिता ॥ ययागव
 तीपरासव्य. नवनीनिमिषसदा ॥ चन्द्रकव्यदगावत्त. मरुववकलवर्वा ॥ कलिजलावधुन
 मुतीधनि. नदीनांककाठय ॥ गदावनीमुखः सर्वा ॥ समायागानवधव ॥ दीयानास्तुसमस
 मादिष्टा. वादगमिरुकावका ॥ पूष्पवृद्धवधवर्वा. रुक्मानमितकधव ॥ ॥सूगडवाच॥

तत्कावामदिष्ट. नीधुलादिजसूक्तम ॥ गुरुयविसदाखाइ. गुह्यद्विजुलयनदु ॥ उद्विग्नमानस
 मयियायिष्टा. लखकानामनवव ॥ मुदुगलखकायाति. वाककव्ययवानीरा ॥ नीधुगवधुगति
 वीष्टयायादनसजायत ॥ चतुसर्वमाख्यात. मात्मवदुक्तसकर्व ॥ युक्तिर्नयादेतगुह्य. यव
 काशयव्याकमयिस्तादाव. धुमिकामितत्वत ॥ ॥यताडवृष्ट॥ नृपव्यादावमस्माकी
 धन. याविदेगमलनव ॥ गुरुनित्यकलोचानि. यतगुह्यनित्यव ॥ ययामजायतगत. व
 वय. पृष्ठामित्वादिष्टवत ॥ यथानववतिथत. सुभंवदतथाधन ॥ ॥बाष्पलडवाच॥
 दवतातिथिपूजासू. गुह्यपूजासूनिखल ॥ वतावेधयपूजासू. नयताजायतनव ॥ गुह्य
 जितकीधनमात्मयः कश्रुसंगविवर्जित ॥ कमावान्दानलीलव्य. नयताजायतनव ॥ न
 ॥ ॥यताडवृष्ट॥ प्रत्वाडुविविधधर्मान्. यसकमुषितामूर्ति ॥ जनवेजायतयत. स

निरुगल ॥ श्री परमस्य स्वरूपाणि दृशानि विविधानि ॥ रुमवर्द्धयकाणि दिव्यरूपाधराणि ॥
 ॥ कतिपुत्रस्य पीतानि रासनि सयुक्तानि ॥ गङ्गा तु नर्मदायुक्ता च दृशानि सवस्वती ॥ दविकाद
 वसिष्ठ सावीरा कावरी कपिला तथा ॥ कर्मदा वदनदीयुक्ता सयुक्ता च महोदधेवम् ॥ चर्मवती त
 भवति रुद्रवती मद्रकी ॥ लाहरी समरी चान्या यन्या चान्या पल्लिका ॥ रुमामना तथा दिवा यन्दि
 नीवादि मवादिनी ॥ दववाची वीरवाहा दवदावी यवा सवी ॥ दवग कपिद्वगर्का रुमगर्का सयुक्ता ॥ की ॥ १२४
 ययागः पृथक् एव नृद्यदीर्घा मना वमः ॥ वावासी महापृथक् च दृशानि यवा रुथ ॥ दवव
 ला वद्वर्गा समाध्वानामवा रुका ॥ मायानिकमथान्यानि दिवानि विविधानि च ॥ नृष्टवष्टि
 लुसमस्तानि सतीर्थनिमरुति च ॥ मृत्तिलिङ्गधरा एव सरुद्रा की नव एव ॥ नृगम्भस्मास
 गडवाच ॥ गेः पाकी हिमरुतीर्थः दववाजी यगनिर् ॥ कस्मात्त्वया समाहृता वदन् च वदस्वनः ॥

प्रमानसमस्त ननवावाधकः स्मृतः ॥ मोननायि स्मृतानि तु कुचलिखितमहीः ॥ अस्माक
 पुताया केः सूची सूची मुखारुक्ता ॥ पर्यायितान्त्वगीवा लम्बा शौरुतादवः ॥ वृषरुद्रयुक्ता
 द्वा पृथान्यत्वेथयामि ॥ ॥ वाङ्महा उवाच ॥ यजीवायुविनिर्गते सर्वस्मादावपु
 स्माकी सर्वसत्त्वविगर्हिती ॥ यद्यन्तानि दस वदन्त दया रुयन्ति नित्यं ॥ लक्ष्मणस्य वी
 रगतः कथमानस्य राजन ॥ अस्मात्पायत वीरान्यत् पक्कूने वगवन् ॥ निर्विन्नपुत्ररा
 उवाच ॥ एकवारं विवाहं ककुदाद्यो यन्मदिलिखितं वने वनेऽर्कनित्यं नथगाजायत नवः ॥
 ॥ पुत्रांगवकस्यैका बहुधा जायत यदा ॥ पुत्रायां गृहकन्या नथगाजायत नवः ॥
 नवः ॥ नवाङ्गतीर्थानि यन्तान्यनदी तथा ॥ दवा एव यवा वीरान् नथगाजायत नवः ॥
 यत रुमवदमहामुने ॥ ॥ वाङ्महा उवाच ॥ गृहान्न नृथोऽर्कं वाङ्महायुविनि

यदाशाप्रियतमद्वयकन सर्वपतारुवनवशधर्ममात्रमिदं कृत्वा मद्ययस्त्रीनिधवर्ग ॥ वयम
 यगावेष्टुदमवास सपताजायतनवश ॥ न्यामायकृत्वा मिरस्य गृह्याकवमसदा ॥ विद्यमृद्या
 यरावनिवतः सर्वपतारुवनवश ॥ सर्ववृत्तिविशुद्ध आकाशइंद्रिस्वनशयूषावष्टियतेश्च
 पस्यमरावा ॥ पुन्यमकीर्तननव ॥ तस्मात्सर्वययत्नन सतामरावर्गकृत्वा ॥ यदित्येयसाव
 वानकर्मकः यतः कलजागव ॥ गृह्यागिवापरीष्टुः शब्दयावययायतः ॥ लक्ष्मसमन्वित
 वीयविकीर्त्यतः ॥ मृनिहिरुमनीलेष्य लक्ष्मनकथंत्विह ॥ यनलक्ष्मवद्वन लक्ष्मवैवकुल
 अष्टिकाटिसमायागा दक्षिणपथवासिना ॥ मुतासापूजितावाहन यक्षवयविद्वतः तथात
 वान ॥ वद्वामरुषयथा व दवाः सदाध्वसर्वतः ॥ अष्टीमानवययोमात्र नियमास्तु सदाश्रि
 सा निधमव्यति ॥ जयमर्षजपन लक्ष्मकुलदायकी ॥ विसवाकावसानतु सर्वतः मुताथा

दक्षिणरुवाः यवान्यप्रावर्गीयेष्य आद्वनार्हकिकनव ॥ यतस्मात्कावर्गजार्त द्विजदवस्तिर्नवर्त
 यकी ॥ ततो गतास्तुयकवृत्त सतयन्यविवर्द्धना ॥ द्विजेस्तुल्यानसंदर्श विनामकुलतनय ॥ आग्नय
 यदायास्यतुरुवति अष्टीगस्यातिथे कवि ॥ तिथिः सायिमहायुष्य मृनिहिरुयविकीर्तिता ॥ य
 लरा ॥ मन्देवाकं पुत्रोवापि वाक्पूतववेतिव ॥ नीन्यतानिषष्ट्यालि स्वयंशोकानिवद्वन ॥ न
 लखास्तुयदारान् कलिकास्तुवचदमा ॥ सथागः यद्वकानाम यक्षवयविगहिगु ॥ मृनिहिरुय
 हातनयन्यस्य कतस्याप्यकतस्यच ॥ कविद्योगिमहावाज सत्यमतइदाहर्त ॥ तीर्थनाथवर्गीर्थ
 विनायक यक्षयायकवायवा ॥ उद्वचववनाकस्मा दागतावसवस्वती ॥ त्यावयुविर्गीर्थ यक्ष
 र्व्य वरुनालीनलक्ष्म ॥ हातिनकिस्वर्गस्य स्वस्तिर्नयक्ष्वर्गता ॥ यावत्कालगतथायुष्य दृष्टव
 धतस्तिवर्ग ॥ वरुः सपूलकीः स्निग्धः स्त्रीलामिवययाधवः ॥ श्रीरुन्नेः लिखविराति समनास्तु

धवली ॥ वयमासवतानिर्त्यः सर्वेयताखवन्नवः ॥ न्याययाजकत्वेव यत्नानां विवर्ज्य ॥
 ॥ विष्णुघातीकृत्य सर्वेयताखवन्नवः ॥ सामान्यदक्षिणलब्धाः नकनवदुक्तगः ॥ नास्ति
 पृथग्विपरीत्याः दर्वेर्मकोसहस्रं ॥ यतानां नुविमानानि न्यागनानि समनतः ॥ न्यस्यवि
 पदितः प्रयसाकार्यः गंगायुतमनेदितः ॥ तिलकं सर्वधर्मस्य पंचयतमिमां कथाः ॥ य० न
 नक्यासमन्वितावापि नयताजायतनवः ॥ ॥ श्रीमदवाचः ॥ अत्रविषयकिमर्थं नुपूष्क
 लं चैव वरुल्लयदः ॥ तन्मवयसमायुक्तं कोकुकादिरुपकृतः ॥ ॥ यूलस्य उवाच ॥
 विदुते ॥ तथा तं मनयः सर्वं यत्नयामयनाय ॥ ध्यानमानाः परवदन्तः स्तिताद्वादनावत्स
 रमास्तु सुदृष्टितान् ॥ कावलेन विपद्यान् मनुष्यान् दयगद्विजः ॥ ज्ञायाद्विषयिनिष्टलिः ॥ अट्ठिः
 सर्वेन मुक्तयः कर्तुः ॥ कृतनपूज्यसंघाताः यानिदायाच्चताजिताः ॥ गहिताधर्मनाक्षरः गविषा

१२५

धवस्तिर्गवर्तः ॥ कार्लिकीयसूक्तं स्नातृर्न तेन सवावगच्छति ॥ वदन्त्यसहितामाजन् सर्वेषां यन्मदा
 नृत्य ॥ आग्नेयश्च यदोषकः कार्लिकीयवतिक्कविः ॥ मरुगीसानिधिस्तुयोः स्नानदानं विचारुमा
 विकीर्तिता ॥ याज्ञोपत्यमदाष्टर्षः तिथेयस्यान्नवाधियः ॥ सामरुकाकार्लिकीस्तुयाः दवानामपि इ
 नवद्वयः ॥ नृणां स्वमधिकं पूज्यं स्नानस्य रुवतनृत्यः ॥ दानमकृतं गीयातिः पितृभ्यः मकृतं तथा ॥ वि
 ॥ अत्रविष्णुदवतीर्षुः तीर्थेयेतामहं पुरः ॥ स्नानं कुरु विषयिनि तर्षालाकं महादया ॥ नस्य
 नोषवतीर्थः पृथिवीमिदयधनं ॥ नास्मात्पूज्यं पूज्यतीर्थं लाकस्मिन्नपयधनं ॥ कार्लिकीति
 वितीर्थः पूज्यं नृनिस्तविर्गः ॥ दक्षिणनिस्वरुगतिः यच्चतस्यातिद्वयतः ॥ हिन्नाश्च नवयस
 थपूज्यः घटवन्दमिवारुमः ॥ कदम्बपूज्यगन्धार्थः कूटजार्जुनरुषिर्गः ॥ वयमाग्नेमिवानाद्वैतं व
 तिः समनात्समनाद्वैतः ॥ गुञ्जहिः षष्ठदकलेः समनाद्वैतः ॥ काकिलानाववर्षिर्गः ॥

शिवक कवलाकली ॥ लिखनमनावयनस्मिन् इर्ततासाम्भ्रमा ॥ पृथ्वापृथ्वीरुतायता नदीय
 यावसादुखी ॥ ततः परमितादवी यमनायेकदस्किता ॥ अन्तर्द्वीपविलेख्ये पातिनामनर्कय
 ततः परमितादवी यमनायेकदस्किता ॥ कनकामयरायेव नन्दायासीसवस्वती ॥ स्नानदाना
 नवेस्नाने जनयत्यक्यैरुत्त ॥ धन्ययदानैषवर्षवदकि वसुस्यदानैवगधमनीचाश तस्मिन्वती
 योत्सुमदायसन्ना ॥ तीर्थेषुसाथाष्टमवायवर्क ॥ शुक्लरुत्तैवद्वयवयथर्ष ॥ तस्यायक
 स्यरुत्तैवधनै ॥ ततस्सुसाधर्मरुत्तावतीव ॥ ऊन्मादिइरवेर्गर्तवतसाना ॥ सर्वस्मिन्नाववि
 माश ॥ नतमनष्यादवास्तु ॥ जगत्यामिरुसस्किता ॥ यस्मैद्वीपेसुयाहिल्य यस्मैलीपायतद्विज्ञा ॥
 तयियायविनिर्मकः स्वर्ग्यानिननूकय ॥ तशायवासाद्यरुस्य धीधुवीकेस्ययस्मैरुत्त ॥ तदा
 यथागकाचरकाच सविष्णु रवनवस ॥ तशायवार्सस्नानश्च धीवगवागर्नतथा ॥ यः कनाति

स्यान्तरावन स्वर्ग्यानिनसंगयश ॥ ययनरुद्ववृलिस्य सिवाशायितानवाश ॥ ययकृतिद्विज्ञ
 साथायै याधुर्वस्ययनरुवाश ॥ गच्छाद्वदयैर्गता सीयाकासविताम्वना ॥ सवस्वतीद्वद्वकामा
 विद्याधनगलान्विते ॥ तदकसीस्किर्तन यनायस्मनतत्यदी ॥ स्रवलाकादिर्गपूवा ॥ गच्छा
 नूदनीलककर्मल ॥ सातस्वगः स्रवदावा कत्वायुजाविधिर्कमा ॥ कर्मदायद्रयायवत्त द
 मता ॥ जाद्रवीरुदुदद्वस्वी ॥ ततस्मैविवधः सवै पृथ्वीरुसमागताः ॥ विदित्वाइरकर्वकम
 यनानिष्टा वृद्धिर्मधवतिः कमा ॥ त्वैसिद्धिस्त्यस्वधस्वाहा त्वैवविर्द्वर्गव ॥ संध्यावा
 साधुविरुया वृद्धलववर्नयथा ॥ ततस्वधववद्वनाम तीर्थेयेतामरुस्मर्त ॥ साथायवर्नने
 दूर्त दानैवद्वविदात्मन ॥ ऊन्मानवृत्तैयकृगरावितात्मना ॥ स्वर्गुस्मृतिगर्सस्कारि ततक
 रुवनिदहिना ॥ नूननीतस्मैसर्वै वद्वरुक्तिवतात्मना ॥ ततदीपयदानन स्नानवद्वर्ग

ता. नदीयैवद्वगःसृता ॥ वलसुम्बासुविपुला. पुवलावालुवामुखी ॥ नत्वातनाति. दृग्गत्तुन
 मन्कयथा ॥ पुन्यापुन्यकुलायतानदीयै. वद्वगःसृता ॥ वलसुम्बासुविपुला. पुवलावालुवामुखी
 नदानात्तपदानाद्वा. हिमव्यायम्यहानदी ॥ छटककितिलोनीत्त. तीर्थेष्वमहादय ॥ दानदरु
 तिसुवती. तीर्थेष्वनवे. पुदरु. तद्वम्भरु. पुववयदिष्ट ॥ वायायवु. ययगःपयन्ना. यस्ववृ
 यक. चचयनियवे. कर्मक्यात्स्वववर्जगमाय ॥ तवायिसव्वयगवःपसक. रुवद्वियरु
 मनाविवरुलासवस्वती. वायात्पुमासी. पुवववसा. नदी ॥ तयसखिलपू. विपलिसनर्तन
 दिष्ट ॥ तदयस्वानमाशु. वद्वगःसृता. ययनित्त ॥ ययनित्त. मयायानकिनाविथ ॥
 ॥ तदाप्रातिनवःकिय. कल्यायासनयुक्कन ॥ मासमासगिलान्ये. पुयकतिचथाद्विष्ट ॥
 ॥ कवातिनवःसायि. दहान्स्वर्गमापूया ॥ क्मन्तिनस्मीपस्व. ययितस्ववजागय ॥ नपित

१२४

कतिद्विष्टविलु. वद्वगःसृता. तमतायानमाशु. ययानसनवदुर्गुजा. वद्वगःसृता
 वद्वगःसृता. तलीर्थयुक्कवावली ॥ तयगंगययःपू. सुवमिद्वनिधविर्त ॥ सावस्वतश्च विमल
 ॥ गद्वगःसृता. सखितया ॥ नकाकिनीविमकास्मि. त्वयायारुमवाधवा ॥ तीविल्लयगतागर्भ
 यय. दालिग्यदुसखीरुर्न ॥ अयमधमयाम्भे. संगमालाकविष्टत ॥ ययान्मूर्खीवद्व
 कर्ककर्म. तस्यासुतिमकावय ॥ त्वधुतिस्त्वमिलिष्टी. स्वविद्यास्त्वगतिःपवा ॥ त्विष्टास्त्व
 सध्वावाति. ययगति. मध्वायद्वामयस्वती ॥ सर्वगीर्थववायदी. सर्वमवसमन्विता ॥ याचीन
 ययननयु. ययवनिनवाकमा ॥ तमताईसयानन. निवायान्कतायया ॥ तयत्वमपिय
 ॥ तयकवनिथनवा ॥ तयवद्वलाकमासाय. मादनसुखिनःसदा ॥ तयपूजाययाहाम. कता
 नवद्वगःसृता. ययतिधुयदानन. स्वानेवद्वनिधविर्त ॥ अथकिंवद्वनाकन. संगम

यदुदीयत ॥ तदनकरुलैषाफं जीवतावामृतस्य च ॥ स्वानाकृयाकृत्यलामा दंकरुलसाधव
 तरवापीकुरुकाणां तंविषुयदानवा ॥ हंसयकनयानेन यानिसर्वविधिष्वपि ॥ तस्माद्
 वरपितवायकू नृदाप्तेवपितामुदाग आदित्याद्यततस्तुवा विदिता ॥ पवितामदा ॥ ल
 गत्वायूनः ययत्नं पितृनसवान् पतयथ ॥ यावीनसुवदवस्य यवर्त्तनपतिष्ठिनी ॥ आ
 ७ ॥ अवगमनाद्वाद्वाद्ये एवमनचव ॥ सदा ॥ आदितीर्थेनव ॥ स्नात्वा य ॥ यदद्यात्समाधि
 दत्तानवा ॥ सुधी ॥ कल्लतामपिहमस्य सस्वर्गमोदत सुखी ॥ यावीसवस्वतीयन नवभक्ति
 यावीदवी सवस्वती ॥ नगनवा ॥ स्वधाम्नाया मार्क ॥ उयाष्ट विववी ॥ सवस्वती नदीयाय
 चतीर्थेनां यावीनां यवर्त्तन ॥ यायर्त्तनयजुर्न यावीनां यविकीर्तिनी ॥ ययनेन वितात्मान
 कू कनयनसवस्वती ॥ सवितातत्पर्वतीर्थे क्रितो वद्वसुता ॥ ववी ॥ ततस्त्वस्मान्नचमरु कीर्थ

पूवास्वार्यदुवा ॥ ववी ॥ मन्दाकिनीसर्पयन याफातनसमागम ॥ तपसीस्तितादवी मुताद
 यिलीविपूलकणां ॥ ब्राह्मिणीरुविनया ॥ यकूकमललाचनां ॥ वज्रिणीमेविदव ॥ व
 सवस्वत्याकिल्लाचन ॥ विनायमानासानाजुन सखीत्य ॥ सवस्वती ॥ यादृष्टज्ञानमानुषी द
 नां तासां ॥ सुसदास्मृता ॥ यावी सवस्वती ययि पिर्वीतिसालिलीमृग ॥ तयिस्वर्गनमि
 रुल्लस्यार्त्तं कुरुकतामदानदी ॥ दक्षिणीदिगमालाकू यून ॥ पथ्यमरवागता ॥ उक्तानया
 ॥ ॥ सुतादिमहायूवा ॥ यादृष्टस्तिखलुतीर्थवतावानामा ॥ ध्याय ॥ ॥ शीघ्र
 मून ॥ मार्क ॥ उया ॥ कस्यसुता ॥ कथंजातामदानया ॥ नाभ्रानिगमताबुद्धि यथागममहामून
 वक्षामि मार्क ॥ उया ॥ तालिमूर्त्त ॥ पूवाकल्पमूनि ॥ पूर्व मकलुन्नामविधुत ॥ रुल्ल ॥ पूवा
 विक्ताजाता बालववृणाधिक ॥ क्लानिनांसदादृष्ट ॥ उमित्त्वोत्तदूयांगले ॥ कित्वासस

लसाधकी ॥ रामनागवैतन. पितुंदनवथस्य ॥ दर्गप्रद्वैतपूर्व. मार्कलुयनदलिनी ॥
 ॥ तस्माद्वयविवेचका. पिरुसवाशकावह ॥ यक्षयक्षुविदांष्ट. समाफववदक्रिणी ॥ वस
 ॥ लरुनगर्युल्लुकि. पिरुदानादिपिष्टय ॥ तस्मात्सर्वयवित्यत्र. पावीनयिलुदाख ॥
 ॥ आदितीर्थं तादित्यकी. दर्जनादपिमकिदी ॥ स्युद्धाहुमलिलेनगर. मूयनरुन्मर्वधना
 त्समाधिना ॥ अरुमल्यमपिषाय ॥ स्वार्थसम्बन्धमापूया ॥ यस्मिन्वद्वैतकानां स्नात्वा
 नवशक्तिमयगयव ॥ तस्मान्नात्यल्लरुन. सुधाजायादिलकरी ॥ यपिवाकेनवा ॥ पूया ॥
 दीपाय. स्नानननियम ॥ कवि ॥ गुका. शायदिवागुका. दिवावायदिवानिनि ॥ तलीर्थस
 तात्माना. रुवस्नात्वागुनादर्न ॥ पूजयन्मियथागुका. नवयानिनिपिष्टय ॥ दवानां पुवनावि
 रु. लीर्थमन्यमहापरी ॥ मन्दाकिनीमदीरुनी. स्नितास्ववृद्धतीस्वय ॥ तलीर्थसर्वतीर्थनी

१२१

मुगादवीसवस्वती ॥ तामालाकसूरादीनां नवागादीनमानसा ॥ सर्वाकसासुजद्वैत. क
 ॥ वरुपालिवस्ववान् ॥ स्वस्नानगरुचिदवा. नीलकण्ठवृषधज ॥ सर्वासिजनयामास
 ॥ पुर्व. दवादल्लमहानदी ॥ ततः सर्वालिः साद्वैसा. पावीनननुमयती ॥ सवस्वतीसमसा
 नैगमिषानि. यक्षुद्विजववायथा ॥ चिकामलिनिवक्षुषा. पावीरुयासवस्वती ॥ तथकाम
 कानयातथागंगा. पावीदिर्गवजस्वह ॥ नगहविस्मयनीया. वज्रद्वीयथागता ॥
 ॥ शीघ्रदवाच ॥ मार्कलुयनवेवाम ॥ कथमगयवाधन ॥ कथं समागभाखन ॥ सवकास्मिन्कदा
 हामने ॥ नवमकसुरीषाह. पूनस्वावाकमववी ॥ ॥ पूनस्वदवाच ॥ तथगतस्य
 ॥ पूरा ॥ महाराग. सगाय ॥ सफवाकिय ॥ तस्य पूरसुदाजाता. वसतसुवनानक ॥ सर्वचवा
 स्वासस्वविर्काल. जीवनेचतनादिनी ॥ तस्य चिकामवेक्षानी. कियदायसुदास्यम ॥ सख्य

३१

यावाष्टवर्षानि तान्यस्यैवधिकानिच ॥ मृकलुनेवमृकलु सङ्गानीवाक्यववी ॥ यत्मास
नतकुत्वावचारीष्य क्लाञ्जिनयिइदाहर्त ॥ वतायनयनेष्वर्कं बालकस्यपितातदा ॥ न्नाहवे
बन्तुताविहि मर्वमवारिवादित ॥ पंचमासाद्यगिकान्ता दिवसानपयविंशति ॥ मार्गलपि
नरुवगवृकः संवालादलुमखली ॥ उक्तेतयनवर्तली यन्मृकलीजीविती ॥ दिनानिप
यतिमृचतर्तवर्तली युलियरुः पितामहः ॥ पितामहसुसफवीन दृष्ट्वावावविस्मितान
यन ॥ गृह्णतस्मिन्मृकलुसु कील्ययस्यवालकः अल्ययस्येततस्य वद्धातनास्यम
रुतेलज्जर्न ॥ तस्यालिवादर्नकार्य मवमाहदितामह ॥ तावद्वयमननाथ कितीदृष्ट्वायमि
रुविवायाका रुवतावालकः यरु ॥ कथंनानृतिभायव रुवामारुवतासह ॥ नवमृकलुदात
म्रावाव ॥ मत्सममयवावाला मार्कः उथा रुविद्यति ॥ कल्पस्यादोतथावाक रुतामृनि

वंधवातल ॥ तीर्थयागांगताविषा मार्कः उथानिर्गुहृ ॥ उगमतेनरेवियेः पितरसमथाववीत
नवमद्यचमेदह गतीविनाकर्वचन ॥ कल्पस्यादोतथावाक रुविद्यसमननरु ॥ लाककलुवृ
वर्ण मृयागिष्यपितामह ॥ सर्वकामावाफिकर्त सर्ववातिनिवर्तली ॥ सर्वसोख्यपदेदव मि
मृकलुमृनिसरुमः ॥ उगमयवर्महर्ष कलाभकमनृकुमन ॥ मनसाधिर्यमास्त्राय ॥ दीव
पितामहः ॥ त्वयोदायावदानस्मि यरुगवर्णधाविता ॥ गक्येष्टसुदवर्ण पृक्कवर्णपितामहः ॥
गीतिर्गानिर्गुगानि गीतिगुवल्गनिच ॥ पृक्कवातिगथागीलि नधियसुगकावर्ण ॥ कनीय
विष्कसुथावदा निर्त्यसन्निहितासुयः ॥ पृक्कवर्णमहावाक नातः पुन्यतर्तगुवि ॥ विर्जविमला
पर्यसार्थ जूनिहागमृषासत ॥ कार्तिकीवासवदेका पृक्कवर्णसममेवच ॥ कर्तुमयानाकि
वद्मालाकपितामहः ॥ नान्योमर्त्यस्त्वयाकुल्या रुवितागुगतीगल ॥ अरुवेतापिताशन यववा

प्रथमा समायाः सपरकः. धारादिष्टामनीववशा नैवत्ताकस्त्वयाकार्यः सत्यमंतइदाहृतम् ॥
 न्नाहवेनैवितायः. अविस्वमूलेवदयः ॥ नवमूकः सर्वेविताः. सीदिष्टवलिवादिनः ॥ नवले
 न्नापिसमायाता. तनसकषयामलाः ॥ क्लनननननपष्टः ॥ सर्वेवायलिवादिनाः ॥ न्नायुष्मा
 देनानिपचनवायः. क्लत्वालीगावतावतः ॥ तनीमूक्तियवद्ववावी. गतास्वद्ववाविकी ॥
 सितान ॥ कार्यनयनवायताः ॥ कार्यवाला निवद्यताः ॥ ततः सफर्यावाने. सर्वतस्यनयवद
 नास्यमखला ॥ यस्मापवीतिदुष्ट. दत्तातनयवाधितः ॥ यैकश्चित्त्यस्यसलोका. गुमन
 द्वायविमनः ॥ तीर्थयागायसीजन. देवशाग्नितामहः ॥ अतवाचः ॥ कथंरुतः ॥ विनाय
 कदातेमु. वृद्धालाकपितामहः ॥ अतवाचः ॥ कथंरुतः ॥ सर्वेनवद्वसीकृताः ॥ ॥ व
 तामुनिहिरुमेः ॥ नवतमूनयावार्त्त. वृद्धालाकपितामहः ॥ सम्बाधयेषयामासा. रूपाय

१२८

थाववीगावद्ववावमहतीः. निरुवद्ववादिरिगादीर्घाययः ॥ कतव्यास्मि. ववानदत्ताविसर्जितः ॥
 कर्तुवद्ववावः. यसादोरुस्यवेमनः ॥ यस्वरवेगमिद्यामि. वृद्धालाकसमीहितः ॥ तगाहिदवद
 दिव. मिगादीनायवायलः ॥ वृद्धालागाययिद्यामि. सर्वलाकपितामहः ॥ माक्तेयवचः ॥ अतवा
 ॥ देवचनमववीः ॥ अद्यमसरुलंरुम. जीविनीचसुजीविनी ॥ सर्वस्यजगत् ॥ अष्टा. यनद्वष्टः
 तामहः ॥ दष्टतस्मिन्जगन्नाथ. नरुनामस्यमवचः ॥ नृणांरुवतिसोख्यानि. तयैवयतिथः कर्यः ॥
 कनीयासिमधमः ॥ लनीयैष्टयष्टवर्कः ॥ लंगतदादिधनानि. सुलुगुगुवद्ववावितः ॥ वृद्ध
 जीविमलागार्थ. विषुलाकैवविष्टः ॥ वृद्धालाकस्ययक्तन. धन्याः ॥ यथानिपूष्टवर्कः ॥ यस्मव
 नगकिर्त. कर्मज्ञानेवसाधितः ॥ तदयनत्तयातात. मन्त्रः ॥ सर्वद्ववाजितः ॥ तदद्वष्टः ॥ सदव
 न. यैववार्षिकजन्मना ॥ वयंरुतमदीयन. तयसाविवाजीविताः ॥ गमिष्यतिनसद्वहः ॥ तदाणी

ध्वननेमम ॥ नर्ववश्चतितसर्व ॥ वक्रुलाकीयथ्यिर्न ॥ नर्वलव्वयसादन ॥ मृकलुसुनयनच ॥
 ७ ॥ सर्वपायविद्युद्वात्मा ॥ विवायुज्जयतनवः ॥ ॥ यल्लस्य उवाच ॥ तथन्यत्स पवक्षामि ॥
 थिल्यालश्चलनच ॥ नृगवामः समागम्य ॥ ययकूमनिसरुमै ॥ ॥ वाम उवाच ॥ कानिती
 प्रातिरुगवन् ॥ तन्ममाचक्षुस्वत ॥ नृनवनवासन ॥ बाहूमुमवधनच ॥ रवगस्य विथा ॥
 वकाल ॥ मिद्वचनमवी ॥ ॥ नृगिवाच ॥ साधुष्टत्त्वयावत्स ॥ वदूनर्विगवद्वने ॥ ममचि
 तयाम् ॥ ॥ शृष्टमध्वकनीयस ॥ तांस्वीगत्वा दणवथ ॥ पिबुदानेन तयैय ॥ सुवासकगुर्वीमान ॥
 राजानः प्रह्वयानिता ॥ यापुवन्निपवस्त्रानि ॥ ययदवः पितामहः ॥ तीर्थनायवर्मतीर्थ ॥ नृगलोम
 वधूनचनः ॥ तयविद्युददानेन ॥ यितवामाकृतमिनः ॥ आदूतसंप्रवकाल ॥ मगदाहोपितामहः ॥
 नृष्टावकमतिकम्य ॥ नगर्विदिकीतदा ॥ चर्मन्वतीसमरुलीय ॥ पाफासोयल्लयवर्त ॥ तमनिकम्य

नवामल ॥ मार्कलुथामनीध्ववः ॥ नृगकृच्छिप्रसयका ॥ दृष्टसर्वेवधीमता ॥ गत्वावेसमूर्खतस्य
 मानामजनेऽप्रतः ॥ शौराग्यवापीतादृष्ट ॥ पाफोर्द्वनृयलसना ॥ ॥ ततस्तानि रगवन् विष ॥ अ
 च ॥ साधुवाद्यवरुदक ॥ सूकर्तुवताकर्त ॥ तीर्थयात्रायसंलग्न ॥ यस्याप्रातीहसंवेत ॥ नृग
 कनामृष्टिकन ॥ जयिताचस्मृतनच ॥ नृगद्वर्षमनीक्षस्य ॥ प्रत्वालश्चलपूवज ॥ सम्माववाभावा
 सीधकालः प्रजायत ॥ उवाचस्यसीधसनिवा ॥ मुनिरिः सरुवाद्यवः ॥ सृष्टायतानिनीतत ॥ ग
 म्ये वयाध्वीसांस्त्रितः किल ॥ विवाहमंगलवत् ॥ वदुर्द्विधिवेऽसह ॥ समासीनसरायसि
 नास ॥ सर्वनवनिवदय ॥ ॥ नृगिवाच ॥ यतयाकस्तु ॥ सत्यमंगदधुक्रम ॥ मृगस्यदणनप्रद्वि ॥ क
 रुकियकूनवाद्यव ॥ नृवियागतपिरी ॥ माशाचरवतनच ॥ वदुर्द्विधिवेऽसह ॥ समासीनसरायसि
 नास ॥ नृगवयमदग्निव ॥ रवदाज्यलामग ॥ ॥ दववाचासनीकथ ॥ यतनचद्विज्ञाकमा ॥ प्रद्वि

धनच ॥ अथमस्मादिनमून माक्कै उया धुममित्तुन ॥ गरुस्तात्वाणु विरुत्ता वाजयथ रुत्तिलरु
 क्षामि ॥ तिहास्यवातर्न ॥ यथावामलवेगीथः पूषकवठविनिर्मित ॥ विरुक्कटपूवावामामे
 कानितीथानियून्यानि किंवाक्कैमरुमून ॥ यगगत्तानवामत्था विथागंसद्वधूरिषा नेवया
 विथागन यविगथाद्वरु रिशि ॥ गदाक्कैवाधवलोकै धुत्ताविपयुरुक्क ॥ ध्यात्तासवृवि
 ॥ ममपिशाकर्तगीथः पूषकवेनामविष्करी ॥ यवेगीद्वीवविख्याती मयादायंरूपवर्तनी ॥ कर्तुंर्य
 धीमान् वृद्धालाकपितामरु ॥ दृष्टतस्मिन्नगनाथः स्थिरसिंहावकावक ॥ गरुवज्जिनियविष्वा
 क्कगलोमयेवाकर्म ॥ अविथागंवरुवधु वायीवधुकुलाद्वरु ॥ गथासीराग्यकूपान्य ॥ सज्जले
 तामरु ॥ गरुवाधवगकस्व रुथायागमर्नकथ ॥ तथेतिथाक्कानामावि गमुनायमनादत्त ॥
 मतिक्कमयवगन मध्वमयूषकवक्तिन ॥ विरुंमंगर्ययामास अहिर्दवांथिमवर्तन ॥ स्त्रानावसा

१२२

पूर्वतस्य पलियत्तवसादवम ॥ पृष्ठाविथागकूपैकतमस्यादिगिषरा ॥ सुगादगवथस्यादेत्वा
 विष अधूनापववीहिम ॥ नेवमक्कमुवायन माक्कैरु यत्तुवाचुह ॥ ॥ माक्कै उयडवा
 ति ॥ नद्यागकसूपय्थामि वायीनामपिथागर्जा ॥ अविथागत्येसव्वस्यः ॥ ॥ स्ययज्ञायत ॥ अहि
 ववाभावाज्ञाने तदादगवथनय ॥ रुवर्तसुदगकृष्ण मारुवन्नाथिनागवान ॥ नवीविनयतसस्य
 र्तिन गरुगाग्यासमन्वित ॥ विरावय्याविसानिठु सुस्वध्वाकवधूनन्दन ॥ मरुपिशातथावा
 राय्यरु अविशिः ॥ यविवाविर्न ॥ लङ्घननाथवदृष्ट दृष्टवेवसीत्यागथ ॥ पुरातनुमूर्नी
 धीद्वै कार्यमावय्यैर्कस्मृति ॥ वृद्धिकोमासुपितव सुथावेकानुदाकिर्ण ॥ ददकिंदर्नस्वय
 तावाधवध्वर् ॥ कवृध्राद्वीतथावीव वाक्कादगवथस्यठु ॥ अमीचमयः ॥ सर्वे तवरुक्काकतक
 ता ॥ धाद्ववगमरावाहा सीरावास्त्वमपाहव ॥ मस्वीववाहु विन्याकी वदवामलनकेसोरु ॥ धी

रुलानिचयकानि मूलनिवावावर्चवद् ॥ माहर्जिवावावर्चवद् ॥ धन्यनविविधनच ॥ रुफिचयक
 माहर्जिवावावर्चवद् ॥ लानाथचयवर्चवद् ॥ गकाभाधपूचकल ॥ ॐ लुकागतासर्व
 लानाकगतमध ॥ रुलानातिचमखानि यनसान्यरुमानिच ॥ पावदानिचविस्थानि मधवानि
 गकवायमाध यकानिचकपिकानि रुलान्यानिचयानिच ॥ तान्याहवस्ववेधध्व क्रियमवाध
 विधनिच ॥ तगगत्यचवामल धृगकावकगामलान ॥ यवियकनुजानका सिद्धेनामनिवति
 कृगपिकगत ॥ म्नायागधययसर्व बाधवनानुमदिता ॥ तानागतानुमनीनदृष्टा वेदहीजन
 गरात्मागदासिता ॥ अयकानागदासावा क्कान्वावाधवनचन ॥ विसनित्वाचिर्वकाल किम
 तासामधययामिकि ॥ कावर्णनालिजानावि अहकालं मयस्मिता ॥ वामेधगजिनाविधा
 धिच्छेव वेधदेविकमूरुमे ॥ शुक्रवत्सुचविषय दत्तापिधुनयथकर्म ॥ धिषिताधयय

मूरुनष्टासि मनीनदृष्टा ॐ लानागता ॥ तत्सर्वममतन्वदि कावर्णवदमाचिर् ॥ रुवितर्वाकावला
 रु ॥ यययाधमखीसिता ॥ विमृच्छतीवाधपाध्व ॥ बाधववाक्यमवर्वा ॥ गृध्वनाथयद
 यूको धीवान्धोचतथाविधि ॥ दिजानादरुसयका यिद्धंमवधुर्नदन ॥ तत्सर्वमयादृष्टा
 या ॥ कर्गधद्वयथाविधि ॥ वल्कलाजिनसर्वीगा कथवाक्य ॥ यव ॥ सवा ॥ रुवामिविपुवीवधु स
 धाकचिच्छलाधिय ॥ क्कान्वाधवनचदकि ॥ रुवद् ॥ खरुविषयति ॥ नाहंमवामिवेमाग न
 यन्थायन ॥ यन ॥ वरुनिदिवमावाम तवयादनमाम्यदि ॥ अहंनकथवाक्य वानयशजन
 दस्व ॥ यार्यवाक्यवादृष्टा सर्वान्कावकधिता ॥ बालयजनरुसाय वीजयनीनवाधिव ॥
 त ॥ दृष्टामाह ॥ खितावाला वनकिष्टीमनागसम ॥ सामान्य ॥ धाधिविन्दस्य तननष्टासिवा
 लावत ॥ त्कान्वावाधव ॥ यीत ॥ धियाकाधियवादिनीम् ॥ अगमानीयमदृष्ट पविध्वचवमा

किं ययकृद्विषाणां ग्रहदाननसूत्रं ॥ पूरुषाव्यमासाद्य नियतानियतासनशयित्कर्षयन्
 ताऽसर्वं मूनयावाधवन्त्य ॥ लङ्काध्वं वीदामा आह्वमाहववेमर्गं ॥ यद्वधनागर्ककृष्णका
 मध्वनानियवन्त्य ॥ गालूकानिकलानि यीतवन्तुधकाववान् ॥ कवीनालियमूखानि नृगणः
 यमवाद्यलङ्का ॥ तथातेनूतवानसर्वं रामादग्राहवाद्यव ॥ वदन्तुदण्डकानि मूलानि वि
 मनिवदितं ॥ स्नात्वावियागवाप्यसि मनीक्षामनूयालयन् ॥ मध्वाद्रवलिङ्गसूर्यः कालं
 वेदहीजनकात्मजा ॥ अयमसूतयाद्वं वियागमध्वतस्मिता ॥ तुल्येवीकाद्यन्नात्मानं नि
 र्त्तं किमर्थमकसत्त्वना ॥ अन्येनचगतासारा अन्यथाहृत्पान्तिता ॥ तावदाग्रयतविषान्
 ताविया ॥ सुखकचयथविधि ॥ वेदिकीवद्वचामवा क्रियायामालगीस्मृता ॥ यनालकावि
 ताथियथानका दत्तातवचदक्षिणा ॥ गतवृद्धिजमूर्ध्वय चियावाभासवीदिदी ॥ किमर्थ

१३०

प्रकावलात नयार्थपियामम ॥ सायितानिममयाले लङ्कास्यष्टविस्मिन ॥ नवमस्क्रातदार
 र्नाथयद्वृष्ट आथयमिहयाद्वर्ण ॥ गृहीतनामावामले वाङ्मदीत्विदवागग ॥ सद्योत्तवसर्
 याद्वृष्ट ॥ वाङ्मदीष्वचवाद्यव ॥ दृष्ट्वापयार्थितावाह मयकानागदाकमात् ॥ त्वयावेलाङ्गितावि
 वीवद्यु सत्यमतइदाद्वर्ण ॥ कोलयानिववसालि केकयीवाथुपायद्वर्ण ॥ तदाष्टयकेवाद्याव
 मोर्ण नयितव्ययवन्त्य ॥ कदारविद्यन्तं नाना नववासस्यवाद्यव ॥ नतदिनानिगध्वथ विन्
 र्थराजनत्विर्म ॥ दासानामयिथदासा नापरुर्गतिकर्हिदि ॥ तादृर्गुक्तथतस्मै कर्मदानिव
 गाधिव ॥ सास्वदमलदिग्धनी कथयन्थामिरुमिर्षी ॥ यकीरिविष्टपगत त्वयापूरुषतावि
 रास्मिवाद्यव ॥ रुवान्पालसमानाथ तनन्थयनमत्तिह ॥ सत्यनामनगनाथ स्पृष्टमिचव
 च्यवसादव ॥ उक्तागार्थगदावीना यथाशुक्लाचजानकी ॥ नवीस्मितीतदातग विन्तावि

नृयनाघवो ॥ उदिगवसद्विष्णुगुमनायमनादधु ॥ पत्यद्वखगताकाणं अर्षयाववपुष्प
 शागवाघवरुदन् तीर्थमेतन्मूर्त्तिर्ल ॥ अस्मिन्स्नानस्मितावीव आत्मानं वृन्तं राककन ॥
 अनृगुलीतासोमिन् दवदवनेवद्व ॥ अगलेमयदेकत्वा मासमकश्चलश्चल ॥ वत
 विद्युदानादिरिदोने ॥ सद्धेयविविधतामकान् ॥ अरिपुष्पवनामा तर्पयद्विधिवरुदा ॥
 दनेदीनेपिरुनानु अर्षीतापिरुपुर्वक ॥ यीलजित्वातथवाभा लक्ष्मीवाक्मवीत् ॥ अहि
 वर्यानिवृत्ताया यास्यामादक्षिणादिर्ग ॥ लक्ष्मीस्त्वववीदाम् सीताचानयनाधिय ॥ नाहवा
 सिक्किमनया राय्यावदसांयती ॥ किंवामृतस्यतपस्य ॥ यस्यास्यतिगन्तप ॥ वक्रस्यस्यदा
 म पर्वतजायत क्वंविं ॥ कनि ॥ लक्ष्मवसदावाहं यियासाद्वधयासह ॥ सदास्यहंनसन्द
 नश्चपि ॥ अवमाइर्मलीषिण ॥ मगन्तयितावाम ल्यक्कोवाश्मकद्वर्क ॥ विनिर्दिष्टपवन

आदगवरथा ॥ वक्रवगतागतिं ॥ मन्थहं दुत्तयासाह्वं पत्ययास्यामिर्वेधुर्व ॥ कविषामकिमन
 सीतावायिववानना ॥ यइकलक्ष्मलनाथ सीतासर्वयकावह ॥ स्त्रात्वाहुत्काहुतावीवो पुष्पवयुष्प
 दक्षिणादिर्ग ॥ सोमिषिबववीदाम् नाहियास्येकथश्चन ॥ वृक्षस्त्वमनयासाह्वं राय्यायाकम
 कुरुदल ॥ मयाविनास्त्वमथाक्षी यदित्त्वनगमिष्यसि ॥ अननेवयथाक्य आगकुर्यत्तयाविर
 ष्यति ॥ वृक्षसोम्यानिर्वयन्ता ममुतयविष्यन्तिन ॥ यथा मिमापुनर्याकी सरायकमुलंकुला
 अर्हंतयतिकूलकु वनवासविलोयत ॥ अनावनीदिवावाहं गार्गेववयवक्य ॥ कर्मकर्तुंनग
 क्षायी निगन्तामिमयासह ॥ वनवसाम्यहं वाम नववर्षालियवच ॥ नहुत्तयाविवदिगस्त्व
 मर्ष लयमासपिवाद्यव ॥ दानीमद्वमाग्नेर्त्वं कथंस्नातासिगकुरुन ॥ लक्ष्मीस्त्वववीदाम् न
 कायास्यामिकानर्न ॥ द्वितीयाध्वितीयसीतामनाकल्लक्ष्मी ॥ अनृगुधमविनय मूरुस्कोल

वदपुष्करं ॥ पूर्वरागध्वनस्य शालिष्ठतिराद्यव ॥ नृगवीवाकतावाचं दवदूगनराषिग ॥
 ककुन ॥ दवकायलियाकायः रुक्मवाद्यवकं वव ॥ तगादृष्टममायासा अरुवील्ल अरुवीयनि ॥
 ॥ वनश्चविलुमिकामि कामलधनमरुम ॥ तथतिलअलयाका वनविमसमापय ॥
 रुदा ॥ कनकासुयरासंघ तदायावीसवस्वनी ॥ धवभ्रागापुष्करं व विलुवापीनिदायिनी ॥
 ॥ नदिलअलणीधुर्त्त पूष्कवाकुलमानय ॥ पापयकालनकन्ता नयनकनसत्त्व ॥ विरा १३१
 ॥ नाह्वामसद्वैकाल दासरावीकवामि ॥ ॐ रवपुष्कामरुगणी नववीसमायन ॥ कविष्य
 ययसिदाकाल सपुष्कवेवसद्वैदा ॥ कर्तवैकुलमनस सतनीमवदृष्ट ॥ मयापिक्कनिगवा
 नसन्दृष्ट पवयुनिगमय ॥ मृगानपिष्टतर्किवि कुतनीवदृष्ट ॥ रायपिक्कनाध
 केपवनत्तमि ककयीपियकामया ॥ ॐ रुक्मितासाकेकयी धनसद्वैयवाधवा ॥ मरुना

मकिमनया वदवाद्यवसंयनि ॥ ॐ त्वासनाकपूर्वदु वाक्किलअलराषिग ॥ किमनावाद्यसक्त
 कवयुष्कवकले ॥ नीलाविगाववीक गमनायमना दधु ॥ नदृष्टिस्वसोमिग वडाभा
 याकमलकल ॥ नाग्रवनीगमिष्यामि नवुयाध्ववाद्यव ॥ ॐ रुक्मितागमिष्यामि वयालेश्व
 याविग ॥ यदिजीवामितकाल घनयास्यपवीविदु ॥ नापलेश्वरविष्यामि मयात्तकिक्वि
 लेकल ॥ विलुयेतामरुगार्थ अयाध्वयानवाधिय ॥ लकुधुरवनीवाली चदास्तकवलास्ति ॥
 तकुनलकुमि वडासोमयथसर्व ॥ नववुवालीसोमिगि मवाववधूनचन ॥ कथपूर्वमया
 गः स्वर्गननिवत्स कवि ॥ सांगतिस्वनवयाद्य मनसापिरविष्याति ॥ पसादृष्टिगति
 दामि नाह्वगनावनयन ॥ सलअलीस्तिगल्ला वामावचनमववी ॥ मामनवडासोमिग
 मरुकोलअलसदा ॥ पापयवृत्तमयादी कपसीमापवतय ॥ मरुगध्वदवग दवधर्वचि

नाकिर्न ॥ अष्टांगयलिया नन नत्वावाममिलायन ॥ कृताश्चलिपूटा रुत्वा वायाश्चित्तव
 धिर्य ॥ ॥ वामडवाच ॥ कृत्वा त्रस्यथास्यजगतः सचवाचवस्य कर्तुं कृतस्यवगथासुख
 निनाविगतमाह तमावजस्ता रुक्कतानमनसाविनिवृत्तकामाः ॥ आयनिनिधुलधियामित
 दाधियतमालिवसाविरुति यस्याद्वदरुमदद द्विविवाजयुग्म गीतकर्तृवददलवर्तवजामि
 कुर्जयुग्मवारुवनि गीतकर्तृवददलवर्तवजामि ॥ नृपमृगस्यवविकाटि समानतडाः सैर्ग
 र्त्तवजामि ॥ वक्ष्यन्तुदमनृताश्च खन्मखानां दाषाकनश्च वक्ष्यन्तु गवान् वज्रं ॥ नन्दीचम
 वक्तुः ॥ धूमावतापिमनसापियववगम्याः ॥ सीतवनीसिमददा रुगवमेकात्मा गीतकर्तृ
 र्त्तवजामि ॥ यावद्यवतमवगलेष्वसलाकपाले सीतकर्तृवदलवर्तवजामि ॥ सैखन्दीद
 न सीतकर्तृवदलवर्तवजामि ॥ अथगमनीकामिनया गयवायत्तस्य रीममहाप्रवक्ष्यकेऽगु

स्यवतमयचरत्ते ववदस्यरुक्ता सुत्वाचवागिरुवमलारिवतन्दितालि ॥ दीयेकमासिनृदगस्वव
 नास्यजगतः सचवाचवस्य ॥ नैष्वयमानविगमानुमथनयश्च कृत्यातनानूरुवक्तुविगुह्वरग
 ॥ ॥ वक्ष्यन्तुदवाच ॥ वाममुष्टाभिजातस्त्व निम्नलकलसहस्र ॥ त्वचापिरुगताविन्दा मा
 गतवर्षचरुदल ॥ अयाध्यायामागतीत्वा यदकनिनसागुवि ॥ सुखिनसुखविद्यनि स्व
 त्वागीधुविनिर्गती ॥ इहमागन्तनदीपाय जहाहूटनियम्यच ॥ नियम्यलभ्यत्तत्वा इदमर्थय
 तीविना ॥ अयवाधनजानामि कृपितायनमवगुहा वामत्तद्विषयवक्तुपात्तस्यकाम्यसैवय ॥
 कांश्चिलाकानगमिष्यामि अयख्यातामहात्मना ॥ उल्लेख्योतिवक्तुत्वा साधुनशावुवीदिद
 व ॥ गतावामैववीत्सीता त्यक्तकिमनूजस्तया ॥ नैषसैवयवगवीवा लम्बलालभिवद्वनशा न
 य ॥ अथपूर्वनिस्सुधालि कृतस्यास्यविद्यद्विती ॥ अथकाजजनसत्य सर्वादिस्वाथगत्यवशा

श्रेतलवीरकः॥ सात्त्विकरावमायना. विनिर्द्धतवज्ररुतः॥ लाकानिकावर्णदर्व. ववन्दविष्णु
 ॥ सखइभखरु॥ सु॥ ससावह गुवपियः पुनवककाले. तर्गकवभूषणवर्णसगतीवजामि॥ यथा
 ॥ मितदिवागर्व. तर्गकवभूषणवर्णदर्ववजामि॥ यद्वद्वइभखमवतलमिलसमयव. वध्मस
 ॥ वजामि॥ ॥ यतः कताविषयसु यिनकराजा. कानाभयः सतगुलनविसूयंका॥ ५ सख
 ॥ सईसगीविवधदानवसकमाना॥ यः कालकूटमयिकसमदीर्घवर्ण तर्गकवभूषणवर्णदर्व
 ॥ नदीचमत्पवदनात्यनरुद्धाव. तर्गकवभूषणवर्णदर्ववजामि॥ आवाधितः सतयसाहिम
 ॥ तर्गकवभूषणवर्णदर्ववजामि॥ नानाविधेर्गजविजालसमानकको द्रकाधनपमथने वृत्तिरि
 ॥ खड्कदधवर्णवृषर्णववीन. मानुष्यः कितिधनः सतानडा॥ पान्यसमाहिमविरुतिविरु विग
 ॥ पकेः प्रुतिनीयमाना॥ ॥ लक्ष्मनर्गमुतिपर्वयस रसमाना तर्गकवभूषणवर्णदर्ववजामि॥ य

१३२

रदगस्वकरोविवद्धा. तर्गकवभूषणवर्णदर्ववजामि॥ यत्नीपवारुमरुनीपूव्याविमरुतः ज्ञाननि
 ॥ गुह्यवगा॥ तस्यैवमुवतावार्च. शूलयातिवृषक्षरु॥ उवाचवचनेद्वे. बाघवैरुष्टमानसः॥
 ॥ मानुषाधवयधक॥ नयानाधवनदवाः सखिनः ॥ ५ ॥ वगीसमा॥ ॥ अधिष्यतिविर्बकाले
 ॥ नि. स्वर्गवासीतथाकयः॥ दवकार्यमरुत्कत्वा. सगकथापनः पवी॥ बाघवमुगदादर्व. क
 ॥ दमय्येमधनः॥ वामवाकनुगकुत्वा. सीतावेलक्ष्मणाववी॥ किमर्थदविवायल. सखाहिकान
 ॥ सैवय॥ नेवमजीविगनाथ. धिग्माविकलुपांगुर्ल॥ ॥ आर्यस्ययगममन्य. यनितः यायकाविना॥
 ॥ ववीदिद॥ नायवाध्मामिवामस्य. कर्मनामनसागिवा॥ स्पृष्टोतचवलेदवि. मामवान्यामतिरु
 ॥ दनः॥ बाघवत्त्वववीत्सीता. नारुत्यकामिलश्रु॥ नकदाविदयिसुधन. लक्ष्मणस्यरुर्णयि
 ॥ यतत्यव॥ यवस्यैवमन्यन. सखिनिकरुगव॥ नः ॥ ५ ॥ वनिविदुः पृता. पूवात्तश्चतथापि

ता ॥ नगिष्ठादिगुवावर्षा. निष्ठास्यदितवेगुवर्षा ॥ स्रग्धनवभिनीषीति. नकचिन्तकस्यविस्त्रिय
 त्यवर्षा ॥ यवस्यवर्षेनमन्यन्. सखिनिष्टेकदेगवर्षा ॥ नष्टवर्षानिपेदुष्टपूरा ॥ पूराणांशुतथापिनो
 यो ॥ तर्पयित्वाधुसलिलं. सपितृनदवतानपि ॥ वचनान्मूढ ॥ सूर्य. दवतानांसदितैः ॥ क
 था. गलनसाक्षे रगवानगलेन ॥ ॥ ॐ स्वादिमहापुत्रायाश्च. सखिस्वर्गुमाक
 लाककर्त्तव्य ॥ यक्षवैयक्षमावर्षा. रगवन्चकुमरुमि ॥ किन्नामनादिजासुष. वक्ष्माय
 र्दयति ॥ ॥ पलस्युवाव ॥ पूर्वमवमयास्वान्. यदास्वायन्मुवामन ॥ स्पष्टपञ्जायनि
 साधमानमथागुवि ॥ दवान्मन्त्रानियथादिष्य. गन्धर्वास्मन्माविहि ॥ वक्ष्माधुताहानाध्वर्य
 सियाताथपीत्वनवच ॥ अर्थकाकीर्यवाता. वाग्नीध्यावकुष्टिका ॥ स्रग्धयुषिनिधुक्ता. न
 जावदविनका ॥ नगानिगीतिवष्टिन्. यक्षस्रष्टिस्वर्युवा ॥ नगवैतवसवेषु. धववनिमदा

गतिगमा ॥ दववाग्नितथागार्. हाताविवदवर्षा ॥ उद्गताविसलिवर्षा. पन्नागायल्लहस्रग्धगा ॥ ना
 रकचकुष्टयाका. शकमुवावनम्भग ॥ पलस्यध्वर्यवर्षा. यतिष्ठातावर्षा ॥ वृक्षस्यतिस्रगन
 कच. पूरकसायुगन्धवर्षा. यनस्रस्त्रालिकलेव. का ॥ कृतयनवर्षा ॥ गन्तवदतिवर्षा. वसव
 थासरुवाध्ववा ॥ कर्माणिगकवर्षा. दिवावाग्निस्रग्धगा ॥ अष्टोदयुक्त्वासिल्व. दत्तावर्षा ॥
 नवर्षा ॥ द्वादशीवर्षा ॥ अग्नीध्याधुवायय ॥ अनयास्रध्वर्यवर्षा. शमादासीमवावि
 र्षा ॥ अध्वर्यास्रग्धगा. स्वक्यादानमिष्टग ॥ विष्टुवाह्यवर्षा. वाक्महामुदानिग ॥ अ
 स्त्रिन्धे ॥ पुगानिगेवर्षा. रुद्रयुक्त्वावर्षा ॥ लस्रामधुवागवा. जिह्वागमुवनकर्षा ॥ यन
 यापसाभिगासाधी. दुष्टासामरविष्टा ॥ विलम्बानन्वयाकार्या. वज्रसाधवमाविर्षा ॥ लक्ष्मी
 नवगनवर्षा ॥ विविष्टि ॥ कर्तुमिष्टा ॥ स्रग्धयवसदाकाल. वरुणगवस्रग्धवि ॥ अवधिधा

۱۳۳

सुखं ॥ नागायतनं प्रतिहता मवद्वल्पाश्चिन्वन् ॥ तस्मिन् पदं शुद्धं ता वलिष्ठमेव वचः ॥ स्व
तिसुतनता ॥ उच्छ्रितं सामगयनं ॥ धर्मः सधन्यस्तुता ॥ सूर्योऽसहायवान् ॥ रावदाऊः समी
व वसवाध्वर्यवः कताः ॥ मनकादयस्तुत्येवान्य मार्कण्डेयगतिवचः ॥ पूर्योऽसमस्तं मलि
वार्विन्नाधिकस्तथा ॥ द्वितीयास्तानिनाचिव चतुर्थं वीर्यकीर्तिनं ॥ धातुलेव विरागानि दयावेध
मीमयाविकां ॥ मरुमुखाश्चिदागवा स्नानश्च वरुथकन ॥ यरुमाननसद्वर्च दयस्वार्यशुवाः
वेगः ॥ अरिं युसाद्यमाविरीः त्वमिहानयकं गव ॥ मयिदृष्टसाकार्य कविष्यतिगुगनना ॥
नै ॥ यनकं द्विनिगवाचः ॥ त्वलाक्षसान्दधनं ॥ गन्धर्वः सहितागत्वा यितवमं पसादय ॥ त्व
॥ लक्ष्मीस्तुपूवतायाहु सावित्रादगनीपुत्रा ॥ तस्यास्त्वपदवीं गुरु सान्वयस्य प्रियामम ॥
भवन्निधानिवाकानि मधुमालिकदृनिव ॥ सवित्रास्त्वयादवी यथागुह्यं वद्विना ॥ नवम

गुरुमानं यत्प्राचसककणव ॥ उरुहो सत्तवाचादि विष्णुनाभुलिवादिता ॥ नमस्तददवलि व
 न्महदिल्लिगा ॥ लोचिकयन्नरुह ॥ यसादेगलिकाकति ॥ तस्यैवै ॥ इवतफस्य ॥ यसादेककुमह
 लाचन ॥ असादवी ॥ नवमकातग ॥ लोचि ॥ सावित्र्याध्वरले ॥ उरुहो ॥ उरुहो ॥ उरुहो ॥ उरुहो ॥ उरुहो ॥
 कवाष्टीकवीरुव ॥ उवाचयनगविष्णु ॥ सर्वकार्ममयायुग ॥ २४ ॥ लक्ष्मीसदावत्स ॥ ददयत नि
 येत्येवागवसुवग ॥ दवदानवयत्न न ॥ यन ॥ दधिर्मेरुवा ॥ रुवानयगदासावि ॥ अवनानस्य
 विर्न ॥ यन्मयाचा गकुरुय ॥ त्वेमाविदस्ववेविश ॥ ॥ विष्णुवाच ॥ यत्तावसानं मज्जानं ॥ य
 वि ॥ तस्यादि मदान्तिता ॥ यत्तस्वत्त्वगार्तगत्वा ॥ दवे ॥ सर्व ॥ समन्विता ॥ ॥ लक्ष्मीवत्ता ॥
 गकुत्वमनयासाध ॥ पार्श्वत्यागतिरुषणः ॥ लोवीगत्वप्रताया ॥ यत्तस्वत्त्वगकुम्भ ॥ ॥ गतिवा
 दम्यतीतो ॥ पार्श्वतीवमभवो ॥ दवीसासंमुखीताया ॥ मूर्तिता यवमभवो ॥ द्वादवकुकुलव

१३४

भकार

कवलीयेयतिवत ॥ आनीर्वादस्वयादला ॥ दवदवस्यगुलिन ॥ नीवाह्वचतलो ॥ विसदास्त्रास्यनि
 गद्वर ॥ अर्ववनीसादवी ॥ गृहीतावद्वल ॥ यिया ॥ लोचियावामरुह ॥ लक्ष्मीवत्तुददिल्लिगा ॥
 ॥ गुरुगकुववादि ॥ लोचि ॥ लोचि ॥ लोचि ॥ लोचि ॥ लोचि ॥ लोचि ॥ लोचि ॥ लोचि ॥ लोचि ॥ लोचि ॥
 वसादवी ॥ आवयाध्वलुगनेन ॥ मानरुगनतककु ॥ वेदगि ॥ वद्वल ॥ यिया ॥ अस्मादयथेनाद
 स्वय ॥ लक्ष्मीचतकवल्लो ॥ दक्षिणवमयाधता ॥ यद्यानेकमहागण ॥ यतिष्ठतिनयति ॥ नी
 ॥ गन्धर्वापेवसत्वेव ॥ जेलाक्षसचवाचव ॥ तगायातावसादवी ॥ सावित्रीवद्वल ॥ यिया ॥ सावि
 यादवीकर्मकवी ॥ अरुगवगन ॥ स्मिता ॥ ममादिलववादि ॥ यदुकार्यमहाहनि ॥ नवमकाहु
 यतितागस्यगभयरीवद्वलादिता ॥ कनवत्ययनायकु ॥ कमदेविनमासुत ॥ अल्लिग्यसादवीकी
 दद्व ॥ लोचि ॥ यालाध्वरयति ॥ उकीरुगवेतापूर्व ॥ सृष्टिकालविविधिना ॥ नस्तीर्वादिपथय

क्लान्तवर्तनायाथावली ॥ शक्योयद्वदतकार्यं तत्कार्यमविवावतः ॥ आरुहनिन्दाकृतं स्वधर्मनि
 वासमाचर ॥ आयुष्यद्वदतयस्य मृतानवकमिकृति ॥ उर्वक्लात्वात्वरुदः नकार्यविधिर्यय
 छिना ॥ सर्वत्वमास्तिगाजुद्धः पाश्चदक्षिणयुक्तो ॥ बुद्धस्मानानिवान्यानि स्तिनान्यायतना
 पृक्तववद्धवः ॥ पाश्च वामयकमपावता ॥ अनुनलवयवः संखतिष्ठस्वयाचिता ॥ ॥ ग
 मखी ॥ अरुक्तत्वनूजादवी सदायालममुमहसि ॥ दवदवकतावद्धा विक्रवविष्णुनासरु ॥ सु
 नरुगलमधिप्यसामं यमानविबूततथा ॥ पृजापतीनादिकृष्ट नदीनाचिवसागवः ॥ धनोना
 नांमनूचव पाक्षिर्लंगरुततथा ॥ अरुवीलविवनिष्ठः गृहालविपराकर्न ॥ नवमादीनिवदत
 पुरुवको पृष्टववहु ॥ रुवद्यान्नविनातीर्थः दुल्यतामितिकहिति ॥ लिंगविपनिमावावि द
 यकविष्यतियागर्क ॥ मान्यवर्कसमानार्थः दिङ्मदीपातिततथा ॥ इन्द्रपृष्टादिवनार्थः रुगिब

यत्कृत्युयकगन ॥ सिद्धावययद्ववर्णु विरावायद्ववाधस ॥ दवदाववनर्लिर्ग मूदकथडमायर्नि ॥
 अरुवयायदावेव अम्बिकायांमूदर्गर्न ॥ रुवराग्यमदागवी कान्नावइर्गर्नागर्न ॥ अनर्नर्न
 टवेव वादिव्यमीनकगन ॥ यद्ववर्त्यायद्वगर्न गगनयद्वकगन ॥ अरुवर्लुवर्लुनगर्न मयात
 रुकिगत्यव ॥ स्तानसविमर्लनवा भादगसाव्यती ॥ समा ॥ मानसवाचिकवेव कायिकवाथड
 न्यतनव ॥ रुवर्गभाकगमीस यगादगववेक्तिग ॥ पृथायदावधूयेन्दु वाद्वर्लानचितयेले ॥
 था ॥ सवर्लुलोकमासाद्य तत्कालनगतिष्ठति ॥ पुन ॥ मूदरुवदवा वेवाजीवामदागया ॥ वद्वर्लुलु
 कदविदावा गृध्रावाधवायून ॥ स्तानयतवर्गवर्लामायनिसमाधिना ॥ कृत्वापूजायदावधू
 सत्यमगन्नसंगय ॥ इन्दुर्गर्नमिमीराग्य धर्नधर्नवर्नक्रिय ॥ रुवर्निविविधसस्य वेव्यात्सप
 वयमयर्ग ॥ अगम्यागमनेवेव अनस्वर्गर्गस्यमानव ॥ वद्वर्लुलुलोक वद्वर्लुलुलोकगनव ॥ य०

स्वधर निद्यातल्येवच ॥ यविवादीयलायश्च नवकीसाहुमिकानि ॥ यत्थो जीवगियानावी वनाय
 वेधिर्ययनी ॥ नवामंदकिष्णतर्गं त्वयास्पृश्यं कथञ्चन ॥ सर्वस्वनिर्लक्षवाप्य दक्षिणपक्षमा
 गायतनानिव ॥ उरुवेत्तुगवानरु यावास्तुष्टिः पञ्चायन ॥ रुवत्वाचमया सर्व स्नातव्यं नूनं सहाय ॥
 ॥ गमयश्रवाच ॥ नवमं तत्त्व विष्णुमि रुवत्वाधनकाविष्णु ॥ त्वदास्तु यामयागया त्वमं वात्सल्यं
 सह ॥ स्नानावसानं दवानां सर्वं यद्यदो वरं ॥ दवानामधिपतिर्गर्भं शान्तिषाञ्च निष्ठाकवम् ॥ १३५
 धनो नवी वलं दर्वं तथार्थयुक्ता कर्मा ॥ रुतानां विवसद्वर्षा गलनाञ्च वितामही ॥ मानवा
 निवेदत्वा दवदर्वं वितामही ॥ विष्णुवर्णं कर्त्तव्यं वृद्धाश्वावाचसादर्वं ॥ यथियां सर्वे नीथ
 वापि दहो यशस्कृति ॥ तल्लीर्थं पेयगायति सद्यः परुल्लसद् ॥ मानव न्यय हावेऽथ
 रुगिवाद्यधूवधव ॥ ह्रमवाहं तुलस्यायी कीदायानि नूतनियी ॥ महादयं महायस्त्रं स्

मायति ॥ विनायकं माह स्नानं अलकायां धनाधिपति ॥ रुतवाप्यां सरुगमु वध्यवलयकस्तथा ॥
 अनर्कचेव यत्तु द सुकांतायां दिवा कव ॥ विवशायां यन्नारं स्रष्ट्वे च वृकस्तुल ॥ माक्की उयव
 नी मया तयत्रि कीर्ति ॥ य० तममसान्निध्यं तिस्रध्वं विप्रवानक ॥ नगवामपियस्वर्क य० न
 येकवाथ इच्छुर्न ॥ तस्मिन् विनागमायाति नाशकाया विचावत् ॥ यस्त्वगानि च सवीनि गत्वा सामा
 तर्पयेत् ॥ ध्यानं च किं ननेव याप्यत यवमं श्वरं ॥ तस्याप्यन्यरुल्लवाग्र मन्त्रमाकरुल्लन
 वृद्धरुत्वादि यायानि ॥ रुल्लोककृतान्यपि ॥ अकामतः कामतावा विनश्यति वगत्कलत् ॥ रुल्लो
 हावश्च यथावद्विधिपूर्वकं ॥ दत्वायिषु यदानश्च सावित्रा इः स्ववर्जित ॥ एककं गोरु वदो जा
 योत्सपूकवक्ता ॥ रुंद्याशविध्वनयः क्वरुत कावयनं थवा ॥ य० रुत्तममि सयाये सु सर्वे
 नव ॥ य० तमो सकलत्वा दवसं स्नातमाप्नुयात् ॥ किमप्यइना कन नविनिश्वरं कर्त्त ॥ अथा

मधीरुदवानां समाविस्त नवेकता ॥ यंगत्वायुक्तरसधाम सावित्रासमयाविता ॥ सयत्रीरुस
 रम्भायामिदिनकथ ॥ समाधियाः पातयोसयुर्विको ॥ तस्याकिताययित्यर्थं तकुनचनवाधि
 ॥ डयवासकतगः स्वर्गपाकमयानद्य ॥ सावित्राः पूरतायुक्तु दम्यथोरुजनदद ॥ तनाह
 लक्ष्मीसदोथाववदा ववाहस्यययकृतिः ॥ उमासहायकृतीया ॥ जातिगस्यनर्महायथा अथ
 कचाजननीनापि नरुर्द्वल्लराकवि ॥ तस्मात्सर्वययत्नेन सावित्राः प्रपूराजन ॥ वन
 नचवेकार्वाः स्त्रीर्वाः कदाचन ॥ वनयकावमधुर्द्वयं सर्वस्वसक्तिर् ॥ धनपूर्वस्यपक्
 तावाः शुद्धगसमन्वित ॥ निखविदीययश्चमीदमि शुद्धसमन्वित ॥ अद्वादकावित् ४४ सर्वाः स्त्री
 तनाः संज्ञयः ॥ नद्वानवसताया नद्वरुनवियागिता ॥ अलोकवलितागन सकन्यानक
 ४ ययकृति ॥ पूरित्वावेदहितो वन्धुः सहितारव ॥ निखविदीयदाहता यवगीनीन

१३७

॥ रू नकानां यदानन ॥ नवमारुयजायति ॥ नतदवदुलोवीली ताननीरुवगस्यत ॥ गुरुयापति
 र्वा नि ॥ अश्वानिमधुगानिच ॥ डाकायानश्च विगाया रक्तुसमन्वित ॥ सावस्वतनगायन कत्वा
 नवदुपगानिच ॥ मद्यानिववयायानि स्यान्त्यानिषदायथ ॥ पतिपूयविधानेन वसुदाने ४ म
 वेतथा ॥ अकीनिवाः नदत्वा सिद्धवचवमसक ॥ पूगीरुलानिदद्यानि वासितानिस्पृहा
 लकोः सह ॥ अथतानवसिधश्च तीर्थेवागम्यराजन ॥ गृहगतस्तु दास्यामि ॥ शुद्धादवरव
 दतीनिव ॥ नवेतयानिवेनीवा ॥ अर्द्धदलद्विजादिति ॥ गृहानुगुणयुक्त पितृणां धौ
 युक्तुकावय ॥ पितृणां कफिदीपाकं स्वयमवस्वयमुवा ॥ गुरुगुरुकामातु संसर्गप
 मात्मनाहितमिकता ॥ यच्चान्नेदृश्यतामति दीयमानजनैरुवि ॥ दृश्यमानैककुलि ४ सर्वावे
 वारुनवर्जित ॥ अर्धकगृधकाकावा नद्व्याहनक्ति ॥ अर्द्धदलपिसपाकं पितृणां शुद्ध

दीपवी॥ कर्तुं च तस्य यत्नः ॥ रुक्मिण्यै का गकारः ॥ रुक्मा रुक्मिणि पितृवः ॥ रुक्मा रुक्मिणि पितृवः ॥ रुक्मा रुक्मिणि पितृवः ॥
 लवायथवाकालः ॥ तीर्थे ॥ द्वे ददनं नवशा ॥ याकि वसदोर्न ॥ कर्तुं च विरुतये ॥ विरुदानं ॥ रुक्मिणी
 मस्तु ॥ तेषां वागं रुक्मिणी ॥ यववाधं यववाधं ॥ मयूचं रुक्मिणी ॥ यववाधं यववाधं ॥ मयूचं रुक्मिणी ॥ यववाधं यववाधं ॥
 विरु ॥ रुक्मिणी ॥ विरु ॥ रुक्मिणी ॥ नाकि वगं विरु ॥ नाकि वगं विरु ॥ नाकि वगं विरु ॥ नाकि वगं विरु ॥
 सनानं ॥ दीर्घमायुषं नृपते ॥ नाकालं रुक्मिणी ॥ नाकालं रुक्मिणी ॥ नाकालं रुक्मिणी ॥ नाकालं रुक्मिणी ॥
 नृपते ॥ नमस्तु नमस्तु ॥ नमस्तु नमस्तु ॥ नमस्तु नमस्तु ॥ नमस्तु नमस्तु ॥ नमस्तु नमस्तु ॥
 तिष्ठतः ॥ समस्त विद्याय नमः ॥ समस्त विद्याय नमः ॥ समस्त विद्याय नमः ॥ समस्त विद्याय नमः ॥
 तस्मै नमः ॥ तस्मै नमः ॥ तस्मै नमः ॥ तस्मै नमः ॥ तस्मै नमः ॥ तस्मै नमः ॥
 तुला ॥ तुला ॥ तुला ॥ तुला ॥ तुला ॥ तुला ॥

तीर्थसूतिं नमस्तु ॥ तीर्थसूतिं नमस्तु ॥ तीर्थसूतिं नमस्तु ॥ तीर्थसूतिं नमस्तु ॥ तीर्थसूतिं नमस्तु ॥ तीर्थसूतिं नमस्तु ॥
 सर्वविषां विरु ॥ रुक्मिणी ॥ रुक्मिणी ॥ रुक्मिणी ॥ रुक्मिणी ॥ रुक्मिणी ॥ रुक्मिणी ॥
 थं दवववायदव ॥ मूलादनुकम्यं च लयतः ॥ पूर्वदवे दवे विरु ॥ पूर्वदवे दवे विरु ॥ पूर्वदवे दवे विरु ॥
 भावि ॥ ॥ रुक्मिणी ॥ रुक्मिणी ॥ रुक्मिणी ॥ रुक्मिणी ॥ रुक्मिणी ॥ रुक्मिणी ॥
 यथासना वै रुक्मिणी ॥ यथासना वै रुक्मिणी ॥ यथासना वै रुक्मिणी ॥ यथासना वै रुक्मिणी ॥ यथासना वै रुक्मिणी ॥
 रीवरी मदर्शनं ॥ नमस्तु ॥ नमस्तु ॥ नमस्तु ॥ नमस्तु ॥ नमस्तु ॥ नमस्तु ॥
 ववि ॥ रुक्मिणी ॥ रुक्मिणी ॥ रुक्मिणी ॥ रुक्मिणी ॥ रुक्मिणी ॥ रुक्मिणी ॥
 वलवर्गदवि ॥ विद्याविद्या विद्याविद्या ॥ विद्याविद्या विद्याविद्या ॥ विद्याविद्या विद्याविद्या ॥ विद्याविद्या विद्याविद्या ॥
 किंचिदधुर्नवर्गसकट ॥ यमुवाधुर्नवर्गसकट ॥ यमुवाधुर्नवर्गसकट ॥ यमुवाधुर्नवर्गसकट ॥ यमुवाधुर्नवर्गसकट ॥

निव ॥ यत्तु योगानुधनधनं यद्यच्च मनसकृति ॥ रुक्मावावाभिताकृदा नृणां यातः पितृमहतावा
 तानं श्रुतगोसं पितृमहताविवर्त्त ॥ पितृमहताविवर्त्त ॥ पितृमहताविवर्त्त ॥ पितृमहताविवर्त्त ॥ पितृमहताविवर्त्त ॥
 याः सत्त्वा यन्मूलं गतकृत् ॥ नैतथा बाधयत्त्वेव नापसंस्तनकृत् ॥ विषयाः गनवा
 यन्तः नास्मैवीनविष्णुचिका ॥ वृद्धिकानीगतिस्मास्मिन् सम्यग्बुद्धिवन्तुमा ॥ आनायसख
 लिनाकृत् नात्यातुयमन्तवि ॥ नृकृत्तातनाविष्णु वाद्वर्त्तमा तुमुद्योग ॥ ॥ विष्णु
 यवधम विष्णुद्वन्द्वयविष्णुद्वन्द्वकर्म ॥ समस्तविष्णुद्वन्द्वयसमस्त सद्ब्रह्मस्यमित्
 ददानाद्युगलखवपुशं रुवानसदास्तगलमद्वन्द्ववे ॥ मन्त्रयतनेव वरुवयतेनम सुथान
 यन ॥ गतां कस्यथायतवीनविष्णु यतकर्मिलमगमर्त्तवयय ॥ चलकरासाह विष्णुद्वन्द्व
 र्त्तगतायय ॥ वक्रानयनकानिविष्णुगताह यन्मियकस्यगर्तिपनाह ॥ वक्रानमीर्त्तगता

१३१

॥ मन्मानविष्णुनविष्णुद्वन्द्व नृयास्यसकिं वलयमहर्त्त ॥ नर्वरुवनीयकतयूनसा आवत्यस
 यानिमोदवगतस्थायि यद्वाशिवन्तायिगतोर्विकम्पा ॥ संसारवास्त्विनिहितस्थायि यूनक
 लिकवेर्यगृहि सुतावगीयगयुर्मखन्त ॥ यवनज्ञाननियतवयस ॥ दवास्तयय्युगनृय
 यिथानि मकान्तावलिनवृद्धिगवे ॥ यवस्त्वद्विकथयवाह रुवनमाद्यतयसाविष्णुद्व ॥
 संवादिनीनाथनगद्विगति ॥ विष्णुवर्त्तयसाविष्णुद्व ॥ ॥ अस्यादिति यवनतविमहागलगनी
 मदिष्याममदिनि ॥ सर्वविधसर्वसिद्ध सर्वयितिवेष्णुवि ॥ वीतल्लकगुरुदवि जलुनयविग
 विनि ॥ सर्वसत्त्वहितदवि यद्यपरायतक ॥ सर्वदववदस्यत्वा सर्वतत्त्वगुगलु ॥ स्वम
 म्भुतमहादविनमस्तयवमध्ववि ॥ नमास्तु सर्वदेवानां माता नित्यकथयुथ ॥ नतवाजियत
 वि कस्याकर्मकवीतथा ॥ विष्णुवर्त्तयसर्वत्वा स्थितिकालकवीतथा ॥ यत्तु तत्सदादवि वि

निष्ठातिवयानवः॥ निगठस्त्रायिथादवि. त्वांस्मिन्नितिमानवः॥ साधिविधात्प्रमूयुत. सस्त्र
ववमूलर्म. ॥ दवाडुवः॥ दविपूषकवसीयान्व. वसमात्मनरुकिमान॥ तंसर्वकामसमे
दवान्. स्वयंतरेवसीकिता ॥ सर्वयष्टुष्टुतदविठुनमद. चाकनदद. ॥ सदासवीतववडा. गच्छ
समृद्धिमययास्यति ॥ यत्थर्मनृष्टयाडुका. दवीस्त्रात्मनरुर्म. ॥ सर्वयापविनिर्मूकः यदीनि
मयेवासीनवाकूमः॥ समन्तमवतलरुग. ॥ गच्छनिष्कैलकनृयः॥ यासात्रिवदमृद्धि. दव
वैष्णवीयविकी. किता ॥ ववमान्यायथादव. सकववशिधास्त्रिग. ॥ जूयवाचयवाधेव. तथा
वः॥ यत्नवृष्टयासर्व. क्रम्यायाः यवर्मनिर्व. ॥ सर्वयापविनिर्मूकः यदीनिर्वादिमाप्नुया
व्यागुरुवत्पुतः॥ यत्थर्मलिखितं गच्छ. सदातिष्ठतिधावित. ॥ तदवदववदस्यतेः कीर्ति
रयमालिनी ॥ नृदस्यखलमाह. त्मीदवानांसकवः कर्त. ॥ नवकाद्यस्तुवाभू. रुदरि

काद्या वेष्मचारुदुवयन ॥ यामाहुवाङ्गीगकिः सत्वकासायकीरिता ॥ कर्मकनीनसंख्या
वैदवेषः पृथगर्ककलारुन ॥ सद्वासाङ्गीगवाङ्गीदः सद्वाङ्गीत्वाद्यवलिता ॥ यावन्मयामहानव
मुः तस्यनृदायिठुवाणि ॥ सिद्धनृसाङ्गीदयाः मन्त्रित्वानाङ्गीगयः ॥ ॥ ॐ स्वादिम
यामाहुनाङ्गीवाङ्गीः वद्मन्त्रित्वाङ्गीगयः ॥ गायत्र्याङ्गीगुङ्गीरुत्वाङ्गीगयः ॥ सेव
वैष्मचारुदुवयन ॥ कृतमायामहानवलिता ॥ यामाहुवाङ्गीगयः ॥ वाङ्गीगयः ॥ ॥
सर्वदवमर्थवत ॥ स्वाङ्गीगयः ॥ वैष्मचारुदुवयन ॥ ॥ ॐ स्वादिम
षाङ्गीगयः ॥ ॥ ॐ स्वादिम
पातकनाङ्गीगयः ॥ ॥ ॐ स्वादिम
मूर्ति ॥ ॥ ॐ स्वादिम

कार्तिकमासि शुक्रायां चोर्नुमास्यां विष्णुव्रतम् ॥ सर्वस्वयज्ञद्वयं चोर्नुमास्यां विष्णुव्रतम् ॥ स
 नस्य संध्यां कुरुष्वि ॥ यापध्वं सन्ध्यायनम् ॥ समान्मादवतानामि ॥ रुक्मीतेन वाधिय ॥ बाध्वा
 रिशा ॥ उचयन्नानि तिरुत्वा ॥ हृदयतान् यथावय ॥ तयिरुकि मंगलत्वा ॥ आत्मानं यवम
 सादय ॥ रुक्मिण्यस्त्यसादन ॥ सीमावर्णवतावन ॥ यद्वं द्वापद ॥ विविद्यावाधनन
 धीयतां ॥ ॐ कामि वैदिकालक्ष्मीः ॥ विष्णुव्रतनिगद्यतां ॥ ॐ वमय च मधवी ॥ गवि विष्णुति
 दापय दत्तधवन ॥ तनन रुक्मयथा ॥ नदीगन्ता समुद्रग ॥ ॐ तवी वातशगम्वा ॥ गुरुवा
 सफकत्वा रिमति ॥ दवस्य स्वतिवज्ज स्वा ॥ यज्ञेयं तत्कर्वन्म ॥ ॐ वावगी धनमत्य ॥ वद
 र्खवा ॥ विदिर्गवायिवागरी ॥ सीमस्वीदवतालानि ॥ मनुमि द्विध्यायत ॥ यवा द्वाश्च दनकाष्ठ
 मत्य ॥ कृत्वा गन्तसीत्यय ॥ रुक्मयित्वा मयावधि ॥ दवदवस्य सन्निधि ॥ सुफादृष्टा गुनाव

ला ॥ तगादवालथवज्ज ॥ लकले विविधे र्दमि ॥ लकयित्वा विधानत ॥ धातुग वलिखत्यग्नी ॥ तव
 वरुणयत्नत ॥ कुरु नूकमगा सिद्धा ॥ यथाह स्तोत्रेण य ॥ तवनाहियदाक्या ॥ मनुर्लवर्णुके
 य ॥ सुदिलितद्वमवाज्ञ ॥ तथयाम्याचिनेष्टति ॥ ववर्णवावर्णायाम्वा ॥ वायवायवा ॥ कम्
 दीपवतान्यस्य ॥ ययवदश्च दकि ॥ यत्थिम सामवदश्च ॥ अथर्ववाकवतथा ॥ ॐ तिहासपूना
 यरवेसपूय ॥ यद्यमदकि ॥ यत्थिमनि रूक्षश्च ॥ वासुदवम ॥ यत्थिम ॥ पूजयद्वा सुद
 यत्थिमते सूर्यवाकवतथा ॥ अथर्वसर्वत ॥ यद्य ॥ यवापूजा रुमगुल ॥ सर्वगारास्तनयूय
 वद्वार्णयवमधिर्न ॥ दिग्मगुलं वविन्यस्य ॥ अष्टोकीरान्निधानत ॥ बाध्वा कलविर्की ॥ नव
 लणनगुयार्थिव ॥ वाध्वा र्थी तस्त्रायय ॥ नन्दकल ॥ दवयताय कामनु ॥ आश्रयय
 तनविधीयत ॥ वीरुल्लानकामस्य ॥ लोकपालघटास्त्रिम ॥ नकेकननव ॥ स्त्रात्वा ॥ सर्वपा

धन॥ संकान्तानुमदावादा। रुद्रसूर्यग्रहयिवा॥ यः पश्यति विदुर्द्वयं - पूजितं गुणान्वय॥
 ॥ वाङ्मनः कथियविना रुकानां नृपविक्रमः॥ यावत्परं गुणं कायाः क्वातिमौ च क्रियादि
 नयवमव्यव॥ सम्बन्धवैगुणार्थकि विज्ञोचविविधातथा॥ सम्बन्धवगथयुक्तुः गुणमवैय
 पावाधननव॥ सुरुप्रतीवजायन मलुत्तवाङ्मननव॥ धानुनधवत्तावायि उवदनीवि
 वैविष्णुतिवायत॥ अथर्वितस्त्वसीख्यासु कारुणिकसावदुर्दगी॥ कीववकसमृद्धी
 ॥ गुरुवायिविधानत॥ रुकययन्निमनुज मन्त्रितयवमष्टिन॥ आधादिष्ठतिमैरुता
 समर्थ वदोदनतिमखतिव॥ अकथित्वाकयद्वयं पतिगिनिवीकय॥ समुखवायवाद्य
 नकाष्ठ सर्वदवान्पवाद्यस्व॥ उरुवदगगतमिन् निद्विर्गवतिवानवा॥ दकिः लनरुव
 द्वागुनावद्ये धावययविवेकन॥ ततः गुरुगुरुगते कथयत्यवनागुन॥ योमास्यामथन्ना

१३२

कु

त्यद्म तवधातुर्मधयिवा॥ अष्टयगमथावायि लिखित्वादर्शयद्वय॥ मेरीवन्धकृवीन लि
 तवर्गकेवध॥ तदानीं पूर्वतादव मिदमन्त्रादुपूजय॥ लाकपाले समेतद्व दग्निं संपूजयन्
 न॥ कमलुत्तपूर्वतादि चर्कवेदकिः लस्तिर्न॥ उरुववेसाविनी दवीयद्वदलकन॥ अण्व
 हासयवागानि रुद्राद्यानिवमवच॥ धर्मज्ञानाति सच्चालि रुद्राद्यानदिकुविन्यम॥ पूर्व
 यदासदवक्त्र सर्वपातकनाशन॥ ग्रीष्मार्नपूर्वतः स्थाय सद्योजातश्च दकिः ल॥ वामदर्व
 स्तवपूय दकिः लनदिवाकव॥ यराकवैयधिमदु गुरुवाङ्मनथाव॥ नवपूयविधानन
 वै नवमगयकल्पय॥ स्नाययन्त्रकिकामन्त्र वद्वालविघटनद्व॥ गीकार्मवैष्णवनर्द क
 राग्नयुद्यदवाविना॥ मृत्पूयविधानाय याम्यनस्नाययन्त्रव॥ इष्टयधिसनाजाल नैष्ट
 सर्वपायविवर्जित॥ जायतवद्मसादृश्यं वाङ्मनसंभाथवानव॥ अथवादिद्वसच्चालि य

धासंयनपूजय ॥ पूजयित्वा स्वनाम्ना तु षड्विन्ननविधानवित् ॥ नवसंयुक्तदवांस्तु लाक
 वायुना विधूतं तम ॥ सामेनाप्यापितं कृत्वा ॥ साधय ॥ ननिद्यान् बोद्धव्यं न देवान् विष्णुं वा ब्रह्म
 पूर्वदक्षिण ॥ नवैश्वर्यामया स्थाप्य पञ्चद्वामनुकावर्त्त ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवा ॥ सर्वस्य वि
 तीर्षदायय ॥ नलिनिनिवाइतिनि द्रवदवस्यसन्निधौ ॥ कामान्कदीकिनीयस्य दायय
 मक्षमंतथा ॥ दाययदितवयैर्भ सविबध्यन्तु न गुदा ॥ नवैश्वर्यं तु यत्पुष्पं माहात्म्यं ज्ञायत
 यि ॥ याद्विषांस्तु स्नानं न्यस्य दक्षकदावर्य ॥ यास्यामः यन्मैष्ठानं यंगत्वा नयनरुद ॥ नवै
 विधिवदिष्टा मया ते कवसंलुप्त ॥ दवगन्धर्वयकाणां सर्वदा इत्येता यसी ॥ नवैश्वर्यं विहितत्वं
 मिव हस्यमिदमरुम ॥ यदास्तस्मिन् दृतिमुद्धि षष्टिश्चरुवतनृणां ॥ सर्वशृङ्गाः सदा सोम्या ॥
 धावन्ते फारि सखाया ॥ ततस्तु सकर्मपूजु कुर्याद्वा द्वा राजर्न ॥ ज्ञादित्येव सोवर्तु कत्वं

अलाम्पराजर्न ॥ दृत्तनस्तयने कृत्वा संपूर्णं नः सजायत ॥ दायय कृत्य विद्वत् वाक्पुण्यवि
 या ॥ अगिसेवादिनीवर्यं नानिपुष्टिषदानृणां ॥ तद्विचित्रासमं गृह्य सामेवार्विचकृत्वा ॥ नक
 उततः पूजु कुर्याद्वा द्वा राजर्न ॥ वसुयर्भयदातव्यं ततः सामेयदायय ॥ कांस्तु राजर्न
 या वद्वेषयविषयतः ॥ अत्यमंगवकीर्णं कुर्यादयस्तु राजर्न ॥ नृपदेवश्च यागश्च ततावा
 नयवेवदि ॥ नृणां निरुक्तमहोव गृह्यध्वान्तुसफर्व ॥ उपाधिकां वयस्य सोवर्तु दायय
 धिय ॥ सर्वशृङ्गाः सोम्यवृषाः सोम्यकाया रवनिव ॥ सर्वशृङ्गाः विनयनि कुष्टिमाया निदव
 था ॥ यदि रोमां विसृता राक्षसां तां न सतः ॥ कुरुष्व मूर्त्तिं धृतं वीडाः पीडा कवाग्रहा
 स्यान् नृग्रहाः सर्वं नानिनेकानि नान्यथा ॥ ननेध्ववाग्रां कुरु लाहयागव्यविचय ॥ लाह
 नृगं न्यदातवा यानिष्टी विजयपूजि ॥ वतानि सर्वं नदि गृहाः सोवर्तु कानृप ॥ दातव्यां

लु. लाकयालानुपसन्नधी॥ यन्मन्यविकिर्नीतिर्वा. वन्धनस्यवलय॥ आग्रयाधिवर्णादम्भा.
 म्बावाधुमभवत्॥ २२॥ लुमादित्यमनिश्च. लाकयालानुग्रहास्तथा॥ युद्धवाधुमभवत्॥ मनीर्द
 सर्वरूपिलिङ्गस्वाहा॥ वा॥ २३॥ कवमकुटा. सभामदलितनल ॥ गराधनादिकाः संवा. आइ
 दापयदुवदकिर्वा॥ रुम्यवदानकट. रुम्यमादेकाष्टय ॥ दापयदुवववाया. मध्यम
 पितायनतथा॥ तन्नगवैवकथिठ. मयिवर्षगतेवपि ॥ दीकिताभापुवाकृत्वा. याद्वैवैष्टव्याद
 ॥ २४॥ २५॥ २६॥ २७॥ २८॥ २९॥ ३०॥ ३१॥ ३२॥ ३३॥ ३४॥ ३५॥ ३६॥ ३७॥ ३८॥ ३९॥ ४०॥
 ४१॥ ४२॥ ४३॥ ४४॥ ४५॥ ४६॥ ४७॥ ४८॥ ४९॥ ५०॥ ५१॥ ५२॥ ५३॥ ५४॥ ५५॥ ५६॥ ५७॥ ५८॥ ५९॥ ६०॥
 ६१॥ ६२॥ ६३॥ ६४॥ ६५॥ ६६॥ ६७॥ ६८॥ ६९॥ ७०॥ ७१॥ ७२॥ ७३॥ ७४॥ ७५॥ ७६॥ ७७॥ ७८॥ ७९॥ ८०॥
 ८१॥ ८२॥ ८३॥ ८४॥ ८५॥ ८६॥ ८७॥ ८८॥ ८९॥ ९०॥ ९१॥ ९२॥ ९३॥ ९४॥ ९५॥ ९६॥ ९७॥ ९८॥ ९९॥ १००॥

१४०

यविष्णोवतशास्त्रवैकृत्यारुलंतस्य रुवदावाग्यमरुम. ॥ दयसंयतिरुग्यापि. प्रितिपोवाविकीकि
 ॥ १॥ नकूनयकयदकी. सामवावैययन्नत॥ यथकीवाधुमभवत्॥ यथगव्यावित्तकृता॥ नवम
 प्रराजनसंस्कृत. कीर्तिस्यवित्तत॥ तद्वक्तृयाइकीच. तथयानत्समन्वित ॥ संपूर्णमयदात
 ततावाधुमभवत्॥ २॥ अंगवकीरुसोवर्णः स्थापयकामराजन ॥ दापयदुवववाया. मध्यम
 दापयसंधी ॥ अग्निकार्यकुरुवर्ण. यथादृष्टविधानत॥ ३॥ ४॥ ५॥ ६॥ ७॥ ८॥ ९॥ १०॥ ११॥ १२॥ १३॥ १४॥ १५॥ १६॥ १७॥ १८॥ १९॥ २०॥
 निदवगो॥ नवकुट्टनित्तानि. यितवस्यर्यितास्तथा ॥ २१॥ २२॥ २३॥ २४॥ २५॥ २६॥ २७॥ २८॥ २९॥ ३०॥ ३१॥ ३२॥ ३३॥ ३४॥ ३५॥ ३६॥ ३७॥ ३८॥ ३९॥ ४०॥
 राग्रहा॥ अननकगमारुल सर्वसोम्यारुवकिहि ॥ यथवैकृत्यवाडा. यदागकेसमन्वित॥ ४१॥ ४२॥ ४३॥ ४४॥ ४५॥ ४६॥ ४७॥ ४८॥ ४९॥ ५०॥ ५१॥ ५२॥ ५३॥ ५४॥ ५५॥ ५६॥ ५७॥ ५८॥ ५९॥ ६०॥
 ६१॥ ६२॥ ६३॥ ६४॥ ६५॥ ६६॥ ६७॥ ६८॥ ६९॥ ७०॥ ७१॥ ७२॥ ७३॥ ७४॥ ७५॥ ७६॥ ७७॥ ७८॥ ७९॥ ८०॥ ८१॥ ८२॥ ८३॥ ८४॥ ८५॥ ८६॥ ८७॥ ८८॥ ८९॥ ९०॥ ९१॥ ९२॥ ९३॥ ९४॥ ९५॥ ९६॥ ९७॥ ९८॥ ९९॥ १००॥

यासनवाङ्मयः सर्वान्कामानवाप्नुयात् ॥ कथंवाचिज्ञानमिच्छतः ॥ श्रावार्थंरास्त्रवाक्यम् ॥ इत्यादिनाम् ॥
 ॥ गीष्वाडवाचः ॥ यत्त्वयाकथितंयत्तुः ॥ युगनान्कुरुतेमरुतः ॥ तदायुषःस्वल्पमेव ॥ मनःशोकनहस्य
 स्मने ॥ ॥ यत्त्वयाडवाचः ॥ ॐ दमर्थमिहावाङ्मयः ॥ वृतावाङ्मयमहायन्त्रम् ॥ वलिष्ठंयत्त्वयावदस्मत् ॥
 क्रिष्यः संकटदीपसंपत्तौ ॥ बुद्धयुगावलिष्ठं ॥ आसीत्स्वप्रादिगः ॥ सकदादिनृपःपृथोः ॥
 गवन्नश्वमध्वानां मरुत्प्रकटुमत्सलं ॥ सुवर्गुवीर्यमकानां ॥ जगत्कृत्वादिज्ञातिवृ ॥ यथिव्याम
 श्रिदस्तीतिज्ञात्वा ॥ दोष्यन्ननकाचन ॥ वत्तश्चसमर्त्तकार्त्तः ॥ गमोत्थनरावालिच ॥ दलश्चवाङ्मय
 मध्ववर्त्तः ॥ यद्वाप्तोत्पसकम् ॥ स्वर्गगतःपुन्यजिह्वः ॥ तपस्तप्तावर्त्तदृश्यः ॥ वाङ्मयसंलाकत
 न्नावदायात् ॥ गन्धर्व्वसमागता ॥ गन्धर्वांतीमहावाङ्मयः ॥ मनयःस्मयमान्विता ॥ सुवर्त्तवदम
 तादहः ॥ सुवर्त्तवदिविज्ञातः ॥ सगमापीश्वमानसु ॥ हृत्कृष्णवाङ्मयसकम् ॥ मनीनश्ववसांरागां ॥ स

यंगुष्टः लिङ्गनाभसयार्थिवश्च ॥ पुनर्विमानमावृष्टः ॥ यथोनाकीनवाधियः ॥ स्रथकालनमरुता ॥ सन
 मानिरुषानवाधियः ॥ अवमृक्कसदावाङ्मयः ॥ वलिष्ठंनमरात्मना ॥ उवाचवचनैवदः ॥ वृतावाङ्मय
 कृत्यवाधितः ॥ अवमृक्कसगावाङ्मयः ॥ वलिष्ठामनिर्पणवः ॥ उवाचर्त्तनर्वदृष्ट्या ॥ वाक्यमगमदांमनि
 ष्टति ॥ वत्तदुमयदानेन ॥ रागवावाचतनरिः ॥ सन्नयदानयानेन ॥ सर्वकामैःपुनर्यितः ॥ सन्न
 र्त्तः ॥ यथावर्त्तमिगुवा ॥ वलिष्ठस्ययदानेन ॥ तत्त्वमावृष्टकृतः ॥ ॥ वलिष्ठउवाच ॥ स
 सीडाजापूर्वाकृत्यविनी ॥ तत्त्वतकीर्त्तितः ॥ सवाग्ध्वमधमावृष्टः ॥ यद्वाक्यवर्त्तनय ॥ ययतीतिदि
 नमरुता ॥ मृतसोजाद्रवीतुष्टः ॥ माधुर्यनिविनीतात्मा ॥ सार्वलोमानयोःगवतः ॥ स्वर्गजगत्वावेसा
 नदीतीव्रं गंगयां नीलवर्त्तः ॥ विमाननाकवर्त्तुन ॥ रास्त्रतायावर्त्तनय ॥ ददर्शवर्त्तकीदहः ॥
 यसकृद्विजसकम् ॥ इक्ष्वापकवर्त्तवाङ्मयः ॥ सहातागमवाचह ॥ तिलध्वनयदानेन ॥ घतध्वन

तात्तानास्वर्गमिकु मतिमिकु नार्दना ॥ माकीपितामहा वैव सर्वशुभकीर्ति ॥ ॥
 फनतय ॥ सत्यायासनयत्यनी सम्बन्धमूयाधित ॥ रुद्रकर्ममूनि ॥ कथयस्व महा
 नानस्वर्ग कृधयायीतिता ॥ आलीदिनावृत्तवर्ष ॥ स्वतावाजाम रुद्रल ॥ समहीमकला
 ३ पथी ॥ शिवायवमधामिक ॥ पूराहितमवाचद वलिष्ठगपताम्वर् ॥ ॥ ॥
 पथियामन्नदानु ॥ दाहिनकामिवेगुवा ॥ नान्यनकिश्चिदलन नलहासिममय ॥ नकि
 श्रवाभ्र ॥ लयासो ॥ स्वतावाजामहाय ॥ नानैजलैवादलस्या लनयाकदावन ॥ तता
 सलाकर्तापूया सर्वालीकावरुपिग ॥ नत्यनस्रवम ॥ ज्ञायनसिद्वयाधित ॥ दुम्ब
 निवेदमले ॥ अनेककठुयाजिन ॥ सर्वविश्वयकस्य तस्यावाकामहात्मन ॥ कृधयायीति
 रागा ॥ स्वताकपवर्ग ॥ आरुचमूरियगभ ॥ पूराम ॥ नर्मरुधन ॥ तथास्तिनिस्व

१४१

मरुता सनय ॥ सीतितवग ॥ स्वान्यस्त्रीनिलिरुनद ॥ वलिष्ठनप्राधसा ॥ तत ॥ स्वतकिवा ऊल
 स्वतावाजामहाय ॥ रुद्रवन रुद्रधरुद्रै मन्नदानमयायना ॥ नदलैमूनि ॥ दृल तनमा
 मरुमूनि ॥ किर्नकवामिवाजे ॥ कृधितस्यवि ॥ वस्तुकस्याधिकविद्विनादलमूयनि
 यत ॥ मन्नदलैत्यवाजान् साकमन्ननवाधिय ॥ ॥ ॥
 वाव ॥ सस्यकीकावर्णयन ॥ ज्ञायतनागसी ॥ तस्य ॥ सन्नवयाद्य कथमार्नमयानद्य ॥ त्रा
 यतीतिदिजातिस्था दलैगद्वियधन ॥ अनेतनकविदलै स्वल्पमदायथात्वया ॥ ततकाल
 गत्वावेसावि यथावाजनरवानपरा ॥ मसावपि कृधारुद्रा नवमवागतारुवत ॥ मर्यलाक
 वकीदलै तथा मूयवाहित ॥ हातावाद्यूलनाम जयनी जाद्रवीत ॥ तद्विद्वामाचमयून
 धतधनमनूकर्म ॥ जलधनश्च धनश्च वसधनश्च यार्थिव ॥ वमतयावदादित्य स्येन

दिविच्छमा ॥ नवमकुसुमा वाजा. तेषु नष्टेषु वा निति ॥ विधाने तिलधनश्च. तच्छुद्धिश्च नवाभि
 यागुग ॥ नासागधमयीतस्या. शिवागुधमयीतथा ॥ स्निग्धाकृष्णाजिनधने. वासादिवासित
 पय ॥ नूनमजायतमद्य ॥ यानमफवसांस्तथा ॥ कामसंदाययस्माकं. तिलधनद्विगुणित
 त ॥ सर्वविधानेन वादत्वा. तिलधनेनैतयाहम ॥ सर्वकामसमाधिमे. कुरुगनागसंगय ॥ ऊल
 स्तथा ॥ कामसंदाययस्माकं. तिलधनद्विगुणित ॥ गृह्णामिदवित्तांरुक्ता. कुरुन्वाथवित्त
 योहम ॥ सर्वकामसमाधिमे. कुरुगनागसंगय ॥ ऊलधनेनैतयेवह. कुरुधनेनैकल्यथ ॥
 ताहिम ॥ सावित्रीतावथइत्ते. नवकात्कामदारुवत् ॥ मृतधनेनैतयादत्त्वाविधानेनविचक्रु
 व ॥ संबानकामानपयकृत. निर्यासागतिदारुव ॥ सर्वगसर्वमाख्यात. समासाद्वद्विस्व ॥
 ह्दानींकार्तिकदये. सर्वनयनवाधिव ॥ वद्वानुसर्वसम्पत्ते. सर्ववत्तोषधीयते ॥ दवदानव

कार्तिकाद्वादशीदिने ॥ अथवापश्चदध्यानु. कार्तिकस्येव नान्यत ॥ यथाहितायगुवत्. दाययह
 कथितोक्तव ॥ न्नास्त्येवहितवाजने. समाफववदकि. लीभा. नकाददत्तमेतस्य. वद्वानुस्यावका
 रुव ॥ ॥ वाजावावा. विधिर्वद्वानुदानस्य. कत्वायामाकरागुरुव ॥ कालदहविषगीथ
 कस्यादचिनात्रम् ॥ ॥ वनिष्ठडवाव ॥ नवधृष्टसुतावाक्ता. वनिष्ठस्यवेद्विज ॥ वद्वानुवा
 स्यमधे. यन्नवालीबलकत ॥ सावित्राचेवगायत्रा. अष्टिनिर्मनिरिस्मरु ॥ नावदाद्ये ॥ स्रते ॥ सा
 वान. लक्ष्म्यासरुसनातन ॥ नीलामयकते. एव. रुवर्णतस्यकावय ॥ नमदेसस्यवेलाग. का
 सुवह्नुनिवदायय ॥ यीतात्मकगुणीवीर्य. नोयाहुर्मगतविधि ॥ मयगुणवत्कार्य. कास्यसक
 वकावय ॥ सकदीया ॥ समुदायि. सकतकल्यवर्गता ॥ नूनयासीत्ययाकत्वा. निपने ॥ तिलिपि
 स्यतयागुरु ॥ ॥ विरजान्तरुवन्माग्न. नागस्वन्तोदयमुय ॥ यथावद्वसविलाये. नवद्वयतथाहुवे

धनवाधिय ॥ धातुमयी धनं वरुणिवत्सकारव ॥ ॐ शुद्धमया ४ पादा दन्ता ४ यषम
 ५ वासिनी ॥ सुगन्धवासिनी कृत्वा यक्षवत्समन्विता ॥ सर्वोषधी समायुक्ता मन्त्रयुता ॥
 ६ कृत्वा ॥ ७ कृत्वा मिदवित्ता ॥ कृत्वा ॥ ८ कृत्वा ॥ ९ कृत्वा ॥ १० कृत्वा ॥ ११ कृत्वा ॥ १२ कृत्वा ॥ १३ कृत्वा ॥ १४ कृत्वा ॥ १५ कृत्वा ॥ १६ कृत्वा ॥ १७ कृत्वा ॥ १८ कृत्वा ॥ १९ कृत्वा ॥ २० कृत्वा ॥ २१ कृत्वा ॥ २२ कृत्वा ॥ २३ कृत्वा ॥ २४ कृत्वा ॥ २५ कृत्वा ॥ २६ कृत्वा ॥ २७ कृत्वा ॥ २८ कृत्वा ॥ २९ कृत्वा ॥ ३० कृत्वा ॥ ३१ कृत्वा ॥ ३२ कृत्वा ॥ ३३ कृत्वा ॥ ३४ कृत्वा ॥ ३५ कृत्वा ॥ ३६ कृत्वा ॥ ३७ कृत्वा ॥ ३८ कृत्वा ॥ ३९ कृत्वा ॥ ४० कृत्वा ॥ ४१ कृत्वा ॥ ४२ कृत्वा ॥ ४३ कृत्वा ॥ ४४ कृत्वा ॥ ४५ कृत्वा ॥ ४६ कृत्वा ॥ ४७ कृत्वा ॥ ४८ कृत्वा ॥ ४९ कृत्वा ॥ ५० कृत्वा ॥ ५१ कृत्वा ॥ ५२ कृत्वा ॥ ५३ कृत्वा ॥ ५४ कृत्वा ॥ ५५ कृत्वा ॥ ५६ कृत्वा ॥ ५७ कृत्वा ॥ ५८ कृत्वा ॥ ५९ कृत्वा ॥ ६० कृत्वा ॥ ६१ कृत्वा ॥ ६२ कृत्वा ॥ ६३ कृत्वा ॥ ६४ कृत्वा ॥ ६५ कृत्वा ॥ ६६ कृत्वा ॥ ६७ कृत्वा ॥ ६८ कृत्वा ॥ ६९ कृत्वा ॥ ७० कृत्वा ॥ ७१ कृत्वा ॥ ७२ कृत्वा ॥ ७३ कृत्वा ॥ ७४ कृत्वा ॥ ७५ कृत्वा ॥ ७६ कृत्वा ॥ ७७ कृत्वा ॥ ७८ कृत्वा ॥ ७९ कृत्वा ॥ ८० कृत्वा ॥ ८१ कृत्वा ॥ ८२ कृत्वा ॥ ८३ कृत्वा ॥ ८४ कृत्वा ॥ ८५ कृत्वा ॥ ८६ कृत्वा ॥ ८७ कृत्वा ॥ ८८ कृत्वा ॥ ८९ कृत्वा ॥ ९० कृत्वा ॥ ९१ कृत्वा ॥ ९२ कृत्वा ॥ ९३ कृत्वा ॥ ९४ कृत्वा ॥ ९५ कृत्वा ॥ ९६ कृत्वा ॥ ९७ कृत्वा ॥ ९८ कृत्वा ॥ ९९ कृत्वा ॥ १०० कृत्वा ॥

१४२

दायय रुकिमान्नव ॥ वदन्ता ॥ १ दववर्लीनि या निरुतानि यार्थिव ॥ तानि दत्ता निवेतन समासा
 २ सुवावका ॥ ३ य ४ यन ४ सकल ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

यक्षचक्रविःपार्क निखाऊयावकः॥ यवृद्धभर्मवृद्धः॥ लाकानुद्विधमानमाः॥ विष्णुवृद्धः
 पुलकः॥ यद्वायविजयायवः॥ सरसकाश्चनमयः॥ विदुषाऊवमययः॥ वरुद्धकीसविपुर्लः
 लेखः॥ रुमजालेःसूक्ष्मरितः॥ वीरुमृगगलकीर्णः॥ यकिसिधविवाजिर्नः॥ दिवाः॥ यथाधनः
 वृद्धांशुमानः॥ तावमुकागविस्वावाः॥ नगधनययानिर्नः॥ लेलाकावदसकागः॥ नीलाङ्गनय
 गायदः॥ लाहयाननमरुताः॥ निगरीखनदीनिर्वः॥ न्यायसः॥ यविथः॥ पूरुः॥ कयनीयेयमूद्ध
 वधः॥ उद्यतेविषगाहनः॥ द्वितीयमिवमन्दर्बः॥ मर्कसदृशनयनः॥ योवाहितवत्थलमः॥
 कीरुयसदृशः॥ रुययीकमुदानवः॥ स्पन्दनवाहयामासः॥ सधवालीककदमः॥ ध्यायनीकस
 वृन्दयाः॥ नृशायकोधजीजर्लः॥ सुवदकोष्ठनयनः॥ सधमीनः॥ यिकीकतः॥ त्वष्टात्वथवर्थधा
 यविविजामावीयवान्॥ विषविहिसूतः॥ ध्वजः॥ ध्वजककुलरुषितः॥ ध्वजमधः॥ पुगीकाः॥

स्त्रीधराधनविक्रमनः॥ किः॥ धनस्त्वत्तिमूरुवाः॥ किः॥ धनवृद्धवृद्धितः॥ नृवद्वेयमध्वसः॥ गरुमध्व
 वांशुमानः॥ स्वर्गीनूध्यायाधीः॥ दलनोष्ठकलभयधः॥ रुसुमिष्टतिदेत्यानाः॥ यमस्वसमरागरुः॥
 कवित्ववनायुयातावः॥ कवित्वयादवाहनाः॥ यकिनमुयवदेत्याः॥ रीषलविकृताननाः॥ नकयाद
 गार्हलनिधायाः॥ नत्वध्वसवयगवाः॥ तगदायविधेयः॥ निलामललपावयः॥ वाहुरिः॥ यवि
 गतघ्नीरिः॥ नगधारेयमूद्धः॥ मणलेरिदियालेयः॥ लेलेययविघायः॥ धिः॥ यष्टवलाहकग
 भघानीतमिवाङ्गनीः॥ नरुद्धदेयसदृशवाटः॥ गयकिः॥ लेलास्वदगायकलीः॥ वलवलायलय
 सुवाधमयिसैन्यः॥ विकर्तवेष्वर्णः॥ वृद्धादिः॥ ॥ महायवालापाद्यसृष्टिखिउदे
 नोवमहावलीः॥ सवलायनगः॥ ध्वजः॥ सनधययथाकर्मः॥ पूवृद्धययवताः॥ लाकपालः॥ स
 वसीयर्तः॥ सुवाववः॥ वरुलीः॥ रुमकसुयविस्कर्तः॥ दवगध्वयकोधः॥ वन्यागसदृशः॥

१४३

गुरुमध्यायथाववि॥ लम्बस्तुलम्बमया॥ चलम्बाम्बवत्खल॥ दैत्यवृद्धगतावाधि. मुनीरामः
महागुरु॥ अन्यवाजिगतास्तु. गुरुस्तम्बगताः यव॥ सिद्धवाद्यगताः अन्य. वगद्वयवसायव॥
भक्त्यादाद्विपादाश्च. शिवरु॥ यादकाश्च॥ ॥ आस्तादयनावद्गुण॥ कुरुवृद्धगताः ॥ दृक्
रु॥ यविद्याकावे. तर्कयनिस्मदवता॥ यालेख्येयस्वप्नेय. तामर्कगयद्विज्ञे॥ विकीर्ण
पलांरुक्कगले॥ सर्वतु॥ सर्वगनरु॥ नवीतदानवैसेनी. सर्वयुद्धमदात्कटि॥ दवगारिमूर्खीतस्त्री
गयालयमम्बदीर्घुः. ययत्नवामरुद्धवावराष॥ ॥ यत्नस्तुदैत्यसेनयस्य. विस्माव॥ कुरुनन्दन॥
द्विखीउदैत्यसेनयवर्णुनानामाध्याय॥ ॥ यत्नस्तुदैत्यसेनयस्य. विस्माव॥ कुरुनन्दन॥
यालय॥ सरुप्रदृक्॥ ॥ अमलीसर्वदवानां. मानुतारुसूवद्विषां॥ सेनयवाद्यवथंयाव्य. यन्त्रियव
प्र॥ ॥ दीकिमहि॥ सदनेय. वृष्णविरिबन्धितं॥ वरुविस्फूर्तिताद्धृते. विद्यद्विद्यायधय

गत ॥ रुचिर्वाभावसंघालिः ॥ सखाकृतः ॥ स्वर्गसंगमयातव ॥ दवर्ग्यनिनादिव ॥ सदायमय
 ॥ मनामानवर्गसा ॥ यः स्यन्दनवर्गाति ॥ युक्तामातलिनातदा ॥ बहुर्लः सांगवैयका ॥
 ॥ येन निखवायमे ॥ वावावितरुलाकावे ॥ कवेन लीलासदृश ॥ पादुवाङ्गुतधवल ॥ यवाल
 ॥ कस्य संस्मृतः ॥ यद्वलामलितयन ॥ रिन्नमवामिवाङ्गुव ॥ यकवाकससैन्ये ॥ युक्तामा
 ॥ दापोनिबद्धत ॥ विमानथाधीधनेदा ॥ विमानयष्यक स्मृतः ॥ सवाङ्गवाङ्गुगु ॥ युक्ता
 ॥ वाङ्गुदकि ॥ वरु ॥ यधिमयक ॥ उरुवनववाङ्गुन ॥ वरुदिङ्गुवत्वावा ॥ लाकपालाम
 ॥ नातिगामिना ॥ धिययाद्वल्यमानन ॥ दीप्यमानेव वामिनि ॥ साम ॥ त्वगुथागति ॥ स्यन्द
 ॥ लेनिवाङ्गुदिङ्गुव ॥ नगकायाद्वितवर्थेन ॥ नेनस्यतवलकर्य ॥ अतिधामीवववामि
 ॥ साम ॥ सख्यमयवर्ग ॥ दहगुद्धानवा ॥ साम ॥ हिमपाववदस्मृति ॥ यः पाव ॥ सर्वरुतानी ॥ य

२४४

॥ वमीवर्ग ॥ समेवगगायस्य ॥ नित्यगीतिरुदीर्यत ॥ यवर्द्वरुमरुत ॥ वदीत्योवगवीविता ॥ यमाङ्ग
 ॥ धर्मेदेत्यान ॥ यतिलासदक ॥ मन्नादवगन्धवा ॥ विद्याधवगलेस्मरु ॥ विकीयप्रपिलिङ्गु
 ॥ यः ॥ वाफेनिनादिन ॥ यवर्गताविलिता ॥ नि ॥ नगले ॥ विययादये ॥ उयगसु ॥ सखगल ॥ य
 ॥ वेवस्यङ्गगत ॥ यः ॥ सर्वथानि ॥ समधूला ॥ रुवाङ्गुदसंस्मृतः ॥ रुम्यापावामरुतात्मा ॥ सा
 ॥ वरुचकगदाधव ॥ सर्वेनालम्बामरुगी ॥ सर्वसुवविनालिनी ॥ कवदकालीविपुला ॥ नकका
 ॥ दीन्मरावल ॥ सकथयधमसुर्व ॥ द्विङ्गुङ्गगङ्गुने ॥ यवनाधियसंज्ञा ॥ गङ्गुङ्गालिनी
 ॥ ॥ दवासुवविमदेष ॥ वरु ॥ दहविकर्म ॥ मरु ॥ दहमरु ॥ स्या ॥ वरु ॥ दहगल ॥ वि
 ॥ सा ॥ रङ्गावगङ्गुन ॥ मलिबलनरास्वर्ग ॥ पकायचावपगार्ग ॥ मरु ॥ दहवलीलय ॥ यग
 ॥ ॥ कङ्गुवङ्गुविकर्त ॥ मरु ॥ कायनिकर्त ॥ अरु ॥ वरुङ्गुमीमान ॥ वेवकीसमवविङ्गु ॥ स

वर्तुयर्तुवयूषा. सर्वर्तुश्वववाकर्म. ॥ तमववेदवगता. मनयव्यसमाहिता ॥ नीतिरि ॥ यवमैता
दववाकविवाजिर्त. ॥ वन्दयकाविचूर्ण. यद्वायसमवर्तिर्त. ॥ यवताविवसंधार्ष. स्रष्टदीफद्रुत
समवर्तिर्त. ॥ स्वस्वमुदवर्ण्यः ॥ ति. वृहस्पतिवगायत. ॥ स्वस्तिदत्तवर्ण्यः ॥ ति. उवावाक्यमादव
ता. ॥ दानवा ॥ देवता ॥ साध्व. नानापरुवणाद्यता. ॥ समयध्वतदेवेत्य. यवताः ॥ वयव्वेते ॥ सूव
वत्ये ॥ यवलिर्तव्वालेत्य. यवादिर्त ॥ ॥ उन्नदहि व्वेङ्गले ॥ यागदत्तस्ममनत ॥ दीपमानेति
मरुवद्धाव. दवदानवसंकर्त. ॥ उगतस्मम्यजमर्त. यगसंवर्तकायम. ॥ स्वदत्तमूके ॥ यविद्य
रिद्धानवेर्द्धितकालिरि ॥ विषद्ववदनादवायय ॥ कर्तिययामृध. ॥ तव्वल्लयमथितादवा ॥ य
द्रुर्त. दवानावतासंरुव. ॥ कादितागवजालेत्य. निर्द्धित ॥ समवद्धता. ॥ यविष्टादानवीमायां न
द्योवान्. कित्वाककलगतान्तावान्. ॥ नकादेत्यवर्तधार्त. विववतावद्धतावद्धः ॥ सदेत्ययमूर्व

दावबुधना. दवानां वाहनानिच ॥ दावतमसा विष्टा. यवकृतस्य तजसा ॥ मयाया. होर्ध्विम्कस्तु. यनव
 लवच्चसः ॥ उर्वतदानवगणा. श्चिन्नयकां वारुन ॥ ततः पृथगिदेष्यदा. उकार्धुववर्धुवः ॥ दानवन्दा
 जननी. लिङ्गामोर्ध्ववद्विना ॥ सातदातदामोया मयविकल्पिता ॥ देवश्च देववपुषः सद्यस्तस्य
 लङ्ग ॥ तदद्यमानाः सद्यश्च. वद्विनानष्टवयंतसः ॥ जम्भस्तवकिर्णदवाः सतपाः सवलेषितः ॥ स
 वद्विषेर्गणिकि. सपस्तयेसदाकृत् ॥ अर्घः सपूर्वतजस्वी. ददत्तावद्वत्तागुलेः ॥ ततयेतमिवादित्य
 दानवादानवव्यवः ॥ अष्टविक्लाययामास. पूषावमतजसा ॥ दुर्ध्वद्वयस्तु. ववर्धधर्मसंस्ति
 कीमाववतमास्तु. क्लृप्तमवानवरुत ॥ वद्वनिविपूलागलिः मूनीनां रावितात्मनां ॥ उवद्वर्धना
 ॥ ४४ पञ्चायति समधूतिः ॥ तत्पुवर्धससंभय. वर्धयात्मानमात्मना ॥ त्राधरुस्वाङ्गितनजा. द्विती
 दम्बवीत् ॥ यथायैविहिताधर्मा. मूनिनीनां गव्यतः पूषा ॥ आर्षदिकवर्त्तकर्म. वन्यमूलरुत्ता

४ यवमैतानि ॥ कुङ्कुमगुणधरं ॥ तैवैववत्सलस्यैवैवस्वतयवः ॥ यितुवाञ्जयविक्रिर्क
 यदीफडतागर्न ॥ विष्णुर्हिष्णुः स हिष्णुः ॥ गाङ्गिष्णुः स हिष्णुः ॥ वल्लवयल्लवर्कः यद्वाय
 वायुमादयः ॥ तायविलायस्ययः ॥ गुमूलविगुणतदा ॥ स्रवाणमस्रवाणः ॥ यवस्यवञ्जयवि
 वृते ॥ स्रवास्रवाणस्यसर्कः यद्धमल्लवर्कः ॥ धर्माधर्मसमायर्कः धर्मनाविनयनका ॥ तता
 यमानेधिमूलने ॥ सीयतहिष्णवावर्कः ॥ वाधेर्विष्णवमानेधः ॥ पाद्यमानेधमूद्रवे ॥ तद्यद्ध
 के ॥ यविद्ये ॥ विष्णुर्कः यववृते ॥ दानवाः समवयद्ध ॥ दवानिन्दयवागमान् ॥ तवद्धमानावलि
 तादवाः यविद्येरिन्नमस्तका ॥ रिन्नावस्कादितिसर्गः ॥ सस्मिन्नयद्धनवालेम ॥ स्रग्ववर्कव
 मिमायां नलकस्तविवष्टितं ॥ तस्मिन्नितमिवागति ॥ विष्णुसमष्टितं ॥ देव्ययवकतान्
 यवमूर्खगन्ता ॥ तद्दानववर्त्मकः ॥ तामसनात्मकालन ॥ तमास्तमथाकवा ॥ अन्यान्यै

१४३

सुयन्त्रवकः स्रवाणमा ॥ विद्वानिदित्यसैन्यानि ॥ स्रवादामचायातयन् ॥ तयध्वस्तविर्मल्लव्य ॥ तमसानी
 दानववर्द्धास्यैव ॥ तमास्तमथाकवा ॥ अथस्रग्ववर्कः ॥ यवस्रग्ववर्कः ॥ यवस्रग्ववर्कः ॥ यवस्रग्ववर्कः
 सद्यस्तस्यवर्द्धा ॥ मायोमीर्विसमासाद्य ॥ सर्ववदिवीकसः ॥ तज्जिवकद्विषयः नीतांशुसलि
 यितः ॥ सैतफामाययासैन्यै ॥ रुन्धमानाद्यदानवै ॥ वादितादववाञ्जन ॥ वरुणवाक्मववी ॥ यवा
 मिवादित्यः तयसाङ्गदत्ययः ॥ डयतस्तुम्निगत्त ॥ दिवादवर्षिर्हि ॥ सद्यः ॥ हिबध्यकलिपू ॥ यव
 मस्यैव ॥ अथिवत्येव ॥ रुगवान् ॥ श्विनमूलमिदं कर्तुं ॥ उर्वरुममग्नः ॥ तस्मिन् ॥ नकीकवनमास्तु ॥
 वद्वर्कानितिवृति ॥ विविकानिवतानिव ॥ उर्वरुतवसर्वेषु ॥ यवमनासिकावर्णः ॥ रुवान्सूतयसा
 जा ॥ द्विगीयाकवर्तन ॥ सववमकासनिहि ॥ मनिममस्रग्ववर्कः ॥ नगैदरुमविगर्णः ॥ वरुन ॥
 लल्लुलाष्टितं ॥ वद्वथानोयस्तस्य ॥ वाद्वल्लस्यानूवर्त्तिनः ॥ वद्ववर्षसूत्रविर्गः ॥ वद्वल्लपिसूत्राल

य ॥ जनानां वृत्तयस्मिन् ॥ अगृह्यमवाप्तिन ॥ अस्माकी वास्यनिर्वृत्तिर्विलास्यनिवासिनां ॥ अथ
 तिष्ठतावते वापि स्रु ॥ कवे ॥ वदन्त्यर्थं यवस्तुत्य ॥ सायं या नित्यं वागर्ति ॥ वदन्त्यर्थं वचनोत्त ॥ अथ
 सामानसी पञ्चा ॥ येद्यस्मिन् तयसर्वीर्यं ॥ अस्माकी विदितात्मनां ॥ स्रुध्वमानसा ॥ पूरा ॥ साक्षात्पत्यन
 रुनिर्कये ॥ आहर्तसहि विवर्त्य ॥ असहि विवर्तत ॥ वायुदीपो नवात्मोष ॥ अतस्तुत्यागमवधौ
 यो ज्ञापयत्यनविधिना ॥ दिविन कृतमिव यज्ञो ॥ उर्वस्तुत्यसा विष्टा ॥ निवर्त्य मृदुतागम ॥ ममचे
 रुनाकांकी ॥ पूराग्नि ॥ समययत ॥ उर्वस्तुत्यमृ विनिर्कये ॥ और्वानामानुक्तानुल ॥ दिधिर्गु विवलाव
 त ॥ यरुक्तं दिगन्तम ॥ शिदिवावाहिरिद्वाला ॥ हौरुमानादिगण ॥ निदरुन सर्वरुतानि ॥ वरु
 गस्त्यदाकवे ॥ अस्याथ पत्यविषय ॥ कविष्ठास्तानमरुम ॥ तस्यमत इष्टयुग ॥ अतस्त्वदताम्
 दातीरु ॥ यवमानुग्रहायवे ॥ पुरातकालं सीयाध ॥ कांकि तय समागम ॥ राग्नर्वीतयिग ॥ पूरा ॥ व

वन ॥ वीर्यं तुल्यमहो जस ॥ ॥ वदन्त्यावत ॥ वरुवामरुववसति ॥ समुवेरु विद्यति ॥ अगृह्यमा
 ना ॥ मेकवाहुर्युगक ॥ सहितो विव विद्याम ॥ वानि ॥ पूराकवा विव ॥ यथो निवक्तु कालं ॥ सुलिल
 लमृदुल ॥ यविवर्तानु न्नैव सुखी ॥ यविष्टाव ॥ यविर्गम ॥ यतिपाद्यतता वदन् ॥ तसर्वचमरुवय ॥
 और्विष्टा तसर्वीर्ग ॥ वाक्मगतमवाचरु ॥ यज्ञायति यतिर्वदन् ॥ लोकानां ययितामरु ॥ रगवन्किमिद
 वस्य ॥ रुवर्त्येवमहावग ॥ रुवर्त्येवमहावग ॥ रुवर्त्येवमहावग ॥ रुवर्त्येवमहावग ॥ रुवर्त्येवमहावग ॥
 नृगृहीतामि ॥ यस्य गदगुनमरुतान ॥ नास्ति तव वसानन ॥ सहसा ॥ नस्तुवग ॥ तथैवमायां सगृह्य
 विविनिर्कये ॥ सनक्त्यात्मयक ॥ यवकति ॥ अथा इष्टिषमायादा ॥ दंवेन पिडा सदा ॥ और्व
 पायाद्यस्य यवादरु ॥ स्रुष्टाय नैवत जसा ॥ यथेवापतिरुक्त्या ॥ कर्तुव्या रगवानसुखी ॥ दीय
 माया मगतिरु निष्ठा मि ॥ तस्य सादान्नसंगय ॥ अथमस्ति ॥ तसिद्ध ॥ लोकसिद्धावर्द्धन ॥ सदिद

मी ॥ अथ रूपावायुका दन्तमुखलिनस्तथा ॥ अस्मत्कृपादगतया ॥ येषमकृत्याव्यय ॥ नततयसि
 पोच ॥ अथ स्यादष्टमी ॥ कदावा ॥ कवर्मयाग ॥ त्वयरावविषयय ॥ तद्वयमनसासृष्टा मन
 जायत्यनकर्म ॥ मनसानिर्मिताथानि ॥ सगानचतयसिनी ॥ यदिदधर्मलवार्थ ॥ यथाविनि
 गमवृक्षा ॥ दावयागमिवासस्य ॥ यममात्मनूवृद्ध ॥ नवमात्मानमात्मावे ॥ द्वितीयजनयिष्यति ॥
 ॥ ममचेकनदीरुन ॥ सूरस्यवतधविर्ण ॥ तस्यावृक्षसदृशित्वा ॥ कालमानचन्द्रधन ॥ जगताद
 रुविवलाकासी ॥ यस्तुयवमकापन ॥ उत्पन्नमा ॥ पावावे ॥ यितर्वदिग्धयागिना ॥ कृधमवलिगता
 तानि ॥ वरुधसामरानल ॥ अतस्मिन्ननववृक्षा ॥ मुनिमर्षसमागत ॥ उवाचवीर्वातपू ॥ मूपाग
 ववदताम्बव ॥ ॥ उवाच ॥ धन्यास्मानूच्छीतास्मि ॥ जन्मतलगवान्निष्ठु ॥ मतिभर्ता द
 त ॥ पू ॥ केरुष्य ॥ पायनसूख ॥ कृपास्यनिवास ॥ स्या ॥ शङ्कनीयकिमात्मकी ॥ विदधस्यथरुग

१४३

रूपादमासनियत ॥ विववाविमर्यद्वि ॥ तद्वृत्तिसुवयस्य ॥ विलिष्टानिलयवय ॥ ततायगनकृता
 ॥ सलिलोणीमयाकृत ॥ दहन ॥ सर्वरूपाणां ॥ सदेवास्त्रवकृता ॥ नवमस्त्रितितस्याग्नि ॥ संहतवा
 रुष्य ॥ उवाच ॥ स्यान्नयरावृक्षा ॥ असागतिमयासृता ॥ हिनत्यकनिपुष्ट ॥ तदातन्मदददुनी ॥
 वन्किमिदं वृद्ध ॥ सदृश्लोकसाक्षिकी ॥ तयसातमाने ॥ प्रष्टा ॥ माने ॥ प्रष्टावितामृष्ट ॥ अदृष्टुगव
 यत ॥ येवानाधनेयति ॥ यदिसीधमूनि ॥ प्रष्ट ॥ तथेवस्यात्यवाजय ॥ ॥ उवाच ॥ धन्यास्मा
 तायांसंगृष्ट ॥ ममयुगलानिर्मिता ॥ निविभनामग्निमयी ॥ इत्यर्णववनेवधि ॥ नवतस्त्रस्यवकृता
 दा ॥ उवाच ॥ निर्मितायुर्व ॥ पावकनेवसूनना ॥ तस्मिन्सद्वृत्तिर्देव्य ॥ निवार्यलानर्नय ॥
 वी ॥ दीयतामनखागक ॥ तायथानिर्विनाकवः ॥ तनाहंसदसंगस्य ॥ यादालिचिसमावृत ॥
 ॥ सीदिदगप्रत ॥ साम ॥ ययासिनिवायुध ॥ गच्छसामसद्वृत्ति ॥ कृपागधवस्यवे ॥ तस्मा

सर्वविनाशाय जयार्थं शिदिबो कसी ॥ त्वमनर्पुथिवीयस्य श्रुतिषामपि च ॥ सर्वलोकास्य
 द्विरुवाच कः सागवस्य च वासुदेव ॥ यविवर्तमहाबाहो गल्लङ्गगतिशायक ॥ लोककृत्यामर्षित
 श्रुतिषामपि विस्मृतिः ॥ तमः सात्साद्यमहसा शसस्यापि खिलं जगत् ॥ त्वत्तान्मूर्तिमसृज
 यायानि ॥ सोम्ययानि ॥ समूर्तिमान् ॥ नीतां तु वमता धीवः स्वयत्नः ॥ त्वत्वाहनः ॥ लीकीलि ॥ क
 कर्तुमहात्मनः वरदानवदूयित ॥ असुरस्यासुरीमायां जायां दद्यामस्यैव ॥ ॥ सा
 लं ॥ नृतेभ्यो नीतानि दध्मं यत्स्वस्वदिमवच्छिन्त ॥ विमायां विमदां विव दत्तसंघान्महाहव ॥ त
 त्महो ॥ गोपालनीतां तु धुवो वरदानं महावली ॥ जघ्नुर्दिमया ॥ यो नयानेन दानवा
 धुवो ॥ गाल्यामाप्तावितं सर्वं दानवाः समपयन्त ॥ जगन्मूर्तिकाभादः ॥ एकद्वे विवसेवर्त ॥
 नीताम्बुजलनिदध्मः ॥ यालोच्यसीदितामले ॥ नलकृत्स्नलिर्तदेत्या विजिनस्काहं वायव्य ॥

वायव्य ॥ तेषां कुदि विदित्यानां वियतनि पुरा निव ॥ खगमानि विमानानि ॥ ययतन्त्यतनि यु
 विदानवः ॥ सल्लोलजालवितर्गः स्वप्नसंघातहासिनी ॥ यादवात्कटकूटाग्रं कन्दवाकीर्ण
 वानमयजीवर्यः ॥ नैगः कवी वावली ॥ मायान्तदधस्तथा ॥ त्र्यम्बलिभ्यसंघने ॥ किञ्चिद
 वीधेर्वर्तविव ॥ अम्भयहवदानाधि ॥ निलारिद्विगीकृतं नावबद्धीकमगले ॥ द्रवो दृष्टतक
 दाधर् ॥ सहिसैयुगतः ॥ शीमान् नीलानां सम्यकल्पय ॥ सहिष्त्रत्वा जगत्सामी ॥ नक्का
 कामस्तदाहविशातगारुगवतादृष्टो ॥ बलायावकमावर्त ॥ यादितो विष्णुवाचन ॥ तोमायां विपय
 रूताननागद ॥ शानलानिलसैयुकः ॥ शानिलावानलाकूलः ॥ दत्तसंघो जघ्नुर्दुक्ता ॥ यगन्निदि
 उन्नावनलानिलो ॥ रुम्भाच्चयवदतयः ॥ ययतन्त्य तत्सुव ॥ दानवानां विमानेषु ॥ निपतत्सुख
 गदाधव ॥ यसन्नेष्वेदं दत्तं लोकां मकवाधव ॥ सैव दत्तं सुदवध ॥ साधुसाधिवृजल्लिष ॥

विलासकस्य धर्मल. वथनाम विदेवर्त ॥ त्वया समानलाकस्मिन् विद्यतलिलिवायुध ॥ कयव
 प्रामर्शलक्ष्म. गवाकलिलिविग्रह ॥ नविद्व ॥ सामदेवादि. यनलकोशयलय ॥ त्वमादित्ययथापूर्व
 मिसुत. श्रुतिषामधियः गती ॥ अपितकालयागत्मा. ॐ श्रुत्ययवसावाय ॥ डाषधीनः कि
 कीलि ॥ कांतिवपुषा. त्वसाम ॥ सामयायिना ॥ सोम्यस्त्वसर्वरुतानी. तिमिवद्रुस्त्वमृकवाह ॥ तद्
 ॥ सामडवाव ॥ यमविदसियुद्धार्थ. दववाकववपद ॥ नकवर्गमिलिगिर्. देखमायाविकर्ष
 गुरुव ॥ तथाहिणीकवानुसृष्टा. महिमाहिमधुपूय ॥ वष्टयानिचतानद्यावान. देखान्मद्यन
 यदानवान ॥ दावसुनाथे समन. तोयागहिमयाधिनी ॥ मृतचक्रवर्गकि. कुद्धाविवमृज
 वसवर्त ॥ तावद्यगावसुनाथे. नर्गकववृक्षवृक्ष ॥ तामायासमापयतु. दवदतयनिमित्ती ॥
 गाय ॥ नीर्गसुसहितासु. देखा ॥ सर्वहिमावता ॥ हिमाहासितसर्वांग. निरून

१४१

यतकिच ॥ तान्मागसह प्रमर्थित. कादितानुगीतवज्जिना ॥ मयाददर्शमायावी. दानवानदि
 दवाकीर्णुकानना ॥ सिंहवाघगजाकीर्णु. दहलिद्ववृष्टिका ॥ निरुद्धदवसर्वासा. दान
 ॥ किंवदवगलनन ॥ सोम्ययनुमदधना. क्रमपवतसिकटात ॥ अरुवद्धावसर्वया. यधि
 दृष्टकचन ॥ सरुयीरसधनर्व. रुद्रपदवगविल. ॥ निःशयत्तमवानीकी. वद्धयित्वाग
 ॥ नक्काधगदाधव ॥ कालरु ॥ कालमयारु ॥ समकीकालमाहव ॥ दवासुवाविमर्दन. ददु
 मायाविपयवर्ष ॥ तास्यामृदुनवगसा. वरुद्धांयमिहादव ॥ दग्धसायावर्तीमाया. रुग्म
 यगनक्षिवमृक्ति ॥ वायु ॥ सधावितसु. यथा ॥ नसुसानुग ॥ वरुद्धानिवानीक. की
 पतत्सुखमकत ॥ बालसुभयविद्वष. कतकर्मसुपावक ॥ मायावधयवर्ष. सुयमान
 लिय ॥ ययादग्धक वस्यस्य. देखानाश्रयवाजय ॥ दिरुसर्वासुगुहाम. पवर्द्धधर्मविस्म

वं ॥ अथावलुचक्रमसि स्वकावलेदिवाकन ॥ यवृल्लुचलाकषू शिषूवाविशवभूष ॥ अरिवन्दन
 वेषू दिक्कसम्यागवालिषू ॥ रावतयामिसिद्वाना मरावगवकर्मणि ॥ देवयक समेदिन देवयक
 हात्मव ॥ लोकयवृल्लुधमेषू स्वधमेषूधमेषू ॥ यडावकलयकेषू गाऊमानिषूवाऊम ॥
 उन्मवविमललाक तायाऊयगुतक्रिया ॥ पूर्वदिश्यर्यगुत्ता मावताग्निकर्ममह ॥ कालनम
 दिपतीका ॥ मडावडातुमरुत ॥ गतपुरुवलोदय ॥ गतवाइडातानन ॥ गतलीमिस्तिग ॥ गीम
 ॥ ४४ सीदष्टोष्ठपूठानन ॥ गलाकाकनविस्माव धावयनिपुलीवय ॥ वाइरिस्तुनयनवामे क्रिय
 की मन्दवादयवर्चस ॥ दिधकलेमिवायानी मन्वानदवगलामे ॥ गऊयनसवगलान कादयन
 गुलियवर्च ॥ उक्तिगनाग्रुहसन दकिलेनवपुष्पाता ॥ दानवानदवनिहान नरुष्टगुति
 वायव ॥ साखूकुर्यपनपादो मावते ॥ पूविगामव ॥ षकामदसमीयुद्ध गंसयनसर्वदवता ॥ स

अथविद्याधवेदवा ॥ सर्वगकयूवागमा ॥ कालनमिनमायानी दृष्टाकालमिवायव ॥ दानवानां
 वगर्गदृष्टातदानवायव ॥ उरुस्वरूपविष्मना ॥ यीत्तामृतमनुरुम ॥ वीतरयादृष्टा मयागावप
 ॥ सवमधगगल्ला वुरुधर्यविधवता ॥ यधर्गवारवस्यी कि दानवकालनमिनी ॥ यउस्वरुमय
 रुच्य रुयमीवधवीर्यवान ॥ विषविहिसुतस्वग ॥ खवलन्वावरावधि ॥ अविष्टावलिपुगध कि
 सिस्तिवदानवा ॥ दानवा ॥ कतिनाऊम ॥ कालनमिनयद्वग ॥ गगदालि ॥ सुगुर्वालिस्मथचके ॥ यवध
 वली ॥ लिन्दियालेधयविद्ये ॥ सिगवालेस्मथयसे ॥ घातनीलिधगुर्वीलि न्दालिधतथेवच ॥ य
 मुक्तिग ॥ गुङ्गनकुललिहाने विसर्पिलिधतयके ॥ वडे ॥ पुरुवगीयेय दीयमानेयतामव
 सने ॥ गतयवस्वगतदा कालनमिमडाहव ॥ सीदीफलकावेषवा देव्यानावूधवमः ॥ धोर्निम
 स्ते ॥ कष्ठाया तयमावन्दसूर्यया ॥ वायवंगेवगीसीम्या तावागलयताकिनी ॥ तायदावधवसन

अतिवचनमूलोऽहं दूयमानरुतागन ॥ यस्तु लोहितवद्वेषु स्वर्गार्थदर्शयस्तु ॥ लाकयालवस
 देवयकविषीदति ॥ शिवादविग्रहयक सधर्मयादविग्रह ॥ अयावकमहद्वान वरुमानमे
 याऊरु ॥ यस्तुनसर्वलाकयु लान्तमसिदानेव ॥ अग्निमावृतास्तस्मिन् पुरुषवलाकमेलि
 कालनमीतिविख्याता दानवपुत्रदृष्टे ॥ राक्षसाकवमूकः सैजितारवर्णादृष्टः ॥ मन्दवा
 कितृणीमानः गतर्गुणवाचर्त्त ॥ ककुमरुतिर्सेवकः निदाद्यवृषवावकः ॥ धूमकल्लोविष्म
 मेः क्रियनयेष्वा महीधरा ॥ उद्भिन्नमखनिष्ठमैः दृष्टिर्मतावलाकान् ॥ तीर्थगमयतवका
 कादयन्वेदितादग ॥ सर्वकालतडपित दृष्टमेषमिवक्रित ॥ सगलनाकायवता विप्लवा
 कृतं निधुर्व ॥ तैकालनमिसमन द्विधतकालनमिना ॥ त्रिविक्रमविक्रमनी नानायतामि
 देवता ॥ समयिवान्मरुदल यविक्रमकमावला ॥ कालनमिर्द्वेष्टेष्टः सविष्णुविवमन्दव ॥

१४५

तानवानां रुयिषीषुः कालनमिर्महासुव ॥ यवद्वेष्टमहागजा कल्याणकलदायथा ॥ तैरुलाका
 मयागावप्रागमा ॥ तावकामयसंयमैः सगर्तजितुकामिनः ॥ वज्रवाधुधनगता दानवायककादि
 रुक्तमयास्यासु मूखायद्वयवसमा ॥ तैरुसर्वरुयत्यका दृष्टायाद्वमयागताः ॥ मयस्तावामवा
 र्त्तः किंल्लवस्केल्लेवव ॥ स्वर्गनृधमवयकः वक्राधीमहासुव ॥ यगिरुविदिनसर्व तप
 ॥ यववधे ॥ कालकम्येष्टमृगलेः कृपनीयवमृद्वेष्टा ॥ अस्मिन्निधायसदले सुथालेलेष्टदा
 लेवव ॥ यलेयनेष्टनिर्मके मोगलेनयताडिते ॥ दार्किन्धायतपीनालिः ॥ पातेष्टपातेष्टम
 त्रिगामवेष्टा ॥ विकालेवसिलिस्कीकुः ॥ गृलेष्टनिगितनिर्मलेः ॥ देवेष्टसीदीकमनयेष्ट पण्डीतनना
 ॥ योर्निमीलितसर्वल्ल निदाद्यवास्तुदानध ॥ दवतानामयिवम मृमदष्टकपालिता ॥ उत्पत
 वद्ववसना गहनकगहासिनी ॥ तयोसमयदानीकु वरुववसमानम ॥ यावापथिवाधय

धायागः स्यादसुरासुराः॥ पूर्वोपवासासंनद्धाः सागवात्यामिवाचदा ॥ तासां ववासां दृष्ट्वा ॥ स्व
 नदध्मस्वनकः॥ सर्वगुववसंवेव ॥ दिगन्धसमयवयन ॥ द्याघाततलनिधाधि ॥ धनूषानिर्दि
 त्येव ॥ वरुणवर्द्धिरिवर्द्धि ॥ द्धमन्यययत्सवः॥ दवानामेगनिधावा ॥ यविद्यायादमायेधः॥
 तासां यविधां दुर्गकवि ॥ निरुधिवततावधे ॥ दुर्गनेधविमानेध ॥ गजेधसदयकृतिः॥
 रुद्रिवयथाः केवि ॥ कविस्मितावधे ॥ सेवाधमन्यसंवाय ॥ नलकृष्यलितुं वथा ॥ अन्योन्यमन
 न्यविनिक्तिना ॥ वकीवमर्ततायधि ॥ कृवकृनानासदृष्ट ॥ जलदानासमागम ॥ तदसुमसुयधि
 द्या ॥ दवायधविवाजिताः॥ अन्योन्यगववर्धन ॥ युद्धइदिनमावरी ॥ नतस्मिन्नवकुद्धः कालनमि
 लनिवर्द्धिनः॥ गभेरुगविधिर्मरुथ ॥ विनियदुर्वलादकाः॥ काधनिधसिनसुस्य ॥ कुमदस्वदव
 वधुसस्यवाहनः॥ पर्वतादिवनिक्ताः॥ यश्चस्याव्ययनगः॥ सासुजालेवद्विधे ॥ धनरिः

अमलालसभा ॥ सल्लदयग्रसल्लोलः साक्रान्भूनिवाचलव ॥ दुर्गवगपमयिते ॥ दुर्गलेलाग्रयाव
 वावरो ॥ नलकृष्यलितुं दवाः कालनमिदतायधि ॥ मृष्टिरि निरुताकवि ॥ कविचविदलीकत
 ना ॥ नलकृष्यलितुं वनाधि ॥ यत्नकदुर्विततसः॥ तनगके ॥ मरुद्राकः ॥ मरुद्राकः ॥ मरुद्राकः ॥ मरुद्राकः ॥
 निवायावः कृतस्वन ॥ विवालावकृष्यलितुं ॥ वलवेधवकृष्यलितुं ॥ वविधे ॥ कामनूयित ॥ विलयनल
 वस्तुसुसत्याध ॥ रीगसादिगमादिग ॥ सलाकयालानसंयध ॥ कृत्वातयाश्चकर्मन ॥ दिदृसे
 श्रीसामस्य ॥ तवाप्यविषयमद ॥ चालयामासदीफा ॥ द्धमदवात्सरास्कर् ॥ सयानश्चस्यवि
 जित्वा ॥ वकावात्मवधनूर्ग ॥ समुदात्ससमानीय ॥ ससर्वाः सवितावला ॥ वकावात्मसुखती ॥
 ससृजनीः ससृजनीः ससृजनीः ससृजनीः ससृजनीः ससृजनीः ससृजनीः ससृजनीः ससृजनीः
 गाः वकावाधदानवः॥ यावमध्यास्तितस्तान ॥ लाकानां यरवायमः॥ नैदुष्टवदस्यगत् ॥ दवाः

॥ स्वयं वदन् वदन् वदन् ॥ वनायायि वतीयायाः पृथिव्यायायि यथानगाः ॥ समाजघ्नसुता रुबी. लीखा
 षानिर्दिष्टानि च ॥ इन्द्राणीनां निनदगाः देव्यर्मातद्दधेः स्वनः ॥ गन्धान्यमलिमिव वृ. सुकृत्यनः यव
 येषां ॥ निस्सिंहा नमः इन्द्रः सख्यः गदागुर्वीत्यदानवो ॥ गदानिघाते रंन्मनाः वाल्मेयिकुलीक
 कृतिः ॥ नवीनधर्माः कुमूलः सगद्यः सवदादिनीः ॥ नरान् उन्मानयिष्यन् रस्य जलदस्वनः ॥ व
 र्णान्यमन्यममवः दाक्यामक्रियादीनिताः ॥ सदादमां सवन्तः ऊर्ध्वस्योसिधर्मिताः ॥ अस्मै व
 मसुगधिर्नः क्रियाक्रियगताविलीः ॥ दवदानवसंघर्षः सिकलीयद्वेमावर्गः ॥ तदानवमहामे
 कालनमिः सदानवः ॥ व्यवहृतसमूहोद्यः पूर्यमानो वाम्बुदः ॥ तस्य विद्युन्मृगापीडाः पदीपा
 मदस्वदवविलः ॥ साग्निः स्फुलिङ्गः पतायाः मखात्रियपुरुषविविधः ॥ तिर्यग्द्विभङ्गगगनः व
 ॥ दनः इन्द्रविद्योवयि ॥ दिव्यमोकोऽमानन्दः यवनेरुक्तिरेविव ॥ सानिलाहूतवसनः सुक्रीड

१४२

लाग्रयादये ॥ नूयातयुद्धवगलान् वरुनवमहागिरीन् ॥ वरुविवर्गनिर्मिले. निन्नरिन्नति
 वेदलीकता ॥ यक्रगभ्रव्यतलोऽस्यदिताः सववभने ॥ तनविशसितादवाः समवकालनमि
 धने ॥ निवावतगतः स्कन्धः चलितुनगलकहः ॥ निर्जलाक्रादसदृशः ॥ जलाधुवसमवतः ॥
 विलयनलाकुयालनः स्थाजिताधनेदः क्रियाः ॥ यमः सर्वरुवभनः मरुपुरुषलवः ॥ याम्या
 ॥ दिङ्मसर्वसुदहः चतुर्द्वारिदितदा ॥ मनकलयथंगत्वा दिव्यसर्वसुदनिर्नः ॥ ऊहावल
 नश्चस्यविषयः ऊहावदिनकर्मन् ॥ साग्निधवमरुवकिर्नः वकावात्मसुखदयः ॥ वायश्चतवसा
 मरुवतीत्यः दहुरुतायसिन्धवः ॥ आयध्ववगलः कृत्वा दिविजाताश्चक्रमिजाः ॥ स्थापयामा
 मयादयेऽसर्वलोककुर्यावहः ॥ सलाकपालकवयः पृथुसूयग्रहात्मवान् ॥ यावकानिलसंज्ञा
 तः दवाह्वयितामहः ॥ यवर्गनाथवरुनः वियवीतनकर्मन् ॥ वंदाधर्मः क्रमासत्यः पीथ

नावायमाश्रया ॥ सतयामनयलानात् सकाधदानवत्पुत्रः ॥ वेष्टव्यदमन्तिकुन सगतादवम
 र्गः ॥ सज्जलाम्भोदसदृशं विद्युत्सदृशवर्चसं ॥ वृष्टिस्तपस्वितुमर्था खर्वकथपरवर्गः ॥ दृष्ट्वादे
 र्यसविष्टवस्मार्कः पूर्वर्षिर्षदानात्नशः ॥ कर्तुवावासिनस्त्वैव मध्वर्षिकेदृशस्यवः ॥ अर्यसविष्ट
 घृष्टलाकसीवालनिवयकः ॥ यनदानवनावीर्षी सीमनाद्वर्गकर्तः ॥ अर्यसविष्टर्षिर्षाना
 ना मस्मारिर्षिकथार्ता ॥ अस्वकाधसमासाद्य दिव्यकनिपूतः ॥ अस्यकार्यासमाधित्य
 ७३ सर्वयामेनवद्विषा ॥ यस्यचकपविष्टानि कलायस्माकमादेव ॥ अर्यकमलयद्वय
 नां कालरुतमयिस्ति ॥ अतिकान्तस्यकालस्य रुनीयाप्यतिकलव ॥ दिष्टदानीसमेकी
 श्वावे पूर्वयामथसयल ॥ र्मनावायर्षिहत्वा दानवानांरुयावर्षः ॥ क्रियमवदुविश्यामि न
 त्वा यन्नारुतिर्तिशः ॥ जघानेकार्णवधार्कः तावत्तमधूकेदृशः ॥ विष्टरुतिवयःकृत्वा

तिरिद्धवतावति ॥ शीतलाकान्तरुजावेकः कममादस्मिदिकमेः ॥ रुयदानीवर्षयाकः संयमतावक
 वारिः ॥ अतिमर्यादि यद्वेमावतिवतः ॥ क्रियमानः सुवर्षः नवकायगदाधवः ॥ कमावलनम
 यः रुतायागवसकर्म ॥ अधर्मस्त्विसममता विगलुतववावर्त्तः ॥ नगरयूवपाः सन्ति यगनेर्ष
 कः संदिमानेरुवः ॥ नृयत्नानागयिष्यामि दवद्याघातकावर्कः ॥ श्वष्ववृचस्मानयः स्थाययिष्य
 रुतवानरुर्षः ॥ सदेष्टावाइमृद्यम्य सवोन्मृगगलनलः ॥ काधाद्विगुणवेकाको विष्टवेकस्यता
 ७४ ॥ संगोथमानातिवर्त्तः ॥ सर्वयुधायतः ॥ नववालगतायुधः कममाः वाचलः ॥ संयुक्त
 लनीमृवः सवः वागवृजयवि ॥ कर्मभाननदत्यस्य विष्टुर्विस्मयमागतः ॥ यदातनस्तपस्वितुम
 कृष्टविकमादयः ॥ व्यवर्द्धतववागनः वक्रमादायसयुः ॥ गुरुस्योस्यवर्द्धनः व्याकवकोदिग
 ७५ ॥ वोजसा ॥ तज्यायसुवर्द्धात् वद्धमानेनरुक्लः ॥ अथयः सुवर्द्धः सुवर्द्धमधूदनी ॥

॥ गायत्र्यमग्रतः ॥ सददर्शसूयर्षुः सुस्तुवकगदाधरः ॥ दानवानां विनाशाय ॥ शमयन्मगदांशु
 ॥ दृष्ट्वा देवविनाशाय ॥ देवसूक्तमिव स्मिन् ॥ दानवा विष्णुमकार्षी ॥ वराह इव मानसे ॥ अ
 र्यस विग्रहा स्मार्कः ॥ आदित्यश्च किल कथ्यते ॥ यन्ननःसंयतो वाद्यः ॥ दानवा विरुवा रुताः ॥ अर्यस
 विष्णुर्देवानां वेकृत् ॥ स हि वाकसां ॥ सन्नकाशगिनामस्य ॥ स्वयम्भूत्स्वयम्भुवः ॥ अर्यसनाथः ॥ दवा
 मादित्यः ॥ दवावत्तमखस्किताभा ॥ आर्यमहर्षिर्निर्वृत् ॥ मन्त्रतिष्ठथ गतः ॥ अर्यसनिधनः
 रक्षः ॥ स्रवाथेत्यज्जीवितः ॥ मत्सि रुक्मज्जसा रुत् ॥ चर्कक्रियति गच्छ ॥ अर्यसकालारुता
 श्रीसमर्कमः ॥ विष्णुवधसमागमः ॥ अयमद्वाननिस्त्रिष्टः ॥ मध्वनयननिष्पति ॥ याम्ययविदि
 यामि ॥ वलनावायुत्तमः ॥ जात्यन्वगताय ॥ बाधत दानवामृधः ॥ नयानरुः ॥ पूवारु
 रुक्ता ॥ सिद्धस्याह नवस्यवः ॥ चित्तमैकघानिका ॥ हिनव्यकनिर्णयवा ॥ स्रगीर्कमधर्यः ॥ म

१५०

अमतावकामय ॥ मया सह संगम्य ॥ सदवा विनिनिष्पति ॥ अवमृत्कावद्विधः ॥ किर्यनावायर्गवत् ॥
 मावलनमनसा ॥ सस्मिन्निदमवतीत ॥ अत्यदर्यवलीदेत्य ॥ स्त्रिवमकाधर्नवर्तः ॥ रुतस्त्रिकाधर्जदो
 यगनेर्नक्रिया विभक्तः ॥ मृदुत्वादेत्येयमि ॥ पूर्वेषामिग्निसमिना ॥ अज्ञावतिष्ठनसंखु ॥ हित्वा
 स्त्राययिद्यामिदवता ॥ अववदतिवाक्कु ॥ मृध्वीवत्सधाविनि ॥ ऊरुसदानवः काधतः ॥ सयकि
 विरुस्यता ॥ दानवाः ॥ यिसमवः ॥ मयतावपूवागमा ॥ उद्यतायधनिस्त्रिगः ॥ विष्णुमत्येदवन्
 ॥ सयूकश्चसूयर्षुः ॥ कालनमिर्महासूवः ॥ सर्वेयालनमरुतीः ॥ गदामयमवाइधु ॥ द्यावांश्च
 नसूयर्षुः ॥ यतितामृद्धिसागदो ॥ सूयर्षुः ॥ यतिर्गदृष्ट्वा ॥ कतश्च वयूवात्मनः ॥ काधसर्वकनयनाव
 वनीदित्तदः ॥ विदितत्वेवर्विव ॥ गच्छेवयतिपूवयन् ॥ ववधवपूवलोकात् ॥ कानकाम
 सुदनी ॥ सध्वकिनीठनलिहन् ॥ सालिहन्सागममेव ॥ यस्यामाकम्यवसूधः ॥ दिगाः ॥ पकाय

वाङ्महिः॥ समस्य कवकुल्यायां वरुनारु रयावर्तः॥ मदास्मि मङ्गावधिः॥ सिकंदानवसमवे॥ स
 रुस्यरुययः रुययसर्वविद्विषां॥ मरुर्विवाधेवाविष्टः नित्यमावदयितः॥ कथनार्थस्य मङ्गानि
 तः समानेस्य वेवसा॥ वकमद्यम्यमवेवः कायदीकवमाधवः॥ सन्नद्धदानवतजः समवेव नत
 विभा मकिनेवाङ्गविनिता नययात सदानवः॥ कवधः मनस्विनः सख्यः विगख्यः वयोदयः॥ त
 मगस्यदः विमरवः विवाङ्गयविमनः॥ निपयात दिवत्यकाः कारुयनधवलीतलः॥ तस्मिन्निय
 यं दुदेत्यासः यद्वद्वयवाकमाः॥ तसर्वेवायविवाका नगकवलि कुवः॥ काविकः गवजग
 निर्दग्धः गतसन्वागताववा॥ गगनाद्व सव्विज्ञः निपद्ववलीतलः॥ तवसर्वेषु देवेषु हतव्य
 तावकामय॥ तद्वद्वमाङ्गमाङ्ग वद्वालोकपितामहः॥ सर्वेवद्विर्विलिः साद्वः गव्वविम
 ववीत्॥ कर्तुमसर्वमरुत्कर्म सवात्सनेन मरुत्तः॥ वधेनाननदेव्यानां वयः प्रयविता विताः॥ यार्थ

एकदवानयवि रुवन सदास्मि मङ्गावर्तः॥ सखीनां कदनं कृत्वा मामलि सति गङ्गाति॥ तदननवधे
 दनः गङ्गायादिव मरुत्तः॥ मरुर्वयस्य गङ्गा यगी कर्तुं सदा गता॥ किमरुतवदास्यामि वरव
 कवकी॥ तस्मिन्नवयव विष्ठा जकायसमहात्मनः॥ नवमकारुगवता वद्वालोकविबवयः॥ दव
 यावकायसमागताः॥ वद्वालोकितः॥ प्रवक्तव्यवचनः॥ मसुगाः समवेव सव्वः कालनमिम
 कुविनिः सगोः॥ विवावनवदेव्यः॥ स्वर्गानुवमहायः॥ शद्वनयितवत्येव हर्षिया नित्यथ स
 यः॥ मरुत्तः सदा समायागः गङ्गाविन्दमायथ॥ अदीप्तः दुमूर्खसूया रुगतामयनेः सदा॥ त
 वाङ्महतामयः स्वाध्यायनमरुत्तयः॥ शद्वनयितवत्येव हर्षिया नित्यथ सखी॥ वायुधिया रु
 तवः सखवर्तुना दीकितवसूजातिरिः॥ दक्षिणः स्वाययायुना यद्वयव्यपृथक् पृथक्॥ गव्वस
 यथावर्तुति पूर्वतः मरुत्तुमलयावर्तः॥ तस्मात्समागतः सव्वः समद्वयानु सिधवः॥ दत्यत्यस्य श्रु

۷۳۷

तदननवधनेव यविष्ठुष्टाचकर्मणः ॥ यदयंकालज्ञानसूक्तं - कालनमिन्निर्वातिनः ॥ सनदागच्छ
यामि - त्वविवरुणाम्बव ॥ सवयसूक्तदत्तव - ववात्तविवदालवान ॥ नियमिन्निर्वातिनः - स्त्रीनिर्वाति
वययः ॥ दवांश्चैककयमुखान - उवाचगुरुयागिनाः ॥ ॥ श्रीविष्णुनवाच ॥ दृयतांनिदधसव
कालनमिन्निर्वातिनः ॥ दानवाः विक्रमायताः ॥ नकादयिमहावलाः ॥ ससिन्महानिर्मयम - दविव
यानियथासूख ॥ तदिदंरुद्रतांनका - दिविवरुणवच ॥ याम्यायमयात्नयता - मूलावाञ्छनाधि
॥ सः ॥ त्रायरागः ॥ पवर्तना - सदसेवलिपूयतां ॥ दूयनामगयाविद्ये - दवद्वयनकर्मणः ॥ द
वायुयथागुमाग्नेश्च - रिधादीयागुयाकः ॥ गयोक्त्वात्नलाकांस्त्री - नसर्वयत्नात्मजंनुले ॥ क
॥ गन्धसूयात्नसमाया - वाङ्मयात्नयातिष्ठ ॥ तययनः ॥ पवर्तना - पूताः ॥ ससिन्महानिर्मयम ॥
त्यत्यस्यगुणीति - नानिर्वज्जुदवताः ॥ स्वस्वमुवागमिष्णुमि - वज्जुलाकसनागर्तः ॥ स्वष्टदः

वसतिलोकि- वासाग्रमविष्णुषतः॥ विष्णुकावनगकथा- नित्यकृदादि दानवाः॥ क्रिद्वयवहवकजीत
विष्णुः सत्ययवाकमः॥ उगमवद्वन्मासाद्ध- वद्वन्नाकमहायैगं॥ देवगानामतिपीति- मृत्याद्यरुगव
विष्णुकमि॥ ॥ गूल्यादिमहायवा- (७) पाश्च- मृष्टिरव- (८) यद्वाहसाइरुव- समाक॥ ॥
हिवगुरुस्यव॥ अरुमिकामितवद्वन्- यथाहर्तकतश्च- य० ॥ तावकमुकथेरुता- दानवावलव
व॥ कथंलघाडमातृ- कृदलपवमिष्टिना॥ नगदाख्यादिनः सर्व- यथाहर्तमहामर्नः॥
पूनादविरुविच्यति॥ वजांलनामयुगल- रुविताधर्मवत्सल॥ साखुलखाववदवी- नर्यवद
ववाव्यर्हः॥ तस्यावाचततादवी- दिनिद्विषाधिपस्यरु॥ वरुवामेरुताः युगः सहब्राह्मणयुगः
वध्वाततः सहब्राह्म- या- (९) लनामाधववृसा॥ मातुवर्निकमांगक- द्याधः कृदमर्गयथा॥ नतामिन्न
तमवाचद- वद्वन्नाकाव्ययनवय॥ मूर्चनयुगद्वर्द- किमननयथाऊर्न॥ नृपमानवधः याक- य

गङ्गागङ्गा मातुर्वे ॥ सजीवनवहिसृता दिवसीदिवसननु ॥ महतावासतावती वरनिवासिविवि
 त्सुवासुवनाधवे ममत्वीयपिगामरु॥ ॥ वद्मावाच ॥ ददामि सर्वकामास्मि उल्लिख्यदितिन
 हः ॥ ॥ वज्रान् उवाच ॥ त्वां सुवामा मुमृशेव गङ्गा काममाकुर्या ॥ तयसाववज्रममु गवीन
 स्त्रिवसीयम॥ त्वां गङ्गा मगता गार्था नददत्तस्वकीयार्ति ॥ इध विष्णुर्लोलस्य गमनीयविविधरु ॥
 गाननार्ति ॥ गाविलाक्ष गतादेत्य० पावाचयविलाक्षुयन ॥ ॥ वज्रान् उवाच ॥ कनकयकृतीरु
 नातिरमयविष्णुस्मि गामितायी जिगामि च ॥ बोद्धवदववाजुन इष्टवाजुनरुविश्रु॥ इष्टवयावम
 मुदरेत्युदः कायया कूललाचन॥ इकायिदववाजुन्य यतिनकुमरुसुव॥ तयनवयूनः ककु
 तगामोदितिनदन॥ ॥ वद्मावाच ॥ किमर्थं यत्तु यत्तु नियमककुमुद्यत॥ तवारुगत्पूनद
 दाकुर्या ॥ यत्तु मगतावकीदाहः ॥ वद्मावाच ॥ त्वत्तु गतयसावन्म मात्तु

रुवक वीर नेतर्षा मिति सिद्धि ॥ मोम्यानाम रुगणानां रुवतामाहुर्विधन ॥ रुवमस्कासुवगलान्
 मृत्याय रुगवान् विरुभा न तदाथि यमरुवत सगमगावकामय ॥ दानवानाधुविष्णुय चर्मात्त प
 त्ता ॥ ॥ गीष्म उवाच ॥ शुर्तियद्वाहुर्वेवन्न विरुवदत्तमवित् ॥ समासाहुवमाहात्म्य ॥ इत्य
 नवावल्लवहृव ॥ कार्तिकयनवेवन्न कथं धमामहामूव ॥ कथं रुदगमनय ॥ यवितामन्वर्णि
 न ॥ ॥ पल्लस्म उवाच ॥ कथय नयवायनी दिति दित्यावलिः सूता ॥ वरुसावमय वरु ॥
 वी नर्यवरु इति ॥ सजातमागुवाह सर्वेऽस्यार्थयावग ॥ उवाच मातर्गका मातर्गकि क
 रुतयुक्त ॥ तर्षा मिति निर्गकर्तु गकर्तकवधायकु ॥ वाढमिथ्यवतामस्का ऊगमगि दिववली ॥
 ॥ नतामिन्नकववद्वा कथययमहात्मवान ॥ आगताय गतास्मां मारुपूगावलीतकी ॥ दृष्ट्वा तु
 याक पगसीरावितस्यय ॥ तस्माद्योक्तेयाम्मेक सतमुमन नवसंशयवस्यो ज्ञेयवाद्युके

२१२

वासिर्वेविष्ण ॥ नतकुत्वा रुवजागः यवतावाद्ययववीर ॥ नमरुह्यमनासिक् मारुवाहामयाकता ॥
 लिष्टदिति नदन ॥ नवमकसतादेत्या दवर्तयमानिभिः ॥ उवाच याज्ञ लिष्टीय सवलाकयिताम
 ममु नवीनस्याववर्तनी ॥ नवमकुतगादवा ऊगमस्वर्गमालय ॥ वजागिपिसमायकु तपसि
 पविर्गह ॥ मोदरुल्लमूलानि सावतामिन्नगलाकयत् ॥ नूदमीतीधियांगयि बालयकादि
 यकृतीरीर यमलाकैययामूना ॥ कवाकाम्ययकासि नीधिवृदि रुमानिनि ॥ ॥ वगीयवाव ॥
 ॥ इह खयावमयधनी यावत्तुर्गवस्किता ॥ पूरिमतावकीदहि तस्मा इह खमहागुवात् ॥ नवमक
 वयन रुकु यवस्यतमहावल्ल ॥ ह्लातागस्य रुसकली वरु वृवत र्ववय ॥ ज्ञातमस्ववायुकी
 वरु तपूनद्वि कार्तिनियममाजसा ॥ ॥ वजाग उवाच ॥ ताततायतयोकाष्टात् समाधार्नव
 गावन्म माह्ला इष्टवविष्ण ॥ पूरसतावकानाम रुविद्यगिमहावल्ल ॥ दवसिमनिनीकाना धमला

कविमाकलशाः सुखकोदयनाथमुः पुणियत्ययितामर्दं ॥ गन्तार्तानंदयामासः सहस्रोरुसिगाननां
 वयसहस्रमुः दग्धनादवनवह ॥ ततावयसहस्रान् वराभीतमसूयत ॥ जायमाने दुदेखेत् तस्मि
 र्वर्त ॥ जम्भूर्यमनिवना नइयाधमृगदयेभा सूर्यचूडनकोर्कि नीहावाष्कदयनदिलभाजा
 म्भूर्यसमाविष्टा नटुध्वामागता ॥ ततामहात्मवेजातः दानवानामिहामन ॥ विषण्मनसाद
 दिर्गुतदावसा ॥ जातमाकुतु देखेत् सावकप्यनुविजमथा ॥ मरुषिष्यासूवेर्मरुष्ये कूजमहि
 रुमः ॥ मरुषिष्यासूवेर्मरुष्ये कूजमहिषादिरिषा ॥ उवाचदानवः प्रष्टा यकियुक्मिदिवचः ॥
 मेवदानवाभा अस्माकीजातिधर्मतः विवृतेवेवमकथ्य ॥ वर्यतश्चटिष्यामः सुवाणीनिग्रहायतु ॥
 तश्चटिष्यामः सुवाणीनिग्रहायतु ॥ स्ववाङ्मलमाधित्यदवीगम्भीरां देव्यानां ह्यसत्त्ववः ॥ तद्वर्त
 व्याधः वरुपहियताकिनम् ॥ तस्मिन्ननुववायुर्ध्वदूताववालयः ॥ दृष्ट्वातदानववर्त्तः जगाम

कार्यमयस्मिन् ॥ तच्छ्रुत्वा दववाजमुः निमीलितविलाचनभा ॥ बृहस्पतिमवाचर्दः वाक्कीकालमहागु
 दूहि नीत्ययायापदीष्टिर्तः ॥ तच्छ्रुत्वा उवचर्तः महर्दस्यविर्यपतिः ॥ सुखाचमहागुहः बृहस्प
 द्विषताश्च सुवः प्रष्टः स्मितिर्वासनातनी ॥ चषाङ्गपोयादम्यथा र्वतायिदिवाचतः ॥ चवमूकः स
 वः ॥ त्रवक्षनेनयवाचः पृष्टार्धनाकवासिनः ॥ रुवकायकृशकाभा दिष्टात्महिसालिकाभा स्वमहा
 म्नादूयताश्च गकालि पूज्यतांस्तुदेवर्तः ॥ दानवानिविमानानि याज्यधर्मद्वेषाभा समभिनो
 र्यगुह्ययर्तः स्याकदवदानवः ॥ वर्यमातलिनायकी दववाजस्य इर्यः ॥ यमामहिषमाकाय
 देखः पूवितासूवः गववः ॥ इतागनः शुकाकूटः गकिरुसायवस्मिन् ॥ महार्सिहवः लोदवा धन
 ऊयागुवनयः ॥ काटयकुगयस्मिन् दवदवनिकायिनाः ॥ हिमानिनातसिगवावामनः सूर्य
 ॥ स्मिन्स्मथेवावनाककृश्वः महाववन्विषविरुषणम्बवः ॥ विष्मलवकाङ्ग विरुगलधितः

१५३

कालमहाशुभम् ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ संपादाति विमर्शयः दवानां दानवैः सह ॥ कार्यं किमत्र त
 ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ वरुणस्य तिरुदावधी ॥ ॥ वरुणस्य तिरुदावधी ॥ सामयुद्धास्मृतानीति ॥ धनुर्विगतयताकिनी ॥
 ॥ वरुणस्य तिरुदावधी ॥ ॥ वरुणस्य तिरुदावधी ॥ कर्तव्यताक्षसंविद्यः ॥ धावावमवर्मसदि ॥ ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॥ ॥ वरुणस्य तिरुदावधी ॥ ॥ वरुणस्य तिरुदावधी ॥ जगतः पालिताः ॥ ॥ कियतां समवाधार्गः ॥ सैन्यसंयाद्यतामर्थः ॥
 ॥ ॥ वरुणस्य तिरुदावधी ॥ ॥ वरुणस्य तिरुदावधी ॥ गीष्मवदिवीकसः ॥ ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ दवानां यथधानतः ॥ नानाव्य
 ॥ ॥ वरुणस्य तिरुदावधी ॥ ॥ वरुणस्य तिरुदावधी ॥ द्विषमाकायः ॥ सनाथसमवरुणः ॥ ॥ वरुणस्य तिरुदावधी ॥ ॥ वरुणस्य तिरुदावधी ॥ कालकल्पी घना
 ॥ ॥ वरुणस्य तिरुदावधी ॥ ॥ वरुणस्य तिरुदावधी ॥ धनाधकांगदाधरः ॥ ॥ वरुणस्य तिरुदावधी ॥ ॥ वरुणस्य तिरुदावधी ॥ वसातलमवस्त्रितः ॥ ॥ सनासादवराजस्य ॥ इ
 ॥ ॥ वरुणस्य तिरुदावधी ॥ ॥ वरुणस्य तिरुदावधी ॥ वामनः ॥ सुययुधस्य सनसुन्दरश्रुजः ॥ ॥ कतारि वामाक्षलकं कमाकलः ॥ कयात्नेनालि विमूकनाकल
 ॥ ॥ वरुणस्य तिरुदावधी ॥ ॥ वरुणस्य तिरुदावधी ॥ गुरुषितः ॥ पकीर्णुकयुवशुजाग्रमलुलः ॥ ॥ संहस्रदन्वीदितसहस्रसंश्रुतः ॥ सिषिष्ठयणीरुवपाक

۷۵۸

ममूलनमस्तु ॥ बकीति त्वायद्वयसमहिम्ना वास्मादनुवाचि धनादविन्द्यः ॥ धावापृथिव्या सुखं
 तावकोऽग ॥ बकीदवदुर्मनः ॥ अथेतस्य तस्या नृप्य विष्णुदेवराजः ॥ धाकामृद्धालावनीवृद्धसु
 हृदुवतसमृदाः ॥ मायाकावः कावतस्त्वयसिद्धा दवेऽसंज्ञातिर्वास्त्वयकः ॥ वदार्थस्त्वयि वि
 योऽनेऽसकसूत्राः यत्नीताः ॥ तासां ह दुःखमृमीवायिगीताः सार्त्ततस्मा जीवति वा निवानः ॥ इष्टा
 वि लयस्त्वोक्तवासनान् रूययः ॥ त्वत्कीकता त्वमयानि गृहाः कालान् त्वत्सखा विकल्पः ॥ रावा
 तः सुलालावास्त्वै रूनीयत्वेतर्थाः ॥ तस्य सुलपूवा लपुगीता रूत रूत रूत मरूत रावः ॥ रावे रा
 पयमि र्वा सर्वदवेऽसमन्ता ॥ ॐ रुद्रवारुकि राजा नवन्धः गता नका विरुद्धाननमृत्तिः ॥ विव
 नवमृता विवि विमु पसा दीपवर्मगतः ॥ अमवान्वदन्धारु वामरुक्तननिर्दिष्टान् ॥ ॥ व
 सवान् रूता ॥ रूता नवविष्कायि धूमननविरोजतः ॥ रुम्ननवयतिकुने दन्धदावविवायितः य

माययमननेव गवीव विवाङ्ग ॥ दलुनालमननेव कृष्णवयदयद ॥ वङ्गनीववनाथपि किंरु
 विमर्कसुविब्याङ्गि रुग्णरिः पविलाकयन ॥ वाथारुवान्नवतस्क सुक्रितयविद्वधत ॥ किंत्वेविर्ग
 क्रिफ स्त्रीवानरुवगीगिभ ॥ मूर्कीविल्वेगीयात ॥ कवस्कनविमकवभ ॥ वरनीलात्पलाठन वक
 वनाविध्यतामुख ॥ लवमूकाः सनास्कनु वङ्गुधवङ्गमूर्तिना ॥ यथायधनरुगता रुमावतम
 ववम् ॥ निर्मथनेस्त्रिमितयसरु किलदेत्यसुवे ॥ कुरुनायकता ॥ नरुवगीस्त्रितयङ्गगी गुमदान
 अपिनाकमङ्गुलिलनाकगुङ्गा रुवगीविनियोगवङ्गुसगर्त ॥ मयद्वयविमानगङ्गानकतादे
 कवरुषितमकुवतामेवधि सवमद्येगिविर्गनयिवसो ॥ अधिवासविहोषविधानुविर्ग दनु
 विल्विविर्गतिगुहानिवह ॥ वङ्गमाप्रयगीगमिनः ससुद ॥ असुववाङ्गसुगनरुयस्यगतिः सवि
 विनिर्मितमादियुग सुवङ्गुसमङ्गुविकुलुमिद ॥ दितिउस्यगवीवमवाप्यगर्त एतधमिगी

सरुयाभूमवादेव पदष्टयवनिता ॥ वङ्गुरुकुवङ्गुल्यका ततायहसितायव ॥ महानसर्वसिद्ध
 त्यागी त्यक्तसत्ययतिप्रय ॥ वृत्तिनिः (गवमथेवा निः (गवः कनगवर्त ॥ तस्यविनयेमाख्याकु
 कृतानितमूखाम्बुङ्ग ॥ ॥ वङ्गावाच ॥ सवयदेत्यसिद्धस्य नर्सकन्यविर्गमुताः ॥ वदन्वि
 वावसंगाय नत्यकनिकदावन ॥ तीरीरुयगयायर्त सिद्धागभद्वकिनेवा ॥ सवागमयधयाति
 जातस्त्रिगुवनयमान ॥ मयासववदानने कृदयित्वानिवाङ्गुत ॥ तयसागम्ययित्वा तु जेलाकी
 थारुविष्यति ॥ सायतिवाययत्नीक ॥ गङ्गागुगवानरुवि ॥ हिमाचलस्यइहिता वास्यदवीरुवि
 नरुविष्यति ॥ (गववागस्यविर्ग वेवदधमननर्क ॥ साककालेगतगङ्गा निर्विर्गकनवतसा ॥
 वीकस ॥ ततागतवदववः वङ्गालाकयितामह ॥ निगसस्यारुगवां सांसांस्त्युर्वसीरुवान्
 ॥ ॥ वङ्गावाच ॥ विरावविमहानर्थ दवानांसमयस्त्रिग ॥ सकरुवास्त्यादवि विपुतीवो

अपि किं रीतं ववा ऊभ ॥ वाकसत्त्वमवाति च कृतायथ ॥ तनूस्तं वव वल ॥ कस्याः सवीतस्थ वव वल ॥
 । किं त्वं विरुधि धनदः सख्यधनवतसः ॥ वदसि गृह्णितस्मन्ताः । वदध्वं वदमूलता ॥ रुवता कनवा
 गारुनः वकनमधुसूदन ॥ किं त्वस्या तिलगालीनाः रुवगः पतिलाकर्नः ॥ किं त्वं तिमिरधुनः रु
 रुमावतमवा दय ॥ अविष्णुमुखे दवे ॥ स्वसनः पतिवा दयन ॥ आरुतं वव वकीः ननु वसि चवा
 गती गुमदानः कृतदेवगता अपि मष्टक ॥ सुगकालमहाकृता विहितमृषया गतनवपुनः ॥
 लानकतादने ऊनमहाकवरुमिसवः ॥ कृतवानासि सर्वे गुणानि तैर्यः मम लभ्यमही धनवा ऊतय ॥
 विरुः दनुजनेपविकृतं गतया ॥ कवरुधितमसु वतामवधिः सचमद्यनि विग्नगने पिवसा ॥ च
 गतिः सविषादमिमन्नवथा ॥ उपयागतमो विवर्गसु विवः विमलयनियुवितदिग्वदनः ॥ रुवतं व
 लगतामितीववागी लभ धूलिधस्रां लभ विध्वस्तकदन्तितालवः ॥ पवता वव वव वस रुस्यामवद्विष ॥

१५५

जनसर्वसिद्धार्थः रुवकः स्वल्पराशिगः ॥ रुताकतायकवलेः मिता विगुवला दवे ॥ गवता गतसं
 प्रेमाख्यातुः अष्टातं ववायता ॥ वृत्तका विवमद्यायः ॥ नूनं देवा विवष्टिः ॥ नूनानुवाच रुगवन
 ॥ वदन् विविदेत्यस्यः यथा विरुसितावरुः ॥ अष्टवामो रुमुनः सुः ॥ उपासकं वव वनिः ॥ कृताय
 तध्यातिः नीयतं तस्य वव वमः ॥ अकथं सावका दयेः सध्वं वयिसूवासवः ॥ यस्य वधः सनाद्यापि
 रुः ॥ जेलाकी गदनात्मकीः ॥ सर्ववधवधदयेः लिङ्गवैसकवासवः ॥ सवसफदिनावातः ॥ किं वा
 तस्य दवीरुविद्यति ॥ तस्याः सकाः ॥ यः सर्वः यथाभवययावकीः ॥ ऊनयिष्याति तीषायाः तावका
 कनवतसा ॥ वृत्तका विदन्तः ॥ सध्वः सरुकमलयागिना ॥ ऊभूतं पतिपत्याः ॥ यथायागीदि
 वसि रवान् ॥ ततारुगवती गीरीः वृषतस्तु विनामरुः ॥ गां विविकुसमात्ताकः वधः वाचविशवनीमः ॥
 विगुतीवान् विनिचर्यः ॥ तावकानामदेखः ॥ सर्वकां वव निजितः ॥ तस्या रुवाय रुगवान् ॥ ऊनयि

ध्यातिवत्पवश॥ मूर्तिमरुवितातस्य तावकस्यानुक॥ किंल॥ ईकवस्यारुवत्यत्री॥ सुगदकसुतावय
 विता॥ विवहसहवस्मस्या॥ मूर्तिमृत्तजगरुय॥ तयस्यादिमलेनस्य॥ नकमसिद्धमविता॥ पनी
 रुविधातिदलेस्य॥ तावकस्यनिवाकवश॥ जातमातावसादवी॥ मूर्तिमृत्तवराविनी॥ विवहाकी
 कुजनिग॥ स्वलोवाकलहारव॥ ततस्सुसंगयाख्या॥ वालकमुनदधम॥ तया॥ सयक्यासुसमा
 नमृयनक॥ तताविवाहसुसमा॥ दृष्टविनयपूर्वक॥ तक्तययिधातिदवी॥ तत॥ साकविता
 मृत्तुर्ल॥ मरुविधातिदुस्मावे॥ मृतावीलमसंगय॥ तताविवाहसुसमा॥ त्वयापिदानवादेवि॥ हित
 तयुदागीकया॥ तत्संगमनतावत्त॥ देव्याहृष्टमणिधामि॥ नर्वकगतयस्तु॥ त्वयावातुविरुषया
 ति॥ तनूस्ववापिमठु॥ सुकमावीरुविधाति॥ दृष्टागनेचसयका॥ त्वमयायारुविधामि॥ नका
 कावककांगायगी॥ त्वज्जवावद्वादिनी॥ आकानिद्रुक्तिताकावा॥ राजद्रिष्टमहाकुज॥ त्विदुस्मा

महायायसीदहा॥ नीतिनेयविसर्पिणाम॥ वियहिरित्सर्वथा॥ त्वमिहायातिदुक्कया॥ त्वमूक्ति॥ स
 ति॥ कृत्यरुषाणा॥ त्वमिनिद्रुक्कर्मणा॥ वियहिरित्सर्वथा॥ त्वमिनिद्रुक्कर्मणा॥ त्वमिनिद्रुक्कर्मणा॥ त्वमिनिद्रुक्कर्मणा॥
 कपायिनी॥ वियकचमरामच॥ दामिनीत्वीविशवनी॥ दृष्टनकविधेद्वी॥ त्वलाकीमुसमपिता
 यश॥ दृष्टस्कातुनिगदवी॥ तयत्यक्काकताश्रुलि॥ जगमत्ववितातुर्लु॥ गृहहिमगिबर्मह॥
 हा॥ किंविद्याममृवाद्य॥ सुनरावावलम्बिनी॥ महामधिगणवद्व॥ मनुवाजनिधविनी॥ उद्व
 पकीर्णवद्वसिद्धार्थ॥ मनाक्षपविवावके॥ सुधुक्कटिलांशुककनी॥ रुगयासुवलादल॥ दृष्टा
 हस्मिन्मृश्वदय॥ ततामिनामहागृह॥ यमकपायपूरुष॥ निदाकगायकावक॥ सुदालाकगम
 लग्न॥ मरुगयुजनगत॥ किंविदालेमुनीषाफ॥ मनानिगामुजद्वय॥ आविवाहमृश्ववाशि॥ मृश्व
 न्यमानाकमादव॥ मृश्वश्रयकविदेया॥ गृहावयविशवनी॥ तताजगत्पतिनीली॥ हृष्टहिमगि

कसुताचयः॥ सायिदुःकपितादवी. कस्मिंश्चित्कावत्तनव ॥ रुविशीहिमलेलस्य इतितालाकण
 विन ॥ यतीकुमोदसुकुम् किं वित्कालं निवस्यति ॥ तथासुतकतयसा रुविताथामकातयः॥ म
 विवहात्कीतितागर्द. रुवसीगमलालसा ॥ तथासुतकतयसा ॥ सीयागः स्यात्कुरानन ॥ ततस्मात्सा
 कयोस्समा सवगागकविरुयाः॥ विधुंत्वयाविधातवै यथाशायितथामता ॥ गुरुस्मैवर्तामादुः स्व
 ॥ साकृपितामती ॥ यमम्यातिगतः कर्तुः तरुस्मात्तयसात्वया ॥ जनयिष्यतिर्नयै विस्मितयति
 वादवि. हतयालाकइङ्गियाः॥ यावत्सवस्वतीदरु. कागयालाकइङ्गिया ॥ यावत्सवस्वतीदरु. सीका
 उविरुषया ॥ समाकनियमादवी. यदावासाकविष्यति ॥ ततस्त्वमवर्तनृप. होलजायतिपत्त्य
 सि ॥ नकाठानकुलाकस्ता. ववन्दुपूजयिष्यति ॥ रुद्वैद्विधकावेः सत्वांगीकायसाधनी ॥ उ
 ॥ लीगुरुविनिसेख्याता. गुरुद्वैद्विधकावेः सत्वांगीकायसाधनी ॥ कातिमूर्तीनामकाया. दयानियमिनामपि ॥ त्वा

१३५

॥ त्वमूकिः सर्वदेवानां. त्वंगतिः सर्वदहिनां ॥ नतिस्त्वैवकविरुनां. यीतिस्त्वैवदुष्टदहिनां ॥ त्वका
 तदुयाजिनां ॥ जलधीनामकावला. त्वश्च. लीलाविलासिनां ॥ त्वरुतिमुपदोथनां. स्तिनिस्त्विला
 त्मुसमर्पिता ॥ यथास्मात्तववृद्ध. पूजयिष्यतिनयनः॥ तथास्तुसर्वसम्यहि. न्नियतानागर्भ
 तवर्मरु ॥ तगासीनामकादुर्म. बल्लिहिकताप्रियं ॥ ददत्तमनकासाधी. यादुवकुसगाव
 विनां ॥ उद्वरुभनकाद्वद्वा. जीवकामिनावमां ॥ मालदीयगतध्याति. मरुतानलाकैयकाधनं ॥
 कलं ॥ दूयामादमनावम्यः ॥ सर्वसिद्धायसाधिकं ॥ ततः कामनदिवसगतादवीविशवरी ॥ वि
 दूढालाकगमरुति. गारुह्यविहंगम ॥ वज्रनीचवसीदव. यक्रवाकसचत्वव ॥ गुरुकव्यगदी
 वेगोति. मूखाददुगर्भगमां ॥ चन्मचाङ्गुगन्मादुः कमदीजुवाकरी ॥ त्वाविवर्गदुस्सुम्. म
 रुदुहिमनिविधया ॥ वाक्षमूहुरुसुगण. यमूयतगुहावलि ॥ तस्यानुजायमानायी. जग

स्थावर्द्धगमाः॥ सूरवन्सूखिनः सर्वसर्वलाकनिवासिनः॥ नावकानामपि तदा सर्वसर्वसर्मम
 रुदा॥ गुरुवास्याः सप्तषधयः सांख्यनीकानि व॥ गन्धर्वनिचमात्यानि विमलीवनगारवान्
 कालः॥ अरुवत्यथिवीसर्वा अलिमालाकलापिनः॥ तयोसिदीर्घवीर्भुनि मनीनारावितात्म
 इरुवैययदिनः॥ यरावस्तीर्थमख्यानं तदापन्यतमावरो॥ सूनवीकचन्नमवा विमानेषूस
 हिमरुधवः॥ अगुर्नक्षत्रमख्यानं नन्दुष्टायवागमाः॥ मरुपरुगयस्थपि मूर्तिमनाम
 माङ्गभूः सहस्रगः॥ समरुन्दारुविर्वद्धा वायुवग्नियूवागमाः॥ हिमलोलारुवन्त्राकिं तदासर्व
 निलयमूदा॥ दवानां गुरुगन्धर्वः नीललीलावतीगले॥ हिमलोलसूतादवी सूर्यमानासून
 वनगर्गः॥ अस्मद्गुरुषयावाति निःसाधवे नैगत्मजा॥ नगस्मिन्नननगका नावर्द्धवमम
 गवांसदा॥ अङ्गगाममूदायूका मरुन्दस्य निवर्त्तनं॥ तदुद्वृत्तसहस्राङ्कः समूहायववासना

विधि॥ नावदः सकलं यं व मय कृत्या कलमर्न ॥ पृथक् कलमर्न कलमर्न वा वाचवचनैः पृथक् ॥ १०
हामर्न ॥ वत्स्यवततत्सर्वं तथापि यविनावद ॥ विधुर्नियममायाति निवद्यार्थसूक्ष्मकृतं ॥ तद्यथा
वगम्यार्थमखिलं तदामन्तुनावद ॥ लकीरुगममरुगवान् हिमलोत्तलनिवर्तन ॥ तताद्वाने सु
विश्वगुर्वर्नः गुर्वीरुषततागिर्न ॥ निवर्तितस्वर्यद्वेष हिमलोत्तलनविकृतं ॥ महासर्नमूनिव
गिर्नयारु तमर्घविधिवरुदा ॥ गृहीतार्घमूनिवर्न मय कृत्या कलमर्न ॥ कलमर्नतयसः लोत्त
डवाच ॥ मरुगविस्मावितस्यास्तु सुनिर्वर्णमरुगिर्न ॥ पृथक्मनसागुल्य कन्दवाग्लनथाचल
धर्न ॥ लकृत्यामासिलोत्तलः नर्ताविनयतास्तिता ॥ नानाविधे सुमूनिर्निर्वालयसूर्यसमय
गानिर्लिशा यतिर्गृहमिवासन्ता दवगम्वर्चकिर्नवा ॥ मरुगधन्यामिलोत्तलः यस्यैर्गकन्दवर्च
दर्वर्गिर्न ॥ हिमलोत्तलस्यमहिषी मनामूनिदिदृक्या ॥ अन्यातासन्तहिता राय्यासयविवा

१३८

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ कलस्य कललतावत्सदृशं युवनय ॥ तावकाद्यमन्यनी विहितम
कलने ॥ तद्यथा लोलजादवी. यागैजायासिनाकिना ॥ लीघयततव सर्व. मस्मत्यकं विधीयतां ॥ अ
तता द्वावेमुल्लोलन्द. त्विषधामुवसाकलने ॥ गदितादिमल्लोलन. निज्जितनपूवमूनि ॥ सहय
सनमूनिवरा. निषसादाकुलनमूनि ॥ यथाहर्मर्घयाद्यश्च. लोलसुसैन्यवदय ॥ मूनिस्त्य
तयस ॥ लोल. लनेस्त्यज्ञाननाम्नजाः ॥ मूनिवप्यथवाज्ञान. मपकृत्कललनदा ॥ ॥ नावद
लान्कथाचल ॥ युवत्वंतगुल्लेघाना. ममवादिशिवूच्यत ॥ पसनीरुवतायस्य. मनसस्त्यधिक
र्यसमयुर ॥ वसकि ॥ यावितानित्य. त्वर्कदवसमाधयः ॥ अवमन्यविमानानि. स्वर्गवासवि
गिकन्दर्वद्व ॥ अर्धमल्लालकनाथकि. समाधनयवायव ॥ ॥ त्वत्त्वाविवदवर्षि. त्रिवद ॥ सा
यासयविवविका ॥ लजापलायनमूनीः ॥ पविवलनिवर्गनी ॥ तयास्तितामूनिवव ॥ लोलनस

दितावली ॥ तद्वद्वातकसावर्णि. मूर्तिनेलनचयगदा ॥ अर्ववेगुरुवदना. पालियद्वकता ॥ लि ॥ ता
 ततोविमितचिकामा. दिमाकाललियुगिका ॥ उदेष्यन्नावदयवर्षी. मूर्तिमदुतवृषिर्ण ॥ अदिव
 उवाचमातातान्दवी. मूर्तिमदिययुगिका ॥ रुगवर्कतताधुन्य. पतिमाप्यनिसम्मर्त ॥ ॐत्यक्तो
 ततःपुननूवाचयर्षी. वाक्चमातासूतगिता ॥ तत्त्वविचयदवर्षी. तयसामिततैजस ॥ ततःकीर्तनक
 भय. कनयैकजकुलम् ॥ कृतगुवदतस्या. मातासखिमखनहु ॥ चादयामासजनके. सुस्या
 नाहदिसमृद्धन ॥ क्लाताउदिदिगीलेला. महिषाहदयनहु ॥ अनूनीलुक्तिमय. वयोमत
 पावाचनावद ॥ नकागास्यायतिरुद. लकलेधेविवर्जिता ॥ उहानरुसववत्ता. लकलेयि
 र्थमरुचल ॥ नावदयुत्पवावाथ. साग्रकल्लमहानिबि ॥ ॥ दिमवानवाव ॥ सीसावजात
 लाय. पालिनसिमुयक्तिता ॥ मनास्सुगुरुवता. तथेतागुरुधर्मल ॥ कमलाग्रमसीयावि. व

तासैसाविगामिर्य ॥ याज्ञायतयथायानो. विविधारुगजातय ॥ श्रीउजादलुजाजातः पुनर्जातिमान
 र्घलेनेदु ॥ नूपरुगन्मनः लाया ॥ पालिनः समवर्णिता ॥ मनूजासुगुरुवर्षी. नयनगुरुधर्मिल ॥ क
 स्यादितान्यलि. सर्वसूर्यदिनिग्रहा ॥ वारुसुगुरुवर्षी. सुगलारु ॥ पसीसित ॥ पालिनामाह
 कुपकलेव. कृपणादेयराषिणी ॥ गसुलालवनसामर्थ. त्वविदेतकुरुर्षी ॥ तस्यां लायवमाना
 पिस्याकूलवर्जिता ॥ वाक्चमंगलुर्षी. पसीसानियकापनी ॥ कन्याहिकयवत्ता. चिहृई
 पुरुधनादिलि ॥ त्वमकवानसुतायाम. तवीवदायसीग्रह ॥ अहामय्यामिमय्यामि. अमिसीदामिन
 शयमन ॥ यविचिन्नेयसीदिग्ध. मनःपविशुवालय ॥ इलेरु ॥ ताल्यतिः सुली. विगुल्लपियति
 चितावर्ति ॥ धनजीवनययर्षी. पलीनार्यः पतिष्ठिता ॥ निद्वनाइमूर्खः सर्वलकलवर्जिता ॥ देव
 लकिरीरुसुपादाया. विहर्तलकलकिल ॥ शायमलानरुसुन. त्वयार्कमूर्तिर्यगव ॥ उहानरुस

॥ लि ॥ तां वि ला क म हा रा ग ॥ द व र्षि न मि त द्य ति ॥ आ ली कि र रि ग्ग न व ॥ नू या रि स्ता वि व र्ष य ॥
 ॥ न लि व र्म नि सा य को ॥ अ वि ल मि द्य या नि रा ॥ क ल्प ग र्ही त्वा वि त न ॥ म क दु स मू या वि ॥
 ॥ ल्प क्ता उ त ता मा न ॥ क स्ता न पि दि ता न ना ॥ कि श्रि ३ क म्पि त मू द्वा नि ॥ वा र्क ना वा र कि श्र ३ न ॥
 ॥ की उ न की र म्प ॥ स्ता पि र्ग य कि र्ग म या ॥ ॥ ल्प क्ता पि त ता व ग ॥ इ द्वा व व लो ग दा ॥ न व श्र ३ मू धि र्म
 के ॥ स म्प्रा ३ सो रा ग्ग मी स्ति र्ग ॥ न वी र्ग क र्ण त्व म्प्रा ॥ वि ल्प य थ स त्व थ ॥ स्ती स्त्र रा व न इ दि तु ॥ वि
 ॥ व थो म त इ य स्ति र्ग ॥ नो दि ता ले त म दि वी ॥ स म्प्रा म नि व व स त ॥ स्ति ता न ना म हा रा ग ॥ वा र्क
 ॥ क ले र्ग रि वा वि लि ॥ त क्ता य या र वि ध र्ग ॥ कि म नै व इ रा वि र्ग ॥ ॥ त्वे त्सी र मा वि द्वा ॥ स र की
 ॥ सी सा व ज्ञा त द ह स्य ॥ इ र्गि र्ग या ग ति र्ग ॥ इ द्वा र व स्य त रा पि ॥ जा त ॥ च त्क र्ग ॥ नि न तु ॥ अ य र्ग उ न्म ता
 ॥ र्गो पि ॥ व द्वा वा वि व ता दि व ॥ इ द्वा र व स्य रा गि न्या ॥ क ना य ति स र्वा य म ॥ क ता प नी त म यो दा कि

१३८

॥ क्ता रि ति मा न वा न ॥ मा न्वा पि स वि सृ द्वा ॥ मा न्वा ध व र्ग य त ॥ त रा पि ज्ञा तो ॥ ग्रा यी ध र्म स्या क
 ध र्मि त ॥ क य ल्प म सी पा पि ॥ व द्वा वा वि व ता नि तु ॥ त रु स्य क दु र्नि र्ग ॥ सी सा वा य न व र्ग ॥ सी सा व
 रा गि ना मा न्वा ॥ य न व र्ग य म र्ग य ॥ ॥ स्त्रि या वि र दि ता म्पि ॥ उ न्म ना ना य म र्ग ॥ स्ती ज्ञा ति
 ॥ य व मा ना स्ता ॥ रु व दि ति व व ध म ॥ न स व क्ता म सी दि र्ग ॥ व द्वा वा वि व ता रु र्ग ॥ त रा य र स मा क न्या ॥ या
 ॥ पि रु र्ग ॥ र्ग वि व र्ग ॥ ॥ या पि स्या त्प ॥ स र्वा थ ॥ य ति य र्ग ध वा दि रि ॥ कि य न इ र्ग म दी ना ॥ य ति
 ॥ मि सी दा मि ना व द ॥ मू य क म थ वा य क ॥ म यो य म पि स र्ग ॥ अ न र्ग य र्ग म्पि ॥ इ र्ग व क न्या
 ॥ पु ल्प पि य ति ॥ कि ल ॥ न यो य त वि ना य न्ग ॥ य ति र्ग य कि दा व न ॥ य न नि ॥ सा ध ना वा य ॥ य वि ना म्ना
 ॥ कि र्ग ॥ दे व र्ग य र्ग म र्ग य ॥ य ति र्ग य म दे व दि ॥ त्व या र्ग ॥ क र्ग व र्ग ॥ न ज्ञा ता स्या ॥ य ति ॥ कि ल ॥
 ॥ उ र्ग न रु र्ग ता थ का ॥ या व ना द व नि र्ग दा ॥ ॥ उ र्ग द यो ना ध न्या ना ॥ न क दा वि स्य य क ता ॥ स्व क र्ग य

वांश्यरलो तावच्चयतिवात्रिलो ॥ तथायद्ययसकान तन्मनसतिरातिनथा सातिगलकृष्णाय
 न्यविक्किन्नवाक्काथ मादियासिमहागिरि ॥ ॐमण्डलनिर्गमका रुवस्ययावेनिष्ठित ॥ सगति
 रुगजातामहादेवा लतरुवरुवाकुरुव ॥ ॐव्यवस्यवत ॥ ॐमहा ॥ ॐव्यवस्यवत ॥ ॐव्यवस्यवत ॥ ॐव्यवस्यवत ॥ ॐव्यवस्यवत ॥
 पुनरिच्छ ॥ सैरुतागुवनेपुन ॥ विष्णुयुगयुगजाता नानाजातिमहातनू ॥ अन्यानिमायय
 वजायमानस्य मयूरवतिदहिन ॥ तस्यातदेहवांसु आत्मनानागडवात ॥ वद्मादिस्वावव
 चनस्वाता मृजातावदकायन ॥ रुविद्यतिवति ॥ सोम्या जगन्नाथनिवाद्यय ॥ यइकीचमुयादव
 की लवीववयमाद्यय ॥ नवायधनसोराग्य यविमार्जयकागकी ॥ तूनीगस्यायमयस्य सोराग्य
 नास्मिमहामन ॥ यन्नास्यामकवानस्य उरुनकवतासदा ॥ उरुवदयाति वषातवसेदेवत ॥ सव
 लममागपि वायुकातेल्लसकम ॥ ववलोपन्नसीकातो सस्यामलनखाकलो ॥ सवासुनावाति

जगद्गुरु वृषाकस्यमहीधर ॥ जननीसर्वलाकस्य सैरुतालतराविनी ॥ मध्वर्ययावनायेव स्रुत
 मरुमे ॥ नम्यगदिसमहाकाय दवानाहिसमहीधर ॥ नर्वस्वातागुलेल्लदा नावदात्सर्वभवदि ॥ स्वम
 ॥ हिमवानूवाय ॥ इरुवानूवकाद्यावा इरुल्लसित्वयाविता ॥ यातालादरुमृदुत्य स्वलाकावाधिका
 समुन्नति ॥ ज्ञानददिवसाकावी दिवसार्जमहामून ॥ नवायतात्यकस्यानी विरुगीयविवावर्णी
 मूनीनदिवतानाश्च स्वयदेत्वात्मकल्लमर्ष ॥ तथापिवास्तुकस्मिंन्वि दास्तुमयैयदीयता ॥ ॐव्यव
 यथिचवार्थ सुवास्मिसुमरुल्लन ॥ ॐस्वत्कानावद ॥ ॐव्यवस्यवत ॥ ॐव्यवस्यवत ॥ ॐव्यवस्यवत ॥ ॐव्यवस्यवत ॥
 मजासंघयाकथी ॥ ॥ नावयउवाच ॥ ममयदाव्यकरुर्ष तन्मयाकतमवदि ॥ किंरुपवगव
 र्मसस्याव रुगवानुयाकगगन ॥ सैरुतसुगदाकिर्ष सहस्राकलधीमता ॥ उयतसुवतियत ॥ स
 वाच ॥ उयदगनवाकृत्वा दृष्टायतिवथयिय ॥ मनारुवासेतनत्वं वस्मिस्तमनागती ॥ उयताथक

कृष्णान्ध्रः पृथक्कालनिवदिनः ॥ नावदुवाच ॥ हर्षस्नानपिमहती त्वया इध्वनिवृत्तये ॥
 ॥ मृगादिनामया लील मया कस्य विद्यावत्ता ॥ नञाताः स्यादतिद्वयोः जन्मया कलिमाचल ॥
 ॥ बद्धविष्विदमूनया जगज्जन्मजनादिता ॥ तस्यैतयवमालस्य सर्वकीलनकागिन् ॥ बद्धया
 न्यागिमाययाजानो विष्णुनायियुगयुग ॥ आत्मनानविनाशसि स्थाववानपि रुधव ॥ सीमा
 मादिरुवाचकार्य सीमा यो यः पकीलितः ॥ नञन्ममस्य इध्वान् घनिर्गयविवर्तने ॥ महादेवो २५२
 जैवमयादव लकालेवैर्गितनव ॥ गृह्यतस्याधिवाक्यस्य सम्पकाविववानर्न ॥ लकालेव विकस्व
 यः सोराग्यन्यस्य रुधव ॥ नेवालाककालकाचः शरीरमेविधीयते ॥ मृगास्यालकालगमः लील
 देवता ॥ मृगासवमनिष्ठातः ववदर्यरुविष्ठाति ॥ यच्चपार्कमयायादो स्वकायावलिवाविले ॥ मृगा
 वासुवालांनमताः किरीटमलिकानिलिः ॥ विविगवर्षुहामन्ध स्वकार्ययतिरुक्तेति ॥ नवागया

चैव मृगासवववयति ॥ तद्यथाणीधमवेष्टा मयावयिनाकिना ॥ तथाविधयैविधिव त्वया लील
 भवति ॥ स्वमात्मानेयनङ्गार्ति भनमनायतिस्मदा ॥ उवाचवापिसिद्धिः नावदुद्विमाचलः ॥
 लोकावाधिकः कृत्तः ॥ हिमाचलास्मि विख्यातः स्वयामनिविवाधना ॥ हमाचलं नगशुर्णः पापितास्मि
 गैयविवावर्ण ॥ रुवदिधानीनियतः समार्यदुर्गनेमून ॥ रुवदिबवकिफादि निवालयधवाकतः
 यता ॥ रुवकवागिलीलः सतदाहर्षनिर्कवः ॥ उवाचनावदावार्कः कर्तसर्वमितियुता ॥ ववका
 गत्वादवगुवर्नमरुर्दसिददहः ॥ ततान्नृपसमूनी वयद्यष्टामहामून ॥ पृष्ठः पावाचुनकलः हि
 किर्दुर्पवगवः कामाः ॥ गमववगवतास्मिगः ॥ रुवत्कादवनाजमुः मूनिनाकार्यदार्तिना ॥ चृगाकि
 रुवतियुतः सविलासमकवधजः ॥ पाइरुगशर्गदृष्टाः नकाः पावाचनावदः ॥ नकोड
 ॥ उद्यताथकमवर्त कवनाकसदायियाः ॥ नकिन्थाजयकिर्षः निविक्यामनारुव ॥ सयतामधू

नागनः शृङ्गनाथन इत्युक्तं ॥ ६० ॥ कामदनामनः लकल्लस्यार्थमिदं यः ॥ यावाययश्च वात्सल्यं वाग्वीरी
 र्गकवादवः कनवत्सिसमयरा ॥ तस्य दवस्य वस्तुत्वं कान्तत्वेयदचर्य ॥ प्रायः येसादकायधिः म
 सामान्यं समरुला ॥ ६१ ॥ त्वेगदवर्ननकः समवाचामवेयग ॥ ॥ गजोडवाचो वयस्यमालीत
 दृष्टं सामर्थ्यनिगुणकिं ॥ ६२ ॥ यकु ४ पययी कामः सख्यासमधूनायग ॥ वनियकाजगमाथः पुरु
 म्पा मनस्वर्षादि इत्युक्तं ॥ ॥ वात्साद्येव वर्यकायः नियगेसु जयार्गव ॥ ॥ सहुताकनादिना काम
 यः नियगेसु जयार्गव ॥ ॥ मस्मिद्विषयार्गव ॥ पूर्वसंज्ञाधमानसः ॥ कर्षणविविधेर्गणे द्वे
 धेय्याधिवामेव वला ॥ ॥ गामस्य विनियोगासि मनसा विकर्तयून ॥ विधाय धैर्यं द्वावालिः सीत
 रूपमलवारव ॥ ॥ यद्यस्कुलगतवर्गः गीर्वावरु इत्युक्तं ॥ ॥ रविष्यामिदं वस्यार्कः दृक्कासंस्मि
 रुदाग्र्यः ॥ ॥ जगामजगतीसर्वः लकल्लममवादकी ॥ ॥ गानसत्त्वसमाकीर्तुः मन्त्रलवालिसेयगे ॥

तेषां पत्युर्दिनं रस्यः वम्यकश्च द्वितीयकः ॥ वीरकीलाकवीरगः यीजानसदृशः ॥ ॥ वम्यकीकमकी
 त्रिदः यद्यपेगारुलाचर्नः ॥ ॥ यकमानेष्टइत्युक्तं ॥ नासार्वसविलाचने ॥ ॥ इत्युक्तमानसि हृदः वम्यल
 मूरवलम्विजटाग्र्यः ॥ ॥ कृतवासकियय्येष्टः नारिमूलनिवर्तिनः ॥ ॥ वम्यश्चलिसिर्गनासाग्रविनद्धा
 मसानर्कः ॥ ॥ यविष्टः कर्तुर्विधनेः रवस्यमदनामनः ॥ ॥ र्गककसुमथाकल्लः मध्वमदनाग्र्यः ॥ ॥ सस
 वर्नगस्त्री लकल्लस्यकदृवलीमः ॥ ॥ तंगस्मन्ममताजगः पयुरुविदितागयः ॥ ॥ वनित्वनविदीर्गुल्ल
 दनीस्त्रिवाः योगमायासमावर्तः ॥ ॥ सगयारीमयादृष्टः ॥ ॥ ऊहालमदनसुगः ॥ ॥ ६० ॥ कामवीवाइ इत्यु
 मालम्ब्यः ॥ ॥ उयगस्मन्मकवधजः ॥ ॥ सून्यागातिद्वयनः मिगलमधूनासदः ॥ ॥ सहुकावतवादृष्टः ॥ ॥ व
 र्गमकवधजः ॥ ॥ सून्यागातिद्वयनः ॥ ॥ सगस्यददयः ॥ ॥ नामलीलामदोगवः ॥ ॥ ययातयवधः ॥ ॥ पी
 र्थापि मदनामन्मूरवस्तुगः ॥ ॥ यकम्पारुगगतानाः मवर्गगमः ॥ ॥ वाद्यवाहनमहाचार्यः ॥ ॥ पयुरुप

थ. वाचीरीगृहगतकोठु ॥ ॥ कामडवावा ॥ अनयादवसामय ॥ मनिदानवरीतया ॥ इहसाध ॥
 कायधि. सर्वदिमरुतामरु ॥ सर्वयरागसावाहि. सूर्य ॥ स्वर्गसरुवा ॥ विगर्षकाकिर्तनक.
 र्यसमातंतु ॥ रतिकाननसंगय ॥ सन्दानविनाशकि. वयस्कावस्यदृष्टत ॥ कस्यविश्वकवि
 ममाथ. पुरुडुहिनरुग ॥ सडुगताकवेद्विना. कार्याथेचायपूविका ॥ महान्याथयिनि ॥ क
 द्विना. कार्याथेचायपूविका ॥ महान्याथयिनि ॥ कम्पा. मनसुभादिइरुय ॥ वास्याधुवचसका
 धेरुगे. धर्मरानगमनविना ॥ काधकूवतवागंग ॥ शीषतामहासखी ॥ वापन्यमृष्टि विन्यसा.
 बालि. सीताधमेयद्वय ॥ अवबन्तुमिर्मतर्त्त. नकायिदिहपल्लुग ॥ किलास्यमागससुन. म
 वरुसासुकितात्मन ॥ ॐतिर्मशममावृष. वम्यसाधनसविधि ॥ विनयित्वतिमदना. रुरुरु
 लेस्येन ॥ नानापूष्यलताजाल. समारुडुगलध्वर ॥ विधिमववषर. नीलाद्वलननगस ॥

१३०

मकीकमकीऊल्क. गुरुयिगऊठाऊठ ॥ वरुयाविनयवर्ष. डग्ररागीरुखर्ष ॥ ततानिमीलिता
 रुन्द. चर्मलवाठवीयर्क ॥ शुवतमहिनामक. निःस्वसानिलयिगर्ल ॥ वरुनकयालययन
 साग्रविनद्धावगखर्ष ॥ ददर्शनकर्ककाम ॥ कृपाफानिक ॥ एन ॥ ततारुमावकिकाव. मालचद
 तध्वर्य ॥ समानदकइडितासुतमानस ॥ ततसातस्यननके ॥ सुवागवातिनिर्मला ॥ समाधिरु
 विदीर्णुल. विकर्तिमदनात्मिका ॥ ॐषट्कायसमाविष्ट ॥ धैर्यमालम्बतिष्ठति ॥ निवासस
 गवीयाइरुया. दाषनवमहाप्रय ॥ ददयोनिग्नतसाध. वासवद्यसनात्मक ॥ वहिःसुल्लस
 तवाहृष्ट. वृद्धमानुननिद्वुत ॥ सुवकीमदनावम्य. रुवमकसिसन्तव ॥ ममाचमाहर्ननाममाग्न
 ततयवृष्ट ॥ पीत. पृष्यवानविभाहन ॥ ततकावगसिदेहा. विद्वदुदयलवत ॥ वरुवाठुलध
 र्य. पत्युहपसवान्मकी ॥ ततकापानलाङ्क. धावर्तकावखर्ष ॥ वरुववदेनेन. रणीयमप.

नाकुली ॥ ब्रह्मस्योदयवयाः जगत्सीतावरोवर्ष ॥ तदतिकस्मदनी विस्मययति धृष्टिः ॥ तन्नरति
 कुतस्मसात्कृत्वा रुबनगिरुवानलम् ॥ विहीरितजगद्भस्मः क्षालार्पकोवद्यस्मवः ॥ तता कुर्वीज
 लावम् ॥ विगाणनस्मवानलम् ॥ सवाद्यायतनविद्धा रुवापिस्मवमाग्नौ लेख्यवाजस्तनयसीसि
 यकः कामनद्वयकिम् ॥ क्षालारुबनिरुमीम् ॥ इष्टिकीत्समुखारुवः ॥ विल्लाक्षरुवर्षकाव
 ॥ मधुनापविशक्तिता ॥ जगमगवर्गद्वे मिन्दुमीलितिलाचर्न ॥ रूगकृपाक्षीसद्यः पूषि
 गच्छि हृदयनास्मवसागनान् ॥ जानस्यामवनीक्षत्वा ननामत्वविशेषर्ण ॥ ॥ वतिवृवाव
 कृपाकवाय नमास्तवाया सुरुवास्तवाय ॥ नमास्तुतक्षस्मनास्तवाय नमास्तुतक्षस्मनास्तवाय
 तनाय नमास्तुकालाय नमानलाय ॥ नमास्तुतकामकलागिताय नमातिसन्तमिलरुगिकान
 गाय नमास्तुतवातिमतिप्रदाय ॥ नमास्तुतानारुवनादिवरु नमस्तुनकाय सवः सविः ॥ न

तुल्यं मसद्यकायाय सदेव तुल्यं ॥ गङ्गाकनूयाय सदेव तुल्यं ॥ अन्नकनूयाय नमास्तुतस्म ॥ वृषानुविद्धि
 स्मस्तुमहावताय ॥ वरायनाधारे विचारवीर्यं समस्तमृत्प्राकृतं रूगसर्गं ॥ त्वामिन्दुमीलितं वरुणाय न
 यिर्यविनाविवर्तयत्वरुणाय वरुणास्तुवनश्चिरात् ॥ पशुपरावीरुवयिर्यानां यलीतयय्यययमायव
 भा वृषायतिर्मन्मथकान्तयान् ॥ त्वरुणायदायः कवस्वधुधारी डवावचेनामधरा निवीक्ष ॥
 तिनमिष्टति ॥ वृत्त्यक्तागिरसार्वध निविर्तकामवज्ररा ॥ जगमायवर्नवर्म् रतिस्तुदिनरुततः ॥
 तारुवत्सीस्कारा कृत्तकी तुकर्मगता ॥ स्वर्गपृष्ठास्तार्यीर्णं तुग्वीर्णां तुकावर्षा ॥ सखिर्षासहि
 इयकम् वनान्यपवनानिच ॥ ददन्तदतीनामी सुपतकामिहोऊसा ॥ रुयनान्यपमावालि कीलाम
 निविः ॥ डयसर्पततस्त्या निकटसाययकृत् ॥ ॥ हिमवानवाचः कामिकस्यामिकल्यालि किम
 नासरु ॥ ब्रह्मगीण कञ्जनं राघवीदन्त्यवर्द्धनं ॥ ॥ वतिवृवाव ॥ कामस्यदयिता राघवी वतिवृवाव

८४॥ तन्नरविस्फूर्तिनामिः कागतानाकवासिनी ॥ गमितास्मरुतस्फूर्तुः कीदर्यकामदयकश ॥ स
 ताकर्वोऊगङ्गाती ॥ वरुवङ्गातवदली ॥ सरुकावमधोचरुः समनसुवमवयुच ॥ रूतनवकाकि
 सनयसीसिद्धि ॥ गीर्दीगीर्विद्वतागने ॥ विरुकांलाकसंकारुः कामेइच्चावदीरिनी ॥ सतफस्ररुस
 रुनईकोव ॥ दालारुस्मीकनस्मरु ॥ विललायवगिस्फुः वधनामधनासरु ॥ तताविलयधेइ
 सिद्यः पूषिनीसरुकाविर्गा ॥ मूलतायकमकन ॥ जातायवेरुतासखी ॥ इरुखितातद्विया
 ॥ वगिस्फुवाव ॥ ॐ नमोनिवायासु नमोरावायनमोनिवायासुसुवाविताय ॥ उल्यसदारुका
 मदावताय ॥ नमःस्वमायाग्रहणाध्याय ॥ नमोसुसवायनमोनिवाय ॥ नमोसुसिद्धायपना
 लरुगिकाय ॥ नमोसुसुदायविद्यद्वयाय ॥ नमोरावव्यायनमोसुसुदाय ॥ नमोसुगरीमगलान
 सविश ॥ नमःसमस्कारयर्गधाय कल्याणलाकस्तिनिनागकरु ॥ तन्ननरुपायसदेक

२३१

वृषानुचिद्रियवानुकाय नमःसुसिद्धायमहोयधाय ॥ नमोसुसुकायारिमतयदाय नमानम
 नैतवर्णययना ॥ प्रियाममार्यमहिमामहो ॥ ययकुकामेयगसंसमृद्धि साधविनामाहिरुवन्नजीव
 र्याययमोयवार्थ ॥ त्वमवकागुवनस्यनाथ ॥ दयानुकादितरुकावीति ॥ ॐ नमोसुसुदायकवःससा -
 ॥ ॥ गङ्गाववाव ॥ रुविद्यतिवतकामो यान्कामानवकामसं ॥ अनङ्गुतिलाकष सर्वस्या
 रुनरुतुत ॥ नृवादवायिवरुता ॥ दिवस्यस्थानस्थान ॥ अथनावदवाधन वादिताहिमरुधवः क
 साखिर्वासरुतानीला ॥ गृहीत्वाइहताकन ॥ ऊगमाधुरुगया ॥ तदासीपुर्णमानस ॥ सरुकावि
 ताली ॥ कीलमेतिमनावमा ॥ हिमाचलसुताल ॥ वक्रधूनिविसानु ॥ कीरुकनयनामृष्ट ॥ दृष्टानिदती
 तल्यानि किमर्थवायिवादिषि ॥ नेतदमहमन्य कावर्णलाकसुन्दरि ॥ सातस्यवचनैरुत्वा ॥ उवाचमधू
 राय्या ॥ वगिस्फुद्धिगुरुवनी ॥ निवावर्णिमुरुगवान् ॥ निवीलसुपसिस्तिग ॥ विल्लाचनसुतस्फूर्तु वि

स्थायीलीकलाचर्न ॥ विमृष्टाग्निसिखार्थं कामरुसमवकावह ॥ अहं दुर्गवर्णजातं तद्वर्णयविद्वत्
 अतः ॥ ॐ स्वकमुत्तयावस्था ॥ लेलसंरुवगापि न ॥ योऽप्यवादाय इहिनो नैकुमेकुत्सवीयुर्न ॥ रुवत्य
 लेलउवाच ॥ इह जगन्गवीविल ॥ किममाननेकावर्ण ॥ कथंचनाहर्णो पाकुं सखं वामयतिरुव ॥ तत
 सिगहसंदहं दयमर्थजिगीषया ॥ सार्हणयः कविष्यामि यदहं पाय इहर्ण ॥ रुविष्यामि नसंदह
 लेलउवा ॥ गहदस्वववर्णुया ॥ ॥ हिमवान्वाच ॥ उमगिचयलंयुगि नकर्मगावकीवयू ॥ भाईव
 रुविनाथरुवन्मग यत्ननापीकृतंविहि ॥ तस्मान्नगयसागस्मि बालकिंचित्पुथाऊर्न ॥ रुवनेव
 तयामास इहिनोयसर्गयसा ॥ तर्गतविकदिष्यावा गरुडरुववर्णय ॥ उमगिचायलान्त्युगि त्वय
 धयिष्यतिचिकया ॥ ॐ तिलुत्वा रुवचर्न माकागइ इहिसुर्न ॥ अनरुकायवर्णलेर्न जगमांयुयथाग
 रुहुनियता तयसंनगवाऊऊ ॥ ॐ गंहिमवतः पूर्य नामाष्टुविगुषिर्न ॥ दिव्यपूष्यरुत्नाकीर्णु

नीचुर्गुहमनावर्म ॥ विहंगसंगमैर्युर् कल्पयादयसंकट ॥ तराययधमहाध्वसं शाकिर्गुवि
 लाचिर्न ॥ ततः सूर्यस्यवृत्तिः सुवर्मेरुतयल्लव ॥ तयमव्वालिसिखय रुवतानिवलेलजा ॥ स
 लतमकनजीलेर्न यलेर्नावर्कयकदा ॥ निवाहावागतसारु सामागतयसानिधिष्या ततः उद्वजित
 वमदा सव्वसमदितास्तन ॥ पूजितास्तमहं दुर्न ययकृष्णयथाऊर्न ॥ हिमाचलतथाधाव तयतर
 वेष्टवलावाऊ सव्वार्थयलिधिः ययु ॥ यथावकतमैकत्मा रुवकुं नवाकुमिकसि ॥ उमरुदवर्सीया
 वि कन्यानयाफयनव ॥ यिहुनवास्मिर्नसर्व सख्यायन्नविद्यति ॥ अयमुपायकयकृष्ण सव्वाय
 गतंयल्लयत ॥ ॐ त्यक्त्वासावकपिता मूर्तिरिमुसलजिता ॥ उवाचकाधवकाकी सुवह्निर्दजन
 रुव ॥ सख्यं कहि विदुम् मर्यात्तयिसवंधवा ॥ यरुस्यविरुववर्क रुवनेषुविहीर्ति ॥ यकट
 रुहकस्यवर्णः कथंहाकविलाचन ॥ कस्यावर्णितिलाकषर् लिंगरुकासंवास्तना ॥ ययविधिवि

दर्वरुयविद्वला ॥ सुतर्वधूर्गतीरुक्ता. ततामांसदव॥ तन्मसह ॥ गवीर्वयविवक्षामि. किंचित्कालमहा
 यूर्न ॥ रुवत्यवन्धराविता. रुवितारुतगविनी ॥ लङ्गमानासंखिमूर्ख. स्फाडुवापितर्गानिर्वि ॥ १
 तेरुव॥ ततातिषापागरीष्ट. नमाध्वीदितयस्यु ॥ इरुगर्तच्युतलार. रुतसावनथीवन ॥ तय
 यामिनसंदहा. निचमे॥ तपथरुनू ॥ ॐत्पूक॥ लेलवाउंमू. इरुिउ॥ मरुविद्वल॥ उवाचवार्च
 वयू॥ भाईक॥ तनसन्पस्य. तयस॥ सोम्यद॥ र्नि ॥ गविन्यपिठिकाय्यालि. सनितनान्यसवका ॥
 ॥ रुवनैवैवगम्यार्थं विनयिष्यामिग॥ ॐत्पूक॥ रुतदातन. गुरुमथय॥ लेलजा ॥ ततसुअ
 नात्यु. त्वयाकातनयायत॥ उमतिनामगनास्या. रुवनधूरुविद्यति ॥ सिद्धिगुमूर्तिमथषा॥ मा
 गमांनुयथागर्त ॥ * ॥ यलन्यउवाच ॥ लेलजापियचोलेली. नगस्याविनदेवते॥ सख्यास
 परुलाकीर्तुः चक्रवाकाय॥ त्रिर्नि ॥ उलङ्गकलङ्ग॥ पूष्य॥ वाचुलेव॥ प॥ त्रिर्नि ॥ विरकीदनसका

२५२

भाकिर्लरुवितकृद ॥ सर्वरुसमायर्त. चक्रवाकाय॥ त्रिर्नि ॥ नानायष्यरुलाकीर्तु. नानाविधरु
 लेलजा ॥ संचितावडुलेद्विच. नर्कमरुि॥ समखला ॥ त्रिस्ताय॥ त्रिस्तावा. वरुव॥ वद॥ त्रिर्नि ॥
 तत॥ उद्वजिता॥ सव. यालिनस्यसग्निना ॥ तत॥ सस्मावरुगवान. मनीनसकलतर्क॥ तसमागम्य
 धाव. तयन॥ रुधनात्मजा ॥ तस्यालिमनथा॥ गनरुववायवसि॥ रुगद्वाधाय॥ याल॥ सव॥ ददिनी ॥ तथ
 मरुद॥ वस॥ याफो. सर्वतमनभा॥ त्रिर्नि ॥ उवमतत्वयापति. पुरावानाक॥ सयदा ॥ त्रिस्मिनद॥ रुयवचा
 कर्त. सव॥ यारुलेकव ॥ बाधनयाधितामथ॥ सस्वत्या॥ यति॥ इलेरु॥ स्वस्तानविनियोगत्वा. द्यु
 रुवदिर्दजनकृद॥ ॥ द॥ वउवाच ॥ मसी॥ गहस्यकालीति. वमनस्यकय॥ त॥ विववीगाथवा
 र्ति ॥ एकट्सर्वरुताना. तदय्यथनव॥ कर्कि ॥ कस्यावैशागर्नमूर्ति॥ कस्याग्नि॥ कस्यामाव॥ त॥ कस्या
 यथवि॥ त्रि॥ वद॥ वी. विष्णु॥ दायामरु॥ पय॥ स्वर्गवैरुव॥ तस्याविचनव॥ कर्कि ॥ अदिति॥

कथयत्येव यस्याज्ञाताज्ञानार्दनः॥ अदितः काव्यघाताता. दवानावायसादयः॥ मवीचः कथयः पूजा-
 लु. दिव्यासिद्धिविरुक्तिकाः॥ कथयार्द्रवद्याः॥ विकृतः यकतांगकाः॥ यकत्येवृगनीयाया. मव-
 क्ताव्यकजन्मनः॥ यद्यथागनसंकाशः. यकत्याकतवानिदं॥ वदन्तः सिद्धिगन्धर्व. नेव्य्याज्ञाका-
 नरुविः॥ कवूतजगतः कथ. मूलमाधममधर्मः॥ नृगदवहिसंसारः जन्मादिमवत्तनिकी॥ स्व-
 यविताययान्धतः. जन्मवान् यकीर्तनः॥ सायिकर्मलनवाका. यवत्तयवसात्मनः॥ यथात्मादावि-
 वष. दृष्टयवसतगदा॥ धर्माधर्मरुलयाफी. विष्णुमवनिवाधत॥ मृथादिकत्वमास्यानी. सामान्यीतुतय-
 वा॥ दहिनात्मकेनवेष्ठा. कविज्ञायन्मयत्तचित्॥ कविर्नृगतायस्य. कविर्ज्ञीवज्जनामर्ब॥ कवि-
 यतथाथप्रियतः. तस्मान्नामवडयत॥ अदृष्टजन्मेनिधन. धर्वाविष्ठादयामवाः॥ नृगवस्वकर्मत्व-
 यान्मवान्. सलिलास्त्रयरुक्तिकान्॥ नाहूरुलोकिलकामि. अतस्तन्यायिनकिनः॥ स्तिर्तिवतावमन-

विदयर्ब. सर्वयस्मात्प्रवर्तत॥ यतीवमनायनी. तमर्दवद्विस्तार्यत॥ नृवमद्वयसायन्. सर्वेनविषवीत-
 ज्ञानदाप्रयवीताकोऽसमीयस्मात्प्रयत्निनीम॥ उच्यतेयवर्मीपीता. लेलजांमधर्ववचः॥ ॥ अ-
 तिप्रयात॥ ननुविद्यावर्ततस्य. दवस्येव्यमिदुर्ग॥ तन्निधियस्यदृष्टता. क्लृष्टवयमिरागताः॥ अस्ति-
 थाक्लुनिकावाकि. कथंत्वेगिविसंवता॥ यथइग्निर्विर्णदृष्ट. यमर्दमवतामर्दः॥ गंगयुष्माविगात्म-
 यमर्दमवतामर्दः॥ संप्राप्यतगिषः॥ यमर्द. ददृष्टुर्नकवाधर्म॥ यमर्दनालाषनिधर्व. नरुक्तिमित-
 धाविल॥ सर्वतमनयः पूजा. विनीताः कार्यलोभवत्॥ उच्यतेध्वराधिव्य. स्रववायामिगाकवाः॥ द-
 कानागतिस्मृ. यथाकालानतिक्रमः॥ यथनेकाययावसः॥ यतिहाववर्ययदु॥ ॥ अथकमनिलिः स-
 विद्यास्मृदकालिगुलिर्न॥ ॥ अथकामनयकलू. यत्कार्ययेतिकली॥ गीरीवाम्बुधर्नसाय. अथयथ-
 लियार्जित॥ तमाविनीताज्ञान्या. मवलम्येचामहीमूदा॥ उवाचवीरकादर्व. यथायकसमाधय॥

लयः पूरा अदितिर्दककन्यका ॥ मवी विष्णुपिदकृत्वं वशीदोवाद्वाले किल ॥ बद्धाहिबन्धयाद
 पीयाया मवर्कवाङ्गुक्रिया ॥ जातः स्वर्गायस्वर्गावा दुर्ध्वयुर्वक्त्रकर्मर्तु ॥ अजातकारवदवा वि
 श्वयाज्ञाककर्मणः ॥ यच्चविष्णुदथावक्तु समहिन्नासदेवहि ॥ कत्वातदवमन्यदक कर्त्तु कत्वाय
 र्हेकी ॥ स्वकर्मणः रुतं दूत कृत्वा नामनूयता ॥ अधनावायत्तं विन्त्य कायकाममोघयात ॥ तत
 र्वात्मादादिदृष्टस्य मतिवबहिरावेय ॥ ॐ त्वनकयदाधवे वियवीता हिमन्यत ॥ कालस्येयवहे - १५३
 तामान्ये तदात्मकी ॥ अस्यवाजीवेनीदीर्घः दृष्टदवषका वि ॥ रुवहिर्जगमादिष्ट मरुमृगमथापि
 मिव ॥ कवित्सुमागर्तजीवः कविदालविपर्ययः ॥ गतायुः पूरुषायकु सतन्यः स्वल्पकृन्मनः ॥ जा
 वस्वस्तुमेवयः मीसावः कृत्वादिह ॥ कृत्वायादितायाः दानवः कायवृविदः ॥ तस्माच्चवाच
 तिवतावमन्यहः यालिनीयवर्मन्विदः ॥ विकृतेष्वयकार्याणि यमात्मकुलीमहत् ॥ तस्मान्नकि

सर्वेनवियवीतकः ॥ यातवातिष्ठतावापि मनयामद्विधायका ॥ नर्वनिताम्यवचनं दद्यामनिववास्तदा ॥
 ॥ अथयदुःख ॥ मत्पुत्रतात्वहायति जातादृष्टिस्ववाचता ॥ यसादकमिनातावः रुवरावय
 गगताः ॥ अस्विनादवतन्वर्द्धः कामस्त्वयवविष्टाति ॥ आदित्यस्यपुत्रायाणि वन्तययुगिन्मपनि ॥ का
 मेयप्रावितात्मानं चैगवचुजटाधवे ॥ रुतं कृत्वातयालिहः सन्दर्भकमममृग ॥ यथेइर्निदिर्दृष्ट
 र्नेरुसिमितकानर्न ॥ निःशब्दकारुसलितः युगैयोमवर्गादिर्न ॥ तजोपत्यरुगाद्यावि वीवकीवरे
 मिताकवा ॥ दृष्टवयमिहायागा नवर्धगगनायकी ॥ शिलावर्नविजानीहि सवकार्यसचादिताः ॥ स्वम
 प्रकृमनिहिः साथः जेतमान्कानूवावह ॥ सतयस्याववासन्ध्याः स्वार्त्तमन्दाकिनीकृतं ॥ कलानरुविता
 यि अथयथातकायथा ॥ गथाकलननिष्ठान् समाधानकियादिरिः ॥ वीवासनेविरुदत्ता मनेवम्मा
 तस्मात्प्रयः ॥ स्याकमूनयस्मक दृष्टत्वादीकगजसः ॥ विशासमादिर्न दृष्टः मरुस्तानमिहाहसि ॥

ॐ त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्तव्योर्मातृगणैर्माता ॥ सूर्यगर्भं गन्तव्यं ॥ तत्सर्वं लोकां दत्तं तदा ॥ पूर्वकल्पं नानुसम
 लब्धकृष्णजिनाम्बवा ॥ विविधुर्वेदिकोऽर्चुर्वा ॥ दृष्ट्वा गीर्वा विद्वन्निशि ॥ वद्वयालि ॥ यतिक्रिय ॥ पृथ्याक
 नय ॥ लयालिना ॥ नृलिमानं नत दृष्ट्वा ॥ तस्मै उद्धवमर्दो ॥ ॥ मूनय दुव ॥ नृलाकताथवय
 यवाधयुधन ॥ उगत्य सो धन्यतवादिमावला ॥ यदा धर्यतस्य सतातपस्यति ॥ अथ यनकमुममानव
 खलसर्वतः क्रिया ॥ उधकसर्वे उगतो मयैर्य ॥ दयाममर्त्तवकनइयत ॥ मयागमायामलिमारुण
 लामयावत ॥ सदनं नतनमनावथायथ ॥ ययातिसारुत्य तयामनागत ॥ उगादिधनेकमखकविष
 रुमिसन्निधौ ॥ उद्धत्यदराव ॥ वावनीतल ॥ सवीरुर्कमरुलायकवका ॥ तर्थां प्रतागिबैवम्य
 जानलोकविधानस्य ॥ सत्यमत्कार्यरुम ॥ जातपालयलेलर्य ॥ मर्कतनिवृत्त ॥ सत्यमर्क
 यागपकरुया ॥ विजायत विचकले ॥ यतस्तद्वत्समधन ॥ यामाधायहि तस्मता ॥ ॐ त्र्यम्बकामन

ववा ॥ श्रीता ॥ स्वल्पवर्तुत्वनागिना ॥ ॥ मूनय दुव ॥ दवाइहि तर्वसाका ॥ स्थिनाकीतवमाकुल ॥ त
 इद्ववगये वा ॥ विधातया समुद्यम ॥ ॐ त्र्यम्बकस्तु तदा जेला ॥ दवावगवगान्मनीन ॥ असमर्थरुवद्व
 व ॥ वचनायमथवत ॥ ॥ मनावाव ॥ यदर्थइहि दुर्कमे ॥ नकृत्यायिमरुत्त ॥ तदवावलिनी
 मादूय ॥ सूतादया विजानता ॥ तस्मै गस्तु तया सद्यः ॥ कथं पूरीवसाधना ॥ ॥ मूनय दुव ॥ निधिय
 निदिवानि ॥ नयिषातिसमीयत ॥ तगावहिततावद्य ॥ स्मादवैरुवेदिति ॥ ॐ त्र्यम्बकानि विनासा ॥ य
 समायितमनामया ॥ वन्यथियमनादारी ॥ अकष्टस्तयसातवे ॥ यातस्तर्कवयाल ॥ मयपरिग्रह
 दिव ॥ ॐ त्र्यम्बकाय सासत्य ॥ कलमर्मीति विन्यासा ॥ त्वममायययोवध ॥ विदुर्द्विष्टाहित
 ततामरुतवाध ॥ उक्तस्यावाह ॥ सद्दत्तिया ॥ नानामगलसिदहा ॥ यथावकुमपूवकी ॥ दिवमगल
 वावादिवाद्या ॥ सदनं नविधौ गिव ॥ रुम्यषुषीस्वयदवी ॥ कतामनयसाधना ॥ कार्लसर्ववृत्ताव

तल्यनतानसक वीवकायिमहामनीः ॥ आशुदावविह्वला दर्शनायपिनाकिनः ॥ नूवायद्वजास्तु
 क पूष्याकेवमवाकिवला विनाकि यादयगल वन्दनाकनिवासि लिः ॥ ततः स्निग्धकितामनीः मू
 गकताथवयमवसास्यते मूगधवायवतोरुविषाति ॥ रुवत्यसादाकनवान्मसक रुलनकविद
 केमुममानवद्यथा जगद्यथानिर्वृतिर्कितवस्ये ॥ सवस्मिवाइस्वमिदीषुजात्मकी निरुत्यत
 मलिमागुलाद्यय नविद्यतनिर्मलरुतिगेवर् ॥ वयश्चशोधवतवाः सवावला यदीदृशीत्वेषति
 कमखकविषाति रुविषासित्ववलसिद्धतावय ॥ विनदुविल्लमूनयाहिसर्वता गिर्विनिवीलमुति
 गिर्वेवम्य एकमायकमक्रिया ॥ वार्यवार्ययवैरुष्टु यावाचनलि सन्दर् ॥ ॥ गवैडवाच ॥
 ॥ सख्यमकी द्विजाः सर्व दवकायार्थे मयता ॥ गवार्त्तवतिवर्तासि विनिगानामलात्मना ॥ लाक
 इत्येकोमूनयाजगम्स्त्ववितामुहिमावली ॥ ततयजितास्तन हिमलेलनसादवी ॥ डुवर्मनि

१५४

वमाकुल ॥ तकीर्षयावयात्मान माकुल वानलीङ्ग ॥ कार्यमवैतद्वानां स्रविर्वयविवर्तन ॥ जग
 मथोरुवद्वकु मूळवैवीयतकिर्व ॥ ततामनामनीन्वद्यान यावाचस्वरुविक्रवा ॥ इदिगुफामनीत्ये
 देवावलिर्गसर्व एकमलेवसायर्ग ॥ कूलैरुन्मवथारूप विरुत्तद्विजसस्यिर्ग ॥ तस्मात्स्यस
 डवशानिधयमवगकुल गैकवस्यसूवासर्व ॥ आवाधमानयादाकु यगलस्यसुनिर्वृतथा यस्तुवता
 वेलासाह्य ययर्गकुलेलजा ॥ जिताकैवलनहाला डयतस्तुयिर्गसूमा ॥ यावत्सामूनयः स्निग्ध
 मवपरिग्रहीष्यति ॥ वयमर्थिनगवर्क यितर्वयुर्वमागताः ॥ विजसद्वगुर्दगक वय्यामः स्वम
 द्विग्लिर्ग ॥ सातगुननीमन वयोयुतसमासेती ॥ रुवदर्शनसंज्ञात सरुक्कष्टहिमात्मजा ॥
 ॥ दिव्यमंगलमंगनी मीदिववर्गमगल ॥ डयासकगिर्विमुला अतवः सर्वकालिका ॥ वाय
 र्वसर्वबूलावयुः ऋद्विअरुवदाकुला ॥ विनामनि यरुतथा जगतालेलसर्मतग ॥ डयतस्तुले

गंधावि कल्पकामामुहाकुमाशा ॥ डावध्वामूर्तिमनस्य दिव्योद्यधिसमन्विता ॥ किंकवास्तस्य लेल
 लस्य हिममानमवद्वय ॥ अरुवन्मनयानां गत यकागन्धर्वकिन्नरा ॥ नकवस्यापिविविधा गन्धम
 खं लुंघितामरुहा ववश्चयनयादाव यनकुविगलावन ॥ कपालमालां विपुलां वामूरुमूर्द्धाव
 धिष्यति ॥ लोभीर्वीर्यगखावर्त्त कम्पय्येतलावन ॥ शुङ्गगरुवर्णगृध्र सङ्कीर्ण ॥ पृथ्वारुव ॥
 वायव्यदइसुद्धिं धृगं हिमनिमिषरु ॥ वृषवरोषयामास रुव्यानेमनाकुर्व ॥ विनकुर्नेयनेतल
 सुमाधाय कपालवज्रगृध्र ॥ मानुषस्य निगामालां निववश्चयपालिना ॥ यताधियः पृथ्वारु
 र्यस्यैव कटकनसूवालिना ॥ कर्तुर्वीर्यकावासो वामनसुहृकः स्वयं ॥ ऊलाधीनः तिर्तक
 कर्तमान मातपादीनिस्तु चिते ॥ निःपन्नारुवर्णदर्व यज्ञस्यैव वसाधने ॥ सफधाकतवले
 जानूया स्तान्नीषावाचकेनव ॥ गुरुसदववृषण ऊगदानददायिना ॥ मातवः पृथ्वीमा व

गादव मूच ॥ पदसि तानना ॥ वतिवत्प्रतव पाका मन्दवागमन ॥ गुरुतं ॥ तताहास्यविधायाय वामरुस्मा
 तमास्तिग ॥ कलामेडुतांगीलि ॥ पृथादयनमहावृष ॥ गदायकवलाहकमु गलाहककला ॥ सवधुवीर्य
 छिता ॥ वनावजः सवलितनूपवृष ॥ गुरुवृष ॥ जातयमाकुर्यथै स्यगकटयनः पृथमनिधानप
 जानूवाः यविचाववरुवतोमहाधुवोः कुरतलिलायमवयू ॥ अरुद्विपारिगमनमहातिकद्वर्म ग
 वत ॥ यिनाकिना पृथमहतीमयतो वृथयमपकटितदंतकाहर् ॥ त्वमायसवहसि विहायसङ्कीर्त सुवास
 ॥ अमीधवाः पृथमनूजाधिरिर्मता यदा तथा दिनतया धृतसियाः ॥ सुवारुनेः पवनविधूतवामने ॥ क
 नताननास्तनतटय कुर्यासमयकतायिवधन्यतां ॥ यनः पृथक्कानयतिहाय रिन्नका विर्णकिगारुव
 तथसवादयन ॥ मृगीतर्कलेलितयद यथागकेः पूर्ववति हि तस्य वाङ्किता ॥ गन्वीदृष्टी विवचिते
 कविरुवयिनागेजातेय ॥ अमीकथं ककुरकषाययतीकली धूनेनिविद्याधवगन्धमिछिता ॥ समद्व

२५३

य वामहस्ताग्रसंकुचा ॥ यमार्णविज्जावकु दर्शनात्सकमानसः ॥ तथाहवाहिमनिवि कन्दवासि
 ॥ ४॥ सवधूवर्णनिर्वर्णः ॥ यकीययनतताहवः ॥ कृतयदयद्वर्तिस्रवयूवः ॥ सवान्नगमनेद्रुतनिकर्तव्यमि
 ॥ ५॥ थमनियोगपूविके ॥ तथावदीउजडिलमूर्खायिवीवका वियत्तुवावियतिकिमेकिनानिकी ॥ य
 ॥ ६॥ कर्दर्म गलधवाद्यपलतयानवाऊत ॥ मरुध्वनस्तिगमतिलिनेविद्यतनरुगिष्ठाहार्तेडुवधूरी
 ॥ ७॥ गङ्गासूत्रवयपद्माज्ञितदहकी ॥ यथनयदयडुवलोः ॥ सूवद्विषाविलयमूयतेवडुगनमालसंकुली
 ॥ ८॥ तवामने ॥ कसूमज्जायतविहानमालिलिः ॥ किमितिबयकमध्वमाः ॥ पृथक्कववडुगनमवधायते ॥
 ॥ ९॥ विष्णुकिगारुवादितिबिलकिता ॥ रुदलीलताम् ॥ ययान्ममीकूदयदलोष्यमोलिकाहीलिर्नकिमिति
 ॥ १०॥ हर्षविबचितनम्यनामकी विलासिनावडुगमत्येराविकी ॥ ययुङ्गगनिविजयलोविष्णुविर्णः ॥ यकीर्ण
 ॥ ११॥ प्रेताः ॥ समूहहृनगिनतितयायलीयते ॥ नञातथाधनितवाताः ॥ समीनताः ॥ समूहर्णकिमितिबय

वर्गात्मकाः। अतिथिर्येकमगतिरुदसाधनं तताधिकैकमिति गुम्बवाचितं ॥ निरुत्पन्नं बहुविधवाय
 दिननवीनकास्तथा ॥ नियमिताः पययुवतिरुर्विताः स्वभावजगदिदं सुपूवय ॥ ॐ नाधनिस्तुति
 यिनाकिनात्त्वितगतिनरुधवः ॥ उद्यमिजलकनकसहस्रतावर्गः कश्चिच्छिलावन्मकनदिः ॥ यम
 रुद्रमल्लिर्तः सूत्ररुमस्रवक विकीर्णचत्वरः ॥ मितामितावदवचितानुवर्णकः ॥ धियाधृतिविक्रमे
 रुवादिमगिबिनगर्वसमाससादतः कलादिवसवदसूत्रास्रमुगः ॥ यवितर्कसमदाविलास
 कगतावदः ॥ लावननीलसर्वावर्णमार्गः सूत्रकटापिनदृष्टेयवर्गः ॥ काचिदारुवर्णस्तुविताल
 कानुवर्तिसमाकुरुमरु ॥ दग्धमनोरुवपयविनाकीः कार्यगयास्वयनेवदिकरु ॥ काचिदपिस्वय
 लनतिविदित्वा ॥ काचिदतिव्यवधानमदृष्ट्वाः मृकिवत्तद्विदित्वा घृतिमरु ॥ अवमस्तुयसहस्र
 घटके ॥ अवमस्तुयसहस्रघटके धर्मयवीगतनृध्यलमौलिः ॥ तावतिक्कधयाममवाजामोतन

लयैकविद्यटितक्कठकिंविद्वाचमिर्तः प्रतिमूलं ॥ अवमस्तुयवनाविगलनविदित्विसंस्तुवर्गस्तुवर्गा
 ध्वकर्मनिवर्ति ॥ मरुनीलमयैदिवः कलकावनकहिर्मः ॥ मृकादालायनिस्कारः केलितोषधि
 थगता ॥ नशालिसरुलान्ययः मनालिवितितद्वेषः ॥ विमर्दकीलकयुवाः रुवितादोविवाधितोः ॥ कथ
 कावविधिनासर्वः विधिस्तुयवत्सर्वः ॥ सर्वस्यपालिग्रहः मृकिसादिकमकर्तः ॥ दातामर्दीरुगान
 रूतानिः सूत्रास्रवनालिच ॥ ताराधवायमताः मृकवनवग्रमर्कयः ॥ मृमाचालिनवासर्वाः मन्थन
 न्यारुवत्तानिच ॥ गुम्बानिचविचिगलिः नानावत्तमयानिच ॥ तर्कसाववत्तद्वेषः रुवितः सर्वदहि
 मयस्ति ॥ वायव्यवोचस्रवलिः सूत्रवस्यलनाविगुः ॥ कुरुवत्तकवागर्गः हासितवत्तककुः ॥ ज
 वादयन्तः धिमध्वः ॥ अगुर्नश्चैकिन्नवाः ॥ मृकाध्वकतवस्तुः ॥ अगुचनरुदुस्वः ॥ ययलाव्यगलम
 कर्तः ॥ तन्वासरुयत्तदिर्तः ॥ दलाघानगजवाजनः मृनिरुद्याविनादिगः ॥ सूत्रमनर्गाकयातः ॥ यत्न्या
 वृक्षाधियाः ॥ आमस्तुगिबिलेनर्तः ॥ अगमडमयासह ॥ सगत्वामन्दगिर्विः वायव्येननर्तनिर्तः ॥ तगा

विमलकलीजगतिदिकनकायिदुः। दलनमलिसूदनवटाटकात्कटिः। सूटावलिस्त्रालिगवाकल्लकल्ल ॥
 उवावरुगाधिदुः॥ यमाद्यानयविविकष्वनष्वे॥ मरकटदयोधयोः मकन्दयवश्चम्ब॥ तगावडुति
 धतेलने गभमेख्यं गलेलजो॥ गभमद्वल्लयामास सा लीलामलकलिनी ॥ तद्वद्वल्लनेगट्टकः सुय
 लल्लल्लनू॥ काथमातिविनालनः जगदावधिगतदा ॥ गभलयमितिदवेग ॥ पूजिताल्लमजाननाः ॥
 क्लमकनूच मल्लकस्यगुगनना ॥ बद्धमामासगच्छयि कृतसंस्कारमंगल ॥ वृत्तस्यतिमखेद्विय
 ल्लताल्लकल्लतय ॥ यायागतल्लल्लालकः पूरुयन्येववापत ॥ जयगभयजोपाया दध्यनयेवद
 पूरुके ॥ ॐ त्वत्कारुष्यपूजुमी ॥ वावाशयगुरागिनी ॥ ॐ ॥ दध्यवाचना नदीनिदकग्राम यश्चक
 मादुद ॥ दल्लदुदसमे ॥ पूरुय दल्लपूरुसमादुम ॥ नववमनूमेयादा नियताल्लकल्लविनी ॥ ॐ त्वत्कार
 गतपूतयदवापि लोकावयवगात्मजा ॥ यालिनाल्लन्यमानन स्वनेवसमगकृत ॥ विरुससादजामन

ध्वजाधः कीर्णगृहमनागर्तः ॥ वकीर्णकसुमामादः महालिकूलयुक्तिर्तः ॥ किन्नवाग्नीतसंगीतः गृहीतः
 तवादिनिः ॥ हंससोवसनीयर्तः सुटिकर्तुल्लालितः ॥ अनाकित्तविमलान्ताः वङ्गलः किन्नवाकलः
 काः ॥ ताराकः कीर्णयादवाः विहङ्गमुपकर्म ॥ स्वकन्दनीलरुगलः कीर्णोयगाधिष्ठितः ॥ वयः
 र्वन्महागदः युवितितवलाचवः ॥ गल्लङ्काकीर्णकूलमिन्मत्तविथसदाः ॥ तयसावक्षचर्थः ॥
 गुराननः ॥ कामरूपामहात्माहाः महानूपगलान्विताः ॥ कर्महिर्विस्मयतवीः ययास्याचल्लयिनीः ॥
 कृत्यायर्तनेलिः विवगाद्व्यामिवावसत्वाङ्गितयतकीर्णगिनीः ॥ ॐ लङ्कागुतगादवीः वक्ष्यविस्मयः
 संगिनाः ॥ नानाविविधवदनाः नानाविधगुराननाः ॥ कौबयचर्मवसनाः नमः अन्यविहयितः ॥ लङ्का
 कसूमापीजः नानाद्याकूलरुषलः ॥ कचिन्नानावयूधनाः नानाकानविहषलः ॥ विविशवाहनादृष्टः ॥
 वधावाचर्णकवम् ॥ ॥ दयावाचः ॥ गल्लङ्काः कतिरसखाताः किन्नामानकिमात्मकाः ॥ वकीकल्लम

कलकल ॥ यथातथागिविवममकलित ॥ नविमर्द्धिताममिवलविमलसूकी ॥ ततामामदिततादवावि
 ॥ ततावद्विथिकालं सतकामागिबं ॥ सखीलिहसदितकीर्णं वककलिमपूरकेशा कदाविर्न
 नेनृष्टं मयैवकंगजापनं ॥ यवर्बकीठयादवी अथोकयं दुर्दरसि ॥ जाद्रुवातिवयाताय ततश्चा
 नेजाननाः ॥ विनायकाधियत्यश्च ददावस्ययितामरु ॥ यनः साकीठकैवके परैवेवववर्णिनी ॥ मनो
 गतिमखेविषे वृहस्पतिपूवागमेश ॥ ततादवी समुनिरिहं पाकादवी त्विदवचः ॥ रुवानीरुवतीरुवा स
 दृष्टनचैवदं दुतभा अधुनादहितमात्त मयोदीकारुमरुसि ॥ रुलीकीरुवितादवि कलितसंर
 ग्रामं यः कूपकावयद्वधः ॥ विन्दोविन्दोततायस्य वसनवत्सर्वदिवि ॥ दलकूपेसमावापी दगवापिस
 नी ॥ इत्युक्तामुतताविषा वृहस्पतिपूवागमा ॥ जम्भस्विमन्दादिवसवृरुवानीस्वश्चमदिवम् ॥
 ससादजमनं पासादमलिगोपर्व ॥ लम्बमीकिकदामाने माग्नेमाग्नेकवदिकी ॥ मालरिलिक

१४१

संगीत गृहीतानुलिलिकी ॥ संगभिधूयसंघात कुनीद्यालषूलकिर्त ॥ कीजामयवनानीरुवृथान
 तेनैवाकलं ॥ शुकेयगारिहृयैत मयुवांगविनिर्मिताभा रिलयादातिमरुत्या यतिविम्वितमोकि
 धेष्टिती ॥ वयः सदायतायोफो विध्वनचननिर्वृता ॥ सर्वयकीठनासंर दवीर्णकवथासदा ॥ पाइ
 वृक्षयथेन ममारिकेगलसव ॥ अवरुताविर्तपूर्व तयगमनजालमाभा तत्समीयमनूपाफा ममदृष्टा
 तगयिनी ॥ समवस्यास्यजगतः सृष्टिसंज्ञानल कमाभा वृक्षविष्णुदृग्धवै ॥ सकिन्नवमदोवले ॥ विव
 वृक्षविस्मयाकला ॥ गवाकानुवमासाम धकृतयकिगानना ॥ यापमूकाकलदीर्घा कस्तकूलपि
 यिलभा गलकलुवाजकलुव वद्वककलहृग ॥ वद्वयादावद्वकन दिव्यानानासुपालय ॥ अनेक
 तारुनाकृज दिव्यरूपातिरवचना ॥ वीणवाद्यववाश्रुषा नानाध्यानकनलकाभा गलगांश्चततादृष्टा द
 नकीकलममवृद्धि गलभजातापृथक्पृथक् ॥ ॥ गंकावदवाचनकाठिकाठितसख्याता नाना

ली (लु) वचनम् ॥ दानवानां गीर्वाणं बालं वृन्मरुतं कपूच ॥ उर्वी वितीति मृदिता नाना दान विहा वि
 ना ॥ नमः सायनाय नाना वाद्यमिति विद्याः ॥ नक्षत्रा विजूनकन्ता ॥ कुलावकुं विहा वृत्त ॥
 किं तानन ॥ गृह्यदेव्या यला कृत्वा अग्न्यामामधुना कति ॥ यावा लल कलनाल काल कां स्थिताल पवक
 दि ॥ गव्य उवाच ॥ सप्तषवी वकाद वि सदा मद्दय विद्य ॥ नाना विद्य रजु द्वा वा गले
 मता रुमी दृष्टी पूर्ण दद्यान्मानन्ददायिनी ॥ गव्य उवाच ॥ सप्तषवी वकाद वि सदा मद्दय विद्य ॥ नाना विद्य रजु द्वा वा गले
 सात्सुका ॥ वीनकानयन लुद्धा हिता हि गमरु ५ त ॥ सावन द्रव्ययायका पसादादन्व र्म स्थिता ॥
 चोयल्या पूनादव ५ पकी लिग ॥ किमरु र्वदस्वम नृपदा लने लेलजा ॥ इत्य कस्तक पाषा
 गक गयायानुगत ५ तने ॥ यासाद निखवात्कुले वकाम्बु निरुद्यति ॥ गृह्यदेव्या यला कृत्वा अग्न्यामामधुना कति
 लिङ्गाता सिङ्गाता मिमं पुरत्वे दवद वन दक्षाधुना वीनका ॥ उक्त्व क्वा वमी लानि धीयर्त स्वकी कर्नके

१४८

रूपले ॥ किं किं ली नृप नमस्त्वले ॥ समानिया इक कय वहावा रुमा गुनीयक ॥ कामले ५ वल्लवे विवि
 तयचा वचकत्वा मूर्ति मूर्ति लय नय र्गुण काले कृता गच्छाधना कीर्ति सवृत्ताग्ने लेन यम सखाप
 ली किं यगायालय वद्व्या घृय पूवलवत सीरध वृद्ध गेग लावलव लेयुर्त वीनकी पुरगावाय दुष्टाक
 तावसा विकर्षी नक्षमा गच्छय मुक्त गच्छे लायाठला विडलि ॥ सिं इवान स्यपय विर्यमाला मती वस्तु
 नदक्रि लय विमा इरुना गच्छाद सत्यस ५ सयुता ॥ यकी तीगवा क्वा वीनकी लतीर्य पूर लेल पुर वि
 ताज्ञात वं लस विगर्म जात दक्षाधुना वृद्ध मय नृव नाकवामी ध्वन पू ५ इमो ली य विष्ट कान् ववा क
 लेन नव द्वा कुद ले नकि ॥ इत्युर्ग र्म मिमं लाना कि कर्त्य गिनीया लय धास्मानना र्गको वधार्त मारु
 मय रुद वा मून पवत निर्मवा वत्थ दवानय धा र्गयत कुमार नियार्त लयात सत नियजात ५ यथाज्ञा
 दुर्गर्ग वीनका रुक्मिणी रुम वरवा क सन्म मे धूति ॥ वन चवा ल र्म ध्यायि नम्य क्वी वृत्त सपत्न्य का नाग

(१५) धिरागुं ॥ मन्दबकन्दबसुन्दबपूषालितमालाम्बुजानिसिद्धनारीलिनापीठिद्वयाणि ॥ विष्णुनेत्रेनय
 द्दुक्मावाकपन्थादयाहिरुमानकनस्यात्मजुल्वगतः कीउतसुस्यरुफिः कथंजायते ॥ आहिरावेजगद्वध
 ययत्तजल्लवृद्धालालयूषामीतागमालं कालकर्णवृकमूलं लालालिमालकलालयैकजकल
 तलीलपिनाकीविलासैः सलील ॥ पकाय्युवनोरागवृकमूलं विलासं ॥ दशमनवेगदोषश्चरुवम
 यविविक्तुः ॥ नित्यमानाधितः जीमान् यविनूनसमन्तः ॥ नाकबोसविष्णुमेव दूयकार्ययतिषोतः
 सन्ध्यावद्धाङ्गलिपूढा निनायालिमखबेवि ॥ आवदांगमनीगीर्ष विधायस्नानराविता ॥ विहंगयतिल
 धावेत्त दीपद्यातिगलिलिक ॥ गंयनीगलिसंज्ञार्त्त वन्नवकुलवकुद ॥ नानावेत्तद्यतिलस कृकवा
 विमानोक्तादिताम्बरी ॥ मन्दबमन्दसंज्ञाव नीलेन्निविस्मतायतः ॥ तस्मिन्निविस्मतावेत्त लतावाला
 लाल्यलसमकविः ॥ विरावय्यश्चसिचरुः वरुवागीवकायना ॥ कमनीयचलञ्जाल वितालाकादिता

धमष्टिख (१६) कुमावसंरुवरेनीविवाहानामः ॥ १६३ ॥ ततः कतियथकाल तावकाहयमागतः ॥ मरु
 महाराग लकुललाकपूजितः ॥ तावकाहयमृत्युर्न लकुवर्त्तनिवदयः ॥ नन्निबूवावः नगनवी
 वडुवः ॥ महारुयचानगतन्यायः कान्यारवर्त्तः ॥ तावकाहयमृत्युर्न तत्तत्तावकाहवः ॥ ततादास्याम
 (१७) वममातः सलामया ॥ सरीतवदथयायाः कूकाहत्वातदानले ॥ नागकत्वावदलाहुः पवष्टुहववा
 यध्यदविगुकीयाकी दववाक्यदूतानर्न ॥ लङ्कितत्वाकेदलाहुः वेदध्वं सत्येदवतिसाप्रमा ॥ यवसुद
 यस्वसमूर्ख गृहालादिलपेदुतः ॥ १७४ ॥ तत्तत्तावकाहयमृत्युर्न सकिययदहः ॥ वतागहसुदावद्वि नन्द
 विगत्कार्लिकारवत् ॥ जवलिष्टः तत्किञ्चि दधदहवगीवर्त्त ॥ तदववताहलनः स्वराय्याया प
 तिमागुवि ॥ वालः सफदिनाह्लात्वा लकुप्रयार्थितसुदा ॥ यद्दार्थतावकस्यैव गलाहपिवसंगवः ॥ य
 द्दयिबदवाः यूपवृष्टसुदाकता ॥ स्वस्विकानश्च सीयाकी गार्त्तवेवाखिलनदा ॥ कार्लिकयागृहीतातः

१५२

[illegible]

तयन् दृष्टादायैददामिम ॥ ॐ स्वस्त्वागि विज्ञानं मूककल्पायिनाकिन ॥ उवाच कायवकाकी ॥ कृक
 प्राति स्वधुनां न निर्मिता ॥ तयो लिदी घविते र्यत्तायार्थितवस्य है ॥ तवाम्भनियमस्त्वया ॥ अ
 वाकवाधय ॥ नाहं मूकामिनयनं न गहं गारु वदुय ॥ आदित्यस्त्वा विज्ञानादु ॥ लुगवान् द्वादहात्म
 से विष्ट ॥ यास्याहं यवित्कु मात्मानं तयसागि वि ॥ जीवत्यानामिमद्वर्ष ॥ धूतनेवतितामूना ॥
 नितम्यतस्यावचनं ॥ कायसीकूवचारुव ॥ उवाच विष्टसी शान् ॥ यवथनं न्द्रमोतिना ॥ ॥ ११०
 मर्मसीधर्य ॥ विकल्पस्वकचिह्नि ॥ निविजगिमतिगमात् ॥ यधर्वकपितादवि ॥ मधननतयन ॥
 हीननायपमानन ॥ निदिगनगिविजिया ॥ असगन्तुसतातस्मा ॥ लमसहोसदा किल ॥ अनके
 मथास्माद ॥ वासर्गकवयातिना ॥ विययस्मात्तकावंग ॥ दगमकेलसैरुवा ॥ तस्याः कडाक्याः का
 के ॥ मधजाताकूलैयन ॥ यथात्वनवगहस्य ॥ गरुनवास्तुवाधय ॥ काठिर्निकषूमस्मथा ॥ वलशा

रुधवा ॥ ॐ स्वस्त्वासापूनः पाद ॥ निविर्गलेलज्ञानथ ॥ कायकल्पितमूर्धना ॥ यत्कूवद्वानकदा ॥
 कोनः सर्वमवदि ॥ बालस्थानकजिघृत् ॥ रस्मनः स्वरुवहिक ॥ हत्कोल्लव्यतर्गका ॥ इवोधि
 त्वादह ॥ उभया ॥ ॐ स्वस्त्वामदिवा रुस्मान्निर्ज्ञानमहिमादिजा ॥ तस्यावर्जसादिव ॥ गलेः किलकि
 यवद ॥ ॥ उवाच मानैकिलेन ॥ त्वयासिकुपितानवा ॥ अहं त्वामन्यास्यामि ॥ पूर्वगीस्वरुवर्जि
 ॥ उवाच वीवकीमाता ॥ मात्माकी विगयुक्त ॥ लेलायन्यतिर्गुनेव ॥ नवंगन्तुमया सह ॥ मूर्कगपु
 विद्यामि ॥ यनमो विल्लमापूया ॥ ॐ स्वस्त्वादित्यसिंहसु ॥ उवाचाच्च जसम्वस ॥ न्येस्ययविवहो
 रुष्टः कमलसकृव ॥ यदा द्वितीयावपस्य ॥ विवर्तुगविषाति ॥ तदा गरुवितामृत्यु ॥ वन्यथानरुवि
 यमात्मनः ॥ पविकर्तुद्वष्टपथ ॥ वीवकस्यारुवहदा ॥ गुर्गनस्यीवधुल ॥ यविवर्गद्वष्टपथ ॥ यवि
 वृषीस्येधवकवाधमहासूव ॥ उमावृषीकलविष्ट ॥ निवीर्गहत्तवगन ॥ कर्तमायाविनामय ॥ मय

۲۸۲

॥दितास्याललजिह्वः कामकृत्तिनसंधिषू ॥ तस्यार्थवर्हिर्दुर्दवा व्यवर्तवसागदा ॥ क्लात्वासमाग
 वस्मां निविजोस्यष्टयागिवां ॥ ॥ बुधावाच ॥ किंयुग्मापुकासासि किमलख्यददामिगं ॥
 उतां ॥ वाक्कीवाचाचिवाजीर्षु निर्धुयादत्तवाश्चिर्गं ॥ ॥ दवावाच ॥ तयसाइष्कवत्तकः ॥ व
 वल्मुमलामस्यूर्त ॥ रदुर्दतयतवाग यकतानिर्विषरुजं ॥ कन्यागलाधिर्गं ॥ वावाचव
 न्यनीलात्यलत्वर्ष ॥ जवाघथाश्रवस्त्रोनी नृलरुसागिलाचर्न ॥ नानारुवतसंयन्ना पीतको
 यकृत्वममाह्वया ॥ संपाकाकतकत्वर्ष ॥ कान्नीसापुनाश्चसि ॥ सनवसिहः ॥ वाह्वी ॥ दवाप्रष्टाः
 किविष्यति ॥ घृचालानामयकार्य यकवकपदानुगं ॥ दल्लुक्किंकादवि मायासायासहिक
 विलान्कि ॥ चविलनीतताद्वावे वयनीतकपूविकान ॥ निवार्यवीवकादवी हम्बवकताधवः ॥
 ॥ दवाप्रष्टाधवादेत्या दवीवीचिहुमागतः ॥ चविष्टागसूतादवः ॥ निधननिघातिनः ॥ घातिननद

[illegible]

अथ यमवर्णनं नास्ति दानमत्र यमः ॥ दानं यमार्थं नृदुस्ये यादृतिरुगवान् वरुणः ॥ दानं न कामानवाप्ति-
नं ॥ नृत्वा गिरिः यतिनापि सघीमान् जायते नरः ॥ सर्वेषां धनं नृत्वा मेतन्मनीनां नयतः ॥ दयवि-
मन्यः ॥ ॥ नृत्वादिमहापराधेन दानं दानं कथनं ॥ ॥ श्रीमद्भगवत् ॥ कस्मिन् वासने
स्त्वत्वात् ॥ तीर्थपूजनं कीनाम मरुत्तुष्टुगमैर्मर्त ॥ सर्वेषां द्विजमूर्यानां मनावथस्ति नृसदा ॥ तत्र तर्क-
द्वितीयायः यवीजुग ॥ तथा मिश्रयर्थं वाङ्मनः कदाकदा नृमर्त ॥ गंगासागरमित्राद् सर्वतीर्थमयं नृत्तु ॥
रुद्रमुत्तममर्त्या यशोदूतः सनातनः ॥ तथा यक्षवराहमुद्रवदं वमुद्रुत्तधृक् ॥ यशोत्ताश्च नृद्वारं ज-
तीर्थनिधविर्त ॥ दवदवस्य तर्गापि वराहस्य च दर्शनं ॥ यशोत्तापि सपूतात्मा नावायत्तं पूर्वं वडा ॥ क-
यक्षवावन्धमैस्त्रामो यशोवशपितामहः ॥ विविचिदर्शनं नृत्तु मयवर्गं नृत्तु पदी ॥ कर्तृनाममहापूज्यं
नृवत्तु सदा ॥ ॥ नृत्तुतिथित्वानित्यं गंगायमनसंगमः ॥ कनूकं महापूज्यं यशोत्तापलकृतं ॥ अ-

॥ समद्विधा ॥ वर्षयुग्मान्ननकन ॥ अतस्तुनागदास्यामि ॥ यवर्गगम्यतां कृत् ॥ नवमस्तुकागिविसृता ॥
 विनयामासतगसा ॥ नसानागीसदेत्यासौ ॥ वायुम्यामरायत ॥ तथैववीनकः ॥ लफा ॥ मायाका
 ॥ धातुनिकिर्वाधिर्य ॥ अयानिक्किन्नतत्वाध ॥ युरैवापितवत्यह ॥ वियवीताथेवद्वीना ॥ सुलला
 ननाम्बुजस्त्रिषा ॥ ॥ दद्यावाव ॥ अहवीनकमागत ॥ मासुपुत्रमनान्यत ॥ लेकवस्यास्मिद
 वतादला ॥ मयययययानिना ॥ मयागकास्यविदिता ॥ वृत्तानदेत्यनिर्मित ॥ यवर्गकूटमातस्त
 मेवी ॥ सूत्रकावद्वद ॥ लीय्यासदेवकेलास ॥ रुवथैवतदायथी ॥ वमयामासतवद्वी ॥ यम
 यिवन्नरुस्या ॥ ॥ दैवदवद्व ॥ मृतायकल्पत ॥ यत्काद्वीयातकिनविपू ॥ स्या ॥ ॥ नित्य ॥ नित्य
 गीददातीहलाक ॥ रुवद्वविविधय ॥ पूषणकुल्यमकी ॥ युद्वद्वद्वद्वान्नित्य ॥ मृषीला ॥ अविर्
 लानमवच ॥ द्वायवयक्तुमवाइदनिमकीकलीय ॥ सवधामवदानाना ॥ मिदमवेकमूठमम ॥

२१२

१२

कामानवापि ॥ तस्यसंजायतेयत ॥ पृथ्वविगमायुषी ॥ सर्वपायविनाशन ॥ यमावस्थितनतीर्थयाशनकीर्
 त ॥ ॥ दैवविशयगला ॥ निधान ॥ मिदमेकापातकनाशन ॥ बुद्धाक ॥ नद्वेचसूयाजित ॥ अतवमत्कत
 ॥ कस्मिन्वासवरागुरु ॥ अह्वद्वीयमाव ॥ ॥ तीर्थेषुगवेषाह ॥ कर्ताइरुत्तद्विज ॥ ॥ यत्त
 दा ॥ तत्तकईरुत्त ॥ मानर्त्यरुगवानववी ॥ पिरुनावसर्नित्य ॥ मृषीला ॥ यवमधिर्य ॥ नैदावललिता
 थमयलु ॥ तीर्थवद्वसवसुद्व ॥ कृत्तुल्लिल्लु ॥ तीर्थकुनेमिषनाम ॥ सर्वतीर्थरुत्तयद ॥ गंग
 ॥ अर्नद्व ॥ अह्वद्व ॥ गुडादव ॥ नमिषाधमवकुस्य ॥ नीलुयगरुवत्यना ॥ तद्वर्नमिषानव्व ॥ सर्व
 वीवद्व ॥ काकामरुवयवीर्थ ॥ वद्वलायकजन्मन ॥ तगादिववादा ॥ गउद्व ॥ दवदवाजनादन ॥
 नाममहापत्नी ॥ सर्वपायनिसुद्व ॥ यगाधानवर्मिद्व ॥ स्वयमवजनादन ॥ तीर्थमीद्वमगीनाम ॥ पिरु
 पलकत ॥ अद्यापिपिरुतीर्थ ॥ सर्वकामरुत्तयद ॥ नीलकट ॥ मित्रिख्या ॥ पिरुतीर्थनवाधिय ॥ तथा

तदसवः पूर्यः सभामानसः नवचः ॥ मद्याकिनी तथा कृदा विद्यास्य सवस्वती ॥ सर्वमिष्यदतद्व द्य
 महालंयः ॥ रुद्रं विवे विष्णुवर्दे नमोदादावमवचः ॥ गयापितृयुदानाहुः सामान्याहुमनी बिलभा नगानि
 पितृगीर्थाहुः कावरीकपिलादकी ॥ सैरुदयवृवंगयाः तथैवामवर्कटकी ॥ कुरुकोशाकृगुर्गः तस्मि
 लंकाटिगताधिकी ॥ अक्षदानगथाहोमः स्वाध्यायः कृतमन्त्रिभो ॥ कायाववा रुर्ननामः दवदवस्य
 मूलगापीपयास्त्रीच यथास्त्रीसंगमं तथा ॥ महाबाधीययानाच नागगीर्थमवलिनी ॥ तथावीधानदीपू
 थापित्यदेवर् ॥ अंगववाहिनीतद्व नदीक्षीसागघघनी ॥ कालिकाचनदीपूथापितवाचनदी
 र् ॥ मनीचादनदीधाराः सवदीवनदी तथा ॥ दानकाकृष्णीर्थाश्च तथावृदसवस्वती ॥ नदीमधूमतीन
 तथाचपूवाहमः ॥ नगानिपितृगीर्था निः अक्षमानकृतमन्त्रे ॥ निधिमघकर्तनाम स्वयमवकुना
 था ॥ तथासमास्तयाव्यश्च महालीलादवी तथा ॥ रुद्रकाटि तथा पूर्यः तथाजल्यं ध्वर्नमदु ॥ अर्कनीरि

सदाश्रद्ध मनकुरुलर्दरुव ॥ दर्शनादपिपुन्यानि सद्यः वायव्यानिचः ॥ अंगरुदानदीपूथा तथाचक
 रुर्म ॥ तीर्थं रेयामूकीनाम सर्वगीर्थनमस्कर्त ॥ यथास्तरुगवान् रीमः स्वयमवलिलाचन ॥ साधर्म्यं तस्य
 वासगीर्थमनूरुर्म ॥ तदामत्स्यनदीकावाः शिवधारातथैवच ॥ पूर्यवामध्वर्तीर्थं रुवगीर्थाश्च अश्वर्ती
 वद्वर्नदेविष्कर्त यवध्वर्तवस्तुदर्न ॥ सरुग्राकीरिवत्थाकी तथाचकनदीनदी ॥ नागाधियापित तथा तथा
 न्यनिकानिचः ॥ नतस्य सर्वदेवानां सान्निध्यं यतयव ॥ दानमतस्य सर्वेषु रुवकाटिगताकर्त ॥ तथै
 सर्वेषु दलकाटिगुत्ताधिकी ॥ वरुदाचनदीपूथा तथासिंधुवर्नमदु ॥ तीर्थं यम्यागुर्नाम नदीपय्य
 वरीनदी ॥ तीर्थं तद्वचकयाना मय्यागल सीयर् ॥ अक्षानिदानकार्यश्च तलकाटिगताधिकी ॥ तथा
 नमूविमिर्ग तयसास्वर्गमाफवान् ॥ तलदलुर्नरेष्टाद्व मनकुरुलर्दरुव ॥ यक्षवर्नामवेतीर्थं गा
 तीर्थं तथैवच ॥ मल्लद्वानदीपूथा कोलिकीचदिका तथा ॥ विदकृषाध्वंगतव यायास्त्रीयाध्वरी तथा

दत्तद्वेष्टनार्थमहारुत्न ॥ सियानदी तथा यन्त्रा तथा वायितर्कगुरु ॥ वीणा हववर्द्धनोद्वेष्टनार्थं गंगा रुद्र
 नाना नाना निपित्तीर्थे नि सन्ध्याय रुद्राणि च ॥ समस्त दयित्वा कानां किमु अहं यदा यिना ॥ ॐ कार्त्तिक
 तगुर्वे तस्मिन् स्नानादिकं रुद्र ॥ गुरु तीर्थं उ विख्यातं तीर्थं सामं धर्मं वयं ॥ सर्वदा धि रुद्रं वयं रु
 द्रवदवस्य नृत्ति नः ॥ अत्र तावत्वाचमानो वदन्त वसन्त गुरु ॥ जगत्तु मद्रा पुन्यं तथा धर्मं वी नदी ॥
 विष्णु नदी पूष्पा महान्नान सुखे वच ॥ महा वृक्षमहा लिंगा दन्तं तु मद्रा नदी ॥ गत वृक्षानां कृत्वा च त
 तवाच नदी गुरु ॥ नाना निपित्तीर्थे नि तस्यान्तः स्नानदानया ॥ अहं मद्रा यदहं तदनं रुद्रं स्म
 दीमधुमगीनाम तथा च गे वि कर्त्तुका ॥ धूतपापं तथा तीर्थं समुद्र दक्षिण तथा ॥ गङ्गा कर्त्तु गङ्गा कर्त्तु
 वयं मद्रा रुद्रा नदी ॥ यत्र अहं धर्मं विष्णु मकलायां वा वस्ति ॥ तथा मद्रा दवी तीर्थं तीर्थं धर्मं तदी त
 ॥ अहं नृत्ति यत्र अहं सिद्धं धर्मं मद्रा यत्र ॥ मद्रा रुद्र मद्रा पुन्यं पूष्पा वायि मद्रा नदी ॥ गत वृक्षानां

११३

१३

धा तथा च कन्या सवित ॥ रीमं धर्मं कुरु वृक्ष कावरी वा अत्रावती ॥ नदी गङ्गा दावरी यन्त्रा नि संध्या तीर्थं न
 साधर्म्यं तस्य सर्वेषु दक्षिण कोटि गुरु रुद्र ॥ समस्त दयित्वा कानां किमु अहं यदा यिना ॥ गीष्मं तु च नदा पूष्पा
 तीर्थं अहं धर्मं ॥ स्वर्गं वै वै विख्यातं अग्नि देव कमलं गुरु ॥ वत्सी वात धर्मं तद्वत् तथा नैकाम कर्त्तुं ॥ गङ्गा
 पितृ तथा तथा सामं सवा गङ्गा ॥ ॐ रुद्र नीलं मद्रा नदी तथा च वृक्षं मन्त्री ॥ गत वृक्षानां कृत्वा च त
 तान् ॥ तथैव विष्णु तीर्थं तु यत्र गङ्गा दावरी नदी ॥ यत्रा लिंगं मद्रा रुद्र सधं तत्र जलावदा ॥ अहं मद्रा य
 म नदी यत्रा ठिका गुरु ॥ जामदग्नी स्य तदीर्थं रामायतनं मद्रा रुद्र ॥ पति वास्य रुद्रा सिद्धा यत्र गङ्गा दा
 त्ति ॥ तथा च साग्र लिंगं च बाघवधं मद्रा रुद्र ॥ सद्रुद्रा नदी नदी पूष्पा यत्र रुद्रं वी नदी ॥ निरुद्रं
 मद्रा तीर्थं जालं यमं तथैव च ॥ धनया तथैव विख्यातं यत्र वृक्षानां लयं ॥ तीर्थं सावस्वर्गनाम स्वामि
 मीया धर्मं तथा ॥ कावरी वा रुद्रा काव तथा जलं नृत्ति नि ॥ अहं मद्रा यत्र तीर्थं रुद्रं मानं नृत्ति मद्रा रुद्र ॥

लारुतीर्थदुतीर्थ विगृहस्तथेवच ॥ विन्ययागमुगंगाया सुथानदीगठिगुठि ॥ कृत्वाप्रकाशतथागी
 द्वयानन्यमधुन ॥ आहूतसितथागीर्थे नितमधुनमवच ॥ तथावतिष्ठतीर्थे ॥ रावतश्चगठयव
 घटवर्षविलेकश्च नीलेयवतमवच ॥ तथाचवदनीतीर्थे दवीतीर्थेववर्ष ॥ तन्मधुनयदातव
 नदीपूजयन ॥ यगगाथाविवर्गि वद्वत्पविकीर्तिता ॥ नष्टवावदव ॥ यथाकापिगय
 नष्टव ॥ सर्वमनूयावाज ॥ रुयन ॥ सनातना ॥ किमस्माकं कलतस्मिन् गयायास्य नितस्मृग
 रुनी ॥ गंगायावास्ति निवर्ग गत्वाकप्य नित ॥ सग ॥ तिले ॥ सफाष्टरि द्वाधे दास्यते वज्रलाङ्गि
 धर्मावर्षयन ॥ पायो ॥ अर्द्धरुक्मावदास्यति ॥ गयायाधर्मपृष्ठव सदसि वद्वत्पविकीर्तिता ॥ गयागी
 धिर्दुस्सुद स्वर्जनयनिसत्त्व ॥ कलतस्य नवाज ॥ यतारुवतिकचन ॥ यतत्वयकदानश्च वि
 आध्यसिका ॥ धितन्यवृत्ता नकाक्रियाद्यर्थकवीयदिष्ट ॥ गयायापिदुदानस्य नान्यदानविनिष

नश्च तथासुखदा ॥ गयासूतीर्थेयनवे ॥ पदले गद्वर्म ॥ उ ॥ पवर्षयदिष्ट ॥ सर्वोत्तमासुवचिनामदा
 ऊत्तम ॥ रुले ॥ यद्यदिकृतिवे मर्त्य सुददाप्राप्त्यसंगय ॥ नष्टरुद्धगठयवाक ॥ तीर्थेनोसंगठाम
 निग्रह ॥ वल्लुप्रमानामिरु ॥ तीर्थेनोमउदादत ॥ नष्टरीर्थेयकाद्व तत्काटिगुवमिषात ॥ गया
 याग ॥ कालामूहूर्त्तं मुनि संगवसावदव ॥ मध्याह्नमिहूर्त्त ॥ स्या दयवाकसुत ॥ यव ॥ सायाह्न
 मूहूर्त्तमूहूर्त्तविरयाता दनयवचसर्वदा ॥ तथाष्टमामूहूर्त्तय ॥ सकाल ॥ कृतयंस्मृग ॥ मध्या
 तथाचर्षवयार्चव तथाचरुलमूर्त्त ॥ र्कदकासिलागवो मूहूर्त्तश्चवदुष्टय ॥ मूहूर्त्तयश्च
 कर्त्तकाल मितिषाद्विवोक्तस ॥ तिलादकाश्चलिदया ऊत्तसुस्तीर्थेवाविलि ॥ सर्वदकुरुक्तनेव
 तीर्थेनोद्वानकीर्त्त ॥ गृह्णाति ॥ य ॥ ० द्वापि ॥ गीमानसंजायतनव ॥ अर्द्धकालेचवकुर्यं ग
 शारिधान मिदमहापातकनाशनश्च वद्वत्पविकीर्तिता ॥ अर्द्धस्यमादात्म्यमूलनित

278

۱۴

॥५॥

॥ गीष्म उवाच ॥ सामर्वीयः कथं जातः सर्वं गतं विना वद ॥ तद्वदन्तं कुरुवा जाना वरुवः कीर्तिवदन्
यः सृष्टार्थं तय वाविलिभा यदा तत्र कर्तव्यं रुवः क्लृप्तनाशनं ॥ वदन्ना विष्णोः च नृदाते मर्त्यं तव मर्त
वर्क ॥ यस्माद्वर्तयति साध्वं समर्थतदधिष्ठितं ॥ तद्वदन्ना वदन्ना तं न तस्मात्सा रुवद्विधू ॥ अथ खन
दीप्ति स्मिन् यत्नसूतकृया ॥ दक्षा रुद्वदन्तानां स्मिता वयोयुतय ॥ अश्विमुममृचन्नेकं मग्नं
धर्मनर्क ॥ स्यन्दनेथ सरुम्रांस्तं वेदना किमयं सुकु ॥ आवाग्यला कमनय यदानीयै वितामह ॥
वच ॥ उष्ट्रं न समदवत्ये वदन्ना धीदवर्तगुरु ॥ कृत्यमानस्य तस्या रु द्वि ऊच्यति निगद्यत ॥ वेद
विना रुथा दक्षः यावत्तसा ददो ॥ नृपला वध्यं सयूका तस्मै ला वध्यं वद्वे स ॥ नतः यद्य सरुम्रांस्तं
सस्मे नाना यत्नसुथा ॥ यूवती दर्शनं इच्छा कर्तव्यं मर्त्यगता ॥ गम्या मगम्या यवती कामा रुपितव
ना सुथा ॥ नजन्त कायचा नाय सफला ददिलिः पूनः ॥ तथा विवाद्य विरुवा दगंधा धन्यदिग ॥

तय सातदा ॥ कदाचिद्भानगताय मेध्य दनं कय्यारु वलाय ॥ ॥ वरुन्नि तन्मस्मन रावखदा पृष्या
वांसता वाधियति स्म नारु कं लघुजग्रा रुविवि कुरुमो ॥ सा विस्मवा रुसहेतन वमे तदुपका न्या कृत
स्वगुरु पितस्य रुवानेकस्य सुखागमेष ॥ वरुस्यति स्म द्वि वरुग्निदग्ध सस्य स्मिता रुधिका मनोवरु
नृपार्थे नृवारि चारैव विवागधीन ॥ सया च यामा सतत सुदवा साया यराय स्मि मर्न गतक ॥ स
मा ध्ये म्म वृद्धिः सरुला कयाले ॥ ददो यदा तान कथं क्रिदित्व सदा गिवः काधयेवा वरुव ॥ य
वरुस्यति स्म रुवगा वरुद्व ॥ धनं रुद्धी लाजग वीयवा वि ऊगम रुग वव सिद्ध रुद्ध ॥ यद्वा यसा म
काषाष्टि कथा ग्रमूर्ति ॥ यरु रुववाना रुगुले वनके यवाधना स्य दनसं स्मिता नां ॥ वताले यका वगा
वरुद्वमन्य ॥ नरुगदेत्या म्रव सन्ययूक ॥ नने ध्यः वरुवद्वगं जा ॥ ऊगम रुग सफत येवला का धवा वल
रुवद्धी वला रीममना सैन्यद्वयस्या स्य मरुदवा मो ॥ अला वमन्त कय कुरु वरु स्त्री क्वाय ध ॥ पदालने

४ कीर्तिवर्द्धना ॥ ॥ यत्नस्तु उवाच ॥ आदिष्टावन्मया पूर्व. मलिः सग्नविधायक ॥ अनन्तवनामत
 मर्त्यतमगीन्द्रिय ॥ ॥ नैर्कृत्वा तु मनसा तदन्यास्यमस्मिन् ॥ माहात्म्यं तयमवापि. यवमानन्दका
 ॥ ॥ अथ स्वर्गशाखां जलतारा रिमूर्त ॥ दीपयन्निस्वमखिलं. ध्यान्मया सववाच ॥ तद्दृष्ट्वा जगद्गुरु
 नैर्कृत्वा मग्नकाधरलेतन ॥ समयाथर्तगर्क. मकीकृत्य चतुर्मुख ॥ युवानमकुवाहन्. सद्योयुध
 विनामरु ॥ तगावन्मविर्लिख्यक. मस्मान्मामीरुवद्वय ॥ अविर्लिख्यवगन्धर्व. यथावलिस्मृते
 गद्यन ॥ वेदधामावथत्यय. यदियमनुत्तुर्गुरु ॥ कीचनवद्वनवेव. कष्टं तु क्वचसद्वेदा ॥ अथा
 असहस्राणि. सहस्राणिदलेवरु ॥ तयधियावन्गीतास्तु. विष्णुध्यानैकतत्पन ॥ तन्मुष्टुसमरुगवा
 तामाकृष्यतवाव ॥ नगधनयिर्गुणका. वयोध्वेयथायन ॥ अर्वकतोषचावस्य. तासांरुर्ग
 धनयन्दिन ॥ सोमस्याप्याथइषाया. मेवयस्यष्टिसत्कर्त. ॥ सकलाकषूनाफल्. पाय ४ स

२१३

१५

प्रसवदा. पृथादनै (प्रातिद्वलीं गी ॥ ॥ रायारुवनदकगुवावर्नग. वा. सांलिबानायतवावर्नग ॥ ता
 दुपकान्याकृतमानसव ॥ विर्विकृत्याथेजगमतावा. विधुर्गुहीन्वास्वगृहेततापि ॥ नृत्तविवासी
 रत्नकमनोवरुव ॥ गणैकयाग्नितदाहुमूस्म. नमरुगस्तुनिविषेव (गद्ये ॥ तस्याद्यकदुर्विविधे
 नैगतक ॥ सयायमानापिददोचराया. वरुस्यतैकन्मखवासवद्व ॥ मरुस्ववनाथसुम्भखन
 वावरुव ॥ यः कामदवः युचितयुथिया. मनकनूदाद्विगयादयुध ॥ तन्सजिष्यागिबसः पिनाकी
 ४ यद्वायसामनविलषदीक. मृगीयनतानलरासतक ॥ सुरुवकाद्युस्ववनाथजम्. विष्णुधि
 गालेयकावगकिन्नगाना. यद्यनूचैकनतथार्चदाना ॥ लंकस्मिन्निद्वेदगरीमथना. सामायगमरुगवि
 लाका. धगावलदीपसमरुगका ॥ समाममवायगमयिनाकी. गृहीतदीफसुविष्णुलवद्वि ॥ अथा
 यधः पद्वलनैकनय ॥ तन्मवथान्नायम (गद्ये ॥ ॥ द्यार्जुगमकयमरुगवीर्य ॥ यतकिन्नसालित

तादृशानि मूर्ध्नि यातालमर्लवदन्ति ॥ ब्रह्मवद्वावद्भगिनाममात्र भाग्यिसामासुममाद्यवीर्यं
 यद्वृद्धमात्मावपि तामहायि ॥ अन्तःपविष्टाथकथकथञ्चिन्निवावयामाससूत्रेऽसद्वैव ॥ अकावली
 द्वमतीवरीर्म ॥ यत्पुनरुत्तरविता निजघ्नं नृपायलनसमघातिनाम् ॥ राग्यामिमामप्येववाक्यतस्त्वि
 वृत्त्यतिस्त्रामथगृह्यगार्वा दृष्टाङ्गमाथगृह्ये सन्नुदश ॥ ॥ यत्तस्मा उवाच ॥ तन्मन्त्रमवस्थानं द्वा
 मावः सूर्यसन्निग ॥ सर्वार्थतामसविद्वान् कालः पवर्तकः ॥ नामयदाङ्गयन्त्रीयं विष्टं रजिगविद्यया ॥ न
 वद्वाद्यासिगवाङ्गम् ददवद्भरिषिः सट ॥ वृत्त्यतिगृह्ये सवर्जं जातकमस्मिन्वगथा ॥ ययकुरुसूत्रास
 लङ्गायनीववाङ्गना ॥ सामस्य निविवादाह ततो गृह्याद्विमोचकं ॥ धूःसर्ग ॥ वधः स्यकयानाम य
 वद्वावद्भरिषिः सयुतः ॥ यन्धतां सर्वरुतानां ततो वानवधीयत ॥ ॥ द्वा दवचधमिष्टं वधः परमजीवन
 तः ॥ हिमादिनिखननम् अनाध्वं सयितामर्ह ॥ लाकेऽप्ययमगडाङ्गा सफदीवयतिस्त्रदा ॥ कनिष

यावत्समती सलिलवनकानना ॥ धर्मदायालिताननु सर्वला कलिते विष्णु ॥ रामगात्रादिगीकीर्तिः ॥
 भवाययालयत ॥ धर्मार्थकामसुदृष्ट माङ्गम् ॥ कोठुकाचिता ॥ त्रिस्तुससुवतञ्चवित् कथयधनि
 षर्ण ॥ निवद्याधकवात्पूजा मीषद्वम्माधिकीयुने ॥ अङ्गम् ॥ धर्मकामार्थ वावान्यथान्वयति ॥ अ
 क्माववनमागम्य विद्याग्नश्चार्चनीरुव ॥ धर्मोपाह विनायस्त्वं धर्मिकश्चरुविद्याति ॥ सन्ततिस्त्रव
 चांन्माद उर्ध्वगीकामसम्पदः ॥ अविनाशवनाङ्गं च वगमयति गयवा ॥ मन्त्रनवसहस्रं तु नवमवेन
 युवाधवा ॥ कदाविदावद्भवथ दक्षिणाम्बुवधाविष्णु ॥ साङ्ख्येऽङ्गं लसायथ न्रीयमानामधुम्वन ॥
 मिश्रन्त्वमगमलन यादादिच्छाथचार्चनी ॥ गगः पुरतिमिश्रन्त्व मागमत्या कलसन् ॥ सर्वलाकाति
 यीत्ये गायत्रीववित्तमल ॥ लङ्गीस्त्रयवर्नवाङ्गन रुवगनपवर्हिर्न ॥ मनकाचार्चनीवर्मा नृत्यध
 नीकामपीठिता ॥ विस्मृतास्त्रिनयसर्व यत्पुनाननवदिनी ॥ गङ्गापरवतः काया द्विधाग्नरुस्यरु

ममाद्यवीर्यं ॥ तथान्नियातं समुद्रहीमं वक्रान्नविकृत्यवलीतिवासी ॥ तदसुयद्वैजगतां कयाय-
व ॥ अकारलीकीं ऊकृन्नानां सामत्वयापीदमकार्यकार्यं ॥ यस्मात्पुनरीकृतं यस्मात्पुनरीकृतं
यवाकृतं तन्मन्यमानास्त्रियवायकां नेश ॥ तथान्निसावावगितां पुमाली यद्वायदकान्नमदः पुमान् ॥
मनस्यान् द्वादशदित्यसन्निरु ॥ दिव्यपीताम्बरधरपीताम्बरविह्वलितः ॥ तानादनादिनिष्कान् ॥ क-
तं विद्यया ॥ बाहू ॥ सामस्यपुत्रता ॥ दाहपुत्रावधः स्मृतः ॥ जननामेयतं जांसि सर्वाधियापियदली ॥ ११४
यकृत्सुखास्मावां कनेजातः कमानकः ॥ तत्समलङ्कितार्था नकिंचिदवदकदा ॥ पुनः पुनस्तदापुनः
कनानामं योदाडाद्यश्चरुतलं ॥ अरिधर्किततः कत्वा यथानमकनादिधृष्टा गुरुसाम्यपदायाथ
॥ पुनर्मजीकृतं ॥ अथमधगतं सायं अकनाद्यः स्वतः कसा ॥ पुनर्ववाः तिख्यातः सर्वलाकनमस्तु
कदा ॥ कतिपयैतयादेकं सुदुर्लभमूपागताः ॥ उर्वलीयस्ययतीन्व मंगकुरुममादिता ॥ सफदी

११४

११४

लीकीलिः सप्येकांगवाहिका ॥ वक्रपसादादकुन्दा ददावदासर्गतदा ॥ धर्मार्थकामानधर्मं सम-
कथयत्यन्तिनः समं ॥ रुक्माचकृतसंख्याः मर्घयाद्यादिकृतः ॥ आसनयमानीय दिव्यकनकर-
ययति ॥ अर्थः योपसमादाहुः लोकास्तेनागमिष्यति ॥ कर्माधेयवोन्मदा रवितागन्धमादन ॥
॥ सक्तिसुववाङ्मय यावदाचकनावर्क ॥ एतत्तद्विमायातिननात्तुविद्यास्यति ॥ यष्टिवर्षालि-
ति ॥ अवमर्षेनसंगयः ॥ स्वस्वानुदधूः सर्व बाजावाद्यतदन्तर ॥ अरुच्यरुनिदकुन्दा ददुयाति
मथाम्बरं ॥ कतिनादानवन्देन चिरवषामधवती ॥ गीविनिर्झल्यसमन यनवकननिर्झिता ॥
सर्वलाकातिहायिनी वलमूर्द्धस्वलीमरु ॥ स्वयंवावावसं दुष्टा नीयतीनियमनव ॥ सायवृषवः
मर्क नृत्यधमितिवादिता ॥ ननरुहालयसंग लक्ष्मीरुपवावर्षा ॥ सायवृषवसं दुष्टा कामि-
योगारुस्यरुतलं ॥ सर्वयवागदद्यानि लतारुगारुविद्यमि ॥ पुनर्ववावितावर्षा तरेवान्गमिष्यति ॥

तत्सुमर्द्धणीगत्वा. रत्नमयकनकचिम्ब ॥ ध्यायत्वरुवनानुच. उर्ध्वणीवृधसूनुना ॥ अङ्गीकृतस्मृतानुष्टो
मर्द्धदिवानुक्तसः ॥ सायुधानघृषः ४ पूरा. यत्कृत्स्मात्तथैवच ॥ राजदम्भाविद्यात्माच. वीराः ४ यैवमहाव
तयसागाधिताविष्णु. द्वितीयोदान्मदीयति ॥ दवाम्बुमनूयाध. मरुत्सविजयीगदा ॥ अथदवासेव
४४ यादुदवच्युम्मेव ॥ अनयाविजयीकस्या. दजिङ्गितेतिमववी ७१ ॥ ज्याययार्थितावाडा. महा
यनेसूत्रेसदा ॥ स्वामीरुवत्वमस्माक. बलनालयविद्विषः ॥ तताविनाशिताः सध्व. यवध्वकदायानि
जि ॥ राजिपूरेसदाकिर्ने. वलादिन्दस्यवेयदी ॥ यत्कृत्स्नागभ्रवाद्यभ्र. तथावल्लुगान्विते ॥ मार्ध्व
कृत्स्नागभ्रवाद्यभ्र. निङ्गितस्यवृत्स्यते ॥ बाह्यत्वालयमयने. विधस्वधिवत्ताधिये ॥ ततावृत्स्यति ॥
मास. राजिपूराचरुस्यति ॥ दिनधर्मसमास्तु. वंदवाग्नेसदेविकी ॥ दवर्णीयविगृह्य. वकाव
वधर्मवहिः ४ कान् ॥ नद्युषस्यववक्षामि. पूरासफेवधार्मिकान् ॥ ययातिर्यातिसयाति. वृत्तवः ४

मागवत ॥ ययातिवकनादाद्यै धर्मकलबर्गसदा ॥ गमिषातस्यरायारु इतितावृषयवृत्ति ॥ राग्नव
व्यानीयेईदृग् दुर्वस्वायजीजनत् ॥ तथावृद्धमनपूर्व गमिषाजनयत्स्वकी ॥ यइपूनुषयैरुव
सुगान् वल्लकं गवो ॥ एनावतनस्तथैय पाधुनामरुवायव ॥ यदापूनावरुवृद्धि यचदवसूताय
मघाधिवृष्ठा गताजितापिः दा सुययवमधाम्मिक ॥ इदययवृत्त्या त्वैव तत्थालालयययय
त ॥ धर्मनगस्यदायाद ॥ सैरुगस्यवज्जाल्मन ॥ सैरुगस्यरुदायादा महिमानामघाधिवृष्ठा आ
रुदस्यनस्यदायादा इदमनामधाम्मिक ॥ इदमस्यसूताराम ॥ कनकानामवृद्धिमान ॥ कनकद
वसुधमु क्तवीर्यस्य साङ्गन ॥ जातावद्वर्गवृत्ति सकृद्वीपयवानृप ॥ वर्षायर्गुतयस्य य इ
यपूनुषारुर्म ॥ पूर्ववाक् सैरुवृत्ति सकृद्वीपयवानृप ॥ अधर्मधायमानस्य गदे वापिनिवाव
व ॥ नतेववमहोसर्वो सकृद्वीपयवानृप ॥ सफादधियविक्रिप्ता विमानसैवर्गवृत्ति ॥ गन्धर्ववप

੨੭੭

99

स्यवाङ्मय मरिमाणं निवीरुसः॥ नलूनकारुवीर्यस्य गतिं यास्यति यार्थिवाः॥ यस्तु दाने सुयेत्येव क
 लोदङ्गिनीरुवः॥ यासीवाङ्मयसुप्रदं आघातकठिनत्ववः॥ गतिविम्विसुप्रदं नवदीवदिवाक
 ॥ वीरुनिवमखाङ्गीरुः॥ गतिविम्विसुप्रदं लज्जनाः कीरुना गने पतिवद्वाम्मिमालिनी ॥ दु
 ल्पदृष्ट्यवगन्तु कामिनीपीडनननु ॥ तस्यवाङ्मयसुप्रदं कायमानामहादधो ॥ रुक्मालीना
 मूद्वाना रुक्मनिवमहावगाः॥ नववद्वधिनः सद्यः सुस्मिर्कपंचलिः॥ नवः॥ लंकायामाहयिन्नासु स
 अवलंसीपसादाय ॥ गुर्वोवयोर्गत्सर्ग्यः कृत्वाचैवसपार्थिवः॥ तस्यवाङ्मयसुप्रदं वरुवद्वान
 यदाकिनः॥ यद्वद्वर्त्तनीवाङ्मयाः हेमतालवर्नेयथा ॥ यदद्वमसुप्रदं संजलः सफवानक
 ति ॥ कृत्वावाङ्मयसुप्रदं समथागवसावली ॥ कृत्वातयवाङ्मयाः नवधिष्यतिरोगनेवः॥ तस्यवाङ्मय
 नः॥ गृवा धम्मात्मानामहावली ॥ गृवसनवद्वान् पृथाकः कृष्णवव ॥ जयध्वजः सवेकला म

तस्यपूगगतान्येव तालङ्गीघातुं गिरुता ॥ तस्यार्थवकूलान्येव रुक्म्यानामहात्मनाः ॥ वीतिहास्य
 मृगस्यापि अननानामवीर्यवान् ॥ इङ्गयसुप्रदं रुक्मिणिकर्मणः॥ सहायनमहायाङ्गः प
 धनेषानिङ्गितामही ॥ यस्तुस्यकीर्येनामः योगवृत्तायमानवः॥ नतस्यविकृताः स्याः द्विरु
 लोकमहीयतः॥ ॥ रुक्मादिमहायुवाः लयाधः यद्वर्त्तकीरुनेनामः॥ ॥ पुलम्प
 कृत्वाद्वरुः॥ काष्ठाववारुवसुप्रदं वृजिनावामहात्मनाः ॥ नवविन्दुविनिस्वातः न्यकवलीवरुवद्व
 रुवकर्तः॥ धीमगावाङ्मयाः रुक्मिणिविद्वान्जसाः॥ नवविन्दुविनिस्वातः पृथयद्वामहावली ॥ प
 र्त्तसन्निवपूवद्वारुः॥ पृथयवसमूहमः॥ अनननस्ययस्याहुः यस्तुसुलयाङ्गः॥ उगनारुस
 रुवत्यः॥ उगनाः गायनः॥ मरुतस्यतनया वाङ्मयिनामसुप्रदं॥ यासीमवृत्तनथावीरः कवलव
 थिवमिमाः॥ अन्वयः पददोगाजा वाङ्मयाः सदाकिनी ॥ यस्तु उरुवकवर्त्तः पवानीकाविनागन

कयेत्येव चकवलीवरवसः॥ सनववधुयालाकल्कगयालः सनवदि ॥ सनववधुयायकून्था यागि
 दीवदिवाकवः॥ नवनाममनूयव मादिष्मत्यामिहोद्युनिः॥ नवनवर्गसमूहस्य पावकालीकडगव
 निनी ॥ दुर्मिरुकटिलासाग कितायेतिनमदो ॥ नवनवमनूकस वगहं तमहाबुर्व ॥ कव
 वन्नालीननिष्ठा यातास्तकामहासुवाः॥ मदनकारुचविता अमताकाननीकिता ॥ नतानिध्वत्त
 यित्वास् सवर्त्तवावर्त्तवलाः॥ विजित्यवद्वाजानीय मादिष्मत्याविवर्धक ॥ ततागताहृतास्तु
 वरुवधुगनस्वनेः॥ युगनादनवुरुस्य स्काद्यमानस्यतनत्र ॥ अरुवतविध्वीय रान्ववःस
 सफवानकुरुः॥ यस्माद्वनरयदधनं विष्णुतममहेहय ॥ तस्मात्तुइकवकर्म कगमन्योरुनिष्ठा
 ॥ तस्यवामस्यरुतासी न्मत्प्रेमधनधीमतः॥ तस्यवृत्तगर्ततासी वैवगममहायथाः॥ कतास्तवलि
 सवेकला अवनिचनिगायतिः॥ जयध्वजस्यपुष्पु तालीधामहावत्तः॥ हरेवसनस्यवृत्तवः॥

११८

१८

गीतिहारधर्मकात् गजल्लेवतयसुथा ॥ कुटुकलायविख्याता कालीघायकीर्तिता ॥ वीतिहार
 गयारूपपञ्चाधर्मपालयन् ॥ कारुवीर्याङ्गनाम बाजावाइसकस्रवान ॥ यनसागनपयन्मा
 पो द्विरुञ्जलरुगयनः॥ कारुवीर्यस्यथाजन्म कथयदिरुधीमगशयस्तुमुष्टायथादाता स्वर्ग
 यूलस्यउवाच ॥ कोष्टाष्टदधनाङ्गन् वंशमूलमपूरुर्व ॥ यस्यान्ववायसंरुगा विष्णुर्विष्णु
 वलीवरवदः॥ अंगान्वर्तलक्ष्मीकोर्य गीतस्तस्मिन्परावर्त्त ॥ गंगविन्दामुपगता गंगानाम
 हावत्ताः॥ पृथुवोःपृथयन्तःपृथगङ्गापृथुह्यः॥ पृथुकीर्तिः पृथुमती बाजानःगंगविन्दवः॥
 डिङ्गनाख्यस्य यन्नाम्नापृथिवीस्त्रिय ॥ आङ्गनायवमधानी गगमूलमधर्मिकी ॥ गिठिकुडम
 वीरःकवलवर्षिः॥ निरुत्तरूपकवर्त्त यवानीकाविनगनः॥ धन्विनाविविधेर्वाले स्वाधायय
 काविनागनः॥ धन्विनाविविधेर्वाले कवित्यववीरः॥ ययञ्जवीर्यामुमहा महावीर्यापराक

॥ इक्ष्वाकुवद्वंशः पृथक् सदाद्ययभा तस्यः पृथक् विनावाजाः तामघावसदाद्यय ॥ यत्तु ४ भाव
कीः कवलवृत्तिकावर्गः ॥ अथर्वनीगिरिगताः कुक्काधनाभ्याविगतः ॥ ग्रामघस्यारुवरायाः सेव्याय
ग्रामवायसेः ॥ राय्यामवावर्गमावः सुषय्यदुविस्मिन् ॥ अवमृत्वावेवीदनी कस्यकंयस्त्रधतिव ॥
न्यायांसपस्येन ॥ यदीदकंमरुयावितायविदतासती ॥ गङ्गापद्यामविद्वान् ॥ स्वयायाकथकी
वदान् ॥ तामपादात्मजावक्कः हानिस्तस्य दुःखान्मृगः ॥ कोनिकस्यविदिष्यन् तस्माच्चयान्पाः
यतायवान् ॥ यत्तस्ययुगाधर्मात्माः निवृत्तिश्चयवीवका ॥ दशहानिर्वृत्तः पूजाः नाम्नः सत्त्वविद्व
॥ सत्तः ॥ अथहीमवथस्यापिः पूजानववथः किल ॥ तस्यवासी दृढवथः तन्निस्तस्यवान्मृगः ॥ त
वर्गः ॥ समायक्तः दवनकानन्दनः ॥ मधूनाममहातजाः मधूयविवसस्तथा ॥ अस्मीद्ववथः पू
॥ जीतास्तस्यांविज्ञायते ॥ सत्त्वतः सत्त्वसम्पन्नः सत्त्वतः कीर्तिवद्वनः ॥ ॐ मांविस्तर्हि विस्तारय

११५

१२

यन्नाः सत्त्वतः कीर्तिवद्वनः ॥ कोनित्यामयवसुतान् ॥ रातिमराक्रमान्नु दिव्यदयमर्तनयः ॥ अङ्गय
पदीवैवः वृष्टियवयवर्जयः ॥ राः कोऽपजायन्तः जयमानाद्विद्वन् ॥ दवयक्तुतान्नामः मधूनामि
॥ सञ्जायमथमवाधः सदासुतनस्येनः ॥ सदायः स्येनारुस्यः वकावयियमायसा ॥ कल्यादीवव
नागीः याम्यामवैविधः सृगः ॥ क्लायततेस्मादद्यादः रुवाम्यस्यसृगयदा ॥ अथरुक्माकमावीसाः विगती
वैतायवा ॥ पूर्वसर्वगुलाधर्गः वक्कदवारुथनप ॥ अनर्वलायवावाक्काः गायतीतिवविद्वन् ॥ गुलान
वाङ्कः ॥ मन्वादीः दवेद्ववारुथः समः ॥ वष्टिः ॥ गतः पूजादीः सुरुप्रातिवसपति ॥ नतमृत्त्ववर्गः
वाङ्कः ॥ सुरुवगः ॥ दृपः ॥ हातजाः राजयत्यतिकश्चनः ॥ सनकोस्तस्यइदिताः सुषवचकुवस्त
तः ॥ अङ्कः ॥ पाङ्कविवः ख्यातामतिमताम्बवः ॥ ॐ देवादारुवन्तः ॥ ध्माकमतिवसात्मकः ॥ सा
मादीनातजाः नयक्तुनसुरुप्रदः ॥ नास्तुतिनायविद्वान् ॥ नरायायधिकारुवः ॥ अङ्कानामनृपाः

का. ॐ स्वस्ति नमो भगवते ॥ आइकातायवनीषु स्वसर्ववाइकीददो ॥ आइकस्यवइदिना पुरोदोसैपस्यत
 दवाव ॥ सादवादववकिता ॥ तथैस्वसानमयेव वसदवायसाददो ॥ दवकीष्टतदेवीव यत्तदोवपुर तम्
 धय सनामोथ कीकसीकवलयस ॥ अलीरुवाइपालेय वदमष्टिः समष्टिका ॥ तथैस्वसानवयवात
 तवीनसैयतो ॥ वतानिवातावलिनी ॥ तथैस्वसानवयवात ॥ तथैस्वसानवयवात ॥ तथैस्वसानवयवात
 यनीकतसुताता ॥ इदिकस्यावान्मज ॥ इदिकस्यावान्मज ॥ इदिकस्यावान्मज ॥ इदिकस्यावान्मज
 कवरुयकवमुक ॥ दवाइस्यसुताविद्वान् यत्तकम्वलवदिष ॥ असमीजासुतसुस्या नमयत्त
 मिता ॥ सदीनयतुवागत्त कल्लुत्तयथनामत ॥ अंधकानामयवत्त यकीर्यतिनित्यता ॥ अ
 वीजनयामास सुमिरीमिरनन्दन ॥ मादीयुधाजित्पूर्व तगावैदरुमीरुकी ॥ अन्धमिरीविनिविव
 लकिसनधतावरी ॥ स्यमनकीयसनस्य मतिवन्नमनरुमी ॥ यथिवामितिनलाना वाजितिसमदाह

कदाविन्मगयाजात यसनसुनरुधित ॥ यदगवैसधुताव विनागसुनकावित ॥ ततः पविध्यमवली य
 सैमविमाददत ॥ गुरुनरुविनिर्हृत्य यसनैष्टयमाष्टज ॥ यसनरुगुनीरुत्ता ॥ तथैस्वसानवयवात
 तद्विद्वानियतने तयाजस्वस्यमनेकी ॥ रुमिनेनेइवात्मानं नरुगुनीरुकेगवी ॥ अथदीर्घनकालन म
 वाकसाद्वली ॥ नदीधुत्ताहुत्तविद्वः स्वप्नपालिः पविध्यतु ॥ अथदीर्घनकालन वरुनाजमदावली ॥
 यथैनेयथाविद्वः कर्मरिर्विद्वीतनी ॥ ततमुगुगवांमुष्टा वरुसमवाचत ॥ ॐ क्वचकपहुवत त्व
 वेयाफवानरु ॥ ततमुजाम्बवगीव रुत्ताचकककगव ॥ कतकाथामिदावाइ कन्यामादायवेदवि ॥
 मिथ्यायवाधनेसैतकार्यजनार्दन ॥ ततस्स्यादवाः सर्व वासुदवमथावुवन् ॥ अस्माकीमनसिक्तासी
 तासुस्य नतमकीविधायुत ॥ स्वापिताध्वमहावीर्या रंगकान्मुपूर्वज ॥ अथवतवतीतस्या रंगकान
 लिस्स्यान्मजोरुवत् ॥ तस्माद्युगन्धवः पर ॥ ॐ तिसैन्याः पकीरिता ॥ अनमिगदयथावे विख्याता

॥ संप्रसूयत ॥ दं वकल्यग्रसंनद्य. दं वगर्कसमावरो ॥ दं वकस्यसुतावीरा. यक्षिद्विदल्लयमा ॥ दं ववामन
 ॥ दायवो नमरा ॥ जीदवीसकंदवीच. मरापीतगिसकमी ॥ नवाग्रसंनस्यसूता. कीससुवां दुपूवजशा न्य
 ॥ वर्यचोत. कीसारीतीसुतासुथ ॥ सूरणीवाक्षुयालीच. विद्वथसुतागव ॥ बाजाविदं हस्यसूता. यक्ष
 ॥ वावलावितावदाः ॥ ललीचगदलम्याच. जीमूतल्लगकाजि ॥ ललीचगयनीकं री. पतीकगस्यवात्मन ॥
 ॥ धर्माग्रसुवां. लतधन्वावसलमश ॥ दं वादं ससुतावच. महाक्लेयवाकमश ॥ अरुतातथविह्लातव्य.
 ॥ १. नमयल्लेवतावरो ॥ सुतायगायसुता. यजायततमाजसो ॥ तमाजपराविकोन्ना. मुयःपवमध
 ॥ ल्यग ॥ आत्मानविघूर्णवर्ण. यजामाप्रवतगत ॥ गभ्भनीवेवमादीच. काक्षाराथवद्ववदु ॥ गभ्भ
 ॥ विनिवेव. यक्षल्लकतलकका ॥ अन्धयिगसुतानिध्या. निघुस्याविसुतावरो ॥ पसंनद्यमहावीर्य
 ॥ गिसमूदाहर्त ॥ दं दं कत्वासवदुल्ल. मरुतमलियावत ॥ गविन्दल्लतर्ल्ल. लकायिनिज्जहावस ॥

१८०

विध्यमवर्ण. पसंनप्रसूयमासद ॥ अरुपसंनद्यतथा. अरुकायिपसंनजि ॥ हत्वाअरुपसंनद्य. तत
 ॥ वन्दयविर्लकिताशा. गविन्दनरुगावर्क. पसंनोमलिकावलात ॥ पसंनसुगतावर्क. मलिनल्लनरुषित ॥
 ॥ धनकालन. मृगयांनिर्गतयून ॥ यदृक्यावलाविद्या. विनास्यासमथगम ॥ ततलदयथापूव. सवक
 ॥ जीमदावर्ण. ॥ ततमूर्तुद्वषीकं. सुमृकमितिर्वरसा ॥ जाम्बवर्कमहावीर्य. काधसंनकलावन ॥ द
 ॥ कयहावर्ण. ल्लकाहमवर्णपरा ॥ कन्यावर्यममसुता. रुकावर्तामवाप्रया ॥ यार्यमलिः पसंननु. हत्वा
 ॥ दायवेदवि ॥ ततः सगाजिगेवेद. मलिनल्लसवेददो ॥ ददोसगाजितवर्य. सर्वयादवसंनति ॥ तन
 ॥ कीमनलिङ्गासी. ल्यसंनसुत्वयाहग ॥ नककस्याथमोदया. दं सगाजितः सगा ॥ सत्थायचास
 ॥ तस्यारुगकावस्यपूवज ॥ सूर्यवसाकमावीरु. लिलिन्नल्लयतापवान ॥ अरुसंगायूपानस्य. ति
 ॥ वि. विरयाता. वृष्टिर्वर्णजशा. अनमिगाकिलियरु. कनिष्ठावर्लिनन्दिनी ॥ सत्यवांसस्यपूवमु. ति

विनीलः यथायवान् ॥ अनमिगत्रमयः ॥ दृष्ट्वावीनायताजितः ॥ अन्योदुतनयोवीनी ॥ अथरुः ॥ कंगनवच ॥
 अयनस्य अयन्याम् ॥ यरुः समरवच ॥ सदायकातिवीनय ॥ अतवानतिथिषियः ॥ अकूवः ॥ सखवतस
 म्या ॥ मकादगमकावलान् ॥ उयलमैरिहकूर्वा ॥ वत्नानीजिह्वसगा ॥ अकूवाद्दवसनाया ॥ सुवर्चकल
 वा ॥ अथन्कामासुवाइत्य ॥ स्यात्विगवेवेली ॥ धष्टावयिसुवर्चा ॥ सुधम्मामिडवच ॥ अरुमिर्विरुमि
 रिगायन ॥ अरिगम्पवकनचित ॥ नकाकीसुषुवपू ॥ सनमकुतमीदृष ॥ तस्माच्चयह्विवा ॥ राजा
 दवीधुतप्रवा ॥ नाजाधिदवीवतथ ॥ तथावधीनमातवः ॥ कृतस्यधुतदवीच ॥ सुग्रहः दुष्टसुनय ॥ केकस
 यार्मरुता ॥ धर्मात्तायाविमदिता ॥ अरुसरथनवद्धासो ॥ केनिरुजवथाददो ॥ नर्वकनीसमाख्यातावा
 वपूगान्मरुतान् ॥ धर्माद्यधिष्ठिनायः ॥ वाकाजातावकादवः ॥ उदाह्वनः इत्येव ॥ गककुल्ययवाव
 नः ॥ अवध्मात्येवगकस्य ॥ दानवायनघातिता ॥ स्थापितः ॥ कंगवस्य ॥ लववर्चासिपिष्टय ॥ कंगकुली

मथनीय ॥ नवनावायतावरी ॥ अरुनावासदवच ॥ दोदवीतगवकतुः ॥ लतीयमरुनेवका ॥ कंगवार्ककुकाव
 नकुलः सरुदवच ॥ कयसत्वेगुधान्वितो ॥ बाहिलीयोववीनामा ॥ ख्याताजानकईडि ॥ लरुधः ॥ सुसर्गवाम ॥
 यारुविद्याति ॥ तस्ययलूमकावाइ ॥ पूरुः ॥ सयजायति ॥ अरुजातागवच ॥ सुगदारुदवीरिणी ॥ विजय
 त्मान ॥ वरुद्धवामजायत ॥ वकादवाः ॥ स्वयंयः ॥ मन्त्रकानामनामग ॥ सफर्मदवकीपू ॥ वामः ॥ सुषु
 वेध्यायासमदाकीवि ॥ पूरुकोलिकमरु ॥ पूरुनवाथवाली ॥ सोवर्गसायविग्रहः ॥ पूरुचकपिलत्ये
 मरुसत्त्ववच ॥ दवरगसूगयि ॥ अष्टाववधसंस्मृतः ॥ यलुर्गपुथमेमाग ॥ दवसुवसमरुव ॥
 गलुयायासवत्यानि ॥ कषुः ॥ उष्टः ॥ गतीददो ॥ सखुः ॥ उमकागर्ग ॥ वीर्यवकीमकावली ॥ वतीघालंयत्तुयवि
 व ॥ ध्यामसुस्यसमश्चयः ॥ अनयत्तागवधाम ॥ समीककुधनश्चय ॥ कूसरुमानोराजत्वं ॥ गोजिन्तम
 ये ॥ यमयत ॥ अथदवीमकादव ॥ पूरुः ॥ उष्टः ॥ उजायति ॥ विहावार्थसदवासो ॥ मानूधवथजायत ॥ दव

॥ १ ॥ कंगनवच ॥ अथरु ॥ कालिवाजस्य सुता राग्यामविन्दम ॥ अयनस्य अयनीव राग्यावापविन्दम ॥
 ॥ २ ॥ सुवर्णतस्मात्सुदका रुविदकिल ॥ कथं कन्यां वसेद्या ॥ अकूवस्तमवाफवान ॥ पशान्त्यादयास्त
 यां सुवर्णकलनन्दनी ॥ दववानपदगव्य यस्तुतिदवसम्मती ॥ अविन्यां विवहु ॥ वेगा ॥ पथविपथुव
 रुमिचिद्रुमिचि ॥ अविष्टासुवावेतस्तथा ॥ ॐ मां मिथ्या लिङ्ग मिथ्या वदकस्तथा हि मां ॥ नसमिथ्या
 ॥ ३ ॥ राजायां वनूषादहा ॥ अम ॥ समीक ॥ सफर्दि ॥ र्यववास्तववागिना ॥ अतकीर्तिर्वथावेव अता
 नृप ॥ केकस्यां अतकीर्तिमु यस्तु सो गन्धका नृप ॥ अतधवसिचिदय ॥ सुनीथ ॥ समपद्यत ॥ राजाधिद
 समाख्याता वासुदेव समाष्ट ॥ कनिकाजनदहा ॥ या अतुर्ग्यामनिदिता ॥ या अतुर्ग्यामनिदिता ॥ या अतुर्ग्यामनिदिता ॥
 ॥ ४ ॥ कंगुल्ययवाकम ॥ या सो गिपूषा जाता ॥ गिरिनीलेर्महावथ ॥ दवकार्यकव ॥ अथेव सुवदानवसद
 ॥ ५ ॥ कंगुल्ययवाकम ॥ या सो गिपूषा जाता ॥ गिरिनीलेर्महावथ ॥ दवकार्यकव ॥ अथेव सुवदानवसद

१८९

गवार्ककुंगव ॥ साययित्वायनकुंगी गुवा रावा वतावता ॥ मादवर्था अतुर्ग्यामनिदिता वाविना विगिन ॥ अतुर्ग्यामनिदिता ॥
 ॥ ६ ॥ सुवर्णतस्मात्सुदका रुविदकिल ॥ कथं कन्यां वसेद्या ॥ अकूवस्तमवाफवान ॥ पशान्त्यादयास्त
 यां सुवर्णकलनन्दनी ॥ दववानपदगव्य यस्तुतिदवसम्मती ॥ अविन्यां विवहु ॥ वेगा ॥ पथविपथुव
 रुमिचिद्रुमिचि ॥ अविष्टासुवावेतस्तथा ॥ ॐ मां मिथ्या लिङ्ग मिथ्या वदकस्तथा हि मां ॥ नसमिथ्या
 ॥ ७ ॥ राजायां वनूषादहा ॥ अम ॥ समीक ॥ सफर्दि ॥ र्यववास्तववागिना ॥ अतकीर्तिर्वथावेव अता
 नृप ॥ केकस्यां अतकीर्तिमु यस्तु सो गन्धका नृप ॥ अतधवसिचिदय ॥ सुनीथ ॥ समपद्यत ॥ राजाधिद
 समाख्याता वासुदेव समाष्ट ॥ कनिकाजनदहा ॥ या अतुर्ग्यामनिदिता ॥ या अतुर्ग्यामनिदिता ॥ या अतुर्ग्यामनिदिता ॥
 ॥ ८ ॥ कंगुल्ययवाकम ॥ या सो गिपूषा जाता ॥ गिरिनीलेर्महावथ ॥ दवकार्यकव ॥ अथेव सुवदानवसद
 ॥ ९ ॥ कंगुल्ययवाकम ॥ या सो गिपूषा जाता ॥ गिरिनीलेर्महावथ ॥ दवकार्यकव ॥ अथेव सुवदानवसद

कर्तव्यं दृष्ट्वा दैवैः सलकाले भाडवाचवसूयवर्कः पूर्यसेहववेयरा ॥ गीतादिदवकीसस्यः तत्स्वतद्वी
 अनुकूपायुर्गलेनीः नैदलायगृहिनयतः ॥ दत्तागर्नैदलायस्यः वक्तवामितिवाववीत ॥ अतस्तुसर्वकल
 कृमागववदः परीः ॥ यवदृष्टस्तुवाजानः गीतुसर्वान्दमिधति ॥ अयं तु गकादवकाः जाताकीसाहनि
 निःकरियधर्मीकत्वाः राकगलायतागताः ॥ सर्वयइकृत्स्नवैवः दवलाकीनयिधति ॥ ॥ गीमा
 वतः ॥ याविष्णुयाधितवर्गीः याश्चमागयरायतः ॥ यागकंजनयामासः यावेनमयवद्वयतः ॥
 लेः यथिवास्वदितिसुथाः ॥ अथकामान्महावाइः दवकासमपूजयः ॥ यत्त्वयाकीर्तिर्देवैः म
 यागमद्यागीस्वमाययाः ॥ नष्टधर्मतथायक्तः विष्णुवृष्णिकूलपुरुः ॥ कर्तुधर्मविवेकान् अस्त्रवाणी
 अलागथाः ॥ सुधामावतथामादीः कागलाविवजागथाः ॥ नवमादीनिदवानाः सहस्राविचषाउताः ॥ वृ
 वावगृहिवः सदस्वैजस्वमववः ॥ यवृषवावगृहिवः वावगृहिवः वावकीः ॥ वावगृहिवः वावकीः ॥ वावगृहिवः वावकीः ॥

ताम्रवल्मीकलक्ष्मणः ॥ वगत्राकृतिवर्गः ॥ सुधामावयमीयसी ॥ यत्किंचित्सत्यगामायाः सत्यगीमवथः क
 वः ॥ मूलस्वननिवहायः काकनमहात्मनाः ॥ दुष्टनदवदवनेः कृष्टवागविनाशितः ॥ श्रीमद्विवायमि
 तीः सहस्राविनिवाधतः ॥ गरीसहस्रवृगताः सज्जार्तस्यधीमताः ॥ रुविहसनारुविहः गवयवसू
 कर्तनीः ॥ काम्यासयाव्वेनयाः धाम्नाल्लरुतवस्विनी ॥ सत्ययुक्तयादवायवः पञ्चपकीर्तिताः
 वलाः ॥ दवाकाः सर्ववदः उत्पन्नास्ममः ॥ दवासूवदतायवः अस्त्रवावेमहावलाः ॥ व
 कूलानां गतमिकः ॥ यादवानामहात्मनाः ॥ सर्वमिगतकूलजार्तः वद्वनववृववृत्तः ॥ विष्णुस्यार्थ
 कलीनवः यक्षामनिववसुथाः ॥ सालाकानावगवैवः सिद्धाधचक्रविसुथाः ॥ आदिदवसुथविष्णु
 इरावामहात्मनः ॥ वद्वकृगवसवैवः किमर्थमिहजायतः ॥ यदर्थमिहसहताः ॥ चक्रवेलः ॥ य
 यग्नकं दुष्टवावदः कालेपनिधिलसुतः ॥ दवासूवमनवधः जायतः रुविबीधवः ॥ दिव्यवकनि

तत्तत्त्वत्तद्वीमर्श ॥ ममयुगादुतास्तन ॥ अष्टावलीमविक्रमा ॥ वसुदेववचः ॥ कृपेसंरुवतायुगं ॥
 रत्नमुसर्वकल्याणं यादवानांरुविश्रान्ति ॥ अयंरुगंरुदिवक्ता ॥ जार्तिकेसंरुनिश्रान्ति ॥ तावन्त्यधिर्वांरुविता ॥
 ताकीसांरुनिश्रान्ति ॥ कीववाणंरुवलेखनं ॥ सर्वकंरुसमागमं ॥ सावध्यामरुनेत्येव ॥ स्वयंदेवकविश्रान्ति ॥
 ॥ गीष्मउवाच ॥ कनधवसुदेवकु ॥ देवकीकायेनस्मिनी ॥ नन्दलभयमुकल्येव ॥ यल्लदाकामरु
 द्वयत् ॥ ॥ पुलस्त्यउवाच ॥ पूषःकथयपन्थसो ॥ अदितिमुपियास्मता ॥ वसुदेवकथयपन्थ ॥ १८२
 किर्तयेत् ॥ मज्जागस्यमरुत्तमन ॥ अविर्बसमरुदादवः ॥ एविश्रामानूषीकन ॥ मारुयनसर्वरुतानि ॥
 ॥ अस्रवाणंरुपलागनं ॥ ब्रह्मिनीसत्यरामाच ॥ सत्यानग्रजितावया ॥ स्रुमाचननःसेवा ॥ गभभीवील
 वधाउत ॥ ब्रह्मिनीजनयामास ॥ पूषःचविश्रवदान ॥ चानूद्विबलः ॥ यद्यन्त्रमरुदावर्त ॥ सुवान्
 नेष्टः ॥ कल्याणंवावमनीकथ ॥ यल्लवसत्यरामायाः ॥ सत्यरीमवथः ॥ रुदः ॥ वाहितादीकिमांरुविव

पशीमवथः ॥ रुदः ॥ जाम्बवत्यांरुतायक ॥ लम्बवत्तवत्तारुनक्ष ॥ सोवत्तमस्यकल्वि ॥ यतिमामन्दिवस्य
 मीमिर्वावमिर्क ॥ मिगवद्ववागनं ॥ मिगवाइः ॥ मूनीथत्य ॥ नग्रजित्यासुताग्रमी ॥ नवमादीनिपरा
 ॥ गवेषलसुतावरी ॥ यद्यन्त्रस्यरुदायादा ॥ वेदकविद्विसरुम ॥ अनिब्रुद्धावत्तथाद्धा ॥ यस्यमरुक
 ॥ वकीरुता ॥ तिस्रःकाद्यः ॥ यवीवाता ॥ यादवानांमिहामनो ॥ रुद्विगतसंरुद्रालि ॥ वीर्यवनामरु
 रुवला ॥ ॥ रुदः ॥ तन्नामनूषः ॥ बाधकसर्वदानवान ॥ जवामरुकादनार्थः ॥ उत्पन्नायादवकुल ॥
 विष्णुस्यार्थः ॥ यत्तुत्तवत्तवत्तित ॥ निदः ॥ स्तोयिनस्य ॥ अष्टाद्वानसर्वदेवतां ॥ सफर्यः ॥
 देवस्यार्थः ॥ वरिमुसंरुदवत्त ॥ किमर्थसंरुत्त ॥ स्रुत्तयकतो ॥ रुविष्वाकविश्रवान्य ॥ सा
 धकवेल ॥ पूनः ॥ पूनमनूषः ॥ तन्मन्त्रं ॥ वृद्धिपक ॥ न्यस्यं ॥ दिवांरुनीविष्णु ॥ मोनूषश्चिरुशायग ॥
 ॥ दिव्यं ॥ कलिपूद्वयः ॥ गेलायस्य ॥ चकायक ॥ वलिवावाधितनेव ॥ पूनलोके ॥ यकमा ॥ ॥ सत्यमासी

त्यमर्मेदवानामसर्वः सह ॥ युगस्यादत्तसंपूर्णः ॥ ज्ञासीदत्ताकलं जगत् ॥ विदत्तस्त्रायित्वा वि. तय
 कयकनामहानः ॥ कर्तुं धर्मं वा वस्तुनः ॥ जायतमानस्य ॥ सह ॥ ॥ लीवाडवाच ॥ कथं दवासरुत
 तथैतिगन्निमित्तो वै. संगमास्य ॥ सदा नृणां ॥ अवगादादत्तं ॥ गुह्यं मा कर्तुं न वस्तुनः ॥ नामतस्तु स मा
 ध्य. उक्तुं मृतमेतन्न ॥ संगमः यैवमस्यैव. सूधानसावकामय ॥ यथा म्वालीवकारव्यध. सफम
 लाहलः ॥ मृतः ॥ पार्थिवादादत्तस्यार्थः ॥ धावः कालाहलं स तथा ॥ हिवन्येकनिघृष्टं तथा. नानसिद्धं न
 देवतैः ॥ दृष्टं यावदुवगाहल. समस्तं नु विभक्तं ॥ यद्वादा निर्दिष्टं ता यद्व. उक्तुं नामतन्न ॥ विवाचनं न
 वानुदत्तं. गमवन्ति पुन वस्तुनः ॥ निरुतादानवाः सर्वः ॥ जेलाकं गुप्तं कनकु ॥ असुराद्यपित्तवाध. द
 लाहलं वत् ॥ तदा विष्णुसहायं. मरुद्वं नित्यातिग ॥ तता धजा मरुद्वं. यमानाश्च हिताय वै ॥
 अजीतिवसहस्राणि. जेलाकं चर्यता रुव ॥ यथाथं ननु वाजारुहलिर्वर्षा यद्वं दीपनः ॥ यद्विचैव स

कुपलादा. निवृत्तमुसुबः सह ॥ उक्तुं धर्मं न विरुया. असुराणां महीरुसः ॥ जेलाकमिदमवग्रं. मरु
 कालयेयथ ॥ यथाथं न वस्तुनः ॥ जेलाकं याकलसन् ॥ तता म्वालीवकारव्यध. यद्वादा नगक्त ॥ य
 दुर्गाकूनमाद्य. विगमाधुवसातलं ॥ सर्ववृवस्तुदादीना. न विषयं स्यसिवाद् ॥ मारुमानयिवा
 यावत्तं सारुप्रकी ॥ सर्ववृवस्तुदादीना. न विषयं स्यसिवाद् ॥ मारुमानयिवा
 कुनावलात् ॥ साधुगुक्तमरुद्वं. यावत्तं वस्तुनः ॥ यमसहस्रानिष्टातु. यातालं याययामह ॥ त
 काद्यमुर्गद्वं. उक्तुं देववस्तुनः ॥ वकाकाद्यनसहस्रं. दवं स्यसुवादिता ॥ काचिद्वं सितेदवा
 यागविद्वत्तवद्वं न ॥ धजलकलमाविश्य. विषयिहिः सहानग ॥ दत्ताद्यदानवाः सैव. सजाताकन
 कदवता ॥ नगदवासनाः वृका. संगमादादत्तं वदु ॥ देवांसं वक्तुं यकवाः ॥ यथा लश्च हिताय वै ॥ तान् व
 द्वाजीरुनिर्हन्त्यविवाचनः ॥ महासुरादत्तसु. संगमस्य सर्वे न ॥ तस्मै वया येरुमिष्टं. निरुतामुपध

१८३

दमवर्गं मरुद्वं गद्यालनं ॥ असम्यन्नमिदं सर्वं मासीद्वर्षायुर्नयनं ॥ पञ्चादस्य कृतं द्यासीत् रुलाक्ष
तानगच्छन् ॥ यस्मिन् देवानथगतं दितिजाकाव्यमबुवनं ॥ कर्तुमद्यतामोर्ध्वं त्यक्त्वा यस्मिन् सुमानसगतं ॥ स्म
रुमानयिष्यामि तज्जसागनयालिता ॥ वृद्धिनाधक्येऽप्येव वसावसूचयत्यर्चं ॥ कक्षानिमर्षं निवृत्ति
वृत्ताकाव्यनधीयता ॥ अमिष्यतदो देवानवे सङ्गाः सर्वजिघृक्षया ॥ काव्योऽध्वं दसर्वं यावद्वय
प्रयामह ॥ ततोऽवाति सर्वदा दानवानूयस्यत्यवे ॥ ततस्तवक्षमानास्तु काव्यमवाल्लिङ्गद्वन्द्वं ॥ ततः
द्विष्टास्त्रिगैदवा निर्वर्गिणोऽस्तु तज्जसा ॥ ततः काव्यमविन्याय्यं वक्ष्यतामवनीहिता ॥ उगनामगयं कस्तु
संज्ञातास्तन्ममस्तु ॥ उगत्कालादलं सर्वं दवेऽपविष्टतावप ॥ यस्मायवधेर्वविता षण्जानकोऽपु
तायवे ॥ तानूवाच ततः काव्यं पृथ्वृत्तमनूयमानं ॥ रुलाक्षं विदितं सर्वं कथं नानि विक्रमे ॥ वेलिद्व
निरुतास्तु यधनतः ॥ किं विद्विष्टाध्वपूर्यादि यद्वेनास्तीति ममर्त ॥ तानि निर्विवाधयिष्यामि तवाप्तकालं

विपर्ययः ॥ यास्याम्यहं महादर्वं मरुत्यविजयावर्तः ॥ मरुतीयांसतामैतान् दवानवापामहं स्व
 न्यसुतासुवयसर्वं निःसन्नाहं वथं विना ॥ वयं तयः च विद्यामः संवृतावधनेमेध ॥ वेद्महे वयं वं ॥
 ५० विनिवृत्तासुदासवा ॥ ततस्तानववीक्षाकः किंचित्कालमयासिता ॥ निवृत्तिकासुदायका ॥ काल
 महादर्वययधर्गः ॥ ॥ ५१ ॥ कुं उवाच ॥ मरुतानि कौशिकं देव यनमनिवृत्तस्य नो ॥ यतारुयायद
 कलेधूममधः निवा ॥ यदि यास्यसि रुद्धं ततामैतानवाप्यासि ॥ तथेति समनूयायः ॥ गुरुं मुरु
 पुरा ॥ अदिष्टादवदं न कलुर्लवायधूमकः ॥ तदा तस्मिन् गतं गुरुं असुवासां हिताय वै ॥ मे
 सदनिताय धः सर्वं वरुस्यति यवागमा ॥ दृष्ट्वा सुवासां दवानां पृच्छीतानयधेनून ॥ इत्युक्तं
 रुवं नृत्वरुवं मेषाफाद्यजिघांसया ॥ अनावाप्यावयसर्वं त्वकलमाध्वंसं कृताः ॥ वीरकृष्णजिनध
 वस्त्राणि नववीवाक्यमातर्व ॥ याचमानाः ककुमिदं यावदुदस्यति नाशुक् ॥ निवृत्तं च तथा गुरुं आ

यादत्वा रुयं शुसा ॥ नरुतर्ग्यं नरुतर्ग्यं रुयं त्वरुथदानवा ॥ मर्सीनिधो वरुतां ॥ वानरीरु विदुमहं सि ॥ त
 नृधमानानां दवेदृष्ट्वा सुवासां रुदा ॥ दवीकुक्षादवीदवान् विद्यामां रुयास्यहं ॥ संहं त्वसर्वमैसावान
 दवामयुधवतः ॥ यावदवनरुतालीना स्त्रिंदृष्ट्वा वलीकेतः ॥ गतं वसुसेधं वृ विष्णु विदुमं राषेता ॥ सा
 नृदृष्ट्वा दवीकुक्षागताः श्ववीतः ॥ यवत्वा विष्णुना साह्वं ददामि मघवनवत्तान ॥ मिवतां सर्वरुतानां दृष्ट्वा ता
 यतः ॥ ५२ ॥ दवीकुक्षादीधनं यावत्त्वा नदरुत्परा ॥ विषयवत्तरिहतां सि नत्वमां जहिमात्रिनी ॥ ततः समी
 त्वययायकः ॥ नीचकावीरुयान्तिता ॥ क्वा विष्णुसुतासुमा कूर्वदवां चिकीर्षिते ॥ सक्त्वा ॥ गुरुमादाय
 रुयिचिवेकं ॥ तस्मात्तु जानताधर्म मवध्वासी निस्सदिता ॥ तस्मात्त्वसिधद्वत्तं मानवध्वययास्यति
 अनूयादत्यविष्णुसः तदादाय निवृत्तं स्वयं ॥ समानीय ततः कार्यं यावत्तु दमववीतः ॥ नवां विष्णु
 यदि सत्यं ववीम्यहं ॥ ततस्तोपेयालीतारि वरुकी वतिसां श्ववी ॥ ततारिवाह ततस्य दवीसी जीविता

॥ यमदुःखान् ॥ आत्मा जलं पुनर्द्वे सतः सायथवे जय ॥ ततस्तु कतः संवादा ध्वानुवृत्तसुदा ॥
 ततः साविवः प्रस्ता सत्याजिवा द्विर्गतः ॥ ततान्यवर्तमानसर्व विद्वद्वादिनां चतः ॥ न्यस्तसु सुखदत्त
 यकाः कालकार्ये यथासाधकाः ॥ विद्वद्वाद्यमस्तुकावः मां यतीकाथदानवा ॥ ततः सदिष्टं सवानकाया
 परांरुयायदवाना मस्यवात्तं जयायव ॥ नवमूका ववीद्ववा वर्तव्यवराग्नव ॥ पूर्ववर्षमहप्रनु
 ॥ गुक्तं मुरुगुनचन ॥ योदी सस्यध्वदवस्य वाठमित्यद्वीद्वव ॥ वर्तव्यवाम्यद्वव त्वयादिष्टाधवे ॥ १८४
 ज्ञेयवे ॥ मेषार्थननवसति वद्ववर्षमहध्वव ॥ अस्मिन्निष्ठतदामर्षा दवासांसमारिवुवन ॥
 ॥ इत्यं तु महसासर्व मेषांसांसाचवावुवन ॥ न्यस्तसु सुखदत्त दवा ज्ञेयवतमास्ति ॥ दत्ता
 कृष्णाजिनधराः निः क्रियानिः पवित्रता ॥ बलविजुं तु दवांश्च नक्षत्रामकथश्चन ॥ अयद्वनय
 थगुक्तं आत्मा मादनितायध ॥ नवमूकासुवायान्यं नवर्णकायमागर् ॥ ययद्येनुगतारीमात

तुमर्हसि ॥ तथवायययन्नाना तान्दृष्टाद्वदानवान ॥ अरिगम्भयसधन नविवार्यवलावर्त ॥ ततस्तु
 सर्वमैसावान निरासाद्यवततदा ॥ संसुद्यदवीवलेवान योग्यकातयाधना ॥ ततस्तु सिरिगादृष्टा ॥
 मेषावेत ॥ सोत्तीषविधिर्दत्त नयिष्यत्वं सुवाकम ॥ नवमूकास्तु विष्णु पवित्रलयुवचन ॥ विष्णुनामकि
 तानां दृष्टताम्यतयावर्त ॥ रुयारिरुतानोदवा विद्वविष्णुवरुवगु ॥ कथमूचातसिदिता विष्णुविन्दमरा
 ॥ ततः समीकविष्णुस्त्वा सुवधकृकुमास्तिता अविधायततकाध मायनः सत्ववायुगुता ॥ ततः स
 गस्तुमादाय निवन्धिकुदवेरुयात ॥ तदृष्टा सुवधकाध कृकाधगुवरीववरा ॥ ततारिणधारुगुता विष्णु
 धधययास्यसि ॥ ततस्तु नारिणधधन नदधधम्यनः ॥ लोकस्यवहितार्थय स्नायतमानुषधिरु ॥
 नवात्तविष्णुनादवि रुतासंजीवयाम्यद्व ॥ यकृत्स्नामयाधम्य स्नायतचवितायिवा ॥ तनसत्यनजीवस्व
 दवीसंजीवितादेवा ॥ ततस्तु सर्वरुतानि दृष्टासुफास्तितामिव ॥ साधुसाधितिदृष्टेव वावसासर्वतारुवन ॥

नर्वयसाहतागन. दवीसारुगुणतदा ॥ मिषगदिवगनादि. तदुतमिवारुवग ॥ अर्मगाननरुगुण. यन
मिदमववीत ॥ ॥ न्वतामतिमानार्थ. स्वाकन्यायाकगसन ॥ वकाद्याद्यनिन्दोय. वर्तवगतिदावने ॥ त
गानकलेत्ये. डयवावेवगीद्विग ॥ सवायेस्वयथापूति. यथागुधगतसद्विज ॥ गकृत्वीगस्यदकासि. य
वगतिवृति ॥ तद्वद्वागुयिवनेसा. कलधूममहामूर्ख ॥ यः कययायमानश्च. स्वभधमगोपातनी ॥ दृष्ट्वागुय
कार्यसा. कायकतवगीतदा ॥ गीर्कित्वेवानुकूलालि. बूयाथावइला ॥ समाः ॥ पूष्टुधूमवगतस्मिन्. द
दुर्तमयेकन. वीर्तुनान्यनकनचित ॥ तस्मात्स्वगतयसावद्धा. गतनवदमनच ॥ अङ्गावसवानसद्वि
व. नववाक्चनकस्यवि ॥ किंराधिननवइना. अवधस्त्वगविद्यसि ॥ नतानदत्ताववांसस्ये. गगन
नूद ॥ नवमागवधवग. मीध्वनीललादिनी ॥ पदकविस्तगस्ये. याज्ञलिप्यतागव ॥ त
महतातयसायका. किमर्थमाशुगयसि ॥ जनया. सक्तिगारुका. यत्रमवप्रमदीव ॥ स्रष्टनववस

दयामय. युद्यपिस्यात्सइकर्त ॥ नवमृत्काववीदन. तयसाह्लाउमरुसि ॥ विकीर्षितमवन्नत्. नदिधव
विनि ॥ सर्वरुतावद्विगत. सपयागमिदकसि ॥ दवः दीवनधामे. वहीरुवामलावन ॥ नर्ववृत्ता
रुमागत्य. जयन्यासदितालन ॥ तयाचतत्सर्मदद्या. दगवर्षादिरागनेव ॥ अद्वैतसर्वरुतानी. म
मृदिताद्यदिदकवश. गताधिनेवयव्यनि. माययासर्वगुर् ॥ लकृत्वीगस्यनेवद्धा. नाद्यायोगकृत्
लकृत् ॥ गुकाहत्वास्तिगस्य. योवाहित्यवकावस ॥ स्तितावर्षगनीसार्ध. उजनातावदागत ॥ द
मरुत्कीर्तुकीवा. रविद्यतिदृष्टमह ॥ किंरुतद्वद्वाविथार्यववस्तिग ॥ सगयामास्तिगार्थ
न. दृष्ट्वासीनवदस्यति ॥ उवावववर्नवद्ध ॥ किमर्थन्वमिदगत ॥ जियान्माहयसमर्ध. यकीसूक
वयाथागतस्तिद ॥ स्रत्वागुतस्ययावार्थ. सिर्गकृत्वापूनःपून ॥ सन्निवीनाःपृथिवीथ. यवद्वयापव
वत् ॥ लोकापतिकगकुल. रवगासातिवस्तुता ॥ जानामित्वामादिवसी. दवावायविरुस्यति ॥ मह्यध

नरुगुणः यत्नीमाजीवितायनः॥ दृष्ट्वायेनललरुतः नर्मकायात्पूनः॥ यज्ञागनगतत्वेष्टाः ऊयुनी
 तदावलीः॥ तनाईयाकलः॥ कृतामतिमगादृष्टः॥ गच्छमाहयर्गकाव्यः लीघमायनलावनः॥ तैस्म
 दलासिः ययत्नैकमन्त्रः॥ नवमत्काज्यतीसाः वयःसंग्रहवेपिगुः॥ आगच्छयगद्योवसः गयजा
 तिः॥ दृष्ट्वायुपीयमानुः दवीवाक्यमखलिताः॥ यष्टुपधानमस्यैर् इर्वर्तस्मितिमास्तिर्ः॥ विगायथाक
 गितस्मिन् धायववसहस्रकः॥ वनकैदयामासः कार्यरीगोरुवहदाः॥ ॥ मरुध्वनडवाचः॥ नग
 भवानसद्वानिः त्वमकापिरुविद्यासि॥ यच्चकिंविन्मयिवद्वनः विद्यतगुणनन्दनः॥ यतिगाननगत्स
 मस्यैः रान्तवायरोवः॥ ययरुगत्तर्धनगत्तः मवधत्तैवेददोः॥ नगानलववान्वायः सपुष्टस
 गोरुवः॥ ततःसान्निहिगदवः ऊयुनीमिदमववीतः॥ कस्यसुगुणकावर्तः द्वास्तिगमयिइस्तिताः॥
 स्रुनेववस्रुपानिः वीतास्मिवनवर्तुनिः॥ किमिकसिवनवाः कस्यकामः स्रुहृताः॥ गलेस्य

१८५

त्वैः नदिदवयथातथः॥ नरकुत्ताववीदनाः दृष्ट्वादिचनवद्वयाः॥ मयासहत्तैस्रुपानिः दलवर्वालिरा
 तिः॥ नर्ववृत्तासिकायत्तः यदिवेवर्गुगविलिः॥ नर्वरुक्कुगकृत्तः गृहान्ममरुकासिनिः॥ ततःसग
 वरुतानाः माययासंघितवताः॥ कृताथमागर्तकृत्ताः शुकीसर्वदिनः॥ स्रुताः॥ अलिङ्गभ्रगृहितस्य
 धायोगकृत्तगुवः॥ धिषणतान्मवान्सर्वानिः नर्वकृत्तगुगाम्यदः॥ तगत्तादानवः॥ यज्ञादः॥ सव
 वदागतः॥ दनमुखेस्रुतादृष्ट्वाः स्रुतायानुवृत्तस्यतिः॥ उगनानकनवागः द्वितीयावादिवागतः॥ स्रु
 त्मास्तिगार्थः गुक्किनीवदिद्यतिः॥ नर्ववृत्तालगतितर्थाः दननाथस्रुतासदानः॥ स्रुयधविर्गत
 र्थः यर्कस्रुवगुवः॥ मृदास्त्वमीनजाननिः त्वन्मायाभाहितावुवनः॥ नरुयकैतववद्वनः त
 थः ययदवापकाः॥ नर्वविधानदृष्ट्वाः न्यददवापकाविलः॥ वृत्तातेनवद्वस्यः वद्वद्वस्यपुनार
 स्यतिः॥ मद्रुयधविसर्पाः सर्वयन्त्रदानवाः॥ रारादानवद्वस्यः त्ववास्तिगामिद्वान्मनीः॥ किमर्थ

रुवतास्यका. यवाधन्यः कतस्तया ॥ दवावायौ हिनाय ॥ नषवाजनवृहस्यति ॥ वञ्चितामिनसन्दहा
 पूर्वमिवमर्हिविना ॥ जलमध्वस्तितापीना. मरुदवनगमुना ॥ उदवस्मस्ययस्मान्. सायवर्षवर्तकिल
 यावतावर्षवाजन. दवदवान्पिनोकिन ॥ मनसाविनित्तयार्थ. मरुवन्मुसकध्वव ॥ अन्यद्वमकलीद्व
 वावातावृहस्यति ॥ दृष्टः सत्यदानवन्द. उदयाकनिगमय ॥ वृहस्यतिमदावार्थ. यदादीपत्यरायन
 गतस्मदानवाः सध्व. साधुसाध्वितिमवृवन् ॥ यवाधयोविकानामु. थावासावारुवलिनि ॥ नान्यनक
 कायवातिः सखासध्वविवादिव ॥ गतलीकागतयात्. यत्थरुइः खडीविका ॥ सध्वानामापदीयाक
 तस्मगवृहस्यति ॥ चालयनदानवास्त. किञ्चित्कालमतिष्ठति ॥ ततावइतिथकाल. अतिकान्तसू
 यक ॥ यनमादीवजाम्याले. यसादारुवस्मवत ॥ ततः सुवगुवः ॥ याह. काववृपीगदारुवान् ॥ ममा
 स्तानवन्मामिवादित्या. मरुनैमाकदायिय ॥ नषाध्वनिर्वेदिकीया. अग्न्यः ॥ सामसीस्तिगो ॥ वेधन

सर्वेष्ववाधर्मा. यवकदकतास्तिमा ॥ कधर्मागयासहिते. हिंसापायकता. सभा. अर्द्धनावीध्ववाकृदः क
 कश्चित्त्वगिवेवथा ॥ हिंसायामास्तिगविष्णुः कथमादीगमिषति ॥ यस्मायास्तोदिकीकर्म. स्मारुप्राद्वादि
 दर्म. ॥ यद्यवगम्यतस्वर्ग. नवकीकनगम्यते ॥ यदिगुकमिहानन. रुधिकन्यस्यजायत ॥ आत्मानसाम
 स्वर्ग. दास्यमदानवध्ववा ॥ मरुस्मनायगुद्वि. मरुगुद्विमुकारुव ॥ विषयीतमिमैलाकी. यत्थ
 दातायनवायन ॥ युक्वानराजनवाजन. कथवायाननिग्नथा ॥ कियकमावनतद्व. द्विषयीतस्ति
 वागत ॥ तस्यांजातावृधः ॥ योका. युक्कुश्रारुतायन ॥ गतमस्यमनेऽयन्ती. अरुल्यानामनामग ॥
 विधायगधर्मः यवमार्थमतमुक ॥ वदस्वर्गदानवन्द. वदरुयावदामित ॥ ॥ दानवाडुव ॥
 नात् ॥ सविबकास्मसमान. लाकर्मतायदायिन ॥ उद्वस्वगुवासद्वान. कश्चकर्वदीकूपत ॥ कस्यदव
 वासने. तयाधवदीयातथा ॥ पूजापदवादीकता. अपवर्गमुल्लयने ॥ विवकास्मकृदध्वन. रुथानागप

सिनसन्दहा. दिताथेषुदिवो कसां ॥ गुरुस्वेनमदागण. नकयकडायावह ॥ अनगिष्यरवानुजाग.
 विगतकिल ॥ देवाककुववाह ॥ निधावाह ॥ यवगितः ॥ ववद ॥ सादमादिव ॥ गुकेष्टीववववने ॥ म
 कृष्णकलीदृष्ट ॥ पसादावववकव ॥ नवमस्तिनिदवन ॥ यवितास्मितावनिकी ॥ गावदरुवववाचा ॥ द
 दीपत्यरायत ॥ नाहमनैपजानामि. दर्ववादानवववव ॥ मदूपधोविनीवाजान. वक्षनाथेगवागनी ॥
 ते ॥ नाथनकार्यमस्याकी. यादुधययथगत ॥ सकाधमगवत्काया. दानवन्दानमागतान ॥ यथाहृत्य
 तामापदीयाका. अविवादवसववग ॥ नर्वगद्वातगकाथा. यदृक्तयागथावन ॥ तस्मिन्गगतग ॥ स्मरुकि
 अतिकानिस्मरुववव ॥ सद्दयदानवा ॥ सव. पनमार्थगदागुर्व ॥ सीसावस्मिनसावगु. किंविद्वानैय
 वान ॥ ममाथयामति ॥ पूर्व. यायूष्मातिवदीविता ॥ कर्णकवकुसदिता. गुविहत्वासमादिता ॥
 हेगो ॥ वेदानवपसादागु. इहवमादाययाविनी ॥ यरुगद्वाकगवव. उदिकीगद्वागवव ॥ अथा

१८३

बीजवग ॥ कथमाकीगमिष्यति ॥ वृत्तानयगलेने. रुषिगवास्तिरिक्तथा ॥ नस्वर्गनेवमाकनु. ला
 स्मारुगद्वादिगीतथा ॥ गवनेवायवववसि. यरुवागुयगंगति ॥ यूर्यस्तितायगुनदत्ता. कत्वायधिवक
 ॥ आत्मानैशामयमास. कथस्वादित्ययलुगा ॥ यानिआनुकथयानि. सवकगनवस्वमी ॥ मेथननकथ
 लोकी. ययदानवयोदृष्ट ॥ विन्मयस्यकगकाग ॥ निन्नायानस्यलोधने ॥ नसैरुवास्तिवदत. म
 द्वियवीगस्तिगस्ति ॥ यरुवेकालनेयाकी. गुरुगनेवकववत ॥ गार्गवदस्यगर्गया. कत्वासाम ॥ य
 यानामनामग ॥ अग्रेद्रतास्त्रियलक ॥ ययधम्यायथाविधि ॥ नगदन्यद्वगतिदृष्टुगथावदाविकी ॥ नर्व
 दानवाडव ॥ दीकयत्तगुवास्माकी. ययत्तानरुकिगस्तिगान ॥ यनसाहयनमाह. वजामस्वववस
 यत ॥ कस्यदवस्यगवव. गकामावद्वल्लरुमे ॥ दर्वतश्चययन्नानि. पकागयमहामुत ॥ स्मवलेनाय
 न. रुथानागयवामरु ॥ वक्षसकगुवकनेनेरुकाद. मद्रव ॥ विनयामासयत्कार्य. कथमगत्तवाम्य

ह॥ कथमनेनयायाय कर्तव्यं नवकोकम॥ विलम्बनकुर्तुं ॥ उलासकस्यकाविन॥ ॐ स्वस्ति ॥
 ददौ तस्मै ॥ पादुवर्दवृत्तस्यार्ति॥ महामाहायमखिलान् ॥ गानदेत्यानेमाह यिष्मति॥ रुवतामहि त॥
 थ ॥ मायाभाहो महामति॥ तर्थासमीपमोगत्य ॥ वृत्तस्येति ब्रुवाच ॥ शुकीहिमावा दत्वा वा ॥ ॐ कामी
 गधवानय ॥ महामाहा रुवानरुय ॥ ॐ देववनमवर्वा ॥ ॥ अहो देव्या धियतथा ॥ वृवर्धतयामि स्मिताः ॥ ॥
 ध्वन्यो हिनः कता ॥ अस्मालि विजयमावद्धा ॥ किंवातर विवर्दिनी ॥ ॥ दिनेन न डवाच ॥ कुरुधर्म
 बहार्थ ॥ नेवगस्मात्पत्रावब ॥ ॥ अनेवावस्ति न स्वर्ग ॥ मूर्किचारुगमिषाथ ॥ नवीयकावेव इति ॥ मूर्किद
 नसदित्यपि ॥ विमर्कथु द्विदेनेन ॥ द्विमूर्कि सैषयकति ॥ यवमार्थ यन्नत्यर्थ ॥ यवमाथ्यनकाप्यर्थ ॥
 नदनीयतादेत्या ॥ स्वधर्मत्याजितानय ॥ अहं न सामवाधर्म ॥ मायाभाह नवाधिताः ॥ तवयन यवते
 स्य ॥ मायाभाह नगसूत्रा ॥ कावितासूत्रयाद्यास्त ॥ तथान्न तस्यवाधिता ॥ तिवयन यवते ॥ तेन्याच

॥ ४ ॥ पातयक्यी ॥ पुनः शुक्लान्वधना ॥ मायाद्या संसृथान्यतस्यवाधितामाह जित कलशा ॥ आन्यायिसवाना
 धर्मनिवाधत ॥ विरुतानसमववेत ॥ दहायमवेगकत ॥ वृद्धधर्मयववः सम्यक् ॥ इत्येविवसमाहिनी ॥ अग
 ववर्न ॥ सतर्था मूर्कियाजित ॥ तथातथावदधन ॥ मत्पुत्रं कथयथायथा ॥ कविद्विनिन्दितवाना ॥ दवानामयव
 हर्विष्यननदधनि ॥ रुत्तायत्यनूकाविदा ॥ यस्तुवकेकदवत्व ॥ मवाथयवगुञ्जत ॥ सास्यादियदितका
 किंवातगनरुच्यत ॥ रुफयजायत पीसा ॥ शुक्रमन्यनवद्यदि ॥ दद्यात्काद्वै यवसने ॥ नवद्वै यवासिनः ॥
 वनपीसा ॥ नियतनिमदासूत्रा ॥ मूर्कियद्ववर्नैस्तत्वा ॥ सामात्येन्यनूतद्विधे ॥ ॥ दानवाडुवृ ॥ रुन
 नद्यदीकाये ॥ कावयामन्वसव्वन ॥ पसादारुवयनाद्य ॥ माहाहसुगतारुव ॥ ततः स्तान् ववीन्सवा ॥
 निद्वैतान्मनिसरुम ॥ दीकावेताविश वद्वन् ॥ ववर्नमममूलकी ॥ सदि स्यैव गतामाहा ॥ गतिस्वामिनस
 वनीम् ॥ तथ्यत्याह गलादेत्यान् ॥ गकामानममदामनू ॥ रुगिन्यान्कवासत्या ॥ दीघावयितामिव ॥

ॐ स्वस्ति का धिषण्य वाञ्छन् विनियामासकं तव ॥ तस्य गतिं विनिर्दिष्ट्वा मरुतामहं जनाद्दिनः ॥ समुत्पाद्य
 गतामहं तः सच्चिन् वदमानं वाहिः ॥ कृतान् ॥ नवमादि स्थिरगवान् नीतद्वानि जगतां मरु ॥ तयस्य लिखनीया
 वा ॐ कामीनि ये वाधय ॥ अनुरोधार्थं येष्वादी रुक्माकी उस्तिहागत ॥ गतादिगम्य वाम् ॐ वरिष्ठ
 सिद्धिः ॥ नकार्थं गुणविष्णु तयस्य ॥ यान्ति यिष्यतः ॥ ॥ दानवा दुष्टा ॥ यव रधर्मला राय तय
 च ॥ कुरुधर्ममवाकानि यदि मूकि मरीयुथ ॥ अरुधर्म सर्वमतव मूकि द्वावसंरुर् ॥ धर्मो विमूकि
 लि मूकि दर्शनवर्जिते ॥ मायामाह न गदेत्या वदमानं वाहिः ॥ कृतान् ॥ धर्मो येतदधर्मो य सदर्थ
 कोपार्थ ॥ कार्यमतदकार्यक न गदवसुटं लिदी ॥ ॐ त्वनकान् वादस्य मायामाह न न वस ॥ त
 वयन यवतस्य तेव न्या न्यस्यथ यव ॥ उक्तासमाधिना धर्म मेरुना सन गुरुवन ॥ गयीमान्ते न स मू
 य तेव न्या न्यस्यथ यव ॥ नमो ह्येतादिनेऽसर्व संगमजितवादिनः ॥ अल्पे न हं लिः सत्यका मेद

१८१

तानयि सुवाना गत मृदुलं मधुना कर्तुं ॥ स्वर्गार्थं यदि वा वाञ्छु निर्वर्णार्थं यवायूनः ॥ तदनेषु घृतादि इ
 माहिर्न ॥ जगदगदना धारु गान्ति क्लानार्थं तत्परि ॥ मायान इष्टमत्यर्थ धान्यं रुवस कट ॥ नाना प्रकार
 दवाना मयव नृत्य ॥ यस्तु कर्म कलायस्य तथा गान्ति द्विजुमनः ॥ नृगद्य कर्म वार्थ हि साधमे कन यातः ॥
 पादियदिन काष्ठा तद्वयं यव कु यव ॥ निरुतस्य यव लयस्तु स्वर्गार्थं यि र्यदी व्यत ॥ स्वयिता यजमान न
 ॥ यवामिनः ॥ जननं प्रमिथत दवगम्यत गदव ॥ उक्तासमाधिना धर्म मेरुना सन गुरुवन ॥ गयीमान्ते न स मू
 नवा दुष्ट ॥ शन गदव व ॥ काशः यवनातवरुक्तिगः ॥ कुरुध्वान् ग्रह काय यवनासु वल मन ॥ सगवा
 न वरीन्सवो मायामाह दर्म सुदा ॥ यव न ग सन द्यव मदीया गु वन ग्रधीः ॥ दीर्घादास्य गियु व्याक
 गतिं स्वामिन सपिया ॥ गतामोह न दान वासु शन व वी क म बुवन ॥ दददी कामराग सवर्से सावला
 यिता मिव ॥ नवत दानवा रीष रगु वय दधी मगा ॥ अग्नि वसन तेतः कृतादिन्य स म मूवा ॥ वरिष्ठ

कृधजास्तुजा कलिकावावनाठिकान् ॥ दत्तात्रेयकावतुयास्तु जिवसालम्वनीयनभा कलनामृत्याठनश्च
 दावेनिष्ठाभाविताम् ॥ मूर्तिर्ललन्यनेधर्वः स्वभावात्तुःस्वर्यः ॥ वलात्पाठनदवेर्त्तमानयेर्त्तयुतद्विगतम् ॥
 वेरावतवर्थययवेधवयकल ॥ तवसायकमात्मानं कलत्पाठनयुर्वर्क ॥ तीर्थकांश्चद्विगतिकोन
 सुगतादिमः ॥ भाकावारवितानूर्त्त विधिवक्तानकथनम् ॥ कदाचैतन्पुत्रोत्पत्त्या सूर्याग्निमाधनगतयभा दुरु
 नभिभारं गिरुवर्त्तयुधकर्मकां ॥ दधिमिष्टनरुक्कन यक्षद्वीपवर्त्तकनी ॥ अवल्यनिर्झनैयादी ॥ कादो
 वाभाविघ्नकलादिगमत्वा त्याग्यसर्वदिवोकसभा कलाविधिमिता बोडासायावकाश्वासदा ॥ यदित्वामादय
 मरुतारिषिनिष्ठिनी ॥ तत्त्वयावगन्तव्यं मोकराणीयमारुवान् ॥ लघूनियानिस्तानानि रूपावलिक्कानिव ॥ लाभा
 न्भाकमाग्नश्चर्यवधा ॥ विन्दन्तिरुकिरावत पीयूषास्यपश्चिने ॥ अकषूनिग्रहायं यदास्तवसर्वदा ॥
 तायागितियागिनायता ॥ उर्ववेदवतासर्व विद्याध्वमहावगाभामनावधालिलास्तु विनयकादिवोनिर्त्त ॥ यद्य

मनसिस्मिर्त्त ॥ यथाज्ञानाम्यहमद्य कनिष्ठावृद्धिपूर्वकम् ॥ विष्णुलब्धेवपुसादा ७ स सर्वसिद्धाव
 जसाकिल ॥ चकानसायपायस्तु माययावक्तुविरुमशक्त्यामग्रतता वास जिवन्मसाविद
 वन् ॥ यथावयमहासाग गङ्गादिप्रयवर्द्धिता ॥ कलेवरेयानिह्यस्त्रयमवगता कुर्य ॥ अयहायं
 चद्विज्जाम ॥ अनेनेवसती क्लृप्तमकुलानिहितनवे ॥ विद्विपाङ्गनिसर्वानि यरुतगुद्विप
 क्कमवृत्ती ॥ यथादृष्टंलयातात तत्सर्वकृतवानर्त्त ॥ अन्यमवसमादिष्ठ कर्त्तव्यं नम
 ॥ यथा ॥ निष्ठयंजनमरुत्वा द्वितीयस्यविचिकथ ॥ देवतामालिमादूय गच्छुर्त्तमममम
 ग्यसम्यदा ॥ उतामानयेव ७ सत्त्वममा ॥ धृक्कृतनिष्ठय ॥ चवमस्तुमहासाग कनिष्ठावृद्धि
 त ॥ अत्यन्तजत्रयापक ८ पुसादसमस्वीरव ॥ राजर्त्तवावृत्तवृद्धि यितत्रममस्तुद्वि ॥ उवमा
 कदाचन ॥ स ॥ मस्तुप्रोगस्य वाधिगस्तुसास्युर्त्त ॥ मिथिलस्यापिमेरुस्यतस्य वृद्धस्य

मृत्या न च यवर्मधर्मसाधनं ॥ धनानामीषवा दवा धनं दक्षकालं लूनात् ॥ सिद्धिं यदसि कया पा स
 नेत्यतः कृतं ॥ किं कर्तुं नितरुत्तमा नमदा पुनो यदयत ॥ मनायथा हियवाना लोकवे मानयवच ॥ अस्मि
 द्विजितिको नत्ववलिपूनस्तु गीष्टाया कर्त रुनी रुधध्यानमाइयद गिर्की ॥ सुवर्नयं गवादन स्वर्णु रु
 धनं तय ॥ द्रुवा विवागिन चिव मलयैवा हि वास्तथा ॥ तथा तयधर्म मयै गतानां कालयय्ययात् ॥ पाया लो
 यादो ॥ अकादो रुवितादि सु ॥ कर्तुं जाययवकाश्च कनिष्ठा किं माहित ॥ राशाम्बन गनर्ष यथा दूयनु गसू
 दि त्वामादय द्वा विष्णु वायिमदध्वन ॥ वद ॥ यावका वायि ॥ ३३ ॥ वायितथास्तथा ॥ स्वर्नस्या दुर्वहिसूत
 तवानिव ॥ राशाम्बन गनर्ष नि सत्यमववादिने ॥ अस्मदीय नतयसा नियमो द्विजिते सुकथा ॥ वज्रध्वज रुमसा
 रुतवसुवदा ॥ तदुपाधर्मसंयुक् सर्वान्या विलम्बना ॥ रुतवता साधन नययवमयद ॥ यवगी धेनुवाज्ञा
 तवो निर्ण ॥ ययवरावायुमाकी संसारविवर्ति रुता ॥ यवित्यज ध्वदोवा नि स्वर्नमाग्ना हिला विलि ॥ तथा सो ग

१८८

सर्व सिद्धावरुवरु ॥ सहावंचिक्रयामास सुतानां सिद्धि ॥ रुम ॥ तथा र्यवास्तदा अष्ट सुयससं
 अस्माविदधयित ॥ मरुता द्वात्रभा गत मृतमाता विदधिता ॥ मे मुदुष्ट मृतामाता यितर्न वायसव
 ॥ अयहायं सर्वमा गताता तकिमच्यत ॥ ॥ निवठाम्मा वाच ॥ यरु ॥ अस्मादमादूय ॥ ३३ ॥ वा
 तगुदिय खेदि ॥ त ॥ कर्तुं नतय ॥ यथा द ॥ अर्तुयि रु ॥ समायात पूर ॥ य ॥ अ ॥ पितर्न वा
 र्क्षत्रममद्यच ॥ तत्सर्वं कनिष्ठामि दुर्लभं दुर्गमं पित ॥ तमास्त्रायमहा राग पि रुका नस
 र्वमममसना ॥ मिया विना त ॥ का मि सुर्गु कन्दय मि ॥ हिता ॥ मायया दधिता नात्रो सर्वसो ल
 यत वसु पियं ॥ पितरुत्तमसुख ता मवा वसत त्व नम ॥ त्वामवयाच तदवि कामवा ॥ ३४ ॥ पुपी वि
 दनि ॥ नवमा कर्तुं तत्त मायया तदधर्म ॥ ॥ ॥ ॥ वाच ॥ जत्रयायी उरुम्या ॥ न विष्मामि
 स्य वृद्ध स्य सुत ॥ रुतर्न नकुमि चामि कनिष्ठा तवसु पियम ॥ रुतर्न नूपसो राग्य गुणवर्णनल

रुवर्कवकुमिहमि कविधतवसपियम ॥ रुवर्कवपुसोराग्य गुहावरो नलकुम ॥

कुतम् ॥ दिवा लक्ष्मसम्पन्नं दिवा नृपमहोजसम् ॥ किञ्च निष्ठासितातेन वृद्धनमृदमानदा मम
उतदा कर्मसहस्रत्वा जयियंयापसकुलम् ॥ ॥ वेदधर्मउवाच ॥ धर्ममर्कनतवाद्य मयू
मदं प्राथमं भुङ्क्ते ॥ अथ द्वितीयं वक्तव्यं रुजत्वीयितमम ॥ यमवसिष्ठसद विष्णुभाकसच
दौ कुम्भ पितुनर्थयदारवान् ॥ तदा भयं यिद्येव भद्रां श्रेवमहधनान् ॥ दागुभवसम ॥ अस्मि
च ॥ यथैव यथैव तद्वि पुरोर्वीतयसामम ॥ समादूता ॥ समायाता ॥ द्याद्या ॥ सत्रसरुमा ॥ दव
वदधम्मवाच ॥ यदि देवा ॥ युसन्नाम यसादसमृत्वा यदि ॥ ददकु निष्ठा लार्किं यादथा ॥ पितुप्रव
दयेकुनास्मिभकार्यं यदि दारुमिहचुसि ॥ त्वं मां नयसिगुर्वर्थ ॥ तत कनस्रममपियं ॥ यद्वि त्वं सवि
वजलक्षया ॥ गिरसा ॥ यिपुदाभन गृह्णतां गृह्णतां भुङ्क्ते ॥ गिरनती कुधा प्रलु ॥ अमुलद्विजसकम
तवार्थं प्रथिता विपु पूरुं ॥ वेदधम्म ॥ उरुमाहं युदरुम् ॥ पितृरुकेन ततव ॥ तवा ॥ अद्विजधम्म

यज्ञायर्णयवर्णुर्न ॥ कल्याणी सववत्वे व ॥ जगत्सायनेतथा ॥ लयनश्चरुववम् ॥ पयिबुद्धव
ऊर्न ॥ स्वर्गलानविशगव मर्त्यानां गुरुवाविर्ण ॥ यष्टुनायकिर्ण चैव ॥ समुव ॥ पयि कीर्तिग ॥
का ॥ नतयं वद्विपूर्व ॥ तथा लोका न कल्पयन् ॥ वद्वल्लो वदनयस्य ॥ रुग्णदीनां समुद्रव ॥ व
र्णुर्न ॥ वलिष्ठस्य ववम् ॥ वद्वल्लेयविकीर्त्यते ॥ स्वायकुवस्यवमना ॥ सुगन्धायनकीर्त्यते ॥ उ
र्ने ॥ द्वीपयुदसकृप्राण ॥ मनरुचिष्यसफम् ॥ कीर्त्यतयाजना ॥ यल ॥ यवतगनिवासिन ॥ रा
गा ॥ श्रीतम्याहोस्त्रिमलाका ॥ सफदीयावमदिनी ॥ सुय्या ॥ यदुमसा ॥ गहाणां अतिवर्तथा ॥
व ॥ दवगानामृषीणां ॥ मना ॥ पितृगणस्यव ॥ नलर्क विरुवाद्धकु ॥ मित्यकुसुमसमासग ॥ नृगी
मिमिलिक ॥ याकनिक ॥ तथैवाकिक ॥ स्मृग ॥ विविध ॥ सर्वदुगानां ॥ कीर्त्यतयानि सव ॥ अना
न ॥ सैव लक्ष्ममृदिष्ट ॥ तथा वद्वि विविधग ॥ रुगादीनां ॥ लोकाणां ॥ सफनामनकीर्त्यते ॥ क

मानद। ममाङ्गशगणन सर्वस्याप्यसिद्धं रुम ॥ यमवमिचुसविषु तंतद्विनसंयश
 ग्राह्य मयूकं पापमिग्नितं। माहृत्तराधितय विपिरु रुकं जनागसि ॥ विरुन (थ) समायात स्त
 स्माकंसच नाचन। तल्लद्विनसदेह। दवनाश्रदिकं रुम ॥ ॥ **सूवाच** ॥ उर्वसम (थ) दा
 सम (थ) सिद्धं रुम ममास्यतं। किं न वलं महागणदर्थय खल्वमात्मनः ॥ ॥ **देवगमावा**
 रुमा ॥ दवगमातिमूचुक्त किञ्च वदं द्विजो रुम ॥ यमवमिचुसविषु तंतदामनसंयश ॥ ॥
 ॥ ४ विरुप्रवभ ॥ उवमसुसना ॥ सव्व यथायातास्तथयय ॥ तमवाचतता ॥ दृष्ट्वा दृष्ट्वा कृतयसावलम ॥
 ॥ यद्विलंभनिनाविषु स्वहृत्तननिकृत्यम् ॥ ॥ **वेदेगमावाच** ॥ धन्याहं मद्यसंजाता मकाथी
 द्विजसकम ॥ निकृष्टवणिनस्त नदुर्लभं ह्येष हृद्यव ॥ अधिप्रभापूतं साच पतिगृह्यगतामूर्ति
 ॥ यद्विजगमदूलमाभेवयनि ॥ उंस्व वे ॥ तस्य गेर्गह सिद्धं साहसं वदगमल ॥ ॥ वपिताङ्ग ॥ ४ क

॥ एधिवृद्धवर्णयून ॥ दगधऊ नमसीवावा रुगुणयाचुकं व ॥ सन्निवर्णयगदीर्ण सर्वप्रमविश
 विकीर्ण ॥ गथनिर्वचनकल्य माध्यायस्य यविगह ॥ अथवर्णयून ॥ योका वद्वत्तवद्विद्व
 समुद्र व ॥ कल्यथार्थनयार्क यतिमसिधसकथ ॥ रुग्यदीनामधीन ॥ यज्ञासंनयव
 कीर्ण ॥ उका नालिविसुर्गध वरुसस्वमहात्मन ॥ दीयानाश्च समुद्राणां यवतानाश्च की
 वासिन ॥ रावतादी निवर्णलि नदीलि ॥ यवते ॥ सदा ॥ ऊर्द्धदीयादयादीया ॥ समुद्र ॥ सफा नि
 शातिर्वातथ ॥ कीर्णतलिगुमावय यस्वपृष्ठध्वस्तित ॥ मन्वकवाणां सीगह ॥ सीदावानुवर्ण
 सग ॥ मूनीतानागुतानाभे समस्वार्थयुवन ॥ मन्वकवधुदवानां यज्ञासनाश्च कीर्ण
 सीव ॥ अनावृष्टिगुमावय योव ॥ मुचलिकानल ॥ मघादकानवायव गथवा निर्महात्म
 कीर्ण ॥ कीर्णतयनिवया ॥ पायानां वीववादय ॥ सर्वयामवसत्वानां यविमाह विमिनुय ॥

ब्रह्मदायतिमर्त्यः सर्वसिद्धावबुधनुमः ॥ कल्पकल्पकृतानां महानामपि सकृदयः ॥ परमस्य
 इत्येतत्त्वलाकस्य वेदाङ्गोद्भाषदत्तने ॥ यकायकैयविषयः सर्ववद्वुल्लिखितः ॥ नानाइदं
 ब्रह्मदायकाः नरुतिकृतयिनः ॥ नृत्तिकत्वासमृद्धः ॥ पुष्पाङ्गस्योपवर्णिताः ॥ कीर्त्यनयंगताय
 तिष्ठस्यः शक्तिरुन्मत्तं धेवद ॥ मोदासनवधस्यः विष्णुमिरुक्तं नच ॥ यवाङ्गवस्याचात्यरिः म
 न्मः पूरस्यसदधीमते ॥ यवाङ्गवस्यविद्वद्याः विष्णुमिरुक्तं यथा ॥ वनिष्ठसमृद्धाङ्गिः विष्णु
 विष्णुमिरुक्तं विष्णु ॥ नकीवदेवकुश्यादः शृङ्खलायनवीध्वनः ॥ यथाविरुद्धं रोगदानः यामः स
 यः स ॥ यथायुष्टः स्वयंयुगुः ॥ यष्टनवान्नासासः मन्थाधर्मकाङ्क्षिताः ॥ नतत्सर्वयथातत्त्वः म
 रायकीः यत्नस्यायमहात्मनः ॥ यत्नस्यानापिरीषायः गंगादावपराविर्गः ॥ धर्मयत्नस्यमायू
 लदीः यवाङ्गस्यवराधनः ॥ सुखमर्थश्च धर्मश्च ॥ कामेनाकीवकीर्त्यनः ॥ यवाङ्गसमृद्धिः सम्य

य२

५३

सर्वनाम्नायसीलयः ॥ याविद्याश्चतुर्वावदाः साङ्गवनिषदान् द्विजः ॥ यवाङ्गनविकानीयाः दाग
 यद्विदं मरुदयतः ॥ विरुत्तल्यगुतादद्याः मामयंयुक्तविष्णुति ॥ प्रधीत्यद्वैतमास्वार्तः स्वयं
 यवाङ्गनतत्त्वमर्तः ॥ निरुक्तमस्यैवावे सर्वपापेऽपमृद्यतः ॥ यष्टयाश्चपुवनेसूते कर्माङ्गय
 योयसमन्वितः ॥ नृत्त्याद्ययमिदंमूर्तः कश्चियनकथंमाने ॥ आवाधितं वेदमृगः तन्नावदम
 थातस्यपराविर्गः ॥ यष्टस्याजुद्वयवेम्नाः समर्पवापराविर्गः ॥ सास्त्रिनस्तानयथासृष्टः यत्न
 यष्टर्गममहागुणः ऊकृतादितकाविनी ॥ विरुद्ययष्टर्गवन्तः त्रिःस्तालाकयालिनी ॥ गी
 तः ॥ यावद्वर्षाङ्गसाध्वः यवमर्गसमाधिना ॥ ध्यायमानः यववद्वः शिकालस्तानमाहुवन्तः ॥ यि
 मरुः ॥ उदीर्घं नयैवैदं ॥ उवाचननयैवद्वः यत्नस्यामपिसुरुर्तः ॥ गत्वायववर्गवीवः शीघ्रं क
 यमानसुमार्कितः ॥ याध्यामयनसः कामः सौम्यादयमाविर्गः ॥ यितामरुवचः ॥ यत्नस्या

तय ॥ समस्यायवद्व्यावे वद्वत्तस्यनित्यता ॥ दोषात्म्येवरावानां संचारस्यवकष्टताम् ॥
 ॥ नानादृष्टेर्नाचलुः सक्तुदालिवरुते ॥ तत्सायस्यावीक्ष्य निरुपाख्यानिर्बीजनम् ॥ अर्नदे
 पेनयंगतायुः सन्तपुल्लयविक्रियाः ॥ पवलिस्त्रिवरुतानां निरुतानांरुलानिव ॥ पाइरुवाव
 तावात्यलिः महत्तयथाविशः ॥ यस्तुपिरुतानां कन्यायाः यासस्याधियथामनि ॥ लुकस्ययथाम
 क्षन्तिः विव्यामिरुजिघांसया ॥ सक्तानरुता विरुता जीर्णकलनधीमता ॥ दधनविद्याविशाला
 नः यासः सदादनुगता ॥ तस्यनिष्ठां पुनिष्ठां धृः क्षत्रादुदाः पुनः कता ॥ यथाषष्ठली
 वियथान्तः माख्यातादिजेसक्तम् ॥ मत्तानां कर्मनित्यानां लाकतनुमनुरुम् ॥ वद्वत्तस्य
 यिगस्यमायुष्यः सुव्यापयलान् ॥ कीर्तनेनवर्णवास्य धावले विवलयनः ॥ एतन्नानुकर्म
 रदिव्यः सम्यग्धर्मस्य विरुदी ॥ पादमेकमिदमस्यक् अधीयीतजितन्दियः ॥ तनाधीतीयवर्णस्या

३

जानीया दागमेवाविशेषतः ॥ सकिंविन्नविजानाति कथनस्याद्विवक्तम् ॥ इतिहासपुत्रा
 माख्यातिः स्वयंशर्कस्वयंशुवा ॥ अथदीपायमस्यत यथष्टीषोष्यादिति ॥ पुनरुवैपवाचोर्न
 ते कर्मांशेनधीमता ॥ वद्वत्तमानसः पुनः पुल्लस्यागुगवान्निधिः ॥ इलेरीदलनियस्य नवः
 तः तन्नावदमदामनः ॥ कीर्तनेवातयस्तनः कावान्नानियमः कनः ॥ यनरुष्टामनिर्वद्धा य
 थसुष्टः पुल्लस्यागुगवान्निधिः ॥ तन्नावदमदारागः कल्याणमवलेतव ॥ ॥ मृगउवाच ॥
 याः लिनी ॥ गंगद्वामदानीथः शीघ्रः धिरुपवायलः ॥ गुणुषः सुविनेकाली मरुतानियमसि
 तारुवतः ॥ धिरुचवास्तययनः स्वाध्यायनमदोत्तमनः ॥ आत्मानकलनस्यः दुष्टादवशियगा
 वीवः शीघ्रकवकुलादरुः ॥ तयसः सीनेवरुस्वपुवालीवास्यकीर्तय ॥ धिरुलुकामदारागः ॥
 ॥ तन्नावदमदामनः ॥ गंगद्वामदानीथः शीघ्रवदनमवकी ॥ वरवयलुदने यन्ममन

नयकवाकसान् ॥ गीर्था निमवितावावि. मर्यादि. ग्रहतावकान् ॥ यथासमर्हं रगवान्. मर्याम
वर्णुदिवदिता. वि. लखटा विवक्ति ॥ अयमानमवि. यार्ध. यविमाने द्वि. उन्मन ॥ पाले ॥ विम
वयन् वद्वक्ये. विद्वद्भिः यविपथत ॥ त्वं वद्वयर्बनित्य. मऊमक्यमवयर् ॥ तथापूवक्य
ना इत्तायऊगता ॥ पुत्रु ॥ स्वययः नमरुत ॥ मर्गकालनवाधिय ॥ मानिकावाऊस. त्वेव. ताम
व. रूतादि. त्वेवगामस ॥ द्विवि. धायमंरुकाव. मरुतुवायजायत ॥ रूतादियाव. ऊर्ना. तथा
ल. कथयामिय. थारुव ॥ इयमाणमथका. रूतादि. सममाव. ॥ ७ ॥ आति. धायिविकृत्वा
रुसि. रूपमाणसमाव. ॥ ७ ॥ विकृत्वा. निवा. रुसि. गन्धमाणसमर्हिव ॥ मीघाताजायतगस्मा
मन्धग. दवावेकाविकास्मगा. ॥ ना. कृवन्पजांमुष्ट. मसमाणमयकस्त्रस ॥ तथात्मकाविव. द्वि
ल. स्वयमवयवक्ति ॥ मन्धमरुतस्य. ऊवाय. धिमलीधवा ॥ नकादकीसमदा. तस्यासन
ततावायुविकृत्वा. इयमाणसमर्ह. ॥ आति. नृत्यद्वानवाया. तद्वयगु. धा
मरुदादिविसेवात

मरुदादिविसेमांत

॥ स्यामि च यि तान् ॥ तस्य गद्वर्नने प्रत्वा सः प्रगतसुखावहः ॥ उन्मील्य नयनं दृष्ट्वा पुलस्त्यं पवन
 लीनं गानि वः ॥ अथ मम सुखं लज्जन् दिनेऽर्द्धं वः ॥ गवतश्च वः ॥ उगद्वन्नामद
 दीतः ॥ गतिवृत्तिमया पाकाः ॥ अस्या गतिं सुखदा हृदा ॥ अष्टपदं तु लापा ॥ इवाहु वसामेत्क ॥
 ४ पृष्ठा ॥ ॥ एतं गद्वर्नने तस्य गीष्मस्यामितं तज्जम् ॥ उद्यविष्टं वदन्मग्नं ॥ पुलस्त्यं रगवान्मघिः
 ॥ पुलस्त्यं उवाच ॥ सखवान्दानं गीतामि सख्यं गन्धनं वधवः ॥ कीमानं मे कुरुमाणी
 नयिताय ह ॥ वदन्मग्नं साधु वत्सलं ॥ समं गीतं मिश्रं च ॥ तथा मानावमानयोः ॥ सर्वं कुरु म
 त्वं मदाशानं किमर्थं तददाम्यहं ॥ ॥ गीष्मा उवाच ॥ रगवन् रगवान् वदन् कस्मिन् स्था
 ये वदन्मुनिर्मितं ॥ कथं वै प्रवयादवाः ॥ मृष्टास्तु नमदात्मना ॥ कथं पृच्छी कथं व्यामि कथं मे वद
 त्वीनं सुवात्मानं ॥ वैदुष्यं मय गच्छानं नन्ववान् यकृत्वा कस्तान् ॥ वदुष्यं मय गच्छानं नन्ववान्

४

तान् सखामर्तवदस्वम ॥ ॥ पुलस्त्यं उवाच ॥ यवः पृष्ठां पवमः पवमात्मा यि तान्मद ॥ रुच
 सा ॥ विमर्शितं सर्वं सदा स्मृतिरिक्ते वलम् ॥ सर्वं गामी समस्तं वसत्यथ यथायग ॥ गी
 ष्मपवस्य वयं कालं कथं च लिखितं ॥ तदहं मयैव व्यामि यथा मर्त्ये च कावह ॥ पृष्ठं तु यद्गणय
 त्वैव तामसं विधिं मदान् ॥ यथान्तर्गतं नमर्तुं त्ववादी कस्मिन् वावर्त ॥ वैकाविकं कुरु मत्स
 ॥ अर्थां तथैव कर्मैरिद्यैः सहे ॥ पृथिव्या यत्कथं गता वायवाकाशं मवव ॥ न के कस्य स्वकथं
 यिविक्त्वा दीयं यममात्रं समरुह ॥ मरुवति गता म्मां मि वसाधे वा विगानि तु ॥ वसमात्रं निवृ
 जायत तस्मात्कस्य गीष्मं गुणं मग्नं ॥ तज्जमानिन्द्रियाः ॥ द्वावैकाविकादहं ॥ न कादहं म
 मकाविवर्द्धनं जलवद्दयवत्समं ॥ तद्व्यक्तं वाचा सो वाक्कथं यीतुं नयति ॥ वदन्मग्नं स्वकथं
 स्य तस्यासनं मदात्मनः ॥ तं गृहीयाः समदाहं मद्यां तर्ला कर्म गच्छ ॥ तस्मिन् नष्टं वदिस म
 ॥ तद्व्यगुणं मय तस्यैव मार्गं च तवायू नृपतां हं मा कृता ॥ ४

दिविसेयाता सौमत्यादशक्ति २

निमग्नताय संप्रव ॥ स्नाननीजगद्वारं कर्तुं कामः प्रजायति ॥ विष्णुर्गुणतदाकृत्वा पृथिव्युद
 णामजगत् ॥ स्मिन् ॥ यविवर्गतादायं भायाधवाधवाधवः ॥ निर्वीकर्ततादायं वागालतलम
 वरुताय दुर्गतीखगदाधवः ॥ माम्द्ववास्मादद्यत्वं त्वत्तादृष्टमक्तिता ॥ नमस्कृपवामात्म
 रुतानी त्वयातात्वं विनाशकः ॥ सग्नोदलपवावद्वा विष्णुर्गुणात्मस्यधुकः ॥ रुवभायत्यव
 पवैवद्वा यत्किमर्कैर्ममरुवः ॥ वासुदेवमनावाधः कामादीममवाप्यति ॥ येत्किंचिन्मनसा
 दाधवा त्वत्तत्त्वमयाधिना ॥ माधवीमिति लाकाय मरुतुतताहिमी ॥ नवीमस्मयमानम
 माल्कियधवोसंदृष्टयामहावराहः सुदयद्वलावनः ॥ वसातलाइत्यलरुद्रमन्त्रिः ॥ समुत्ति
 कर्मप्रयान ॥ सनन्दनादीनपकल्मषोन्मनी ध्वकावरुयापियविशतायदः ॥ पुयान्तिताया
 नि सिद्धाजनाय नियतं वसीति ॥ उल्लिखतसुकुलार्द्रकः म्हावराहस्यमहीविदायः ॥ ति

स्यः

वरागदागैखधवासिचकधुकः ॥ यमूतिनागमुतिरुदुल्लुवीववस्तुवमवनान्यत्यनर्मयत्यदी
 मूलाति दक्रायरायस्यमास्तेमव ॥ यावापथिवाककुलपराव यदनवैत्वपुषस्तदेव ॥ तद्या
 स्मिजगत् ॥ यतः ॥ तदेवमहिमायन व्याकभगवदावरी ॥ ह्यानस्यमखिलैजगदंतदवद्वयः ॥
 तः ॥ स्नानात्मकाः प्रयच्छन् तदुपयवमध्ववः ॥ यमीदमर्चसर्वोत्तमः रुवायजगत्स्त्रियः ॥ नवी
 वः ॥ तस्यापविश्लोद्यस्य मदतीनोविवृक्तिता ॥ ततः किंतिमोक्तत्वा पृथिव्यासाविनादिवीन
 आतर्थः ॥ रुवाद्यांशुबालाकोन पूर्ववन्ममकल्पयतः ॥ वृद्धाविष्णुनापूर्वं मतदवंपदति
 यन्नतः ॥ यथात्वयथमख्यानी ववादहामयाधना ॥ देवानां हितकामिनः कृतवार्कस्त्वयाकि
 नखिलान्निगुः ॥ असृजत्पूर्ववद्वः कल्यादिषूयथापूवा ॥ अर्वादिपूर्वकस्य साइरुगसम
 तः ॥ यतिवृद्धवान् ॥ वद्विबीतयकाहयः सवृतात्मानमात्मना ॥ मख्यानगयतस्त्रका मख्यसग्न
 उज्जवावीतमयात्ततु मग्नाञ्जीशुकलावतः ॥ तत्तादृकासिद्धगवान् ॥ ग

॥ एधि च द्वावकावधत ॥ मत्स्य कर्मादिकीर्तन्यां वावाहीतनूमा विहा ॥ वंदयन्मयं कृतं म
 यातालकलमागर्त ॥ दुष्टावपलाता रुत्वा रुकिनेप्रावसं धवा ॥ ॥ एधि च द्वावका ॥ नमस्कृतं
 यवमात्मनः पूरुषात्मनः मां मुनि ॥ यधनवक कृत्याय काल रुताय नमः ॥ त्वं कुरु सिद्धि
 रुवगायत्यवैरुपं ननु जामातिकायनः ॥ अवगावधयदुपं तदवर्चनीति दिवी कसः ॥ त्वं मावाध
 विनिमनमाग्रार्थं यद्वादीवद्वरादिलिः ॥ वृद्धावयत्यविकुटी न कृत्यमखिलीतव ॥ त्वं ननादित्व
 म्मिहयमानम् ॥ एधि च द्वावका ॥ सामसुवध निष्ठा मानः ॥ जगद्भयविघर्षवत् ॥ ततः स
 निरः समुल्लिखनीलं वाचला महान् ॥ उल्लिखता नमस्त्वानिला रुनी तदायवाका ज जला
 पुयान्तिता या निधवाग्रवीकिते रसातले धः कर्तव्यदसकृतिः ॥ अस्मानिला सा यवगः य या
 विदायः ॥ विधुन्वता वदमयं गवीरं वा मानका धनया यवनि ॥ जय स्वगार्त पदमगा कर्तव्य

प३

मयं यत्यदी ॥ यादवपूर्वदा सुवधुपदी कु द न वृयस्तः ॥ तय स्ववकु ॥ इताहा जिह्वा सिगन
 रुदेव ॥ तद्वाफी जगद्वा फिममसमी गहिताय विव्वस्य विगारुवर्त ॥ यवमार्थस्त्वमवै को नानो
 तदवद्वयः ॥ मनुर्वयं यधनाः ॥ गम्येता नयसं प्रव ॥ यं रुताने विदवद्वा ॥ ततः सखिली जग
 ॥ स्तिर्य ॥ ॥ नवीमं कृत्यमानः ॥ यवमात्मा मदीधवः ॥ उल्लुकावकिर्तिकुर्षं न्यसुवान् समुदाह
 ॥ विनाहिनीन ॥ यथा विगार्ता रुगवा ननादिः पूरुषा रुमः ॥ रुविगार्ता ततः कत्वा सफदीपैय
 मतदवंपदतिर्ग ॥ ॥ उष्ट्रनदवदवन त्वं दवः पूरुषा रुमः ॥ त्वयामया जगद्भुदः धार्यं यालीय
 प्राक स्त्वया कितो ॥ ॥ मरुसुष्टि कविद्या मि सावयाम्या त्वया विग ॥ ॥ यवमस्त्वा जगद्वाता दवादी
 साइरुगे रुमा मयः ॥ ॥ अविद्यार्थवपुर्वेषां ॥ पाइरुता मरुत्सनः ॥ यवभावकिर्ता सत्तः ॥ धाय
 ॥ मयं सग्नं सग्नं यः ॥ ॥ तद्वद्वा माधकी सग्नं मम न्यदयवै पुरुः ॥ तस्या जिह्वा यता विषा रु
 सिहगवान् ॥ गविन्द पृथिवी मिता ॥ सग्नं रुवायः ॥ कुरु सर्व जगद्भित् ॥ ॥

कश्चात्ताववर्तते॥ अस्मादीयैकपवर्तमु. तिर्यक्प्रागस्त॥ स्मृत॥ विष्वाद्यमुविख्याता. स
माना. अष्टविंशतिधात्मिका॥ अन्तःपक्षास्तसुर्वै. ज्ञातस्तपयवस्यवम॥ तमयसाधकीमुत्वा
वत्पीति. निष्प. पुण्ड्रवस्तदा॥ तन्नायसतदादध्मे. साधकधर्ममूढम्॥ असाधकासुगीह्ना
तस्मदाद्यका. दत्ताक. प्रागस्तसाधक॥ यस्मादत्ताकपवर्तनं. तन्नायक. प्रागस्तसुर्ग॥ तवयका
भावदिवक्तव्य. मानुषाः साधकासुर्ग॥ यथात्मानुषाः सगर्गः सवर्तुर्वाच्यवास्तवः॥ विषययत्न
कानांरुगानां. घटः सगर्गस्युद्यत॥ तयविशालि॥ सवर्गः सन्निगुगर्गनासुर्ग॥ वादनाम्भय
मदतः सगर्गः विष्णुर्वाच्यस्तसुर्ग॥ तन्मागर्गाद्वितीयस्तु. रूतसगर्गद्विसम्पत्तः॥ वकाविकस्तु
सगर्गस्वर्गुत्तमस्तु. मर्यादेस्तववास्तवता॥ तिर्यक्प्रागस्त्ययः शोक. तिर्यक्प्रागस्त्ययः सगर्गः॥ त
यः॥ अष्टमानुषाः सगर्गः सात्विकस्तमस्तुसुर्ग॥ यथावैकताः सगर्गः शोकतास्तुयः सगर्गः॥

रु३

मृजुगाङ्गादीनाम्. किमन्यकुतुम्भिकमि॥ ॥ गीष्मदवाचः सैकपात्कथिताः सगर्गः दवाचः
कर्मदुर्गधिताः सगर्गः कललकालेस्तुर्ग॥ ख्यातातयाद्यनिर्मकाः सैकपाद्यसिद्धताः॥ स्ताववा
ततादवाचः वापिर्गः मानुषाः सगर्गुत्तमस्तु॥ सिसृक्षुर्वर्गस्तानि. स्वमात्मानमप्युत्तम॥ यकात्मान
र्जकस्तानु. तन्मागर्गात्मिकागर्गः॥ साधुत्यकागर्गः सगर्गः वागद्वारद्विगोवरी॥ सिसृक्षुर्वर्गस्तानि
स्तनः सन्वयायमस्तुदिनम्॥ तन्नादिवलिनावाग. वस्तुवाच्यतादिव॥ सन्वमागर्गात्मिकाभव. त
दष्टा. तन्मागर्गात्मिकाभव॥ साधुत्वात्तुवर्गस्तानि. दिननकागर्गात्मिका॥ वकागर्गात्मिकाभव
तन्मन्मायुतायति॥ साधुत्वात्तुवर्गस्तानि. याकर्मस्तानि साधुधीयत॥ साधुत्वागर्गात्मिकाभव
याधुतायति॥ वकागर्गात्मिकाभव. तन्मागर्गात्मिकाभव॥ तन्नाद्विगोवरी. यस्तुकायस्तुतात
नपुर्गु॥ वकागर्गात्मिकाभव. वकागर्गात्मिकाभव॥ अस्मिन्नास्तुताद्विगोवरी. कलकीयकवधस॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

काष्ठमवर्तत । तस्य स्वयं प्रीतिवद् लावहिति तत्तु श्वना कता ॥ यका क्षावहि तत्तु श्व उद्धमो गद्वा ॥ ४ ॥

विख्याता । सुमः पायाश्च वदिनः ॥ उत्पन्नप्रदिनः त्वेव । तस्मान्न क्लानमानिनः ॥ नृकतादूक
साधकीमत्वा । ध्यायतान्यसुगारुवत् ॥ उद्धमो तस्मै तीयसु । दवसर्गसु मस्मत् ॥ तस्मिन्सर्गसु
कां मुनीन्नाम्ना । मुख्यसर्गसु दिसेरुवान् ॥ तथा हि ध्यायतस्मत् । सत्पारिध्यायिनस्मत् ॥ पाइरु
॥ तत्र युकावदुला । सुमादिका यजागुला ॥ तस्मात्तु इव वदुला । सुयारुय । यकाविल ॥ पैका
॥ विपर्ययलसीमिद्धा । लक्ष्मिदुष्टान् त्वेव ॥ निवर्तवर्तमानश्च । तथैकाने निवेपनः ॥ रूतादि
वादनाभ्यपीलात् । सुयारुपादिका सुतः ॥ ॐ तत्सत्कथितासर्गसु । सतर्गसु यत्सु ॥ पथमा
वकाविकसुगीयसु । सर्गसु त्विदियकसु ॥ ॐ तत्सत्पाकसु । सर्गसु सीरुगावद्धिपूर्वकः ॥ मुख्य
मडयतः ॥ तताद्विप्रतसोषका । दवसर्गसु मस्मत् ॥ तताद्विप्रतसोषका । सतर्गसु सतुमान्
तु यः ॥ ॥ नतवसमाख्याता । नवसर्गसु यजायतः ॥ पाकतोवैकता त्वेव । जगत्सु लक्ष्मिदुष्टान् ॥ ४ ॥

४ सर्गसु दिवादीनां गुणात्तया ॥ विस्तृताकाशुमिकामि न्वलामनिवृत्तारुम ॥ ॥ पलस्य उवाच ॥
ततो ॥ सुववाद्यासुवाद्योस्तु । यजावाजं च दुर्विधा ॥ वक्ष्ये ॥ कर्षणं । सृष्टिं । यस्मिन्मानसो ॥ मृतां ॥
७ ॥ यकात्मानसुगोमाणा । उद्धिकास्तु यजायतः ॥ सिरुका ऊर्ध्वनात्पूर्व । मसराजस्मिन्वतः ॥ उत्तमं
सुश्रवण्यदहसु ॥ श्रीतिमायतः ॥ सुवा ॥ सत्तादिकाः समंरुता । मुख्यतो वक्ष्ये ॥ त्वकासापितनू
त्मेकामेव । ततो न्यां ऊर्ध्वगर्तः ॥ पितृवन्मन्यमानस्यः पितृवत्सुत्ययस्मिन् ॥ उत्तमसु हि नू
तान्मिकामन्यां । ऊर्ध्वसु सतनूकः ॥ नजायाता कटाजाता । मनूष्याप्यसु ॥ तामप्यास्तु यतत्याज
लिना । मनूष्यापितृवत्सु ॥ बाऊर्ध्वसु ध्यायतः । तस्माद्वारुवनिवे ॥ कर्मस्त्वनावीबालि । जिह्वे
कृपिसुयातः ॥ इत्थमाश्चकावदु । सास्तु ऊर्ध्वगर्तः ॥ विस्तृताभ्यलोकाता । तथैव वक्ष्ये
पेनवधसः ॥ ह्रीनाभ्यजिबसो रूयः । समावाहीतः निवः ॥ सयत्नात्तु रूवन् । सप्रीहीनत्वा दहयः

स्मृताः ततः कुद्धा जगत्प्रसादाः काष्ठा न्माना विनिर्मम ॥ वरुणकापि ॥ नवा. कृतास्तपि लिताः लिन
 वान ॥ नतानि दृष्ट्वा रगवान् वदन्त कृकिवादिनः ॥ स्वकृद्गान्धानसंस्तुतव्यामिव यमस्तुतः ॥ ७ ॥
 यश्चोश्चानसमातस्तु नोसहान् गवयान्मगान् ॥ उद्धानं वतवां त्वेव न्यूनन्याव्यजगत्प्रसादाः ॥ ८ ॥
 ततः पुनः समस्तज्जादोः सैकल्यान्यपि तामहः ॥ यद्वानपि तानगन्धवान् सत्येवायमसांगान् ॥
 जगमः ॥ उत्समर्ज नदायन्ता रुगवानादि कृद्विदुः ॥ तथैवेयानि कम्मोति याकस्तुष्ट्यापि तेष
 म्भनृगानृग ॥ तद्वाविता वयययनं तस्मात्सुखाय वत ॥ इन्द्रियाथैव रूतं व तवीव वृत्तस्य
 यैवर्न ॥ वदन्त वदन्त वदन्त दवादीनां वकावसे ॥ अर्षीनां नाम ध्यानि यथावदपूरुतानि वै ॥ य
 ययय ॥ दृष्ट्वन्तानि गान्धव तथारवायुगदिषू ॥ कवात्यैव विधीस्तर्हि कल्याणो सपुनः पुन
 एतमुक्तयिना रुवताय सुमानस ॥ वदन्त विस्मयता वृद्धि वदन्तमस्तु जयथा ॥ यथा कर्मात्म

ल ४

७१२

॥ यत्तस्मा उवाच ॥ सत्यानि वादिनः पूर्व सिद्धावद्बुद्धः ॥ यज्ञाः ॥ यज्ञापनः ॥ कर्तृत्वप्रसूतः ॥ सत्त्वादि
 सत्त्वादिके सत्त्वावगः ॥ यज्ञामन्या यज्ञावद्बुद्धः ॥ यमस्तु कर्तृत्वमस्तु ॥ उक्ता यक्षनासाः सत्त्वा
 ताम्भस्वसंमूढता ॥ यत्तु निष्पत्यसर्वं मत्तद्वद्भावावकावः ॥ वातुर्वर्धमिहोवाजः यत्तु
 लू यत्तु ॥ कल्याणतु गवः ॥ निःशयायनं नवेभ्यः स्वकम्मोतिवर्तः सदा ॥ विद्वद्वाचनं यत्तु
 लिदुविर्गस्तर्न पयानिमनूजाविश ॥ यज्ञासावद्बुद्धः सत्त्वा यत्तुर्वर्धमवस्तिनी ॥ सम्य
 द्विगः ॥ गुह्यान् कवन्तः गुह्य स्वर्गनिष्ठान निर्मलाः ॥ गुह्यचरासामिनसि गुह्यान् सैकित
 विर्वीस उवाच ॥ अयातस्य भद्राव मत्स्यात्यासाववन्सताम् ॥ अधर्मवीजं रुतं तमा
 द्वि स्वर्गानां वीजोयत ॥ वसासासादयन्त न्या सिद्धयश्चैव वनियान् ॥ ताम्भस्वीनाम्भस्वीनाम्भ
 इव स्वान्नितांश्च क्वर्त्तयित्वा तमोदक ॥ कर्त्तुमिदं तथैव इति पूर्वकार्येति क्वचय ॥ गृहानि

ल ५

मत्तयायतीकायनिर्मकत्वा नसीद^यक^ययजा^ययनं॥ वारुणायैतनु^यक^यरुक्मि^यसिद्धि^यक^यकर्म^य
सर्वीनका॥ मायामसुवानि^यपावा^यसकललुका॥ नारुक्मि^यनक^ययेव^यगलमेकदत्ता^यसुथा॥ ॐ
वृद्धं॥ यरुनिष्यरुयतद^यरुथामैरु^यरुम॥ नगाथिसरुयरुन^ययजानाकावर्णयव^य॥ यवा
कावकर्णयसा^यक्रियमा^ययननिकी॥ दी॥ यवा^यकालसुष्टा^यसा^ययायविद्धिमहामन^य॥ यत^य
वृनिन्दमाना^यरु^ययरुवामा^यरुकाविल॥ यवृरुिमा^यनयुक्ति^यकि^यकावि^यवदनिन्दका॥ इवा
ति॥ मय्यादा^यस्त्राययामास^ययथस्त्रानेयथगुर्ण॥ वरुिनामा^यमाना^यध^यधर्माधर्म^यरुताम्व
स्त्रानेयुयार्थिव॥ स्त्रानेयु^यरुगिया^यसीयम^ययनिवृत्तिना^य॥ वे^ययना^यमा^यवृ^यस्त्राने^यसूधर्म
यतीना^यमृद्वरुगसा॥ स्मृति^ययन्तुयस्त्राने^यस्मृति^यदेवनीकसा॥ याजायत्य^यरुस्त्राना^यन्या
यरु^यययिना^ययानिना^यदिय॥ तमा^यतत्यवमी^यस्त्राने^ययरुत्य^यरुति^यरुय॥ गत्वा^यगत्वा^यनिवृत्ति^य

निसृष्टानि स्वावना निचवा निच ॥ यदा स्य ताः पजाः सव्यव्यवर्धनधीम तः ॥ अथ स्यान्मानसान
विदोऽपि सिद्धः वनिष्ठैर्वैवमानसान ॥ नववांश्चैव तेषां यतः परा लनिष्ठयैगता ॥ समन्दनादय
नागगच्छान वीगवागविमत्सवा ॥ तेष्वेव निवयवेषु लाकसृष्टे महात्मनः ॥ वस्त्रेषु रुन्म
वस्त्रेषु न सदा सर्वेषु तेषां स्वमखिलैरुव ॥ एकूटीकटिलाकस्य ललाटात्तुकाधदीयिता
गवीववान् ॥ हिविरुजात्मानमित्युक्ता तेष्वेव तद्दधगग ॥ तेषां कामो द्विधा स्त्रीत्वं यद्वय
गान्तेऽस्त्रीत्वं च स युक्तुः ॥ विरुदवद्वा दवः स्वयमेव सिनेऽसिने ॥ तेषां वस्त्रेषु सैव गी म
गान्ता वीः तथा निर्दृगकल्मषान् ॥ स्वार्थं शुवा मनूक्तान् यत्नीत्वं जगद्गुयुक्तुः ॥ तस्मात्तु येषु
ददोषसु तिदकायः आकृतिरुचययुक्तः ॥ यज्ञायतिः सजगद्गु तथा हस्तसदन्तिनः ॥ यज्ञाय
दः ॥ श्रीमां निसमाख्याता दवाः स्वायम्भुवमनी ॥ यस्तथा भूगदायुक्तः कत्वा वा विद्वानि स

द्विष्टकर्मज्ञः ॥ वीर्यव्ययवाच्येव ॥ अधुमान्नवमिला ॥ प्रियं गुणविदावाच्यं काविद्वयः
 तस्मात् ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ अम्यानां जातयान्त्रय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ अम्यानां जातयान्त्रय
 ॥ यतो यवविदः यस्तु ॥ तथा यस्तु नित्यं ॥ अरुन्यं रुन्यं नृपानि यस्तु नार्थिवाक्यं ॥ ॐ नमो
 भगवते ॥ यतः सववृद्धयः ॥ सनयस्तु यमानसं ॥ द्विष्टकर्मज्ञः यस्तु कर्मादिकीयः ॥ तस्मात्
 दकाः ॥ इवात्माना इवावावा ॥ वरुवः कटिलाय ॥ सीसिद्धायास्तु वाक्यं ॥ ततः सवृद्धयः
 म् ॥ रुताम्बुः ॥ लाकोत्तं सर्ववर्तुनां ॥ सम्यग्धर्मार्थपालिनां ॥ पातायस्तु वाक्यं ॥ नमो
 भगवते ॥ सधर्ममनवर्तिनां ॥ गन्धर्वः रुतामीनां ॥ पवित्र्यास्तु वरुणां ॥ अरुणां गिरिसुखां
 रुतां ॥ न्यामिनां वरुणां ॥ यागिनाममनीनां ॥ वरुणां यवमयदे ॥ अकानिनां सदा
 गत्वा निवर्तुनां ॥ वरुणां दयाप्रदा ॥ दवायस्तु वरुणां ॥ त्रिगुणविषया ॥ रुताः ॥ नवर्तुनां

स्यान्मानसान्तरान् ॥ सहस्रनाम्नास्तु ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ अरुणं यस्तु यस्तु ॥ कोटुमीनिवसीतथा ॥ मवी
 समन्दनादथाथ ॥ पूर्वसुखास्तु वरुणां ॥ नतलां कस्तु सक्तं ॥ निवयकास्तु सक्तं ॥ सर्वव
 वरुणां रुताम्बुः ॥ रुताम्बुः रुताम्बुः ॥ तस्यां काष्ठान्तरान् ॥ कालामालाप्रदीपिनी
 ॥ धदीयिता ॥ समस्तनस्तु दानं ॥ मय्यां कस्तु सक्तं ॥ अरुणां गिरिसुखां
 स्त्रीत्वं ॥ पूर्ववर्तुनां दका ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ दगाधर्वकधर्वसः ॥ सोम्यासोम्यस्तु सक्तं ॥
 कस्तु सक्तं ॥ मनीस्वायं रुताम्बुः ॥ अत्मानमवकतवान् ॥ यास्तु यास्तु ॥ मनीन्तु ॥ नतवृषां
 ॥ तस्मात् ॥ पूर्ववर्तुनां दका ॥ नतवृषां रुताम्बुः ॥ प्रियवर्तुनां रुताम्बुः ॥ पस्तु यास्तु सक्तं ॥
 रुताम्बुः ॥ यस्तु यस्तु ॥ दम्यतामिधुनं ॥ यस्तु यस्तु ॥ यस्तु यस्तु ॥ यस्तु यस्तु ॥
 तां विदुः ॥ सस्तु कस्तु सक्तं ॥ सम्यग्धर्मानि ॥ लक्ष्मीर्विदुः ॥ पूर्ववर्तुनां

धाकियातथा॥ बृद्धिर्लक्षावयुः॥ शक्तिः सिद्धिर्कीर्तिः सुखादणी॥ चत्वार्यप्यतिशयगुणः॥ धर्मादाकाशव
 ॥ यीतिः॥ क्रमातथा॥ मन्त्रतित्थान्मूयाव॥ दुर्गास्त्राकाशवधनतथा॥ रुद्रगुणविमर्शितित्थ॥ तथात्रेवोनि
 कर्म॥ ख्याद्याऊगृहकन्या॥ मनयावाजसलम॥ अद्वाकामेतथादयो॥ विनयधृतिवात्मजी॥ स
 व॥ बाधवृद्धिस्तथास्तु॥ विनयवयवात्मजी॥ यावसायययाह्वय॥ कर्म॥ शक्तिवसूयन॥ मखम
 मिधप्रतीकियादणु॥ नयविनयमवच॥ बाधवृद्धिस्तथास्तु॥ विनयवयवात्मजी॥ यावसाययय
 वनिकतिस्तथा॥ यन्नवकमवच॥ मायावदनावेव॥ मिथुनत्विदमंतथा॥ तथायहूप्रमा
 जवास्तक॥ रुद्रकाधवयह्वि॥ ॥ इ॥ खालवात्मनाद्युग॥ सर्ववाधर्मलक्षणः॥ नेवागयासि
 ल्मनववात्मजी॥ निर्ययस्तथरु॥ कुर्व॥ ऊगतास्यययानिव॥ बृद्धवर्ग॥ यवक्षामि॥ यथावद्वाचका
 लाहित॥ बृद्धवर्ग॥ सूखवसाध॥ नामदहीत्यवाचह॥ किंवादिपीतिदवा॥ बृद्धीयववाचह॥

[illegible]

। भो दा कायदीः ॥ गायः ॥ मृदायवीयस्य नकादः ॥ मृतावनाः ॥ ख्यातिः ॥ मत्स्यथर्मरुतिः ॥ मृति
 । तथैवाग्निनामनिः ॥ प्लुतस्यः ॥ त्वेवकुतुब्धविवरसुधा ॥ अतिवृत्तिविवरसुधा ॥ पितवः ॥ यतथ
 । तन्मर्त्तः ॥ सीतावैश्वर्यतथावृत्तिः ॥ यद्विलीकृतमसूयन ॥ मधुगुणैः क्रियावर्तुः ॥ विनयविनयमव
 यन ॥ मखमृद्वियनः ॥ कीर्तिः ॥ विद्यतधर्ममूनवः ॥ वामनर्त्तमर्त्तवः ॥ धर्ममर्त्तमसूयन ॥
 प्रवसायश्च ॥ पालः ॥ कर्ममर्त्तमसूयन ॥ हिंसारायात्वधर्मस्य ॥ तस्यायुक्तमदान् ॥ कन्या
 । तयः ॥ पयमाया ॥ मत्स्यगतायकाविली ॥ वदयस्यमर्त्तमपि ॥ इत्येवयुक्तमवीववाना ॥ मत्स्यावाधि
 नेवाग्यामिपुणावासवः ॥ त्वेववर्त्तमः ॥ वदयस्यमर्त्तमपि ॥ वीदान्यतानि वपानि ॥ वद
 थ ॥ वदयस्यमर्त्तमपि ॥ कल्यादावात्मनमुत्तम ॥ मरीचिख्यायनस्य ॥ पाइवासीत्युत्तम ॥ कमावानील
 घृतवाचक ॥ नामान्य ॥ ददीवृत्ता ॥ कानान्य ॥ कावः ॥ रवमर्त्तम ॥ धर्ममर्त्तम ॥ सुधावर्त्तमपि ॥

॥ रवमर्त्तम ॥ धर्ममर्त्तम ॥ तथचलुपतिनय ॥ लीममर्त्तम ॥ मृदाव ॥ मृदावसपितामह ॥ वक्तव्यमान्य
 । वदयस्यमर्त्तम ॥ वदयस्यमर्त्तम ॥ कमाव ॥ स्ववर्त्तम ॥ त्वेवामा ॥ विकलीवायवर्त्तम ॥ मृदादिनासुधा
 । तामहाराग ॥ तदयस्यानिमर्त्तम ॥ येषामर्त्तमपि ॥ वदयस्यमर्त्तम ॥ वदयस्यमर्त्तम ॥ वदयस्यमर्त्तम
 । वदयस्यमर्त्तम ॥ सतीराय्यामविन्दन ॥ दकाकायावृत्तमर्त्तम ॥ सासतीत्येकलेवर्त्तम ॥ हिमवद
 ॥ दवीधमर्त्तम ॥ वदयस्यमर्त्तम ॥ वदयस्यमर्त्तम ॥ वदयस्यमर्त्तम ॥ वदयस्यमर्त्तम ॥ वदयस्यमर्त्तम
 ॥ लीयावृत्तम ॥ वदयस्यमर्त्तम ॥ वदयस्यमर्त्तम ॥ वदयस्यमर्त्तम ॥ वदयस्यमर्त्तम ॥ वदयस्यमर्त्तम
 । तयाजन्मवच ॥ किमर्थदवदव न यत्नीहिमवर्त्तम ॥ विवाधियाधदका ॥ वदयस्यमर्त्तम ॥ वदयस्यमर्त्तम
 । मयाधगर्त्तम ॥ तमासीतितामहा ॥ अतिरुतहिवासा ॥ यद्येवमपृथिवीमिमा ॥ विद्याधवी
 नयावर्त्तम ॥ सपुत्रवर्त्तम ॥ सपुत्रवर्त्तम ॥ सपुत्रवर्त्तम ॥ सपुत्रवर्त्तम ॥ सपुत्रवर्त्तम ॥ सपुत्रवर्त्तम

नञासिवास्व। त्रिधाधामस्त्रजंयत्मानमदलात्रातिनदति। त्रैलोक्यजीनतामूरुविनामपयात्यति। मयलाखतामालाकिफायुत्मानहीनलं॥ ४

लीकावसम्यन्ना। कस्मादुद्धानममन॥ कारुमायातियनाह। मसकामाविवरुणा॥ वडा। मिता
कृष्टं वाजानं विदिवीकसां॥ तेलकाधियनिगकी। राजमानेनवीपति॥ तामात्मनः॥ मन्त्रिबसा
ऊन। मालासागरमूर्धनि॥ मूकाववाजसा। चता। किलासजाद्वीवथ॥ मेदाभकाविस्मासो
ते। तेलकीनरुविद्याति॥ यस्यसंजातकायस्य। रयमतिववायव॥ तस्मादसनिगवृत्ति। दयन
यसादयामासमनि। इद्वीसममकल्मष॥ यसाद्यमानः॥ मतदा। यनिघातयवः॥ सर्व॥ ना
॥ अत्राववावनीनार्ग। यययावमवावनी॥ ततः॥ पृथगिनिज्जीकी। सगकीशुवनरय॥ नयह्नाः
नननिः॥ जीक। तेलकासत्त्ववर्जित॥ दवानपुनिल्लाधार्ग। चक्रुर्देतयदानवा॥ विजितास्त्रिदि
तथितदवे। वस्त्रापाठगतथामयान॥ कीवाद्यभाकवैकर्म। ऊगमसहितः॥ सूवे॥ उलिष्टविष्णु
॥ पृथुवीकाकः॥ पूरुषः॥ पूरुषाकमः॥ अपूर्वदूर्यसेस्तान्। दृष्ट्वापदानवावेह॥ तजसाखवनीदवा

त्येः॥ कीवाद्योसकलोषधी॥ मन्त्रानमन्दवैकत्वा। नरीकत्वाउवासर्कि॥ मथ्यताममर्तदवा॥ स
वा। यूर्यवाद्यारुविषयथ॥ मथ्यमानचतगजो। यत्समूयस्यतमर्ग॥ तस्यानाद्वलिनायूय। म
त्वा॥ केवलकृष्णरागिनः॥ इत्युक्त्वादेवदवन। सव्वजवगः॥ सूवा॥ सन्धाममसूवे॥ कत्वा। य
त्रिययसि। सव्वज्जामलत्विषि॥ मन्त्रानमन्दवैकत्वा। नरीकत्वाउवासर्कि॥ ततामथिशुमाव
वास्त्रकिद्वयो॥ पूव्वेकायनिघनिगा॥ ततस्यरुणवागन। वक्त्रिनावरुणः॥ त्विषः॥ निरुजसा
दुल्लवर्षद्विस्तदायापायिता॥ सूवा॥ कीवादमधिरुगवान्। वक्त्रावक्त्रविदाम्भवः॥ मरुदवा
लोचनदाकत्वा। गृहीत्वामन्दवाचूर्त्त॥ दवानादानयवानाश्च। वलीलोच्यवस्त्रिनी॥ कीवाद
॥ मथ्यमानततसमिने। कीवाद्योदवदानवे॥ रुविद्धामारुवसूक्ते। सनरी। मूयपूजिता॥
कदा॥ किमगदिति सिद्धानि। दिविचिन्त्यतामिदा॥ वरुववावनीदवी। मदायुल्लुगलोचना॥

कणावलीतगसस्मात्-यस्यलकीयदयद ॥ नकवसु-
 ऊगुडुसोतदादेवी-गुरुलोकेवागवन ॥ ग-भनयावेजाता-
 मन्त्रोक्तः कतपूर्वकु-सामान्याः पूर्वकेर्मित्तम ॥ ततः ॥ गीतांशुव-
 नचर्तुव-रुसवयदवेस्य ॥ ततोविषमसत्येन-कालकटंरयाव-
 लाहृष्येयथकया ॥ तस्ययानानीलक-सदायोतामद-
 दतान्वदमूलम-विगुक्तमधुलीय-ममृतस्यसमृद्धिग-
 मलसिता ॥ श्रीद्वीययससस्मा-इतिगाधुतयक-
 गुण-गंगायासवितस्माय-स्नाचार्थमयतस्ति-
 ददोविरुषव-विश्वकर्मविकावर-दिव्यमालाम्बवध-
 स्नागारुषव-स्नागारुषव-स्नागारुषव-स्नागारुषव-

॥ ॥ सूत उवाच ॥ सूतिकांतसूरीयाक-वाजायत्यद्विज्ञातम-
 विज्ञायत-नर्वसीपीयमानसु-मूर्क्यामूर्कितयिथ ॥ यतिगुरुमिरा-
 वसीपकमानसु-आत्मार्यवात्मक-सह ॥ व्यापित-
 नर्ममूर्ध-मारुजालीगत-यन-केवर्कनयथावद-
 धितोव्यायकनहि ॥ स्नानविरुद्धनविरुद्ध-
 कामकाधवग-लारुवागधिरि-सर्व-
 दा ॥ रुवयायाधिरि-विष-संग्रस-
 वृद्धत्वनचिकय-हाहाहाविचन-
 नि-संगवसुहीन-यत्नकीदुष्टमवत-
 ॥ सूत उवाच ॥ बोहोसूरीयय-
 कामकाधविवर्कित-रुवान्कोन-

72

9

[illegible]

गतामध्व नविरासि मना जितः ॥ ॥ वीतबा^उवाच ॥ काहन प्रसुद लघत नन लभसीति वेकदा ॥
 ॐ हियाने वी^ववही मया दाय विवर्द्धितः ॥ ॥ आत्मा वाच ॥ यवूषस्य हि कामया दौ तमाच^वव
 वमहामतिम ॥ मरुत्तय यरुत विरु मखइ^वख वनित्यदा ॥ कतिन सवैरुवेन सवान्न त्रय विरुत
 कथित ॥ कस्य लङ्गा यवर्द्धया द्वितीयो नामि सर्वदा ॥ न कथ्य यवूषा दिव्य ॥ कस्य किञ्चि नूना गय
 स्मायय ॥ ॥ गमयित्वा स्वसूतल नाना रुदाने यको वय ॥ ॥ राखुना म्मे सरुयाणि स्वक्या मतिमि
 व ॥ तेषु लोक महाया क्ता नागमाया निथ ववे ॥ सर्वदेव कृता यव यलोका यमनातना ॥ तेषां यडा
 यकथनं यव सर्व रसीकृता ॥ सत्त्वानाम रुद वय यक्ष वेत यसीकृता ॥ सर्वरुत यवर्द्धन कस्य ल
 व विवाजत ॥ गता रुतु सरुमुष ॥ न कथ्य रुदिसर्वरु रुवां सुथा विवाजत ॥ गता रुतु सरुमुष मीद
 मा रुसमनवे ॥ क्वायाम रुकिता याम्ने वयसा व विवाजत ॥ रुनां सस्या धिका रुद्वि ॥ सरुधा भगान सीत

लिता ॥ लीलया कवूत भगता विना दाय मन्नात्मन ॥ यथाना वीत थय सी ॥ जीव ॥ सर्वरु सीकृता ॥ कय
 गन वेसाद्व नायका हि कदा किल ॥ रुवान यकृति सीयक ॥ सीयूष यवूष द लघत ॥ क ॥ कस्य कवूत लङ्गा
 यस्या रुद वानन ॥ लघत लघत थ क लो ॥ यलिते यव समाकृता ॥ वलही नायदा सात्र यायिता यलि
 म्यरु ॥ क्लानन वद्धत नित्य जीवया लघत समाजिता ॥ समति नाम सीयाका सावद्धाय वतीति य ॥ नाव
 तत श्रेय वयामि यात्वया यविकी लिता ॥ यालिना मरुद लघत सदेव लघत नाचिता ॥ यव क्लानी य
 मिता सवैलोकष यावना यहि ता यव ॥ समति नाम सीयाका समता यविकथन ॥ सीसा वद्धा वमा
 समाख्यात मन्य किं त वदाम्यरु ॥ ॥ आत्मा वाच ॥ रुवान् क हि समायाता मम सीता यना गक ॥
 मानि वरुन निवाण ॥ सर्वरु वग ॥ स्वदा यमार्जन यनि कर्मार्थता निनान्यथ ॥ मम सीता हि नाय
 स्मि रुदने विवका मम वाधव ॥ ॥ आत्मा वाच ॥ कीदृ लोत वगता विवकाना मना मत ॥ त

॥ तिवेकदा ॥ नमोदिग्धसुमराति यविधानममन्त्रित ॥ ननल्लस्मिस्तदादिद्य ॥ रुवान्नग्नं वदध्वतं ॥
॥ त्वमाचक्षुहिसेवते ॥ विस्तवेलमहायाहू यदिज्ञानासिनिष्ठितमे ॥ वीतवाग्लमहायाहू समूवा
॥ न्नयविद्युतं ॥ नूथलकायवक्ष्यामि मनायाहू वक्ष्यकम्मल ॥ येअल्लायनसेलीने ॥ सालकायवि
॥ न्ननाय ॥ नूथलकायवक्ष्यामि यत्तयायविकीर्तित ॥ यथाकलालकध्वक् मृत्तियेयवि
॥ यामतिमिस्सित ॥ यथासमिस्सुतं धत्ता नानाव्यालिनान्यथा ॥ यथाद्विनागमायति कलालस्य घटा
॥ यथापिडापकल्लया नहिवाहू दुमभुवे ॥ आकाशवायूस्सुखी यथाआवधयध्वम ॥ नूमीलाका
॥ कस्यलकाविधीयत ॥ सीलवूर्ययवक्ष्यामि दूयतानिहिसाम्यतम् ॥ यथाघटसहस्रं यथादर्व
॥ हस्रं माहवक्ष्यामहान्मवान् ॥ सुववयसर्वं यद्धमेवतथारुव ॥ यानिद्वावेलयायन मया
॥ यथाज्ञानसेलय ॥ यत्तनायसर्वेलाकाना माहवूर्यविदलितम् ॥ नरुवथवसानामी यात्तयायविकी

13

मीकृतः। कथयानिविहीनायाः शीवयूक्तसदेवदि ॥ मनःपूर्वसंयुक्ताः नावीयकतिवृत्तः ॥ वयन
 तस्यकृत्तलङ्गाः। उर्वरान्तासमेषु ॥ वृद्धास्त्रियैयवन्मामिः सदावृद्धववानन ॥ लवङ्गवित्तज्ञाता
 यायितायलितातदा ॥ उर्वरवृद्धारुवन्नावीः यववृद्धानकथनं ॥ नतस्मात्प्रकृतिपाकेः वृद्धास्त्रियैवध
 तीतिवः ॥ नावीयपूर्वलाकयः सर्वदेवसतिष्ठिता ॥ लङ्गातस्याः एकलेशः अन्यदेववदाम्यहम् ॥ मा
 ॥ यववृद्धानैयः ॥ याथेष्टाः सायकृत्तयविकथनं ॥ यकृत्तमातासमाख्याताः यालिनीयात्तनायसा ॥ स
 मीसावद्वावमान्ति ॥ यानिरूपयानित्यगः ॥ नरुवन्निमातवाधृषाः वरुद्वरुषदलिकाः ॥ मातृवृषै
 र्मोयनागकः ॥ विस्तरणसुमाख्यादिः स्वयमात्मनः स्वयम् ॥ ॥ वीतवागडवाच ॥ यस्मात्का
 समीर्यदिनायाति ॥ आगर्थेवकदायन ॥ का ॥ फलारुक्थमोहा ॥ मरुयात्पुन्यरुताः ॥ वीतवाग
 तामनामतः ॥ तस्यैवलकृत्तवृद्धिः ॥ गुरुवात्मनः उवव ॥ ॥ वीतवागडवाच ॥ तस्यैवलकृत्तवृद्धिः

[illegible]

ज्ञात्वा दे. मुखययस्व भवनात् ॥ ॥ विवका उवाच ॥ रुवान् शुद्धास्मि निर्द्वन्द्वा. नृपायास्मि जगत्पते ॥
 सुखयदणकाद्यैः सर्वसुनोयनाणक ॥ नवमाकक्ष्यं शुद्धात्मा वीतबाणततः पूनः ॥ तमूवाच सुसन्द
 कविश्च वचनकव ॥ पूनर्न कविवर्कहि. सुखस्य. कृतात्तया ॥ सुखमार्गस्य वैवका. तव नखरुविष
 मूलम् ॥ सुखमदणयस्व हि. वीतबाणनययितः ॥ रुवर्कणवगमायन्ना. वक्रसंसावदावृत्तम् ॥
 युक्तस्त्वानयतिष्ठति ॥ शरीरानमदातः ॥ सर्वरावयदणक ॥ गवर्णत्वा मर्दयाक ॥ सुखमार्गस्य वद
 व. वावितस्त्वपूनः पूनः ॥ यश्च त्मकानां स हने. नृपाय दयाक वानिह ॥ ध्वनिगच्छमदायास्तु. सतदाता
 ध्वनिमदणयस्वतत ॥ रुवर्कणवगमायन्ना. मामवीच विवकाय ॥ नवसंरायितकस्य. ध्वनिनाकलितव
 सीकृति ॥ त्वयैव वीतबाणन. विवकनमदेव हि ॥ ह्यानयका रुवस्त्वत्. मात्मानमवलाकय ॥ ज्ञात्वा
 अधोषान् युद्धलित्वा. निर्द्वन्द्वा हि स्यास्यसि ॥ एकान्कक्षानिवाहना. अमृतामी रुवसर्वदा ॥ निर्द्वन्द्वा

र्ग्या र्ग्या वचनं नृत् ॥ १॥ अहिवमहागण ममसुहानमहामत ॥ ॥ कथय उवाच ॥ क्रमात् ॥
 दहानी हि सर्वेषां यावियुक्तनिवन्मल ॥ धावन्धीवदपुष्टो तस्येव हि महात्मनः ॥ यस्य यागं सुतः ॥
 सन्नात्मा गतद्वन्द्वमहामतिः ॥ स विवक्तुः समायाता ॥ सुतवत्तेर्विद्वितः ॥ यस्य मानो महात्मानो ॥ ध
 ताहता हि समागतः ॥ तद्गतः कावर्णसर्वे कथ्यतां हि ममाग्रतः ॥ यमाश्रित्य त्वया धेव ॥ कतमा क्ता नमः
 यदा बलेनोतः ॥ सीसावस्य च वधनेः ॥ सर्वस्य धायकः स्वामी ॥ स्वयमात्मानमवव ॥ यश्च तत्त्वेऽसमावि
 रत्वा विवक्ता वाचमेव वीत ॥ ॥ विवक्तु उवाच ॥ सुखं न क्लीयत दत्तं ॥ रुक्ता विद्वन्नायकः ॥ जाग
 र्ग्यदा ब्रह्ममया ॥ शुक्रमये महासाहू ॥ क्लान्तनिनवेमया ॥ दाहा क्लान्तविगृष्टः ॥ सीताता हि सर्वमयः ॥ हा ३
 ॥ वाह्वी पायसीतकः ॥ यत्तल्लकादि हि सुख ॥ राग्यादीनां वियागेऽस्तु ॥ दग्धस्य हृदमहर्नितम ॥ इह
 ॥ वीहः खेः सुसीमूढः ॥ किं कवा मिमहात्मनः ॥ तमयार्थवदस्वैव ॥ सुखं विदामि यनवे ॥ अस्मात्सीसाव
 प ३

॥ स्मिन्नगत्यात ॥ ॥ नृगकमहात्मानं वीतवागं सुखयुतं ॥ निःसीगं यत्त्वया दृष्टं ॥ नममाधाववर्द्धितम ॥
 तमवाच सुसन्दीनः ॥ धूयतां वचनं मम ॥ सुखं विदामि यनाहं ॥ तन्माग्नं मयुदर्णय ॥ ॥ वमसुमहापोरु
 ॥ तव नमस्ते विद्याति ॥ वीतवागं नयत्त्वेने ॥ यवितो गतवान् पुरुषः ॥ तमवाच महात्मानं ॥ विवक्तेः पुष्ट
 ॥ बलगतः ॥ ॥ विवक्तु उवाच ॥ क्लान्तगकमहासाहू ॥ सतं सर्वं वदियति ॥ आत्मानं नाकं स पापा
 ॥ सुखमाग्नं यदर्णय ॥ ॥ क्लान्त उवाच ॥ रुक्ता हितवलाकल ॥ त्वमावत्स्मिन्सुखं ॥ मया ध्यानं न वेय
 ॥ सतं दाता सुखस्य च ॥ क्लान्तं यद्विद्वत्तत्त्वा ॥ ध्यानमाश्रित्य सीकृतः ॥ सुखयनं स्वसिद्धयर्थं ॥ द्ध्वं
 ॥ मनना कर्तुं वचः ॥ तमवाच यनः साहि ॥ तदात्मानं सुदृष्टवान् ॥ नेवत्याशां स्म्यदितात ॥ सर्वकर्मस्व
 ॥ कय ॥ ॥ आत्मना त्वं स्तिवास्तु ॥ निवातः क्लान्तविकल्पितः ॥ यथादीधानिवातः क्लान्तं वीवमते स्तिवः ॥ त
 ॥ वद ॥ निद्विद्वः ॥ गदसीदीना ॥ निव्यलं स्वासनं क्लितः ॥ आत्मानमात्मना धाय ॥ मयेव स्तिववद्विना ॥

याप्यसत्त्वयवस्थानं तद्विष्णुः यवमयदः ॥ ॥ तिष्ठीयद्यप्युवा ॥ ॥ कथयद्ववा ॥
 वृद्धिमान् ॥ निमित्तान्यवयवेषु ॥ वाच्यतांस्तान्पुत्रातिमः ॥ विदुस्यकार्यनिर्लेकः यतिर्नैवयत्नति ॥
 नर्वृद्धात्समर्पकः ॥ ज्ञेयमात्रसूत्रियः ॥ नृयमयववद्वः ॥ नृयमयसनातन ॥ नृयमात्मास्वयत्नः ॥
 धर्मरूपीजनार्दनः ॥ नृयवद्वानृयवद्वः स्वयंविष्णुः सनातनः ॥ नृननत्यादिनादवा दानवा ॥ नृयवद्वः ॥
 यालितः ॥ धर्मत्वाच्चित्तयद्विः ॥ धर्ममवयुयालयः ॥ तस्यविष्णुः सधर्मात्मा ॥ सर्वदेवयुयन्नवान् ॥ धर्मः
 विष्णुः काथयसधर्मः सत्यद्वयमवय ॥ तस्यः यालयतनित्यः ॥ तस्यविष्णुः यमीदति ॥ दूषयद्वासत्यधः
 यालिताधर्मः ॥ मयः सत्यनसिद्धिः ॥ तस्यः सुधर्मात्मा ॥ वक्रामवैकवातिवः ॥ तवयुगादनाः पूराः ॥
 मयः कयालिना ॥ आमावात्मा मयापाकः ॥ पूर्वमवतवायतः ॥ सविष्णुर्नसिद्धः ॥ सर्वोत्मासर्वयापकः
 ताः ॥ तस्यमार्जनकर्तव्यः ॥ रुवत्यावचनं ॥ यापनवर्तनयासो ॥ सजवनिधनं वज्रः ॥ तस्मान्माह्वयवि

यमवमारुण्यद्विः ॥ संधादितासमनिना ॥ दृश्यंसीत्यधर्मसिद्धिः ॥ ॥ तिष्ठीयद्यप्युवा ॥ ॥ कथयद्ववा ॥
 दानवाः सर्वे ॥ विदुस्यकनियोदयः ॥ यद्वा रुद्राश्चर्किः कुर्यः ॥ यवसायमहामतः ॥ विष्णुवत्प्रायितद्विः ॥ तस्यः
 रुद्रावत्प्रायितद्विः ॥ वल्लहीनामुततदा ॥ गतद्वयः ॥ सद्रुद्रावत् ॥ देवोक्तयितव्यगताः ॥ रुद्रावत्प्रायितद्विः ॥
 नवाहुयुः ॥ रुवतावीर्याइत्यदि ॥ वस्माकीद्विः सल्लमः ॥ दवानाश्च महाभाग ॥ दानवानिति ॥ यवयः ॥
 यनुवद्वस्तातः ॥ दवामुक्तासु ॥ कथंजयति तस्य ॥ वयंरुद्रमहाद्ववातः ॥ तर्किवेकावलीतातः ॥
 स्य ॥ नासिद्ववत्प्रायितद्विः ॥ रुययद्व्यततातः ॥ दवः स्रवमहाद्ववे ॥ तस्यैवकथयस्ववः ॥ सगयः कुरुमः
 यस्माद्विदेवताः ॥ समवज्रयिनारुवन ॥ वीर्यानिर्वायकस्तातः ॥ माताकुरुमः ॥ सदा ॥ धावलयः
 रुकर्मयधनार्थः ॥ यानाववृद्धिसिद्धिः ॥ द्विविधं कर्मसम्बन्धः ॥ यापयन्त्यसमरुवः ॥ सत्यमवसमाधिः
 तर्किवाकः ॥ सर्वदेवनसिद्धिः ॥ वल्लनयविवावत् ॥ नृरुद्रनयपूराकाः ॥ पुन्यहीनस्यपूरावे ॥ तद्वलीविष्णुः

॥ कथयदुवाच ॥ सर्वसम्भाधितस्तुतः ॥ आत्माध्वनादिकं सुदा ॥ त्यक्तकामः सतीकार्यं ॥ यवात्मके सु
 नेवयत्यति ॥ मरुवद्विगत्यान्नासि ॥ सम्बन्धः सागदहयाः ॥ धनयुक्तकल्लेभ्यः ॥ सैवधः कनकं दुना ॥
 मात्मास्वकृपणः ॥ देहदेवेन संस्क्रितः ॥ सूर्यवृत्तिरुक्तो निःसूर्ययात्नयतं सदा ॥ सैववत्तयध्वमात्मा
 तवा ॥ सैववत्तयध्वमात्मा ॥ दवाध्वध्वमरिचिका ॥ धर्महीनां मेतास्तुव ॥ धर्मार्थमाध्वमस्या ॥ धर्मोदवत्तय
 यन्नवान् ॥ धर्मोदवत्तयध्वमात्मा ॥ सत्तनतयसाकिल ॥ तर्वाविष्णुः ॥ यमन्नावे ॥ धर्मोदवत्तयध्वमात्मा
 ॥ दूषयद्वामत्यध्वमात्मा ॥ यायमवसमाचर ॥ ७ ॥ तस्यविष्णुः ॥ यकथान ॥ नागयदिति वीर्यवान् ॥ दवे ॥ य
 तादना ॥ यता ॥ सैववत्तयध्वमात्मा ॥ न्नाध्वमनायियायने ॥ वत्तयध्वमात्मा ॥ सत्तयध्वमात्मा ॥ स
 त्मासर्वव्यापकः ॥ दैत्यकार्ययुक्तः ॥ सैववत्तयध्वमात्मा ॥ यायमवसमाधितान् ॥ दृष्टवान्दानवदिवि ॥ तमेवविनिधाति
 तस्मान्मादयवित्यद्य ॥ सत्यध्वमसमाधित ॥ चवमस्तुमहागणकविद्यवचनं तव ॥ कथयमनिवदत्त

१७

न२

गीयद्वयुवा ॥ लक्ष्मिस्व ॥ दुदवास्व ॥ दिति सम्भाधदवास्व ॥ सर्वयुद्धसमाधि ॥ ७ ॥ सत्ययदुच ॥ ॥ ततस्तु
 यितद्वहि ॥ तवामुद्यममरुम ॥ ॥ लक्ष्मिकामहंसर्व ॥ तल्लवसासुतीद्विज ॥ ॥ सत्तयध्वमात्मा ॥
 ॥ कथयद्वामत्यध्वमात्मा ॥ दाम्यत्यध्वमसमर्त ॥ यन ॥ यवमहात्माना ॥ गुणध्वमार्थसंयुता ॥ ॥ दा
 त ॥ येवच ॥ वय ॥ दानवा ॥ सर्व ॥ वलवीर्ययवाकमा ॥ उद्ययस्तु ॥ सधीवाय ॥ उद्यमनसमन्विता ॥ व
 वेकावलीतात ॥ वलतज ॥ समन्विता ॥ लक्ष्मिगसहस्रात्म ॥ मकेकस्यमहाद्व ॥ वलमस्मिद्वद्वय
 ॥ सैववत्तयध्वमात्मा ॥ ॥ कथयद्वामत्यध्वमात्मा ॥ नृपध्वयुक्तका ॥ सव ॥ जयस्योयिद्विकावलीम ॥
 सदा ॥ धावलीयात्ननयेव ॥ याय ॥ लवत्तयध्वमात्मा ॥ किंकेरुद्विसमर्थसा ॥ विनायुक्तस्यवत्तय ॥ ॥ ज
 सत्यमर्वसमाधित ॥ कियतध्वममरुम ॥ ॥ तथध्वमनसमायुक्त ॥ तावत्तयद्विर्तुता ॥ यतनायया
 वे ॥ तद्वलीविल्लायन ॥ ॥ उन्नतागिबिद्विज ॥ वल ॥ लक्ष्मिगसहस्रात्म ॥ यतनिवागव ॥ लन ॥ समुत्ता

मुद्यनास्तथा ॥ सत्यधर्मविहीनास्तु तथानियमकृतम् ॥ साधवर्गैर्वालिनामर्कैः वर्तधर्ममुपेय
 - दायनवलेनैव योवृषणतथैवच ॥ रुवर्ताकिंरुवस्योक्तं ॥ तयः सत्यविवर्जिता ॥ तस्यविवर्जिता ॥ सहाय
 सत्यविवर्जिता ॥ तयसाविनामहायाह ॥ धर्मलयागसाविना ॥ वलेदर्थगुणः ॥ पेशा ॥ नयायमेतुकीय
 ता ॥ वैवर्चवनकर्तुं ॥ कलावनसमर्कदा ॥ नवविधायदायका ॥ गुर्ययल्लारुविष्टाय ॥ यवसिद्धि
 ॥ तथाद्यै ॥ दानवास्तुमहोक्तमहा ॥ यल्लम्यकथय्यल्ल ॥ समस्तयत्नवान्विताः ॥ समस्तवकिवेद
 मिद्वर्चसवदायकैः ॥ द्विवर्चस्यस्तदावाच ॥ अविष्टादावर्ततये ॥ ततावलेनैवलोकी ॥ गृहीष्टान
 ॥ वृष्टाम्यह ॥ ॥ वलिवाच ॥ नवनयुष्टनकर्तुः ॥ यष्मारिर्दिगिद्विष्टा ॥ विष्टनासहयद्वे
 ली ॥ सर्वगकर्तुदानवा ॥ ॥ द्विवर्चकालियुवाच ॥ अहमवर्चनकविष्टा ॥ रुवगावाधनैकदा ॥
 ॥ ॥ सर्वानयास्यह ॥ मनीषैर्विद्वदानवा ॥ तमवाचमहास्मार्त ॥ वलिः ॥ पितामह्यून ॥ धर्मलामुष्य

क्लाय ॥ विद्वन्वलिनस्तथा ॥ तस्यैषार्थयल्लमेव ॥ ऊयकालीयवीकथ ॥ दीयकायसिमाधित्य ॥ तम
 दर्शयत्पून ॥ यथायसादयकर्तुः ॥ अहमिद्विष्टतत्त्वतः ॥ अहमिद्विष्टतत्त्वतः ॥ अहमिद्विष्टतत्त्वतः ॥ अहमिद्विष्टतत्त्वतः ॥
 तमर्कैः ॥ तस्यतद्वचनैर्वा ॥ दक्षवाक्यैः ॥ यतायवान् ॥ योर्नैवकविष्टा ॥ मानर्गगतमात्मनः ॥
 नरमानकर्तुं ॥ दानवानांर्यकवै ॥ अविष्टाभावर्यसर्व ॥ तयनवमेनूरुमै ॥ तयसानिर्दिष्ट
 विष्टा ॥ साध्विस्तदावै ॥ द्विवर्चकालियुवाच ॥ तययकृमत्त ॥ सर्व ॥ निविद्वर्गनैषसानूष ॥ नवन
 ॥ ॥ ॥ त्विष्टीयद्वपूवा ॥ लरुमिख ॥ लुद्विष्टतयययानाम ॥ ॥ ॥ अययद्वुव ॥ सर्व
 कस्यपूतामहायाह ॥ कस्यल्लारुसमूरुव ॥ किन्तयस्तुविष्टाय ॥ कथमावाधिताहविष्टा ॥
 वृत्तस्यमहात्मनः ॥ अविष्टावावनीदिवी ॥ वेष्टुवाद्ययदायकैः ॥ रुवतामग्रतः ॥ सर्व ॥ विष्टा ॥ त्वेवयसाद
 कर्क ॥ कोनिकस्यकल्लजातः ॥ सामसम्मादिजाहम ॥ धनयुक्तविहीनस्तु ॥ वरुद्वर्चसमन्वितः ॥ द

धर्ममुपेयकाः॥ यनसीतवगंजुः विरुचैवयवजुः॥ तद्यथाऽहिन्यवित्यकीः सत्यधर्मसमन्विताः॥ स
 म्पूः सहायः॥ तयसंघवलनकथा॥ तस्यैवचजुयदृष्टः मितिधर्मविदावृत्तः॥ ययधर्मविहीनामुतयः
 यमेतुकेयदी॥ तस्माद्युद्धेयकूतः तयः पूरांसमन्विताः॥ नूविवाधनसैयकाः स्नानध्यानसमन्वि
 यगंसिद्धिं नदासवैः वंयाययास्यधनसीगयः॥ नर्वसीरावितासंहुः कथयनमहात्मना॥ समाक
 विचकिबंदेयाः॥ यवस्यवसमाहिताः॥ हिबलकलियूवाजाः तानवाचसूदाबलान॥ तयः एवैवविद्या
 गृहीधानासुसंगयः॥ बलानिर्झित्यलविर्दः तमिर्दुयायवतर्नः॥ वायाद्युदेवताः सवर्वाः पदमे
 तासहयेदेवीः तदेवीनामकावलम॥ दानधर्मसुथापूत्येः सुयारिर्धकूयाऊने॥ तमाबोधद्वीक
 धनैकदा॥ स्वम्मानेयुयवित्यस्यः नरुसर्वीयवर्तनः॥ मवहादधिकीतेनुः मन्यकृदियष्टिताः॥ वि
 मत्तामृषयदृष्टः मनिरिस्तववदिरिः॥ राजनीतियतीधर्मः तशाः एवैवसाधनः॥ हीनमात्मानमा

१७

वे

माप्रित्यः तमसवयत्येवच॥ स्तुदंजागतेयस्यः दीयस्यायिमहावर्तः॥ यकार्णयातिवैलानः तमंस्वी
 म्पूरावेः सवद्विषः॥ पूर्वमकीस्वमूर्तः मनिनाकथयनहिः॥ तनमनुलवाजुः कूवकार्यस्वमा
 तमात्मनः॥ अन्यचदानवाः सवैः तमूस्नययिर्तः॥ वलनार्कत्वयायूत्यः दानवानांयिर्कर्वः॥
 तयसानिर्झित्यतानसवानः गृहीधामः स्वकीयदीः॥ नवमामृगतसवैः निवाकृत्यवलिनदाः॥
 तानयः॥ नवन्दानवाः सवैः तयबासुपुनिषिताः॥ कामकाधविहीनास्तः निवाहावानिवाप्रिताः
 वेदुचः॥ सवैश्चिः नृत्याधार्कः दैत्यदानवसंगवम्॥ दानाः एवैवकामः सवतस्यमहात्मनः॥
 विः॥ ॥ मूतुवाच॥ यथायुक्तापरावनः पूर्वमवमयाष्टतम्॥ तथाविद्याः यवद्यामिः स
 ॥ एवैवसादतः॥ पूर्वकल्पमहालागः स्रक्तुयायनाशनः॥ ववातीवसूयः एवैवतीर्थवामनः
 समन्विताः॥ दाविदुलसूदः सवैः दैवपयीतिः॥ यशायायधनस्यायिः दिवाबोलीयचिकयः॥

३५३

एकदाहुयियातस्य समनानामसुवता ॥ रुक्मिणीविनयायत मध्वमखमलकयत ॥ समाताव
 नयमूढासि त्वरुचिनामहामत ॥ ममइहर्वसमाचरु सखाखसखैवज ॥ नाकिचिनाममईह
 कथयस्वममाग्रत ॥ शिवावाच ममैश्वरा सामान्यामहामतिभा ॥ सामान्यभावाच ॥ य
 नजानकनपायन धनहीनामिसुवत ॥ तथापुनविहीनामि ॥ नतइहखस्यकावर्ण ॥
 द्विविहानदणनम् ॥ लारुहयापस्यवकादि माहामूलन्युतस्यदि ॥ नमत्येतस्य दिक्क ॥ म
 ध्वमहानैरुल्लभेवच ॥ कृष्णयाखण्डुवोवाच कृष्णकृष्णवाचयिन ॥ याकिलामाहवकस्य मा
 वृद्धि सुसोयविस्तरुहयिथ ॥ अधर्मस्ववमस्य उक्तर्मधूरायत ॥ वीहलेष्युल्लेखे
 भक्ति सुयवानिदिनदिन ॥ सुलानानुवसनायि अधर्मलुप्याजित ॥ नमैरुष्टाखनमत्य
 ला विनामिकान्नकावय ॥ यादिविद्वान्खवलाक मुखानायथभवहि ॥ मुखविनयतनित्य

दिवावाचोविमाहित ॥ कलभकीययल्लत विकामध्वमहत्सुख ॥ यनत्वेतन्यमायाति मरुइहखनय
 मिशालि वाधवायुगः यितामातासतासुथ ॥ स्वसम्भक्तवक्त ॥ कलशालितयेवय ॥ साम
 धवाः ॥ समनावाच ॥ ममसम्भन्धिनंवि कविन्यायदावेका ॥ रुद्रेश्वरुर्हिसुयिक नि
 सम्भन्धनमहाकूल ॥ न्यासायदावरावन यस्यथनद्वर्तुवि ॥ न्यासस्वामीरुवत्युगुगवानुय
 दावर्तगत ॥ न्यासस्वामीस्वपराह न्यासायदावेकस्यत्र ॥ गुगवानुपवांस्विव सर्वलक्षणस्यत
 श ॥ स्त्रीयद्वयममद्वाध ॥ धीतिमुत्पाद्ययाकुत्ताम् ॥ यथातनयदहर्त न्यासायदावलात्पना ॥ इ
 न्तल्यायस्वसुथारुत्वा मवर्णसमयगकति ॥ इहखदत्ताययाध्व पदस्वैर्यनपून ॥ यदुदाय
 पदतिन्यास मदीयवायकावित ॥ इयापदावलानायि ममपादागता ॥ किल ॥ इहखनमदगावेव
 कस्याहिसूत ॥ इहखननवेषमपितामूर्त्त मध्येवदिनकस्यच ॥ यिभचत्तमयादक मध्येवदिइवान्त

॥ समालोक्य तदा कान्ते तमुवाच यत्नं विनी ॥ इह खडा लेखनी ॥ तव चित्तं यद्विचिन्तितं ॥ यत्किञ्चिन्नाममर्दे ॥ खं कायं भाष्यं भवति ॥ तस्मिन्त्यद्यं वक्तुं मम खन्यते पुनः ॥ विनाया ॥ कावली विष्णु-
 भावाच ॥ यत्त्वया विचिन्तितं रुद्धं विना इह खन्यते कावली ॥ तस्मै वन्द्यं पुनश्चास्मि ॥ अन्वाये वावधायतां
 ॥ ॥ समना वाच ॥ श्रूयतामलिध्यामि सर्वसद्वर्तनाशनम् ॥ स्वयं मय दण्डस्य स
 देवकी ॥ माया भाषा मुविस्तुवाः ॥ यद्युक्तो हित्य पशति क्वद्विद्युषि तसदा ॥ अनन्तं तस्य सोम
 रुद्रस्य माया भाषा समाधिता ॥ अस्मान्मन्त्रं रुतस्य वसाधर्मं रुतस्य हि ॥ स्वरावाद्यकनसी
 गेष्ठ्युल्लेखे व सख्युल्लेखे व ॥ तस्य कार्या समाधित्ययानवः यविवर्तते ॥ रुतानि तस्य या
 शरुवं नमर्त्य यतनाय यविगच्छति ॥ तस्माद्विनाय विवक्ष्य यमांला रीनकावय ॥ धनयशकलेश
 कयतनित्यं कथमर्थं ममेव हि ॥ सूर्याय च यविन्दामि कथं यशानदितरु ॥ यविविक्तयतनित्यं

१०

महद्दुःखं नयीष्यत ॥ विनाभाषो यवित्यद्य अनवर्तुं स्वसद्विज्ञ ॥ संसाधनास्मिन्मवन्धः कनसाध्विमद्वामत ॥
 ॥ सामनाभावाच ॥ समन्धः कीदृशं रुद्धं तन्मै विस्तुवता वद ॥ तनजाय नितमर्धं धनयशदिवा
 किं कुर्यात् मित्रयुगायि रसुधा ॥ राय्यायिता च माता च ॥ रत्नास्वजनवाधवा ॥ स्वनस्व नदिजाय न
 ॥ पुनवानुयवान् रुवि ॥ यन्नेवाय दत्तं न्यासी तस्य गच्छ नमै गय ॥ न्यामाय दत्तं वत्त इह खं मदत्वा
 तिरुल्लेखं यत ॥ रुक्मिण्यदत्तं यतस्य पुनारुत्वादिनं दिनं ॥ यियवान्मधुवाग्मी वदुस्त्रुविद ह
 वत्तस्य वा ॥ इह खमर्धमदत्ता ग दावर्णं पालनाशनम् ॥ तादृशं तस्य मादद्या रत्नारुत्वा मदा गुलि ॥
 न ॥ यदुत्ताय यतति पुनार्यदिकवा तिसः ॥ तदा ह्यस्य कवात्थः कथं यशदिकस्य च ॥ अनना
 नमदत्ता चैव नमद्वनचवै पूवा ॥ तथा इह खं सदत्वादि दयमद्राद्यमरुमी ॥ गतास्मि सदत्ता चैव
 स्थेव हि इवात्मनः ॥ यवमत्वा यमात्थर्वं तेषु स्य पुनः पुनः ॥ पतिवाधनमाग्नेन इह खं दत्वा स

३४

स ४

॥ ॐ नमो ॥

मृतकृतः ॥ अथ सन्निधिनः पञ्च ॥ यवश्चा मितवाग्रतः ॥ ॥ तिथीयद्मपूजा लक्ष्मीस्वस्त्यु ॥
 त्रयः स्यात्तिमवर्तकिल ॥ अथ दातासतां कृत्वा ॥ जातावाधयितायिया ॥ मितकृत्यलवर्तक ॥ अथ इ
 स्वजनं चयि ॥ मिष्टमिष्टस्वमभिति ॥ शान्तनुरुतिनित्यतः ॥ द्यूतकर्मवतानित्य ॥ चोवकर्मलि
 तचदिनदिन ॥ दावकमुसकल्लेव ॥ वडनिष्टवडल्यक ॥ अवमद्रादुतं पय ॥ सुखनयवितिष्ठति ॥
 ॥ ॥ चर्वसंकीयतं द्रव्य ॥ अवमत्तदध्यायि ॥ गुरुकं गादिकं सर्व ॥ ममेवदिनसंगय ॥ यितवमात
 यतविमातविचायिनिष्ठव ॥ निःस्वहानिष्ठव ॥ ज्ञायतनातुसंगय ॥ अथ कार्यानिदानानि
 ॥ अथ द्विजयंगव ॥ बाल्यवयसिसीपाय ॥ विद्युत्वीवर्ततं सदा ॥ यितवमातवैव ॥ कीडमानादिताड
 ॥ ॥ सखाधमातवीनित्य ॥ कृत्स्नतं चयनः पन ॥ यथाथर्वसद्रष्टात्मा ॥ पूर्ववैवानरावतः ॥ अथ तः
 ॥ यायपिर्यक्या ॥ न्मात्पिजावनकवम् ॥ लक्ष्मीसताययनित्य ॥ तावलीयवितायय ॥ ॥ अथ नव
 म ४

76

सच्चालि ॥ यिष्टुदानादिका क्रिया ॥ कवाथर्वसद्रष्टा ॥ अथायागसिचकृति ॥ अथ गयानिग
 महीयातु ॥ अननविधिना किल ॥ उदासीनं प्रवक्ष्यामि ॥ तवा ॥ यथियसां यत ॥ उदासीननरावनस
 सीनादिकारुम ॥ तवा ॥ एकधिर्गसर्व ॥ पूजातां गतिवीदृशी ॥ यथायं तास्तथाग्या ॥ यितामाताथ
 तसन्निधिनस्त्वमी ॥ गृहीतमाव्या ॥ केन ॥ आवायादिनकस्यहि ॥ न्यासमवनकस्यायि ॥ दत्तमेष्ट
 जिन्मलिर्वर्त ॥ आवायादिविषय ॥ नत्यकीदितयः यति ॥ नर्वस्वात्वासमंगक ॥ लक्ष्मिन्नामनलि
 ॥ ॥ याफचमवयमेव ॥ एवं द्रव्यद्विज्ञातुम ॥ अनायासनदृक् हि ॥ तस्येवयविज्ञायत ॥ यत्न
 त्वासमंगक ॥ ऊहिचिन्नामनयिकाम ॥ कस्यपूजा ॥ यियाग्या ॥ कस्यस्वजनवाधवा ॥ कः कस्यना
 गुरुमयपूज ॥ ॥ यथायाममेवहि ॥ आचर्तदध्यागकान ॥ सीसावस्यादिविधनी ॥ चर्वसंवाधिताद
 ॥ तिथीयद्मपूजा लक्ष्मीस्वस्त्यु ॥ ॥ ॥ मृतउवाच ॥ चर्वसंवाधिताविसः सीमलम्मादि

आरुमः॥ यनः॥ यारुषियारुषीः सहितारुषानवादिनीः॥ सत्यमकीत्यारुषः सर्वसन्दर्भनाशनम
 यनकनायपोयनः यनमत्यादयाम्यहः॥ ॥समनावाच॥ यनललाकानुयतिः यनको
 निर्गुल्लुकिः॥ ॥कसावयनवीनः मननायिसुखेयनः॥ गुनकिप्रवृत्तधर्मः तन्मसर्वेष्वयसायन
 सर्वैरिसुखेयाकः मतल्लयस्यल्लुल्लमः॥ धर्मल्लुवर्तव्यः कर्तसर्वेनान्यथा॥ यनकायनक
 म्मात्माः रुवानसमवलोकयनः॥ यथाशिवामहायायाः स्वकायनसुल्लुकिता॥ इहखनदावृत्तीवि
 तनवीनसिद्धनेतः यातकस्यहितल्लुल्लमः॥ दधुमर्तयवदृष्टः धर्मल्लुवृत्तवृत्तिः॥ धर्मस्ययुव
 लधर्मवादः॥ लयल्लुयदास्यामिः कुद्धोदितवनान्यथा॥ ॥धर्मल्लुवाच॥ यदाकुद्धोदित
 कर्तव्यः वाधुल्लुवमहामूनः॥ यसादसुमर्षाविषः यनतस्यसदेवहिः॥ ॥समनावाच॥
 यदावाडाहविष्यदाः विष्णुमिहल्लुवर्तव्यः॥ तदावाधुल्लुवर्तव्यः॥ सहिधर्मोमहामूनः॥ ॥वर्क

॥ ॥ तिथीयदयुगाः लुमिखः लुनेदुसमनासंवादः॥ १२ ॥ भामल्लुवाच॥ लुल्लु
 समनावाच॥ निह्यसत्यवतिर्यस्यः पृथ्व्यात्मास्वकर्तावर्जः॥ ॥मृगोयायवर्जदावीः सिरीदायविवर्जित
 मः॥ वद्वयमयायार्कः गृहल्लुमर्कमिलः॥ यतीनानुयवर्जमिः तन्मनिगदतल्लुल्लमः॥ आवावदाय
 कथः॥ सल्लुवयवर्जः॥ धनस्यायिमर्कदानः सुखस्यमध्वस्यचः॥ यसादयितथायर्कः रुधुल्लुयन
 वः॥ वचनेल्लुल्लुयानुः गृहल्लुयसुलीतल्लुल्लमः॥ लुमिमायसुथावात्रीः सियवाधुमनल्लुमः॥ नास
 ल्लुवमादतसावेः यवर्कल्लुल्लुयवर्जः॥ मूर्ध्वादिवर्तव्यः दानाध्वयनकर्मलिः॥ यः कर्त्यान्मान
 दल्लुगोश्वः पूजामल्लुवर्तव्यः॥ निह्यनियमस्यैकाः वतदानंयुसुवतः॥ उपकावृत्तयुल्लुवः नि
 ताडितसतिकनचितः॥ काधेः वनगर्कतः ताडितानल्लुल्लुल्लमः॥ सहिधुः सर्वधर्मात्माः नहि
 वमर्तव्यदाम्यहः॥ वाधुल्लुयतवर्तव्यः॥ लुद्धावालेविवर्जितः॥ स्नानावमनकवर्तव्यः यवर्तव्यवर्तव्यः

दुरुनाशनम् ॥ तथाचिर्वीमिकु नि साधः सत्ययन्त्रिताः यथायुक्तस्य मन्त्रिणा न धनस्य तथाचिथ ॥
 गतिः योक्तो वयनं कलम ॥ सत्यं तलमदाशानं पितामाणा यजीवतः ॥ एकः यो ववः कानि वइति
 ॥ यसायते ॥ पय्यवेन्नननायिः नननरुलमन्त्र ॥ कियमानं पनः पन्यः मननयविशुद्धति ॥ त
 यनकायनकर्वन्ति तनइः खंसकनित ॥ यवतुः दुःखुक्तिः नन्यनायितथेवव ॥ तद्वात्मानसध
 दागुलं तीव्रः ॥ अथसुखकथनदि ॥ ॥ धर्मोऽवाच ॥ यनकायनयवायाः न्नवर्ततिद्विपानकी ॥
 धर्मस्य पूर्वके विद्धिः ॥ ननन्यार्यममेवदि ॥ ॥ इवासाऽवाच ॥ ननन्यार्यनमन्यदिः तथेवव
 दाकुक्षामदापास्तः मामवीदिकमस्वगतः ॥ नवकमसिविषयः दासीपरीदिमीकव ॥ वाज्ञानेन
 ॥ समनोवाच ॥ एवतानां कलजाताः धर्मोऽरुत्वायुधिष्ठिवः ॥ विद्वादासीपुण्यः न्यवेववदाम्यदि ॥
 मने ॥ ॥ नवकर्मरुलीकुः ॥ धर्मोऽपिमहात्मना ॥ इवासाऽहिलयादेः सत्यमूर्कं गवायनः ॥ ॥

१८

वाच ॥ लक्ष्मीवद्वच्यस्य तन्मविसुवतावद ॥ कीदृशीवद्वच्यश्च यदि ज्ञानासिहाविनि ॥ ॥
 धिषविवर्जितः ॥ स्वकलस्य सदाचारः कदानेवविम्वति ॥ नतलुहिसमाख्यातः गुरुस्यद्विज्ञातः
 ॥ न्नवावलायवर्तः कामकाधविवर्जितः ॥ दानमर्कयवश्चामिः यनेतीवतिमानवः ॥ न्नान्तसोखीसमि
 रिक्षाकृत्यनसीलयः ॥ दुरुसतिमहायुधः साधुनं वामर्तसदा ॥ दिनदिनं यदातवी यथाविरुपसीरु
 रुमः ॥ न्नान्तनवचनालायः कीदित्येनविवर्जितः ॥ न्नान्तनाजीवनाथयः नित्यमवकवातियः ॥
 यः कृत्यान्मानुषाकृत्वा सदावानाशसीलयः ॥ नियमश्चयवश्चामिः धर्मसाधनमूरुमः ॥ दवानां
 यः लक्ष्यः नियमश्चयविकीर्तितः ॥ कृमाकृत्ययवश्चामिः पुयताद्विज्ञासकमः ॥ यवाकांतीदिमिष्टतु
 म्मात्मा नदिवाग्ययातियः ॥ समन्तातियवीसोख्यः मिहचामरमवव ॥ नवकृमासमाख्याताः सो
 प्रवलावलावर्तते ॥ ॥ न्नान्तमर्कसमाख्यातः माहिसीरुवदाम्यदि ॥ ॥ ललमवस्वकायादेः कृत्येनविज्ञा

नत ॥ अहं सः १ मंतता रुत्वा यथात्मनितथायव ॥ अकिमवषवक्ष्यामि ॥ अन्त्यावसूखमुन्मृत ॥ अ
अकिः १ समाख्याता ॥ अन्यदेववदाम्यहं ॥ यवस्वीनेवदहं ॥ यवजायान्तेवव ॥ वाक्केर्मनाहिः १ का
मनसानित्यम ॥ वन ७ ॥ संहृत्तीनालयलुषा ॥ सवेतन्यालवत्सदा ॥ गुपूषाहुयवक्ष्यामि ॥ धर्मज्ञा
वाद्यद्विज्ञसकम ॥ अन्यक्तिग ॥ यवक्ष्यामि ॥ अहमिकसिसकम ॥ श्रीदलनायिधर्मग ॥ वरुतया
वदाम्यहं ॥ नर्वल्लावामदाराग ॥ धर्ममववज्ज्वहि ॥ सर्वहि ॥ यायनकान् ॥ यदसाध्वमुदीतल ॥
द्विमान् ॥ ॥ श्रीतेषीयद्रयवा ॥ ल ॥ दुसूमनावाख्यान ॥ १३ ॥ सामगम्मावाच ॥ नर्वी
॥ ॥ समनावाच ॥ राग्नवानाकिलज्ञाता ॥ यितामममहामुत ॥ यवनानामविख्यात ॥ सर्वज्ञानवि
मधूमवत ॥ सरासवमूनीनाहु ॥ दवतायतनपूय ॥ तनसाह्व ॥ वृजाम्यका ॥ कीउमानासदेवाहि ॥ की
इ १ श्वनमहताविष्ट ॥ विन्यमानामूह्यमूह्य ॥ तमागर्तमहान्मान ॥ तमवाचयितामम ॥ सश्वत्वि १ श्वर

कृतदात्र त्वाद्यवनम्यमहात्मनः ॥ तमवाचमहात्मानं पितृममसूवर्णं ॥ दधन्ममहायातु सर्व
 ममर्वाननविद्यते ॥ अतर्ककावलीपाकं पृच्छितास्मियतस्त्वया ॥ नगस्मिन्ननवपाकः कश्चित्तिद्व
 पूर्वकः ॥ उपहावेसु राश्याथै वचनेर्मधवाकवे ॥ दात्यामात्मगर्तपृष्टं पूर्वकीवयथान्वया ॥ उरु
 धर्मेण सायतयेन धर्मेधन्यतथाप्रयम ॥ तत्सकनकर्तधर्मं सम्पूर्णं वेदलम्मेण ॥ तस्माद्धर्म
 थाकान्तवेषाकं मयेवयवमिहुरी ॥ तस्मात्कुर्तमहत्तिद्धा सर्वसन्देहनाशनम ॥ विषधर्मसमा
 धेववदस्वमे ॥ उरुयालकृदाकानं तत्सर्वं हि वेदस्वमे ॥ ॥ समनावाच ॥ निह्येत्तर्चकमा
 जायततस्य नययीजकलवद ॥ नखदावेनवग्रानि नवस्वदागमस्तथा ॥ दिव्यवपधवाकृत्वा ग
 ति मुर्तिकश्चकिवाकुलाम ॥ सस्मादिन्नासनयका दवयूडावतठकिले ॥ गीर्थश्चलरुतं यातु १ स
 वा येगन्धन्नावटस्तथा ॥ वद्ववर्तसमाहित्य जीवकी तुततयून १ नवस्वदानसमाहित्य गजस

20

गयाहू. सर्वेइ ४ खस्यकावतम ॥ ममराय्यामहासाध्वी. यतिवृत्तवायल ॥ अयशासाहिसेडाता.
कवित्तिद्वःसमागत ॥ ममपिगतथतेन. ततदेवगर्मल ॥ दायामपिचरीसिद्ध. यतिरुकि
अन्वया ॥ उरुगोवाहधम्मात्मा. ससखीयितवमम ॥ धर्मस्यकावलीधार्की. यथार्कमयोकिन्त ॥
॥ तस्माद्धर्मस्मिन्मार्ग. महत्सोख्यसूयुकी ॥ तनसीगयसीगन. नतन्ममतिनिधिय ॥ य
वियधर्मसमाहित्य. नूनवर्तस्सर्वदा ॥ ॥ भामलमोवाव ॥ धर्मलकीदलमस्य. ऊन्म
धिल्लविक्रमाभक्ति. श्रीधयन्यादिकेतथ ॥ धर्मचयालितनन. तस्यस्यवदाम्यह ॥ बागन
धवाहन्ता. गन्धर्वावाहलसुथ ॥ वदया ० समायुक्ता. गीतहानविशवदा ॥ तस्ययाध्वःसमार्या
रुतयाहू ॥ स्नानार्थधर्मतत्त्वव ॥ अग्रगण्यदुल्लसन्. दवतायननव ॥ आबामचनडाग
गित्य. गरुहानेगगानव ॥ अल्लकीचूतवृक्ष ॥ समाहित्ययदास्तित ॥ सन्निधिवाहलनाथ ॥

धर्मकावली ॥ गणपतमुसमीयाय तथाममवटेके ॥ बुद्धधर्मकवानित्य धर्मलधर्मवत्सल ॥
 लुपयसायक मयस्वजनवाम्भवे ॥ वदीऊनैतथापनी मयमानपूनपून ॥ यापिष्ठनेवयल्लयत मात
 लूनयूऊय ॥ धितास्वजनवन्तस्य धम्मात्मानमहामति ॥ उर्वरतासमाख्याता ॥ पुन्यकानानिगवि
 सः ॥ धर्मवातामहायाङ्ग ॥ रुवनीरुसमाक्षय ॥ उर्वरिन्महागग यरधर्ममतिष्ठति ॥ तस्यमा
 नविहानसम्यन्नः स्मवत्तवज्जनार्दन ॥ ते ॥ साद्विदिययात्तव संधुष्टादष्टमानस ॥ उर्वरितायति
 याता हसयानेमनाहवी ॥ विमानेववस्त्रायाति हयावागज उरुम ॥ कुरुवधियमानन चामवेयऊ
 मुयलुते ॥ वन्दिरिष्मवलेद्विद्ये वाङ्मलेवदयावगे ॥ साधुरिः सुखमानसु सर्वमोख्य समन्वित ॥
 ॥ स्वस्ययूयपरवेण बुद्धतस्वन्तवस ॥ राग क्रयात्सधम्मात्मा पुनऊन्मययातिस ॥ वाङ्मल
 तिषीयेद्वयूवा लरुमिख लु नक्षममनायाख्यान ॥ १४ ॥ सामगमावेव ॥ यापिनामवर्णीरुध

ललहमिसंयाय मन्दीयातिदृष्टित ॥ ग ॥ दृष्टाचरितो रुमि व ॥ आ ॥ दृष्ट समाप्रित ॥
 प्रयालेगुदंगत्ता निधनायायगच्छति ॥ २

पुयतामतिधाम्यामि तस्माक्किद्धाकुरुमया ॥ यापिनामवर्णीकान यादृशीलिङ्गभवत् ॥ महायातकिना
 सल्लइष्टात्मा याधनइश्वनमश्नति ॥ अस्किचर्मनखेयूयु माप्रितायायकिल्लिष्टे ॥ तीसंयायस
 रीषवस्त्रामि रुतानापियनिष्ठिताम ॥ रुववानदावृणनधावान अतिरुष्मान्महादवान ॥ धिगल्ला
 प्रमान ॥ वीरुदंष्ट्रानकवालांथ मिरास्यानसेपुठमकोन ॥ सतानदृष्टायकम्यत सिधायवम
 तम्बने ॥ अर्हयवस्यसर्वेष्टि गृहीतेयुयापिरि ॥ अननेवयदरुदि लागास्वादविमाहित ॥
 यानिकानिचयायानि पूर्वमवकतानिय ॥ आयानिकल्लमूलन महायायस्यनान्यथा ॥ इश्व
 मादतकीयतह्यर्थ मातवीधितवीयून ॥ स्मवतगतवितर रायापिणानपून ॥ पुनर्विस्मवर्णी
 यतयेव मूर्कितवपून ॥ उर्वरीणसमायका इश्वरुतिमाहिते ॥ तस्यसाधनसूदइश्वन
 रम्मा लारुमाहसमन्वित ॥ नीयतयमदूतेसु तस्यइश्वरेवदाम्यदि ॥ ॥ तिषीयेद्वयू

मा। हारुमिखलुः॥ इममनायाख्यानयायमवगविवका॥ १० ॥ सुमनावाच॥ ॥ श्रीगवसीयथमा
 हातीवा। द्वादहादित्यतापितानीयतनमाग्नित्। सीतफः सूर्यबन्धिरि॥ यवतश्चवइएनेषू
 मु। नानाइएनेषूनीयत॥ नवीयायीसइष्टात्मा। दववाद्मदनिचक॥ सर्वघाघसमाचावा। नीय
 तः समाचतम॥ सर्वयाधिसमाकीर्तुः चिरगुफसमन्वितम॥ नाबूरीमहिषीदर्वी। धर्मबाजीद्विज
 नूतनयनी॥ बकमालाकनारुषी। गदाहर्षीरुयकर्वी॥ नवीविधिमहाकार्य। यर्मयधनिइममिति॥
 ॥ सततुमहाइ४ख। पीठालिदीयमइव॥ यावद्यगसरुआदि। तावत्कालेषयचन॥ नानाविध
 मध्ययचनित्य। हाहारुताविवतन॥ मवतामवयायात्मा। नवीयातिसूनिचिन्त॥ नवीयायस्यसी
 रूपाया। उरुतयातुकीपन॥ पाययक्रिषसीयाति। नून्यासू। महसूच॥ गधुलरिहयानिचर
 लूकान्। वष्टांतमसूदाबूलीम्॥ पायपूथसमाचाव। तवा। गुकथितमया॥ अन्यदेवेषवद्यामि

ग्राया रवमिदूहमा। नासारिजातिवेयन॥ मार्जालसोकरीयानि। सूर्ययानि। तथेवच॥
 नानारुकासूसासू। तिर्यगसूयन४यन॥ २

गनी२

वंजद्वेना॥ मन्वकर्वीवगुर्थनु। तामसीनामविष्णुति॥ कयि४यथूसू। येवाग्नि। बकयि४कयिववच॥ तथे
 कल्मषमगधनी। तथामूलधन॥ तथावतिसूयस्यस्य। सूतयासू४यवकय॥ तामसस्यसूता४मव
 न्यः। सोमयामूनि॥ हिवल्यवामासकात्थ४ मकेतपूषयसूता॥ देवात्थानुतवऊस। सूथयकतयसूत
 कालक॥ धर्मावाववलायता। दलेतवेवतामजा॥ रुगु४सूधमाविवजा। विष्णूनीवदववच॥ वि
 षयसागुपथकतात। चिरवादिदिवीकस॥ वाक्यस्याकनयका। दवानावधयानय॥ वूरपू
 वाक्यः॥ मेयातयविकीर्तित॥ सफमवपवद्यामि। यदेवसूतमयात॥ अलिखेववलिषुचि।
 केतः। सापुतीयमरुषय॥ साध्याविलेखुहाव। मवतावसवात्थिनो॥ आदिखात्थसूवासुद। सफ
 यसफषय४सूता॥ कृत्वाधर्मवावकानि। यजानियवर्मयदी॥ सावर्त्तिसूयवद्यामि। मनार्ताविद्या
 षयय४सूता॥ धतिर्वीयासूवाकलु॥ सवर्त्तुवष्टिववच॥ वविष्णूनीय४सूमति। विसूविगुधिवीयव

व३

वे

भवसंयथमाग्नं शुद्धमानादिनीयत ॥ दध्यमानः सदृष्टान्मा ॥ अद्यमानः पूनः पूनः ॥ यथातथाम
 प्रवृत्तेषु ॥ कायादीनि ब्रह्ममिति ॥ नीयततनमाग्नं ॥ कृष्णरुष्णं यदीजितं ॥ सदृतेन्यमाने
 चावा ॥ नीयतयमर्किके ॥ यमयधतिदृष्टान्मा कृष्णरुष्णं यदीजितं ॥ तमयदावदीर्गमः ॥ रीमदृ
 र्मवादीद्विजालम ॥ दृष्टाकवात्ममयुग्मं ॥ तस्यास्यकालसन्निह ॥ पीतवर्णगदाहसं वक्रगन्ध
 तेइममिति ॥ तदृष्टासमनयार्कः सर्वधर्मवद्विष्णुर् ॥ यमः यधतिर्दृष्टः ॥ यापिष्टधर्मकष्टक ॥
 ॥ नानाविधवृत्तकष ॥ यथातसपूनेः पूनः ॥ नैकथानि ॥ यथार्थं व ॥ किमिकाटिषयायकत ॥ स
 नवीयायस्यसंज्ञा ॥ शुद्धगं वेसदृममिति ॥ पूनरुन्मयवद्यमि ॥ यासूथानिषयाविब ॥ धनंथानिम
 स्यानिष्क ॥ यत्तिदीः यातिघायकत ॥ ॥ तल्ल सर्वमाख्याति ॥ घापिनारुन्मयेवदि ॥ मवदीष्टः
 वैषवद्यमि ॥ यदि पृकसिमानद ॥ ॥ ॥ तिपीयद्यवा ॥ धरुमिखलु ॥ ननुसमनायाख्यान

२२

७४

नववच ॥ तथैवजन्मधामाना ॥ मनयः सकनामत ॥ साध्यादवगतायत ॥ कथितानामसंनय ॥ अ
 प्रसूताः सर्व ॥ दलवर्गविवर्धना ॥ यथमस्यमनासुद्ध ॥ देवतस्यानर्बल ॥ दववाइ ॥ सुवाइ ॥ य ॥
 यकृतयस्यता ॥ अरुलसुद्ध ॥ जीव ॥ वीतिमानरुवायः कवि ॥ यकानिबल्लक ॥ सेत्वा ॥ निर्मातायं य
 दगवच ॥ विवस्त्रान्तिमोक्ष ॥ सकसकषयायव ॥ बाकुषस्यानवदवा ॥ लेखानामेपविष्णुता ॥
 य ॥ दूरपुष्टतयसुद्ध ॥ द्वाकृषस्यमतादल ॥ बाकास्त्रियेकुर्वैल ॥ यमयायुर्वमवहु ॥ अनेनर्ब
 वलिष्ठ ॥ कथयौलितमसुद्ध ॥ रुवद्वाकसुद्धयागी ॥ विश्वामिह ॥ यतायवान ॥ ऊमदग्नित्वस
 तासुद्ध ॥ सकदवगतासुद्धता ॥ ॥ द्वाकृषमस्वास्थस्य ॥ दलपुष्टासुद्धता ॥ मन्वकवधूसर्वेषु ॥ स
 मनार्कविद्यानर्ब ॥ अरुलसुद्धता ॥ कोलिकागलवसुद्ध ॥ लतानन्द ॥ काथयय ॥ जामयि
 त्विर्गुर्वीर्यवान् ॥ रुविद्यस्यार्कसाव ॥ मनः ॥ यगा ॥ यकीर्तिता ॥ वीयादयसुद्धता ॥ यमि ॥ मनवः

७५

नालो

संयुक्तीकृताः॥ ब्रह्मपञ्चायतपञ्चा. बोधानामरुविद्याति॥ मनस्कृतसुसुप्तसंस्थानामरुविद्याति॥
 गा॥ अतीतानागतोत्पत्तः मनवेयविकीर्तिताः॥ युषां लयगसाहस्रं मेरिचार्कनवाधिय॥ स्वस्वना
 गमद्वयोनः विनाध्यवयूनः पूनः॥ ब्रह्मज्ञविष्णुसाययै योतायस्य निवेनय॥ ॥००॥ त्यादि
 द्वेनीत्यस्मात्कृयात्वेऽप्ययनयवा॥ पार्थिवपृथिवीयानात् पृथिवीकथ्यततः॥ किमर्थं कथं
 यत्नस्तदुवाच॥ वैष्णवस्यैव गुर्वनासीदक्षुनामपञ्चायति॥ मृत्वा सुदृढितामनः पवित्रीताय इमं रव
 धियः॥ लाकस्याधर्मकङ्कातः पक्काया पक्कावकः॥ धर्मविषयमिच्छार्थः जगताथमरुर्विहः॥
 वैष्णवस्यैव लीनः धर्मिकाधर्मकावकः॥ उत्पन्नादकिंलक्षणात्सधनः सगवाहदी॥ दिव्यताम
 रुकास्तु तयः कृत्वा सुदृढकरी॥ विष्णुर्वैष्णवस्यैव यत्तुत्तमममत्तं यत्तु॥ निःस्वाध्यायवयवका
 लोयः कृष्णालोयि दुसंधता॥ पृष्ठतानूगतस्तस्याः स्थूलाकृत्वासेन॥ नतस्ति त्वेकदंतादु किं

मोद

वस्यवस्यव॥ तथेति यावदीहमिः कृत्वा नवाधिय॥ पृथुः पाले स्वकवर्त्तः कृत्वा स्यायै गुर्वमनी॥
 दाग्धवदस्यतिवत्तुत्यार्णवदस्योवसः॥ दवेववसुधादग्धः दाग्धमिरुक्तदारुवः॥ ००॥ दावत्तः॥
 पार्थिनागनां तक्रकावत्सुकोरवत्॥ विष्वक्वीर्यतथादाग्धः धृतराष्ट्रावत्सुनः॥ अमरवेवपिदइ
 धागतासीन्मायायनपवर्तिता॥ यक्षैश्च वसुधादग्धः पूवाकद्वानिमीयति॥ कृत्वा वैष्णववर्त्तः
 ग्धः स्ववालीवत्सुनवत्॥ गन्धर्वैश्च पूनदग्धः वसुधामयोवागली॥ वन्दीविषयवर्थकत्वा गन्धानय
 त्तानिविविधनिवः॥ डोषधनिवन्नानि दाग्धमैवमहाबलः॥ वन्मातृद्विमवांस्तुल्येनमयी
 पूषावनाकृतः॥ पुष्करवतगावत्सुः सर्ववृकनवाधियः॥ नवमन्यैववसुधा तदादग्धायथेपि
 यायदुत॥ नोषसंज्ञेनवावाहा पृथेवाश्चसप्तमति॥ नित्यं पुनर्दितालाका इहखलकविवे
 कानादिनकाम्यया॥ पुनवग्रामेश्वरीति नवायधधवानवा॥ कथातिगयइहखल नानूनासुस्यव

23

पार्श्व

वक्ष्यतामव ॥ यथायनवविमरु तस्याद्ययि विधानतः ॥ यक्षध्वजसर्वेषु मया हृतनिवदिता
 ॥ ॥ गीष्मडवाव ॥ आदित्येर्विहमखिलं वदवक्ष्यनयथाकर्म ॥ सामर्वीक्षतत्तत्तु यथावद्वक्ष्य
 पत्नीतुर्यतदस्तिहस्त बाह्वीवमनीसर्ववसुतः ॥ यथापेतायैसर्वव त्वास्तीसिहस्ततथा मनी ॥ यम
 दयामाम लवीवादधनिदिता ॥ त्वास्तीस्त्रिपदपदं नाम्नाक्रोयतिमालिनी ॥ किंकरीतीति य
 दीयानि मारुस्त्रिहस्तनयालय ॥ तथैवत्वायसादेव मगत्तामायासवता ॥ कामयामासदेवा
 असावर्तु मनीर्वस्वतस्यव ॥ ततः मिनीक्षतपती विष्टिरेवकर्मलं ॥ हनयामाससाव
 वकर्मनीगदा ॥ पूर्वमिन्मुवक्ष्यामी यमको धनमृक्तिः ॥ तान्द्रयामासतया वादमद्य
 लालितविष्टव ॥ निवदयामासपिह यमभयनमविष्ट ॥ निष्कावतमर्हणका मारादेव
 कर्मसोपतदाविष्ट ॥ पाथानमातासास्माक मरुगाधहतायतः ॥ दवाप्याह यमयव वि

५१

वस्यायि तथान्यच्चयिहनुय ॥ कृताकृत्ववयद सकृमीनरुद्धयिष्टाति ॥ ब्रह्मक्षत्रधिवैव वत्सा
 लरुनानेलाहन ॥ यितामर्हैषुयनमुयावद्वर्धनतियन ॥ तयः यमादादेव ॥ १ मीरुष्टः ययुमक
 नद्य ॥ विवक्षानयतत्तत्तु १ मीरुष्टो १ कर्मवष्टिर् ॥ त्वष्टः ममीपमगम दावचकसरोयवान् ॥ तमवा
 माकाय मन्मकागमिहानत ॥ निवादितामयासिहस्तः त्वष्टयनदिवस्यत ॥ यस्मादविहस्तमेना म
 वदलमनिदिता ॥ वदवाक्यमाकाय रूतलनीयतिष्टिता ॥ तस्मात्प्रसादकवक्ष्य ययनग्रहलग्न
 वैयरा ॥ तथैवत्वा १ सबविष्ट रूमीकत्वादिकावर् ॥ यथकवकावतं काय वकीविष्टा १ वृकल्पयत
 ॥ सूर्यवायतिमैव त्वष्टायष्टामतेमरु ॥ यः कवातिमयोपिष्टा गतिमाप्तातिनिदिता ॥ कृष्टव
 नकविष्टावयत्यादी दवदवस्यधीमतः ॥ ततः सरुगवानगत्वा रूतकिममवाधियः ॥ कामयामास
 साका १ मगमरुयविहस्ता ॥ नासायूटायामत्कष्ट पवायमितिहस्तया ॥ तस्मादतसकोजाता व

२४

मं३

[illegible]

दर्व सनाथमगमत्यर्च ॥ विमाननामगमत् स्वर्गयत्न्यासमुदान्वितः ॥ सावत्स्यमि मनश्चैवावस्य
 रुद्रः ॥ वृष्टिर्धावात्मिकातद्व कालत्वंनयवास्तिता ॥ मनश्चैवमन्त्रस्यासन दत्तयूगामहोवला ॥
 व ॥ न विद्यानः कुरुयत्न मयातिथिमहोवला ॥ यद्यतत्तथनागनः सेवतेदियमानुषा ॥ अ
 जथाजगामसिद्धय मस्यावन्नावयदः ॥ वर्ववययुरुद्रक मनश्चयद्यथेष्टिर् ॥ उवाचसंदा
 बांश्चामिनः यसादाकवकीज ॥ तथैतत्कावदवर्तुतेवाकनधीयत ॥ तत्त्वैयमागस्य अथा
 निसर्वालिः श्रावणमै यमादयन् ॥ जगामायवनेर्मण बन्धकष्टयतायवान ॥ कल्पद्रुमल
 यासमयसुत यवागव (६) कृता ॥ पुन्रामसत्वंयत्किंवि दानमिच्छतिभावने ॥ सीत्वमप्यतिग
 मरुसा वडवा (६) रुवल्कल ॥ यत्किंविन्मूषाकारं श्रीरुवनविस्मतारुवत् ॥ वृत्ततिमारुव
 यतं गुडा नीलकृतिगम ध्वजा ॥ तन्नामासुवदना मङ्गलदराधिनी ॥ स्थामन्तेवदवावर्तुन

स्मिन्विनयामासराविनी ॥ कामयिताचमाताव कामजातारुवदिह ॥ कस्यरुद्रुदरुदका कियत्वन
 नी ॥ वधरुदाकययत्नमकवा कामयीजित ॥ विनिष्ट कववोली सकमलुत्तयुक्तक ॥ वदुदुक्ताने
 समित्यप्यक (६) दर्व ॥ रुलान्ननिष्पुयनस्मि नाहुतावसतामिला ॥ वदिवेनस्यानवितः किलपा
 तामन्दिवात्मन ॥ वृथैविहववलाते मुनिकामगिसौपते ॥ अद्भुतिपृथुय (६) लि सीगानाकिम
 दृष्टमम ॥ साववीद्विस्मतादिव सर्वमतलयावर्न ॥ आत्मानन्ताश्रुतावि कुपलववदमन
 वधः ॥ तद्वस्तिनः कल जातः विनाम वद्वत्तधियः ॥ वृत्तिमातस्यवचनात् एविष्टावधम
 तद्वस्तिता ॥ अहोवृत्तमहाकृप महाधनमहाकली ॥ ममवांस्यवथा रुद्रु वदवावदमम
 था ॥ तत्तुमेशावदं यवकुरुयमाधर्म ॥ किमिह्यतद्वद्विद वदयागविदाम्ब ॥ वलिष्टायव
 वन्तावाज्ञानं शतवस्तुमानेवा ॥ वृत्ताकं यमखाजम् सदागववत्तनिकी ॥ उक्तं तत्तद्वद

मनश्च बावसायितं यः ॥ अनिरुधा वलाद्यापि यदाहा समर्गगतः ॥ यमनातयतीति व यनर्नघोव
 मलोवला ॥ ॐ लम्बुपथमंतर्वा यं काया मजायत ॥ ॐ कृष्णकृष्णनालय अविष्टाधुनप्रव
 मानवा ॥ अलिषिचमनः पूर मिलेयसंभामिर्क ॥ उगममयसंरुयः सयूक्तवतयावनम ॥
 उवाचसंदादेव यदाकीयदाजीवि ॥ वलमधर्मसंयुक्ताः पृथिवीसर्वपार्थिव ॥ रुवीचिह्नये
 गगन्य अयाध्यायामनाः ॥ मृतः ॥ निर्गुणमाथसिद्धयः मितः पायानमदीमिमां ॥ उमनदीपा
 कल्पकमलताकीर्णः नाम्नालववर्नमरु ॥ रमनयगदवेण सामः सामाद्वलववः ॥ उम
 नीत्वमयागितसर्व दगयाः नमस्तुल ॥ अरुणसमयावाजा तावतववर्नगतः ॥ कीर्तिउगम
 ललितसारवनापी यीनान्नतघनफना ॥ पूरुद्रवदनातनी विलासात्रामितकथा ॥ यीनान्नता
 मेववावर्णन हिसोवावगमिनी ॥ कामकव्यूगमयता तनतामनखाहुती ॥ उममानावनन

२३

वस्तुत्व ३२

ला कियत्कस्यरुतल ॥ विकयनीदिदृष्टा भामयुगलसंगला ॥ ॐ उवाच नोकिफमनसावनवदि
 ॥ वदुद्रुकुगानेक स्वनिगक ॥ दिगदयः निखीधन निगदनुवक्त्रमस्तुल ॥ वदुद्रिध्वान्वितायकः
 कवितः किलपादयमस्तुल ॥ मर्मरुममकस्याश्च सापालकमिवावद ॥ स्वकात्रिहोरुलुपुषी वरा
 सीशककिंनरुगुना ॥ ॐ येसायतनीविला विहावसातिवर्तत ॥ कल्पापालयमयुष्य कर्तक
 कर्तव्यवदमनघ ॥ वधः योवावगातनी मिलालीववर्तुनी ॥ अरुधकामकानामे वदुद्रिध्व
 पविष्टावधमदिर् ॥ वत्तकुकुसमाकीर्ण दिव्यमायाविनिर्मित ॥ ॐ लाकगार्थमात्मान मन
 लावावदमरुमी ॥ नमचसाभनसम मतिकालमिलावन ॥ सर्वरागमयगह यथेन्द्रवनत
 ॥ वलिषायववीसर्व दृष्टातध्यानवक्या ॥ ममयधर्ममुदयिता कतगतवलातथा ॥ अथानि
 उततसुददुस्तुसर्व वज्रवामगमिनी ॥ वत्तयपायिकिवली दिव्यमालामनूरुमी ॥ यथाय

सुगमदा उर्वरप. मूलमकन रुनुना ॥ तत्सुमे शवनी. ययकुरु यमाधर्म ॥ किमयेतदह वि
 यिता. कतः लववलेपवा ॥ यः पूमानुपविलदर. सनावीत्तमवोप्यति ॥ अमेये विना त्वेत्त
 आवाधेन विना किर्न ॥ गन्ता किं यन्वावीवः सरुविष्णु त्पसिलय ॥ तथेत्तकातगस्तु. जम्भ
 ४ मीचमासमस्तन ॥ वृधस्य रुवननिष्ठ. निलो गुरुधरा रुव ॥ अजीजनस्य गम्भक. मनकगु
 वरुमरुदा ॥ सामार्थ वनेयाः पादो. नवागुर्द्वी वद्वेन ॥ ॐ क्वाकनर्क विलस्य. तथेवाकनन
 स्यापवाकिर्न ॥ उक्कलाध गयस्तद्व. द्विवितायेत्तवीयवान् ॥ सर्वपुत्रववास्तु. अरुवद्वी वद्व
 कवलिः सरु ॥ यमिष्ठाना रिषियाथ. सपुनवव सीयनी ॥ जम्भमनोवर्गला की. दिव्यमूनरुला
 नाममलावले ॥ नारागस्याम्बवीषकु. धृष्टस्य वस्तुतय ॥ धृष्टक दुग्ध रुनाथ. व्रना धृष्टय
 मानः पतापवान् ॥ अनलानामदला. नगवीवकलाकली ॥ वाचनीमेमवाचारु. दावादेव.

२३

२४

१२

पूता ॥ काव्याया नुका कृवा. वरुवः पथितारुवि ॥ यथता गावधकृका. गुदलयादजायत ॥ ॐ क्वा
 रुवस्तु. जाताः पथिवस रुमा ॥ वरुद्वी लानुवनक्षथ. कतस्य तथारुव ॥ मवाद किगत येवे. त
 म. यथेविश्ववस्तु ४ मरु ॥ आयुतस्य वपुगारु. रुवनात्तुस्तारुव ॥ निर्मिताय नक्षवकि. नैठ
 धृष्टनामययः पूवा ॥ तस्य येनसुयो जाता. हटात्तुयलु नवव ॥ कपिलात्तुय विख्याता. धृष्टमा
 र्मितात्तुयस्तारु ॥ यवनात्तुयवनात्तुय. माभ्वातावतारुव ॥ माभ्वातुः कुरुकस्तारु. द्वर्मसंरु
 र्गानर्मदोयति ॥ सीरुतिस्तुयपुगारु. विधन्वावतारुव ॥ विधन्वः नः सताजात. सस्यावले ॐ
 रुदा. युवादिन ॥ रादिता. वृकाजाता. वकादाकुरुजायत ॥ मगवस्तुयपुगारु. दाजायवमधी
 नेः पूशकाम्यया ॥ उर्वरुस्तुयपादा. यथेयवमरुमी ॥ नयां यद्वि सरुमालि. सगमकनथ
 ३ सन् ॥ ततः यद्वि सरुमालि. स्रवयादवीपरा ॥ खनकः पथिवीन्दम्भ. विष्णुनाथोयमाग्निलोः ॥

अममं सस्य तनयां माताम विष्णु ॥ तस्य यशः दिलीपसु दिलीपाखु रणी वथ ॥ यमराणी वथ
वीधारु निधु द्वीयसुता रुवत ॥ तस्य स्येतायुः पुराण दुरुपलु सुता रुव ॥ वितादणव धा जात सस्य
युगारु निधु सस्यसुता रुव ॥ निधु यशवरी जात वलमिह जेधु रुमी ॥ असमिशा वनमन ॥
तः पुत्राया लसुता रुव ॥ ततादण व धा जात सस्य यश वरुधु री ॥ नावायतात्म का सवे वामसु
राग्न वस रुम ॥ तस्य यश क लानाम ॥ ॐ ह्रा क कल वद्वन ॥ अतिथि सुक लाना निषध स्या
धनानत ॥ स्मृत ॥ तस्य यश रुव द्वीवा दवानी क सतायवान ॥ अहीन सुस्यसुता स रुद्रा क सुत
सुता रुव ॥ सताय वरु रुमा रुवताथानियाति ॥ नलीदा विनि विख्यातो वील कथ यम रुव
कवीन पुरुवा ॥ पाधन्य नयकी लिता ॥ ॥ ॐ स्वादि मदायुवा लयाध सूर्य वी कथनीना मा
ववध्वन द्वदवस्य सामस्य व वि लयन ॥ ॥ यूलका ड वाव ॥ रुकन कथयिष्यामि धिरुणा

त सर्वमिति जस ॥ अमरुय ॥ धिरुगण वेवा रुस्य यशायत ॥ यरुनिया देव गण वेवा रु ॥ ति विष्णु
अवादिन ॥ सीषायता स्मृति रुया ॥ योग सखि म नरु म ॥ सिद्धि युया निया गन पन वी वलि इल
ता ॥ मेना कसु सदायादः कोशु सस्यसुता रुव ॥ कोशु द्वीय सुतायन ॥ अरुध मरु सयन ॥ मे
कासुता येव ॥ ऊ गी सवस्य जायवी ॥ दलादि म वता वदी ॥ सर्वला कतया धिक ॥ धिरुणा स्वग्न ला
वपितवा ॥ याचे वागवय लाल ॥ अग्नि सारु ॥ ति दाना यज्ञाना यरु म सिता ॥ अरु देना म ग मा
वमुष्टा ॥ किल दास्य कित वर ॥ दिवयुध वा सवे दिवमा ल्या नून यना ॥ सर्व य धन वलि न ॥
कसुमाय धयी ति ना ॥ याग पुष्टा दुसानेन ॥ वारिका वटा राविनी ॥ यवान स्य गन पूर्व ॥ यया ताथ
मावा स्य ति विष्णु ॥ धिरुणा इल रायमा ॥ दल स्या कय काविका ॥ अरु दा धा मरु खदीना ॥ लदिना
हि विदमू का गय सिनी ॥ रुविद्य मिद माला व ॥ दवकाय ॥ रुतदा ॥ ॐ दमरु मरु दाराग ॥ यमाद रु

॥ यमराणीवधीर्गण. तयकृत्वावताविता ॥ रुगीवथस्यतनया. नारागंतिविष्णुतः ॥ नागगस्याम्ब
 ॥ जगत्समस्तपूज्यवदुष्टम् ॥ नागो ॥ तस्य कल्याणयाकम्. सर्वकर्मवतः ॥ तस्यानवच्छेद
 ॥ शिवमंगल. इतितासकतनयः ॥ बधावरुदिलीपम्. दिलीपाश्वायजसुतः ॥ दीर्घरंवाहुवकाङ्गा
 ॥ सवै. वामसुस्याग्रजारावः ॥ बावलाकंवरुद. दुधुनीवर्णवर्द्धनः ॥ वाल्मीकियस्यवविर्ग. युक्
 ॥ निषधस्याविद्यात्मजः ॥ नलमुनिषधज्जातः. नरसुमादजायत ॥ नरसपुत्रुमीका. कम
 ॥ मद्राकसुतः ॥ ततश्चन्द्रवलाकम्. तदापीठसुतावः ॥ तस्यात्मजंयदनिवि. प्रदुष्टम्
 ॥ कथयसीरुवः ॥ हीरसनसुस्यनेषस्यनवाधियशो. नगवैवसमाख्याता. राजानारुविदकिता ॥ ॐ वा
 ॥ कथनीनामाष्टमाध्यायः ॥ ॥ रीषाडवाच ॥ रुगवै. शुभिकामि. विदुर्गर्वममर्कम् ॥
 ॥ मि. विदुर्गर्वममर्कम् ॥ स्वर्गपितृगणः सक. सुयस्यवाममर्कयः ॥ मूर्तिमन्ताथवत्वावः

२१

२७

कृद्वानि २

नागंतिविष्णुतः ॥ यद्येतायागविष्णुः ॥ सफलकानसमातनाम् ॥ यूनवर्द्धादिनाम् ॥ जायंतव
 ॥ यनवोवृद्धिर्लक्ष्मी ॥ आगिनामवदयानि. तस्मादोहलिः ॥ नगेषामानसीकन्या. यत्नीहिमवताम्
 ॥ रुसीयुगः ॥ मनादुसुवतिप्रः कन्यायागवतीतः ॥ उमेकपुत्रुयुव. तीव्रवतयवायलाः ॥ रुदस्य
 ॥ रुर्गस्वर्गलाकनः. कथयामिष्टलक्ष्मी ॥ लाकाः सोमयथाजाम. यशमावीचनचनाः ॥ वरुर्नंद
 ॥ कर्दनामेतवति. तस्यविदुर्विनिर्मितः ॥ मूर्कौदधतयत्तु. दिव्यवर्षसहस्रकः ॥ जाजम्भः ॥ पित
 ॥ धानवलिनः कसुमायुधसन्निताः ॥ ततथामावसूनाम. पितृवीसीरुना ॥ वव्ववाङ्गासः ॥
 ॥ वृ. पयाताथकणकली ॥ तानयथमधिस्यस्या. मिथश्चकनतायति ॥ धैर्यलगासर्पिताय. अ
 ॥ दीना. लदिनातयसः कयातः ॥ सोपिदुनपाथयस्यास. पूवात्मानसमद्वयः ॥ विलयमानापिदु
 ॥ गी. पसादुहयागिना ॥ दिविदिव्यलवीवध. यत्किंचित्कियतवृक्षे ॥ तनवतकर्मरुर्ल. दुष्ट

॥ ४ ॥

प्राप्य स यत्नयत्कृत् ॥ अष्टाविंशतिरुविगीत् ॥ कर्षकृत्तमवाप्यासि ॥ तस्मादासीवसा ८ कन्या ॥ त्व
 १ ॥ यत्नमकमवाप्यासि ॥ द्वीपदुवदविषाय ॥ वादवायनमवाप्यासि ॥ सवेवमकविसूक्ष्म ॥ विमुक्तिविधि
 शीगदानयः ॥ ॐ मावत्याद्यतनयो ॥ कर्षकृत्तमवाप्यासि ॥ योष्यद्यष्टकाख्यः ८ यितुलाकाशविषय
 कृत्तमवाप्यासि ॥ रुविषयसिचवैलाक ॥ नदीत्तव रुविषयसि ॥ यन्मतायासविकृष्टा ॥ लाकञ्जकादनाम
 तः ८ यनः ॥ विषयज्ञानामयचान्य ॥ दिविसन्निभसर्वसः ॥ लाकावर्द्धिषदायः ॥ तिष्ठनिरुल्लदायिनः ॥ २८
 ॥ यत्नस्यपुत्रा ८ तनः ॥ सयाथागवत्तान्विता ॥ महात्माना ॥ महारागा ॥ रुकानामरुयकवा ॥ ८
 ॥ पसन्नारुगवांसस्मा ॥ दर्ववकुलुगान्तः ॥ आगवर्तस्वययः ॥ रुकविविदिगन्दि ॥ दहिद
 यस्मरायात् ॥ आगवर्तस्वययः ॥ रुविषयतिरयाकन्या ॥ तयः ८ कृत्तमवाप्यासि ॥ यत्ननाधियग
 वस्मरा ८ तनः ॥ रुविषयतिरयनसूतः ॥ सर्वकामसमद्वय ॥ मानसं विधावना ॥ किंपूनः ८ ददावि

२८

२९

॥ दयितायत्री ॥ साध्यातकीर्तिवर्द्धिनी ॥ मादीविर्गर्तनामाहु ॥ लाकर्मालुमलुलु ॥ यितवायतिष्ठति
 वे ॥ स्वर्गमकृत्तमवाप्यासि ॥ नतमानसीकन्या ॥ यत्नदालाकविष्टता ॥ तिष्ठेष्टदयदायानि ॥ य
 स्य ॥ रुगीयथयितामही ॥ लाककामदुलानाम ॥ कामयागकृत्तमवाप्यासि ॥ समुत्तमानामयितवा ॥ यत्नतिष्ठ
 साधयकिदि ॥ यत्नस्यपुत्रा ८ तनः ॥ यत्ननियगयदुतः ॥ माकृत्तमवाप्यासि ॥ यत्नस्यपुत्रा ८ तनः ॥ सखिसमन्धि
 तनामविष्टता ॥ सायत्रीनघयस्यासी ॥ घयातयत्तनीतथा ॥ नकाष्टकोरवत्यत्त ॥ दृष्टलाकगता
 ससुता ॥ नमदानामतः ८ कन्यातायवदासवित ॥ रुतानियसुतयाहु ॥ यत्निमादधिगुमिनी ॥ ८
 ॥ सवेष्टातयवस्यात्तुष्टु ॥ माध्यागसुतति ॥ यितुलाकाशविषय ॥ यत्नस्यपुत्रा ८ तनः ॥ सखिसमन्धि
 अग्नीधाममया ८ यत्नः ॥ कायिकायायनवर्ध ॥ अग्नः ॥ रुविषयविषयः ॥ पालेवापिठलविवा ॥ अ
 यनस्यग ॥ पावीनावीतमदकी ॥ तिला ८ सखागमवव ॥ दहिद्वयपुत्राधाय ॥ यितुलाकाशविषय ॥

२९

॥ यवनीवावमृदुषु लुक्पूषाद्युतानिव ॥ वज्ररानिपुणकानि यिरुत्तमिहसर्वदा ॥ वाक्कलनी
 मवाल्मीकिध्वजः याविरुदाटकृषकाः ॥ नदयाः यिरुकायैषु ययत्तुजाविकनथा ॥ कादवादा
 गित्तित्यालकाः नयनः सीतयनितान ॥ यकनिपितवस्तुष्टाः स्वर्तनाग्यपुत्राहर्त ॥ दवकाय्या
 पुषसादास्त्वकोक्षः निःशर्काः क्विवसोददाः ॥ लनात्मानः लोचयवाः सगर्तियवादिनः ॥ रु
 वविः ॥ नतद्विसर्वमास्यात यिरुवत्तनकीर्तन ॥ पुन्यविगमायुष्य कीर्तनीयनलिः सदा ॥
 धित्वेव लुहयवतयेव ॥ लुहयवतयेव ॥ लुहयवतयेव ॥ लुहयवतयेव ॥ कस्मिन्चासमराग
 कर्तव्य कथं पीलनितानयिरुन ॥ अदेवर्तविजानीयात्पार्वतीपर्वमूमर्त ॥ पार्वतीविधि
 सग्निस्रातकथेव तिस्रोवर्गः वडेगविः ॥ लुहयवतयेव ॥ लुहयवतयेव ॥ विधिवत्तविनवदं ॥ सर्वे
 पुनादीवलावन्नरुः स्वाध्यायजयतत्यवः ॥ वतर्मरुः यिरुयवः सूर्यरुकाथवेष्टवः ॥ वाक्कल

२२

पुल्लव उवाच ३

२६

॥ नगरकाययत्नः चर्तनीयानिमाहृत ॥ यतिगस्तुगः कीवः यिरुनाल्यनवागवान ॥ सर्वतल्ल
 शिर्तायेयितनः उयमिष्टनितानद्विज ॥ वीयरुतानिगर्तितः तथसीनानूपासन ॥ दक्षिणीजानूमा
 मचयवः सगर्तवस्तुवादिनिः ॥ रुवितवर्गवद्विष्टः मयावधमकाविनः ॥ यिरुयह्विनिर्वत्तः तर्पत्तख्य
 दकिः लुहयवतयेव ॥ लुहयवतयेव ॥ लुहयवतयेव ॥ लुहयवतयेव ॥ अग्निनानिर्वयत्यानी चर्तवा
 निर्वयदयमयतः ॥ तयितद्यायताकायाः कुरुविलुलविमृता ॥ दवीभरयकवीतः स्वादिर्वज्रतानि
 समित्कलान ॥ तिलयागालिसदासाः पूषाधूयानलपनी ॥ आरुवदयसवन्तुः सर्वदक्षितगः
 नानमलुलम् ॥ अकताद्विष्टः पूषातिः सदस्याः लोपसयवः ॥ विधानं कालयत्यादाः बलिबल्यः
 उयविनानूमेरुयः ॥ द्योदेवीविरुकरुणी नकेकमरुयवा ॥ लज्जयदीधवायीरु नक्याद्वि
 यैर्विवायथविधिः ॥ स्वर्गद्वारकनविधिना कास्य कलासंमर्तगः ॥ अग्नीधामामया यन्तु कथ्यादा

५१
 यानि वृद्धाः आयायनी कर्तव्येन न काश्चिद्विज्ञसकलमहा यज्ञा यवीति निर्वृत्तिः ततश्च यज्ञादिकी ॥
 दकी ॥ आदद्याद्यगया रुमः सलिली सवया निना ॥ पदद्यात्सर्वयत्न न दर्शयका विमन्सव ॥ विष्णु
 निधाय पिशुमके के सर्वदकी ये वि कुमाग ॥ निर्वयत्न थदकेषु विष्णुत्न यगनिर्न ॥ नयेववर्क
 वायुत्न सर्व दवर्म ये ये आदिने ॥ न काश्चिद्विज्ञसकलमहा निर्वयत्न अर्विका तथ ॥ ततश्च कत्वा नवा
 हीना विलुप्या मागसद्वाल्किमदी ॥ तानवविधान पथम मागयत्न तानव ॥ तस्मादन्त
 सर्वदेवार्थरुत्न सवविहीति लादकी ॥ तत्पिपुर्गययकत सर्ववामस्ति विवुवन ॥ कर्तुयन्त
 सपुनः कथ्या विधानं सर्ववर्तु की ॥ भादक स्वन्नविधिना सलिली यद्वि कर्तु वि ॥ आद्यक व
 ७ ॥ दवाद्यनी यकवीत तत्तन्नात्मा यथारुव ॥ विसर्ज्य विधान पत्न सवार्कत्वा यगदिकी
 वेदाः सति विवव ॥ एवाच न मायगम वेद दयश्च नास्ति ॥ अन्नश्च नावद्गव दतिथी च

मन्वाहाय ययावर्त्त ॥ अथ नृसंक्रयं तद्वत् सार्वर्त्त विनिगद्यत ॥ पिपुर्गुत्न विष्णुत्न दद्यात्तन्ना
 निता ॥ आद्वीतत्तिनादरु मरुसगानवर्द्धनी ॥ तावन्निवायनेतिष्ठ आद्विषा विसर्पिता ॥ वेत्तयु
 जनमध्वर्न यानमाया समर्थनी ॥ आद्वीतत्तिनादरु सवमर्तद्वि सक्त ॥ स्वाध्याय कलहत्वे
 न दयमग्निमता सदा ॥ अतश्च यवी सवस्मा मिवा द्वात्तयद्दी विती ॥ आद्वी साधवर्त्त नाम कुकिम
 यवदलीषुव ॥ आद्यमद्यावादिनी वंषु दयवा द्वात्तयद्दी विती ॥ वेत्तयुत्तयद्दी विती नवमार्त्ता कलहत्वे
 का ॥ तथा मन्वन्तवादी च दयवा द्वात्तयद्दी विती ॥ अथ यक्कुत्तयद्दी विती ॥ द्वादली कालिकुत्तय ॥ तत
 आषाढस्यापि दलीमी माद्यमासस्य सकमी ॥ आवत्तयद्दी विती ॥ तथा वारी च यक्कुत्तय ॥ का
 यथामन्वन्तवादी च यथनाथादिवाकव ॥ माद्यमासस्य सकमी ॥ गङ्गासस्य सकमी ॥ पाणीयम
 स्यमर्तत्तिनादरु ॥ वेत्तयुत्तयद्दी विती ॥ तथा सवमर्तत्तिनादरु ॥ तीर्थयत्न नत्तय च दीयायान

नीलात्मनिर्मय ७ ॥ नीलवलि सुभायता नथास्य समन्वितान ॥ दोदवपिरु कथनी नैक कमु
 नपूवै ॥ पृथत्यारुग्मनु स्मर्यदक्यविरुक्त ॥ ननादवीत्येय १ कथा घवामीतियवानयति ॥
 वान ॥ यवामिधाल्या वागुत्त वरुणमधमिनिर्त ॥ निर्मदः सर्वयायाना यविरुमधिसी कुर्त ॥
 ४ ॥ दकसिनादिकत्वा दो नीलियागालिवाचय ७ ॥ मयविरुगलिकत्वा दो सन्नादवीत्येय १ क्रि
 पुन ॥ वागुर्तवायकृतीतः तथासागवसंरुर्व ॥ सीवर्तुवागुर्तताम् विरुत्तायागमिधान ॥ वज
 ७ ॥ दद्यादरु मरुयायावकल्पन ॥ अद्यायविरुपिपुषु विरुत्तावागुर्तमर्त ॥ निवनशादु
 संकल्प यथालागविष्ममात ॥ यादियतिपिपुनोम ॥ गमगकालवचन ७ ॥ विरुत्तस्ययिवा
 लद्यमस्तुष्ट दद्याद्दुग्धादिकीनग ॥ वक्राकर्वदरुपूर्व दत्तासं प्रवमादिन १ ॥ विरुयागनिधया
 ववेत्कया दग्निकार्यविमत्सव १ ॥ उरुगामपिरुक्ताया माकल्पयविवर्तय ७ ॥ वागससलिल

सदधिकीव ॥ गद्युर्तगर्कवानिर्त ॥ मांसीपीलयनसर्वा निरुनित्यकवागुर्तने १ ॥ दोमासोमन्यमा
 स्यमासन तथाअद्यावजन १ ॥ यवतस्य दुर्मासन लकिमासानदलेव १ ॥ दलमासा सुदृष्ट
 गद्यन ययसायायसंन १ ॥ पितवस्तस्यरुद्युक्तमा मान पवदलेव १ ॥ वाधीलसस्यमासन
 सीयुक्ती ॥ गकीवद्युतमपिषा १ ॥ दकमकयमित्या १ ॥ पितव १ पूर्वदवता १ ॥ अद्यायवयनि
 मरुक्तानि यावमानिस्वगकिन १ ॥ वरुदुधकर्वनद्व १ ॥ दोमासाथवोवर् १ ॥ तयेवगानिकाध्या
 ध्यापि तत्सर्वसमूर्दीवय ७ ॥ तावताधयनकार्य विरुत्तायवर्मपिषा १ ॥ लकिवस्तवविषय १ ॥
 ता मयताविकिबहुवि १ ॥ अग्निदग्धात्ययजीवा ययदग्धाकलमम १ ॥ रुमोदरुनरुक्ता रुकाय
 नीरुविदरुमग ययानुथागययतायत ७ ॥ असीरुतयमीतुना त्यागिनाकलयापिर्त १ ॥ उ
 तथा १ ॥ विपलिकमहीपृष्ठ १ ॥ गसकम्भवाविष्म १ ॥ विधायदरान् विधिव दक्षिणग्रन्थयत्न

नैक कस्तुरं नववा ॥ शङ्खयत्सममृदायि नयसङ्गतविस्मय ॥ विष्वदवानयवे ४ यथो नयार्थम
 वानयति ॥ गन्धपूष्यं च सीपूष्यं विष्वदवानयति नयसं ॥ विष्वदवासं ॥ ह्यात्मा मोवाद्यविकि नय
 प्रसीदुर्ग ॥ गन्धपूष्यं नलीकल्प यादिव्यत्यर्धमस्तु ३ ॥ अथ च तालिबुस्तु यि नयसं समाव
 रीत्य यथ क्रिय ॥ तिलासीतितिलान्दना गन्धपूष्यादिकीयन ॥ यारीवनमयतिमयं तथा यारीपून ४
 याने ॥ वज्रतस्य कथावाघि दर्शनदानमवव ॥ वज्रतरोजने वया मथवावाजतान्विते ॥ वायीवि
 लवनशङ्खवैयमा दतस्तुल्यवस्त्र ॥ समीगर्लतयस्तु दवकार्येषु वार्ति ॥ चर्वपागालि
 हंसययिष्यामि तथस्तु कस्तु ते ४ पून ॥ उलान्दनागथायन्तु यथामावाहनं कर्तु ॥ यादिव्य
 योनिनिधायथ न्यकुमस्तु नान्यसं ॥ विनयस्तु नयसीति निधाययविवेकय ॥ तालिबु
 लस्तु सलिले दत्त पालिबुके विनयन ॥ गुणनस्तु यकोले ॥ नानारुकेस्तु यवव ॥ अन्ननु

31

मासोमन्यमांभन जीन्मासान्कविगुन ॥ ओवयुनाथस्तु व ४ लाकून नाथयै चवे ॥ सफलाह
 मासास्तु ह्यनि वदारुमहिषोमिष ॥ जलकर्मथामभिन मासान्कादलेव ॥ समस्तं वस्तु
 मास्यमांभन ह्यदिदोदलवारिकी ॥ काललाकूनवान्क स्वभूमिभनयवदि ॥ यत्किंविमभ
 यत्सवयनिर्ग यदात्मन्यखिलानि ॥ वस्तुविस्तु केवदात्म सुवानिविविधमिव ॥ ४ ॥ नमो
 गानिकाध्याय मध्ववाग्दामवय ॥ मधुर्लवाग्दामद स्थीतिका निचयत्पून ॥ विद्यात्ममात्मन
 मत्तविषय शर्क मायादिकीनय ॥ सार्वकालिकमन्त्राद्य समीयान्मावधवर्ण ॥ समस्तं ह्युक्तव
 ह्यस्तु ह्यकायानुयवगति ॥ यथान्नमातानयितानवध नवान्यमिर्गनतथान्नमक्ति ॥ तल्लय
 नयाविर्ग ॥ उक्तिपूरुगध्यानां दत्तस्तु विकिवासनी ॥ ह्यफाना ॥ मृदकदद्यात्सकद्विषकव
 ॥ अन्नपयत्न ॥ सर्ववैर्गुनवान्नन यिस्तु यिस्तु यस्तु ॥ अन्नजनपुर्वस्तु नामलागालिमा

किं ॥ विशानियानि धम्मम. कार्याविधिवदरुयानिना ॥ दीपयक्षात्तुर्नगर. कुर्यात्सुष्यात्तुर्नयनः ॥
 व ॥ सलिलनाम (गणन. दद्यात् रुक्माथदकिं ॥ २॥ गुरुहिबल्यवासांसि. रुक्मानिवचनानिच ॥
 ॥ निमादुवन ॥ ततः स्वधवाचनिके. विष्वदवचनदकी ॥ दत्ताणीः पतिगृहीया. द्विजस्य ४ प्रा
 तथैक्यकथिते ४ पूनः ॥ जगः सत्यानिच ४ सन्तु. सन्तुक्तवर्गपूनः ॥ स्वस्तिवाचनं ४ कुर्यात्सि
 दिति धर्माचवस्तिनः ॥ उक्तमलरुमिगर्त. श्रुतिमस्त्याग ० स्य च ॥ दासवर्गस्य तस्यैव. रागध
 मयिनवाधिय ॥ ततः स्नानं प्रगमिन्वा. पतिगृहीतयेत्तुर्क ॥ वाङ्वाङ्गपिचरुपन. कृष्ण
 रूपाया समन्वितः ॥ निर्वृत्तः पुलियत्पाथ. पर्यागार्ग्यसमन्वितः ॥ वेष्टदवर्गतः कुर्यात्. नैमि
 कः ४ सर्वैः पितृनिषविर्तः ॥ जगत्वा नूपनीताधि. कुर्यात्सुष्यात्तुर्नयनः ॥ अर्द्धसाधवलेनाम. स
 न्तुर्क कुर्यात्. दननविधिनानय ॥ रुगीयमाख्यदयिके. वद्विष्टाद्वैतद्वयतः ॥ इत्सवानन्दस

॥ ज. निष्वदवांसि (येवच ॥ अदकिं (गणन. दक्षकगुरुलादके ॥ याद्वखानिर्वचनियुक्तान् पूर्वान्
 मुकाप्यसमादिरि ॥ तिलार्थं रुयव ४ कार्यः. तद्वसवार्थपूर्वकः ॥ मंगल्यानिचसवलि. वाच्यद्विज
 ॥ दिकीवधः ॥ दानयधनं ४ दस्य. उक्तारुगवान् पुरुः ॥ दाननसर्वकोमा ॥ दिसस्य सजायनयः ॥ न
 ४ ध्यायः ॥ ॥ यत्नस्य उवाच ॥ अकाद्विष्टमत्थवद्व. यद्वकीवद्वत्तपूना ॥ मृतपूनेयथाकार्य
 तथै. यकावेष्ट्यपूर्ववदि ॥ गृहधर्मासमाप्तेर्व. सपिण्डविधीयतः ॥ नैतिकीवाकर्तुं (नेव. रि
 स्य (नेविधीयतः ॥ यतायपिगुदानेष्ट. द्वादशार्हसमावर्तः ॥ याथर्थ्यतम्यतस्याकी. यतः ४ यति
 युपुष्टमि ॥ तस्मात्तु (येवमाका. दनवार्थयसुथ ॥ सर्वदाहाययान्त्थ. मध्वमविनाशनं ॥
 ता ॥ द्वितीयपूने ४ रुद्ध. दकाद्विष्टसमावर्तः ॥ अवाहना (नेकवर्त. दचहीनेविधननग ॥ अकी
 तकी ॥ सुदितीविकिरदूया. द्विस (नेवो (नेम्यता ॥ जवैपूर्ववद्वयपि. कार्यवदविदाविदः ॥

अननविधिना सर्वे मनमाने समावृत् ॥ सुतका नाद्वितीयकिं गच्छादद्याद्विलकलाम ॥ कांचनपू
 य्यायां यनः सस्कावमरुति ॥ वदवेवपुत्रावच गच्छा सर्वगद्विना ॥ नैश्वर्यनरा कर्षी ॥ गुह्याच
 चकविलागुता ॥ उदूर्क रश्मिदातयि रक्तेराश्रयमचिती ॥ यावद्वर्तनवर्ष सलिलादकमेव
 राग्यग ॥ वृद्धिपूर्वेषु कोयषु गुरुस्यैव वलनः ॥ सपिण्डीकवर्णैः ॥ दवपूर्व निशाजय ॥
 छर्य ॥ अर्घ्यायेधुनया कुरु सपवित्रं सवय ॥ ततः सकल्पवतुव ॥ विष्णुनविष्णुपदसुथा ॥ यस
 ततः पितृत्वमायन सवतुथसुदान्ता ॥ अग्निष्वात्तादिमध्वरु पाप्राप्तमृतमरुम ॥ सपिण्
 पुरतिस्काका वयवोगादिचर्वसु ॥ त्रिपिण्डमाचरुकाद्व मकादिष्टैर्मृतकनि ॥ चकादिष्ट
 मृताह पाचैर्गर्भ नृध्वाध्यातिमानव ॥ संपर्कसंक्वीरावः यतः प्रकृत्यताहव ॥ अम
 य ॥ त्रिष्टुप् सपिण्डीकवर्ण दासकालिगयीतिता ॥ यदायास्येति कालन तदामयति वाधवा

पिण्डरागिनः ॥ पिण्डः सकमस्तुर्वा सपिण्डास्तुपूव्या ॥ ॥ श्रीगण्डवाच ॥ कथं कथा निदयानि
 दूयतयदिवानल ॥ गुरागुरात्मकाः यता दलितकुंजतकथ ॥ ॥ यूलकाडवाच ॥ वस्तुददनि
 नामेतां पितृणां कुरु पापकुरुवाकवया ॥ अद्वैतस्य मन्त्राः यतश्च मयल्लया गुरुकिं न ॥ अग्नि
 तिनः र्षीण्यन्यत तदहान्यन्वमागतान ॥ दवायदिपितामाता गुरुकस्माथयागत ॥ तस्मात्
 नाकिं भुयः कान्ता राश्रुतां ननकिता ॥ दानाकिं मविरुवा नृपमानां नृपवच ॥ अद्वैतस्य मि
 र्णीगुडवाच ॥ कथं कोनिकदायादा पापाः यागनृहमी ॥ यैचरिं नमस्ताने कथं यागकृमाहव
 कर्मनस्तस्य मृतानता निवाधय ॥ खलु मकाधनादि सुः पिण्डनः कविप्रवच ॥ बाण्डूः ॥ पितृव
 ममरुती सर्वलोकरयंकवी ॥ गन्तव्यं नदाध्वी वक्रनिचतयाधनाः ॥ अमामः कविलामता
 वध्वा ॥ अद्वैतस्य गुरुता ॥ अद्वैतनिशाचतयय यापारुस्यतिनाध्व ॥ नर्वकवि सनृह्माह ॥ पि

यन तावन ताविताः । तद्वे क्लानवेनाग्यात्प्राप्तान्स्त्वयधर्मतः । साकेनव-क्यमाणास्त तीर्थास्तनभननः । संजातामृगनूपास्त

त्वा । पिष्टुपीनरागवः कमात ॥ तथे कमतिथि कत्वा । अद्वयस्वयमवकु ॥ चकावमनुवकाद्वि-
धनः । वत्सायैयतिगृह्यता ॥ चर्वसागकिता । धनस्य फलिकगयाधने ॥ वेदिकीवलमात्रित्य । कु-
यका । सयकालाभ्रवनिनो ॥ याकविक्रानथागुस्त । तल्यशकां निजांगन ॥ सकपयुतनवथ
गः मर्च । मूमनाः कसमा वसः ॥ कविश्वइमस्व । विव । पिरवलीतथेवच ॥ किददनी । सुदनीच-
सर्वी । वरुवधत्तयगुस ॥ दृष्टाविगजमानन । मयानेसीतिवाचन ॥ कीर्तनीविवेधेरा-
यक । सर्वमीधजलोकरा ॥ पिरवलीचयाविषः । अद्वकत्यिरुवन्मल ॥ अपवोमरुलि-
गाजपुगस्वकारु । दृष्टदरुंतिस्मन ॥ मरुपूगोतथवेव । कुवुवीकमपाचिकी ॥ वद्वद-
स्यवाक्कागवकाया । सुदरुस्यान्मजातदा ॥ सन्नतिनामविख्याता । कपिलाचारवन्तना ॥ पिरव-
मरुदधाने । गयासरुमयाथिव ॥ ददर्नकीठमिथून । मनममिथूनार्तव ॥ पियीठिकीयांमलस

सो ३

लाकः । कामिनीविद्यतकवि ॥ मध्यकामतिऊधना । वरुदकातिगामिनी ॥ सुवर्णवर्णसदृशी-
त्वं । स्नामिस्नातसदामयि ॥ यावितमयिदीनार्त्वं । कृद्वचरुयवचला ॥ किमर्थवदकल्याणि-
तिकम्प । मामन्यस्यान्वयाधम ॥ ॥ पियीठिकडवाच ॥ यन्मदधे । मयादरु । मन्यववव-
रुस्रुनि ॥ स्यजामिषादी । मत्यन । यसीदयदातस्यम ॥ रुद्रायान्वयिवामा । कु-
स्यमसदा ॥ नतन्मयागुरुकार्य । सर्वदाहर्कयादधि ॥ ॥ तिसावचर्नरत्वा । यमनावावक-
व्यतमीध्वरी ॥ सर्वसत्त्वगुणकृत्वा । यरावात्सर्वकर्मल ॥ ॥ गीवाडवाच ॥ कथंमववृत्त-
स्यडवाच ॥ तस्मिन्वकलजाता । तदुवकलितनय ॥ वरुस्यदायाविषाजातिस्मवावध ॥ धृति-
तयमवद्विवरुव । तस्यावेदिकान्मना ॥ यास्यामः यवमांमिद्धि । मित्रकतोद्विजालमः ॥ ततस्त्व-
मपिधैयैः । पूगान् । पितानयरावर्च ॥ वद्वेयितवमस्य । दविद्वनवासिनी ॥ कावीधमोर

महिः १

हिर
ता १

दुथ ३ दा ३

मनुवक्राद्वि-समवृत्तयिरुपवायन॥ तदागत्वाविर्गकास्त-गुभवविनिवदयन॥ बाधननिवृत्ता
तिलिप्य-कृत्वाकर्मविनिर्गता॥ ततःकालनकेष्टास्त-व्याधादयःपूर्वरुवन॥ जातिस्मवत्त्वर्मा
सुतनेवथ-जातावेवाग्यमानसा॥ मानस-वक्रवाकास्त-संजातांसफयोनिव॥ नामतःकर्म
नीसदानीच-ज्ञाताज्ञातस्यपावग॥ अष्टानूवकाश्चाना-संकेतयागयावग॥ आगगृह्यकय
विविधेष्टाणि-महावलपयकर्म॥ पञ्चज्ञानचयसंरुर्ग-पुरुषधनवाहन॥ बाधकायागव
परोमन्त्रिणीदृष्टा-पुरुषधनवाहनो॥ मन्त्रित्व-कर्म-विष्टा-मस्मिन्मन्त्रिणीदृष्टा॥ वि
॥ वृद्धदत्तारिषिकेच-काम्यिज्ञानगवाहक॥ अगवित्सर्वरुतानां-चिरुवक्रावत्त्वमादा॥ त
पुनः॥ पितृकार्यनियुक्ता-संविद्भवदिनी॥ गयायकावसहिताः-सवाधवाहन-दैनः॥ कदाचि
कीर्त्यामृतसगीः-पुनःकीर्तकोमक॥ वचवालागिरिफागः-सगद्गद्मवाचह॥ नत्वयासदृशी

३४

सदा २

पुनर्वृत्तसदृशी-सद्वक्त्रावाकृतासिनी॥ आलकगवदनी-गुडसर्कवत्त्वमा॥ लक्ष्मसमयिर्गु-क
विदकल्याणि-मदाध्वनेन-स्तिता॥ सातमाहृतदाकायात-किमालयसिबही॥ यदल्यद
८-मन्त्र-वृत्तवर्णिनि॥ तदकमयवाधम-कुरुमर्हसिभारुने॥ नेवनीयकविष्ठासि-पुनःकार्य
पुनःसर्वमनावथाः॥ पुनर्वृत्तयुर्मवकी-सादमतवसायम॥ निर्गवियवसु-प्राणि-कामादक
पुनःसन्नावावृत्तग॥ आत्मानमययामाम-भाहनायविष्ठासि॥ वृद्धदत्तारिषिकेच-ज्ञाताज्ञा
॥ कथंमवृत्तस्तु-दृष्टदृष्टानवाधिपः॥ तदारुवत्त्वस्यकल-वक्रवाकवेगुष्टय॥ ॥ फल
मावृध॥ धर्तिमानसर्वदनीच-विद्यासदृशता-सर्व॥ नामतःकर्मतत्त्व-दस्यविदस्यतस्मिन्॥
कर्मः॥ ततस्तद्वचनेष्टा-सदविद्यामहातयाः॥ उवाचदीनयावाचा-किमतदितियुक्तका॥ यध
॥ कावीधमरुविता-मोक्षकागमवच॥ जनुस्त्वकथितवृत्ति-सुवजातागृह्यवर्ग॥ वृद्धमेत

न

२

नावायर्लमहात्मानं तथैवानुद्धृष्टविशं अदूर्तनिगतं देवं हास्करं श्रुतिस्तुतम् ॥ विष्णुं च
कृतादायवान् आकृष्यान्मलत्वंया ॥ यदायालुमहाबाहुः पृथगाया मवाप्स्यति ॥ मादीश्व
तनयात्यन्तदेवाय ॥ नतर्ह्यंगमिष्यति ॥ अलिम्यगीतदाकनीः कर्तुर्विषादमिष्यति ॥ न
धियः ॥ पार्थयन्त्यन्त्याहं कृत्यादवानमस्तुतम् ॥ वचसांमुदीयन् नूनं कुरुनवीयत ॥ उ
वाप्स्यति ॥ मादीश्वपिमहाबाहुः तवानुद्धृष्टमिष्यति ॥ तस्याप्यवधर्मस्तुतम् ॥ मृगश्चयैय
कर्तुर्विषादमिष्यति ॥ नाहंमर्त्यस्यैवाहं नृपानिकृत्तथश्न ॥ देवतायै यसादाहं युगा
यम् ॥ अथाववीरुदाविष्टः सुखं लभश्चिह्नस्तुतम् ॥ तस्मिन्मन्त्रकुर्यात् सफलमिति मंगत
दिवीकसा ॥ वामनं यत्नं वता सीतां च जहतावन ॥ मत्पुत्रं हि मितो देवः सूर्ययुगलितानि
मिननूतनम् ॥ अग्रे क्रमान् देवन्द्रे कावत्तान् ववाचितम् ॥ ततः पादुमनासीन् रवाणवान्

नार्त्तकवृत्तस्य च ॥ तदा दृष्ट्वा वसुं कुरु विष्णुवाचनतनू ॥ यतिगृह्यनर्ददृष्ट्वा सत्यवांसुव
र्णवन्मन्त्रिनि ॥ त्वया सृष्टमिदं सर्वं ॥ अलाक्ष्यं सर्वदा त्वं ॥ आर्त्ताकार्यकवन्त्रि ॥ सदा यो वतव
त्तज्जिघांसते ॥ त्वया च देवदेवस्य ॥ सृष्ट्वा कायं न वेदमान ॥ यद्वाथ स्यात्स्य वापस्य ॥ वायमि
वृन्वापि पितामह ॥ स्वयत्न्या सहितायस्ते ॥ कुरुष्वाम्मदनगदा ॥ सच्चदेवास्तथादित्या ॥
रूपस्याग्नि ॥ द्वितीयादक्रिणः स्मृतशो ॥ आदूनीयस्मृतीयसुं ॥ त्रिकैः उष्यकल्पय ॥ वदुलं त
ज्जनीनृत्याद्यतयसा ॥ सवमद्धिमवाप्य च ॥ दिवावर्षमहर्षि ॥ इत्याग्नीन्मिममवाति ॥ अग्निह
यथानादवलाकस्य ॥ दर्शयन्त्यग्रयस्त्वमी ॥ नकाग्निः सर्वदा वी ॥ अकृत्याग्निद्विजन्मना ॥
पाला इत्यन्ना ॥ नवानामधनूद्वय ॥ किमयमाधवाज्ञातः ॥ इदं द्राक्षास्वनकर्मस्य ॥ तं पुनरुदलजनि
कनकस्मात्समृत्यन् ॥ गीकवा इतव द्वाग ॥ वद्वाहि वल्यगकार्य ॥ मीराज्ञातस्य कुम्भस्व ॥ अ

॥ विष्णवे नमः ॥ देवमवाच पीतमानसः ॥ सुहृन्मम वकाशः ॥ नमामममममममम ॥ स्वां
 ति ॥ माहीश्वरमिमांसां ॥ नदावर्धनविष्णुति ॥ तस्याप्यवर्धनमस्तु ॥ मगलमपि यदास्यति ॥
 दिव्यति ॥ नाहमस्मिन्नेव वा ॥ नृगानिक कथञ्चन ॥ दवगायः यदास्यति ॥ यज्ञानिक नृवा
 रवीयत ॥ अथ ववीरुदा विष्णुः ॥ सुवर्णमश्नोति नृगः ॥ यथावा इमं हवाजायुधं रायामि
 मगलमपि यदास्यति ॥ तनयास्यनेव ना ॥ नतर्लगां गमिष्यति ॥ अलिम्यती तदा कीर्ती ॥ रु
 सादा ॥ यज्ञानिक नृवाधिय ॥ पार्थयन्मादवा नवसुगसुगः ॥ ववसायदीधन ॥ ननेक नृगरी
 विंतिमगत ॥ अवतारवधकल ॥ गृहदणवथस्य ॥ वावतस्य विनाशार्थ ॥ सौम्यार्थ ॥
 र्ययुगदिताधिर्न ॥ वालिनामावानुवदः ॥ सुग्रीवाथ त्वया हनः ॥ इह खनननगफाह ॥ गृह
 रवाणावा नृकावत् ॥ मस्युगसिदितादवे ॥ सस्युगसिदिताधिर्न ॥ अवतारवगमिष्यामि

॥ सखवांमुवचसुव ॥ नवमस्काजवीक्षोसु यषयित्वागतः स्वयं ॥ गतश्च यशुवीकाकु ॥ व
 सदायौवतवयुः ॥ स्वयं कृत्वापननाय कर्तुं देवैर्न वक्षते ॥ कर्तुं शुद्धिर्न कर्म ॥ रातवा
 यस्य ॥ पाययिर्न नृक ॥ गृहवाग्निर्न देव ॥ मग्निर्होममयाहव ॥ पृथ्वीर्न तदादे ॥
 कथादित्या ॥ नृदाय्यपि जगत् ॥ आदित्यं नृकविष्णुनि ॥ यत्तस्मात्कीनवेयुः ॥ नृवीश्वर
 ॥ वकुलं तयैथ न्मानं ॥ मानसाधनूषाकर्तुं ॥ वकुलकालं हवदेव ॥ अथ यः सामग्यं यति ॥
 ति ॥ अग्निर्होममयाहव ॥ गविरमिहयुधन ॥ इह नवाग्निर्होम ॥ यवां यानि गतिं दिजा ॥
 दिजन्मना ॥ विनाग्निना दिजन्म ॥ गहयत्यकुलस्यत ॥ ॥ लीला उवाच ॥ आसी क
 तं नृकदलजनिगः कथं वाक् द्विपूर्वक ॥ विष्णुना वाक् नृक ॥ वक्ष्ये वाक् नृक ॥ वक्ष्ये ॥
 उम्मेख ॥ अद्भुतं यममृतस्य ॥ वक्तुं कथमस्ति ॥ सत्त्वज्ञानदत्त ॥ नमस्तु नृक सिद्धि ॥

६

सर्वदिग्गजसावकः कथामदं कामगर्भः ॥ मृदात्मनानवायनः निर्दिष्टं वादित्वा ॥ ॥ पूल
 सिद्धिं महात्मने ॥ वदन् ॥ यवमिव क्री- मूर्धमासीत् महात्मनः ॥ ततो वदन् रुवन्मृदा- रुसायायव
 पुवालिता ॥ सह दवाधिगन्धवा- यलुपकिमृगकलाः ॥ नवमूर्ध ॥ यवास्था- विविविवरुवत्यनः ॥
 र्त्तीयं वामदवस्य- अथवाख्यचुर्मर्ख ॥ सांभयां गतिरुसस्य- रुवस्यालपसंयदुः ॥ वद
 तं सानसकागर्भ- द्वीपः सूर्यादययथा ॥ अथ गदयिमादं गतं वदन् नृपवसः ॥ नकिंचिद
 नागकर्मसुवाः सर्व- यद्यथा निर्मुदायुक्त ॥ अरिरुतमिवात्मानं- मन्यमाना रुतद्विषः ॥ सर्वत
 ॥ ॥ दं वादुः ॥ नमस्क सर्वसंख- मरुत्वं नमानमः ॥ जगदानं यववद- रुतानां त्वस
 रुदानवः ॥ अगदिग उवाच द- दवाः स्वाथयतस्मिन् ॥ कत्वाकारुधमस्माकी- महावीर्ययवाकस
 त्यनः पला ॥ जयनययथा कर्ममदं धव ॥ यवमत्वेव वदनादवे- थायिनमस्कनः ॥ जगमगमृ

दवतथा १

१२

मागर्भकृद् नयस्त्रुसावृणः ॥ मूर्यकाटिसंरुद्राणां तं सार्वज्यन जगत् ॥ तदादि व्यसविष्णुत्मा
 तावदा- वदन् ॥ यवमत्वेव ॥ महातं जसंरु- मधिकं दवेवाजगत् ॥ नवमूर्त्तादुदासर्ग- ममाच
 कवमदो विव ॥ किन्नरकृत्विः यव- वरुदकृत्स्नितसदा ॥ महामलुलमध्वरु- द्वितीयकृत्
 निखुवस्त्रं नमूर्येन- कलासं वयवर्तः ॥ किन्नं वरुतनादवा- मुद्रुवर्चयुरुधु- ॥ उद्रुव विवि
 ध्ययुक्तानयुक्तोय- सर्वरुगयदायिन ॥ नमादपविनालय- सर्वदं वमयायव ॥ कालसंसावक
 स्यादुरुकानां- तनर्त्तवकवस्य ॥ कित्वावदन् निवायस्मा- त्वकयात्तं विरुधिव ॥ तनदवकयालि
 धामप्राप्यतयापसमीविर्त ॥ नान्यनास्मिन्नुपायन कर्म- स्वानिधुक्ता निरुगवांस्त्रुवानकवधी
 रुयः ॥ निरस्य- रुनिमाधाय- उद्रावाथयनम्यव ॥ तं जगनिधिवर्यवदन्- रुद्रुमिक्नु यगाय
 ममकु- यवस्ययवमात्मन ॥ अद्रुतानां पसुतिस्त्वं- तं जायानिधिवर्यव ॥ निजयादिः स्वराव

तर्म ३ त ३

॥ वाममत्वेव ३

॥पुलस्त्य उवाच॥ मरुत इव नवीनाः को द्वाव वीमत्यथिक्लिता ॥ तथा विविदिर्नासि सिद्धा
 रुसायायैवैलिगु ॥ तद्वापतजसासृष्टिं मन्यमानो मया हतः ॥ मरुत्यानासि वेदवा यनसृष्टिः
 वरुवत्यन ॥ वाग्वैरुं मुखामनुस्य ॥ अग्वदस्यस्य वरुनी ॥ द्वितीयवदनं चैव ॥ ययवदपवर्तकै
 र्मिग्रह ॥ वदानधीतं वरुण ॥ यचमनाश्च वरुणा ॥ सवासगानुल्यवकु वरुन्याहुतववस ॥
 ॥ नकिंविदाहवद्वान्य ॥ तजसाकीयतयवान ॥ नालिगर्तुनवेइदृष्टं यवसानां पसविर्त ॥
 द्वेष ॥ सर्वतमस्तुयामास ॥ दवगाहितमात्मनः ॥ गृहामर्तवर्तनमु ॥ निम्नजात्यस्यतजसा
 रतानां त्वेसनातन ॥ यगिष्ठासर्वरुगतां ॥ त्वेहुतुर्विष्णुनासह ॥ सर्वसिम्हयमानासो दचविपि
 वीर्यपवाकस ॥ तत्सर्वं वरुणागर्त ॥ यचमस्यास्यतजसा ॥ विनहृष्टसर्वतजसि ॥ त्वत्पसादा
 जगामतममृतासो ॥ वजाहकावमृरुधीः ॥ दवाः सुवनादवर्ण ॥ यविवाय उयाविहत् ॥ वरुणास

व्यसविष्णुत्मा ॥ विवसृग्विष्णुत्मावनः ॥ सयितामरुमासीन ॥ सकलं दवमणुर्ल ॥ अधिगुम्य न
 सन ॥ ममाचनानि ॥ तवैव ॥ वामागुलनखा ॥ वल ॥ वरुणा ॥ यचमैतिव ॥ सकलं कदली गर्त ॥ नयः
 ॥ द्वितीयवद्वरुमा ॥ इत्तिफः कवकयाला ॥ ननर्तुद ॥ तवैव ॥ ॥ किन्नरसु किन्नर यव्य ॥
 ॥ वरुव विविधैः स्तान् ॥ देवदवैकयदिर्न ॥ नमः कयातिननित्य ॥ महाकालायसाकि ॥ न
 तलससावकर्तुर्ल ॥ महाकालतनासि ॥ रुकानां इव वरुणमना ॥ इवैवानुसुनचोयस ॥ र्गकना
 तनदवकयालिर्ल ॥ मुतास्ययसीदन ॥ नर्वमुत ॥ यसन्नात्मा ॥ दवानयमृतायर्गकव ॥ मरु
 त्सुवैवानुवधीयत ॥ विष्णुय वरुणागर्त ॥ ततावीवस्यरुसुने ॥ तत्प्रवीवस्यवाक्मानि ॥ कर्णवा
 मिक्नु पगायत ॥ निवृक्तं वरुणागर्त ॥ अग्वरु सामगावित ॥
 त्यादिः स्वरावर्त ॥ सृष्टिकला मरुयुग ॥ इद्वैव नमस्तु
 ॥ वरु उवाच ॥ अयमयन
 वकात्मक ॥ जलस्वाय

गाथायादिर्नसर्वं सृष्ट्यर्थं यवमध्वन ॥ यज्ञाकृतिः समाचारः यज्ञीगतनमास्तुत ॥ स्वर्गुगर्क
 उदवानां निवर्त्ति नैमहायण ॥ वदन्तुत्याकिरुतामिमीताहिलीङ्गन्यत ॥ ॐ पूजापुवद
 भावाव ॥ सदानावाय (प्रा)दवः सत्तासूक्तकविश्रानि ॥ कीर्तयिष्यन्त्यानाच्यः सतपूजाविशुः
 तिरुकिमुरुमा ॥ निवर्त्तदाक्यालिर्त्त सामसिद्धान्तकावकः ॥ काद्यागतश्च विद्याना मूद
 ननः कृवाः वदन्तोपायकाविनः ॥ वेतालिकाविकम्पेस्त नतपूजाकथं यन ॥ नेकुदुदुः
 चर्वुद्विमवाप्राति पूर्वदृष्टमनीयिनिः ॥ सगवानवद्वर्त्तनासि लुछार्थवतमाचन ॥ बी
 मेवान ॥ अविन्यस्तदाविष्क धानादग्यागर्तः स्वयं ॥ लक्ष्मीसहायववर्द दूवदर्विसनाग
 २ ॥ स्मयामिनिर्त्यपूवर्षयवाणं नावायर्त्तः पवर्मपूवाणं ॥ यवायर्त्तः पूवर्षयवाणं गी
 मन्त्रि ॥ यवायर्त्तः पूवर्षयवाणं यवायर्त्तः पूवर्षयवाणं ॥ नावायर्त्तः स्मयामिनिर्त्यपूवर्षयवाणं

३२

वाय (प्रा)वीतमनकवाकृति कीवसमूहकतसोखानिदः ॥ नावायर्त्तः स्मयामिनिर्त्यपूवर्षयवाणं निवदगम्य
 कृतसिर्गवकतनीनवर्णं पुताय (प्रा)वीतमनकवाकृति ॥ तथाहविं दायवगः कलोयूना कृष्णीक
 विनः यदा (प्रा)वर्त्तयेकपूद नमामिर्त्तविश्वतर्त्तपूवाणं ॥ यवायर्त्तः पूवर्षयवाणं लुछीगर्त्तिका
 वेवमूर्त्तिस्मृतामूर्त्ति नावायर्त्तः स्मृतामूर्त्ति ॥ कवर्त्तसर्वदवानां नमस्तुवाविज कलाम ॥ सरु
 लवर्त्तलेवर्त्तदर्व विष्णुवद सनागर्त्त ॥ रावारवविनिम्मीक नमस्तुसर्वगर्त्तविन ॥ नवाग
 नर्वकुमुवगर्त्तस्य वृदस्ययवमर्त्तः ॥ वृत्तविद्वत्स्य सनागर्त्तः स्वयं यवायर्त्तः (प्रा)वर्त्तवव
 धितिसनागर्त्तः ववी दर्वतवावववदः समानतः ॥ वृत्तविनः वृदववागर्त्तः यथाहि लुछि
 हत्यालिरुगस्य कृष्णममगर्त्तविन ॥ लस्यसादनरुवेति तन्मकथयवायगा ॥ विष्णु
 यगुगर्त्तः ॥ लवगादववाकृति विष्णुववा निवदिता ॥ वृदानीरुमहावाहा वदन्त्यस्यसमा

वर ॥ विरुष्यसर्वातिर्वागलि. त्रिकालीसर्वयकन ॥ निखायांकलुयात्वेव. कवचास्मिन्निध
 मीत्वेव ॥ लक्ष्म्यासहायागतवन. वृद्धस्तीनामयस्त्रिवान ॥ कर्तयथाकसकली. वागकलुयात्
 वेवयवर्त ॥ वृष्यरुष्यातिरुतासी. शुवृक्षाननविद्यति ॥ गजालिनीकपालिन. कवसुवेने
 पतननदु ॥ तदापूजिष्ठसमूयना. कथवेवकवाम्यह ॥ मदीयनेवमाग्निल. द्विजायास्यनि
 वध्यमूलम ॥ नानाक्रमलेताकीर्तु. नानामगगलकली ॥ क्रमपूष्यरुवामाद. वासितावस
 कालेस्मथ ॥ विवततवृदिन. पूष्यामादातिनिदिन ॥ अगनाध्वसवारुका. वृष्मादा
 पूष्यकीर्तिलीवर्द्धन ॥ तस्मान्सर्वययत्न. ययपनामहृष्वर् ॥ अयवर्गशीतिरुता. दव
 कीर्तीताथयद्गु ॥ उवाक्येतातवृद्ध. मूलायाथपनगुवृ ॥ दिव्यवतसचावग. अहमावा
 वगमानूषास्मथ ॥ दिव्यकार्याययकामि. ववयत्यवर्वर् ॥ सर्वकामयसिध्यर्थ. वर्तयस्म

मम

श्री

दलीयार्थि ॥ वष्यवाद्यवावद्वन. स्युयाकामयावव ॥ यदृष्टामिगद्वय. जगत्कर्तुनमागुग
 यथ ॥ मीकपालीदवर्द्ध. नकलात्यतितीविश ॥ कयाकवापृषीलाश्च. वदवाकस्मितावि
 लावतमिहोयति ॥ पूष्यवदलयस्मिन्. क्रिपाम्यतद्वदस्म ॥ कृताकवामियनारु. मूर्ति
 वाव ॥ अविमकीवरवर्गा. स्तानवास्मिप्रातर्न ॥ कपालमाचनेतीर्थ. तवतगुरुविद्यति ॥ अ
 य ॥ तयिरागनसमूर्द्धति. शुद्धकिरुवतामम ॥ ववलयिजसीवापि. वनवृववज्ज ॥ अ
 रीतव ॥ अददृष्टतनाद्यु. कर्तसवनिमानवा ॥ तस्मिन्तद्वसयानन. स्तग्न्याकृतालय
 सविद्ववा ॥ तनसामहृतीयुष्य. पूर्वीवृद्धविद्यति ॥ यन्वावोदद्वरवीर्गता. पावीचापिसुव
 रुसवासवा ॥ तनरावासमूर्द्धति. कपालीततमाचय ॥ तस्मिन्कृतीर्थयगता. पिण्डदाननव
 नवृक्षानाविमृचत ॥ तद्वीर्थ. सर्वतीर्थनामूलमयविकीर्ति ॥ त्यक्तितययागान्. य

वचस्मिन्निधाय ॥ नवगच्छतामूढ कष्टेनरु विधाति ॥ ॐ तिस्रिदिश्वरगवां सुता नृक्षानि
 नागकच्छुं तथा क्व ॥ रुद्रार्थकं गुमालं स वर्षे ह्येव्यर्कं गथे ॥ कामरूपे यगस्य माहर्द
 कवस्तु येनेर्कव ॥ कर्षो विधुचनरु ॥ विक्रियं यमूद्रमूद्र ॥ ततास्य धूचता रुमी कपाली
 जायास्य निसर्वग ॥ ॐ स्वेर्वसुविर्विदवा बसुधविवावह ॥ पश्चर्वे सुमासाद्य यविष्ठा
 वासितावसुधायन ॥ वृद्धिपूर्वमवन्त्यस्मि पृथ्वीरुचिगरुतली ॥ नानागन्धवसेनये ॥ यक्वाप
 ॥ वेष्मादोस्यतिवेवर् ॥ वद्वेपसादात्सीपाकी चोक्चर्विहानमीक्षिती ॥ यापत्वदूष्टमन
 निकृता दवावाहृतदस्मृत ॥ नवेव ॥ यगस्य वृद्धस्यामिगतं रुस ॥ आरुगमगततामूद्र
 अरुमावाधितन्त्रया ॥ रुवताप्रद्ययात्यर्थ ममदलनकाक्या ॥ वतस्तानीहियत्यनि द
 र्थे पुन्यस्मान्निधयिती ॥ मनावाक्कायगवेद्य स्रष्टृ नानवात्मना ॥ किंयगदववेकामिव

४०

सं४

त्कुरुनमास्तुते ॥ मरुताय त्वमासाद्य वरुकालाङ्कितनय ॥ यालवायकवर्गत्वं तयमादवह
 वाक्कुस्मिताविश ॥ त्वत्प्रसादाद्वर्गद्वे कर्तृकापालिकीयय ॥ ॐ तिस्रिदिश्वरगवां सुता नृक्षानि
 मेयनाग मूनीनां वितात्मनः ॥ एवामिदवर्गद्वे पृथ्वीमिषियार्थिने ॥ ॥ वद्वे
 रुविधाति ॥ अरुवर्गद्वे विष्णुत्वापिरुविधाति ॥ दर्शनं रुवर्गद्वे मरुताय तकिनापि
 वृववर्ग ॥ अतर्गद्वे रुवर्गद्वे मरुताय तकिनापि ॥ तीर्थेनायवर्गद्वे रुवर्गद्वे मरुताय तकिनापि
 यान्ताकृताग्य ॥ यवकाग्यमात्मानं कर्णदलं मयातवे ॥ कर्णमध्यायदार्गम गमिष्याति
 पावीचापिसुवर्गती ॥ उदद्वेस्वीयाऊनद्वे गुरुगङ्गाद्वीनदी ॥ तत्रैवविद्वद्भव मयास
 पिण्डदाननवेविद्वत् ॥ अद्वेस्वीयाग्यिष्याति तर्गद्वे कर्णद्वे मरुताय तकिनापि
 यययाग्य ॥ यालिने ॥ यालतात्मनः ॥ वृद्धत्वं तसमासाद्य रुवतासुमादग ॥ तत्रगत्वापिय

दितसीस्कारं तपकृत्तनियनवा ॥ तदुल्लोकमासाद्य भादंतसुखिनः सदा ॥ तदुपज्ञाजयाहा
 तननरुननवद्वती स्त्रियः ॥ अथकिंवदुनाकन यच्चतत्त्रियतवधे ॥ धर्मकर्मार्थमृदित्युत
 द्वितीयतीर्थपरं शुवि ॥ स्नानाह्वातुथहामा दनकुरुलसाधन ॥ गत्वावावासीतीर्थं रु
 ह्या नूहावेवयितामहा ॥ विविधविषुदानस्य विधियाकामयातव ॥ मानये ॥ विषुदा
 मरुकावद्वरुणाया निरुदत्तित्तं स्वयं ॥ अविमर्कनतिष्ठत्वं सगला राय्यामह ॥
 नृववतामया ॥ अहं दवामहादव आवा ॥ रुवतः सदा ॥ वरदास्यामिरेवाहं सीतुष्ट
 या मनीनारुवितात्मना ॥ अहं दाता अहं याया नान्योरायः कदाचन ॥ ॥ वद्वोवावा
 स्याति ॥ विमृष्टवितदाकृद वद्वोवानुवधीयत ॥ वावालेस्यामिहादवा गत्वातीर्थं विवंगरु ॥
 ताव ॥ किंकरीवद्वेलावद्वन रुदियवावावासी ॥ जनाद्वनं वाकर्मन कवलयवामून ॥

४२

हिम ॥ कदवास्वयितास्मन नतर्मकोरुकीमह ॥ नीनिभानयवसेम निखरं वल्लवद्विती ॥
 तर्ल ॥ वाताहततववात घसनायातविहिती ॥ मृगनालिवनामोदे वासितालायकाननम ॥
 ती ॥ तस्मिन्ननकविन्यास लाहितालायकमिकी ॥ वेवाहीनामरुवनी वद्वनः यवभाषिने ॥
 लिता ॥ वल्लवभिः समुदात्त वद्ववल् विविहिती ॥ विन्यसससकाहिमु नर्मदादललाहिता ॥
 र्वासिता ॥ द्विजातिसामगधन नादितानददायिनी ॥ लयतानयूतानक गीतवादिगला
 निवन्दनिधविता ॥ द्विजातिसामगधन नादितानददायिनी ॥ तस्यानिविष्टदवर्ग धाना
 कथं यद्वकवाम्यह ॥ कस्मिन्नस्मानमयाकार्या यरुः कुरुधवातले ॥ काशीययालाकमकने
 धनि पथिग्रामिहमधन ॥ कर्णालियनगीथनि पावनानीरुसर्वतः ॥ महापदला वद्वल्ल
 तीर्थ आदिरुर्कवाम्यह ॥ अहं यद्वसमस्यनः यद्वीतद्विहूनालिङ्गी ॥ वृक्षववायतनीर्थ

मृषिर्निर्दिष्टया ० के ॥ तस्यैव विदित्यमानस्य वदन्त्युक्तयते ॥ मतिवशासमस्त्यना वडाभ्य
 नानाप्रथायल्लिङ्ग ॥ नानाप्रतिबन्धकीर्तुः नानामृगगणकल ॥ क्रमपूष्यवसामाये ४ पृ
 कीवर्गकुके ॥ रुले ४ सतर्तुवत्याद्ये घालदृष्टिमना हवे ॥ जीर्तुयर्तुल्लवर्तु ॥ सुष्ककाष्ट
 गन्धमादायमावृत्त ॥ इति नैतिर्विदुमि दिक्षयशाविवासयु ॥ रुवितास्त्रिधनित्किद की
 ध्य सूरुके ४ कानिकुदाले ॥ कदम्बमिवविशाल ॥ अतिउरुविसवृते ॥ लभरुनधामुर्लका
 द्धनिखवा ४ स्पृगुनीव पवस्यदी ॥ आदिद्येगुवाचान्यै यष्यल्लाखावर्गसका ॥ नागवृकद्वि
 ननिखवा ४ कश्चिकावदुक्त विना ॥ पृष्यैर्यन्मेविविधयद ॥ लभरुनसाधुदम्यती ॥ मयप्याविठयाटाप
 लता सूरप्यारुवेल्ल इला ॥ दिङ्गवृकायुल्लभरुन ॥ बालवन्दुवाद्यता ॥ अतिकम्यदुमारास
 वलीद्वल्लेष्यप्राधिना ॥ धीर्नकोल्लयवासा रि ४ सावतापुन्योव ॥ अविमर्कविवलीलि ४ य

मां ३

सर्वान

लका ॥ वेव मङ्गवीलि ४ कवेविव ॥ वायुघातादिवाचान्यै काट्यनूवाङ्गसा ॥ अपवस्यवसी
 नाभिर्गमीनिष्टे ४ यादया ४ ललवाङ्गलि ॥ आयासमागतालाके ४ यीतिदायमिधाक्तिने ४ पृष्या
 लल्लल्ले ४ निखवेद्यैकाम्यिने ॥ नखनीवनवा ४ यीता ४ समल्लकनल्लयवा ॥ ल्लेग पय्यन
 माक्षमयमागेषू पृष्यितामाल्लनीलता ॥ लखवाङ्गवल्लभरुन ॥ बवितावृद्धिपूर्वकी ॥ रुविताव
 कीजल्ककविला ॥ वनसर्वदिक्षसूरु ॥ कदम्बपूष्यसीकाङ्ग ॥ धाष्यनीववद्येदा ॥ निवीषय
 व ॥ सचाविर्लसीयका मयूवाकिन्नवाङ्गल ॥ वनान्कवृत्त्यन् ॥ लल्लेग वनल्लका ॥ गुङ्ग
 नाना ४ पमदिता ४ कीर्तुः ॥ नित्यपमदिताङ्गु ॥ नन्दननन्दनसमी मनादृष्टिविवर्द्धनी ॥ यद्यया
 तादृणीयकय ४ सचा दृष्टादर्वनधगर्त ॥ निवद्यवङ्गल्लभरुन ॥ मयूव ४ पृष्यसीपदी ॥ यष्यप्रा
 चवमृत्कारुगवता ॥ तवयानिववग्रहा ॥ डव ४ याङ्गल्लय ४ सर्व ॥ नमस्कृत्यविविचिर्न ॥ रुव

ना बजाय धधवागल ॥ वाक्कुली ठसमासाद्यः यविष्टरुदनात्म ॥ नानाकुमलता कीर्तुः
 वसामायेः पूर्वितयत्तुवायना ॥ वृद्धि पूर्वमवन्त्यम् यव्यैरुतर्त्त ॥ नानागन्धवसेवम् ॥ यव्याय
 पुः शुक्काष्टरुत्तानिव ॥ बहिः क्रियति जागति मावता नयदादिव ॥ नानापूष्य समुत्तानि
 निविष्टिद कीटवत्तमकाठवे ॥ वृद्धेवनकसंज्ञाने रुमिगानिखवान्विते ॥ आवायेदनेनीये
 नक्षत्रां दुर्लभा ॥ वृद्धेः यवताकुमा ॥ कलीने विवनिक्किदः ॥ मृगलेष्टतानवा ॥ पंचमानाव
 ॥ नागवृक्षविस्तारो नमवानीलकणवे ॥ नयमे वृषाणरुक् धवलेः कपूतानक ॥ यव्यसम्य
 रष्यविठयाटायेः सिद्धावस्ययकय ॥ मृह्मिमुक्तां वागंति पूजितावनधवता ॥ कवित्कवित्कद
 म्यकुमारोमनयुथिकालता ॥ पूष्यनिकवे जयनां वाकिता ॥ मृगलेष्टना ॥ कविद्वान्ति
 र्दिवत्रीलिः पूष्यतालिस्थानकुमा ॥ मृह्मिमुक्तां ववाजने नावीरिविक्त्तयिया ॥ वृतांश्च ति

४२

सर्वान् २

सूचीतः २

४१

फलन ४

अपवस्यवसीयका नम्येऽवत्तुयत्तवे ॥ हस्तैर्दसानस्यतीरु यव्यालियरुत्तानिव ॥ वायु
 क्तिने ॥ पूष्यानामवर्तमाने मृगलेष्टार्थे वृक्षानिव ॥ वसेनमकुमासाद्यत्तयेवहि ॥ पूष्यारु
 लीन पर्यन्तविक्रिका ॥ पूष्यवल्लीलगावता ॥ गान्धितावागले यद सर्वदीवनरुत्तर्त्त ॥ कु
 की ॥ रुविताकाश्चनकाय रुनिताकुमा ॥ सोदृष्टदलनयनीव नवाः साधुसमागम ॥ दृष्टाः
 दाः ॥ निवीषयव्यसंकाशाः किंशुका मिथुनकवि ॥ गृहीतमश्नीकिदाः पूजितावागले
 मृककाशां गुञ्जक ॥ यकिसीद्याता नानाकुमविवाविता ॥ कुर्वन्नीयमनीयश्च वमनीयतवस्वनी ॥
 वनी ॥ यद्ययानि मृगगवान् तथाकुववनात्म ॥ ददन्तदलवदृष्टा सोम्ययायययनिवा ॥
 दि ॥ यव्ययतिग्रहकुत्वा यादयानां पितामह ॥ धर्मेवलीचरुदम्भ ॥ यादयानित्यवाचम ॥
 विक्किर्त्त ॥ रुवगः सविधान्नतीर्थेय ॥ यववमह ॥ इरुमः सर्वकालां वन्यमनेरुविष्य

ति॥ निखयस्य लतायता निखरुकि वयोवना॥ कामग॥ कामयुयाय कामयुयरुल यदा॥
 पान॥ कित्वावर्षसदमुनु पृष्योकि यदुवि॥ कामीसिदर्शनार्थीसा नयसिद्धरुल यदा॥
 मयै॥ निखयान्ययनीयन पर्वतानां सदमुग॥ दवसिद्धमानोनि नृध्वेनगवा निच॥
 ता॥ अतिर्नमः कदयना वरुवकी वरुसुवाः॥ मरुतातयायन किलाय्याकलीकरी
 सिव॥ अरवः ६४ स्वमायुय किमननवजुस्तिव॥ धैर्यमालिग्यसद्वेध समागम्यवाल
 मिलात्यातदर्शन॥ तावत्समागताविष्णु र्यदवायवस्तिताः॥ निपत्य ०० देवाय मरुवनादि
 कालकर्मण॥ जातकल्यावसानं तु रिन्नमयादसागरी॥ वस्तावादिर्नर्ज ४ कुरु वरुवव
 नि॥ यथाजर्न॥ यादृक्कर्ममग्न ४ लया नरुतायिचनप्रग॥ गेलायं वीकलीयेन चक्रेद
 सि किमनक्तथयस्वन॥ अवमुकाववीद्विष्णु यवमनानुरावित॥ मारुष्टमवग ४ सर्व नृध्वेवा

कयितामरु॥ रयदः ६४ पुन्यवासा यस्मिन् कुरुवास्तिग॥ अववायुय चेतानां वनवारीव ६४ र
 ता॥ तनामो गवुवर्चन पृष्यामादा रिनीदित ॥ अनुरगृक्षिथरगवान वनीतस्ममगुजी॥ आग
 गवानास ॥ लाकानादितकामया॥ वस्मा ६४ गवेगला गाययधमयासद॥ आवाधमानार
 तदनोद ६४ यगासममुयदाज॥ यदृष्टमुष्टमनस ४ काकिलालायलालिनी॥ पृष्याययदल
 नीमगपृष्याद्य मरुट ६४ गुरुतदा॥ यविष्णुथवनीदवा ४ सर्वपृष्यायलालिनी॥ ०० दवाववाय
 नी ददृष्टुमदिवीकस॥ विविन्दहि सदादर्व दर्वेव इविलाकिनी॥ सावाचवद्वमवेंसीदृक्क
 नृजालीयन ४ यन॥ वस्मा ६४ कीदृयकला वायुस्मानववीद्वय॥ विविष्णुदर्शनयाया विविचस्य
 निदवताः॥ दृष्टव्यानिविकारासो पृष्यानयवृष्यव॥ कर्मणमनसावाया नित्यमूक ४ यिताम
 दिजन्मनाम्॥ सर्व कालीविजानाति दातवीदर्शनमया॥ वायामुववनीप्रत्वा रिन्नमतदवक

83

[illegible]

दि०

५५

वस्य निमथा १

五

दीक्षां वदन् नमः ॥ सीदिदीक्षं कथिष्विधानं मम वां वदन् दीक्षया ॥ वदाकन विधानं न दीक्षया सामं
 नमीविनी ॥ यद्गुरुकार विधिना धिषणध्वर्यमरुमां ॥ यद्दीक्षावर्तलार्थं यद्दीक्षावचनं
 धीः ॥ तत्तु मे विस्मयकत्वा याद्य ॥ वदादिर्नय ॥ तिस्रवर्गुणिमध्वर्य पावंमानव्यावर्नी ॥ स
 यद्दीक्षयुक्तमनं यष्टिणीयलवर्द्धनं ॥ सिद्धिदीक्षां कृतस्नानं कलिकल्मषनाशनं ॥ तस्मै
 सर्वकमलुलधना मूक्तिकामाकामान्विता ॥ लिखावन्तावसुवन्ता उठाहिवलि (गालिता) ॥ स्नानध
 अध्यात्मनिवेतां हनाः मंगध्या नविवर्द्धिता ॥ सर्ववन्धनाः सर्व लिखितस्नानमावन्त ॥ रुक्
 वदध्यानाग्निनिर्द्दग्धाः सदागुदकमानसाः ॥ आविर्बुधवर्गवान् सर्वार्थादृष्टि (गालिता) ॥ तज्ज
 यत्तु वदया (गन) दृष्टिचिन्ता सुगन्धना ॥ निवागते वदन्ति लिखितस्नानमावन्त ॥ रुक्
 वदध्यानाग्निनिर्द्दग्धाः सदागुदकमानसाः ॥ आविर्बुधवर्गवान् सर्वार्थादृष्टि (गालिता) ॥ तज्ज

पिण्डगतध्यावि (ग) ॥ सावित्रीयतयदव गायत्रीयतयनमः ॥ यद्भासनाय यद्भायधर्मनं गायतनम
 मरुमि ॥ वाद्यनः कायरा वेस्ताः ययनानां यितामरु ॥ सर्वसुतस्तुमादव वदन् वदन् विदाम्बव ॥
 कताः ॥ नेतन्निवर्धकीदव वृयतामरुकावर्णी ॥ ॥ वदन् वाच ॥ यद्भासितायमनद्वे रयववि
 जातायकावकः ॥ अधस्ति तस्त्ववष्टय वस तत्तत्तलाग्र्यं ॥ यद्भासितायमनद्वे रयववि
 वघातिनः ॥ वाक्यं पूज्यकृतानन्ताकान् कमलस्यास्यदर्शनान् ॥ तन्मयायययकस्तु तन्नेवपू
 यीरुयविषयधनं ॥ ततश्चानुग्रहोदयः ॥ रुक्मानोरुकिमिकुतां ॥ वनस्मिन्निववासनं वृक्षवस्थ
 यदलिनी ॥ द्विषीतिस्तानिनीविषं पाथनाकादितानवः ॥ नममूयान्तिपाथनं जन्मकाटिलतेवा
 जिताः ॥ सर्ववदन्तर्गविषं राजयकुद्वयान्विता ॥ तस्माद्गुरुवत्काटि विषाणां नाशनीयः ॥
 पूयात् ॥ यथाह सर्वदवानां यष्टिपूजितामरु ॥ यथाहानी सदापूजा निर्ममानिवर्द्धकः ॥

अग्निहोत्रमयादाय यस्म्यङ्गदजितेन्द्रियः॥ मवागविरुत्तं गवी नारीकनहितयियः॥ सकानक
दिदायइष्टायुस्सस्य मीराषण्णदपि ॥ नवीनकगमीत्या लयनं सतुद्रवकः॥ अर्जुनकुटिलिनेवृ
रुगवान् बुद्धानेवयनेऽसह ॥ कर्तुनिवासयामास यथावत्कथयामित ॥ नतद्वेयस्त्रवनीधर
बुद्धलोककाविल ॥ अर्जुनयथमयस्त्रु तीर्थेलाक्यावर्न ॥ स्वातन्त्र्यद्वयवार्य मध्वम
यश्चयश्चन ॥ अबल्ययुष्कवास्त्रु पाल्यमनिहितऽयश्च ॥ अनर्गलीरुमिगण कर्तावेव
दिकाङ्गमलीकता ॥ विशकुट्टिमावनेऽविविग सर्वल्लरनेऽ ॥ वमनं तंरुगवान् बुद्धालोकयि
कसः॥ नतलंकथमास्त्रार्ग लोकान् प्रकृतावकी ॥ सहितरुक्मयल्ल मीनेयविधिपूर्वकी ॥ व
ताः॥ ॥ गीष्मडवाचा ॥ अर्जुनवनकनविधिना अबल्ययुष्कवनेऽ ॥ बुद्धलोकमलीप्सहि
म्यडवाचा ॥ नवसीलित्ववस्य वल्लुप्रमनिवासिलिः॥ स्वधर्मविनिवर्त दूरमाकविवर्तिने

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ किं कर्त्तव्यं नरकं कर्म बन्धुके मितं हायन ॥ कीदृशी बद्धरुक्तिः प्र
वा ॥ लोकिकी वैदिकी वापि रुच्यं ध्यात्मकी गता ॥ ध्यानध्यानाया बद्ध वदानां सम्बन्धं हिय ॥ व
जाये ध्यायन् ध्यायन् वाचिकारुक्तिं नृचरं ॥ वनाय वासनियमं किं तद्विद्यं पुत्राय मे ॥ रुच्यं ले
ख्यं वादिगं नीत्यं सर्ववत्स्यं युक्तं नृकं ॥ रुच्यं रुच्यं नृयानं नृयं यापूजां कियं नृयं ॥ यितामं रुच्यं
यतं वदन्तु दिव्यं साधु किं वैदिकी स्मृता ॥ वदन्तु रुच्यं विद्यां नृयं यां कियं वैदिकी स्मृता ॥ दलं नृयं
धृतिं नृयं सामं यानं यां कियं कर्म सर्वं नृयं ॥ अग्निं रुच्यं निलाकारं यतिं नृयं कर्म रुच्यं ॥ समुद्रं
सांख्यां रूपां आगर्जनां नृयं नृयं नृयं वदन्तु ॥ वदन्तु नृयं नृयं नृयं नृयं ॥ अग्निं नृयं
नृयं नृयं अग्निं नृयं नृयं नृयं नृयं ॥ अग्निं नृयं नृयं नृयं नृयं ॥ अग्निं नृयं नृयं नृयं नृयं ॥
यां पदं नृयं नृयं नृयं नृयं ॥ अग्निं नृयं नृयं नृयं नृयं ॥ अग्निं नृयं नृयं नृयं नृयं ॥ अग्निं नृयं नृयं नृयं नृयं ॥

१॥ नकांनशमीमिहली. कृषिवालिअसवक॥ अवधावदनिधाव यवरायाश्च संवत ॥ ॐ त्या
 कुहूनिनवृत्ति. इग्नर्नयायकाविर्ण ॥ नस्य (१) दग्धमीगन स्यद्धास्त्रानन शुद्ध ति ॥ नवमूस्त्रास
 कर्वनीथर पुर्वीयावत्सवस्वनी ॥ नन्युर्वीनदयामास यावत्कथ्येयपुष्कर ॥ यवानुषाकनायक
 तार्य मधुमैवेष्टवैयद ॥ कनिष्ठैवदुदवत्य वस्त्रापूर्वकावय ॥ आश्रमगत्यवैष्णवी शुभवि
 न. कर्मावेवद्वन्नास्त्रय ॥ अनुग्रहाथविद्यानी सर्वार्थरुमित्राविर्ण ॥ सकलवैद्ययर्चना व
 वस्त्रालाकपिनामरु ॥ विष्णुसुदीनथयवो वसवस्यभिनावेयि ॥ मरुतस्यमरुदुल वमनरिदिवी
 यपूर्वकी ॥ वदानयस्यनियविषा अग्निनधूषणवताः ॥ वसन्तिवृक्षभासाद्ध सर्वगतावसावि
 मरीप्सहि वसेवीकगवासिहि ॥ किमनूयोरथमीलिः अगत्सर्ववैष्णवीहिम ॥ १॥ यत्न
 रुविवहिर्न ॥ कर्मणामनसावावा वस्त्ररुकिजितद्विये ॥ अनसूयातिवद्विष्ट सर्वरुगहितवने ॥

४५

२॥ किय. आश्रियातवैष्णवीहिम ॥ १॥ यत्नस्य उवाच ॥ विविधरुकिद्विष्टा मनावाकर्मसीर
 गीहिय ॥ वद्वप्रीतिकवीचैवा मानसीरुकिद्वयन ॥ मरुवदनमस्कावे वग्नैः प्रयविधिनुर्न ॥
 ३॥ रुषलेहोमवन्नेष्य विविगौवीरुववव ॥ वासः यतिमवास्त्र ॥ यावकचश्च नाकिर्न ॥ न
 ४॥ यितामर्दसमूदित्य रुकिं सालोकिकीस्मता ॥ अग्न्यश्च सामजाया नि संहिताधयेनानिय ॥ कि
 ता ॥ दहयथैर्नुमान शुः कर्तव्यवाग्निरुगकी ॥ योर्नैदकिन्नादानै यवाशानववक्रिया ॥ ॐ
 कर्वी ॥ समूदित्य कर्तकर्म तत्सर्ववद्वयवर्ग ॥ अर्धपुष्पिकीतिविविधा वद्वरुकिस्तिगानवा ॥
 व्याया ॥ आवगनानिगानानि यवयः पंचविंशक ॥ वनपुष्पधारका नकर्तव्यकर्मण ॥ आ
 क ॥ यवयवकानवद्वय. नववद्वयितामरु ॥ सत्त्वसन्त रावसन्त रुतसन्त सुतत्त्वग ॥ सूत्र्या
 ॥ कावलेत्वेवद्वयव. काम्यत्वादिदमूयन ॥ यथाशुक्लै यधनस्य वेधम्यमिदमूयन ॥ सर्व

कर्मो विद्मन्मयूयस्यास्य कर्तृना ॥ अथ गनत्वं यथान्वी ॥ समन्ता मिदमग्रतः ॥ तत्त्वान्कवितत्त्व
न्यासः ॥ विविधस्य विविधकः ॥ ॐ तिमत्वा स्य सत्त्वा लब्धं ॥ तत्त्वमेव्याचनत्वन ॥ वद्मन्तत्वा धि
गया मायेन रुक्मा ॥ गृह्य कर्मि यिता मरु ॥ सात्त्विकामयवा नित्यं ॥ धर्मा नित्यं यतः दिय ॥ नैष्ठिक
दत्तप्रकल्पिका सीनी ॥ वक्तव्यं सुलाचनी ॥ यथान्वी अग्रि मूर्ख ॥ वद्मन् ॥ सुगकटी कर्त
स्मृता ॥ यन्वीर्यकि माये व ॥ वद्मन्क ॥ स ड्यतः ॥ विधिश्च ॥ एवमवाहन ॥ यः स्मृतः ॥ कर्तव्यमि
नरसन्निधौ ॥ निम्नमानि वरुकावा ॥ निःसंगानि ॥ यविग्रहाः ॥ वद्मन्वर्णेषु निःसंग ॥ समन्ता
वानित्यं ॥ ऊपध्या ॥ नयवायना ॥ ऊपन ॥ पुत्र्या नित्यं ॥ यानि धर्म क्रिया यवा ॥ सांगोपांग
न ॥ अथ यथैव न्यासः ॥ मृता नायकत्वं ॥ वरुकि न स इ ॥ पाय ॥ वद्मन्मायुश्च मर्क्य ॥
स्मृता ॥ पुनवावर्तित्वं न्यासः ॥ यथान्वी अग्रि मूर्ख ॥ गार्हपत्य विधिमासाद्य ॥ वद्मन्मन्त्रि वरु ॥ स

दृष्टविवर्जितः॥ सर्वलोकस्य वाच्यस्य गतिर्नैव तिष्ठत्यतः॥ दिव्यैर्धर्मैश्च यागान् आकुरुः स यः
मनाहिमः॥ विविक्षिः सन्निवासेन सर्वकालेयदृष्ट्या॥ स्मरनीयतमः परं सां सर्वधर्मात्मकमनः॥
॥ तत्प्रेषवद्वचनार्थं॥ शुद्धगुणधनं च॥ वदामि ध्यानमयीकां॥ रुद्रवृत्तिर्ज्ञेयः॥ निर्वृत्तस्य वनं यः
यनं विमानं नावलम्बितः॥ शुद्धकानामवदन्त्या गताः॥ यत्र मसीमाः॥ अथ मयि कृतं धर्मैः॥ द
शवत्यधिकपृष्ठितः॥ दिव्यवर्षमहम्रातिधर्मैकाटिज्ञाननिच॥ नवमैर्धर्मैर्मयीकां विष्णुलोकम
स्मान्मया जायते॥ यक्षनायन्येमासाद्य वदन्त्याऽहं मस्मिन्॥ अस्यामनं वदामि वसन्तमियतथ
नेन॥ रुद्रलोकी समासाद्य शुद्धकैः सह मादते॥ नैवैर्यायायवेष्टुकां सर्वस्य जगतामहं॥
यु॥ द्विजानां सुदृढदिवा कलमहं निजायते॥ मानसं यमधर्मात्मा यक्षवाक्कयति रुद्रं॥
ज्ञितः॥ श्रीगुणधनं रुद्रलोकावः॥ यक्षमूलवृक्षजान॥ कथातर्जस्य कदम्बं दीप्तोदरवत्तर्कनच॥ व

8/3

न१

५५

कृष्णवर्णयशस्य सुखयशस्य दिवाय वशाः कृष्णवर्णयशस्य तथा च ग्रावका लं॥ काठयावा
 धिंशकाच सर्वरुताय यद॥ निर्यधममजिनवना निर्यधेवजिनद्विये॥ वद्वरुका विमानन
 ग्यः गन्धर्वमवसांगले॥ अस्मन्नां रं समायका वर्षकाठिनता न्यसो॥ यस्य तस्य हि दवस्य
 रुदला कीसगकुति॥ तस्मादपि च नृकामा द्वीपस्य सहिजायत॥ स्वर्गेष्वतथ न्यस्य रागन
 यत धनवानसखी॥ सूरगं कानकीलिष्य कीलिमात्ररुक्षिसा धित॥ वाद्वल॥ करियावे
 त वद्वका रुता नं ग्रह का विल॥ पूष्कवचमहाद्वरं शवस निमूमरुव॥ मगार्त्तवद्वरुवनी वि
 दीकले स्वर्गवीविकृता गिय॥ वद्वधायी सदा सत्त॥ सवद्वरुवनी वद्व॥ वद्वलाकं कयस
 यका य॥ यागान् सत्यज्ञ नव॥ तथामय्यकथालीप्य वद्वलाकामहात्मनी॥ साकाय्यध्वनि
 मता॥ वद्वका पूष्कवचमहाद्वरं॥ हिसयूको दुरुयति विमानेवकमन्त्रि॥ नानावदनव

विनयके नानाघटा निनादिन॥ वद्वकाय्यसमायते॥ कीलाविल्लान्तलि॥ सपरुत्तनमीप
 कालं रागान् रुकयथ्यमिमान॥ धनीविषकलरागी जायतमत्यमागन॥ रागीविसाधयद्वमु
 वद्यावस्तुल्यकथारव॥ नैवयेधनिमत्यसिद्धि क्लिष्टमानास्वकर्मलि॥ गतिस्वायतिरुताये
 ग्यः सर्वद्वियमनाहव॥ नृपवादिहगीतक्षाः सूरगं यियदलने॥ नित्यमज्ञानमाला रि दिव
 ज सर्वसोरायप्रविण॥ सर्वध्वर्यगुलायता शोवननागिगविता॥ द्वियः सर्वनितरुत्ताः नय
 इ॥ यायमकतात्मलि॥ यसादादवदवस्य वद्वला॥ गुरुका विल॥ ॥ गीष्मडवाया अ
 या॥ वद्वलाकी वजकीति नतिविर्गमनीमम॥ अस्मिन् यं गं कुक्कि लाकानन्यानपि द्वि॥ नि
 ग॥ कृष्णान् नवधिविवा स्या नियमवर्जिता॥ वद्वरुवनी गतिविय पूष्कवचवस्तुलिता॥
 य वद्वलाकी वजकीति॥ रागीव दिव्यरूपेय विमाने सूरयले॥ दिव्यसूरसमायुक्ते मलिषव

॥ काठयाबागकन्याः ३३. सुखेन स्वपनकथा ॥ कानवीवासनवतः ४ सीविशवीदृष्टवतः ॥ अथोष
 काविमानन. आतिकामयवाविता ॥ विवाकमानोनरसि. द्वितीयवृक्षमाः ॥ गीतवादिनृत्त्य
 म्यदिदवस्थ. लाकीयात्यनिवावितः ॥ वृक्षलानुग्रहलेव. तरुगुविजायत ॥ विष्णुलाकात्यविगृह्य
 प्र. रागननुकथयथयितीना ॥ वृक्षलानुग्रहलेव. तरुगुविजायत ॥ वृक्षलानुग्रहलेव. तरुगुविजायत ॥
 ४ कनियावेत्याः गृहावाक गुवासिनः ॥ स्वधर्मनिवतावाकन. स्वव्यावावकीविनः ॥ सर्वस्मना
 द्रवनी. विमानेर्यानिष्ठा ॥ अथवागलसीदृष्टः ४ कामलो ४ कामवृषिः ॥ अथवासीक
 लाककयसुवा. वृक्षलानुग्रहलेव. तरुगुविजायत ॥ वृक्षलानुग्रहलेव. तरुगुविजायत ॥
 ॥ कात्यर्थतिद्वि. सर्वदृष्टस्वस्मनेन ॥ सर्वमिवनरीद्वे. वृक्षलानुग्रहलेव. तरुगुविजायत ॥
 मोनावदनवर्षु. दृष्टेधरिवासिते ॥ अनीयम्यगुलेव. वृक्षलानुग्रहलेव. तरुगुविजायत ॥ यताकाधरु

का३

४१

रुक्मिणीपत्ने. मयूरवववासिः ॥ वृक्षलानुग्रहलेव. तरुगुविजायत ॥ वृक्षलानुग्रहलेव. तरुगुविजायत ॥
 सोधययमु. यक्षनसुवननवः ॥ सर्वलाकानुपविश्य. वृक्षलानुग्रहलेव. तरुगुविजायत ॥
 युतिहीताये. तिर्यगुद्धमयीनथा ॥ मयूरवववासिः ॥ वृक्षलानुग्रहलेव. तरुगुविजायत ॥
 तिला. दिव्याश्ववदस्वितः ॥ नीलात्यलदलध्यामा. नीलकीचित्तमृद्धजा ॥ नवाधन्यासमरु
 तेतः ॥ नयानवमयनिव ॥ वीणावदस्वितः ॥ मयूरवववासिः ॥ वृक्षलानुग्रहलेव. तरुगुविजायत ॥
 मृदवाय ॥ आवावावावपवतः ४ कृष्णधर्मयवायलाः ॥ स्वधर्मावावनिवता. द्वितीयाध्याजितः
 विद्विडाः ॥ विनायिकगुवासिन. तथेवनियमनव ॥ स्त्रियाश्चकाव्यपवः ॥ दावेयकिष्ठा
 ॥ यलस्यडवाच ॥ स्त्रियाश्चकाव्यपवः ॥ दावेयकिष्ठा ॥ यलस्यडवाच ॥ स्त्रियाश्चकाव्यपवः ॥
 यक्षः ४ मलिषववदिकः ॥ सुवर्णपात्रमलिः ॥ यववद्वितः ॥ सर्वकामायलाशय. विमा

संयुक्ते

लोका नन्या नयथा धीमान् ॥ वृक्षलाका वाता अविः कमाद्दीपययान्ति ॥ कलमरुगि विस्तीर्ण
 तलेव ॥ अरुजा न्यजे वाये जा ॥ सूर्ये परोक्षमा युक्ता ॥ वृक्षलाकी ययान्ति ॥ कलोय गमला धी
 वयं तु ॥ वृक्षार्चन वगान वा ॥ कलिकाले कगाथ मुः क्रिध न न्य निवर्धका ॥ वाशो कवा नित्य ॥ या
 मासा इ ॥ पूष्क वंसा येता मरुः ॥ अरिग म्मरु विरुत्ता ॥ तस्या त्याया त्य म्मरु ॥ लदा दीन विषया
 पुष्पु न्य व ल्प म्म ॥ रुत्न मूलान् वरा ज न ॥ वृक्ष मूलान् वृक्ष दावा ॥ स च दान य न रुय ॥ पूष्क व प्या
 पूष्क व यं तु ॥ नवा ॥ संकत का विलं ॥ तल रीत मरु नरा ग न ॥ क र स्या स्य परो वर ॥ यथा मरु द
 के रुथा व द्वा ॥ यथा नान्धा धिकी रुव ॥ तथैव य वृक्ष वा न न्यो ॥ लीथे ना न्या धिका मरु ॥ अथ न न्य
 रुव क ॥ सनत्क मावा ॥ वमन ॥ सदिवा क न ॥ निवदूती त था द वी ॥ कन्या क र्म क वी व वा ॥ क्लिता हि
 ॥ वना प वा स क मो लि ॥ कलान्य ग मरु न्य पि ॥ अत्रैव पूष्क वा व ल्प ॥ यत्किं न निव द्य मी ॥ लरु न

४८

४९

नि३

वाद ल रि च्छे ॥ कृतायां लायन नयन ॥ माभन दाय वरीष्म ॥ अरु वा स ल त क लो ॥ रुत्नी सी पा य त ला
 दी के विरु क र म म्म रु रु त ल ॥ तस्मो त स व य य त न ॥ यथ म र म्म मा व स ॥ गृह को व द्वा वा नी वा वा
 न न निष्ठ यथा विधि ॥ अकाम द्वा र्म र्म य क ॥ सुय न र म ही य त ॥ अरु ॥ य द हि ॥ प्रली ॥ वृक्ष लो वा प
 च यो न सूर य क ॥ पुषो वा गु व य वा ॥ वृक्ष म्म र्म र्म वि द ॥ गु वि द्वा का गु ला य त ॥ वृथा दिष्ट म्म र्म
 ता यि व ॥ मं निष्ठ तित था सी नः ॥ सूक व व त था स्व र्म ॥ उरु ना त्या अ या लि र्म ॥ पा दा व स्य ध न स्य
 म नि नि ॥ रु द्वा क वि ध र ग व नि द्वा पि म या क र्म ॥ रु ति म र्म र्म वि द्वा य ॥ निव द्य गु व व ध न म्म ॥ क
 र ॥ स व र म्म मा व स्य ॥ रु ति ध म्म र्म नि व य ॥ विरु व ल म्म र्म का दि ॥ निय मा व द्वा वा वि ल ॥ तान् स र्म
 म र्म र्म नि धा ॥ वृत्त क र्म र्म ॥ वृक्ष व द्वा ग ता व दान ॥ व दानान् व द्वा वा वि ज ॥ रु की रु द्वा व द्वा र्म र्म र्म
 ॥ समा ध र्म यथा विधि ॥ धर्म ल द्वा र्म र्म र्म ॥ वृत्ती ना ध य य र्म र्म ॥ द्वि ती य मा य र्म र्म र्म ॥ गृह म्म र्म

गुनाः कर्तव्य २

[illegible]

अनाकयाः॥ अन्विलो कवति चैथाः जगत्सुवसूलाकयाः॥ मन्त्रोक्तसुता रायाः वेदिवायवसीन
 कयनेयदी॥ तस्माद तैव चिक्रिकाः नवास्मिन्मयेद्रवः॥ गुरुधर्मवता विद्वाः न्वनिकाङ्कितकर्मः॥
 मयदी॥ यवस्य वृत्ते वाङ्मयः स्ववृत्तमयमयवः॥ यथाकानियमाभ्यः सर्वकार्यमुरुषता॥
 विवद्वयः॥ पूज्यवादेन यवान्पूनातिप्रयितामहाः॥ गुरुसुवलिमास्मायः वरुतयागतव्यथः॥
 धीयतः॥ रुनीयमयिवद्वमिः वानपुष्पाधर्मः॥ गुरुः॥ गुरुसुवयथावत्तः दलीयलिनमात्मनः
 मोकसाः॥ गुरुयतीषा रुदकः सर्वलाकाध्यात्मनः॥ दीक्षापूर्वनिवृत्तानां पुन्यदणनिवासि
 पुष्पाधर्मवत्तः॥ तयवाग्नीयविवदः यजमानादिवोक्तमाः॥ नियतानियतादावः सुदुकाथव
 वाविविद्यसानिवः॥ रुवीषिसययकः नः भूषाव्याविर्यवसः॥ वानपुष्पामुभवत्तः काचिन्मासि
 भवत्तः॥ अवावकावव्यासः रुमनःगलमंशयाः॥ ग्रीष्मयज्ञाग्नितयसः अथर्वमूलराजनः

ग्रीष्मन्त्यादितीयकाः॥ अश्विनीरुतमीशकाः॥ काथामाथीवदुर्थकाः॥ आसीयवापवाः॥ धर्मनाला
 ॥ सवस्त्रलिलितः॥ गुरुमधीवितानेन महानीरुसवस्त्रेण ॥ नामार्थे पावयदने नवधाघातयत्य
 ॥ १॥ नरुजयदकबाले - नावतीवाक्यमिह ॥ आसीवासवसद्विधा गुरुकविदयुजितः॥ य
 ॥ १॥ सुकर्मिणीविनादाना क्रियावनसुपस्विनः॥ तृष्ठाद्विधतथाकथ मरुतार्थे विधीयते ॥ नखवे
 ॥ स्वधालोत्स्यरुताना सर्ववामवनिष्ठा ॥ तथेवमेवमानने पदयंगुरुमधिना ॥ विचसा
 ॥ त्वलोत्स्यवयाभेति तमाङ्गवैद्यसाधनं ॥ १॥ स्वदावनिवतादाना धूनसूयुजितद्वियः॥ अति
 ॥ १॥ मातापितृणां शत्रुभिरुत्सृज्यया ॥ विदित्वादासवर्गल विवादेनसमावर्त ॥ १॥ नगा
 ॥ आचार्यविक्रान्तोक्तः॥ यज्ञोपत्यः॥ वदुःपिता ॥ अतिथिः॥ सर्वलोकस्य ॥ अतिक्रवदाग्रयः॥ य
 मानूषाकर्मः॥ वद्ववालाहुवाप्येव आकाशेचरविष्णुवः॥ पूवाधः॥ अचिलाकः॥ १॥ मीवतासा

६३

४२

वि२ ग्री४
 दिवायमवसीगुरुः॥ अश्वलातासमः॥ पित्रा कायापूतः॥ सुतातनूः॥ कायावदासवर्गनेत्य इतिना
 ॥ १॥ जितकर्मः॥ नवार्थधर्मकम्मोनि धर्मवानर्कविदावर्तः॥ गुरुसुवर्गयस्य तासांनिः॥ अय
 ॥ १॥ मुरुषता ॥ कुरुधर्मवर्कः॥ न्यः॥ कायातीथिमास्तिनः॥ यामिः॥ अतवमस्यः॥ सः॥ दृष्टान्
 ॥ १॥ गयानेनयथ ॥ सर्वधवलाकाना समानीयापूयाद्वर्ति ॥ जितद्वियात्ममथवा गतिवधावि
 ॥ १॥ यलितमात्मनः॥ अयस्येववापय वनमवतदाग्रयः॥ गुरुसुवर्गयस्य तासांनिः॥ अय
 ॥ १॥ पद्मवत्नवर्गयसा सखलोचकमावर्तः॥ रुनीयमायुषागर्ग वान
 ॥ १॥ मरुकाथयमरुवान ॥ तदामिने गयना यद्वास्तुनिवसवर्तः॥ अकष्टवेदीद्वियव नी
 ॥ १॥ काविनासिकस्यस्यो ॥ १॥ कविने कविद्वदलवाविकीः॥ कर्त्तव्यनिधियुक्तार्थ यद्वास्तुनार्थ
 ॥ १॥ वल्गुलशङ्कना ॥ रुमीवियविवर्कने तिष्ठनियमदवयि ॥ खानावनवर्कयनि वृत्तनेव

६३
 वदनिवाचिकी२

यिसि ॥ दनादुखलिनः कवि दम्भकृष्णकथयव ॥ नकु नयक विवर्षि कथयव ॥ कथिता
 तवता ॥ वरुनकनयथान्याय नैवेद्यामविधिः मृग ॥ तादृश नो ल्येवविधिः दीकामली विवर्षि
 कृत् ॥ अस्मिन्नवयुगतात विवेकमवाधेदलिलि ॥ अगमिमकवि वय्या मधुकृदागवविनः
 धिवृध ॥ वलावाक ॥ न्यायात्ता कनप्रम ॥ नगद्वन्म ॥ सुविद्वान्म ॥ लतः स्वर्गमयागतः ॥ नता
 न ॥ अयास्यापनतामाया वाद्वन्मवनमागिता ॥ अनकृतासदाष्ट्या दम्भन ॥ निवर्षिगताः
 धर्मयय ॥ मयः कविलिनिवर्षि सर्वदवाः सदक्रि ॥ आत्मजाती सावयाती आत्मकी
 निवृत्तवदसर्वदा ॥ सदवयाजिनयिद्वान्माननीय निवर्षि ॥ जी ॥ ल्येव गीनयज सम्यगन्म
 न्यस्य वानयकविधिसम ॥ अग्रमाधमः सद्यः पूनारवगि कर्मव्यसि ॥ अरुयसुवर्षि
 धयनी कृत्कल्मषा नवकनामरववकमीरुत ॥ अवाधमादागत मदिविग्रहः सर्वयया

विग्रम ॥ रुवयथप्रागतिवान्मयाजिनानि ॥ सैवयधर्मयवाजितद्विय ॥ अतः यव ॥ अमतीवम
 यमयवायली ॥ सैवायसंकावभतात्यामागुमाया ततः यव ॥ यत्कार्ययवमीतीथः तत्त्वमकम
 मनूकर्म ॥ उद्यानचसमन्यस्य वरुनैद्युयततिथ ॥ नकुनवचवद्वर्म सिध्यथमसहायवा
 लमाग्रथवा अग्न्यसुनविधनस्या न्मनिर्गवसमन्वितः ॥ लघ्वातिनियतादावः सकदन्ननिव
 लकली ॥ यस्मिन्नाचः यविर्गति कृपयाफाक्रियाइव ॥ वरुणादीयनयानि सकवल्याधर्म
 द्रुयाकथश्चन ॥ यद्वाद्वागस्यकृत्त तदवसततेवस ॥ रुक्मीमासीतविद्यया कृत्ताय
 वृषाद्मली विद्व ॥ यनकनविदाकृत्ता यनकनविदात्मनः ॥ यततननगयीन गीदवावाद्म
 नीविद्व ॥ नकुद्वतयद्वयत मानितामानितयय ॥ मवृत्तगवृत्तयद सैदवावाद्मली विद्व ॥ ना
 न्यरुतविरुस्य दानस्यरुतकाकथा ॥ निर्मकः सर्वययया निवमितस्यकिरुय ॥ तस्यदवा

[illegible]

य. प्यवांस्तु कुरु वदत लिङ्ग ॥ ॥ ॐ स्वादिमहापूजा लयाद्भुतस्त्रिखलुकां गतीर्थः नामाध्या
 स्यात्तन. तीर्थजातधवातल ॥ ततस्तनरुमवता. विष्णुनाडीकवलाच ॥ यत्कर्मनिष्ठाद्वल. तत्त
 वाद्भुता ॥ ४ कसमांगता ॥ कनैर्महाविकासस्य यस्तु किंदर्यकावदकिण्ण ॥ कावदिका यमा लक्ष
 लिङ्गाय. दवायस्तु चकावद ॥ सावित्र्यावायथावद्भा. दवला निरुव ॥ ४ सह ॥ तथा देवाकय
 निरुता तान्मस्यन्ता. दवा. अथयस्तु ॥ यवान्ययगवाल्मी. सव्वतयस्तु कावला ॥ ७ ॥ सव्व
 कीकाममाधिकृत्य किं. रुलवेकावरावना ॥ कगवानयनवेयस्तु. सव्वतयस्तु मि ॥ सव्वतय
 यत्तस्त्याद्या ननी. सफ. दकाद्यास्तु यज्ञायनीन ॥ स्वयं गुवाद्यामनव ॥ सव्वतयस्तु. मै. उत्तयन. ॥ ध
 नी ॥ ११ कथंमगापवित्वस्तु. राय्यामिन्द्रामनिदिता ॥ किं नाम्ना किं समावाता. कस्यसातनूयावि
 स्यवगमीयिवान् ॥ वस्तुता नूपतयसी. सावित्र्या यधिकामन ॥ यानलीतवतीदव. सव्वलाक

॥ १॥ गनल्यः सर्वरुतानां गतिमाप्नात्यनरुमाम् ॥ सर्वरुताननरुफस्य विरुयस्यमनीषितः ॥
 ॥ अथयः धवर्मः ॥ तथववाधुर्वाविदः ॥ सर्वानिदानानाधितिरुनीरु तीर्काननयः ॥ यथर्म
 ॥ गानिरुताननमनः ॥ कथातथात्यादनकोतवदः ॥ कथाविक्रमालिदिप्रदधति दानश्चरुतारुय
 ॥ मेधमवयंदयाः ॥ अदहमाशुददिनिःरुतायः ॥ तस्यामिरुताननरुतमात्मनसिः ॥ सर्वविलाकष
 ॥ प्रमदीयमाना दवाः ॥ ममसाजमर्गरुतः ॥ वदानकवधिविविधयकर्मः ॥ यथाधवकयवमार्थः
 ॥ कदिविवाधमयः ॥ दिवस्ययः ॥ गुरुगमगुलानः ॥ यदकिर्णयकिर्णमनविक्रयाः ॥ वदवदात्मनिदी
 ॥ यदियानिविधः ॥ गकालवकीनिदिनीगुरुयाः ॥ जानः ॥ यसादीजगनः ॥ नीरुः ॥ सर्वान्मलाकानाधिग
 ॥ ह्यानरुयानयति ॥ रुतानियस्यादेरुयवजनिः ॥ अगहनीथानवगहनसांनः ॥ सर्वविषयः ॥ य
 ॥ लोषमोहः ॥ समलाधकाः ॥ नः ॥ सतीतवाधगनसंमिविग्रहः ॥ ययतनिन्दासुतिवधियादि

सूपा
३१

॥ १॥ नामाधायः ॥ १२ ॥ लीषाधवाः ॥ यदतत्कथिनवदन तीर्थमाहात्म्यमरुमः ॥ कयालस्या
 ॥ लीलः ॥ तत्सर्वयविकीरुयः ॥ कथयल्लालियवनः ॥ यगुनातरेकावितुः ॥ कसदस्यामृत्विजः ॥
 ॥ तस्यमोहः ॥ कर्तगुरुविविधिनः ॥ कथाश्चः ॥ सर्वदवानां दवेः ॥ सर्वयधनः ॥ किश्चैकामम
 ॥ तथधवाकयः ॥ स्वर्गः ॥ तस्यदवस्यदधनः ॥ अन्यधवावदवानां दलः ॥ स्वर्गमहात्मनाः ॥ अ
 ॥ लः ॥ ॥ सुष्टारुगवनातनः ॥ ॥ स्वर्गकोषावेदिकीपुतिः ॥ तदतत्कोरुकीमर्धः ॥ सुष्टारुतवराधिनीः ॥
 ॥ सिः ॥ ॥ मल्लयुपावयानावीः ॥ सावित्रीसावित्रीरायते ॥ राय्यासावस्वराः ॥ पाकाः ॥ अशीनांजमनीवसाः ॥
 ॥ मज्जयतः ॥ धर्मपत्नीः ॥ उतात्यक्ता यशिलीमात्मनः ॥ यिनीः ॥ पतिवर्गामहारागः ॥ सर्वगावदहासि
 ॥ यसातनयाविलाः ॥ कसादष्टादिदेवनः ॥ कदष्टाजनमादिनीः ॥ यानुदष्टासदवः ॥ काम
 ॥ वैः ॥ सर्वलाकाधनीविदुः ॥ यथागुह्यवानदवाः ॥ नावीनांलाकमन्दरीः ॥ यथायवडासीयरुः ॥ त

सु. कान्दुवृद्धिमवर्तत ॥ सन्निधौ कानिवाक्यानि सावित्रीवक्त्रमगथा ॥ उक्ता किं रं वनीरुयः सर्व
 न्नवाक्यमयाथवा ॥ विस्मयवर्त्तवसर्वालि बुद्धिमयवमष्टिनः ॥ अहमिम्यज्जवत्त रुवियरुविधि
 मः कस्यकाविनः ॥ कथञ्च गगवानविष्णुः साहोयिकनकीदृशी ॥ अमवेष्टाकनयव तद्वानवकु
 र्यश्चदक्षिणः ॥ अग्निमारुवनीयश्च वदीश्चैवकनगुर्वै ॥ पाकलीर्यश्चैवैव आवरुथैवयेवव ॥
 रुनयि ॥ रुगमर्थयरुविधिना यद्यरुयरुकर्मलि ॥ यूपायश्चक्रश्चैवसाम् यविनीयवि
 मध्वनकर्मलि ॥ दक्षिणैस्त्रिमेष्वाकाष्ठानि कलाश्चैकान्यमवव ॥ मद्रुहोस्त्रिधयामासा दिन
 तीरुयमस्त्रि ॥ सुथावर्त्तुसुथालाका सुविद्यायावकवयै ॥ वेलावीरीलिकर्मलि ॥ सुयगुणः
 यकर्मलि ॥ वयायावदविद्वद्वा यः यवः पशुवात्मवान् ॥ सद्वरुगयरुताना मग्निरुताग्नि
 रुज्ज्विनामयि ॥ सुतान्यवर्मसर्वे रुज्ज्वलोकविनामरुः ॥ यरुगविन्समाधिरुः कथंयरु

३२

नयस्तत्ताः

व्ययश्चतः ॥ कर्मलत्तयैरुगस्य यः तमुच्छ्रुतमै ॥ ॥ यूलस्तु उवाच ॥ यशुगवामरुान
 सरुग्रास्य सरुग्रचवर्त्तवयै ॥ सरुग्रासुवर्त्तवै सरुग्रकवमययै ॥ सरुग्राजिह्वासारुमै स
 रितावमवय ॥ यागानिचयविगालि वदीदीकाश्चैवै ॥ शुक्लामसूर्यमययै ॥ पाकली
 मगलाद्वयलानिव ॥ यान्द्वैलंयरुमिश्च रुतावैवधनेय ॥ रुतान्यपिपमोलेन यमात्त
 तथागगद्वैवय ॥ अर्धुनरुश्च रुताविषमदाययै ॥ अयच्चैदविदाविद्या यरुवैवधन
 व्यायरुमथकृता ॥ हितार्थैस्त्रयमत्यनि लोकाणि पुरुवायव ॥ वस्त्रावकपिलत्वेव यवम
 रूगावा मनर्महत्मारुगवानयजायति ॥ यवानेदवाथतथाविरुवै यदीफवेधनवदुत्यगजा
 तामथ ॥ यवयोक्त्रवकानामे यादृशवामरुत्तमन ॥ यवानकस्यतज्जय वदयतिममाहिग ॥
 यमाहिग ॥ विस्तीर्णपूवकवत्ता तीर्थेणदामरुवैतथा ॥ वदयादायपदेषुः कादुदीरुस्थि

मीमुखः॥ अग्निजिह्वावदजिह्वा. वद्वर्णीर्धामलातयाः॥ अरुणवर्णः कलमदवा. वदंगः॥ गृतिरुष
 मीमिक्षितः॥ वायव्यिरुमखावीवः॥ पञ्चकालमरुतिः॥ उक्ताते नाममालिनी. कलवीजमहीवध
 वगवान्॥ वायुर्गणकायाइदुक्तिमान नानादीकारिवर्चितः॥ दक्षिणः॥ हृदयायागी. मरुसममथान
 वाकिर्ते॥ पूर्वलाकदिनार्थय. देव्यायाङ्गादावगाम्॥ ततः स्वस्वामानीयः॥ पृथिवीवः॥ तत
 दृतायुश्चवपृथी. सागरान्कर्ततापुनः॥ वरुणममदमास्याः॥ काकवीकासुखस्तिः॥ आदित्य
 दिग्गविदिशिः॥ स्मार्गवस्तिथः॥ चराचरगुणग्रीमान्. वद्वारुणविदाम्बरः॥ उवाचवचनेकाका.
 रगवान्. तदावद्वारुणमकवान्॥ उवाचवचनवद्वारुण. विष्टुदर्वयवास्तिर्ते॥ लीहिनः॥ यवमादिव. स्वी
 नरुपककयावर्ते॥ यथायस्मन्मध्वसा. दानवैवविधीयते॥ तथास्वयाविधातवी. येनतस्यनमाकुत
 कर्त्तव्य. यादुधनास्तथास्वर्वाः॥ यातयिद्यामितान्स्वस्तिः॥ कमुपिनामरु॥ अवमस्त्वास्तिनस्तः॥

सहिताः ४ सविहिः ४

सर्वी १

तिवि. सूर्यवक्रः॥ यदकिर्णः॥ नविग्रहग्रहाचक्रः॥ यम इत्यपिसिधवः॥ निवजस्कावत्स्वर्गः॥ सिक
 चनूनात्ममे॥ मरुर्धयावीतज्जका. वदानुवचनयायेन॥ यस्तस्मिन्निविद्यात्. निवमासः॥ यावका
 ततादवाः॥ समायाता. दानवावाकसेः॥ मरुः॥ रूतयतचित्तवाच्य. सर्वतयागतध्वी॥ गन्धवाप्यवस
 याच्य. दानवासूववाकसाः॥ अयय्यनपृष्ठतः॥ कत्वा. सूरीताथेयवस्यवै॥ उर्द्धयविविर्तसर्व. वद्वारु
 वासूववाकसाः॥ अयय्यनपृष्ठतः॥ कत्वा. सूरीताथेयवस्यवै॥ अययावद्वारुयथैव. द्विजाः॥ यवययस्य
 ति॥ यवायवः॥ यविकीर्णः॥ सर्व. तगायागादिदृक्वः॥ वाङ्मन्त्राकुकासाय. सर्ववर्तुनूपर्वणः॥ स्वय
 यावनकत्तामा. मतिदातावदस्यति॥ धनदानधनाधका. वस्तानिविविधनिव॥ सर्वस्वतीवदाधका
 जुगानि. कलुननिविविधनिव॥ यज्ञवत्तानिमर्यानि. दवखातानिसर्वणः॥ जलाणयानिसर्वलि. स
 म्पत्तामालिवेवहि॥ देवरायालिसृगालि. वद्वारुनिर्मितहियः॥ अमर्त्यमूर्तिद्वयः॥ तथास्तिवै॥
 द्वालादकिर्णयाथ. स्तिगाविष्णुः॥ मनातनः॥ वामयाथेस्तिताकडः॥ पिनाकीवजगत्पुत्रः॥ अस्तिजान

दांग ४८ गिरुषल ॥ आशनासकुं सामधावस्त्रनामदान ॥ सखधर्ममय ४८ ग्रीमान् कर्मविलक
 तवीजमहोषधी ॥ वाद्यनिमसागुत्तामराति सखदुःखामलेन विन ॥ दैकैतैवि विन ॥ द्रव्यकवानि
 मदासुममथामदान ॥ उयाकर्मपुत्रवित ४८ यवर्गवर्ज्यरुषल ॥ कायायलीमदाकाथा मलिर्गमि
 धिवीचव ॥ तताजगमनिवाली युगलपुत्रधारुम ॥ भवेमादिववाह ८८ रुत्तावद्वहितायिना ॥ उ
 त ॥ आदि लेवसुलि ४ साधो मरुदिदेवते ४ सम ॥ वृक्षविषमहायध्व यकवाकसकिन्न ४ ॥
 विचनेकाका मिदीतीर्थत्वयाविश ॥ पालनायसदा ८८ प्य वकाकायासखलिता ४८ पूर्वकविष्णु
 तवमादिव स्त्रीदिन ४ यवमागति ॥ लीहिमयवमधाम ४८ उादीनिसुवालुम ॥ ४८ लुत्तामलपराक
 तस्यनमाकुत ॥ ॥ श्रीविष्णुवाच ॥ शयत्यजस्वदवर्ण कर्येनव्यामिवासुवान् ॥ अन्ययिविद्यु
 तस्त्रिगुरुः साहायन कतक ४८ ॥ यवद्वयदिन वागा ४८ पुसनास्वदि ८८ दज ॥ सुयरावीनिवधा

३३

३१

वस्त्रगर्ज १ सिकगभादयवय ॥ यथार्थमूद्र ४८ सविता नापिबुद्धुवर्तुवा ४८ आसं सुगानिदि यालि कव ४८
 ॥ स ४८ यावका ४८ यवधर्मसर्वता लाकोमदिगमानसा ४८ विष्णु ४८ सत्यपती कस्य ४८ इतिनिवा निव ४८
 ॥ गन्धवापवस ४८ यव मनयावेदयावग ४८ यथिमादिगमाकाय स्त्रितासुमहाकनी ॥ सर्वयनिकषा
 येतसव ४८ वृक्षग ४८ तयसुध ॥ यथिमादिगमाकाय स्त्रितासुमहाकनी ॥ सर्वयनिकषायाध्व दान
 देजा ४८ दवयसुध ॥ राहयेनामख्यतमा सुगताममकुत ॥ कथय ४८ सुयरायत कुतोवाधुगविष्य
 पूर्व ४८ ॥ स्वय ४८ ववर्ण वलान दकथान्नस्ययदद ४८ वायुर्वक विकारान्ध वसवावी दिवाक ४८ अन्न
 स्वतीवदाधका गंगदवीसनमर्मेदा ॥ याग्रन्या ४८ सविता ४८ पूंषु ४८ कृपायव ४८ जला ४८ या ॥ पत्तिनानित
 ॥ निसवलि सम ४८ सखयार्थिव ॥ लव ४८ सुवासपि दिधि ४८ जले ४८ सम ॥ सविगलातिरुगानि ध
 तथास्त्रि ॥ नर्वकततधं सिंसु यल्लयेतामरुगदा ॥ दवानासनि ४८ धीग ४८ अयिगिध्वसमागम ॥ व
 तु ४८ ॥ स्त्रिजाना ४८ ववर्ण कर्तगमहात्मना ॥ रुगुर्गतावतसुध पल्लस्याध्वय सखम ४८ तता ४८ ता

अंगमिव २

समिर्दक्या लक्ष्मदेवैर्गतेमुखं ॥ यथाध्वजोविशो कायवक्त्रमवेद्वदि ॥ गणयद्वदवाया मंध
 लकेमूर्खमर्चते ॥ दास्यपिगुणवक्राति रुविमोन्दयमास्ति ॥ ननुजार्ह्यलोयका वाक्कुसुमासिम
 विमो ॥ कलुर्लघुनयावत् नावका लोमिकः प्रमश ॥ नतमूर्ककटाकानां यदिधकावर्णद्विदि ॥ तव
 कलगतानां दुष्टमेषावलावर्त ॥ धृताकोलन्यमैमात्मीयं स्वस्त्यलोसुदर्शितं ॥ कवाथषाम
 कन रुवतः पूलकेर्वपुः ॥ तवीकालवधमारां यद्यपरायतं कला ॥ दवानोमथयकाणां गन्धर्वविग
 तगुणधनन ॥ समाधायविभाषास्याः कताव्यस्यसंतति ॥ ॥ ॐ उवाच ॥ कासिकस्यकृत
 संस्क्रानि रुषणानिविरुषिच ॥ नेतासितवरुषायै स्वधतर्षाहिरुषणं ॥ नदवीनवगन्धर्वी नासुवी
 नोदोदिवाकरी ॥ स्यान्नि ताकुसाकन्या सैकीषावाचवपती ॥ गणयंकन्याजुहवीव विजकुमिह गणव
 अन्नानयनं निसम्पद्यतीताययथस्मिती ॥ नवमकसुदानका गृहीतातां कवदृष्ट ॥ आनीयतांति
 स्या ॥ जीवामि ॥

न३
 तर्गतर्नयत्युषनवावलात् ॥ अन्नानयनामिषत्वश्च यलीतायनवावला ॥ यदितस्मिमयाकार्यपित
 वीरुकवन्मल ॥ नादयमस्ति किंचिद्विदि पितामरुकवन्मल ॥ यसादयन्तांतिवसा मीवकुष्ट ॥ यदास्य
 दय ॥ रुविषामिववकुर्षु यदितातसुदास्यति ॥ ॐ कमागव्यमानेमु तयागकायकुताम ॥ वद
 गणयंकन्या उमादृष्टा गेववर्णमहाधर्ति ॥ कमलकीसुवद्वसी पूजवीकनिरुक्त ॥ रुवला
 मान्यमान्मानं मनमथस्य वलवद ॥ नास्मिमीमकिनीकावि मयाधन्यतवायत ॥ अन्ननर्दसमान
 वानन याधियाधित्प्रमादत ॥ साधिधन्यानसन्दृष्ट किंप्रनयविदित्यज ॥ उगद्वयमलवश्च
 माधम मनमथस्यायगत्विषी ॥ उरुविस्तृतलोकाम माशापिज्ञानकावली ॥ यदिमसिषज्जादतु
 पत्यवश्च सुगताययमीदृणी ॥ कवयाः सानलगाय सदाथजसमयते ॥ सखमस्ययपधन्य
 यनर्त्त लवीर्पालिनावर्त्त ॥ अथवासनदोषास्ति यदकावावि लोम्यति ॥ सुखितास्मिवरुनत्तम
 मृपानय ॥ ४

[illegible]

ब्रह्मलोकिकी ॥ दृष्टान्ताभिख्यतावद्वा यस्तु लोकावस्थिता ॥ हापुत्रीतिगदामाता पिताहापुत्रिकचन
नी ॥ कनूतमङ्गजटापूरी वकुलशवकुलिता ॥ नवीविभानिवाकानि धृत्वादवःपूर्वदेव ॥ युतिवि
लनिदितावाला पलायमकनास्त्रि ॥ पूष्पस्त्रयादुगम्भच सर्वार्कलनीदिनी ॥ यद्यथान
काबाद्वलीत्य सदस्यावदयावग ॥ नलरैतयाधमानै तांगतिइहिनगता ॥ कर्मवर्नसदाय
रावितादवा दिवांलाकान्महादयान ॥ यष्माकचकुलाद्वाह दवकायार्थमिद्वय ॥ ब्रवताव
यन्निगदावाह वनिधनमूमधन ॥ यष्माकिकन्यकासदा वसिष्ठमयासह ॥ तगदाधानरु
तादायः कर्मलगतनकर्हि वि ॥ इत्यावावगदविष्क पलियथाथसादनी ॥ नवमभववायथा य
दव रुवामः स्वर्गवासिनः ॥ पुरुदाकन्यकावया तावलीनः कलसदा ॥ नवीरुबहुदवः वनदा
मरुनराषिनी ॥ कृपान्तितादलनेरु वन्धुनीवववर्जनी ॥ कनाह दुसमाख्याता यनमवहमाग

三

हायुषिकचन ॥ स्वसतिवाभवाः सर्वं सरवामरुतिहामरिव ॥ मङ्गलनिवर्त्तकत्वा कतमकाहुकमि
देव ॥ युतिषिष्मन्तानर्वं सद्वा नैवैयमाधयन ॥ इदं यस्मादयत्यर्थं रुवताविनिआडित ॥ वक्त्र
नी ॥ यद्येषानरुवन्पूया कथमागकततदा ॥ नर्वेह्लात्वामहाराग ॥ पायाधर्वविविक्किर्न ॥ आगय
कर्मवर्नसदायार्थं मुवर्नधर्मवत्सर्त्त ॥ मयाह्लात्वातयः कन्या दलायेषाविविक्किर्न ॥ अनया
य ॥ अरुवतार्वकविष्मर्त्त साकीओहुगविष्मर्त्त ॥ अदानन्दयः रुवतार्वधवातर्त्त ॥ कवि
गणदाषानरुविता नर्वेषानयवत्सर्व ॥ कविष्मर्त्तितदाणया रुयश्चरुमनूषका ॥ नवासांरुवि
षववायथा यावन्नारुवितादिभ्य ॥ अरुवतामः कलस्माकं कल्वोधर्मसाणन ॥ रुवतादर्गनद
हुयवर्त्त ववदानीविरागव ॥ अथनीतासुथणयाः स्वयंदवनेविष्मर्त्त ॥ वक्त्रलप्यवमुक्त्तु वा
यनमवहमागता ॥ दृष्ट्वाहुतानगदायाह गायत्रीणपकन्यका ॥ वामरुस्मर्त्तनार्त्तसर्व पतिता

तयवस्मर्त्तु ॥ अगवाहं कृतामात वाङ्मथय्यागतं ॥ रुक्मिलुवामयादवः सर्वस्यास्य जगत्पतिः ॥
 सर्वेषां कर्तृत्वायै कृतास्मि महदवतः ॥ गतं धृतं यमवेषः गायत्री सदमस्य गतः ॥ याचिता वि
 ददुगायत्री सादत्वाचानभादतः ॥ साहय्यरुक्तिर्माध्वी दवाननुसमीपतः ॥ दिव्यवर्षगर्तसाय
 म्बुलुवर्त्तकः ॥ अन्विगिष्यमदस्यैव आवतिष्ठ इत्युक्तिः ॥ कथं त्वमिदमपाक निदितावदव
 स्मिन् कृत्वा महदवतः ॥ नवमस्त्वनिषण्णुमी कपालीनास्य वाग्रतः ॥ तर्वा निवीक्ष्य तन्म क
 स्नानार्थं द्विजसकलम् ॥ तथेति सर्वस्मिन् कः सयतः पवमः पवतः ॥ नवस्मिन् कोरुकन पादस
 यतः कपालसदसि स्मिन् ॥ कपालीनाति लोचोदि पववद्वपुजायति ॥ सर्वनाम कपालानां
 स्मार्त्तवैवदिकं विदुः ॥ उद्धवः सहिताः सर्व तावदुद्धवः स्वयं ॥ गतः सदगर्तपासा द्विज
 व्यति कपालेन विनारवः ॥ कर्तुमेव चर्तु विद्या रोगस्तिष्ठः कृतमम ॥ नवकर्तुमदीयः

रुगवर्त्तयितामहं ॥ वरवयरावद्वन ददिविदुः स्मिन् पियः ॥ सर्वस्वतवदास्यामि अयथेनाति
 मयदधार्त्तं यामापाययतन्निह ॥ नववदन्ववदं कृतस्मिन् यितामहं ॥ तथेति याकावदस्म
 न स्वयं देव नर्तुना ॥ वदस्व विवदवः पविनिर्वागतादिय ॥ तस्मिन् काले गदादव नगवस्याव
 यामहेऽवतः ॥ पविष्ठावद्वलः सन्नः पवलादवर्द्धि आरुमः ॥ पवसन्निवकथन कविनिर्त्तस्म
 यवि लोवलदयिताः ॥ यमस्य वरा वसो कर्वा वयं दिवः ॥ ततान्येव वदस्मन् ऊढालिगृध्रध्वि
 मल्लकथमागताः ॥ कने सादहितावया युवलायायकाविता ॥ यत्नामलावदद्वार्त्तं सदामल
 लाकः कृत्स्नकिरायथा ॥ मयार्त्तुनिगः पूजा जातम्भुनवापाहं ॥ महादवकतामृष्टिः
 नानीथा वदस्व वदत रुवान ॥ वद्वलानकतावया दलितानेव विष्णुना ॥ निविष्णुना विदवन्
 ननु वाङ्मल्लस्मर्त्तकवः ॥ स्मिन् कृत्वा वरीत्सर्वान् पूरुमः ॥ किमेनियताविद्या उन्मरुन

कृत्यति॥ नाहं गम्या रुवमाहुः नृपि नानववाधवा॥ सखी गल्लुभयाहुः रुगिन्याः सरुवागके॥
 ॥ याचिता विवर्तवन्ताः ववानादहिवेति गान् ॥ यथपि नृवर्तवन्ताः तदा वदन्त्ययकृत् ॥ मया य
 पवर्षणं सायं सयः क्लृप्तवृद्धसदा ॥ यत्कृताः रिक्ताः समयागतः ॥ वरुत्कपालं सगच्छ पंच
 निदिता वदवादिनि ॥ नर्वसीषांसाय्यमानाः विद्यमानाः स ते द्विजः ॥ उवाच गान् द्विजान् स वान
 प्रकर्म वक्ता कीटिल्यमीधवः ॥ मत्का कया लंकवतान् द्विजान् वलाकयन् ॥ उवाच पृच्छेन्नयामि
 कन पादुसद्वान् दिवो कमान् ॥ स्नानार्थं पृच्छयतां कपदीति द्विजागये ॥ कथं दामातृ कि
 कया तानां प्राप्येतां कसीनतः ॥ तद्वा कथं दिनेदवः नवर्णं समयागताः ॥ पृच्छवावाद्यमासाद्य
 यासाः द्विजानां रुकिगणिवः ॥ उवाच चानुदादवाः रुकिनः प्रान् द्विजा रुमान् ॥ पृच्छां समयाग
 तं मदीयैः ॥ तस्मै नृवः ॥ तथैव न द्विजाः ॥ रुक्मिणस्तवत्सर्पः ॥ कपालेया लिङ्गवान्

३१

३२

मे अयं यनास्मि यरा ॥ ॥ वदन्वावायः नतवर्तव्यं हीयामि दीकिताहं सयस्किनः ॥ सर्वका
 तिथाकावृत्त्यः वर्तनयति गृह्णन् ॥ ततो मन्त्रकृत् जातः पुनर्ववपुः स्वयं ॥ वदन्वावृत्तं कृत्
 वः नगवस्यावलाकनः ॥ सगवनं द्विजानां कौतुकं न सदागतः ॥ तवेनात्यन्तवधत् ॥ दुध्वो
 कविनिर्लस्ययः केव ॥ अयं यपि सुनिः सिग्धमन्माहृतस्य द्विजास्तथा ॥ लाष्टे स्थलं गृहे स्थानं
 गलिगृष्टं धविनी ॥ पृच्छेति वनचर्यास्तान् कनयातवदतिता ॥ अरुक्तायाः सियः सनि तासां
 रार्थः सदा मध्ययधवति ॥ मित्रमवाधेत्सर्पः रुगावापि ऊनादनः ॥ दृष्टमानस्तर्हि वीजाः
 विकृतासृष्टिः सृष्टाराया हिमालयः ॥ उमादत्ता रुद्रस्यः सागनमयारुवतः ॥ मृदायूयै ऊ
 लनाधिदेवनः वदन्वावाकृतं नृ ॥ कथं विलम्बसद्वै मध्यमास्माकीत्तमद्यवे ॥ नर्वते ह्यमा
 वयाः उन्मरुनष्टवर्तनः ॥ सूर्यका रलिकाः सर्वं मेरुगवयवस्किताः ॥ वदमानमिदं कर्तुं रुम्

रूपधरं देव ॥ मयि जातं तु दवस्य भादिता सुदि जातु मा ॥ कपदिर्नवेन रुतः ॥ यालिया दोरु मू
 वल्लरु वत ॥ तता दवनतु लका ॥ सूर्यवदविवर्जिता ॥ ओद्वमूला मलकूटा ॥ यवदा वायस विन
 घाति ॥ लभाममा सुता ये सु ॥ सर्वोदिय विवर्जिता ॥ ये ॥ रुपायि कता विषे ॥ वृन्मरु वयूषा रुव
 नरु विषय ॥ नर्वल्ल ययवैव ॥ दत्ता न द्वा नमी वव ॥ गता ॥ द्विजा गता दव ॥ मन्वा ते लं क व वि
 मागेता ॥ स्नात्वा शुभम वा विषा ॥ ऊयत ॥ गत रुदि यी ॥ ऊया वसान ता नूद ॥ लवी वी ति नि ना व
 कव वा म्यही ॥ लर्न दाने द्वि जा यतु ॥ रुकि मन्ना मयि स्मिता ॥ नत वा विद्यते वदा ॥ नधर्न ना गि स
 दिवा कर्त ॥ नागुरु विद्यते गयी ॥ साम्य स्मिता मति ॥ नतो वरु का ववर्न ॥ रुषी रुता वसा निव ॥ ल
 रु ॥ विवि वि सदिता वाये ॥ लाय न्ना प्ररु स्मिता ॥ रुली रुता ववरी द्वा ॥ मन्वा पि वि यु वा म्बरी ॥
 पिता मरु ॥ न्य वि वा न्य धर्न दान्य ॥ वि यता मि ति न कि न ॥ कि म स्या की धर्न नरु ॥ का यो रुद्व पि त

वना रु वरु न ॥ नर्विषय तां त ॥ विष्णु ली का य मा वि तत ॥ कयूय मरु ववा ल्य र्य ॥ प्रसा सु था य व ॥
 जा ॥ उदा सी ना स्मिता यतु ॥ का धम व स म चि ता ॥ सायु धा व द्वा नि रु ल ॥ या द्वा का मा य वा स्मिता ॥
 ति ॥ ना धरु लला क न वद न ॥ य मा ना रु व लि रु ॥ नर्वि क यी ना नि वा ॥ सर्व स्व वि य न ध्य ति ॥ रु ल ॥ नि
 ना रुता न ग ल ॥ रु मा वे मा रु का व न ॥ क व ली रु वा नि व था ॥ ला ला य रु त व त स ॥ नर्व वि धा रु द
 वि व रु ती ॥ नूरी गं व रु वि य ति ॥ न व मू ल्का रु दा व द्वा ॥ स मा फि ना म व रु त ॥ व द्वा ल ॥ स दि ता सु
 रु ॥ पू ष्क री व द्वा मी स्मि ति ॥ त रु रु ता य दि जा ॥ स न्ना ॥ रु रु वा सि न ॥ न त वा इ ल री कि वि रु द्वा ल
 त था व द वि का प्र थ ॥ गी ता द्वा व य था रु त ॥ गी ता सा ग व र्म ग म ॥ रु द का द्वा वि रु या रु ॥ मि रु स्या वि
 य ल्मा सा व्रा रु स रु म ॥ पू ष्क री व द्वा मी स्मि ति ॥ व द्वा व य म ना य दि ॥ गी र्थ ना य व र्म गी र्थ ॥ रु रु ता स
 वि द्या स रु वा द्वा ली ॥ व द य था नू रु त स्य ॥ य वि रु र्ग रु ता म रु त ॥ सा वि री ग म न स र्वा ॥ अ या व

लियादीवमृष्टिः ॥ स्वकेऽपिचकिनेमुः उन्मलवृत्तभाविनी ॥ पीथुमानसुद्विजे ॥ कापि
 भायसविने ॥ वंथायुः वनायुः चित्तमात्रविवर्तिता ॥ नपूनायुः केविलुः विद्यावापिरुवि
 कवयूषाव ॥ तर्माधनसूयतायः दासीदासमजाविकी ॥ कलास्यनाथगतसर्वः सुखिनाथ
 तीर्णकविविष्ट ॥ अन्वयितापियन्ननः नवायथनितयदा ॥ तदानियमसम्पन्नः पृथ्वावस्थ
 तितीतिनिवावृत्ति ॥ अनन्तनयमयावाकीः स्वयंभूतिकरः स्वयं ॥ आगतानुग्रहनामः कथापि
 नधननामिसीति ॥ अग्निहोत्रवनाथचः रुक्मिन्नाजनादेन ॥ पूजयितव्यवर्णः गजावर्ण
 वसागिव ॥ लघावर्षसादेवः वदवर्दमः स्वयं ॥ आरुग्मः सहितादवाः यशदवः पिताम
 विद्युताम्वरः ॥ वक्रलस्यकुवाचनः दृष्टाः सवद्विजोरुमा ॥ कावनावाचताविद्याः यविकुष्ट
 तयः कुष्टपितामह ॥ अग्निहोत्रावदीप्यः गाम्भानिविविधनिव ॥ सतानिकाव्यथलाका ॥ व

५८

५९

आसुधायवः ॥ नतिनतिनथाविषाः द्विज्ञास्तनसंस्तिता ॥ तस्मादन्नलिकाधकाः शुभ्राववकुवेदि
 व्यवास्तिता ॥ कोलिकीतिगलनामः रुतीयाववकुवेदिता ॥ विधवद्विदिस्तीर्णः सवयूषावविषा
 ति ॥ रुत्ताः निरुमिदकीः तथवेदावसीवयः ॥ पतिग्रहवास्वतः कपिताव्यपवस्यरः ॥ अतिप
 र्वविधादुदनायाः रुवेतावानसंज्ञयः ॥ अन्वाकीः रुत्ताः विष्णुपानायताध्वरः ॥ मयादह
 तासहितासुः यदादुयद्विष्टः ॥ अतिथिरुत्तामानाथः वदतासुवतासुतः ॥ नतुयवर्म
 रुक्मिन्विद्वद्भलाकः रुविषाति ॥ काकामरुक्मिन्कः रुमिषाविसंज्ञमः ॥ वानालस्यविषाः रुव
 रुक्मिन्स्यविषावन्न ॥ रुक्मिन्वर्षतीर्थः सिद्धिदादनामिका ॥ यापनमानवलोका
 रुक्मिन्गलामपिवाकमः ॥ सदाकुष्टदिनीविष्टः रुक्मिन्कः पितामहः ॥ अन्वयवर्षवद्वामिसा
 सवः आयावद्वयाविष्टः ॥ रुक्मिन्मयासिमृत्यनाः विष्णुपत्नीयलसिनी ॥ अमर्जितासदाल

॥ लया रुतिः कांतिः प्रद्वामनस्विनी ॥ दुष्टिपुष्टिपदायाउ दद्यः नतासमागता ॥ सुनीयादक
 ताचविऊयाचव मधुवन्धामगावती ॥ सुषियाः नकाकाव साविश्रमन्दिबलुल ॥ मेयोसह
 स्वाहावायिस्वधयागो धुम्वर्णुववानना ॥ दः वीकुवाकसीव मेवीवायिमहाधना ॥ मना
 ॥ मेकवीर्णमहायन्या अर्षीलक्ष्मणथेवच ॥ सर्वरनिनादीहिद्या विद्याधवीगल्लसुथा ॥
 ॥ मिक्ति ॥ आदिहोयासुथासर्वा दककन्याः समागताः ॥ तारिः यविदतासाधी वद्वानीकम
 यातावद्वल्लानिकी ॥ आरुक्कलननिध्यावा वाऊमासासुथायवाः ॥ दाहिमानिविविशालि मा
 कर्क खर्कूनीवायवतिथा ॥ नन्यान्यापवाङ्गना निकनालिवायवा ॥ डाकयायूविनीयाः मण्ड
 ऊनीनालितथायवा ॥ विल्वानियविषकानि विषदानिववानना ॥ अन्यान्ननविकावालि वद्व
 गृध्रसूयेववाङ्गना ॥ साविश्रामदिताः सर्वाः सैषासादः द्विजातयः ॥ मण्डसदसुथाहीता सु

५२

५४

त दवानामपिदवताः ॥ वेलककुसुथासर्व साविरीकिरुविषयति ॥ वद्ववाद्यानिवाकानि कीकुवेला
 वववलिनी ॥ नकानान्यातथागदी दलासाविष्णुनास्वयी ॥ अनूमादितावकृदल विरादलास्वय
 यस्तः वाङ्मलेवदयावले ॥ पत्नीगल्लस्किताः सय्याः सल्लग्नसमखला ॥ कामकसुयवीधना
 लाकी गऊमासासुथायवा ॥ धातयैगीसदसु सूर्यस्थवयथापरा ॥ कलमानियथावद्विगुम
 नविलम्बक्रियातिह ॥ कासहीनेनकर्कवी कर्कतल्लवर्किनी ॥ मृदुक्षमाकावा दृष्टः सर्वमि
 त्कानातथा ॥ उपस्तववटआगतवृद्धिऊन्मस ॥ क्रियमानदृष्टा दवीवृवाचिता ॥ उवाचद
 यविह्ययकामान कतमानामिकिलिष्य ॥ नडुल्यायावदवसा मययैल्लयकन्यका ॥ यद्वद
 ॥ लवतायपलायने कर्ककर्मविगर्हिनी ॥ पितामहासिदवाना मर्षील्लयपितामह ॥ कथंनत
 तकिराताव सिष्ठदवनमाङ्गना ॥ अर्ककथंसर्वीनाङ्ग कर्णयिषामिश्रानने ॥ लल्लतिविधि

ना. यत्नीकथमंतमहं वद ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ अथिहिरुमुजहं रुद्र दीक्षाकावादननर्त ॥ यत्न
 नृहीतायमया मरु. कमस्वेवमया कर्त ॥ नवायवाधं रुथान्य कविषातवसूतन ॥ पादया ४ यतिन
 पुमयता ॥ यदिमसितुतसर्प. गुववसायितायदि ॥ सर्ववद्रसमरुषू. स्नानपूर्विविधेष्व ॥ न
 कविषानिद्विजा ४ सर्व. मलयनाननमयत ॥ नृदद्यानमकाया. हनिरुहेनसंगय ॥ ॥
 गम्यान्तु पापयधरुर्न ॥ यथासंयममस्वर्त्त. स्नातागङ्गाविषामि ॥ तदालीगविर्विद्धा. नीत
 य. मन्त्रिवादवमाकस ॥ नर्कनस्वाथसादवी. विष्णुवाक्यमथाववी ॥ ॥ गुरुवाधयदाजन्म. तव
 नवायमहादधः ॥ नवर्त्तुस्नाम्यमनीगा. लोकायहगवेतन ॥ गतासहयनकष्ट. इहखदयाय
 लमकन ॥ ॥ गुरुलभम्यनिष्ठन. कथं दग्धं ददाम्यहं ॥ जातवदः सकुवकी. वंगसाप्रावयिष्यति
 ललायह ॥ ॥ यतिग्रहा. धनिहृगलि. वृथाट्वा. प्रमासुथ ॥ ॥ कर्तनी. धनिलाकष. लागादथरुवि

यतिग्रह ॥ ॥ वृथाधनार्कनीयव. व्ययत्वेववृथातथा ॥ मृगानंतवृथतली. रविषातिनसंगय ॥ नवीनकी
 निष्क्रीतातदातन ॥ ॥ अष्टपुत्रसमासाय. तदासावस्तितासदा ॥ लक्ष्मीयाहसनीनाश्च. सावित्रीसाव
 धनवधनि ॥ ॥ ततस्का ४ यमदा ४ सवो ४ ययातासीनिकर्तनी ॥ सावित्रीवतदातासा. पुनः ४ ॥ पाय
 कन्तिर्नध्वी ॥ ॥ नेकगवासासश्चाशु. रविषातिकदावन ॥ ॥ रुद्रासावलविहावः. मूर्खवृचयनि
 स्मनि ॥ ॥ नवीविधनव. रुर्ध्व. वसति ४ ॥ यकाविता ॥ ॥ लयदत्ताततस्त्व. ॥ ॥ दालमलयरुथ ॥ ॥ व
 अहमिह ४ कथंवेवा. नायस्कासांतिवालि ॥ ॥ सर्वानदवानरुविषामि. नलप्यहंनवीयति ॥ ॥
 दवरायससचास. तदा ४ ॥ यमयकन ॥ ॥ नवायवदनीपीनि. सर्वस्वेवविषाति ॥ ॥ नयमान
 नावसादृष्टा. विष्णुनायसादिना ॥ ॥ मावादीस्त्वविष्णुलाकि. नम्रागकुरुवद ॥ ॥ यविष्यवगुरु
 काववीद्वी. नाहिकमववसुव ॥ ॥ तदाहंनमिष्यामि. यरु ४ ॥ यतवधनि ॥ ॥ नतावदस्कायावृष्ट

40

॥ १ ॥ नवनीलकीतयविष्टं ब्रह्मवैद्यावकीर्णम् ॥ ब्रह्मलोकवसीद्याल्लान् लयकृत्वा ॥ लभ्येतत्त्वानदातं वा
सावित्रीसावधानना ॥ यवत्यष्टातदाडका नर्वकास्याम्यहमिदं ॥ तन्वाहीगमिष्यामि यत्र
पूज्यः ॥ पायवायना ॥ तस्मान्माधुपवित्यद्य गतास्मादवयाविनः ॥ तासामप्येतथल्लयं पदास्थ
मूर्खेष्वप्यपि विष्टमि ॥ लक्ष्म्ययावती कृष्णि न कश्चिन्नगथा ॥ मूर्खेष्वपि विष्टमि ॥ लक्ष्म्ययावती कृष्णि न कश्चिन्नगथा ॥
लयकृत्वा ॥ ब्रह्मलोकवसीद्याल्लान् लयकृत्वा ॥ लभ्येतत्त्वानदातं वा
सावित्रीसावधानना ॥ यवत्यष्टातदाडका नर्वकास्याम्यहमिदं ॥ तन्वाहीगमिष्यामि यत्र
पूज्यः ॥ पायवायना ॥ तस्मान्माधुपवित्यद्य गतास्मादवयाविनः ॥ तासामप्येतथल्लयं पदास्थ
मूर्खेष्वप्यपि विष्टमि ॥ लक्ष्म्ययावती कृष्णि न कश्चिन्नगथा ॥ मूर्खेष्वपि विष्टमि ॥ लक्ष्म्ययावती कृष्णि न कश्चिन्नगथा ॥

नारायण रुद्राय नमः ॥ ॥ विष्णुवाच ॥ सर्वग सर्वरूपः दृष्ट्या सर्वतद्रूपः ॥ स
 स्मरन्वाच नमो नमो ॥ तानि वदामि तत्त्वतः ॥ सावित्री पूजनाम तीर्थनाथ वने गुरु ॥ वावा
 न ॥ मानसं कुमुदानाम विष्वाकायानथम्बर ॥ गमयत गमयतीनाम कन्दारं कामवाविली ॥ म
 नकायक कीर्तिमती विष्वाविष्णुवतीतथा ॥ कलिकं पुरुषं कन्दारमार्गं दायिनि ॥ नन्द
 का ॥ श्रीलाल साधवीदवी रुद्रारुद्रवतथा ॥ ऊयाववाह लिलु कामला कमलालय ॥ क
 धवी ॥ गाल ग्राम महादवी जिवर्ति गजालयिया ॥ नीलासुतामयायुया सन्निलिलित
 विमलायुषाकम् ॥ विद्यालयाममभाकी पाण्डुलायापुपवती ॥ नारायणी मयादेव विरव
 उमादवी विनायक ॥ अवागवधनाथश्च महाकालमहेश्वरी ॥ अरुणतुष्टीर्धु अमर
 वलिकामनर्धक ॥ सामन्वाववाह ॥ पुराणपूजनावती ॥ दवमाना सबस्वर्गा पावावावत

लिकयगुणकवी ॥ उत्पलावर्कलाला रुद्रासिधर्मगम ॥ मातासिधवल्लक्ष्मी तर्कगुरुवागुम
 श्रीमादवी हिमाद्रौ ॥ दुष्टिर्वसुधवतथा ॥ कपालमाचनगुहा माताकायाववदले ॥ श्रीवा
 नवनायायलदवी वदयार्थवतीतथा ॥ उषधीभारुवकल कलदीधकलदका ॥ ममथलम
 दववदना सावित्रीवदसन्निधौ ॥ सूर्यविम्बपुत्रनाम मारुतवेष्टवीतथा ॥ अरुधतीसती
 दलतर्षाकी नामाष्टगगमरुमी ॥ अक्षरुवतीर्धनी गतमेतद्दाहती ॥ याज्ञिककुलयाद
 यापविनिर्मक कल्पवृक्षपूर्ववस ॥ नामाष्टगगकीयसु अवयवदसन्निधौ ॥ योर्गुमास्या
 नविधौ विद्वान् पञ्चवद्व्याधिगकृति ॥ नवीसुवर्नसावित्री विष्णुवावावसवता ॥ सर्वदाषविनि
 वद्वर्ण नवागुके समन्विता ॥ तर्षावसुधनीधनी दावापरासखोनिव ॥ अविक्ति तथा सोरवी
 निष्ठाप्य सर्वकेशविधानतः ॥ यत्पुष्पकलमाप्राणि तदकाग्रमनागृह ॥ यत्पुष्पकलमाप्राणि तदकाग्रमनागृह

वृत्तवि॥ सफलकषयर्त्तिवि॥ दहिर्ननविनात्तया॥ यथापेयवृत्तानव॥ दयसिद्धत्वमीयारि॥
 लुठ॥ वावाणस्याविगालाकी॥ निमिषर्त्तिगभाविनी॥ पयाणललितादुर्वी॥ कामकागन्धमाद
 याविनी॥ मदात्कटाचेणव॥ अयनीरुसिनायव॥ कान्यकृष्टतथा॥ गेवी॥ रीगमन्त्ययपर्वत॥
 यिनि॥ नन्दादिमवत॥ पृष्ठ॥ अकल्लुष्टकालिका॥ स्नानवृत्तवानीरु॥ विल्वक॥ विल्वयति
 त्तालथ॥ रुद्रकाद्युक्तुदानी॥ कालीकपिङ्गलनिगी॥ महालिङ्गकपिला॥ कर्काटमेकद
 न्निर्लेलिततवों॥ अ॥ उत्पलाकीमरुद्राका॥ दिव्यकाकीमतात्पत्न॥ गयायामिगलानाम
 वेदु॥ विरुक्तुदुद्रुन्दवी॥ विप्लविप्लानाम॥ यमनायामिगवती॥ कववीवमहालक्ष्मी
 र्थु॥ अमृतावन्धकीदव॥ माधुवमधुवीस्वाहा॥ गेवीमारुग्वरीयव॥ वगनसपवकुलु
 पावावावतटस्तिता॥ महालयमहापद्मा॥ यथावृत्तिगल्लव्वी॥ सिद्धिकाकृतसोवव॥ का

३१

गिरुवगाग्रम॥ जलध्वविष्टमरुवी॥ तावकाविन्ध्यवृत्त॥ दवदावृत्तलयाष्टे॥ अर्धकाष्ठीवमीठल॥
 रुले॥ गीखाद्यावधनिर्नाम॥ धृतिपिण्डवकवर्न॥ कालीरुद्ररुगगयो॥ मकायसिद्धिदायिनी॥
 ॥ ममथरुमकूटु॥ कमदासखवादिनी॥ अश्वरुवन्दनीकास्तु॥ विविकुष्टवृत्तलथ॥ गायत्री
 मूवधतीसतीनाकुवामासुवतिलाकुमा॥ विविकुष्टवृत्तलानाम॥ लक्ष्मीमूर्तिगवीविली॥ अगुड
 रुयकुल्योदायि॥ सव्योपध॥ यमराज॥ नवगीर्ध्रयत्तुत्वा॥ स्नात्वापल्लववादिन॥ सव्य
 ॥ योर्मुमास्याममावासी॥ वरुयुगारुवन्नव॥ गतदान॥ अद्विदानव॥ अरुन्यरुनिवायन॥ दवार्च
 सव्यदायविनिर्मक॥ यवस्नानेगमिषानि॥ यदुर्वरुगदुष्टा॥ ववदानाययाद्यता॥ धृतिपिण्ड
 तथासोर्वी॥ गुरुकृष्टवृत्तवर्क॥ रुक्मासमविवेकाल॥ मन्मथरुविषयि॥ वदुल्लवाफिय
 तयादाने॥ तीर्थदेवयत्तुल्ल॥ तत्तुल्लकाठिपुनिर्ग॥ लरुगधामयतिष्ठया॥ योर्मुमास्याय

वासन्तु कृत्वा रुक्मानवाधिय ॥ अननविधिनायकु विविक्षिंयुजयनय ॥ पतिपद्ममहावाहा
 क्त्वा तयानि वदन् लोकनाम ॥ कार्तिकमासिवाङ्गु चोर्मुमास्योवदुर्मर्ख ॥ मार्गेतुवदन्नाम
 त्वाहु मलाकिनगवेनय ॥ वाङ्मनामराजयित्वा ॥ गालित्ययैयपुङ्गु ॥ आवाययदथ
 वाङ्गयित्वाव कत्वायुष्माग्रमलुलमे ॥ दवमावाययित्वाहु ॥ बधक्यात्पुङ्गागर्व ॥ नानावि
 राजयित्वायथारुक्ता रुक्ताग्रेवनेकग ॥ पूरयित्वागर्लवीव मनुष्यविधिवनय ॥ आश्विन
 कत्वायुन्याहुगदधु तदर्थेयापयनय ॥ कुरुवदविदविषु ॥ गमयदुद्मल्लवर्थ ॥ यदनि
 नाहनेवर्थेयाहु ॥ मन्वेकीराहुकनय ॥ वदन्नादकिणया ॥ गायत्रीस्वाययदथ ॥ राजक
 शमयित्वावर्थेवीव ॥ यवसर्वेयदकिर्ण ॥ स्वस्तानस्वाययद्वी ॥ दत्तानीवाङ्गुनवध ॥ यरुतावि
 कमास्यमावास्या ॥ जवेदीयपदायिन ॥ जालायीवाङ्गुल ॥ कृत्वा ॥ नगकृत्यवमेयदी ॥ स्वग

महापुन्यातिथिविषय वलिगाद्यकीर्तनी ॥ वाङ्मनामराजयनित्ये गालिययविकीर्तना ॥ वाङ्
 म ॥ वेरुमास्यमहावाहा ॥ पुन्यायतिपदायन ॥ तस्योय ॥ सयदन्तु ॥ नानकृत्वा नवाहुम
 व ॥ दिगीविसाङ्गुतद्वि ॥ सर्वनागविनागनी ॥ गमहिषादियत्किवि ॥ तत्सर्वेययनय
 कृत्वादुह ॥ निष्ठाद्यगापनायाका ॥ स्थिय ॥ कवनचन ॥ कार्तिकाथियुजमासि ॥ वेरुमासिग
 याकमलाहुव ॥ नगवाङ्मनामराज ॥ कविषीतिकदावन ॥ चर्विनागीयनौयुष्टि ॥ वरुहुहुहयय
 वगुनी ॥ स्वपुर्ल्लयसमनष्ट ॥ कनगात्यवेयदी ॥ अकीटकीमहुदाथी ॥ कलावीतगविषय
 गङ्गने ॥ स ॥ मीतामकानामगं ॥ लाका ॥ मीतिस्वरावता ॥ त्वयातताविनादव ॥ वामनयु
 धनमना ॥ सदा ॥ तयुगा ॥ पुन्यकम्मो ॥ स्वर्गमा ॥ कस्यराजना ॥ मनीगमिवागिहा ॥ कनी
 गी ॥ विल्वयगयनव ॥ पूरयिष्यनियपुङ्गा ॥ मयवर्गस्यराजना ॥ यापयतवेमरुकिर्तनी

मीमांसावादा. स्याति ब्रह्मणः यदी ॥ कार्तिक वासुधवस्यु बथ याशयकीर्तिना ॥ यौकत्वामानवार
 रुवद्रुमसाह ॥ सावित्राय वननया ॥ रामयन्नगर्वमर्व ॥ नानावाद्यसमन्विता ॥ स्नाययद्रामयि
 ॥ ययद्वयद्वय ॥ गीतवादिनिस्वन ॥ तथा ॥ वृत्तलिपीय ॥ पूजयित्वा विधानग ॥ वाद्यन
 ॥ नानाविधैः यकृत्वा ॥ ब्रह्मणा यैः सूपकले ॥ कृत्वा यज्ञा गवैर्त्वं ॥ यज्ञा वा द्रव्य ॥ नृपा
 य ॥ अश्वनेरुमहावादा ॥ ययसायायसमनवा ॥ वाद्यनवा ययित्वा ॥ स्वम्या ॥ विधिवन्नया ॥
 थ ॥ यदक्रियैर्वैमर्व ॥ मार्गलेसममनवा ॥ नावाहवैरथवीन ॥ नृदलाहितमिकृता ॥ अ
 थ ॥ राजका नामपा ॥ वैदु ॥ पूवगर्वैकैर्नयस ॥ सर्वद्वयनिनादेमु ॥ नीखनके मुपूवयन ॥
 ॥ यस्तैकैर्नयस ॥ रुक्मायश्च विषयनि ॥ सर्ववावर्षयश्च ॥ सगकृद्वद्वनः यदी ॥ कार्ति
 यदी ॥ सगश्चयस्यान्नवसे ॥ वात्मानैपूजयतुय ॥ नययितियदायानु ॥ सगकृद्वद्वनः यदी ॥

32

39

तीर्तिना ॥ वाद्यनवा पूजयथास्य ॥ मात्मानैसविनामन ॥ स्याति यवमैरुनी ॥ विष्णुमिगतग
 न्त्वानवारुम ॥ नगस्यद्विर्नकिंचि ॥ नयावधयानृय ॥ रुवन्मिकृत्वा ॥ दल ॥ तस्यास्त्रानैसमाव
 वृत्तयन्नय ॥ वलकसुदिरिस्सर्वैः ॥ कृत्वा ववैवाग्रतानय ॥ वाद्यनवातिथराष्टी ॥ कृत्वा ल्क
 वैवमासिगथानृय ॥ बलिवाक्तागुरुदा ॥ यौलुलागुरुदायिनी ॥ यद्वैतत्त्वयावार्थ ॥ सावि
 वरुद्वययकति ॥ नकाद्यैगववैदग्नि ॥ संधमनकविग्रह ॥ तदावद्वाभावयित्वा ॥ नकनि
 वीतरुविद्याति ॥ मर्त्यलाकयदाविष्णु ॥ ववतावैकविद्याति ॥ ख्यातिगविपूलात्ता ॥ अनवा
 वि ॥ रामयन्नगमानवा ॥ गायत्रीगुगदोवृद्ध ॥ ववदायत्यराषग ॥ यन्निर्त्यकृत्वा लीला ॥ कवि
 गुरु ॥ कर्तोवाङ्मयावक ॥ यौगतिमनूजायानि ॥ रुवर्त्तिगपूजना ॥ गीगतीवसचालि
 मिरुकिन्ती रुवत्सूपनराक ॥ निषीदीगसूना ॥ सर्वैः यीतावगन्नमैराय ॥ त्वन्मूर्खनहविद

वा ४ श्रीता ४ श्रीतत्वयि ध्रुव ॥ रूतं नाशमदह ॥ देवा कीववने तथा ॥ गायत्रि वा द्वाभसुत ॥ सर्वान्व
 ग्नीधुनर्मगय ॥ अन्नपकानानुविविधान ॥ दत्तादानान्यनक ॥ ४३३ तयदुवि ४ किप ॥ कथये
 तागविषय ॥ विलयात्सुक्कनस्मात्वा ॥ मातृप्रावेदमातृ ॥ युतिप्रदकगानदावान ॥ नपाप्यथदि
 ठिरुलमनूत ॥ बुद्धरुत्यादियापानि ॥ दृष्टान्तिकतानिव ॥ तविष्यतिनवा ४ सर्व ॥ दत्तायवक्तु ४
 ध्रुवि ॥ दत्तादिर्ज्ञानजनिर् ॥ गतननुयवाकर्त ॥ जियगनुसदमुल ॥ नाशकायाविवाव ॥ ४३३
 अष्टाकवास्मिताय ॥ जगद्वार्कमयातिदी ॥ माताहसर्वदेवाना ॥ यदे ४ सर्ववर्लकता ॥ अष्टाम
 गायत्रीसावमाशायि ॥ वरेविषय ४ सूर्यकि ४ ॥ नायकिरुगुर्वद ॥ सर्वाणीसर्वविकसी ॥ यस्मादि
 वगामयागेन ॥ यस्मादिर्ज्ञानमरुमा ॥ अग्निहोत्रवतानिष्टा ॥ शिकालीहोमदायिन ॥ स्वर्गननुय
 वाद्वल्लना ४ ॥ गायत्रीववमरुमे ॥ गस्मिन्नववमरुमे ॥ वाद्वल्ल ४ पात्वेत ४ व ॥ वाद्वल्ल ४ मुतदाव

वरीयादा गायत्रीवद्वल्ल ४ शिया ॥ कस्मितासु सुदाति ४ रुवावसाननुत्तारिना ॥ त्त्वारिवा मनसन्
 दतसर्व ॥ मत्सर्ववदाम्यदि ॥ नर्वविष्मनिवाकानि ॥ तद्द्वार्येन्निदीकिता ॥ सङ्गनासु ४ उरु
 उरुतापाया ॥ अगस्त्यवचनाकर्त ॥ सर्वर्तिसमनूयाय ॥ याथेयिष्यनितमनीन ॥ दर्पनाहविन
 कावस्थ ॥ पिदीवाकमवाय ॥ उत्पत्तिनिकूलवा ॥ त्वदीयकूलनदन ॥ सर्वव्यधवेदद्वा
 धकतनित्य ॥ रुक्मसहयनदिर्व ॥ यास्यासंववदानन ॥ मदायनमस्तावन ॥ देवयत्या ४ सदास
 वीरुगायत्र्या ॥ तयास्तयादिमाचिता ॥ वरुतायवितावन ॥ ववेदत्वाववेसही ॥ समादिनस्यय
 तदावद ४ सुतिमतायिकावद ॥ ॥ वेदुवाव ॥ नमासुदवमातस ॥ अष्टाकवविमावना ॥
 रायादिसर्वगायानि ॥ त्वीदुदविनमासुत ॥ त्वताव्येवतुयालि ॥ गतकिमसमागत ॥ विगतीविप
 य ॥ वक्तुनानुववाससा ॥ गतिलिबन्धिपकाजन ॥ कावत्तावसिवागत ॥ दिवकलुलकृद्गु ॥ रावत्ता

॥ सर्वान् वचनानि ॥ यथा कर्तुं पीतनं कृत्वा सर्वतीर्थेषु मानवाः ॥ पूताः सैव गुमिषानि वेदा
 कौपी कथं वेदवितामहः ॥ यथैव तावत्तयका कृत्वा कथिनसंलयः ॥ पालयामनचकन सर्व
 नपाप्यथदिङ्माहमा ॥ यथा वचनदाने पीताः सर्वविधवताः ॥ नकास्मिन् रात्रि विष का
 वायव्यकवधनी ॥ मदीयं ननु ज्ञायतु कावलयसि लिङ्गते ॥ वदन्त्या समपायै तत्कलादवन
 ॥ वत्स ॥ उक्तावतलिमाह ॥ साहचर्यविषयतः ॥ तं न सर्वनर्मदहा ॥ ऊष्मा मालिबन्दासह ॥
 ता ॥ ऊष्मा मालिबन्दासिद्धि ॥ यास्य भद्रिङ्गसहमा ॥ पाधन्यममजायन सर्वविचारविषयि ॥
 ती ॥ यस्मादिष्टयसाविद्या सायादहः सर्वविह ॥ अरुदहः इति वापि सर्वमकथकावर्क ॥ दहा
 ॥ स्वर्गननुगमिष्यति ॥ नुक्विंति लिङ्गकले ॥ नर्वनकस्य विष्णु रुद्रवैपावर्कगथा ॥ वाङ्मनः
 ॥ लब्धानुदाराणां लब्धविषयकावर्ग ॥ यवतीनाथ सर्वसा ॥ देवपृथक् पृथक् ॥ रुद्रायानु

५३

लिष्यमनसन्दहा नजीवहं लयाविना ॥ त्वयि हृदि पमनाय वदिरुवनिष्पारुना ॥ मनःपसी
 नासु उरुषीति जनानां पीतिदायिका ॥ ननु त्वनवेष साय दृष्ट्वा तायावयिष्यति ॥ त्विदृष्ट्वा
 ॥ दर्पनाहं विनष्टास्मि ॥ नुवर्तममनरुव ॥ बाधनं तं न तस्मात् ॥ नपस्य रुग्णानुविश ॥ कृत्वा मनसि
 कथयन्नेदृष्ट्वा ॥ नुवर्तममनरुव ॥ ननु त्वमनरुजास्य ॥ पुनः स्वर्गनमिष्यति ॥ अथ म
 वयत्यः सदासर्व ॥ उष्टयाय विरायिता ॥ जपत्योवीरुदीनाय ॥ नैवेदः सर्वविषयि ॥ नैवेदः
 ॥ किं तस्मात्पुरुष ॥ नुक्विंति लिङ्गकले ॥ नर्वनकस्य विष्णु रुद्रवैपावर्कगथा ॥ वाङ्मनः
 नविमायना ॥ नयसीर्गनवली ॥ सफविभागथा ॥ अरुना लिष्यममनालि लक्ष्मनिर्गयेवच ॥
 ॥ विवर्तविप्लोवाह कदलीगर्क कामलो ॥ ननु त्वमनरुजास्य ॥ पुनः स्वर्गनमिष्यति ॥ अथ म
 ॥ नयसीर्गनवली ॥ सफविभागथा ॥ अरुना लिष्यममनालि लक्ष्मनिर्गयेवच ॥

लक्ष्मि विना ॥ शुक्रगणेशसदृश ॥ शुक्रोत्पत्त्यलानदिनः ॥ सनोत्सवोदवि वरुलोसमयुक्ती ॥ उद
 शुक्रघनादवी सः प्रीतिविवसासना ॥ वायव्यावक्रुगला सङ्गाताववलागथा ॥ उलायुवाविनी सान्व ॥
 जातुविद्यासि ॥ शुभमासपीलुमास्या मयुक्तीपुत्राचलप्यस ॥ यवत्तत्त्वत्यरावला ॥ पुत्रयिष्यनि
 हातुवे ॥ दस्युतिवो निरुद्धाना ॥ लीगतिः पवमानत्त ॥ त्वद्विः प्रीतिः कीर्तिः ॥ क्रियावहिस्रथा
 द्वागवप्राविनी ॥ स्वयमात्तविनालादि रुकानां विविदिनी ॥ नगवप्यमय्य ॥ आलमवववा
 क्रिता ॥ दक्षिणनवसाविनी ॥ सर्ववप्रापितामरु ॥ जन्तुवदीवयज्ञाना ॥ मन्त्रिज्ञानाश्च दक्षिणा
 तान्कथा ॥ श्रुतिवाक्पयसादवी ॥ लक्ष्मीनावायलाकिता ॥ कृमासित्वमनीनालु ॥ नक्रगलाश्च दक्षिणा
 ति ॥ उमादवीचनारीणा ॥ मुससवववर्तिनी ॥ शुभस्यवावद्विर्त्त ॥ सुरुप्रनयनायमा ॥ अवी
 श्रीलमवधवकवा ॥ धनधान्यपेदागथा ॥ व्याधिमुत्तरायवेव ॥ पूजितानां विविषासि ॥ तथा रुकादि

दीयति स्मार्त्तं शुभयादायिरुक्तिः ॥ सर्वार्थसिद्धिलरुत् नवानास्तु रसीलय ॥ ॥ गाय
 यिष्यति ॥ ॥ शुभ्यादिमेकायवालेयाश्च सुष्टिरवले सावित्रीविधानववयदानेनामाश्च य
 यथा ॥ बुद्ध्याश्च कथं कर्त्तुं ॥ विनाश्च ॥ शुभयायथा ॥ सावित्र्यायथा ॥ अर्त्त ॥ विष्णुनायथा ॥ दवी
 त्मानं ॥ विष्णुवचपितामरु ॥ अरुद्धा निववा माता ॥ यस्मिन् च मनोमय ॥ शुभ्यामेयवमासीति ॥
 तैरुक्ता ॥ न्यस्य गायत्रीयवि ॥ उवाचववर्त्तविष्णु ॥ शुक्तिमर्त्त सदाकर्त्त ॥ श्रीमगीपीलातीवेव
 यच्चतस्मिन् नयत्तु ॥ अनूपुष्टाचिन्तसर्व ॥ नरुवानवकुमर्त्तति ॥ अर्त्तनमदरुद्वि ॥ रुवि
 वाजनिर्देविर्त्त ॥ पूर्वमवतथाकर्त्त ॥ आर्त्तकतयुत्तस्मिन् ॥ यत्तुमानपितामरु ॥ मवीविर्वागिवा
 विद्यातमाना ॥ यववा ॥ सर्वशुवदरु विता ॥ उयन्त्यकिदेवर्त्त ॥ विष्णुमयवसांगला ॥ उलो
 मरुद्विर्त्तविर्त्त ॥ उलोयवदमसथा ॥ गायमाय ॥ सूर्यववर्त्त ॥ सोमववर्त्त ॥ कोववा ॥

विष्णुको ॥ उद्यननातिपुवन . शिवलीरुदुर्लभा ॥ समक्षवर्हिनीनालि . गरीमासमदर्शना ॥ विस्ती
 विलीसान् . सुविमलवयावना ॥ रुविष्मसिमहारा ॥ ववदाववदायिनी ॥ पृष्कयैरुक्तायाशा . दृष्ट्वा
 ४ पृष्ठयिष्मनिमानवा ॥ नतर्भाइलरीकैवि . सारुताधनतायिवा ॥ कान्तावयवममना . मठ्याश्चम
 त्यावलिस्तथाकमा ॥ संध्यावागिः ४ सुरा निदा . कालरागिस्तमवव ॥ अ . कमलालयाव . वक्ष्मन्व
 आलमवववानन ॥ वासकवसदादेवी . वनमृयवनपूच ॥ वक्ष्मन्व नवसर्वेव . वाक्ष्मन्वायन
 नाश्चदक्षिण ॥ वृद्धिस्त्वमाहकानाश्च . वलासागवजामता ॥ वक्ष्मन्वावीन्याथदीका . लाराणाव
 लाश्चश्चाहिली ॥ वारुदाववनीथेव . नदीनीसंगमपूच ॥ पृष्ठुमवपृष्ठुमावच . इविनीगर्कमाध
 यमा ॥ अवीर्णधर्मपूरीत . दवानामदिनीजिव ॥ दवानाश्च सितामिनी . लुगानाधनधन्यदा ॥
 ॥ तथा रुकाहिकमासि . यैर्लुमास्यासूफुजेता ॥ सर्वकामपदादेवि . रुविष्मसिववचद ॥ य ४०

५४

॥ गायत्रीवाच ॥ रुविष्मसिवमवकु . यस्तयाद्रुदराषिर्त ॥ विष्णुनामहितः स्कान . सर्वसंगव
 नामाश्चायश ॥ ॥ गीष्मडवाच ॥ अत्युत्तमदधर्मगवानमिगत्व ॥ अरिषकालुग
 चयथादेवी . सर्वस्वानवकीलिता ॥ गायत्रीवाचिकदल . संकृतावववलिनी ॥ तत्पूजापूतमा
 यनमासीति ४ कोरुल्लमतीवहि ॥ नावायलसुरगवान . कर्त्तव्यमहासुवी ॥ वक्ष्मयत्यः ४ सु
 यीलतीचेव . पक्षवदीपनीगथा ॥ नतदववनीवक्ष्म . सुवचकादिनिः ४ स्तनी ॥ उरुवतयय
 रुद्वि . रुविष्मनिनसंगय ॥ ॥ पुलस्तडवाच ॥ पृष्कवगस्यदवस्य . पवमस्मिन् ४ ॥ एव
 मवीविर्गनिवात्येव . पुलस्तः ४ यल्लहः ४ कुठुः ४ दक्रः ४ पृष्ठापतिः ४ यैव . नमस्कारायचक्रिनुः ॥
 ॥ ॥ उरुगन्धर्वकथये . अतिनक्तविहायसी ॥ वक्ष्मिः ४ सलगन्धर्वः ४ यनीयन्तुसुखवे ४ ॥
 यकीववा ॥ यगयल नद्यः ४ काली . नदिनिगन्धर्वसुथ ॥ ययादगानिनिवा ४ यज्ञायत्ययुद्ध

॥ कलिः पर्ययदण्डाश्च नवकल्याणवाङ्मय ॥ लालाहृद्गुणध्वजो हिसरेवमहाशक्तिः ॥ ॐ स्वतः
 र्थमायवकल्याणनरसमृत्ता ॥ दाविबध्ननयूषाव इष्टायैक्यनवच ॥ ॐ स्वतः दण्डादित्या दलन
 तिष्ठमहायज्ञा ॥ नैजेक्यादलिर्वध ४ पिनाकीचापनाजिता ॥ एवान्नानेधनस्यैव बाजावालीवा
 महायज्ञा ॥ विधेदवायसाध्याय तस्मै याज्ञल्यसुता ॥ ॐ षोडशमहायज्ञा वामूकिपमूरव
 नास्ति ॥ गार्कस्थानिष्ठनामिष्ठ गार्कस्थमहावल्ल ॥ वाकनिष्ठानिष्ठैव नैवतथाववास्ति
 मिष्टैर्महायज्ञि ॥ त्वयासर्वमिदं वि त्वयासर्वं जगत्पत ॥ तस्मात्त्राकस्थवस्त्वामिन् यद्यथ
 लिख्यते ॥ नमस्तुत्वास्तुभ्य ॥ वदन्तुत्वास्तुभ्य ॥ सद्यस्तुत्वास्तुभ्य ॥ तत्सारासयनेदिता
 त्रिगामादक्यामा सर्वतजामयः ४ बुद्ध ॥ यागतिष्ठन्त्यलीलानां भूगतिः यापकर्मणः ॥ यागमिष्ट
 गन्तव्यविद्या नियतामाकाकाकिता ॥ जन्मनमवलावेव मूयनयागगविता ॥ यानाकः ॥ तिलाकावे

रुगवानलवत्परिणतः॥ सर्वार्थलवर्णद्वयं सर्वतत्त्ववद्भवः॥ अवीक्ष्यैव प्रसूयते लाकानां च सम
कर्म॥ हितानिनाहुजगता दवनयनमपिना॥ यथासुखिकतापूर्वं यत्कुरुष्विह धाम्ना॥ तथागता
यामविन्यान्मा दवस्तुयितामहः॥ धनीधोऽपि लिङ्गं वृत्तुः सर्वतः परियोजनैः॥ गृहीतवापनत
यैव चिन्तामासतत्त्वतुः॥ चिन्तित्वायथातत्त्वं यत्कुर्यात्सनातनः॥ विस्मयेत रुगवान् कावय
कीपुन्ययदकर्म॥ सूक्ष्मवस्त्रमनिष्टुष्टा विततयत्कुरु कर्मणि॥ यत्कुरु विद्यावदविद्या यदकमेविदान
सर्वनिर्व्वेचनाथैः सर्वविद्याविज्ञानदः॥ लाकायतिकमुर्येयः सूक्ष्मवस्त्रमनिष्टुष्टा॥ ॐ नमो
यवानयव्यान् दहन्तु मरुदेहि जान॥ यत्कुरु मोक्षितातम्यां ब्रह्मालोकयितामहः॥ सुवासकगुम्भ
यः पल्लवः मवीदिव द्विजालमः॥ श्रीगिवाङ्गुवदिथः ज्ञेयमानावदस्तथा॥ विद्यमानेभक्तवीक
यः यथा न्यत्कावर्णमहः॥ अथैव सामयुक्ताय वदन्ति त्वाङ्गवव॥ जंबुकन्दानिद्रकायः कल्प

नि॥ ॐ स्वतद्वगन्धर्वोऽपासकितविरु॥ तथेवायमभादिवाऽप्यनर्थातिरेच्यु॥ धाता
 त्याः कलनादिपूतसः॥ वकुलसिन्धुमत्कार्वा सर्वदवापिगमरु॥ मगबाधेभ्यः सर्वस्य निर
 तावालीवलिनीयत॥ अथरोगेभ्यः महाकुरुसरावस्तिव॥ अश्विनीवसवश्चक्षुः महानक्ष
 त्रकिपयस्वास्तथा॥ कषययश्चोयः॥ तक्रकेभ्यः महावला॥ अतनागमहात्मानः॥ पुत्रानापाल
 याववस्तिताः॥ नावायनस्वरुगवान् स्वयुमाः॥ गत्यलोकावान्॥ पादलोकायुक्॥ श्रीमान् मरु
 तमिनः॥ यद्रथाननमामुत॥ यदाहममरुकार्यं कुरुवीरगदादिन॥ अथमूर्खेचरुगवान् वायुदेववि
 मयनेदिन॥ जीवन्मनामर्त्यकनः॥ रुमसुगलवाङ्मना॥ सर्वपतिमः॥ श्रीमान् विरुवाहेतरावेन॥ सु
 ॥ योगमिदमहात्माना योविद्वान्मरुर्म॥ अस्याष्टगुणमेवयः॥ यमाद्रुद्वसकम॥ यमाद्रु
 र्गिलाकावे॥ यश्चतस्रध्यागिरि॥ मरुप्रमूर्द्धनिकोर्कः॥ दवमाकागविग्रहः॥ तेषपद्यामरुसर्व

३३

३४

लोकानाश्चः॥ सख्यवशः॥ प्रियार्थविवद्वानाः॥ सर्वस्यजगतस्तिता॥ कथंविद्वत्सुविरे सुगताः॥ रुम
 प्रने॥ तथातस्यातयामासः॥ लोकानास्तिताकावेला॥ आधेन्यमानाः॥ गवान् कदाप्यथवृद्धवान्॥ यरु
 र्हीतवापनतदा विष्णुनापुरुविष्णुना॥ देवदानवराजानां॥ वाकुमानगिरि॥ किता॥ सान्मानमान्मना
 गवान् कावयामासः॥ तिरे॥ रुमपाष्टलिहृत्पि॥ यरुक्रमविभवादा॥ वक्रवक्रमरुत्पि॥ वा
 यकमेविद्वान्मथ॥ द्वायद्वयवमर्षी॥ सगधेवविनादिता॥ यरुविद्विथ दीकाविद्विस्तथादिजे
 ॥ ॐ गिरिहासपुत्रादहः॥ नैकविज्ञानमालिनी॥ त्रुगगुवनाः॥ जिमेनाः॥ सीमितवता॥ अथहाम
 स्वासकगुम्॥ श्रीमान् सवामानः॥ सुवासकः॥ उमासीतिवतयेन॥ पुत्रानापतयः॥ वरु॥ दकावशि
 मानेभक्तवीरः॥ मन्त्रीतजावलीमही॥ गवस्यर्णस्वरूपः॥ वसागुम्॥ रुथेवव॥ विरुतिथविकाव
 र्ककायः॥ कल्पलिषोः॥ समन्वितः॥ अतरेनेनर्पाः॥ नेथ वदाः॥ सर्वेविरुषिताः॥ उपासकमहात्मा

ने मर्ह कारीयितामर्ह ॥ नयव्यक्तवृत्त्येव संकल्पयात नवव ॥ नतवान्यचवद्व ॥ पितामहमूया
 वव ॥ लनेव्यववाइव्य ॥ गहाऽसर्वतथेवव ॥ धितव्यविः ॥ रावत ॥ दिवाकवचिसामव्य ॥ वाग्ने
 धनियमासथ ॥ सकृत्वालिचमव्वीति ॥ लकृत्वा नितथेवव ॥ युगाधुतिऽकृमावृतिऽ ॥ विद्यामति
 वनवव ॥ उपासकमहात्मानं ॥ वृद्धादीदेवतेऽसह ॥ जस्याव्यदवाऽपववाऽकीर्तिदीयति नवव ॥
 थक्रिया ॥ सर्वव्याप्यवसादिया ॥ नृत्यगीतविश्ववदा ॥ उयेतिष्ठतिवृद्धा ॥ सर्वव्याप्यवसाव ॥
 यक्षवऽयक्षव ॥ येव ॥ यद्वाभूमयतिववव ॥ यद्वादावतिवार्कऽ ॥ यद्वादागगनपियऽ ॥ अनृद्धादाद
 श्रीमान् ॥ सथेववनिवदव ॥ यक्षकामहावका ॥ विवकाकलसंरुव ॥ सूनरऽसूनराप्यथ ॥
 ना ॥ मृद्वापामृद्ऽपियऽ ॥ वाङ्मनविष्टानमविऽ ॥ नववाविष्टवामहा ॥ वरुहताकाधृता ॥ का
 लम्बानवकऽपृथुऽ ॥ वरुहतायनवातापि ॥ ककुमानवत्तदपिन ॥ अतिलायापूलायाव ॥ वाङ्मनऽप

विभाकृत्वा ॥ उवाचान्यचवद्व ॥ दानवावलवद्व ॥ वृद्धादीयय्यासंत ॥ वाकीवदमथचव ॥ लव
 किंकृभारुगवंसु ॥ यदतच्चयितामह ॥ तवयितकृत्वा ॥ सर्वथकार्यनिर्भुय ॥ किमतिकेववाके
 मस्मादीसेदवते ॥ विर्ययतिविवाधव ॥ रुविद्यतिनर्मलय ॥ वृद्धादीयय्यासंत ॥ संहिताऽसर्व
 महायज्ञऽ ॥ यरूपेतामह ॥ यथाकृत्वादनयेगवा ॥ वृद्धादीयय्यासंत ॥ विद्यार्थमयतकिन
 कस्य ॥ यथा निदानवापृथी ॥ तथाकार्यत्वयाविश ॥ ज्याथेववकस्य ॥ रुवताचमयासह
 — निववविषय ॥ इतिवववृत्तविव ॥ व्ययितस्ययकृत्वा ॥ दासरावनिवलिताऽ ॥ ववसस
 सतासद्धा ॥ यथाकमपियकृत्वा ॥ रुवताचकमाकार्या ॥ वृद्धादीयय्यासंत ॥ कृतयुगवसानु ॥ समा
 सहदेवते ॥ कृतयुगवसानु ॥ समाधवकृत्वा ॥ मयावधयितायुय ॥ मस्माकार्यववायत्ता ॥ स
 तकुत्वातदातया ॥ पविद्विष्टयितामह ॥ मरुहतिष्ठनवेवा ॥ अथिकादिमयागता ॥ वृत्तायतामह

लयः सर्वः ऊर्ध्वनिधुवास्तथा ॥ दीर्घलयास्तमः (लयाः) स्नायुवर्माशुगुप्तिताः ॥ निर्गते चादने
 कनयाश्च तस्यातीत्यवस्तिताः ॥ वालिखेत्यामरात्मानाः ॥ अग्नेकदास्तथाप्य ॥ दन्तानुरवलि
 नानियुमयकाश्च ॥ सुव्यासस्तदाव ॥ दवपशपमाजाताः ॥ सनीयम्यगुलान्विताः ॥ (लयाः)
 ॥ इग्नेतथाग्निदाशलि ॥ वकुष्यविविधक्रियाः ॥ विनयनादिवाङ्म ॥ तयसादग्धकिल्विषभा
 तयः ॥ तशकुकानिवदृष्टा ॥ स्तिगानतीर्थसमीपतः ॥ वरुववस्मितास्तः ॥ ऊनायसमागताः ॥
 नाद्विजातयः ॥ मनेस्वतीतीर्थवर् ॥ ततोद्विजमलायनी ॥ वदनेन्दुदकमर्थ ॥ पूष्पाश्चकविरीत
 रैः स्यन्दनेस्तथा ॥ याविरुद्धैः कपिलैश्च ॥ विल्वेवाप्रातकेस्तथा ॥ अविमूककवलुश्च ॥ याविरुद्धैश्च
 तानुरवलिकेवपि ॥ तथास्तम्बकद्वयापारले ॥ मनेरिर्वृक्षिर्वृताः ॥ स्वाध्यायद्यावस्यद्यष्टा ॥ मगय
 सावीर्नदादिनालिका ॥ पृष्ठवर्षवलिः ॥ (लयाः) ॥ वृद्धनसामहानदी ॥ वितामहस्यमहानदी ॥

३७

द्वानानियमेस्तथा ॥ दवपशपमाजाताः ॥ तस्मिन् यरुविधोतदा ॥ तशचैवमुदावाङ् दीर्घतयपि
 किलालास्तथा ॥ उयतिष्ठतवाङ्म ॥ द्विजेतिस्मरणेनरा ॥ उगुचदवगन्धर्व ॥ नरुधुधियासवागले ॥
 अयि ॥ विस्मयेयवर्मेज ॥ किममानुषयानयः ॥ वरुमानतथायस्त ॥ पृष्ठवस्तुपिनामह ॥
 ॥ यशतमनुयः स्नाता ॥ नानाध्यायवादिनः ॥ तसमागम्यष्टवयः ॥ सस्त्राकुर्वे सुवस्वती ॥ साव्या
 ती ॥ यावीपृष्ठामहानान्ना ॥ मनिवद्यायगस्तिनी ॥ वृद्धमनीमहवाङ् ॥ गृत्वाध्वर्ययनीकुवि ॥ य
 दव ॥ सर्वेण कवसीदृष्टा ॥ रुषाद्विषः प्रतायवान् ॥ ततस्तस्मिन् पवत्तु ॥ स्नावरीजगर्महि
 सुतथा ॥ विरूपस्तुववृक्षा ॥ नादनृत्यतथाकर ॥ आदिष्टाष्टविजिः ॥ अष्टविनर्थेनवा
 मतीवरु ॥ राशविपुर्षयस्तीहि ॥ नृत्यसकनरुधुना ॥ नृत्यमाननरुवगा ॥ उगन्मर्वचनृत्यनि ॥
 महनाद्विज ॥ तस्यविष्ठाववीदवा ॥ मनिवागनमादिन ॥ अर्द्धनविस्मयेविष ॥ गकासीनिष

पश्यमानः ॥ नवमूकामनि ॥ मदादवनको नव ॥ आयमानसदा कार्यः यतिषिद्धास्मिथ
 मपाद्युर्न ॥ तद्वद्वावीजिगत्वा सोः समनिः पादयार्ग ॥ नान्यान्देवानर्हमर्थः कदात्यवतर्न
 वीषिले ॥ त्वामवसर्वा विर्गतिः पुनर्वयगकथ ॥ दवेवयिनगमस्वीः यविजाहुगतामया
 तावय ॥ त्वस्यसादात्सवाः सवः रुवनीलाकृताग्याः ॥ नर्वमुत्तामदादर्वः सतस्यवता
 वववी ॥ तत्तत्तविस्मर्गविषः मस्यसादात्सहस्रध ॥ सार्वीभवतस्यासिः त्वयासाधम
 लोकयवतव ॥ सवस्त्वत्तुवयस्यः त्वत्तदात्मममर्नः ॥ सार्वीनहुगयववाः नवहुमियत
 वतानिव ॥ तर्वाविस्मर्गदहावः वद्वद्वयवमपद ॥ तस्मिनीर्धुयादानः कृदिमोर्धुका
 यति ॥ तस्मिन्कीर्धयतः अर्धः कविर्गीर्धमानवाः ॥ नकविर्गकलायताः स्वर्न्यासीति
 रुताहिता ॥ रुयय्यपिनवाश्चुनिः माकमाग्ने वज्रनिग ॥ वीनसीमवस्वत्याः यथावर्षेष्ट

लवत्तदधि ॥ वाग्वाग्निर्गवाल्नः समुदनिः कृतास्वर्यः ॥ नर्वकृतपरासर्वः रुवनिरुयवर्द्धिताः ॥ ज
 नान्यनगकृतनर्धुः वृजवाग्निवितामर्हः ॥ अद्वद्वादायमस्वीकाः कमावीकनयानेव ॥ सवस्वगीसमा
 न्यान्ः सवामपियतस्विनि ॥ नीत्वाविनिकेयस्वेनः वरुववर्वागति ॥ पिठुवावीर्धुर्गमुत्ता
 मस्यवाक्कविलकृत् ॥ सिर्गविकसिर्गयद्वः यद्वीतायकलाकिर्तः ॥ तत्तथाविधमालावः यिताय
 सीतायतापिर्तः ॥ यितामहसांमवावः मावादीन्नासितरुयः ॥ अनलश्चयथादविः तवदवानर
 लितवतमा ॥ त्वत्कार्यद्वद्वमनाः यियाहुसमवाकिता ॥ तस्याः ययानसमयः नखइडारिनिः
 ता ॥ रुवहोसममोशुद्धाः सितप्रद्याममलुता ॥ नवदान्दसकायाः तावहोदविरुषिता ॥ सैकृ
 मातस्यवर्गः निःसृतागसयनजगत ॥ अनवक्षजिगागीर्गः पावावमधर्गीनेरि ॥ यावेवयास्यत
 तदारुताः त्वत्तत्तकीर्धुविस्मिर्तः ॥ नैतवादद्वर्खीवर्धः पावीपय्यसवस्वती ॥ तत्तत्तुसमय

प्रक्षास्मिथनह ॥ श्रीगुल्य (गुल्य) राजद ॥ श्रीगुल्य (गुल्य) राजद ॥ ततारुस्म कतावाज ॥ निर्मतीहि
 दात्यननर्मह ॥ वरावस्य राजता ॥ गतिस्त्वमसिष्टुत्तम ॥ स्वयामष्टविदसर्व वरुनीरुम
 गतामया ॥ त्वयिसर्वपदधनं ॥ सुनावद्वाधयाविय ॥ सर्वतमसिद्वानां कलिकानयि
 तदयनतावरी ॥ रगवस्तुत्पसादानं ॥ तथानकवर्गनिह ॥ ततादवष्टीतमना ॥ सुमर्षिपून
 रयासाधमहिनदा ॥ सर्वस्वगीमहापूया ॥ कुरुवास्मिन्विनायक ॥ नतस्यइलरीकिविदिह
 इहस्रियतपन ॥ तथार्कडिलगायीच ॥ यवान्यनियमावृथक ॥ यद्विजासुक्कर्वन्नि ॥ नियमानि
 टेमोर्दुकाकर्न ॥ मरुदानसमीपूथ ॥ पूनापाठस्यजायति ॥ तस्मिन्नीधयः पूनापाठस्यजा
 यास्मिन्निनवा ॥ पिष्टनविस्तरगीथ ॥ यिष्टुनेकनगरिगा ॥ वस्त्रलाकमवाधानि ॥ यष्टुनेक
 थारुषीष्टुष्टुत ॥ सर्वस्वगीपूनापाका ॥ दवेऽसर्वऽमवासर्व ॥ उक्तास्वयायदानार्थ ॥ पुनीचा

५८

यवर्द्धिताः ॥ अन्यथायवनीतन ॥ दद्येनस्वननजसा ॥ तस्मादकस्वविविधाः ॥ समर्थलपितामहम ॥
 सस्वगीसमानाय ॥ कृत्वाकृत्वववर्द्धिनी ॥ निवस्याधायसस्त्रह ॥ मत्कादवीसर्वस्वगी ॥ मादिवानेसूरा
 हिहिर्गुत्वा ॥ विमकाकुनदीयथा ॥ विजातयेवसाकन्या ॥ तदुदवीतमानलोना ॥ १॥ लततमूर्खनया
 नाक ॥ यितायदयवऽसर्व ॥ विविधाऽककगतस्य ॥ सर्वसमयागताः ॥ सीमन्तद्वयनस्या ॥ १॥ क
 तवदवानराविताः ॥ कृत्वाकीवादमु ॥ विक्रियत्सुक्तलकथ ॥ १॥ वमत्काकुसावठवा ॥ वाघ्याक
 वइडिगिनिऽस्वने ॥ मंगलानाश्चनिघाषि ॥ ऊगदायुविर्गुल ॥ १॥ १॥ त्वताम्बवधनान्यामितवदनमहि
 प्रता ॥ सीपुर्गुक्तवदना ॥ यद्ययगयनक ॥ १॥ कीर्तियथामहदस्य ॥ पूवरीदीदि ॥ १॥ द ॥ १॥ स्वर्ग
 याववयास्यतपावी ॥ दिर्गमायवर्गिगुल ॥ विवृष्टेस्त्वयविवता ॥ दग्नेनतमचन ॥ १॥ उदद्युरवी
 यककुसमीपूथ ॥ स्नानदानवसुवगा ॥ १॥ अद्वानतथानर्क ॥ यिष्टुनादकमकुर्य ॥ ककविद्यानि

मन्त्राः विष्णुसंस्तुतिः ॥ माकमार्गमेषीति विवाहा नष्टविशत ॥ तामापक्यतथागं
गयेतीसामनीयमा ॥ सावित्र्यामहिताः सवै माध्याः संप्रवितासदा ॥ तताविष्टयता नदवान
स्य अववक्ष्यमनुवका ॥ अवतीधुमलागना दवानां पथतातदा ॥ विष्णुपुत्रनृत्तार्थः स
वृत्तुमस्वर्गवापय ॥ तुल्काटीम्वकटीकादिः वृविष्टानां द्विजन्मनां ॥ धूर्यते विविधवावाः स
व्यः ॥ मारवाटः ॥ किंशुकैर्नृत्तः ॥ कतकीवृत्ताकारिः वक्ष्यकः ॥ विकचिव ॥ काकिलाविष्टमान
तदादवे ॥ यावावृत्तनादने ॥ समर्थयसूतवाक्किं दवादर्नकनाम्यदि ॥ अवमकः सुसाधनः
नृत्तः वृत्तवृत्तनृत्तः ॥ नृत्तकमलनृत्तः नृत्तार्थः ॥ तत्तुल्यतातुकोमर्तः कल
यतियलिमस्वीययो ॥ अतद्वाननृत्तपाका यक्षविसामलानदी ॥ मर्यादायवृत्ततस्मिं स्रु
सी यक्षमायनिषवित ॥ सिद्धार्थमृनिमूर्यानां जगतासामलानदी ॥ मर्यादायवृत्ततस्मिं

वृत्तिलीलायः नाथनायकतादिना ॥ तत्तुल्यतातुकोमर्तः कल
र्यानां यायनातिनी ॥ तत्तुल्यतातुकोमर्तः कल
मादत ॥ यापिदयाद्विस्तृतः वाक्कलायमनावमान ॥ सायानिलाकमासायुः शुक्लरागानसु
गुर्तुव ॥ अष्टकः सुनवः स्नात्वा यः संप्रययत विन्दते ॥ मर्यादायवृत्ततस्मिं नृत्तकादिगुण
सूतावर्तः ॥ तस्मात्सर्ववृत्तीर्थेषु स्नानात्प्राप्तियत्कले ॥ तत्सर्वयाप्रयान्मत्ता अष्टकी ॥ त
परा ॥ कालकृतगधर्तीर्थः स्नात्वा दत्तायिततय ॥ ययकः वृद्धिजायार्थः सानर्त्यसखमन्त्रत ॥
जाकल ॥ कश्चिद्वृत्तवृत्तीर्थानि यान्मका निमनीर्थव ॥ तत्तुल्यतातुकोमर्तः कल
लील ॥ तस्मात्सर्ववृत्तीर्थेषु स्नानात्प्राप्तियत्कले ॥ तत्सर्वयाप्रयान्मत्ता अष्टकी ॥ त
ली ॥ तस्मात्सर्ववृत्तीर्थेषु स्नानात्प्राप्तियत्कले ॥ तत्सर्वयाप्रयान्मत्ता अष्टकी ॥ त

कृतार्थगण. पुनर्दत्तनिमग्नतः ॥ गुरुत्वमालयैरुद. समानीतामयानद्य ॥ यमनायितयेर्वमा
 तानदवान. नदीरुतासवस्वती ॥ दुर्धनम्यात्रुयुयाद. उरुतासामनस्विनी ॥ अरुतासामनस्विनी ॥ अरुतासामनस्विनी ॥
 नदीरुतासवस्वती ॥ संस्यवातद्विजुर्नित्य. रुतलताम्यदयथा ॥ अनकभखावितत
 धावावा ॥ सुवासानसयतसा ॥ वनस्यातिवृथापि. यथितवायलक्ष्म ॥ जातीर्विकवस्य
 लाविष्णुमानेव. सपुष्पेऽपुष्पितवसा ॥ रुतलवयधगम्भा. प्रकनायिहिसातदा ॥ तस्मासा
 दुसातन. पञ्चत्वाविष्णुनातदा ॥ नतदायूरयात्पाथी. न्यायवद्विनास्वयै ॥ यत्विमासागर्व
 तीर्त्त. कलासावडवानेर्त्त ॥ समर्थयतलविन्द. सवस्वतामहादयै ॥ सार्तिरुहीतासुष्मावी
 तस्मि. सुकृताविसलासवि ॥ पुष्पवावत्थाविमल. सुकसिद्धनिधविर्त्त ॥ वितामरुनयश
 विर्त्ततस्मि. सुकृताविमलासवि ॥ यवृत्तवर्त्तहर्म. कलुषासीद्विविधिरना ॥ तानिस

३५

वरुणाक. वायुनारुगदायना ॥ सायितल्लमासाद्य. पुष्पयुष्ममहानदी ॥ सवस्वतीस्मितादवी. म
 अवाकामधगोर्त्त ॥ यः पुनसुगतावन. नवऽस्त्रानेसमावयै ॥ सवस्वताकमासाद्य. वद्वलसद
 रुतागमनसुष्मागनान ॥ गतयाववर्त्तयापि. रुक्मादद्याद्विज्ञानय ॥ सायिसद्वसुदानस्य. रुतलद
 कादगिषुद्धधी ॥ कुरुयितामरुयुतेऽपुष्पयायसवस्वती ॥ नवऽकिषार्थयदन्य. लीर्थवद्व
 अषकी ॥ उसकप्लुत ॥ किमवद्वनाकन. कुरुतीर्थमनिऽरुता ॥ यनेतत्तुषार्त्त. साकातेनगतिऽ
 सुखमन्त ॥ कालिकारवधनकाल. वेणुखीगलिखल ॥ वन्दसुय्यापवागत्र. कालयैकव
 दधितामरु ॥ कुरुयुष्मधमस्त्रान्ता. कालिकारयऽपमानद्विज्ञा ॥ ययकनसकद्वय. साध्वमधद
 तांयिष्मालिका ॥ सयातिनववर्त्तय. मग्निलार्कमनावर्म ॥ तिसककलसयैक. उक्ततरमहा
 तसदा ॥ पुष्कवधमासाद्य. पावीयसवस्वती ॥ गतिऽस्मतिरुथायुक्ता. मधवद्विर्त्तवऽरुता ॥

१०

[illegible]

न्यातृयाद्वास्वयाधुर्ग ॥ सुनीतलूनयस्यास्य ॥ पयस्कृतीरुतात्वया ॥ वानेनाहानिकल्पन ॥ निक्षोषाव
 बाधकृपमवाप्रुहि ॥ लययदानेधुन्वत ॥ समाजायवत ॥ स्किता ॥ यावावयाश्च लिखत्वा ॥ तामिनी
 यसीदममाधुना ॥ नवमस्कामगीतस्य यावाधवचनेतुग ॥ नन्दयासरुसम्वाद ॥ मासाधत्वरविष
 तिरीषल ॥ सगरुक्रयनास ॥ मग्ननरुत्वाय ॥ यदान ॥ द्विपदा मयितरुत्वा ॥ कालनक
 गमासा निखादत ॥ कदाहीमानुषीगर्व ॥ गमिषानुपवीहर्ग ॥ कुन्तिनकविष्यामि ॥ विष्यानिक
 नृषाहीरुयावर्त ॥ दर्शनैश्चर्यमय ॥ मग्ननामानुषी ॥ स ॥ याधनपापनीना ॥ आथापिस
 हि सायकाविगेहिता ॥ तदानयायत ॥ इ ॥ नवमाकारुविष्यामि ॥ कथमरुवितामाक ॥ कथ
 यमनादककावत्तत ॥ गतवाटवाटीसंस्तान ॥ गरुदसमवस्तिनी ॥ वलापकंठमीथान ॥ वव
 यती ॥ गतयानाकुण्डुगवर्ग ॥ नर्ववनीवनैतस्य ॥ खर्जूवीवनसैसदि ॥ पूष्टापूष्टासुथगुष्टा ॥ न

याकिदी सत्यकाचयथसूखी ॥ बाहिनानामतगान्य ॥ यवत ॥ सवितरुत्त ॥ अनककन्दवदनी ॥ गुरु
 रुवववामरुर्व ॥ वलीवृक्षगहने ॥ निवागतनिनादिता ॥ इ ॥ जस्मिन्वसतावोद ॥ कामरूपीरुय
 तनि ॥ स्वम ॥ महागुरुदजीवक ॥ तीक्ष्णदीक्षानखाय ॥ नन्दानामसमोत्सा ॥ स ॥ गतया ॥ गति
 चासारुल ॥ रुक्मया ॥ चवनीवाद्यपनत ॥ साधन ॥ समवस्तिता ॥ अरिइ ॥ वावतादीपी ॥ तिष्ठति
 स्यवच ॥ धृत्वा ॥ निष्ठुर्ववामरुर्व ॥ लु ॥ रीयवान्नितीवर्त ॥ रुदमिन्दुसमेषर ॥ मूर्तस्मवतिस
 तीकनूर्तवेव ॥ निवागपुण्डन ॥ दीपीदृष्टाहुताधिन ॥ कन्दमानसिइ ॥ खिता ॥ उवाववच
 न्याचारुसक्यावा ॥ अद्यतजीवितेनाहि ॥ विहितगुष्टगलाक ॥ स्वयंसायासिधनूक ॥ मरु
 कीकुकीसायनीजानी ॥ तन्मर्चकथयस्वम ॥ तद्याद्यवचने ॥ त्वानन्दानवाक्यमवी ॥ ककुमरु
 विनीनेवल्लवामि ॥ पाफवीमवर्तमया ॥ जातस्यरिधुवामरु ॥ कुवाजन्ममृतस्यव ॥ तस्माद

न. निद्रायावनमध्वग ॥ तस्मात्त्वमपि इव कथादत्त्वमवाप्स्यसि ॥ वनस्मिन्नकलकाकीर्णु-
 कृत्वा. तमिनीं वधिरेन्दिय ॥ स्तनकुतनयस्य ॥ वसुकुनीनममता ॥ ज्ञाननेममहगाहद. त्वं
 साद्यत्वरविष्मसि ॥ मण्यकवचनेनाजा. वाचनवरवरुदा ॥ नखदंष्ट्रायुधधन. धाववृषा
 घन. कालनकमयाजितान ॥ नर्वतद्वचनगतस्य. वत्सवात्सर्गगतं ॥ आत्मानं निन्दमानस्य. मे
 मि. विद्यानिकवर्णमह ॥ पण्यगीर्मासलारुन. मगर्थायविधावता ॥ आयदासहिर्गयाक. मा
 ॥ आयापिसगर्गकल ॥ उत्पन्नाविकृतिनीत. पण्यनकालस्यपर्यय ॥ तावन्मसकृत्नास्ति.
 तामाक ॥ कथं सत्त्वामुगीरुव ॥ गतवर्षगतगतस्य. वर्सगतस्यकदातदा ॥ आयानेगमकलकाल
 ॥ मथान. ववत्सपुविर्गवय ॥ कीर्तिर्गते ॥ समाकीर्णु. पादयेविवतद्वर्न ॥ निमिवासवसा
 रासुथाकुष्टा. नदावेनामनामत ॥ सायूथयस्यसर्वस्य. अग्रवतिनिर्गया ॥ अमस्मानं वि.

११

१०५

कन्दवदनी. गुरुसत्त्वनिषविता ॥ तस्यपुष्करवराण. धाविल्लसमाकल ॥ सीकठविवमइ. न
 ॥ कामरूपीरुयकन ॥ द्वीपिणालितमासाही. महादक्षामहावल ॥ महापर्वतसकाण. मद्यगाह
 मण्यथा. लोहगवत ॥ अकिन्ना. लोहलोदीर्घ. लोधनेयविवरुति ॥ तस्ययुथास्यविगष्टा. न
 द्वीपी. तिष्ठतिष्ठतिचावरी ॥ त्वमद्यविहितारु. स्वयंसाकासि. धनूक ॥ द्वीपिनस्यवच ॥
 ॥ सूर्यस्मवतिसा. धनू. स्वरुल्लगिद्रुदानिवा ॥ दक्षीणीयुगलकन. नन्दासापुवत्सला ॥ नूद
 ॥ उवाववचनैधान. धनूकाकीयुनयस ॥ देवाद्यथययकासि. रुक्मत्वं मयदक्या ॥ रुद
 धनूक ॥ मृत्सुविहितायैव. वथाकिमनू. लवसि ॥ पयकनपनद्वीपी. किमर्थं बुदिनीत्वया ॥
 ॥ रुक्ममहसिमसर्व. कामरूपनमा. रुत ॥ त्वंसमासायलाकस्य. पविशानविद्युत ॥ जी
 स्यव ॥ तस्मादयविहारेण. नल्लनामिमृगाधिय ॥ दवेवधियथसर्व. मर्हवमवले. कुर्व ॥

[illegible]

॥ नन्दावाच ॥ अहं यथमवत्साहं मृगच्छन्ममवचः ॥ दृष्ट्वा सख्यं सूरिं चालं ॥ गताः शिष्या विव-
मः ॥ युत्पार्यं वदन् वदन्त्यायं पितृमातृवधं तथा ॥ तनयाय न लिख्यते यद्यहं नागमि त्यूनः ॥ सकृ-
द्विराग्यं यद्व्यायमु स्मरन्तं कायवत्यति ॥ तनयाय न लिख्यामि यद्यहं नागमि त्यूनः ॥ गुरुयस्य
तेऽपातके धीरे वागमिष्याम्यहं यूनः ॥ ॥ द्विषि उवाच ॥ सीतातः सख्यात्मा की नयत्येस
नयत्येनास्मियातकी ॥ सावत्यं समुत्पन्नं श्रद्धातर्जनतत्त्वया ॥ लाकस्मिन्नास्मिकाः कवि-
दृष्टान्ते वाक्छानावतवद्भवा ॥ भास्यन्ति न वाऽद्भवा आगमार्थविज्ञावदाः ॥ अतश्चान्ययितव्यं
कथात्मा लाकार्यं मन्यन्तं नायकाविलं ॥ वत्सः कीनकुर्यदृष्ट्वा पवित्युत्तिमातृवं ॥ तन्नयः
सत्यनामिसयत्यस्य दवाग्निगुप्तसन्निधिः ॥ तस्य देवत्वनावाजा धर्मस्यार्थः निकर्तति ॥ सा-
॥ नन्दावाच ॥ अवमवत्त्वयोमाध्वं कर्त्तव्यं यिर्गुरुम ॥ ॥ द्विषि उवाच ॥ धनं

72

[illegible]

٧٧

मातृवैशाखवैदृष्ट्या - सख्यः स्वजनवान्धवान् ॥ सख्यमवाग्रतः कृत्वा - नीचमागमनं कृत्वा ॥ नवीसामय
 पूर्वमूर्खीदीना - वयमोनासुदुःखिता ॥ इकोनववमश्नी - यतिता ॥ कसागव ॥ कविनीवयथ
 लकीपायः ॥ नूनयास्तुठस्ति ॥ अवसर्पतर्तवाल - वाध्यय्याकृतं कृत्वा ॥ सीषायमातृवै
 वाचितदृष्टि - रीतरुतीतिलकतु ॥ ॥ नन्दावाच ॥ विवयुगसुनैमर्क - कावर्णयविष्टकसि
 विमक्तुतय - इलैरमाहदालन ॥ ॥ काहमपिमयीता - पुरातकस्ययास्यसि ॥ मयाधय
 ॥ ॥ वत्सडवाच ॥ अहंरुगमिष्यामि - यरुत्विगकुमरुसि ॥ ॥ अर्घ्यममापिमवर्ण - त्वयोम
 वनयाधवाविष्यति ॥ यागतिर्महुरुकाना - कुर्वेसामरविष्यति ॥ तस्मादवर्थायास्यामि - त्व
 कस्य - जीवितकिंयथाजनम ॥ अनोथस्यवननित्य - कामनाधरविष्यति ॥ नास्मिमाहसम
 नास्मिमाहसमः ॥ नास्मिमाहसमैरुखी ॥ नास्मिमाहसमादव - ॥ हलाकयवगव ॥ ॥ नवन

॥ ॥ नन्दावाच ॥ ममवविदितामृत्यु - त्रैलोक्यगमिष्यामि ॥ नवायमन्यजीवानां - मृत्युः स्यादन
 धृषण्यन ॥ ॥ कलवनचविववन - यमादीमाकविष्यामि ॥ ॥ यमादात्सर्वरुतानि - विनश्येतिनस
 लोकयवगव ॥ समुद्रमठवीइर्गे - वियन्नलारुमादिता ॥ ॥ लागादकायमैरुर्ण - विद्वानपिसम
 यमादीमाकविष्यामि ॥ ॥ आत्माहिसतर्तय - वक्तिरयः पयन्नग ॥ ॥ सर्वस्यः पापवकृत्वा - ॥
 विद्वानपिपुत्रका - नदीनाश्चनखीनाश्च - ॥ इतीनांनसुयालिनी ॥ ॥ नविष्वांसः ॥ त्वयाकार्यः ॥ स
 त्यन्नेमृत्नादविनिर्कृति ॥ ॥ नविष्वांसः ॥ त्वयाकार्यः ॥ सत्यन्नेमृत्नादविनिर्कृति ॥ ॥ नविष्वांसः ॥ त्वयाकार्यः ॥ स
 न - नाज्ञानश्चवचकृत्वा ॥ ॥ नविष्वांसः ॥ त्वयाकार्यः ॥ सत्यन्नेमृत्नादविनिर्कृति ॥ ॥ नविष्वांसः ॥ त्वयाकार्यः ॥ स
 विष्वांसः ॥ त्वयाकार्यः ॥ सत्यन्नेमृत्नादविनिर्कृति ॥ ॥ नविष्वांसः ॥ त्वयाकार्यः ॥ सत्यन्नेमृत्नादविनिर्कृति ॥ ॥ नविष्वांसः ॥ त्वयाकार्यः ॥ स

न॥ अवेसासपथं कृत्वा. धनं च सखवादिनी ॥ अनुरूपाताम (गच्छेत्) यथातायुः वत्सला ॥ अष्ट
 कविवीर्ययथैव कयतितासलिलाभय ॥ अगकात्मयविशाल. विलपनीमरुमरुहो साहुलक
 मीषायमागवत्स. लीकितव्यविष्टकति ॥ नतयथासिसोम्यत्वं. नर्मनेवाद्यलकन ॥ उद्विग्न
 लीयविष्टकसि ॥ नतयथासिसोम्यत्वं ॥ अगकादृगदाख्याह. कुरुदुष्टियथेसिनी ॥ अय
 ॥ मयाद्यपुनरुक्तं. नपथेवागताहृदं ॥ इत्कामस्यववाद्यस्य. दातव्यत्वात्मजीविनम ॥
 मवर्ण. त्वयासहनसंनयः ॥ काकिनापिमरुहं. मयापिबलयाविना ॥ यदिभू. सहिर्नमोत.
 र्थयास्यामि. त्वयासहनसंनयः ॥ अथवातिष्ठमागत्वं. नयथाऽसक्तुर्नमयि ॥ जनन्याविषय
 नास्मिमाहसमावन्ध. वृत्तानांकीरपायिनी ॥ नास्मिमाहसमानाथ. नास्मिमाहसमागतिः ॥
 नगव ॥ अथवपवाधर्मः वृत्तायतिविनिर्मितः ॥ यतिष्ठनिसदापरा. स्वयानियममाहतिम् ॥

१३

मृत्युः स्यादन्यमृत्युना ॥ अयमिवमिमिषु. माहसीदुर्गमरुम ॥ अनुरिष्ठस्वमद्राव. नगऽद्य
 नग्येतिनेसंनयः ॥ नचलारुनमरुहं. विषमरुहं कविः ॥ लागादिनाऽऽसर्वेषा. मिह
 दानपिसमाचुव ॥ लागात्प्रमादादिप्रका. निरिऽसंकीयतजगत ॥ तस्मात्तारुनिकवृत्ति.
 कल्या. अरुवोवादिसेकट ॥ नियुक्ताऽवापयानीना. भूकोशवसतामयि ॥ विषयीगानि. विठानि.
 याकार्यऽस्तीतिथिवाजनस्यच ॥ नविष्वसुदविष्वक्त. विष्वक्तनायविष्वस ॥ विष्वसाहुयम
 त्तमस्यथः सुयसनेपजायतः ॥ गन्धऽसर्वसगतं. आद्यातयोऽयत्नग ॥ गवऽयथानिगन्ध
 दिय. धर्ममेवयविकृत्य ॥ नयाद्वगत्त्वयाकार्यऽसर्वस्यमवर्णपूर्व ॥ यथादियधिकऽकः
 जगत्सर्व. गणकऽवसकथं ॥ तागत्वं. भकमृत्यु. मद्राव. यतिथात्तय ॥ निवस्याद्याय
 नीवनानीव. दीर्घमृष्टमृष्टमृष्ट ॥ पूरुहीतीजगत्तुर्न यथनित्ववसारव ॥ मद्राविकनिमय

वनिष्ठनीचावसीदति ॥ विलप्यनदिनीयुग. मूवाचदयनर्वव ॥ नासिपूगसमस्रहा. नासिपूगस
 गृह्यथ ॥ यगललरुतलाकानयशानवर्कधर्व ॥ लाकावदनिवाकानि. वदनीकिलनीतर्ल ॥
 तनकुसखीगोपान. त्ववमानोखरावत ॥ युथस्याग्रवनीमा. माससादमगाधिवषामूवाक
 तसुवाचदोहिग. मिमद्यन्यद्वीम्येह ॥ विपलचम्यकदाम. रुदमवलिमानिनि ॥ मूधा
 मूकाकवाकीव. नतयगितसागव ॥ अरु. बहिता. यखलीतीयदयद ॥ गंकनचयनमग
 मगावत्स. दुद्वयकागिवगवान ॥ आगलमागुवग. सामगनुस्याग्रतारुव ॥ बाधेदृष्ट
 वृहकिंयथकाम. मममांसनसोयुन ॥ रुप्यदुपचरुतानि. यिवर्तललिनिमम ॥ मगायान
 सखेवादिनि ॥ नहिसखवताकिचि. दगुरुविद्यनकाचि ॥ धनात्वयाकीयत्युर्व. सत्ययव
 नासिमयाघून ॥ अन्यथमसिमासाद्य. जीवनीयास्यसकथ ॥ तच्चसकोठुकीजान. सत्यम

गिनयसूतसुव ॥ दलाजदलमगुरु. ममयाधिष्ठकर्मव ॥ सत्ययतिष्ठितालाका. धर्मसत्ययति
 जीवति ॥ रुमयदलदयासु. सहसावीवृक्षागुरु ॥ तधन्यायिकताथस्य. तवेवसूतकर्त ॥ तडा
 कविष्यमृकर्म. यनमृक्षमिक्लिर्व ॥ मयाजीवसदमालि. रुक्मिणानिगतानिव ॥ गतिंकाकु
 कानिलाकागियगमिधामि. कत्वाकर्मसदावर्त ॥ गमिष्ययन्यतीर्थनि. कविष्ययायलधर्न ॥ य
 य ॥ तदादिनस्वसंकया. नकालाविसुवस्यच ॥ ॥ धनरुवाव ॥ तयःकतयसंसनि. उगाय
 दमवकमरुम ॥ अरुयसर्वरुताना. नासिदानमतपर्व ॥ वराववातारुताना. मरुययययक
 मासमंतय ॥ यथारुसिपदन्यानि. विलयतिपदानिव ॥ सर्वधर्मासुथयाधु. विलीयनकद्वि
 माकुरुलानिव ॥ इहखनयार्कसंगकाना. कायायागतनाम्यता ॥ नवाधनयनईहख. सायनिवृत्तिम
 वलीमावमकति ॥ ॥ दीपवाव ॥ अरुमग्यापराणका. बाधवयनसिक्किता ॥ ततरयालिवध

नास्मिन्पुत्रसमसूखं ॥ नास्मिन्पुत्रसमाशीतिः ॥ नास्मिन्पुत्रसमागतिः ॥ अयुःस्यजगत्कृत्य मयुःस्य
 गीतर्त्तः ॥ युरगभयनिर्घर्गं वृद्धनादयिगीतर्त्तः ॥ ॐ त्रियुगपुण्यनूक्ताः निर्वीकृतयेन ४ पुनः ॥ मा
 पः ॥ मूक्तादौ तेनगवथे ४ पुनर्यास्यामितगुर्वे ॥ मातृकर्मस्वतस्सर्वं दोगल्याद्यत्कर्मयो ॥ सू
 नि ॥ सुधमभवत्युनन्धं महानन्धं घटघ्नं ॥ अरुहानरुहानगोकोपि यकिन्नाकपदगर्भिनः ॥ वि
 चयनमरु यशसोपिलितानि ॥ आसुविष्णुवितमुखः नीकृद्वृक्षारयानकाः ॥ तावकास्या १४
 धार्ष्ट्यदृष्ट्वा दुसाधमं विद्वत्वनमववी ॥ शरायाधमकाकायः सत्यधर्मसदास्ति ॥ कं
 ॥ मृतायामयि वचाद्यः रुक्स्वर्नैरुपगर्कः ॥ ॥ दीप्यवाच ॥ आगतेनवकल्याणि धनक
 सत्ययत्नागमपुनः ॥ तनंभकोरुकीजार्त्तः याकायाताकथंयुनः ॥ तवसत्ययुवीकार्थं शेषि
 तार्त्तः सत्यमन्धयलमया ॥ तस्मादननसत्यं न मूकासिचमयोधूना ॥ रुग्निर्नीरुवमसत्यः ॥

१४

१. धर्मः सत्ययतिष्ठः ॥ सत्यनगः कीवधर्माः यमश्च नीरुसर्वदा ॥ सवेधन्यतमाचार्यः तवकीवत्त
 सूनैकर्त्तः ॥ तदाद्ययः ययः सार्वः ययिवनिययस्तव ॥ ॐ त्वंसत्यगवादिष्ट्वा ममगातिजीवितम ॥ त
 नेत्रे ॥ गतिंकाकुगमिष्यामि दृष्ट्वा ॥ सत्यमीदृशं ॥ अरुयोयोइवायावो नृणांसाजीवद्यातिकः ॥
 गायः ॥ धर्मे ॥ यतिश्चानि विमार्क्षः पवित्रं वाङ्मनसं ॥ धनवयं नमयाकार्यं तयः ॥ यापवितुष्ट
 ससक्तिः ॥ गतायान्कानकर्मवृ ॥ द्वायवयं कृमिस्तो रुद्रो नमर्क कलोयुग ॥ सवेषामवदानानि ॥
 मरुययः ॥ ययकृति ॥ ससर्वययसत्यकः यववक्त्राधिगकृति ॥ नास्महि सासर्मरुन नास्महि
 विलीयकृद्विस्तया ॥ यागवृकस्ययाकायाः तापयविनागिनी ॥ धर्मोऽनयय्यानि सुग्न
 विः ॥ यापनिद्वीतमुरुर्म ॥ ॐ अतस्तवर्मः ॥ कीर्त्तितसमाहितः ॥ कानैववत्तयासाद्वैर्क क
 ॥ ततः ॥ यालिवधस्तवः मणोर्ममविस्मर्त्तः ॥ त्वर्मयकृतिदलानः सजातस्मवर्त्तमम ॥ तद

हृत्वायूनः किंचि. त्युत्तमकीदृदिस्तिर्न ॥ असीवर्षज्ञाते जाते. विंशमानस्यमंशुः ॥ रुवतः राग्यय
 धनिकल्यालि. द्विपिषावावसुवता ॥ ममनन्दुसुसंस्तु. कर्तनन्दनस्वामिना ॥ सौयुतेरुकेयस्वा
 यन्ना. वलनूपसमन्विता ॥ नगस्मिन्ननवधर्म. सौनदीमत्यवादिनी ॥ इष्टं यद्व्यावृत्तस्त्रि
 नवमस्वादि साधवी. नन्दातस्याथेयद्वर् ॥ तशानरावात्मसगा. गच्छामिषदेमवयुः ॥ ववयदा
 नायितदाश्री. धार्पयागुयाङ्गिर्न ॥ नन्दायनगतास्वर्ग. नन्दायाप्यसवस्वगी ॥ वृधेस्वस्यनाम
 ताः स्वर्गमासाद्य. मादकसुखिनानवा ॥ सबस्वगीतदास्त्रीर्ण. तवसोराग्यदायिका ॥ उद्यधि
 ॥ स्पृगनिकियनवः कवि. रुचिरुयामनीधवा ॥ वरुतस्यपदानननूपयानजायतनवः ॥ पुन्या
 गन्तागनागिद्वन्द्व. पुनः कृतायवाधुखी ॥ गतः पृथगि साधवी. पसरुषकटास्तिगाः ॥ तस्या
 तः ॥ तस्यसर्ववैरवति. धर्मरुः रुः सवस्वनि ॥ स्नानात्यानात्पदानदा. सादिग्म्यामहानदी

कयैरुली ॥ धान्यदानीषवर्वदनि. जलपदानश्च तथासकृदाशयेरुषतीथेयूनवेऽयदहं. धर्म
 तीथेयैसाध्याधिवममायचर्क. शुकीरुलीवन्नरुयथष्ट ॥ तस्यापकल्लुमवनिथष्ट. कम
 तसुसाधर्मरुलावलीरुव. ऊन्माङ्गितैरुखेतसौनर्ण ॥ सर्वोत्तमाविवरुलासवस्वतीसवा
 सवदल्लः ॥ धीयः ॥ ॥ रीष्मडवाच ॥ पृष्ठवस्यवनद्यायाः प्रतीमाहात्म्यमूरुमी ॥ अष्टविक
 स्नायवीतरुकानि. यानियानिवदस्वम ॥ कथयकीविगनरु. कर्तनेरुमहात्मनः ॥ यथादानश्च
 लेवदविद्वेः कथयागतिपृष्ठव ॥ रुगीयायिरुलीप्रीसा. रुगवन्तद्वदस्वम ॥ ॥ यत्नस
 हायुली ॥ यम्यरुस्त्रीययादीव. मनःप्रेवसस्यती ॥ विद्यातयवकीर्तिव. सतीथेरुत्तमन्त ॥ स
 यस्नायवीनगरुमि. मायसर्वचरुर्दिनी ॥ कलातीथेविगनरु. तवराकियवायत्त ॥ असम्यन्त
 पृष्ठतियुष्माकी. धर्मवद्विरुविद्यति ॥ वृहन्नग्यनवायाव. सर्वोत्तमपथमीरुल ॥ वृपयिषीतिरुवाथी

४. देव्यो साद्विदित्याजर्न ॥ नतस्य मार्गतीर्थस्या. दृष्टि काटि समावृतम् ॥ गमनादववाजस्य. य
 (शयस्युक्तम्) ॥ तत्रवद्वाद्यथादेवा. अथयः सिद्धवावत्ताः ॥ अलिगकनिवाजस्य. वेपथुक्तव
 मूद्वरः ॥ नवीनीथविरागस्य. कर्तते मुमद्विनि ॥ यः ॥ १५ ॥ तिमहावाज. विष्णुलाकमदीयत
 गिलावदवदवस्य. तीर्थेलावविप्रर्तः ॥ यक्षवनामविख्यात. महापातकनाशने ॥ दशकाति
 त्यावसवावृडाः साध्यावसमवृत्ता ॥ गन्धर्वीसुवसः ॥ निर्वसन्निदितावृत्ता ॥ यश्चतुर्ग
 पारिकामस्य. पूषवालिमनस्विनः ॥ पूयनसवेयायानि. नाकपृष्ठेषूपयुक्त ॥ तस्मिंस्तीर्थम
 हावाज. दवेविसपूवागमाः ॥ सिद्धिसुमनसायाकाः पूयनमहूनाविताः ॥ तत्रारिष्यकीयः
 गजयद्विप. पूषवावत्थमागिनः ॥ अन्यननसूचीताः काटिर्गवतिपूजिता ॥ तनासोकर्म
 दद्याद्वावृत्ताय. अक्षतानावृत्ताः ॥ तर्नेववावृत्तायास्त्याक्ष. हयमधरुत्तनवः ॥ वेखावृत्ता

यितामहसर्वपूय. पूषवनामनामतः ॥ सबल्वगीपूयतमा. तस्माज्जातामहावृत्ता ॥ आदिद्वाम
 भुन्ययवेत्ता. लमवृत्तामदीगता ॥ नवयानिर्वृत्ताने. त्नागतीर्थमहात्मनः ॥ काटिर्वावृत्ति
 तस्मवृत्तम्. पूषवालिगताः ॥ इयस्यवृत्तचर्कस. सर्वतीर्थेषुकीवव ॥ यन्मय
 यथामवालायववः सर्वेष्वनुयितामहः ॥ तथैवपूषवतीर्थ. तीर्थनामधिकृत ॥ इयाव
 मगकृति ॥ यमुवयवर्तपूय. अग्निहातमयासने ॥ वाजययवृत्तयाय. विष्णुलाकमदीयत
 चर्तय ॥ पूषवइवदानी. गन्धर्वीवसूयवृत्त ॥ वावृत्तावृत्तिविद्विषा. गत्वावेष्टपूषव
 क्षामयासने ॥ वयवृत्तावृत्तवृत्त. तनमक्षामयासने ॥ रुवतनामदीवृत्तपूवायाकीस्यय
 मनकविद्यतः ॥ वयवृत्तावृत्तामृत्ता. तनमृत्तादिर्विगताः ॥ वृत्तालाकमदीयत. तिष्ठतवृत्ता
 तनावृत्ताननः ॥ तनायिद्वद्वानि. संध्यायास्तानसंगयः ॥ रुवत्समायगायती. तनवृत्ति

राजसूय यक्षवस्य विद्यम ॥ राजसूयाश्वमधरुत्नीप्राप्तागिमानवः ॥ सवस्वगीमहाघ्न्याः यति
 वेष्टु कवकुद्वेणी ॥ तत्रातिथर्ककृद्गीत यथोदवावेन वनः ॥ तदाकयमवाप्ताति कर्त्तव्यवस
 तिमहीयत ॥ तत्रात्वारवन्मत्ता विमर्त्तकिर्म्म यथा ॥ वृद्धलोकमवाप्ताति गतिश्च परमवर्द्ध ॥
 ॥ दण्डकादिसहस्राणि तीर्थानां वेमहीयत ॥ सान्निध्यवृक्षवथेषां तिसन्ध्यकवनयन ॥ आदि
 यश्चतुर्गयस्मत्ता दवावक्ष्वयस्य सथा ॥ दिवावासान्महावाङ् पूष्यनमहताचिता ॥ मनसा
 स्मैस्तीर्थमहावाङ् नित्यमव्ययितामह ॥ उवाच यवमयी ॥ दवावक्ष्वयस्य सथा ॥ यक्षवस्यम
 रुधर्कयः कृत्वा त्रितादवावेन वनः ॥ अश्वमधदण्डगुणं यवदन्तिमनीषिणः ॥ अश्वकै
 नाशोकमर्मणरीषः यथमवयमादत ॥ तार्कमूलैः रुत्नीप्राप्ताति यवावायतस्वयं ॥ तद
 ॥ वेष्टुलसांसिद्धानां मनीनापून्मर्ददिय ॥ वाक्कलः कृत्वावेष्टुः नृदावावाङ् सलम ॥

१५

॥ आदिद्वामहायागी यत्रासमधसूदनः ॥ स्नानेवादिवाङ्कल नाम्नादिदण्डपूजितः ॥ लीनव
 कालिक्कां विवेक्षणयातिगच्छुयक्ष्व ॥ रुत्नीप्राप्ताति सवस्वगीमहाघ्न्याः यति
 वव ॥ यन्मयुगतिर्यस्यायं स्त्रियावायववायिवा ॥ यक्षवस्यमवाप्ताति सवस्वगीमहाघ्न्याः यति
 र्यन ॥ उवाच द्वादशवर्षाणि यक्षवस्यनित्यं विष्टुः कलत्रमवाप्ताति वृद्धलोक
 लोकमहीयत ॥ कालिकमासिवस्येव यक्षवस्यमवव ॥ यक्षवस्यमववस्यं यक्षवस्य
 विष्टुयक्ष्व ॥ स्नानादववाङ्कल नाम्नादिदण्डपूजितः ॥ लीनव
 कालिक्कां विवेक्षणयातिगच्छुयक्ष्व ॥ रुत्नीप्राप्ताति सवस्वगीमहाघ्न्याः यति
 वव ॥ यन्मयुगतिर्यस्यायं स्त्रियावायववायिवा ॥ यक्षवस्यमवाप्ताति सवस्वगीमहाघ्न्याः यति
 र्यन ॥ उवाच द्वादशवर्षाणि यक्षवस्यनित्यं विष्टुः कलत्रमवाप्ताति वृद्धलोक
 लोकमहीयत ॥ कालिकमासिवस्येव यक्षवस्यमवव ॥ यक्षवस्यमववस्यं यक्षवस्य
 विष्टुयक्ष्व ॥ स्नानादववाङ्कल नाम्नादिदण्डपूजितः ॥ लीनव

तं कूर्चनिघादनादिकं ॥ यगं सद्यो विंशतं ॥ अक्षमामृतमभूतं ॥ ॐ ममर्थं हि विद्वांसः कूर्चनं
 मविच्छिन्नाय सतति ॥ रुवगनाससन्दरु ॥ तदा ह विनामरु ॥ तययित्वा यित्वा नदवा ॥ नमिच्छ
 अक्षमादवसक्तनि ॥ मयक्यानीतथावा ॥ मनूनाय वर्मतयः ॥ नागनाक्षः प्रवीनम्या ॥ यक्यव
 नवायुद्विर्मदा ॥ कालयः निविख्याता ॥ गलः यवमदा बला ॥ तं ह वरु समाहित्य ॥ नानाचर
 वनलिदना प्रा ॥ यवन्दयैवस्तुत्य ॥ वाक्षान्नपतस्ति ॥ कताः ॥ लिखुगानसत्त्वान् ॥ यव
 यथा वरुवदिष्टाय ॥ मनीषिविति विख्यातामरुत विदुदावधीः ॥ गतामहिताः सर्वः ॥ ववश्च
 वः ॥ र्विच्छिन्नाय कृत्वा ॥ स्वान्यस्ती निषयकस्व ॥ तलावीदिददस्वनश ॥ यीश्रमानानरुव
 कडुयः ॥ त्वदथ कनना ॥ दवाः सनिनिवामया ॥ ॐ ॥ वाक्षान्नपित्यश्च कडुवका ॥ यः ॥ मनन
 यसाधिकस्तीति विविदि विस्तान् ॥ नक्षत्राकाः सूपवन्दवयः ॥ वजायुधः ॥ ययगः ॥ यययः

सादतगादृष्टं ॥ स्तिगमाहित्यवाधसि ॥ कालकथेर्महाकाये ॥ समनादतिवक्ति ॥ समयतयव
 ॥ ॐ ॥ शकनासकर्मरु ॥ ॐ ॥ यतयतिस्त्वानि ॥ स्वज्ञानासाववाइति ॥ आनी ॥ स्रुमूलः ॥ तद
 ल ॥ वृत्तादृष्टेवदधत ॥ तदुमकववास्ता ॥ कालयाः यविद्यायुध ॥ त्रिदशायव वरुके ॥ दावद
 स्रुवादवदया ॥ तदिद्वदवतागीतान् ॥ सद्यः ॥ यवन्दव ॥ वरुविवदमानु ॥ कालीमरुव
 यवदयत ॥ विष्णुनायायिनी ॥ दृष्टादवगतामथ ॥ स्वीनतः ॥ ससमधू ॥ सदावद्वयथामल
 मययत ॥ कालावस्तुलीतिदना ॥ यति ॥ तदाननादवृतामरुतानिनादी ॥ तस्ययुधमनधवादिगय
 ती ॥ रुयननस्रुवितिमयाव ॥ वडीमरुद्वयनिवः ॥ यविध्य ॥ सनकवजातिरुतः ॥ ययान ॥ महास
 तस्मिन्वल्नदेववल्नरुयाला ॥ यययदेत्याविसमादयन ॥ ॐ ॥ स्रुदावगववद्वः ॥ रुयमने
 सद्येवदवामुदिता ॥ यदृष्टा ॥ मरुवयः ॥ नकमथास्रुवक ॥ ॐ ॥ स्रुयस्रुविमतिनिधयला ॥ सासा

दासः कर्त्तव्यं दास्यते ॥ तीर्थं गत्वा घृताभ्यामः पिबन्त्येष्टाद्यपूर्वकः ॥ गन्धार्पणधर्मा न्य-
 दवाः नग्निष्णामरुत्तमः ॥ अष्टमा नयिते गवश्चिष्टं दध्ने कर्मना नृप ॥ अगस्त्यं नृकृताय न-
 म्याः यक्यत्वेन वाधसि ॥ अगस्त्यस्य महावाजः यशस्वमसितात्मनः ॥ सर्वकृतयुगं गरीष्मः दा-
 यः नानाचक्रवर्त्तयताः ॥ समन्तात्पर्यधवेन मरुत्सु समस्वानस्वान् ॥ तता वृत्तवर्त्तयन् क-
 नसुवान् पवंमहीत्यवाचत ॥ विदितं तस्मात्सर्वं यद्विदुः किं विदुः ॥ तमपार्ययवक्ष्यामि-
 सर्वं ववक्ष्यसमयाचरे ॥ सर्वोदास्यति धर्मोत्माः सृष्टीतना नृवात्मना ॥ अवाप्य संहिते ॥ स-
 मानान् रुक्मिणः रुक्मयस्त्रुमाः ॥ यदर्थं धीरितात्माना नृद्वदन्तु निवाकले ॥ ॥
 तायः मननं मुपववन्तं ॥ शीघ्रं कृत्वा घृताभ्यामः पिबन्त्येष्टाद्यपूर्वकः ॥ गन्धार्पणधर्मा न्य-
 दवाः नग्निष्णामरुत्तमः ॥ अष्टमा नयिते गवश्चिष्टं दध्ने कर्मना नृप ॥ अगस्त्यं नृकृताय न-
 म्याः यक्यत्वेन वाधसि ॥ अगस्त्यस्य महावाजः यशस्वमसितात्मनः ॥ सर्वकृतयुगं गरीष्मः दा-
 यः नानाचक्रवर्त्तयताः ॥ समन्तात्पर्यधवेन मरुत्सु समस्वानस्वान् ॥ तता वृत्तवर्त्तयन् क-
 नसुवान् पवंमहीत्यवाचत ॥ विदितं तस्मात्सर्वं यद्विदुः किं विदुः ॥ तमपार्ययवक्ष्यामि-
 सर्वं ववक्ष्यसमयाचरे ॥ सर्वोदास्यति धर्मोत्माः सृष्टीतना नृवात्मना ॥ अवाप्य संहिते ॥ स-
 मानान् रुक्मिणः रुक्मयस्त्रुमाः ॥ यदर्थं धीरितात्माना नृद्वदन्तु निवाकले ॥ ॥

११

मृगयन्तु वने ॥ संहिते विवृण्वते ॥ तता यद्विदुः समस्तं दधानां सहवाधवे ॥ मरुत्सु मरुवतः ॥
 मूलः नृदः ॥ गवश्चिष्टं दध्ने कर्मना नृप ॥ अगस्त्यं नृकृताय नम्याः यक्यत्वेन वाधसि ॥ अगस्त्यस्य
 महावाजः यशस्वमसितात्मनः ॥ सर्वकृतयुगं गरीष्मः दा-
 यः नानाचक्रवर्त्तयताः ॥ समन्तात्पर्यधवेन मरुत्सु समस्वानस्वान् ॥ तता वृत्तवर्त्तयन् क-
 नसुवान् पवंमहीत्यवाचत ॥ विदितं तस्मात्सर्वं यद्विदुः किं विदुः ॥ तमपार्ययवक्ष्यामि-
 सर्वं ववक्ष्यसमयाचरे ॥ सर्वोदास्यति धर्मोत्माः सृष्टीतना नृवात्मना ॥ अवाप्य संहिते ॥ स-
 मानान् रुक्मिणः रुक्मयस्त्रुमाः ॥ यदर्थं धीरितात्माना नृद्वदन्तु निवाकले ॥ ॥

तथैवमानासिद्धास्तदानीं समुद्रवन्तविविधरुयाकृशा यवित्थेवेकादधिमयमय सखाक
 गम्यकविमतिनिष्ठयस्तु सांमानपायाननदहयैत॥ तवाध्वतद्वद्वधयद्यावामतिष्ठिकय
 तयसाधियन् तस्याच्चवर्द्धतयसकृताय ॥ धर्मैतिकविद्विद्विद्विवायी तयस्विनाधर्मरगत्य
 जगन्निवासाद्यताः सुदृष्टाः स्वर्गसमाधिप्रमदमिर्मर्क वत्ताकर्ववाक्यमानयस्व ॥ सम
 न ॥ तवालोसमयश्चक रुक्यनः सदा मनीन ॥ अग्रमध्वचयसीति पुन्यपायननष्व ॥
 यस्मिन् ॥ यवनस्याधर्मगत्वा पुन्यदिऊनिषविर् ॥ रुलमूलागनानाध्व मनीनां रुकितीत
 विग॥ वाद्याहवाध्वरुकाध्व विगतिः पविस्त्रदिता ॥ धर्मकर्मलकृति मनीनां दानवेर्गर्ग ॥
 ॥ नवेतानवेवर्द्धत मनुक्तामनुजायिवा ॥ निष्कध्वयवषट्कावे नष्टयस्तसवक्षिय ॥ जग
 स्मगलपवारीताः पारु वनिदितादल ॥ कविहृतायविविधे निष्कयामयवदिता ॥ अप

मार्गत्वाः यवमयुर्त्त दानवानां यवक्षिन् ॥ नवेतानन्वययस्त समुद्रसमपागता ॥ स्तानीरुग्मध्वयव
 स्ताय जगदर्थसमृद्धताः आदिदेत्यामद्वावीया दिव्यकलियुस्तया ॥ अस्त्रवाध्वमद्वेष्टा
 कृत्वा सुदिताः पद्वारुम ॥ अवध्वः सवर्द्धतानी वलिष्वायिमद्वेष्टा ॥ वामर्नवपवायु
 तानी गतिस्त्वमध्वसुदुन ॥ तस्मात्त्वदवदवर्ग लोकार्थं क्राययामद्व ॥ वक्रालाकाध्वदेवां नैव
 वनिमनुजा रुवकव्यद्विवाकस ॥ लाकाध्ववीषवर्द्धन अन्यायवर्णमावृता ॥ त्वत्पसादा
 जानीमाकवध्वनं नित्यववाध्वनामिति ॥ वाक्कुलवक्त्रकीलष पृथिवीकयमवाति ॥ त्वत्प
 ता ॥ ॥ विष्णुववायः विकर्ममस्रवाः सवर्द्धतानां कयकावर्ग ॥ रुवतानां ध्ववध्वमि
 कनः पविष्ठावद्वेष्टास्तय ॥ तयविष्ठावध्विध्वानं नानाग्रहसमाकृत् ॥ उत्सादनार्थं लाकस्य
 द्विः रुवदिः पविष्ठित्यनी ॥ पतङ्गनाववा दवा विष्णुना समुद्राद्वर्ग ॥ यवमध्वमनुषाफा जग

यं सखाकलैव तन्मा कल ॥ तदास्यमर्तुसहिताय च वृत्ते लाभनामयमर्तुं समवक्तु ॥ त
 मर्तुं विनयतां वक्तु ॥ यमर्तुं विद्यातयसाययना. कर्षाविना ॥ यथमनुकार्य ॥ लोकस्य सर्व
 मर्तुं न च यस्तु ॥ तस्याविधः कियत किं पुमव. तच्छुजगत्सु न कर्ष ॥ नवीदिसर्वगतवद्विज्ञावा
 तस्व ॥ समर्तुं समासाद्य. वावत्तनीनिधिर्मरुव ॥ कालेया ॥ समययन. तस्मात्तस्य विना
 न कर्ष ॥ वलिष्ठ ॥ स्याद्यमविद्या. रुक्मितास इवान्मलि ॥ नृणीतिज्ञमष्टौव. तस्मात्तस्य
 रुक्मितीति ॥ नवीवागोस्मकवेनि. विविधुष्मन्नीद्विवा ॥ रावदाज्ञाप्रमगत्वा. नियतावद्ववा
 वेर्नर्ण ॥ निष्ठायाययि धीवक्तु ॥ नवीरुजवलादिता ॥ कालेनमदतातांस्तु. द्युष्मन्निष्ठान्व
 य ॥ जगदासीनिवत्सादी. कालचरययीति ॥ नवीयकीलमानास्य. मानवामनूजविव ॥ ज्ञा
 ता ॥ अयवचरयादिज्ञ. रयात्सात्तनिमश्चयन ॥ कविकुवामद्व्यासा. वीवा ॥ यवमदयिता ॥

१५

नीरुग्मप्ययवमे. माग्मः कयमवव ॥ जगत्तयतर्मयानि. नष्टयस्तुसवक्रिय ॥ अग्मः ॥ यवम
 तावमद्व्यासा. जगत्तुलेविद्युत ॥ यककारुवनः कवस्तुयासदुमियातिन ॥ नावसिद्वयव
 तर्नवयवायेतस्मात्काधसितस्तया ॥ नवमादीनिकर्मातिथयो. सीधनेविद्युत ॥ अस्माकीरुयेरी
 कावदेवांनैव. नवीचमदतातया ॥ ७ ॥ रवत्तुसादाष्टदने. यजा ॥ सवोचद्विध ॥ सुस्कार
 ॥ १ ॥ त्वत्तुसादानिद्विन्ना. त्वयेवयविवक्रिता ॥ २ ॥ यवममनूयार्क. लोकानीरुयमूळम ॥ न
 याति ॥ त्वत्तुसादान्मदावादा. लाका ॥ सवजगत्तय ॥ विनार्णनायिगकय ॥ त्वयावेयविवक्रि
 ताश्चुवामि. नष्टयस्तुविगतद्ववा ॥ कालेयस्तुतिविद्याता. गल ॥ यवमदाष्टद ॥ जीवितयविव
 नार्थलाकस्य. गलीरुकीतिवेमनीन ॥ नष्टयस्तुकर्यनर्तु. समद्वान्मद्विनामृग ॥ समद्वस्यकयव
 रयाफा. जगत्तुसाद्यमयय ॥ तगोत्तुमद्वान्मनी. मेववववममृग ॥ अयमर्तुं यवागर्जि. क

मूर्तिः स्वधिविष्टिः ॥ ॥ दवाडुवः ॥ नद्युधनायितफानाः त्वलाकानांगतिः यवा ॥ र्गितित
 मन्तः ॥ दयस्वानतिकामः विश्वः लीलानवर्तते ॥ तमसावाधितलाकः मत्स्यनायधिवर्तः ॥ यवा ॥ त
 गतिः ॥ तत्स्वाकारययामः साधवावनेदा जेति ॥ ॥ गीष्वाडवावः ॥ किमेसहसाविष्टः यव
 वाचः ॥ अदिबोर्डमहालेलीः भविकनकयवर्तः ॥ उदयासमेनरानः ॥ यदकिणमवर्तते ॥ त
 वर्तते ॥ यदकिणव्यक्रियतः मामवैकनगम्कवः ॥ नवमेकम्कतः ॥ लिलदीपत्यरागत
 निर्मिताङ्गः ॥ चवन्कसदाकाधः लवद्वः सहसावतः ॥ स्याचदुमसामागः ॥ बाधुदमिक
 नवायमसावचनैवकावः ॥ अथारिङ्गभेमनिमाधुमस्तेः तयस्विर्नधमेवतीवविष्टः ॥ अगस्यम
 दुमसामागः ॥ नृकागर्गगर्गितथा ॥ जेलवाडावः ॥ विश्वः काधवगन्तः ॥ तन्निवावयि
 सारिगम्यादुवीद्विष्टः सदाविसमयस्ति ॥ मार्गमिकाम्यद्विदादुः खवायवर्तोरुमः ॥ दकिणम

वृक्षमयिलीलः ॥ तत्तावद्वस्वकामतः ॥ अद्यापिदकिणदिष्टः ॥ वावलिर्ननिवर्तते ॥ नतलसर्वमार
 यथवाङ्मनः ॥ स्रवेः सर्वेः सनिङ्गिताः ॥ अगस्तिवचनमासाद्यः तन्मनिगदितः ॥ त्रिदशैर्नाव
 दातनः ॥ दवास्मिन्निबवर्तते ॥ सकेशस्मानमकर्तः मरुधपिमहाधुर्वः ॥ वीयमानमहात्मानः
 पुन्वाः ॥ तथनियनवर्तते ॥ केविष्टारवतकिर्माः लाकनाथमहत्सर्वः ॥ नवमस्काततागकः
 श्रवाः ॥ अक्रवाकसयन्नगः ॥ अनृङ्गभम्महात्मानः ॥ दद्वकामासदधुर्वः ॥ ततोयगकनिष्ट
 रुनोद्येः ॥ स्वलनैकदवयवः ॥ नानायाहसमाकीर्तुः ॥ नानादिङ्गमेमाकलः ॥ अगस्यमहि
 समसाद्यः ॥ वावलिर्गवावयिष्टः ॥ उवाचसाहितादवाः ॥ नृषिस्तुगमागतानः ॥ पाठुकामः सम
 दनक्षर्यः ॥ तकीर्तिसविधीयताः ॥ नतावइकावचनैः मेहावन्निबद्यतः ॥ समूहमयितकुद्वः स
 उगम् ॥ मुनिरिग्यापयूजयन् ॥ नृनस्त्राविधानः ॥ लाकानालाकरावनः ॥ न्वत्प्रसादोसम

七〇

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ दशकायं दुरंगवान् दानुवानां विनाशनं ॥ त्वया कावित दवानां
 त्वया युगियात वनः सर्वं ॥ ॐ रुक्मानतदा दवं दं वेका मयि मरुत्तनी ॥ सर्वं प्रमाणां धववं रुक्मं
 तां तां नुपु च वरुत्ता ॥ ॐ रुक्मं त्ववता मयि ॥ ॐ रुक्मं त्ववता मयि ॥ तव्यं धितु देवता ॥ ॐ
 ॥ ॥ दास्यन्ते द्विजमखेया वासस्य पति विष्टय ॥ ॥ द्वा द्वेनायेक सत्तमा धावदा हन संप्रवी ॥
 गजिता ॥ अकयत् त्वन्नयान् ॥ अकयत् त्वन्नयान् ॥ आयमि कनिका मयि ॥ सर्वं तस्य वसिष्ठ
 नां तीर्थं मरुम ॥ मया दत्तं मुनि ॥ रुक्मिणी न स गय ॥ ॐ नमः सति स्त्रिया वायु वसा वि
 रुविता मरु ॥ समामन्त्रा मुनि ॥ मगस्मि मुनि सत्तम ॥ अगस्मि विमनि सत्तम ॥ अगस्मि मय
 रुक्मी लयि विमिमानद ॥ अगस्मि निष्ठा रुक्मवान् ॥ पूनस्मा पून रुक्मवान् ॥ अगिवा निष्ठा रुक्म

र्णव. समतिः समखासुथ ॥ विष्णुमि र्गुल्लनिवाः समर्कः ४ पीतिवर्द्धनः ॥ वेद्यावरुस्य नि
 नाचरुवदाऽ. यवकृतिं द्वितुस्तथा ॥ सुलोका मुकवाक्यः कथामधितिथिस्तथा ॥ नावदः
 कामदेवस्तथावाम्. आष्टकः चैवमादयः ॥ कृष्णाद्वेयायनः चैव. पुरहितोऽसमन्वितः ॥ नत
 ॥ ॐ ह्रियागिज्ञाऽ. धैर्यः तयः ४ मर्त्यकमाऽर्कः ॥ दयादानीतयः चैव. सर्वेषां त्वत्प्रतिष्ठिः ॥ ॐ
 नगरनासिकायाकि. नरुनानाजितह्रियाः ॥ नरुर्गसाननिघनाः ४ नरुतघ्नानमानिनः ॥ सत्या
 वः ॥ नवाऽ. ननऊवामृत्य. रविताऽ. मुहूर्तात्मनः ॥ नरुत्पियासानग्नानि. सर्वेषां तु द्विजन्मनी ॥
 नकिरुतां ॥ निर्मुमानिबहूकावा. निर्वृद्धाऽ. सजितह्रियाः ॥ ध्याययोगवताऽ. चैव. तदुगर्कतियक्वर् ॥
 मारुवस्तुस्ववच्चैव. यथा इहिरुवाध्वः ॥ यवदावालयध्वनि. यवदवालिताष्टव ॥ अविस्त्रि

याः ॥ तदिसर्ववयध्वनि. युक्वर्नारसंगयः ॥ समाधिनाजिगीयनि. सुद्वलाकसनातनी ॥ अथारु
 लाकस्मिने. नामानकवाविः ४ मवः ॥ मर्गकमावमासाद्य. कृष्णाफासुदोधनः ॥ अथययवक
 आवायः ॥ वेतिग्रहावाध्वनाऽ. सुष्टावदनिनिदिताः ॥ तस्मात्पुतिग्रहाष्टक्रीध्वमूनिसरुम ॥ व
 वरुताऽ. कमाऽ. ॥ अथययवः ॥ राजपुतिग्रहाधवाऽ. मध्वस्वादाविषायमः ॥ तस्मात्पुतिग्रहा
 दनध्वममावध्व. दनवध्वममानयः ॥ दनसुनासरुग्राणि. चावदयति सोनकः ॥ तनरु
 हितः ॥ तामिआदिषुधावध्व. नवकषुवययतः ॥ तस्मककललकसु. सरुदावधवाधिब ॥
 लः ॥ डोइम्बवानिविक्वि. रुमगगलिस्तुलः ॥ गतान्यदुविबिन्वना. अष्टकनधनान्यपि ॥
 विह्वाना. नास्मरुमन्दवद्वयः ॥ रुमानिमानिजीनीमः ४ पुतिवृद्धाऽ. यजाग्रतः ॥ ॐ हावाऽ. वमृयी
 लिर्गनिर्क. सरुग्रलसमन्वितः ॥ यथावदुपयर्कति. यापिष्ठास्तुतगर्गः ॥ यत्पुथिवावीरि

यावदस्य निःसोम्यः स्ववनः कथयारुगुः ॥ इवासायमदग्निः मार्कः उथाधगलवः ॥ छग
 ॥ नावेदः यवतः ॥ सगन्धः चवनाद्विजाः ॥ लक्ष्मन्मन्त्रः ॥ लक्ष्मन्मन्त्रः ॥ लक्ष्मन्मन्त्रः ॥ लक्ष्मन्मन्त्रः ॥
 मन्त्रिगः ॥ नतकुपूकवैयापः सफवीलगतथप्रमः ॥ ल्विष्टतानियमेयकाः दलयकाः गयल्विनी
 तिष्ठति ॥ ॐ रुयल्वियतकर्मः गत्यवशावशुभ्रतः ॥ लक्ष्मन्मन्त्रः ॥ लक्ष्मन्मन्त्रः ॥ लक्ष्मन्मन्त्रः ॥ लक्ष्मन्मन्त्रः ॥
 निनः ॥ सत्यास्यपस्विनः ॥ दयावैतः ॥ क्रमायवाः ॥ यद्वानादानयीताः ॥ गवगकृतिपूक
 द्विजन्मनाः ॥ नतगमूटाः ॥ यविगानि नपूकानविषयात्मकाः ॥ दंशलागमददाहः ॥ काधमाहः
 कृतिपूकः ॥ अग्रमूकः ॥ अग्रमूकः ॥ अग्रमूकः ॥ अग्रमूकः ॥ अग्रमूकः ॥ अग्रमूकः ॥ अग्रमूकः ॥ अग्रमूकः ॥
 ॥ ७ ॥ अविश्रियानेकवृत्तिः नवर्हिर्सीति हिं सिताः ॥ समः ॥ खसूखादानाः महांमानाः ॥ गिगति

८१

॥ अथ रुवदनावृष्टिः कदाचिन्महीतदा ॥ ककुषाफाघरुगः सर्वलाकाः ॥ ककुषाफाघरुगः सर्वलाकाः ॥ ककुषाफाघरुगः सर्वलाकाः ॥
 थययवकः ॥ क्लिष्टमानाः ॥ क्लिष्टमानाः ॥ क्लिष्टमानाः ॥ क्लिष्टमानाः ॥ क्लिष्टमानाः ॥ क्लिष्टमानाः ॥ क्लिष्टमानाः ॥
 निसरुमः ॥ ववान् ॥ गमान् ॥ वीहियवान् ॥ वसवन्मणिकाधर्नः ॥ गम्यधन्वाततः सर्वः दक्षिवा
 ॥ तंज्ञायमानः ॥ कस्मात् ॥ कवूषस्मत्यलाः ॥ रुर्नः ॥ दगमूनाममध्यकीः ॥ दगयकीसमाधुः ॥
 कः ॥ ननकुल्याः ॥ रुवराजाः ॥ घावसूसायनिः ॥ रुः ॥ आवाहः ॥ वतिगृह्णातिः ॥ वाह्मल्लालारुमा
 ॥ यार्थिवः ॥ अन्धयदीयतामः ॥ दित्युक्ताः ॥ वनययूः ॥ अथवाजसमादः ॥ तगन्वाचमः ॥
 तधनान्यपि ॥ गुरुविदुर्मविदित्वा ॥ तन्नेग्रध्वानिवववी ॥ ॥ अथिववाच ॥ नास्मरुमूरु
 ॥ वाहिवमूषीताः ॥ यत्नवदमहादयः ॥ तस्मान्नग्रध्वनवेदः ॥ खरवमानन्यमिकृताः ॥ तंननगु
 एधिवावीहियवः ॥ ल्विष्टध्वनवस्रियः ॥ नानमकस्यपयाधः ॥ मितिमत्वासमवजः ॥ ॥

॥ वनिष्ठ उवाच ॥ धर्मार्थसंचयाय च । दद्यात्तत्र न लभ्यते ॥ तयस्य च सर्वं । विनिश्चयं वरं
 वनिष्ठानव ॥ यथा यथा नरेन्द्राणि । वाक्पुत्रः सैव प्रियं ॥ यथा हि तस्य सन्नाधः । वदन्तं ज्ञाति
 दयिजितात्मनः ॥ ॥ कथ्यते उवाच ॥ अनर्थं वा द्यात्तस्य च । यदर्थं निश्चयामहान ॥ अर्थ
 तस्मादर्थमनर्थस्य । अथाथी दृष्टस्तथा ॥ यस्य सर्वार्थमर्थः हि । तस्य न हानं वीयेसी ॥
 हितं ॥ यथा यथा यथा ॥ मा कश्चाम् किल कर्तुं ॥ ॥ रावदाज्ञ उवाच ॥ जीयेनि
 वदन्तं ॥ ज्ञानिजीयेनि । हृदयं कानिदयदवा ॥ स्यात्सर्वं वथा नृसु । सेवायति ॥ विकृ ॥
 धर्म ॥ अलनया वा इवावा । हृदयं इव हतायदा ॥ अर्थं वदन्तायैव । तस्मात्तथा विवर्तय
 ताद्विज्ञानात् । सिकदानव गहन ॥ सर्वतः सम्प्रतस्तस्य । सैव ह्यस्य मानसं ॥ उवाच हृदय

सुद्वनलद्वाना । मितव्यक्तव्यभावतां ॥ असीताय वदं इव । सीताय वदं मितव्य ॥ सूरवार्थयुव
 दिकामानसि द्यति ॥ तद्वत्तस्य न सः कामा । हृथा विद्यातिवा व ॥ नृणां हृकामः कामाना । मय
 नवः सूरवमं धर्त ॥ अनाल हृत्तकाया । वज्रिन्नवकविज्ञतः ॥ स हृसागवययन्ता । यार्तु
 वाच ॥ यतिग्रह समर्थनाद हृत्तकाया । यतिग्रह विद्यात्तः । ज्ञानायां तिष्ठति ॥ यति
 ॥ ॥ अकन्धस्य वाच ॥ विनन्न हृत्तकाया । मरुत्तः सतता विसन् ॥ दृष्ट्वा चैव मनो हृत्तका
 कावागः तादृष्ट्वा हृत्तकाया । ॥ वदन्ता उवाच ॥ उवाच तां हृत्तकाया । द्वितीयं मरुत्तका
 विद्यात्तः सदा धर्मयदायत्तः ॥ तद्वत्तस्य न सः कामा । मात्मना हितमिहता ॥ ॥ तत्तका हृत्तकाया
 वनाय । मध्मयुक्त वगता ॥ ददन्तुः सदा साया । यतिज्ञात्तः सूरवः ॥ तनेतस्य हितमिहता
 सीधः । विनयनः सैव गतिः ॥ मनः सखा मनीन सदा । उवाच हृत्तकाया । सदा वदन्तु स

वेणिधाय वसिचया ॥ त्यजतः सर्वं च ॥ नानिनामयकवेः ॥ नहि सर्वयनात्कविः सुधीर
 वृद्धतज्जालिवद्धतः ॥ अकिञ्चनत्वं वाच्यं ॥ दुर्लयासमतालयः ॥ अकिञ्चनत्वमधिकं बोध्यं
 गनः ॥ अथैवमर्थविरुद्धादिः ॥ अयसारस्यतद्विजः ॥ अर्थसम्यग्निमादाय विमोक्षणमकायवः ॥
 वीयेसी ॥ एकालनाद्विषयकस्य दूषादस्यार्जववर्गः ॥ यथेनवाङ्मूर्तिवर्गः कृषिपूः सपूकी
 ॥ जीर्णमिजीर्णतः कणाः दीर्घाजीर्णमिजीर्णतः ॥ धनाभाजीविताभावः जीर्णतापिजीर्णतः ॥
 लभिकः ॥ गदनीसावसूरीदिः हृष्टासूयापनीयतः ॥ दृष्ट्वाऽर्जुनगुवाः कायः बहुमाननव
 यिविवर्द्धयः ॥ ॥ जेतमडवाचः ॥ सक्तुष्टः काननक्रान्तिः रुलस्वपितुवर्द्धितः ॥ सर्व
 डवानिद्रुयादस्य ननुचम्पावर्गवरः ॥ सकोषामृगहफानी यत्सर्वमाकवर्गसः ॥ कृत

८२

स्वार्थयुवर्षतस्मात्सीदुष्टः सतर्कवः ॥ ॥ विष्णुमिश्रडवाचः ॥ कायं कामयमानस्य य
 तमाना मयरागेनोभयति ॥ रुविषाककुवत्सवं रुयनवारिवद्धतः ॥ कामानरित्तयतभादा
 नाः आरुक्कयधिवीमिमाः ॥ दुल्याम्भकाश्चनययः सकृताधेनयाधिवः ॥ ॥ अमुदनिम
 गानः ॥ यतिप्रहसमथेयि नमस्तुतयतिप्रहः ॥ अयतिप्रहादिसाधः वृद्धतज्जालिवद्धतः ॥
 वमनोदृष्टः तथादरुगतासदा ॥ यावन्त्यज्ञादमृतिरि यानिजीयतिजीयतः ॥ यासीयालानि
 तीममरुष्टवः ॥ बलायासीर्ज्ञानास्माच्चैवविरुम्यदि ॥ ॥ यस्तुसखडवाचः ॥ यदाचवेति
 कादमगोक्रान्तिः तानित्यस्कोरुलानिव ॥ अथथाङ्गमवचरः सर्वेनवदरुवता ॥ ततस्सवित्र
 पदितासुः गत्वाकीचिद्वनान्वः ॥ पयस्यवमययन् मृतीयद्वजलाणयः ॥ निविष्टाः सवस
 सव्वेवदन्तुसदृशः कीदृशीरुधवदनाः ॥ तन्मूर्च्छः सादितासुन यविषाङ्गसूनः सखी ॥

अथ यदुक्तं शास्त्रे किं त्वं गदादिभ्यः प्रकाशं मन्त्राय के ॥ अथि तावदनायायि. क्रोधयासायि निजि
 आधिकारव ॥ ७ ॥ द्विदध्यां गदकं चूरे. मूकठा दल ककुला ॥ मलितान विवाङ्मनः. तथापि सीसि
 म ॥ ० ॥ वाग्मिना ॥ नष्टत्वातिनवाद्यानि. वक्ष्यामि नवयस्यति ॥ दध्मत्तं वदनं मूर्ध्नि. शुद्धात्तं क्रोध
 विष्टान विद्यति ॥ मूकत्वं विधिवत्तु. जठरमथ यं गुता ॥ रुबवत्त्वममयादा. क्रोधयासी युव
 न क्रोधयादिता ॥ नयितुं मन्त्राय तस्मै च. दवांश्चापि गुर्वै सथा ॥ अथीनया गतांश्चापि.
 एकस्थाना निवेष्टव ॥ अन्नात्तममतालाकं. नरुता नर विद्यति ॥ अन्नमूर्त्तं जगत्सर्वं. अन्न
 वाग्म. सर्वं अन्नमया ॥ मृता ॥ ककुठा वायसास्त्रांस. आखर्विल्लया सथा ॥ मत्स्या ॥ की
 दद्रुकिमाप्नोति. ज्ञात्वा सीसि निमकर्य ॥ तयः सत्यं जयाहामा. ध्यानया गयर्वागति ॥ स्वर्ग
 गायत्र्यलाका ॥ वसवः सर्वे चान्य यतिष्ठिता ॥ वन्दनायुर्वंधूयाना. तिलिवच्चिन्धनानि ॥

निव ॥ अन्नदः साययतानि. कलानादिति धा ॥ ७ ॥ ॥ रुमिगावचयानीय. मनश्च उलया
 कम ॥ अन्नात्तं रवतं कीवा. अन्नेन विषयवद्भवे ॥ योऽनुवीकाय मध्याय. उक्तं ॥ ७ ॥ ॥ की
 स्ना ॥ मविस्मना ॥ मय द्वातनदीवायि. पृथिवी सर्वकानना ॥ विधिना तं न सादका. यान्नेददा
 वे. ददकृद्वा समन्वित ॥ वक्ष्यामि दिकीयाय. मन्त्रदस्तु यकवति ॥ किमस्मान्नु तत्सोम्य.
 निदहानि. सर्वयेस्तु सदक्ति ॥ ७ ॥ ॥ दवता ॥ पूजिता ॥ सर्वे. यान्नेददाति नित्यं ॥ ७ ॥ ॥ सन्नातं ॥ सर्व
 वक्ष्यामि युवने. वक्ष्यामि स रुमादने ॥ अस्मिन् नवाप्यन्ने. दद्यादरुवदुद्विज ॥ ७ ॥ ॥ यः प
 रुता पद्यात संपूज्य. न काश्चिद्वयवः सदा ॥ पितृवस्तु स एष्यति. यावद्भीवेन सीगय ॥ ७ ॥ ॥ दव
 का विवदितवायि. सर्वयाये ॥ पमृचते ॥ दमनस्य तावि सा ॥ सुखीत स्वर्गं रुजना ॥ ७ ॥ ॥ दमाद
 नने ॥ ७ ॥ ॥ दमस्तु जावद्वयति. यविशदमडरुमः ॥ विषास्या नवगजस्त्री. पूर्या विन्दतमह ॥ ७ ॥ ॥

तासाधिनिर्दिता ॥ अथ सकाशकथादीनां द्वायस्मादभवत् ॥ व्याधिरिति निर्जगत्स्यापि. कृष्णता
 ताधिसंस्तिता नवाः ॥ यथा रुमिगतं तार्यं. बविवन्मिह ॥ यकाध्यं ॥ वरु कवी वजातानि. ॥ अथ
 सुद्यत कृष्णयादिताः ॥ नयुद्वाद किं भवति. यत्किमपि कृत्वा तथा ॥ नवाधमैव वा द्वेष्ट. कृष्ण
 त्रययासी युवकं ॥ जनता न जननी पृथ. राया इति न वस्तु ॥ गतवः सृजन एव. त्यज
 गतां स्यापि. कृष्ण विज्ञान विद्येति ॥ भवन्नु विहीनस्य. श्वत्थं तानि ददिन ॥ गद ववियनी तानि. ॥ ८३
 त्सर्वं. अन्नेनैव वयतिष्ठति. ॥ पितृवाद वदत्याद्य. यकवा कस्य किं नवा ॥ मन्त्राद्य विष्ण
 मन्त्राः कीर्ता येषां ज्ञाय. सर्वान् मया स्मृताः ॥ तस्मादन्नयत्नं न अन्नं ददृशुः स्वव ॥ अन्न
 तैः ॥ स्वर्ग एव ससंसादि ॥ सर्वमन्त्रा ल्युवर्तन ॥ वृद्धा वरुण लोकाद्य. याम्यकी वयं कस्य ॥
 धनानि य ॥ अन्नदानेनैव वा जन्. कलानां नित्या जनी ॥ ददत्तु या वामवृथा. सग्नं चायतना

अत्र उल्लयाधुन ॥ दवे वयि यवातात. तवामन्नी विधीयत ॥ अन्नेनैव वलिनं ॥ अन्नेनैव वयवा
 वा ॥ अत्रि की कृत्वा ॥ अत्रि मन्त्री वा जयथा. मन्त्रिषां थयस्तु कथा ॥ मन्त्रमूलो ल्युवर्तन. सर्वय
 ॥ अन्नेनैव दाति सर्वे दा ॥ अत्रि वित्तं वा यमोम्य. विकावः कृत्वा स्या सथा ॥ कृषिते नित्यमन्ने
 लुतत्सोम्य. अस्मान् यविष्ट कृत्वा ॥ वाक्मलं ल्या मळां याक्त्वा ॥ कृषिते ल्या विज्ञायत ॥ सर्वदाना
 मन्त्रातः सर्वतीर्थेषु. ससर्ववर्ग वा वग ॥ कृषिते ल्ये ययत्नेन. अन्नेनैव द्वा स मन्त्रिण ॥ स
 ॥ अत्र य ० दन्नदानेन. अत्रि वव विज्ञायत ॥ अत्रि ग्रमान सारुत्वा. समावा स्य द्वा स कथ ॥
 गय ॥ दवदि जसमी यक्त्वा. नसमी यक्त्वा पिय ॥ अत्रि वा यमळा वा. सीमन्त दानं भाषिवा ॥ अ
 त्वा ॥ दमा दानं यमा यक्त्वा. वाक्मलं ल्या विज्ञायत ॥ दमाधर्मः सना
 दतमह ॥ अत्रि विनियमा लोका. अत्रि धर्माः ॥ अत्रि क्रिया ॥ सर्वयक्त्वा ली वापि. दमस्तु ल्या वि.

निष्पत्तिः ॥ नवानस्य क्रिया सिद्धिः यथावद्व्यवहृतं ॥ तथा यस्मादसादानि दमादव्यवहृतं ॥
 जीवितानि च यथावद्व्यवहृतं ॥ जिगृह्यान्मतिविधिवानि गृह्यिमां कुरुष्व
 नतस्य वस्य नलाकविरुद्धं गृह्येव तस्य ॥ किमव्यवहृतं नतस्य आदानस्य क्रिया मया
 व ॥ कुरुष्व कुरुष्व नतस्य आदानस्य क्रिया मया ॥ वनविधायाः सुरुक्तिवागेनां गृह्येव
 सर्वद्वितीयं निवर्तकस्य अस्मात्प्रत्ययान्तमानसस्य ॥ याकाश्च वीनित्यमार्तिसकस्य नित्यं
 तस्य मनायस्य यदुच्यते ॥ नवधनं यथाति नदय नच दीतिना ॥ कथात्मना विनीतं न सख्यं
 यमस्य कवसि किं ॥ कथादयस्य कुरुष्व दानं यथा सदा कुरुष्व ॥ तत्राविशति यथा ॥ दल
 दलु इति यथावत् ॥ अथा यथावत् हिताकुरुष्व सर्वद्वितीयं कुरुष्व ॥ दलु ॥ अस्मात्प्रत्ययान्तमानसस्य तस्मि
 यथावत् यथावत् ॥ अकार्यं व्यमयो वृषा सन्नायं ॥ अद्वितीयं ॥ अद्वितीयं ॥ अद्वितीयं ॥

ममाको तथा स्वर्गं यथावत् ॥ अद्वितीयं नतस्य सैमाननयद्व्यवहृतं ॥ समद्वितीयं सख्यं वीव ॥ सु
 अद्वितीयं विनश्यति ॥ अद्वितीयं नतस्य सैमाननयद्व्यवहृतं ॥ समद्वितीयं सख्यं वीव ॥ सु
 द्वा ॥ अस्मात्प्रत्ययान्तमानसस्य तस्मि ॥ अद्वितीयं नतस्य सैमाननयद्व्यवहृतं ॥ समद्वितीयं सख्यं वीव ॥ सु
 लु ॥ अद्वितीयं नतस्य सैमाननयद्व्यवहृतं ॥ समद्वितीयं सख्यं वीव ॥ सु
 कति ॥ अद्वितीयं नतस्य सैमाननयद्व्यवहृतं ॥ समद्वितीयं सख्यं वीव ॥ सु
 इत्युच्यते ॥ समद्वितीयं सख्यं वीव ॥ सु
 नवीरुपेयं हामेयं यथावत् ॥ अद्वितीयं नतस्य सैमाननयद्व्यवहृतं ॥ समद्वितीयं सख्यं वीव ॥ सु
 कति ॥ अद्वितीयं नतस्य सैमाननयद्व्यवहृतं ॥ समद्वितीयं सख्यं वीव ॥ सु
 ति ॥ अद्वितीयं नतस्य सैमाननयद्व्यवहृतं ॥ समद्वितीयं सख्यं वीव ॥ सु

अवर्तते ॥ अकस्मिन् कर्मलियः सवर्तते - निवृत्तवानस्य गृहं तथावने ॥ स्वकर्मधर्माङ्गित
 ॥ कुरुपुत्रपाठमानो ॥ नगकुलसुनिवर्तस्य मीने - नवदुर्गो निवर्तस्य चवे ॥ नराजनाकाद
 माधुमे ॥ यत्तयवसदान् - सुदवर्धसमाधुय ॥ गालवर्हि नियकस्य - निगृहीतादियस्य
 ॥ गृहचर्यवर्धियनिग्रहं तय ॥ अकस्मिन् वत्सनि सगत्स्य - नकान्गलीलस्य दृष्टवत्स्य ॥
 कस्य - निरीक्यध्वानयरायस्य ॥ मुखनदान् ॥ स्वपिति ॥ मुखे ॥ यवद्वयति ॥ इमसर्ववृत्त
 ॥ न - मुख्यातिमहायथ ॥ अविद्वानित्यसं कृद्धा - यथाभावेमवर्जित ॥ आत्मावेदमितायन
 प्रथमार्थः दलुः ॥ कुरुः स्वययुध ॥ दलुः ॥ पालयत यज्ञा ॥ निवर्तयति या विष्ठा
 पाला - तस्मिन् धर्मः ॥ वतिष्ठित ॥ अथाग्रमवर्तते ॥ दमवर्तुर्मवर्त ॥ तानिलिङ्गा निवर्तुमि
 गुवाः पूजा - दयाकृतं प्रयोजनं ॥ सहिला मादमे ॥ याक ॥ अविशिः ॥ तानवर्द्धिः ॥ दयाधीनो ध

५४

सुखावीवः सुमानः ॥ तिकीर्त्यते ॥ सुखे धर्मवत् ॥ जत - सुखे ववयुवद्वय ॥ अयत्वं वमति सि ॥
 ॥ यवधर्माश्च दूषय ॥ आत्मानमापि जानीया ॥ यवदा विसृनिः ॥ क्रिय ॥ ॥ कुमहीने क्रियालि
 नके - नाजिज्ञाननिधेयधर्म ॥ वतस्य हिमदन्त - दमाधर्मसनातन ॥ या आत्मानं तुल्यत - सुव
 मनवयवायनी ॥ यद्यधीतवर्तमानि - वदतत्त्वार्थविद्विज ॥ दमनकुविहीनस्य - पूजां नैव दृष्ट
 नवर्तन - तीर्थलिखकानि निवर्तकानि ॥ अमेतस्यैव यत्त - अयमानस्य यागवि ॥ विषवच्च
 ॥ अर्चितः पूजिता विष्ठा - इन्धानो वीवगकृति ॥ पुनरायायत ॥ धनः ॥ सरुले ॥ सलिले सुधा ॥
 वेशत ॥ यमुदः ॥ स्वसमादाय - स्वस्वीयनीययकृति ॥ आकाशमानानाका ॥ नमः ॥ स्त्री विनिव
 मदायता ॥ अनयकावद्वय - नृणां नि यवमांगति ॥ कामकाधविनिर्दिष्ट - किमव ॥ कविष्य
 तिरिगकृति ॥ अनेन धर्मयोगसाध - कृतनीलनधायो ॥ यात्तम तनधायो ॥ काधः ॥ सत्यनधाय

५५

अतिथिर्न सदायाय चाकनं दीकवाहुयः॥ इदानीं तु सदाहुः विषस्ते न्यैकवाहुयः॥ दत्त्वा दानेकी
 ॥ विष्णुमि गडवाच॥ निर्यैकामयनः सांस्तु दिवा सवहुमेधनी॥ नित्येयावनकत्वेव विषस्ते न्यै
 तावदिदं रुस्या द्विषस्ते न्यैकवाहुयः॥ यवयार्क सदाह्नाहुः यवनाभीश्च सवहु॥ गर्वाविविक्त
 गुरुस्मास्तु प्रियागिधि॥ सत्यं वदस्व वाङ्मयं विषस्ते न्यैकवाहुयः॥ अग्निं दृष्ट्वा तु विषवत् यस्तु
 ॥ ॐ हूँ मत्तद्विजातीनां योयैतं लयेथः कृतं॥ त्वयोक्तं विषस्ते न्यै सव्व्याञ्च सूनः सखी॥ ॥
 कामिनः जानीधर्ममाहि सामर्षी॥ श्रुत्वा रादक योलाका जितावा मुनिमरुमाः॥ विमोममधि
 पूनवृवाचं दी वाक्वाक् विष्णुवदः॥ ॐ हूँ गत्य नवायस्तु मध्वर्मपूष्करी विष्णो॥ जितावा पाषि
 स्यादुल्लसमर्गस लरुदिह न सहायः॥ नासो इह नतिमा प्राति सकलेः सह मादत॥ विवि
 रेष्वर्यः॥ सर्ववैलोयमानास्तु शांते वृद्ध विधेययि॥ नवत्वारुतदायकः सनतगम्भिषिष्टयः॥

सर्ववैलास्यमानास्तु शानेर्वैदुर्विधेनयि ॥ नैवला रीतदावकु सनरुग्ममिधियुय ॥ यवुंदील्ल
 ॐ त्यादिमरुपुनो (लयाद्यः) सृष्टिखलु प्रष्ट्याद्यमकथननोमाऽध्यायः ॥ ॥ शीषाडवाच
 म ॥ अथानुवर्णकत्वन यथामीत्युपवाहनः ॥ नानालाकष्वित्यातः सुरुमासुर्यमन्त्रिरु ॥
 सकमदीयाः सृष्टिः संदिता नयः ॥ दीयानि नवलाकषः यथेष्टं विचवत्सदा ॥ कल्यादीतम
 दुरु यानमस्यतता वरु ॥ पुष्यवाहन ॐ त्यादुः सस्मात्त्वं दवदानवा ॥ नाथमाऽऽ रुगलुययि
 माना ॥ नाम्ना चलावधवती वरुवः यापावती विष्टितमारुवस्य ॥ तस्यात्मजानामयूर्तवरुव
 माससाद ॥ अरुणागरी यक्षुमूनिपुंवीवः यवतसीवाचमिदिवराव ॥ कस्या विरुतिवचला मम
 दुरुममादुरुगुरु दुमूनीदवावा ॥ यस्मिन् यविष्टु मपिकाटिमर्मनृयात्तः मासाद्यकी रुवव
 र्ध ॥ ॥ पुष्यवाहन उवाच ॥ यस्मात्त्वं नयरुननी रु० वा रुवनः धर्मादिर्कुरुतम (लघु रु

अथमनिबद्धद्वारां तवितां यथिवीयते ववगमकर्थां तवग्नमलर्यां ॥ लक्ष्मकलपूषायातं वम्या
जननीवतदाजुरिसन्धगायवमनीमनमाहिमस्वामदीनघतया यगरवी ॥ अरुदनावष्टिबतीववा
न्यरुलादिमिष्टमं ॥ अथापिदृष्टमदसुडाथी साबाववैयैकजरखलुमीउली ॥ यद्वान्यथादाय
त्वमोलाषमरुप्रदासा ॥ तद्वैतनकाथिक्मलं यजातः क्रीतारुर्गद्वयविचीतिताम् ॥ उय
निशं तमर्मगलमयस्का विष्माध्वानविलाकिता ॥ वध्वानेगवतीनाम् विरुतिदादलीवती ॥
निवर्त ॥ अर्लकृत्यद्वीकणी सौबुधुयवयादये ॥ सात्रद्वष्टावर्गपूव मिदश्चयविविक्ती
सानवग्यवशा तत्प्रसंगान्ममयय्य कलविलवल्मजल ॥ गय्यावपूषकवेः पूजितारुद्वसवत
ग्य ॥ नगरीतततस्मायां सत्यसत्वाकुलवत ॥ अर्नर्गत्यायूनसुया वनचकुद्विधं ॥ अजी
न ॥ यमगतः कृगस्मन् तवाद्या सुलुगवहा ॥ जन्मपरुतियापिष्टो वयदविधुगवताः ॥ यम

यच्छ्रुत्वा त्रिहृत् ॥ श्रीनारायणविष्णुर् ॥ विष्णुः सर्वपापहृत् ॥ स्वर्गलोकां महतीयतः ॥ ॥
 श्रीषष्ठ्या च ॥ विष्णुना च यद्व्यासः कुर्यात्तस्य महामुने ॥ कनीयसस्य च तस्य हि ॥ यथा रूपावदस्व
 सिन्निरु ॥ तयसा तस्य रुष्टेन ॥ उदुर्वकुलरावतः ॥ कमलकाचने दत्तः यथा कामगन्त्रयः ॥ लाके
 न्यादीनमसीदीये ॥ तस्य पदवा सिना ॥ लाके नयुजिते तस्या ॥ त्यक्तवद्दीपमयतः ॥ यववा द्वा
 गलुययि ॥ वद्धा ॥ उक्तस्य रुयस्य वारु ॥ तयानुरावादध तस्य वारु ॥ जने वज्रमु बलि नडा
 पयर्तव वव ॥ धम्मात्मना मेयधनुर्द्विवा ॥ तदान्मर्तात्मानयधीकु वाजा ॥ मरुमरु इत्ते मूनि
 वयला ममर्त्य ॥ योजा उगावसध्व विजिता मवसूचनीयः ॥ रायामिया च तयसा यवितोषितन
 ॥ यकी जवव ॥ सवना वताना ॥ नालकतवकुतर्मववला मेय नृ तागाली वसी विवजा विस
 तम ॥ लाघऊना तिगम्या ॥ सध्वमयोगतनय वथवानयायि ॥ मराय्यादखिली कथयववता ॥

८४

षायातः वम्पत जनघातकवी ॥ यवस्य रुरु ववपूषी ॥ वृजिने समविनायारुवर्णः ॥ नचन पिता स्वसा
 गोवष्टिबगी ववाग्रा ॥ सदायदादावनिमिरु मस्मिन् ॥ कृत्यो जितनश्वतानयदा कथञ्चि ॥ दासादिर्न ध
 यद्धान्यं अदाय नता वदूनि ॥ गदितः यवखुदि समाम ॥ धर्यः ॥ तन्मूल्यला रायपवः समर्कः ॥ गानन
 जिगा ॥ उयविष्टस्त्वमकस्थि ॥ मराय्या रवतांगले ॥ ततागता रगर्वा मरु ॥ अरुधुमि गलध
 दादलीवर्तः ॥ समाप्यमाद्यमासस्य द्वादश ॥ लवलाचर्तः ॥ निवदयति गुवव ॥ सवसायस्कवा
 इयविविक्किनी ॥ किमरिः कल्लोः कार्यः ववविष्टुवर्तः कृतः ॥ इति विन्त्य तदा जाता ॥ दम्पती
 जगारुवसर्वतः ॥ अथानेगवगी उद्धा ॥ तदववसनरुयः ॥ दीयतामोदिदशमध ॥ कल्लोः तयल
 विधः ॥ आशीयथा इति नृ ॥ रुद्रनामिति रुयतः ॥ तास्या अतदापित्यकी ॥ तास्यावत्यवदान
 रुवताः ॥ यमगलवसू ॥ धम्मल ॥ मुनानध ॥ इति तत्कवर्ताग्या ॥ तस्य मगदनुष्ठिनी ॥

यशसंयुता दला गत्या गल वला चला ॥ अमर्षं गुर्वंरुक्ता विषया द्वादशो वदु ॥ वस्त्रालंकार
 कदमर्षं पृथुयित्वा विवर्जितं ॥ सरुवानल वकी जातं सपत्नीकान्तर्यविव ॥ यथायक वस्त्रं
 यत्समाहृत्यो दत्ता रतयमान्य ॥ यथा समस्तलाकं लोकनाथं यदुर्मुखं ॥ सैकुण्ठक
 नाशुचिनिर्वाणं मवर्षं समवाप्य सि ॥ नवमस्त्रां तु समुनि ॥ गेवा नुवधीयत ॥ गङ्गाय (अक)
 थश्चि कालेन द्वादश द्वादशीवर्गं ॥ कुरुवर्ग कितादया विषया दक्षिण नद्य ॥ अष्ट (लो)
 यथर्मवस्त्रदेवर्षं द्वितीयं वस्त्रं तथा ॥ तृतीयं वस्त्रं देवर्षं ॥ गुयादवायुथ कालिनाः ॥ वृत्तिक
 वलाकं वसति नवादि समानि वस्त्राणि ॥ अथ तः सैव वस्त्राणि वृत्तयश्चि मन्त्रुमी ॥ कन्य
 नं ॥ द्वादशवर्गं लिख्यं दद्याद्विषयवाससी ॥ नवयः कुरुवर्गं यन्त्रं लिख्यं के समादत ॥
 यन्त्रं ॥ वस्त्रं वस्त्रं यदयानि नालवत मिह स्मर्त ॥ आषाढादि वदु मीर्षं पत्येन वदु यन्त्रं नव ॥

धृते कवशा दद्याद्वस्त्राणि विषय सवैयाये ॥ पमयुग ॥ सैषु विषयमिधुर्न लोत्री मयीयतामिति
 यन ॥ अलंकारिका अर्नदद्या दिक्षुयर्क दत्ता हुर्ल ॥ विषय वस्त्र सैयुकी पृथुम्नः पीयतामिति
 विनाशनं ॥ कारुणिकी तत्पुनर्लर्म वास्त्रं यानि वदय ॥ वृद्धलाकमचो प्राति लिख्य वत मिदीम्न
 वकाश्चर्न ॥ दद्याद्वि काल कलाया पीयतां लिख्यं वकी ॥ दत्ता यव यदयानि सोम्य वत मिदीम्न
 स्वनानिर्न ॥ सैषु विषयमिधुर्न लवानि पीयतामिति ॥ लोत्री लाक वस्त्रं लक्ष्मी सोम्य वत
 अनायनि वदय ॥ लार्क सावस्त्रं यानि पुनरा वृत्ति इल्ले ॥ अतस्मात् वस्त्रं नाम नृप विद्याय
 वन समन्विता ॥ सवै विषयं यानि लक्ष्मीया इन्मरुन्मलि ॥ अतस्मात् वस्त्रं नाम इव वलाक
 ददमर्क विमल सव ॥ यशसंयुता विषयमिधुर्न पृथुधुन गयानिर्न ॥ वृद्धि वस्त्रं यदद्या स्वस्वम
 च्चा नृगवो कं वस्यव ॥ अरुणादि ॥ समर्कयो स्यात्तामयमर्तुर्ल ॥ समाकुरु मकमल

॥ वसुधैव कुटुम्बकम् ॥ गवयकनका मृता ॥ गङ्गा नक्षत्रं मृदुमिदं दीनान्कमलमर्म ॥ तत्र नक्षत्रं
 ययकमलं रुक्मा ॥ त्रिगवस्य दुष्टजने ॥ विनष्टा विषया यस्य ॥ तत्र ययकमलं मन्दिनी ॥ तस्य मृ
 ॥ सीतुष्टुस्त्वववाङ्गं ययकवर्गसमाश्रय ॥ कल्पवर्गसमाश्रय ॥ विरतिदादगीवर्ग ॥ कृष्ण
 गङ्गायथा कश्चयने ॥ वक्रवात्पथावाहन ॥ मूर्ध्नि च वक्रवात् ॥ नखलु वक्रवात् ॥ यथा क
 ॥ येषु लोके मृदुदातया ॥ मध्यमरुमिदुमा ॥ कन्या लोकी वल्लभ ॥ मित्राणां दक्षिण मृता ॥
 ताः ॥ इति कल्पविदावली जनानामपि यो नित्यं लोकाति यापि रुक्मा ॥ मतिमापि वदुदाति द
 रुरुमी ॥ कन्या मारया नरुदल ॥ आकायात कना गिनी ॥ तत्कर्म र्णय विन्वाय ॥ गवासा द्वै कृदुमि
 किं समादत ॥ नतदववर्गनाम ॥ यापल्ल कविना गनी ॥ यमुनी लायल्ल र्मी ॥ गकवाया र्मी
 विरुथ नव ॥ जननी गिकर्तु र्मा ॥ वीरवगमिदा यन ॥ वरुथिनात्मनायमु ॥ दक्षिणी व

८१

नयीयतामिति ॥ नतलोवीवर्गनाम ॥ रुवानीला कदायकी ॥ पुष्पादयस्तथा दग्धा ॥ कल्पानकमथा
 पीयतामिति ॥ कल्पविष्णुयुनक्तिता ॥ विष्णुक ॥ स्यात्पननप ॥ नतलामवर्गनाम ॥ सदा ल्लक
 ववतमिदं मर्मी ॥ वरुथि यमुपया लि रुमन निलि कवर्ग ॥ ययकवर्ग नखलु र्मा ॥ दत्वा ल्लक
 तोम्यवतमिदं मर्मी ॥ रुल्लुला दिहनीयाया ॥ लवर्तयमुवर्ग ॥ समाक ॥ यनदत्ता ॥ गृहीयाय
 ॥ सोलाय वगमर्मी ॥ सीधामो नै नव ॥ रुक्मा ॥ समाक ॥ दृगकी रुव ॥ वरुथि र्मा निलि र्मी टा वा
 मरुपविद्यायदीवर्ग ॥ लक्ष्मी मरुचयवाय ॥ मयवासी रुव न्द्रया ॥ समाक ॥ रुमकमल ॥ दद्या
 ॥ इव ल्लक विना गनी ॥ अरुवर्ग रुक्मा र्ग ॥ यवर्ग रुक्मा र्ग ॥ नक रुक्मी नव ॥ रुक्मा
 दद्या ॥ स्वधमधरुल्ल र्मा ॥ नतलो विरुगनाम ॥ रुमि की लि रुल्ल र्मा ॥ दृग ननयनी क
 रुमकमल ॥ निल धन म मन्दिनी ॥ रुक्मा र्ग रुल्ल र्मा ॥ किवला कमलीयन ॥ समग्रय

यतल्येव समवतमिहायत ॥ नवम्याम कर कालु कलान्याय स्वर्गकिंशा रागायेत्तासगां दय
 नृपस्या कुरुजिह्वायवाजित ॥ नदीवर्गनाम नावीश्वरसखपद ॥ यवसमावस यमु
 गानिषेययक्तुगतो निच ॥ स्यातिवैष्णवीलाकी यिह्वा नावयक्तु ॥ कल्याणवाजवाज ॥ ७
 कीदद्या दन्वसुसमन्विता ॥ तिलवारी हि वल्य ॥ वस्त्रलाकमहीयत ॥ जलान्कमिजनन
 द्याद्वर्गैयामृतेयते ॥ विषायदद्यात्केश्वर सपदयातिगीकरी ॥ बाजारवतिकल्याण ॥ धृतिव
 साध्वमधरुल्लेख ॥ सर्वेष्ववयवयानि विष्णुवतमिदं स्मृते ॥ वेणुखं पृथ्वीवर्ग वरुण
 कार्यरुल्लेख ॥ वस्त्राणां काश्चन कलानिलवामि समन्विता ॥ अहं तिलपदात्तुता वक्रिर्गण्य
 स्मापीयतामिति ॥ पुन्यद्रिदद्यादयम् वस्त्राणां यूनर्ग ॥ नतद्वर्गनाम निष्ठागरुल्लेख
 तिपवर्मयद ॥ नतद्वर्गनाम पुनरावृत्तिर्लक्ष्मी ॥ शूर्यपयावर्गकिंवा काश्चन कल्याणाय

मासायवासीयादद्याद्वर्गविषायल्लेखनी ॥ सर्वेष्ववयवयानि शीमवतमिदं स्मृते ॥ दद्याद्विषयत
 पदमिदं याकी सकलगतानर्ग ॥ माद्यमास्यथवेगवा रुद्रधनुषदा रुव ॥ रुद्रवतलनीयार्थ
 सुरुकजलमूर्ध्नि ॥ तिललाकवसक्त्यै याकिवतमिदं स्मृते ॥ रुद्राणीत्वमृषीपृष्ठा वत्स
 यादिवरुवलिदी ॥ द्युतधनुषदा रुव सयव वस्त्रगक्ति ॥ वेणुखं पृथ्वीवर्गनाम सर्वयायपना
 १४ पदमाप्नुया ॥ नतद्वर्गनाम कल्याणवाजवाज ॥ वायसाणीनमाकुरु दद्याद्वि
 द्या दद्यात्कविनिवावर्ग ॥ वरीविनायकनाम तिललाकयदायकी ॥ महाकलानियस्मृता व
 र्गनाम कल्याणवाजवाज ॥ कारुण्यीयावृत्तात्मर्ग कलानकेसमावर्ग ॥ रत्नवैयदमवा
 मिदं याक वस्त्रलाकरुल्लेख ॥ आमाकामोसमासाद्य धनुसकपयस्विनी ॥ न कलानकव
 गश्च दद्यात्समर्थति पुनरावृत्तिवर्जित ॥ गुरुदानीसकल्यसा नीतवतमिदं स्मृते ॥ रुमयल

पत्तासगादद्या. छमकीयकवाससी ॥ हेमीमिहवविषाय. दत्तानिवयदीवङ्ग ॥ जान्मावदीस्व
 मावसंयमु. यवदत्ताययवर्त ॥ सफावस्यसकदद्या. माध्वयययस्विनी ॥ वासांमिवविस्
 वाङ्गस्या ॥ यिहत्तावतमिदीस्मर्त ॥ वेगादिरुवामामान. कलकयादयाविर्त ॥ वताममानि
 नरुमिजनन. मोनद्वतमरुमी ॥ वेवामननस्त्रयन. कत्तासमसनीविता ॥ वत्सवानकपूनद
 याने. धतिवतामिदीस्मर्त ॥ वङ्गयित्तापमान्मी. महान्मापदोरव ॥ तद्वद्वममर्गदद्या ॥
 वेर्त. वङ्गयथागतवर्त ॥ रत्ताविष्णुयदकल्य. कित्तावाङ्गारवदिह ॥ अनकाकिवर्तनामकीर्त
 ॥ वङ्गिसीगर्पसिद्धिर्त ॥ संपृष्टविषदाम्यर्त. मान्यवमविष्णुपले ॥ गकिमिपलाद्वर्त. विष्णु
 वीलरुलदीनर्त ॥ यत्ताग्यमरुवीदद्या. लुगनकमलान्वित ॥ दिनीयथावर्तयते. मया
 किल्ययादयी ॥ पलाद्वर्तयथागया. लुगनकमयर्त ॥ दत्तावन्नपदीयाति. कल्पवृक्षपदीस्मर्त ॥

८८

तादद्याद्विगपलाद्वर्त. मदीकत्ताथकाश्वनी ॥ दिनीयथावर्तयति. कदलाकमदीयत ॥ धन
 वगलनीयार्थ. लोवीलाकमदीयत ॥ मदीवतामिदीनाम. यवमानदीकावकी ॥ वत्सवानकककासी.
 रवीपूषा. वत्सवानकपूषा. नूद ॥ योर्वद्वयदीयाति. मगातिवतमरुमी ॥ यत्ताध्वयदीयविष्णु. व
 सर्वयायपनागर्त ॥ सकादत्तारुगकाणी. यत्ताविनिवर्तय ॥ कत्तासमाकमीवर्त. सवि
 फङ्ग. दद्याद्विषायगायर्त ॥ लक्ष्मीलाकवसत्कल्य. मतदवीवर्तस्मर्त ॥ वरुथीनककुग्द
 नियस्मत्ता. वरुनासिद्धिजातय ॥ होमानिकालिकदद्या. क्षामानसंगुर्तय ॥ अतस्मीव
 रलेवीयदीमवाप्रति. विष्णुवतामिदीस्मर्त ॥ सफवागवितादद्या. कृतकीर्तद्विजातय ॥ वववत
 ॥ गकलाकवसत्कल्य. ०० निमिगवर्तस्मर्त ॥ अननियकमन्नाति. लनीयायानुयानव ॥
 स्मर्त ॥ रुमीयलदद्याद्वर्त. यथमव्ययगान्वित ॥ ददकतायवास ॥ स्याद्विर्वकल्यगर्तवता ॥

तदनं वाजु वाजु ४ स्या. दधिवतमिदी स्मृति ॥ मुखवासीयवित्यद्य. समाकलनपदागव ७ ॥ यक्रा
 ७ ॥ वावर्ललाकमाधुति. वरुणवतमूच्यते ॥ तइद्वमवर्तदद्या. लखिध्यासयनीयन ॥ सत्यल
 वादायनीयय ४ कया. द्वमवर्तनिवर्तय ७ ॥ वरुणवतमिदीपनी. वरुलाकरुलेयदी ॥ अक्षय
 सककुरवर्तकया. तृतीयायानिवालय ॥ समाकलनपदायाति. रवानीवतमूच्यते ॥ मा
 यकवर्त ॥ निवागायापितादद्या. लखिध्यासयनीयन ॥ अदिकालमवाप्राति. द्वमवर्त
 ममिद्ववतादिरु ॥ दद्यासितद्वितीयाया. मिहिलवतगजनी ॥ समाकलनपदायाति. सया
 नी. समाकलनमलपद ४ ॥ वेधनवचदीयाति. निववतमिदी स्मृति ॥ यतिपथकरुकाणी. समाकल
 पातकनोर्गनी ॥ कल्पदानीककारिणी. पूष्वय ४ ययकति ॥ कन्यादानात्यवदान. नवेवास्याधिकक
 काकयादिवि ॥ तिलपिष्टमयकला. गजवतनविरुषिनी ॥ विषाययययकति. जन्ममधुस्ति

मन्त्रकर्म ॥ मन्त्रकवर्तसाधि. गन्धवाधियतिरुव ७ ॥ अष्टिवर्तगवताकी. यनीतययवादिनी ॥
 विधीयते ॥ गुरुयष्टिवर्तनी. जल. त्वानीविधीयते ॥ तीर्थयकल्पयाविद्वान. मूलमैरुमद
 वानकययत ४ उचि ॥ वरुणसुसमायकी. वरुणमसमकत ॥ एकलयावाहयद्विगा. मन्त्रना
 म्मा. दाजन्ममवधनिका ॥ मित्रकाद्यद्वकाटीव. तीर्थनावायुववदी ७ ॥ दिविगुवीतवि
 वस्मरुग. विधवायानिवामिता ॥ विद्याधवीससना. तथालाकयसादिनी ॥ क्रम्यावृताक
 लनिदितातय. गन्धवियथगामिनी ॥ सफवागालिऊफन. कवर्मपूठ्याजिना ॥ मूर्ध्निहत्वा
 ७ ॥ यकोर्नवथकाने. विष्णुकाने वस्मभय ॥ मलिककवमपाप. यन्मयाइकृतकनी ॥
 सर्वस्वात्वाततयय. दामकुरुविधानन ॥ दद्यायवाससी. पुष्ट. पुष्टतियविधायय ७ ॥
 ति ॥ देवायकासुधनाग. गन्धवाधियतसुवा ॥ कुनासयसुवपुष्ट. तववाजुका ४ ख

व०॥ अक्राधियत्तमाप्राति. ससखवतमुच्यते॥ निलिकुत्वाकुलं वार्म. पुरातनप्रदा रुव
 ॥ सत्यलाकवसंस्कृत्य. सुरुकमपिरुमिय॥ रुवइयापिनो रुत्वा. कविबगमिदं स्मृतम॥
 ॥ द०॥ अ० यययययययययय. रुमधनपदोरुव०॥ यालुष्टमीवदुदं धर्म. मिदुवतमिदं स्मृतं॥
 सयत॥ माधवभूद्वीस० स्या. सफम्याप्रापदा रुव०॥ अधिकल्यवसन्नं रु. राजास्यात्या
 नि. धमवतमिदं स्मृतं॥ तिस्रधं यययययय. मयवार्मी विरुषलो॥ ददत्तममवा प्राति. क
 यायानि. ययानिनिधमन्दि०॥ कल्याणवाजवाज० स्या. त्तामवतमिदं स्मृतं॥ ययियत्तं करुका
 तानी. समाकदजधनव०॥ द्विजायकाधरुनदद्या. दुद्राभुधियतिरुव०॥ नतद्विस्ववर्तनाममहा
 देवात्प्राधिकं कवि०॥ ययकवदुविनामल. कारुण्यं दुविनामल०॥ ययकविष्णीनिनयन. तं यी लो
 कनममभक्तिनानवा०॥ तययीवदवालाका. रुविष्वात्तदुत्तमुय०॥ य०० द्रुष्टन्त्या रुक्मा वतं ययि.

८२

८६

ययादिनी॥ विष्णुनाकत्तमाक. एतद्विवाङ्ग. रुवइदि॥ तस्मान्मना विष्णुद्यर्थ. स्नानमादी
 मूलमैरुमदीवय०॥ इ० नमोनावाययययति. ०० ममरुमदा रुव०॥ दक्यालिमुविधिना. ज्ञा
 ता. मरुना ननमानव०॥ ०० विष्णु० यादवसूतासि. वसुवीविष्णुपूजिता॥ यादिनस्वनसस
 विष्णुवीतविष्णुतानितसनिजाद्वि०॥ नीदिनीत्यवतनाम. दक्षेखललिनीतिव॥ वृत्ताष्टधी
 कम्पायुताकवीविव. एतान्मनयदायिनी॥ नतामिपूयनामानि. स्नानकालं य०० नव०॥ रुव
 ॥ मृद्विकुत्वाकुलं रुय. मिदुदु० ययवसकध॥ स्नानं कत्वा मतागद्. दायकुरु विधानत०॥ ००
 कर्तकनी॥ इदुतामिववाकल. कर्तुमगतवाकना॥ नमस्तु सर्वलोकानां. पुरवावलिसुवग
 नं धायय०॥ ततस्तु तवर्लक्या. तिलायायायनायव॥ वृत्तालीतययसुव. विष्णुवृद्धपकाय
 वाजं रुका० खग०॥ विद्याधवाकुलाधना. स्तुत्यवाकागममिन०॥ निवाधमाधयजीवा० याय

[illegible]

स्थानाधिपतिः॥ यद्वत्तकस्य निरुता शुनयेत्यासकमुत्त॥ सामस्यदियायस्य तज्जमाविगत
 गोजित॥ तस्यरानमतीनाम कायास्तिलायस्यदरी॥ लक्ष्मीविवारुलोकस्मिन् निजितामवर
 लीविवल्लरुत॥ नयकाटिसकृद्वल नुकदावित्यमयत॥ कदावित्कानगतः यस्यकसयना
 ननरुमा ॥ कस्माद्ववियूलनरुता मकरीनसुधाकर्म ॥ ॥ वलिष्ठुवाच ॥ यवालीलावती
 तिमयासाध्वः यथावद्विधिपूर्वकी ॥ उद्यायवेष्टुकावय नास्मादासारवकदा ॥ रुखासीलाव
 तिनृपलसंयन्नाद्यटयित्वाकुल्लरुनी ॥ धर्मकार्यमितिहानान्नगृह्णातिकथञ्चन ॥ तज्ज
 र्थिव ॥ तगस्मात्यामल्लयल द्विजगुधुषलदिकी ॥ सावलीलावतीवयथा कालनमरुतान
 तिमत्वनान ॥ नमृत्यदासाद्व्यागः सरुधानिरुसायन ॥ सफदीयवतीपथी बाजस्यसम
 नमतीतव ॥ उक्ता ननात्तकमनयनम्याः संज्ञानमस्या सयदाधियस्य ॥ तस्मात्कनयन्यवि

वाग्यसोराग्य यतावलम्बी ॥ तस्मात्त्वमयं विधुनयुर्व धन्यावलम्बी नदगधकवृक्ष ॥ त
 नकात् लोकसंज्ञातामनपृथग्मानं ॥ पत्युध्यादीयमानाननीवुरुक्तास्य ॥ नमनये विददीय
 धर्ममूयेतिवधमाने ॥ लेलन्दरवरय रुदनेर्मनष्य ॥ यः कय्या ॥ किमयाधिवर्तनवदसम्यक
 लवर्तवा ॥ विरवापदवका विरुगलमिन् ॥ रुवर्तीनमपिकदनननपैमा ॥ ॥ पलस्य ॥
 वक्ष्ववतमिदासनदानदानवेषुगुर्ध ॥ पृथमाप्ययुग्मासि ॥ विष्णुकदादशीवर्ग ॥ दगम्य
 नकादस्थानिवादावः ॥ सम्यगव्युक्तकेऽर्वा ॥ नृपानां द्विराक्षरं ॥ लवर्गमकवायुग ॥ नृवीनिय
 गुक्कमान्यावबधमः ॥ युक्तयक्तीयर्गिनवः ॥ विष्णुकायनेमः पादो ॥ ऊर्ध्वचववदायव ॥ धी
 टि ॥ दामादवायगुर्ध ॥ पात्येववियुलायव ॥ नारिचयघ्ननाराय ॥ द्दयमममथयव ॥
 स्वायव ॥ नारिचयघ्ननाराय ॥ समलोकनिरायव ॥ हवीकः ॥ यवक ॥ वामदवायवकु

ॐ त्रिपुञ्जय ॥ नृवीसपृथुविधिव ॥ द्रुयमाल्या नलयने ॥ तत्तुमगुर्लक्यास्ते ॥ तिलीकावयन्म
 तिरुगुलानेताविष ॥ अर्विकुवादिर्गुर्ल ॥ कालेन ॥ यविषा ॥ रुद्रिदृष्टगुलारुव ॥ त
 यद्वध ॥ नमादधनमः ॥ नमालक्ष्मि नमः ॥ द्विथ ॥ नमस्तुष्टे नमः ॥ युक्ते ॥ नमः ॥ स्युष्टे नमान
 काः सर्वसिद्धय ॥ ततः ॥ लुक्ताम्वरे ॥ सूर्य ॥ वर्वसपृञ्जय ॥ लले ॥ लुक्ते ॥ नानाविधेः ॥ सव
 यत्सकलीनिर्ग ॥ अमरुयद्वर्गेषु ॥ सूर्यायुक्तायमानमः ॥ अरिगम्यविषा ॥ मि
 थानि ॥ नमस्तुगुल ॥ यिन ॥ तत्तुगीतवाधेन ॥ योयिजागरलकत ॥ पुरातनतः ॥ नाना
 लानि ॥ तदिनश्च ॥ गिया ॥ ॥ अन्नविधिनासर्व ॥ मासिमासि समावद ॥ वताने ॥ गयर्नद
 नवीवक्ष ॥ वातमल्लानकीकर्म ॥ कतकीसिद्धवावक्ष ॥ मल्लिकागन्धयादला ॥ कदम्बकुकुर्जानी
 थव ॥ किंयकनेमनुदातयातदिहायत ॥ ॥ पलस्य ॥ उवावा ॥ उधनूविधनस्य ॥ य

五

ॐ लीकावयन्मदा ॥ बहुवर्षसमनीच बालिमारमूदकप्लव ॥ शुक्लपुष्पदलपुष्प वसुदयसमावर्ग ॥
 ॐ लोख ॥ तदावलिंकागण लक्ष्म्यायनिकर्तिन्यसे ॥ कृतिंलस्येमावाय लक्ष्मीनित्याव
 पश्येन्नमानम ॥ निगण्डइखनागणय विष्णकादबदासुय ॥ विष्णकायसैरुयाय विष्ण
 कद तमेवुकल्लेनहु ॥ गङ्गातीयससवसु विविद्दविकामध ॥ तत्सुनृत्यगीगानि का
 वेयाल ॥ मिथुनानितथार्थ ॥ लकिगर्भी ॥ लिखेकीवा वसुमान्यानूल्यने ॥ गयनस्कानिप
 तत ॥ त्नात्वा दम्यतीमर्चयन्न ॥ गङ्गायत्रयथागका विरुलधनवर्जिता ॥ शुक्लप्रत्वायवा
 तान्गयनदद्या ॥ सुउधनसमन्विता ॥ सूर्यपुल्लक्ष्म्यासदिने दातव्यरुतिमिकता ॥ इत्यनेक
 विकृतीगती लक्ष्म्यागानिसर्वदा ॥ ॥ गीष्मदवाच ॥ सुउधनविधानश्च समावद्धमनी
 विधानस्य यदुपमिदयत्तु ॥ ताददानीं यवश्चामि सर्वपापविनाशन ॥ कष्मादिनवउरु

मी दादुखीविन्यमरुवि ॥ लमयाना नलि कूयाः दकमासीर्य सर्वतः ॥ लखनकाजिनेतद्व दस
 नः म्या लमदागनवदुष्टय ॥ वसीगवदं क वीत रागोषा मधुमाम्भता ॥ अर्द्धरागवत्तस्य क
 सितसुखाधुना वृत्त ॥ लकि कलु विष्णुपादो मुदमका रुतकले ॥ सितसुखसिवालो रु ॥ सितक
 नानि तो ॥ कोमपूकी का स्य दाहा विदुनीलकतावकी ॥ नाना रुत समायकी ॥ आलग ध क वाल
 यवम्किता ॥ धनूय व साधवीः ममयार्थ वया रु रु ॥ विष्णु व के सियाल श्री ४ स्वाहा या व विरा
 श्रीद्व नदस्यय ॥ लक्ष्मीया ला कपालाना सा धनू व व दा रु म ॥ स्वधर्त विरु मख्याना स्वाहा य
 प्रभाय निवदय ॥ विधान म त द्व न्मा सर्वसामयियधत ॥ या म्भुया य विना निन्य ४ यधन
 ग धनू म थ य वा ॥ तिल धनू म्भु ती यो रु बहुथी रुत नामिका ॥ की व धनू य विख्याता मधू धन
 मी स्या न्मू य त ॥ की रा म्भु व स धनू ना रुत वा सा रु वा ल य ॥ मूवदु धनू य य रु क विदि क

यत्क व स्मृ त ॥ मीशा वा रु न सीय का सदाय व लिय व ली ॥ सदाग्र द्ध सदा त वा रु कि म कि रु ल
 ४ लु रा ॥ वताना मू रु म य स्मा दि ल्म क द्वा द जी व र्ग ॥ लव न ल य न य व रु रु धनू ४ पु ग म्भ त
 वि ल्म क द्वा द जी व र्ग स व पा प रु व लु रा ॥ याम पा स्य न्म या ति त दि व्म ४ य व म य द ॥ ० रु ल
 वृ द स रु म्भालि द ग वा ष्टे व ध म्भ वि ॥ न ल्म क इ ४ ख दो ग्ने र्ग त स्य मी द्वा य त न प ॥ नागी वा क व र्ग य
 रु वि नि र्ग य म न की गी त वा दि नी ॥ ० गि य ० गि य ० रु क य ४ ० ल्म ती रु स म्भ क म धू म द न व का व र
 त क ल्म म र्क ॥ ॥ ली म्भ रु वा व ॥ रु ग व न ० ल्म रु मि का मि दान मा रु ल्म मू रु म्भ ॥ य द क
 ध न य स रु म ॥ य त्प दाना न्म वा ला का ना ध्वा नि स व पू र्ति ता न् ॥ य वा व रु व द व व य रु व्वा य न न्म
 क मा न् ॥ य थ म ध न्म ले ली स्या द्वि ती य ल व द्वा व ल ॥ रु रु व ल रु ती य रु व रु ० ल्म म य व
 ले ल रु थ म्भ ॥ ना रु ना न व म रु द्वा द न म ४ ल र्क वा व ल ॥ व रु वि ध न म र्ग व य थ व द न्म व

नीतद्व-द्वसस्ययविकल्पय०॥ वाद्युखीकल्पयद्वर्न मदीयादिवषवन्म कान ॥ डरुमागुठ (ध
 लवन्मस्य-कनिष्ठाशवकनहु ॥ वहुर्ध (गनवन्म ४ स्या ॥ इरुविलानसावत ॥ धनुवन्मोतदा गोठु-
 मोठु ॥ मितकन्मलकन्मली ॥ ताप्रयुष्टोडमितवामववामको ॥ विक्रमाकयु (गोवती-नवनीतस
 लगध कबालको ॥ ०० ल्यवेवयित्वाहु-धुपदीपे ४ समवेय ० ॥ यालक्ष्मी सर्वरुगानां यावद्वे
 लायावविशवसा ॥ वेदावर्कलकनक्रिया ॥ धनरूपानुसायेन ॥ वहुर्मखस्य यालक्ष्मी याल
 नां स्वाहायरु गुडान्कथ ॥ सर्वपापहवा (धन सस्माद्वर्द्धि ययकम ॥ नवमामनुता (धनी वा
 नेन्य ४ यथेक दल (धनव ॥ तासांस्वरूपविश्रामि-नामानिवनवाभिय ॥ पथमागुठ (धनस्या-हु
 याता-मधु (धनसुधायवा ॥ सफमीशक वा (धन-वष्टमीलवदास्य हु ॥ वम (धनसुनवमी-दल
 १४-कविदि कनिमानव ॥ नवनीतननेलन-तथेन्यवमद्वेय ॥ नतद्वेविधीनीस्या-रुधवा

२२

केमकिरुल्लयदा ॥ गुठ (धनयसंजन-सर्वनिवमयादिना ॥ अ (गष यरुल्लदा-सर्वपापहवा
 १४ पलस्यत ॥ अयनविषुवपू (व्य-यतीघाततथापुन ॥ गुठ (धनादयादया-उपवागोदियवेस्र ॥
 तदे ॥ ०० रुलाकमसोराग्ध-मायवागग्धमेवव ॥ वेष्टुवेयवमाप्रति-मवलस्यवलीहव ॥ दल
 वीवाकवतेयाहु-विलोकदादलीमिमा ॥ नत्यगीतयवानित्य-सापितरुमाप्रया ० ॥ यस्माद्व
 दनवकावेवर्चनीवाथय (व्य ० ॥ मतिमयिवरुनानां थाददागीरुलाक-रुवमिवविवधध ४ पूर
 मे ॥ यदकयदवलाकेदवर्षीगलपूजिनी ॥ ॥ पलस्यडवाव ॥ मवा ४ यमालीवश्रामि देल
 रुस्त्रायननूषव ॥ नतसुल्लमधीतय-कतश्चिद्वयदमुम ॥ तस्मादानेयवश्रामि-यवर्गानामन
 ० ॥ रुमयवर्त ॥ यैवमकिल (लेल ४ स्या-स्व ४ कापोननवव ॥ सफमाद्युन (लेल ४ स्या-दुरु
 थवदनपूवर्ग ॥ अयनविषुववेव-यतीघातदिनकथ ॥ शुक्रयकहनीयाया-मयवागल

लिकथ ॥ विवाहात्मवयः ॥ द्वादशमथवायूनः ॥ १७ ॥ कार्यायश्च दत्ताम्ना पन्थाकवाविधान
 नांगल ॥ मधुर्यकावयः ॥ बहुवसुमदधुर्य ॥ साधुदकपवर्तपूनी ॥ साधुखवाविधान
 यवताचिर्त ॥ धन्यदासकृष्ण ॥ रुवगिविविहोरुमः ॥ मधुमः यश्च गतिकः कनिष्ठः स्यादिति
 गतमत्सुव ॥ कायास्तुभेकनवपुद्भिर्जोद्याः ॥ वत्ताविहः ॥ निमित्तनरा ॥ गायिबाजः ॥
 तनीलवर्तः ॥ मोमनसा मेवथयद्वराणि ॥ १८ ॥ वीरवदुख ॥ वृत्रविषयवालेर्लताचिर्तमेकलिलात
 मृदवावलिः ॥ स्या ॥ स्रवणमकारुलतवृयकः ॥ तासां हियेयः दधकवृवालि ॥ वत्तानिचेका
 रुलादीनि समनः ॥ मनावर्ममान्यविलयनच ॥ विमानकः ॥ यवविषयश्च वदु ॥ मन्त्रानय
 दुवीयराणनवदुर्दिर्गससिक्ताययत्पुष्पविलयनाश्र ॥ पूर्वमन्दवमनकुरुलेय्यकी
 मयत्कसमवसु विलयनादिना ॥ यवावृत्तादंगवसाद्यमननेव ॥ वृषलमीतिरुक्तिनविष

नयकयतिताद्यतमानमन ॥ वकुलवाकृतवलनवसेयतः ॥ स्यात् ॥ यत्वाहिलाचलमनकसुगम्य
 विपूललेलमसाकृवृ ॥ लेलसुयावमपि लेलमयेसूवष ॥ यथेयुरुमघनयादयमचलान
 ववतावयुर्तविहोय ॥ रुमैवदुर्जयवदपूनाविहिः ॥ लिलावृयासुसर्ववदगलमधुविहिः
 जितः यवमरुकिमतामयादि ॥ ध्यात्वमवरुगवान ॥ वृष्णाविष्णुदेवाकवा ॥ मूर्कमूर्कयवीजीवः
 वसुनाश्च ॥ तस्मात्कार्त्तिकयकम ॥ यस्मादहं न्यममने नवीरुत्थितस्तव ॥ तस्मान्मासुद्वराणां
 त्व ॥ देवायववृणायव ॥ सारुवसमन्दवकिफ ॥ मतसुष्टिकवारुव ॥ यस्मान्मद्विमलिजाम्दीपल्वन
 जनवलनय ॥ स्वयावृवाजासनिष ॥ मतः ॥ ग्रीवकतासुम ॥ १९ ॥ यवामीशुतानसवान ॥ पुरावि
 दीनाश्च पूजन ॥ स्वमरुलेवसवेष ॥ कामः ॥ लेलवृयधन ॥ २० ॥ उयवासीरुवन्निष ॥ मेनकेनेकमि
 तवृयथारुल ॥ २१ ॥ जनेवन्नयागः ॥ शक ॥ मनेषाणां ॥ वकीहितः ॥ २२ ॥ जनाहं वनिरुतानि ॥ जगद

तस्मान्नगरमान ॥ अननविधिनायकु दत्ताधनमयनिर्वि ॥ मनुकवर्गसार्थ दवलाकमदीय
 म ॥ ततः कर्मकथयानु नार्थपात्राख्यसंग्रह ॥ अथतः संपवद्यामि सुवर्णचलमूकम् ॥ यत्पु
 मध्वमथतद्वन कुरुवधमः स्मृत ॥ विरुदीनायथानका दाक्षद्वेचकावय ॥ वदुथ
 नूननसर्वा लाकपालनिवर्तन ॥ सर्वासिवनवृक्षां च तद्व्यानिवर्तय ॥ कुर्याद्भागवमाशावि
 मां पादिपाधान्नगरम ॥ तस्मादननसोऽसर्व नात्कालवर्नविना ॥ यियश्चलिवयान्विर्त्य
 न पादिमां कसागवा ॥ अननविधिनायकु दद्यात्तवत्पद्वर्त ॥ उमात्तकिंवमत्कल्प
 याप्रतिमवपूजित ॥ उरुमादगलिगवि यवलिर्मध्वमामग ॥ हिरिः रुविः कनिष्ठः स्या रुद
 सर्वासिवनदेवतां ॥ हामज्ञागवर्ततद्वः लाकपालाधिवासन ॥ धान्ययवतवत्कुर्या दिममनुम
 वदुथाभिर्ना ॥ यववः सर्वमीशान् पवकंसदेवकुर्यामय ॥ ममतस्मात्पवत्तस्त्री ददातु

मस्मान्मांयादिमवृदा ॥ अननविधिनायकु दद्यात्तु उमयनिर्वि ॥ संपूज्यमानागध्वर्त्तनीवीलाक
 लुचलमूकम् ॥ यस्यापदानोरुवर्न वीविश्रियातिमानव ॥ उरुमः यलमाहम्रा मध्वमः यवलिः
 व ॥ धान्ययवतवत्सर्व विदध्वादाजसकम ॥ विष्ककलीलासुद्व चरतिः योऽपतिपादय ॥ न
 य ॥ तस्मादननसत्यस्त्वि यस्माद्वैजगत्यर्त ॥ रुमयवतवत्त तस्मात्पादिनगरम ॥ अनन
 तिष्ठत्सयागियनमानां ॥ जगः यव पवद्यामि युथावन्मनिर्वगव ॥ तत्पदानान्नवायाति वि
 बाजद्व गिललेलः पकीर्तित ॥ पूर्ववद्यायवसर्व विष्ककयवतादिकी ॥ दानमीरपवद्यामियथ
 य तस्माक्कान्कीरुवीस्त्रि ॥ रुवकव्युयस्मात्तः गिलायवदिनभय ॥ रुवाइद्वलेलद्व ति
 याति पुनवावलिइर्न ॥ यिरुलिद्वगध्वर्त्तः पूज्यमानादिववज ॥ कार्यासयवर्तितद्व द्विग
 दद्या द्विरुगाधविवजित ॥ धान्ययवतवत्सर्व मासाद्यवाजसकम ॥ यगतायात्तुसर्वया दद्य

लाकमदीयत ॥ अथवागलनश्चै. राकी (लुनविवाजत ॥ विमाननदि व० पृष्ठ मयातिनयसक
 रुमै ॥ यत्प्रदानान्नवायाति लाकमात्रातिर्नकली ॥ उरुम० धाउल्लाग ० कर्तव्यो लवृत्तयल ॥
 २७ ॥ अथुथं लनविक्कीर यत्तैकावयत्तयकु ॥ विधानेपूर्ववक्तव्यो द्वन्द्वदीकोऽसर्वदा ॥ तद्वद्व
 ज्ञानवमाशानि दानमकानिवाधत ॥ स्वराग्ये वससकली यता र्यलवृत्तयल ॥ तदात्मकत्वनव
 नवयानिर्ली तस्माकानि युदागव ॥ विष्णुदहसमरुर्न यस्माद्वाग्यवद्वर्न ॥ तस्मात्सर्वतन्मय
 वसक्तली तन्मायातिपरागति ॥ अतः परेववक्ष्यामि गुणवर्तनमरुमै ॥ यत्प्रदानान्नव० स्वर्ग
 मेव० स्या लद्वन्द्वनाल्य विरुवान ॥ तद्वदामनुर्न पूजा रुमवका रुमवर्न ॥ विष्णुयवर्तां रुद्व
 दिदीमनुमदीवय ॥ यथा देवेषु विष्णुत्मा युववायेनादन ॥ सामवदास्तु वदानी मूलाद
 श्रीः ददातु गुणवर्तन ॥ तस्मात्सोराग्यदायिन्या गाताचै गुणवर्तन ॥ निवासोऽपि यावत्या

२४

लीवीलाकमदीयत ॥ अथवागलनश्चै. राकी (लुनविवाजत ॥ विमाननदि व० पृष्ठ मयातिनयसक
 रुमै ॥ यत्प्रदानान्नवायाति लाकमात्रातिर्नकली ॥ उरुम० धाउल्लाग ० कर्तव्यो लवृत्तयल ॥
 २७ ॥ अथुथं लनविक्कीर यत्तैकावयत्तयकु ॥ विधानेपूर्ववक्तव्यो द्वन्द्वदीकोऽसर्वदा ॥ तद्वद्व
 ज्ञानवमाशानि दानमकानिवाधत ॥ स्वराग्ये वससकली यता र्यलवृत्तयल ॥ तदात्मकत्वनव
 नवयानिर्ली तस्माकानि युदागव ॥ विष्णुदहसमरुर्न यस्माद्वाग्यवद्वर्न ॥ तस्मात्सर्वतन्मय
 वसक्तली तन्मायातिपरागति ॥ अतः परेववक्ष्यामि गुणवर्तनमरुमै ॥ यत्प्रदानान्नव० स्वर्ग
 मेव० स्या लद्वन्द्वनाल्य विरुवान ॥ तद्वदामनुर्न पूजा रुमवका रुमवर्न ॥ विष्णुयवर्तां रुद्व
 दिदीमनुमदीवय ॥ यथा देवेषु विष्णुत्मा युववायेनादन ॥ सामवदास्तु वदानी मूलाद
 श्रीः ददातु गुणवर्तन ॥ तस्मात्सोराग्यदायिन्या गाताचै गुणवर्तन ॥ निवासोऽपि यावत्या

स्मा दधो धर्ममना रुव ॥ इति काया मलोलन्द यादया क्वे सन्निधि ॥ ब्रह्मलाक वसन्तकल्प तत
 पातकनाशन ॥ विंशत्याद्युतकीगना मरुमः स्याद्गुतायल ॥ दललिम्मेधमः याकः युवलिम्मेध
 रोगनकल्पय ॥ गलितगुल्लयागलि कीरायविनिवर्णय ॥ कावयस्मिन्नात्मवानि यथा
 धनमिदयधत ॥ अधिवासने पूर्व तदधिमस्यवाचने ॥ पुरागाया नुग वेद्याः शुभव विनिवर्णय
 ततः रुसा ॥ तस्माद्गुताय विविक्तात्मा पीयतामर्गकव ॥ यस्यात्युतामर्गवृक्षन तनवावस्ति
 मरुपातकसंयुक्ता लाकमायातिसाफवे ॥ हिससावसयुक्तन किंकिणी जाले मालिना ॥ विम
 न्मृगः पर्वी पवद्यामि बलावलमनरुमे ॥ मृकारुत्तमरुमृगः पर्वतस्यादनरुमृगः मधुमः पर्व
 च्छेदकः गन्धद दक्षिणे नीलनीलको ॥ पद्मवागयुगः कोऽर्थः मृत्विगीधमादनः ॥ वैश्यविद्वमे
 न्ययवर्तवन्सर्व मगापि पविकल्पय ॥ तद्ददावाहनीकत्वा वृक्षादवाधिकाः करनी ॥ पूरुथस्युष्यय

गत्वाः सर्व सर्ववत्तव्यवस्ति ताशा त्वश्रुवत्तमयानिर्णः मृगः यादिमहावल ॥ यस्मादुत्तपदानन
 यस्तु दद्यादुत्तमहागिर्वि ॥ सगुनिवेष्वर्वालाक ममवृषवयुजिगः ॥ यावत्कल्पगर्गसागु वस
 श्रि दत्वापराधवाकर्णे ॥ तत्सर्वनागमायातु निविर्वदुतायथ ॥ मृगः पर्वी पवद्यामि बोध्या
 मरुमात्रगतायल ॥ यवलिम्मेधमः याकः तदधनाधमः मृगः ॥ अगका विंशतः ब्रह्म कावयकवि
 दवादी निधनगः कलधेनमया सुदः लाकस्मात्कावयकुर्व ॥ वृक्षविं काथापितम्बागदिन
 गवलादिक ॥ दद्यादुत्तपरागः शुभव बोधयवर्ण ॥ विष्कुरुलेलमृत्विगः पृथ्वसुविरुष
 इर्गकवस्यय ॥ वृगस्यादितस्यानः लाकसंसावसागवा ॥ इति निवधयादया दृगतायल
 यापवसागि ॥ संपूयमानवावन्सव यावदाहर्गसंपर्व ॥ मृगः पर्वी पवद्यामि गकवावल
 मः स्यान्महावल ॥ वृहलिम्मेधमः याका रावायामधमः मृगः ॥ रावलावाहर्गवागः कया

त्रिस्तुतः ततावाज्जगद्विदुः ॥ मृतः यवः पृथुमिः घृताचलमनूतुमी ॥ तज्जामयघृतेदिवी मरु
 यवः किल्वधममृतः ॥ मृत्युविदोऽधिकवीतः द्वाभ्यामिदुविधाननः ॥ विष्कम्भयवतुस्तद्वृत्तु
 वानि यथाभारविधाननः ॥ वृत्तयः कृत्वाभ्यालिः विन्दतुत्तुनादिकः ॥ धन्ययवतुस्तद्वृत्तु वि
 वविनिवदय ॥ विष्कम्भयवतुस्तद्वृत्तु द्विदुः ॥ मृतमनूतुमी ॥ संयागद्यतमृत्युर्न यस्मादम
 निववस्ति ॥ घृताचलमनूतुमी ॥ सामनः पादिरुधन ॥ मृतनविधिनातुद्वृत्तु घृताचलमनूतुमी ॥
 तालिना ॥ विमाननासवालिः सिद्धविद्याधनयुतः ॥ विववन्तिरुत्तुस्माद्वि यावदाहृतमं प्रवी ॥
 ॥ मधुमः पृथुगतिः ॥ मृतननाधमः मृतः ॥ वृत्तयः कृत्वाभ्यालिः यवतः मृतः समननः ॥ पृ
 थुयविकृतः मृतः ॥ समितावियुलाचलः ॥ पृथुवालिः सलोवः वनवलाधिविचयः ॥ ध
 पृथुयविकृतः मृतः ॥ पृथुगतिः मृतः ॥ पृथुगतिः मृतः ॥ पृथुगतिः मृतः ॥ पृथुगतिः मृतः ॥

२३

२४

दत्तयदाननः वृष्टिः यवतुस्तद्वि ॥ पृथुवत्तुयदाननः तस्मान्नः पादिरुधन ॥ मृतनविधिना
 तालिना ॥ विमाननासवालिः सिद्धविद्याधनयुतः ॥ विववन्तिरुत्तुस्माद्वि यावदाहृतमं प्रवी ॥
 ॥ मधुमः पृथुगतिः ॥ मृतननाधमः मृतः ॥ वृत्तयः कृत्वाभ्यालिः यवतः मृतः समननः ॥ पृ
 थुयविकृतः मृतः ॥ समितावियुलाचलः ॥ पृथुवालिः सलोवः वनवलाधिविचयः ॥ ध
 पृथुयविकृतः मृतः ॥ पृथुगतिः मृतः ॥ पृथुगतिः मृतः ॥ पृथुगतिः मृतः ॥ पृथुगतिः मृतः ॥

वत्सर्व मासाद्यामवसीयते ॥ भुवागुवयवित्तु ल्हायौरुमतवृत्तय ॥ मन्दावः पाविजातय लनीय
 यच्चैष्विमरागया ॥ निवः (अ) सर्वे लिलषः विलोषाकृकवाचल ॥ मन्दवकामदवस्तु पत्यगुय
 रुमः स्यादियेलाचल ॥ हेमासयोः वर्षरुवः मन्वरीदुक्तिमः मन्वी ॥ भन्ययवतवत्सर्व माताम
 मांमैशानदीयय ॥ सीराग्यामुगसावायै यवमः गकवायन ॥ दवानांतत्पुकायै यादिनः ॥
 सीसावसागवा ॥ यादद्याकृकवालील मननविधिनानव ॥ सर्वपायविनिर्मकः पयातिलि
 दुविष्णुयतादिव ॥ ततः कल्पलुताकः कु सफदीपाधियागव ॥ सायवावाग्यसम्युन्ना याव
 वल मन्वीया दुदनूक्या ॥ सर्वभायस्कवानसवाः साययद्वद्वललय ॥ पुतलसर्वमाख्याति
 उवावा ॥ रुगवृकवसीसाव सागवाकृकवावली ॥ किंविद्वर्तसमावदः स्वर्गलाकुसुमयदी ॥
 दायाका सर्वकाम्यायकादनी ॥ गकवासफमीपुल्या तथमाचलसफमी ॥ सर्वानेतरुलायाव

क्रमफम्या मादित्यस्य दिनैरुव ॥ साधकल्याणिनीनाम विजयातुनिगद्यत ॥ यागर्गनयय
 स्वाष्ट्रदलमध्व तगगुगुकादिका ॥ पुष्याकृतादिरिद्धवः विम ॥ पूर्वतयसायति मारुलु
 क्कनायतिवानिल ॥ भीमवकलायति देवायत्यष्टमदल ॥ सादावनकचमध्वः नमासुयवमा
 यने ॥ सैठिलपूजयद्वका गुठनलवननव ॥ तमायादितिलिम्मे विमर्षद्विजयगवान ॥
 दय ॥ नवीनियममास्वायः यागवृकायमानव ॥ कतन्नानऊयाविषे सरुसेवद्यतयायसी ॥
 ७ ॥ धीयतामरुगवान यवमात्मादिवाकव ॥ मननविधिनासर्व मासिमोसिममावव ॥ त
 नी ॥ उकामपिषदद्यादो विरुहीनाविमन्मव ॥ नविरुत्ताध्वकृवीत याताहामास्यतत्यध ॥ क
 यत ॥ सायवावाग्यमेवय्य मननमिहजायत ॥ सर्वपायद्वानिली सर्वदवनपुजिता ॥ सर्वइ
 विष्णुकसफमीतद्व द्वाकामिन्त्यसफमी ॥ नवः (अ) कीः नावीवानलरुतकृवि ॥ माधकृष्णति

五

[illegible]

सवर्गकृत्वा बद्धवादीनिगमय ॥ गतः परागमकृत्य कृत्वास्नानजयः ॥ ७३ ॥ कृत्वावकाशः
 त्वयेवादिह्यसर्वदा ॥ गताविनाकमवस्थाः कुरुकुरुकुरुजन्मनि ॥ सर्वसंपुष्टयस्याः ॥ कुरु
 त्वं ॥ गुणयोरसमन्विता ॥ तद्वसुधैव कुटुम्बकम् ॥ ब्रह्मलोकानि वदय ॥ कुरुते ललवर्गः ॥ स
 सर्वः मरुतावापियकृत्वा ॥ कुर्याद्यावत्पुनर्मायैः ॥ कुरुकुरुस्यसकमी ॥ वतान्कलनं दद्यात्
 नायमु विहङ्गाध विवर्जितः ॥ ययै पाथयनकामतलदा प्राप्तिपूकल ॥ निष्कार्यकुरुतयमु
 कमाप्राप्तिः न इहस्वीकृत्यतः कविः ॥ कुर्यान्नापि पवत्रा मिः ॥ नाम्ना कुरुलसकमी ॥ यामत्याह
 वगः ॥ वल्लीमध्यायकमलः ॥ कावयित्वा कुरुकुरु ॥ न कर्वाययर्तदद्याः ॥ द्वाभ्यामयकुरुमिः
 पीयतामिति ॥ न कुरुविषैः संपुष्टः ॥ सफर्म्याकी वगुरु ॥ कृत्वाकुर्यात्कुरुलत्यागं ॥ यावत्सु
 सुवत्सुकमलान्वितः ॥ समस्तममननेव विधिना गयसकमी ॥ उपाधर्मगान्कमः ॥ मूर्य

स्वस्वावरुणः पीयतामिति ॥ यतिमासकुरुसकम् ॥ भक्कीनामकी कुरु ॥ यतिवकुरुलत्यागः
 धीः क्षमयदुरुलान्वितः ॥ यथानविकलाकायः ॥ स्वकुरुकुरुनामिदार्कवः ॥ यथामकुरुलवापिः ॥ म
 र्याः स्नायदकविर्गतिः ॥ यथैवातिथिः ॥ द्वापिः सापिकल्यानगुरुवः ॥ न कुरुसकमी विष्टः
 कः सफर्म्या नियतः वगः ॥ धातुस्नात्वा तिलैः ॥ कुरुकुरुयथामाल्या नूनं यने ॥ ॥ कुरुलियद्रमालि
 कुरु ॥ न कुरुमायसयर्तः ॥ कुरुकुरुबर्लकयः ॥ कुरुमाल्या नूनं यने ॥ सुवत्सुकसमायुक्ती म
 तः ॥ न कुरुययकर्म ॥ यवगवर्गगुरुपीत्वा ॥ स्वपित्वायाध्वतः ॥ कुरुगः ॥ सोवसुकी समवकाविः ॥ यवा
 यनिवदय ॥ कुरुयकुरुकुरुता विषाः ॥ न कुरुवाद्यतपायसे ॥ कुरुगते ललवर्गः ॥ स्वयमयथवाग्य
 गान्वितः ॥ सुरुभनाथनिष्कार्ताः ॥ कृत्वाः दननवः ॥ दनरिद्धोयनिष्कलः ॥ तदुद्धनापिगकिगः ॥ सुव
 मूर्तियिवतावकाः ॥ सुयस्यामगविन्दवः ॥ समयतः ॥ यत्नानिःकमः ॥ न कुरुवायावगसुस्याः ॥ दिक्

कृत्वा च काञ्च नैषध मकराणि च पूजय ॥ कववी बलवकान बकवसु गयलव ॥ यथा विष्णु कुरुवर्न
 तु रक्षा नैषधयै द्विजान ॥ प्रत्वा सैषा यलममृग मूलापाकृतनित्यक ॥ संपूज्य विषा नय
 ली तुका सफम्या मोन सैयत ॥ ततः यो बाल सोवर्णुः कर्तुं र्थं रतिमिकता ॥ तन्मनविधिना
 तर्ज दद्यात् सवर्णुकमलान्विनी ॥ लयाभायस्तुर्गदद्यात् कपिलाक्षयस्त्रिनी ॥ तन्मनविधि
 कुरुतयस्तु सपववद्भग कति ॥ यय ० कुरुयाद्यादि विष्णु कारयस्तु सफमी ॥ सायी दुला
 ॥ यामत्याद्यनवपाये विमकः स्वर्ग रागव ॥ मार्गशीर्ष दुलुरुमासि यवम्या नियत ॥
 मयकदम्बिन ॥ स्य ३ काचिर्न कन्वा रुलान्य कस्य कर्मवि ॥ दद्याद्विकालवलायां रात्रि
 तर्ग यावत्स्यात्कस्य सफमी ॥ ताम्पाय विविधिव दत्तनूक तुकमलव ॥ तद्वद्वमरुलदन्वा
 तमः ॥ सूर्यमर्गानदीवय ॥ रात्रवकाव विवन्वा सूर्यमर्गानदीवय ॥ जीमान्विरावस

२१

२०

करुलखाग मगलं कुं समाचर ॥ वगान विषमिधर्न पूजय द्रुम रुख लेश ॥ गर्कवा रुमकलंद
 उलावाफि ममुरुमा लेशमालि ॥ वृमामनकरुल दौ यः कया रुल सफमी ॥ रुतान रुवां ल्यय
 सफमी वक्षु तद्वकल्य घनागर्न ॥ लोयवावाग्धमै ल्यय ययानर्क यडायत ॥ माधवम्या सितय
 तुल्ययद्रमालिख्य किकमनसकर्तुर्क ॥ तस्मै नमः सविशति गन्धधूपै निवदय ॥ म्राययद्रुदक
 समायुक् मीरुलाननयूजय ॥ विश्वदवजयधम्या द्वादवादीति यधत ॥ त्वमवामरुसवैल्य म
 नावे यवागप्रवलेनवा ॥ त्रुवागप्रवलेनवा द्रुम्या कतनेत्यक ॥ तस्मै वैवदविदध वाद्रुल
 यमयधवाग्धत ॥ तन्मनविधिना सर्व मामिमामिसमावव ॥ समस्तुवामै गयनै गर्कवाकल
 तकिग ॥ सवर्णुधयदातवा सवैस्वस्त्ययनायनै ॥ विरुगधै यकवीत कव्चदावानसैयत ॥ त्रु
 तस्य दिकुसागामतात्ववान् ॥ वृक्षवधवतः पूज्य गर्कवा रुवाकवाया ॥ गर्कवास फमीव

र्य वाजिमधरुलपदा ॥ सर्वइष्टायामनी. पुरयो विवर्द्धिनी ॥ यः कुर्यात्पुनरांरुक्ता. सपुनरवपु
 यवियंतीरुसुखं धनस्य लोक ॥ मतिमपि वदताति सापि दवे नमवगले विवपुडयानेयावपुष्टि
 वाकवः ॥ वसनामलमकम्प्या. स्नातः सनेनमवये ॥ तिलयागः सोवर्णः निधायकमलैरु
 विः ॥ दिवाकवनमकम्पु. पुरोकवनमास्तुत ॥ गताहिका लवलाया. मूदकैरुममन्तिनी ॥
 धनतः ॥ स्रुतावागगतं युक्ता. दष्टम्यां राजयद्विजान ॥ यथागक्याथुङ्गीत. मासैर्लेनववक्ति
 वतान्तलयनेयद्या. स्रुवर्णकुलगाविर्त ॥ गवायदद्याकृष्णामु. स्रुवर्णवययस्विनी ॥ राजना
 लक्ष्मीमननामस्यति. स्रुयलाकैवगकृति ॥ कल्पकल्पततः काम. पृथगत्वार्यथकृपृथक ॥ स्रु
 थमतिन्ददाति ॥ सायांरुलक्ष्मीममलामवाय. गन्धर्वविद्याधवलोककः स्या ॥ ॥ लक्ष्मीग
 माघस्यामलपद्म. यवम्यालिद्युद्धवः ॥ दनकार्यगतः कृत्वा. वषीस्वयमद्वधः ॥ विद्यान्

पूजयकृतिः कुर्या. मीदावकसमास्तुकी ॥ सोवर्णयवर्णतद्व. स्रुवर्णस्यस्रुवर्णतद्व. ॥ यदीकृष्णतिल
 द्रव. स्रुयायत्यानलदल ॥ दक्षिणतद्वकायतथयमृति. वायव्यवर्णगानव ॥ पूजयपुनव
 वः ॥ समावपु. रुक्ममाल्यरुलादिरि ॥ नवमययतसर्व. दद्याद्वदविदततः ॥ गुङ्गीतांतन
 सवत्सरीयाव. दिरुगाथविवर्द्धितः ॥ नतदववतान्तु. निधायकलक्षयवि ॥ गतिर्विद्वतवता
 थः ॥ इवससावसागवात ॥ स्रुननविधिनायसु. कुर्यान्मीदावसकमी ॥ यः यः कुर्यादा
 ऊयकृष्ण. गन्धमाल्यानलयन ॥ लक्ष्मीमधमकावेधम. राजनामनस्यता ॥ रुक्मनावि
 वगवाकसवाय. स्रुवर्णम्यावर्मसुव ॥ ततः पुरातंसिजान. रुक्मासंतपयद्विजान ॥ स्रुनन
 लि ॥ स्रुवर्णसांगलेः सर्वः पूजयसर्वसुनालय ॥ वेणुगलाधियाकृत्वा. यावदाहृतसंस्तुव ॥ क
 व ॥ नागयानमिर्यपुन्या. पथनैरुगुमकमी ॥ ॥ मीयः यः गृह्यामृदूक. यः लक्ष्मीसंगवि

वृद्धाष्ट वेवात्तसविधानगशासराय ॥ सर्वताविषे सुपयकं सुदृष्टव ॥ ततः कालनमरुता
 वं चरुवर्णकवादेय ॥ चन्द्राविष्णु चरुगवान वन्दानायकम्भु ॥ वरुदीष्टरुदन् यन्म
 नि ॥ तानिष्टु कृतिलेसद कृत्वात्याम्भवागृही ॥ स्थाययद वर्णकीर्त्त मान्यवस्तु विरुषिर्त्त ॥
 तवाङ्कुरु ॥ चरुमर्खीरुमुखनिधाय धन्यानिष्टुभ्रासुवस्युतानि ॥ शंकातमाशक्तमूकि
 द्युखर्म् ॥ स्वताञ्जगमर्त्तकृत्य दद्याद्यदिगकि सुविद्यते ॥ बोधोखर्वेष्टमर्त्तगी ताम्रपृष्ठा
 दयदवष्ट्य न्दातयमर्त्तकलेनवर्त्त ॥ यावत्समाष्टयदष्टनवास्त्य वस्याष्टमयवदनि
 नमास्तुत ॥ यत्तर्द्वरुलखाग मर्वक्यात्समादिति ॥ इतिवर्त्तितेष्टातिवोक्तयर्त्त अष्टि
 तमवष्ट ॥ ॥ श्रीष्टुववाच ॥ श्रीष्टुववाच ॥ श्रीष्टुववाच ॥ श्रीष्टुववाच ॥ श्रीष्टुववाच ॥
 सुदन ॥ कथासुसर्वताधर्मा सुललिताम्भु ॥ तदिदानीयवष्टामि शुक्तिमर्त्तितुल्यवर्त्त ॥

मर्त्तयामिस्तुल्यम ॥ ॥ श्रीष्टुववाच ॥ श्रीष्टुववाच ॥ श्रीष्टुववाच ॥ श्रीष्टुववाच ॥ श्रीष्टुववाच ॥
 यान् ततः स्त्रात्वास्तुवामसी ॥ क्षययदथवकाष्टीः कुमारिवकवामसी ॥ दद्यावोपवगवान् ततः कीवलाव
 वपि ॥ क्षयजालानिलवर्त्त ॥ शुक्तिवद्वतान्वितेष्टाष्टुक्ताकृतिलेवर्त्त ॥ तद्वदीसदाय ॥ यादाव
 दुर्मर्गल्यकाष्टि ॥ वामदद्यात्तथाकटि ॥ यथादवायुर्त्त ॥ दुर्वकामस्तुजनम ॥ कुवास्तुगवदा
 नासा ॥ उत्पलायवलावन ॥ डाष्टोललाटमलका कात्यायिर्त्तनमर्त्तितवा ॥ नमाल्पेर्त्तनमर्त्तपुष्ट ॥
 दग्रतष्टयद्रमालिख ॥ यत्तर्द्वद्वल्लिखी कर्मलेवस्तुवर्त्तुकी ॥ पूर्ववविन्यसर्त्तौरी मयल्लुवगत
 थाडमा ॥ वाक्षायतथासौम्या मंगलाकमदासती ॥ रुद्रावमक्षसर्त्तुष्टा ललितकर्त्तुकायवि ॥ कस्त
 वयदकवासाहि वकुमाल्यानल्लयनेष्टा सिद्धवस्तुनपूर्व ॥ वासीमियविवातय ॥ सिद्धवस्तुसमेष्टान
 स्तुगारुलाकिया ॥ पुष्टीष्टपूजयद्वीः उत्पल्लेष्टमिर्त्तसुथा ॥ वक्षुकाष्टिष्टस्युष्टा कार्त्तिकमासि

तालनमरुता. तावकादिनिपीजितं ॥ जगदीकतासिन्नी पीतवानवबूलात्तय ॥ तदवववदाः स
 रुदन्. यथागीशागवमन ॥ ॥ पल्लव्यडवाच ॥ यद्यवसमयकया. दगस्मात्सादयनि
 विरुषितं ॥ यववत्तसमायक. घनपाशलोमयत ॥ श्रीगुष्टमारीपनवीतयेव. सोवदुमयाय
 ताशकनमूकियक. मैथुनदद्याद्विजयगवाय ॥ उदीपलम्बादवदीर्घवाई. स्तनन्यधताव्यडव
 ॥ ताम्रपृष्ठासवत्सका ॥ धनद्वैवकवतीपलमा. अम्बसुघीटारवताद्विजाय ॥ ससफवागड
 तयवदनिर्कवि ॥ कागपृष्ठायनीकाग. मग्निमावतसंगव ॥ मिताववृत्ताः ॥ पूर. कीरयान
 यनी. अषियगलस्यवसंगवयदान ॥ मतिमतिवदानिसाविविष्ठा. रंगवतः सावियविष्ठा
 मूकियदीयक. तन्मवृद्धिमहामून ॥ ॥ पल्लव्यडवाच ॥ यइमायापेवादव. उवावाधक
 लयदी ॥ ॥ लोथवाच ॥ दल्लभायासिसाविष्ठा. लक्ष्मीवसूवधवे ॥ यथालक्ष्मीपुता

१००

॥ नवात्ममथनावीला. मागधनमनूरुम ॥ नरुस्यवाथवेत्ताख. पूष्यमान्तिलिवस्यथ ॥ पुक्रयकलुगीया
 ततः कीदलकवर्त्त ॥ स्त्राययन्मधनातद्व. त्यथाग. श्चदकननु ॥ यइयकृकृपृष्ठा. रुत्तेन्नानाविधि
 तय ॥ यादावस्यवृत्तकृय ॥ पुतियकृववानन ॥ ववदायेनमा. लाकायेनमा. जीधयावृत्तकृजाननीगथा ॥
 वासोराग्यदायेन्ये. वाद्वैवममखधिय ॥ मुखेसविनालिन्ये. स्मवदायेस्मितीयन ॥ लोथेनमस्यथ
 निमः ॥ पूष्यः ॥ नमः ॥ कार्क्येनमः ॥ त्रिय ॥ वीरायेललितायैव. वासुदधेनमानम ॥ नवीसपृष्ठाविधिव ॥
 मयल्लुवततः पदी ॥ विन्यसंन्यविमरागे. सोम्यासदनवासिनी ॥ वायव्यापाटलानस्य. मरुवतात
 हायवि ॥ कसुमेवकृतालिवा. नमस्कावतविन्यसं ॥ गीतमंगलघाष ॥ कावयित्वासुवासिनी ॥ पू
 नृवकसुमेवान् सतीवृष्टयतस्ततः ॥ तथायदष्टावमपि. पूजयधुत्ततागुर्वी ॥ नपृष्ठतगुर्क्येन. सर्वा
 तीर्कमासियत्ततः ॥ जागीधयेमार्गनीध. योयपीतः ॥ कूटकः ॥ कन्दः ॥ कसुमपृष्ठा. दवीमन्नि

तपूजय ॥ सिंदूरान्नजात्याय. कालगुलावाच्यं नमः ॥ जगदुमल्लिका (भक्त) चक्षुःश्रवणभयादलेः ॥
 मूर्ध्नि (भक्त) मयि कीर्तय दधिसर्पिक (भक्त) ॥ विलपय गार्कयते. यति (भक्त) गवाविना ॥ यत्र गवावि विलप
 रुतीयाश्च ववानन ॥ लज्जयित्वा च यत् रुक्मा. वसुमाल्या नूनं यने ॥ यमानपदा पूर्वदद्या. स्त्रियः ॥ को
 गवात् ॥ कमदा विमलानन्दा. सुवर्णकमलान्वित ॥ मिथुनानि वरुर्द्विर्न. द्वादशमथ पूजय ॥ य
 दत्ताष्टवर्ण (भक्त) न्यानवर्चय दध ॥ उक्ता नन्द रुतीया. सदानन्दरुत्नयदा ॥ सर्वपापहृदा देवी. सो
 गः सोलाय दारुव ॥ रुग्निनी स्वस्तिकारुक्. कुमारी वाथवाग्निनी ॥ यदाश्च वातदानेन. कावथ नरुय
 यत् ॥ विरुद्धीनापि क्वीत्. वर्षर्तु समुपाय ॥ पृथमं विधानेन. सायितरुत्नमा प्रुया ॥ ना
 वृत्तिपठितं (भक्त) तियः ॥ गिरिनया वगमिर्दलाकसी ॥ मतिमपि वदति सायिदेव. वमन
 तिनीमता. पूजाकल्पविदा विद् ॥ माघमास शुक्लपक्षा. रुतीयाष्टम्यकृत ॥ यातर्तु धनययसा.

पूजय. लीकमनवे ॥ दक्षिणान्नानि संपुष्ट. ततावामानि पूजय ॥ लालितायास्ततादया. यादो गक्षा
 तादव ॥ सुनीमदनकामिनी. कमदायै वकध्व ॥ गुडागुडाग्रमाधये. कमलायै सरस्वस्मिन् ॥ क
 न शकुन्दायै धविष्ये. डाष्टोचवदनयन ॥ उक्ताष्टम्ये नमः ॥ १०. तमूनायै नमः ॥ वक्रायै नमः
 तवासिने. तथा च यदष्टिने ॥ जानकीधनमा (भक्त) यै. गुल्फगायत्रिवाच्यं ॥ धवाधवायै वादकु
 मरुदायै नमानमः ॥ सर्वसंपुष्टविधिव. द्विजदाम्पत्यमव्यय ॥ पीयतामसकमूदा. यत्कृत्तिलवर्ण
 वगुर्गुपून ॥ इन्द्रावर्ण तथा वैश्व. वमधमाधव ॥ यत्कृत्तिलमधव. तथा वाटचकीवकी ॥ शिव
 जीर्णगु. योषवर्णवाग्रवा ॥ वतानकवकीवर्ण. मत्तमासिमासिच ॥ वलायै. रुक्मायै वनस्य
 मणुपान ॥ कीर्तिशक्तश्च दधर्तु. वटका (भक्त) कवर्णिका ॥ माघादिकम (भक्त) दद्या. दत्तात्रेयकवकापि ॥
 रुक्मान्मोद्यादिमास चैव पीयतामिति कीर्तय ॥ सर्वेष्वप्येव गवाश्च. यसादने समुदाहरी ॥ उयव

٢٥٦

यादो गङ्गा ततार्चय ॥ ऊर्ध्वगान्धर्वधाम्नाको तथेवावर्णय नमः ॥ मदालसाय तिक्रि दमलायेत
स्मिन् ॥ कुसुलाट्टय कृपाये लोकवायेत धालकी ॥ मदनार्थे ललाटकुः मादनायेत नर्कवम् ॥
॥ वक्रार्थे वमलावाइ विष्णुकार्थे नमः करी ॥ हृदयमन्मथधियौ पादलायेत धादवी ॥ कटि सुव
पार्थे वादकुः विष्णुकार्थे नमः गिब ॥ नमो हवान्ये कामिन्ये वासुदेवो गङ्गा क्रिय ॥ स्नानार्थे नन्दार्थे
यत्कृतं लवलीवर्ग ॥ स्नानविधिना दवी मासिमासि सदा र्वय ॥ लवलीवर्गार्थे नमः ॥ खाल्मु
की ॥ शिवार्थे वक्रार्थे लकीरे दधिरुदयदत्त ॥ घृतमाष्ययुग्मङ्गुधं दद्यात्समाकिर्की ॥ धनीमाग
यागलसंयुगी ॥ लङ्काकाकावर्णय सवाध्वमाष्ययुग्मङ्गुधं ॥ रुणीवर्गार्थे नमः ॥ यिषुयुग्मङ्गुधं
कवकायवि ॥ कमूदामाधवीलेवी वीरुदाऊयातिवा ॥ उमावर्तिः सतीतद्व न्नीगलावर्तिलात्तसा ॥
हर्ती ॥ उयवासीरुवन्निर्त्य मलकोनकमिष्टान् ॥ कुर्याद्घृतमिदं नार्था वसकल्याणिनीवगम् ॥

ममैगुमामुश्च साकसुगकमलुर्ल ॥ चतुर्गुणमिद्वयकी मितनुरीयठावर्त ॥ तद्वर्णमिथुनैषु
सकल्यानिनीवर्त ॥ कर्णविसर्ववायव्य सुकलादवमयते ॥ तथैवदसहस्रं नद्वर्णजायते
न ॥ विधवावाववाकीवा साधितरुलराजिनी ॥ सोराग्यवाग्यसमन्ता जेवीलाकेमलीयत ॥
पिवददातिथामवाता विद्यम्विविधयतिजनानाथकेकल्यालसाधी ॥ मूथन्यामेषवक्षामित
तीयायामाषाहाख्यरुवत्कवि ॥ बाहिरीवामघावाथ रुक्मासूतमथापिवा ॥ दक्षिणैवदुर्गा
रुक्मा नुक्कयके ॥ मृगन्धिरि ॥ महादवायसकमयविष्ट महामते ॥ वासुदवायनमपादो नक्ष
ययपिनाकिनी ॥ ज्ञानदिनैकदिदयो नूलिनः नूलयालिन ॥ माधवैवतुथनारि मध्वनरा
लकल्लयवेदव ॥ कदाइत्यलधविष्णु कदायज्ञगतायत ॥ बाह्वयविवमिनी विवधाम्नसि
वेविश ॥ स्वाहावेमूकदिदयो नक्षवायगिष्टलिन ॥ गङ्गाधवायविष्णुमुखी विष्णवादकवालिनी ॥

वचकसर्क स्वस्तिगुरुवायवाम ॥ यार्वत्यर्पांगवसुह वज्रसयतितागुवि ॥ तावद्वर्णमद्रुग्राणि नि
मृदकान्नसमन्ति ॥ सतिपकेचतुर्मास यावदगान्निवदय ॥ तत्सुचतुर्मासान् पूर्ववत्कव
धुयकीतथा ॥ तिलादकश्चमेषापा तस्याग्रलिलिवादिष ॥ मासवियकद्वितय वातेनसमदाह
य ॥ जेवीमयीयगान्निष मघानालायमगला ॥ सोराग्ययामुललिता रुवानीसर्वसिद्ध
नवा ॥ उमामहवर्धाम तद्विष्टरुलेयनी ॥ स्वस्तिवाचववागया सुविस्तीर्णनिवदय ॥
ते ॥ आयुवाग्यसंगत्या नक्षविकीकमापूया ॥ नारीवाकनूतयातु कमावीविधवाथवा ॥ सा
कदावीलाकमाप्राति पूनवावलिइलरा ॥ येष्टमांगव्यानिर्ह्य शवयद्यापिरुकिता ॥ नक्ष
वीयवायव ॥ सावित्रीगाववाकीव तस्यासावमुकीदृष्टा नकाविष्टलनावास्ति यस्यास्तेना
पक्षमुनानिग ॥ रुक्माथविष्टुनावापि कीवास्तिमानूतसुथा ॥ आस्ताकावेरुवनीमा माक

विधायकचित् ॥ सावित्रीमतायाकृत्या त्वास्मितायापसाधनं ॥ मयावविष्णुनाचैव बद्धं तामानसीप
 कृतियस्मिन्ममस्तु यस्मिन्ममस्तु ॥ वरुमुद्रयानुद्वानां वीलयामाजेनकृत्य ॥ राजयनद्विज
 किमनृषां मवेमवददोयुक्तु ॥ ब्रह्मकस्तदाविष्णु मवित्वैयतिकीरुय ॥ त्वेवीधर्मसुवसेना
 धर्मस्त्राययिषा स्वकीयैर्गकवाधना ॥ रुवानख्याययकुमाहात्म्य मदीयेमवसरुम ॥ त्वयावैकथित
 उवाच ॥ मधुरागीरुवत्कन वतनमनिसरुम ॥ त्वयावैकथितार्थसि कृतवैयोपसंकर्ष ॥ तत्थेवज
 धविवृत्तैर्षां एनकथयसरुम ॥ ॥ यत्नस्तु उवाच ॥ सम्यक्पष्टं त्वयावाक्यं नृणां साव
 नरुम ॥ तदासनादीर्षयुधः सर्वदिवांसमावह ॥ त्वथावविवाचनं गुरुतागलनेच ॥ यायस
 गयेरीपूजयुक्तां पुत्रमाल्यान्लपन ॥ यथानदविरुगवान् वद्मालाकोपितामहः ॥ त्वयावित्व
 यादवि गथमस्तु सिद्धय ॥ लक्ष्मीमिधवापूष्टिर्जीवीदुष्टिः यशमतिः ॥ अतारिष्यादिवष्टा

तेरुक्ता सकमलपुष्पसुकी ॥ मोनवतनं कुंजीत सार्ययातयकर्मवि ॥ यश्चम्यायतिवक्तुश्च पूजय
 तामिति ॥ संध्यायाश्चतथमोन मगत्तुवत्तमावह ॥ नाकवाशरुनीकृत्या धावन्मासरुयादह ॥ सम
 नीघटाव्य सिगनरुघटान्वित ॥ चन्दनं वस्त्रयुग्मश्च दध्मनैवसिनीपून ॥ तत्थायदष्टावमयि रुक्म
 मावस्वगीवर्त ॥ विद्यासर्वस्वयुक्तु वक्तुवत्तुजायत ॥ नावीवाक्यं गथाहु सायितरुलगागिन
 विद्याधवपुत्रसायि वसदद्यायुक्तय ॥ ॥ ॐ स्वादिमहायुवालायाध्रस्तुष्टिखण्डुमेवीवताध
 कताविषा कीदृशस्तुलनूक्ति ॥ ॥ यत्नस्तु उवाच ॥ यथावथनवकल्प यविष्टुष्टामहात्मना ॥ मन्दवक्तुमहादव त्वत्प्रसादावृ
 ॥ ॥ ॐ त्ववत्तु उवाच ॥ यथावथनवकल्प यविष्टुष्टामहात्मना ॥ मन्दवक्तुमहादव त्वत्प्रसादावृ
 लाकगवन ॥ उमायतिववाचद मानसीपीनिकावकी ॥ अस्मान्मथगवात्कल्या कुयाविनीतिकायद
 कधक् ॥ दायवाख्यायुगनस्मि न्मयविनीतिकीयदा ॥ तस्यांसकुमहाज्ञात वासुदवाकनादन ॥ रावा

ममानसी मरुति गमिष्य वदमदनं त्वयि तिष्ठवमानं ॥ नवमस्कागता वदता लोवीतयवस्तिता ॥
उयन द्विजमखाधि देवतेयः मधुमते ॥ नभानगभ्रमखाधि नागान्विधाधवगल ॥ कामावा
सुवसेना वतयत्यविकारित ॥ आरुवमक कदुठु (सर्वमेवददोषकुठु) विष्णुवावावसादर ॥ नदि
यावकधितयमि कृतवपायसंकर्ष ॥ रुविषातिनसंदेह ॥ एवानरुता रुविषाति ॥ ॥ गीष्म
॥ तथेवजनमोराग्य मतिविद्यासुकोल ॥ मुरेयश्चयिदमत्या संधवभ्रजननव ॥ आय
॥ एतसावस्वतवर्त ॥ यस्यासीकिलनादव दवीरुषासवस्वती ॥ यावदुके सर्वकया दववतम
नेच ॥ पायसीराज्यदिद्वान कयाद्याद्वलवाचन ॥ शुक्रवसुनिदत्ताव सहिवत्थनिगकिग ॥
॥ त्वयि विद्युतिष्ठत तयारुववपदा ॥ दवणासु नि सवोनि नृखगीतादिकश्चय ॥ नदिधीनव
यादिवष्टारि सुनरि मीसवस्वती ॥ नवमपूषमायगी वीक्षः कमातधविनी ॥ शुक्रपूषाक

कश्च पूजयकृदवासिनी ॥ तथेवतलुलपसु घृतपाशुदासीयनी ॥ कीर्तयद्याद्विबध्यश्च गायत्रीपीय
यादह ॥ समाकृतदुतेदद्या हाजनं कुकृतलुले ॥ पूषुदुदुयगता गर्विषायलारुनी ॥ दिव्यविग
ममयि रुक्मासीपूजयदुर् ॥ विरुणाधनवाहेता वसुमाल्या नूलयने ॥ अननविधिनायसु कया
लुलरागिनी ॥ वद्वलकि वसदाजन याक्कुल्यगतय ॥ सावस्वतीवनेयसु एतयादपिवाय ॥
लोवीवताधाय ॥ ॥ गीष्मडवाव ॥ वेष्मवायतिवेधम्मा याक्कुद सायवानिह ॥ कथंकन
महात्मना ॥ मन्दवस्त्रामहादव यिनाकी वद्वलस्वय ॥ उमायतिववावर्द मानसपीनिकावलम ॥
प्रत्यसादावभाकद ॥ नृत्यकनाल्यतयसा मदारुलमिहायत ॥ ॥ तिष्ठतः सार्विध्यात्मा वद्वल
नितिकोयदा ॥ ववाहागवताकल्य सुवमन्वमकुठु ॥ विवस्वताख्यापाकस सकर्मसफलकि
दिन ॥ रावावतवत्तथेय विधवे सरुविषाति ॥ द्यायनाष्टमिह द्योदिलयोऽथकणवम

कीसाविः कनिमथर्न. कंठावः कल्मषायुहः॥ यवीदावावतीनाम. सौयतीयाकल्लली॥ दिव्यानुशाव
 दासीनः सरार्यासम्मितयति॥ शौर्यातिर्विष्टितातिरुह इयरुह विदकिता॥ तद्विष्टिद्वगन्धर्व
 विष्टुष्टः यतोयवान्॥ त्वयापृष्टस्यधर्मस्य. यादुसूनर्महोवल॥ यस्यसम्बर्कानाम. य० वरुवाव
 महान्॥ धर्मिकायोपगतकच. तीव्रगित्वा नूयधिल॥ ॐ दीवतमल्लषादी. वतानामधिकीयत॥
 त्वलोषेष्टुहामनमल्लषसुवपूजर्न॥ यविनेयत्यविशाल. मंगलानाश्चर्मगर्न॥ रुविष्टाश्चरुति
 चथवालव॥ मून्यध्विदिनाकृष. नलकस्त्वमयाधिर्दु॥ ततस्त्वन्यामिमोलीम. मतिर्यियायन
 रुवकुदा॥ घृतनाथश्चनेकत्वा. तेल्लेः स्नानसमाचर॥ तथेवविष्णुमयर्च. नमानावायलातिव॥
 लीखिनेगदिनतद्व. इकिताववेदायवे॥ दुर्गमोराग्यनाथय. जाननीरुतधवि॥ नमानीलायव
 म० पूष्ट. नमावष्टुगथाप्रिय॥ नमाविष्टिगनाथय. वायवगमययकि॥ सय्यविष्टपलमन. गव०

नीनाविधेययि॥ गवधनययसासिद्धा. कृतामवाग्यत॥ सार्थिषामरुदुकाना. गत्वावदहर्तवध॥ नेय
 यरुनीत्वासम्भ. समस्तमितवकी॥ नमानावायलायति. त्वामदीगवेर्गनत॥ चकादध्वानिवाहाव. सम
 लयर्गवे॥ सहेवयुगुवीकाक. द्वादध्वकीवराजर्न॥ कविष्टामियथस्नान. नविनागम्योतिव॥
 स्नानकत्वामुदातद्व. सारखणिजनवर्द्धिर्न॥ उपास्यसंभविधिवत. कत्वाचयिरुतयर्ग॥ यदम्यच
 यमावश्च. विन्यसरुगगावला॥ मूर्त्तिराकल्लगतेरु. माषयागलेसयर्न॥ किद्वलरुलस्युष्टु. मध
 द्रीसकल्लुकी॥ तस्यसंभस्तिर्दर्व. मूर्त्तिवियुष्टुकारुर्म॥ रुक्मागालिकुमुनि. कत्वागगलिमरु
 रुवाह॥ कत्वागुवेष्टुवीगस्य. यागगगुपकन्यय॥ पाटीयधवागिबसि. धवायद्विष्टुतयव
 ७॥ स्वकृयाकीवजलया. वयुकिन्नश्चसर्ववी॥ जलकीरामहावीर्यः स्थायित्वागुयादले॥ रु
 १॥ चतुर्दिक्कुरिहामिः कार्य. गरुडदद्वारे॥ रुद्रजायचकुर्द्धि. यरुवदयेवायले॥ वेष्टुवानिच

दिवानुगवस्यका मधिवासायसायनः॥ त्वयातदाकृत्यावपन्नः कविष्ठातिरुगत्यतः॥ तस्याहदावि
 देवगन्धर्वः बलिगः कठिगदने॥ यवकास्यवोणवः धर्मसम्बन्धिनीषुवः॥ कथासूरीमसंननः य
 य० वरुवावाहनः॥ मयादरुः सधम्मत्माः तनवासीरुकादवः॥ मृगीवनादलीलित्यः नागभयतवला
 धेकीयतः॥ कथयिष्ठातिविष्वात्माः वासुदवाकुरुः॥ मृगाययकुरुलदः मलाषोद्यविनागनी ॥
 विष्ठाश्चरुविष्ठागः पवागनीपवागनी ॥ ॥ वासुदवडवाच ॥ मृगष्टमीचरुदृष्टः द्वादली
 तिथियायनातिनी ॥ ॥ उयाद्याविधिनागनः गच्छद्विष्ठाः यययदी ॥ माद्यमासस्यदगमी यदारीम
 यलातिव ॥ कृष्णाययादोसपूषः लिबः सदात्मनतिव ॥ वेकृष्णयतिवेकृष्णः सूवः पीवत्सधावि ॥
 मानीलायवेडीया यादोविष्ठासुजनमः॥ नभादद्योनमः॥ नभालक्ष्मोनमः॥ नभिय ॥ नमस्तुष्टु न
 मनः गच्छश्चयिष्टुजय ॥ ॥ नवमीयष्टुजयविन्दः ममायतिविनायकी ॥ नभमात्येकधधये रुके

१०४

तैवधः॥ नैयः प्रधुनकाष्ठमथवाखादिर्वधः॥ गृहीत्वाधवयदना नावानुः पागुदधुखः॥ वृयात्मा
 बाहावः समयचयिकं वः॥ विगारीसकलीकत्वा स्नानेष्टययसागतः॥ सर्वेषांविष्ठाजननः इत्वावाद्य
 मयौतिव ॥ नवमकः स्वयंरुमा विगिहामः कथापूनः॥ इत्वापरातसंजार्त नदीगत्ताविष्ठापता ॥
 ॥ यद्यम्यचरुषीकली जयययिष्टुजयिनी ॥ गृहस्यपूवतारुका मद्युपेकावयदधः॥ दत्तकुरु
 नस्यपूषः मधः कत्वाकुरुनक्तिगः॥ तस्यधवावलिबसिः धवयद्विष्ठातत्यवः॥ द्वितीयदवदवस्य गत्य
 वातगतिमखली ॥ यानिकृष्णालिताभवः वाद्यलयसमायेषा ॥ तिलायविष्ठादवस्य मरुवका
 यद्विष्ठातत्यवः॥ कीवधवाद्यदवदवा वविधवात्मनायवि ॥ निवाताद्वपमात्तवि धवामातस्ययातय
 त्यादले ॥ रुक्मेनानाविधेयकान् सिगवकुवलीकतान् ॥ पूतामोइम्बवः॥ ययः॥ ययः॥ वत्तसमन्ति
 ॥ वेष्ठावानिचलस्यानि रुक्मः॥ सामवदिनः॥ नविष्ठावर्नसाहिता त्यातिगः॥ यविवादय ॥ ॥ नवद्विद

नतविद्या वसुमात्या नूतनये ॥ पूरुयदैगुर्वीथियः कटकोरुमसूतके ॥ वासाहिः नयनीथियः वि
 सर्वमवतत ॥ ततः पुरातविमुलः समुत्तायतयादलीम ॥ भवादयात्तु वृष्टः सोवर्णयस्तवान्नि
 म्नेगम्यतदोच्यते ॥ पूरावायसमन्वितः ॥ सीयतामरुदेवः ॥ कलवः कलनालनः ॥ निवस्यददय
 र्गः ॥ भवत्यनयनानिव ॥ वासांसिरेवसर्वर्षा ॥ गृहाणिषाययदधः ॥ मृगाववद्रुणार्थाका ॥ भक्त्यापि
 त्वातिवारुयः ॥ तदिनेनवत्तद्विलुः यः कश्चिद्विलुः ॥ तस्मात्त्विसन्वमोस्तुयः ॥ हीमरपनविमत्स
 यति ॥ सोहीमद्वादलीध्या ॥ सर्वपायकवापुः ॥ याहुकल्याणिनीनाम ॥ पूराकल्पययधनः ॥ त
 मीर्षा ॥ पाययनर्हदित्तविषयः ॥ दृष्टापवामप्रवसाविविधः ॥ वक्ष्यतामयः कवान् वषः ॥ त्मर्
 मकन्यापूरुहपत्नी ॥ तत्पायितस्यायविवाविकर्यः ॥ ममापियासीयतिमम्पलामा ॥ म्नातः सवाम
 लसकप्रवन्मिहिः ॥ यमवमरुदमरुद्वैमरुदिद्वैवसुधविकाटिहियः ॥ रुलमनः कतककु

वक्ष्यन्तः ॥ त्मपिनवकगतायिन्नयवामलमद्वावमिहवयत्कवाति ॥ यमनद्यः ॥ त्मपिवातिनक
 यतामयेति ॥ कन्यालिनीनामपूराकगर्भः ॥ यादादलीमाद्येदिनरिपूया ॥ सायापुपूगलकतारविष्टः ॥
 सदाचावत्यरुगवनः ॥ धर्मज्ञानाविसुवे ॥ पुन्यमूर्तिः समावर्तः ॥ त्मपिवातिनक ॥
 त्यकुसीरुव ॥ तालिर्विसन्वमयः ॥ काकिलालिकलाकल ॥ पूषितायवनकधः ॥ कक्षावसवसकट
 गकुन्मोर्नपूसाध्यः ॥ यवपूवपूयः ॥ साकाल्कदययल ॥ मर्वावववववितः ॥ म्नेनमर्वाववववितः ॥
 थदवसाध्यानयकवा ॥ स्वयवकतिनानसवो ॥ नादविषयनिदस्यवः ॥ मातवककुसवोति ॥ वलोल्या
 गवान् रुगगवनः ॥ उदाववववमानवः ॥ समुदावाववववितः ॥ उपदवववववितः ॥ ताविकल्याव
 धानमीववः ॥ ततः कालेनमरुता ॥ गवावववववितः ॥ निवकमोनततद्वः ॥ कलवदिवमागतः ॥
 तिष्ठत्सुइवदोर्नर्षः ॥ सैतफासुववुमैव ॥ लालायमानावद्रुणः ॥ वायवय्याकिलकवा ॥ समव

विष्णुगर्भात्तारुणा रुद्रराक्षसपुत्रविताः। कल्पावेवास्मत्तन्सर्वान् वरुर्नानावित्तेस्तुतः। उक्तावाकावत्तवत्तमात्मानश्च
नीयेत्य विरुत्तप्रेविवाङ्मिताश्वसंज्ञातवाद्यैव गीतमंगलनिर्गन्तव्ये ॥ उपाध्यायस्यत्रयनः द्विगुणः
मुयस्तवान्विता ॥ ययस्मिनीलीलवती कास्यदाहसमन्विता ॥ योयस्वर्गसकलव चन्दननोविवर्जित ॥
तेवस्यददयाविष्णु विष्णोयददयः निवः ॥ यथानुवर्तयन्ममि रुवमसूक्तिवायसः ॥ चवमवाय्यगीत
ता भक्त्यामयिस्मृतिस्तुता ॥ नय्यादद्याहृदीरीम सर्वायकवसयता ॥ वृत्तिहोमयुगात्तानि वाचयि
तयनविमत्सवः ॥ कुरुवतमिदं सम्यक् स्तुतुं कुरु मयादिनी ॥ त्वयाकृतमिदं विदुः त्वन्नामाह्वयवि
ययधनं ॥ त्वय्यश्विकरुगुवसो कवोस्मिन् कल्पमहावीववः यधनः ॥ यस्यास्मवंती कनमया
वपुः ॥ नारीवकन्यादिकृत्तुलन मोवावृणी सैषा तेनाकपृष्ट ॥ वाताथवावेव कलाहवायि यत्ता
तः सुवामलुलमवतद्व रुद्रामयस्वदलवीवमाय ॥ तस्याश्च कल्याणतिथि विवर्द्ध मरुमुधाव
वाक्यवर्क्य यदि किंकाशे तकाठया मनूय ॥ कलिकलूषविदाविनी मननामयिकथयिष्यति याद

१०३

तिथानिगन्ता यदियं तीरुपवायकादृता ॥ तिथिमिरुसकलार्थरागवर्ता तवममवगतास्या न्या
तारुविषा यूननिपुन्याकृतीमयूवा ॥ ॥ वक्ष्यावाच ॥ वरुणमोर्गुरुवतः पूवा लघुमया ॥
॥ मरुध्ववडवाच ॥ तस्मिन् वयं लघुवद्वन मरुम्राणि उषा ॥ वासुदवस्यनावीर्ग रुविषी
सवसस्तु ॥ मदिवायानलघुवीव यन्युलीरिक्लकृता ॥ कवीगनयनः प्रीमाने मालतीकृतलघुवः
मृगवतफालिः सारिल्लाषमवद्विगः ॥ यवृक्षामन्मथस्मसा रुविषाकियदास्मेनि ॥ तदावषुङ्गना
लि बलोल्यायविकीर्षिते ॥ ततः यसादितादव वृद्धवकसिसाईरु ॥ ममगया रितफालि रु
गविकल्यालकावर्ण ॥ रालताम्रसिरिद्धा न्या यदृत्तकथयिष्यति ॥ वृत्तवाताः यवित्यध मातामि
वमागत ॥ शून्ययद्वद्वलतद्व सर्वान्यद्वजिताईनान ॥ कतासकपूपत्नीष दासशान्धसुवारुवः
॥ स्मर्यावियूलानशान्ते दिव्यमाल्या नूलयने ॥ रुद्रविङ्गगतः स्वामी मनसावापवाजितम् ॥

दिद्यानरावावयूवी नानावन्नगृहानिच ॥ कावावा सिनः सर्वान्द्रवयूयान्कमानकान् ॥ यद्युपतत्कवि
 नस्माकी स्वस्तिनः गवर्गवान् ॥ आदिष्टास्मिपूवावन्न कं गवन्नवधीमता ॥ कस्मादीलनसंयार्ग
 धर्मा आदद्यान्त्रैविकितायिनः ॥ दास्योडवाच ॥ कावावा सिनः सर्वान्द्रवयूयान्कमानकान् ॥
 धर्मव्यतनस्माकी स्वस्तिनः गवर्गवान् ॥ आदिष्टास्मिपूवावन्न कं गवन्नवधीमता ॥ कस्मादीलन
 तत्सुखा आदास्यैविकितायिनः ॥ दास्योडवाच ॥ कलकीकान्कवान्द्रवयूयान्कमानकान् ॥
 सदादिः यविपुष्टः सयागवि ॥ कथनावायलः स्माकी रक्तस्यादित्यधाषले ॥ यस्माच्चवदान
 सदादिद्वयान्द्रवयूयान्कमानकान् ॥ कलकीकान्कवान्द्रवयूयान्कमानकान् ॥ यस्माच्चवदान
 त्वसेमवाप्यथ ॥ सर्वनावदगमयन कं गवन्नवधीमता ॥ दध्वात्तमागताः सर्वे रवस्यः यायभादिताः ॥
 सर्वदेशेषु वाकसपूतगस्तः ॥ तथान्नामसरुत्राणि जगसाथसरुत्राणि ॥ यविनीतारुयानिस्य विला

तमादिष्टः ॥ रुक्मिन्त्याववावाला सुधादवकलंषुच ॥ गजानः स्वामिनमुत्थं सुतकक्षयितत्समं ॥ रुति
 निः नवायवेद्वा दयावापायुदीरिकाः ॥ दवतानां यविगताः पुन्यदिनसमयस्ति ॥ गजहिवत्थधन्या
 पूषावायिपूनर्वसुः ॥ रुक्मसर्वेष्विधिसनान् सम्यक्कावीसमाचरे ॥ तदायवगवत्यापि सन्निधिरुत्त
 कावि ॥ मर्दकीदयनिधयः काटैपीतिमगनसः ॥ नारिसेखसमस्त्यन्तं गामाययतत्थदर्व ॥ द्द
 यवेमोलो विलायायतिदरुकाः ॥ सर्वान्मकायगिबस तद्वद्ववस्यपूजय ॥ नमः निवायत्तुकाय
 वात्मननमः ॥ नमः गजाननमः पीत्ये नमावत्येनमः प्रिये ॥ नमः पूषे नमः सुखे नमः सर्वान्द्रवयूयान्कमानकान्
 विनी ॥ तत्तत्तद्व्यधर्मैर्वा द्वावदयावर्गं ॥ नृपज्ञाववयपूषे गन्धपूषावनादिलिङ्गा जालि
 रुर्वपूषेवित नवीद्विगमनरुर्म ॥ वत्यर्थकामदवाय वृत्तिविरुवधयति ॥ यद्यदिकतिविषय
 वावना सदातद्वत्समाचरे ॥ तदुलपसुदानः यावन्नासासुयोदग ॥ तत्सुयादलामासि सेष

पलुपतत्कविर्वाति. मूनं बलिमुखसिता ॥ दस्युरिर्गवन सर्वानयवित्पकामरुवलात ॥ नृधर्मवाम
 नस्यार्ग. पापवध्वान्वमागता ॥ वध्वानामपियधर्मा. सानोबुद्धितयाधन ॥ कथयिष्यतगत्त
 मानकान ॥ यत्नमगत्कविर्वाति. मूनं बलिमुखसिता ॥ दस्युरिर्गवन सर्वानयवित्पकामरुवलात ॥ नृ
 कस्मादीनो नस्यार्ग. पापवध्वान्वमागता ॥ वध्वानामपियधर्मा. सानोबुद्धितयाधन ॥ कथयिष्य
 वसिमानस ॥ रुवतीनीनावदास्यासमागता ॥ इतातनसमागता. रुवन्पयवमसमा ॥ पुलम्यव
 माद्ववदानेष्ट. लपययमरुत्पदा ॥ यस्मात्त्वयत्पदाने. मधुमाधवेष्टयया ॥ शिवन्तोपस्कवान
 लमर्म. रूपसोराग्यवत्पदा ॥ यविष्टास्मितेनापु. विद्याल्लवारविद्याति ॥ वीविपिकता ॥ सर्वा. वल्य
 मादिता ॥ रूदानीमपितवष्ट. तकुलध्ववर्गल्ल ॥ पवादवामवयुष्ट. हतषुलतल ॥ सूवे ॥ दानवा
 निस्य. वलाइकानियानिव ॥ तानिसर्वालिदवष्ट ॥ पावावदताम्वष्ट ॥ वध्वधर्मलवर्द्ध. मधूनाम

१०३

त्सर्म ॥ रुविष्यतिनसोराग्य. सर्वासामपिरुक्ति ॥ यः कश्चिन्मनिगुष्टाति. गलानव्यनिवष्टसदा ॥
 रुवध्वान्योनि. पदयानिवृत्ति ॥ ससागरुवध्वान्योनि. नृध्वकविदाविष्ट ॥ यदास्य्यादिदहसुष्ट
 सन्निध्वान्वमिष्यत ॥ मूर्ध्वयन्तुवीकाक. मनस्स्यानूकीर्त्तने ॥ कामायवादीसंपूष्ट. ऊधवेदुव
 धदर्व ॥ हृदयहृदयल्लय. सनयाद्वादकाविल ॥ बासायूषावायाय. यष्यवायायदक्लि ॥ नमार्वा
 यल्लुकाय. यल्लुकायधवायव ॥ गदिनयीतवमुाय. नृवचकधवायव ॥ नमानायल्लयनि. कामद
 सवोद्वसुदव ॥ नर्वसंपूष्टल्लविन्द. मनीमत्तकमील्वव ॥ गध्वमाल्यसुधधूय. नर्वद्योत्येवरा
 लि ॥ ललितलुलपुष्ट. चतयावदस्युत ॥ तस्मैविषायसादद्यान्माधवेष्टपीयतामिति ॥ यत्थका
 कतिविष्ट. तगुक्त्यादिगालिनी ॥ सर्वागवनचान्मान. मूर्ध्वयन्मितराविनी ॥ नवमादिस्य
 मासि. सेषाकवास्यराविनी ॥ दीपिकापानदक. पाइकामनस्युता ॥ संपत्नीकमलकस्य. ह

मस्तुर्गुनीयकी ॥ सुश्रवस्तु ४ कटक ॥ धूपमात्मानल्लयने ॥ कामदर्वसघनीकी ॥ गुणकृष्णविस्मिती
यादननमस्तु ॥ तथेवगोपयस्विनी ॥ यथाकर्वनयस्यामि ॥ कामकृष्णवया ४ सदा ॥ तथेवसर्वकामादि
वीर्यकृष्णयुता ॥ तथैवकावनादन ॥ पतिगृह्यद्विज्ञातम ॥ कादात्कस्माज्जुदादिति ॥ वेदिकीमनुम
स्वर्गहनय ॥ ततः ४ पृथगित्याद्या ॥ पवित्रकीमोहमागत ॥ सामान्यस्यैवावर्ण ॥ मस्यैवश्रुतवत्स
तदन्वक्त्यावृपमर्त ॥ यावदस्यागमावृ ॥ आत्मनावियदाविद्या ॥ गुरुस्मृतकवाङ्मयी ॥ देववामान
सम्प ॥ श्रवतीनांसमर्तत ॥ धर्मयश्चतनारुणा ॥ वंशानामिहसर्वदा ॥ लक्ष्म्याविम्वृत्सदव ॥ नकदा
यनेतव ॥ जयासीयाप्यष्टयै ॥ तथेवमधुसूदन ॥ गीतवादिनिर्घोषान ॥ देवदेवस्यकावय ॥
नकमक्रान्तवर्ण ॥ यावदस्यावृत्तुष्टय ॥ ततः ४ पृथगित्याद्या ॥ लक्ष्मीपतिसमेन्वित ॥ दीयान्नर
क्षपकृष्णयुता ॥ गुणकृष्णान्ववावर्ण ॥ सर्वगहृष्टयविद्याय ॥ वेष्टवायकृष्णम्विन ॥ दातव्यावदवि

ऊर्नेदद्या ॥ कुरुगहृष्टसमन्वित ॥ पतिमादवदवस्य ॥ सादकीर्णनिवदय ॥ सर्वयष्टुपूमान्कृष्णदद
दयिजायत ॥ नारीवाविधवावावद्वन ॥ यावद्वृत्तार्कगतार्क ॥ नोविम्वृत्तिन ॥ राद्य ॥ दमोर्तुजायत ॥ कवि
कर्वन्तुन्ययन ॥ विष्णुलाकमदीयेत ॥ कथमावाग्यमेत्यर्थ ॥ मतिधर्मानकितिमया ॥ अक्षयस्य
नीकथयामित ॥ विवाचनस्यसम्पादी ॥ शान्तवस्यवधीमत ॥ यज्ञादस्यमूर्तिदृष्ट्वा ॥ विवष्टववाकृति
तल्लक्ष्मिगतकस्य ॥ ययकृष्णसूदन ॥ वृद्धनकिमर्थमत ॥ हास्यमाकालिकीकर्त ॥ साधुसाध्वितिम
य ॥ विस्मयाद्भुतमाहात्म्या ॥ दास्यमतल्लुत्तयो ॥ यूवादकविनामय ॥ कृषितस्यविष्णुलिन ॥ नृप
कवकृष्णयन ॥ लल्लुत्तनलीषण ॥ वीररुद्र ॥ त्रिव्यात ॥ कवयादाय ॥ भावली ॥ कृत्वास्यैवमथर्न ॥ प
यकृष्णविनागर्न ॥ इन्दानीमल्लमतन ॥ लाकदाहनकर्म ॥ ॥ नानिपदानसर्वेषां ॥ गुणाणां पथमार
धवात्मज ॥ देवलाकेदिगीय ॥ तत्त्ववृत्तविद्यति ॥ यत्त्वयिपूजयिष्यन्ति ॥ वृत्तार्क ॥ इन्दनपूज ॥ ॥

पविस्ति ॥ ताम्रपाशसमागत्य हेमंतयणवर्त ॥ सकांस्पर्शनायन मिकुदलुसमन्विता ॥ द
 सर्वकामादि बहुविष्ठाभ्युदामम् ॥ यथानकामिनीदले यथानितवकं व ॥ तथानमामिदवर्त ॥ न
 दिर्कमनुमदीयथ ॥ तगः पदकिरीकृत्य विमर्शद्विजयैर्गर्व ॥ सम्यक्कलयासर्नसर्व दिग्गस्य
 पूज्यारुवेत्सदा ॥ नवैतयादलयाव न्मासमर्क द्विजालम् ॥ तयथ वयथकामि पवितायनमन्दिन ॥
 दववायानुधवास्या इयवाछानवागत ॥ सच्चानावाधुपचाण यथसमययदिह ॥ नतर्ककथिनी
 दव नकदाविद्यथारुवि ॥ यथानुवाचसम्बद्धा दवमात्मविमर्शता ॥ लक्ष्म्याननयैववद यथानि
 स्यकावय ॥ नवभववादयत्सच्चानसच्चयमयीयत ॥ नवैसीयुष्मन्निन्द मन्नीयारुत्तवर्जिता ॥
 ॥ दीयान्नशरुनेयकां नय्यादिद्याद्विलकृतां ॥ याइकायानेहो कृती वामवासनसंयुता ॥ अरुती
 तयावदविद्वद् नवकूपतिनेऽप्यथक् ॥ ततापविध्यदाम्यथ मर्लकृत्यविधानरु ॥ यत्नामुश

१०१

नकुर्यादददन्मन्मथवर्त ॥ विरुत्तारुधनवर्हिता नावायवायवायल ॥ नतस्ययत्न्यावियह ॥ कदावि
 र्जोयतकविता ॥ नयगुणवन्नानि कथयानिधितामरु ॥ सफकाटिसहस्रालि सफकाटितानिवा ॥
 ॥ अक्षयस्ययवोरुकि विष्ठावापिरुवत्कथं ॥ ॥ वीथ्यवडवाव ॥ साधूवद्वनत्तयापृष्ट मिदा
 ववोक्ति ॥ तस्यारुवैतथगुत्ता रुसितारुगुनचन ॥ साधूसाधूमहावाहा विवाचननितारवान ॥
 साधूसाध्वितिमामव मूकवांमुवेदस्वमे ॥ तमववादिनीप्रत्ता विवाचनकलादहं ॥ ॥ मुकुडेवा
 लिन ॥ नयगुणमवकस्य स्वदविन्दुर्ललाटत ॥ हित्तासमस्तयाताल मदर्कस्यकसागर् ॥ नन
 यरुमथर्न पुनरुहनिर्सरुव ॥ रिङ्गनिर्दहन्कृत्यतिवनविनिवाविग ॥ कथयावीवरुदत्त दक
 गतापथमारुव ॥ मुतिष्ठागुनाऽपूजा कविधानिकतात्मना ॥ नृगावकूतिख्याती गमिष्यसि
 दिनपून ॥ सूर्यसर्वममव्यय तथानर्कविद्यनि ॥ नवमूकसदासान्निगममूकामरुपधक् ॥ सीता

तस्मात्कृत्वा राजन गुरुत्वमंगमत्यनः॥ सकदा विदुर्वांसस्य पृथाद्यादिकमूलमी॥ दृष्टवानक्रियमा
जोगो तस्माद्वातिदृक्वगः॥ विवाचनं नृणां योऽहं कस्मात्त्वादिबदानवाः॥ स गुरुः क्रियमानस्य बहुधर्मव
नवावस्तिगः॥ यद्यतो विदुर्बहुय मन्थयि किन्तु क्वेगः॥ तस्माच्चरुक्काधवली मृतस्य वियध्यमाननयथा
अथ गद्वचनं प्रत्वा राजन वस्यमहात्मनः॥ पृथादनन्दनावीवः पनः पयकृता नृवः॥ ॥ विवा
वानुवः॥ माहात्म्यं विविदिनस्य यथावद्वकु मेरुसि॥ नृतिगद्वचनं प्रत्वा गुरुः पावावविमनाः॥
गिम्हादिवासः॥ जयन्मन्त्रमदद्वारवः॥ मृगसृगीस्मवः॥ मास्मृता गविवाङ्गितः॥ अथास्मन्
विलिखत्यर्घ्यं कसमनाश्चयगर्कः॥ कसमस्यापिरावः॥ वक्त्रेनमिष्यतः॥ वत्वावः कवकाः काय
कसर्वः गत्येव विनिवदयः॥ मूबर्तुर्लङ्गीकपिलीसवत्साः॥ योयस्वर्वाकास्य इहोऽसवसाः॥ धूर्व
मप्यामलवाद्गुदलुः॥ वदुर्गुर्गुदममयनकार्यः॥ यो गुरुः स्यान्पविमर्षियर्कः॥ मूर्ध्नी गता मायि

[illegible]

वानक्रियमाप्तपुः पुरुषनववस्ति तशातना सोक्यवान् जातः सननककुलादरु ॥ विविधयववि
 यः चरुध्वानवदलना ॥ ॐ ह्रीं वीरवतस्य ह्रीं विति विस्मितवारुनी ॥ ॐ ह्रीं वानक्रियमार्गवः चरुत्वं
 धमाननयथार्चमार्ग ॥ आलाकितातनसूधः आलाकितातनसूधाविगर्कः सन्निवसातवदेत्यजाता ॥
 ॥ विवाचनडवाच ॥ रुगर्वसुदुर्गसम्यक् ॥ धूमिकामितल्लगः ॥ दीयमानैक्यदानैः दृष्टमन्यक
 वविस्मना ॥ चरुध्वानवकदिनैः यदारुवतिदानव ॥ मृदास्नानैतदाकृष्याः सद्यरागविरुषिता ॥ मृ
 ॥ अथसमनसादित्याः ॥ मयनानुलये ॥ ॥ सारुल्येषमालाहिः वरुताहिः समनतः ॥ तताः स्या
 तकाः कायाः ॥ रुग्णरागसमन्ति ॥ चरुः काः ॥ वरुताहिः ॥ रुग्णानिविविधनिच ॥ गन्धमाल्यादि
 वरुताहिः ॥ धूर्ध्वधूर्ध्वमतीवसौम्यध्यानिसफासूत्रसंयुता ॥ ॥ अथचमार्गपूजयित्वा ॥ सोक्यु
 रीतनामयज्ञितद्विषाय वायुपत्नीलान्वयसंयुता ॥ दातव्यमगललङ्घिताय कइमिननेवगुद

१०८

॥ कङ्गायलादिताम्रयः गरुमध्वस्तितायव ॥ कार्तिकयायसूतयायः सृपायनमानमः ॥ शिवल
 मुदत्ताद्यैः वरुचन्दनध्वस्तित ॥ गतात्रयद्विगर्वः वरुमाल्याम्वमादिरिः ॥ दद्यादकनमकुलः कीसा
 अस्य दयितृर्गुरुः ॥ मरीगुणवतवायैः तथैवाक्यमिकता ॥ ततः पुदकिर्लङ्घत्वाः द्विगन्याद्विगुसुत
 ॥ चरुवावाथवातस्यः अत्यल्पकद्वदामित ॥ दूपसोराग्यसम्यक् ॥ पूनङ्गमलिङ्गमलि ॥ विष्णुवा
 त्त्वमपिदेष्टव्यं ॥ वरुमगत्समाचव ॥ ॐ ह्रीं वरुमकाः रुग्णनन्दनापिः ॥ रुग्णददेत्यापिचकावसर्व ॥
 योश्चककाकाः रुग्णवीर्यकम्पाः ॥ ॥ ह्रीं वरुमकाः रुग्णनन्दनापिः ॥ रुग्णददेत्यापिचकावसर्व ॥
 शिष्यडवाच ॥ उपवासाष्टकस्यः तद्वरुल्लमिकृतः ॥ अनन्याभनवागुद्धाः किमर्थं वेतमूयत ॥
 तदव्ययः स्वप्नयकलयमरुः ॥ आदित्येयननामः यथावर्ककवारुनी ॥ यस्मिनकल्लं कायः
 मन्मथ्यरुमसति पूषः माक्षीकुकीमादन वागुयाया ॥ नासाश्च ॐ ह्रीं वरुमकाः रुग्णनन्दनापिः ॥

यथाययूनर्मख ॥ ॐ नदीवराह्यासकवायसोव नमस्मामस्मास्मवदिताय ॥ कर्तुं दयितुं निम्न
 यतयवा ॥ तनद्वयवेधनिर्गतयेदं विष्णवे वायति नमः किरीटं ॥ यद्यप्यष्टाद्विनीनामल
 यत्नी ॥ शुद्धाथ नमोयूनवृत्तिन सत्त्वाथ विषायद्विपयूक ॥ दयिपरागमद्विबलवावि क
 तिचापिसुयः ॥ यिचक ॥ उवाच शुक्लितोसंश्लयान्मद्वृत्ति ॥ कदमनीलान्यलकंगकानि ॥ ज
 मकन्दपूषकेनवीवयषी शीवम्यकीकदसमः यदयि ॥ आवलद्विषमासंषु कमाद्यता निमर्वद
 वन्नव ॥ वतान् यद्ययुर्गदया कृषायस्कवान्तिर् ॥ रूपलेवयिसम्यथ मल्लकृत्यदलान्तिर् ॥
 नलाकाधियगिरुत्वा नैककल्पगतयि ॥ वदलाकमवाप्ताति पूनवावलिइले ॥ ॥
 काषूच ॥ विधिवदस्वमवधन दवगायतनषूच ॥ कतगम्विज्ञाविष दवीवाकीद्विनीरुव ॥
 ॥ ॥ पूलम् उवाच ॥ ॥ ॥ राज्ञान्महावाहा तशगद्विषयाविधि ॥ पूनालध्वितिदासंषु

यत्कृत्वा वाक्कृतवाचनं ॥ याक्ववत्तदमुक्तं जगत्समीपतः ॥ बहुर्हस्मात्समावर्दी ॥ बहुवर्मासुमुक्त
नयमकाथसायकः ॥ यानि वक्तुं नैवात्मनः ॥ विगतिमागच्छानिः ॥ स्यात् ॥ यदुसकाहुलविकृता ॥ सद्वासरु
सकम्पा ॥ मादित्यम्यदिनं रुवः ॥ सूर्यस्यवाथसैकानि ॥ तिथिः सा सर्वकामिकी ॥ उमामरुत्थवोदव
धि ॥ नरुदादृत्तकविः ॥ यस्मात्कस्मान्नपद्युष्ट ॥ गुरुगानैसमर्चयः ॥ रुक्मनसूर्यायनमास्तुयादा
तथा नृवाधसुनयानयत्य ॥ उदयदवसरुमरुगाना ॥ श्रुष्टास्वनेगभयनमास्तुगुष्टायागीमायव
सवननाथकृत्ककोधनिष्ठास्विकरुनाय ॥ वरुक्मल्लक्ष्मिनिनातनाय ॥ रुक्ताधिवरुत्थतिपूजनी
॥ संपूजनीयानृचववतीस ॥ नखानियुष्टानितथास्विनीष ॥ नमास्तुमफास्वत्तध्वनधवाय ॥ व
युक्तयक्तुवतवाहिलीष ॥ मृगशिरसागदतनाम्बाव ॥ संपूजनीयैरुवयनमस्तु ॥ नमः सवितातिय
वधनिष्ठा ॥ साक्षीष्टिमीलैविवधधियाय ॥ मद्यासुक्तुमिति ॥ नयनीय ॥ सद्वासरुत्तवजनन्दनाय

देहानिस्तदनस्य. ललाटमिन्द्रादधिसिधाय ॥ कंठः सूर्याभियतः सूर्या. निवर्तनीकाधि
 नीनामलकाः सौराभ्यः कंठमन्तमानकाय ॥ दन्तीश्वरस्यैव सूर्याभ्यः. किलोद्यध्यादिरिक्क
 थवावि. कूलिनमः चोयविनालनाय ॥ सूर्याभ्यः कंठमन्तमानकाय ॥ नमस्कावेवष्टाविर्म
 कानि. जातीसवाङ्गगतयशिकाश्च ॥ मन्त्रानकुकान्यथसिद्धिवा. पृथ्वीनृणावतमिलिकाया
 तानि सर्वदा ॥ यस्मिन्मासवतादिष्ट्या. सूर्याभ्यः सूर्याभ्यः ॥ नमस्कावेवष्टाविर्म
 नान्विर्तः ॥ सूर्याभ्यः सूर्याभ्यः. सूर्याभ्यः सूर्याभ्यः ॥ नमस्कावेवष्टाविर्म
 ॥ लीलाडवाच ॥ नमस्कावेवष्टाविर्म. सूर्याभ्यः सूर्याभ्यः ॥ नमस्कावेवष्टाविर्म
 तीरव ॥ दन्तीश्वरस्यैव सूर्याभ्यः. सूर्याभ्यः सूर्याभ्यः ॥ नमस्कावेवष्टाविर्म
 तिदासः. मन्त्रानकुकान्यथसिद्धिवा. पृथ्वीनृणावतमिलिकाया

१०५

आसुमन्तः ॥ गथाभाउलरुः सूर्याभ्यः सूर्याभ्यः ॥ नमस्कावेवष्टाविर्म
 ॥ सूर्याभ्यः सूर्याभ्यः. सूर्याभ्यः सूर्याभ्यः ॥ नमस्कावेवष्टाविर्म
 रुत्थमोदवा. नमस्कावेवष्टाविर्म. सूर्याभ्यः सूर्याभ्यः ॥ नमस्कावेवष्टाविर्म
 नमस्कावेवष्टाविर्म. सूर्याभ्यः सूर्याभ्यः ॥ नमस्कावेवष्टाविर्म
 यलीमायकटिश्चमूल ॥ पूर्वकुर्यात्तुयः सूर्याभ्यः सूर्याभ्यः ॥ नमस्कावेवष्टाविर्म
 सुतिपूजनीयः ॥ पूर्वकुर्यात्तुयः सूर्याभ्यः सूर्याभ्यः ॥ नमस्कावेवष्टाविर्म
 श्वराय ॥ कथंश्चरानारुवलीषुपुष्प. दिवाकुर्यात्तुयः सूर्याभ्यः सूर्याभ्यः ॥ नमस्कावेवष्टाविर्म
 सविशतिवत्तुयः. नमस्कावेवष्टाविर्म. सूर्याभ्यः सूर्याभ्यः ॥ नमस्कावेवष्टाविर्म
 वजनननाय. नमस्कावेवष्टाविर्म. सूर्याभ्यः सूर्याभ्यः ॥ नमस्कावेवष्टाविर्म

गारिपुष्टी। लविवशाकथमतेलमन्न ममांसमकावममुक। लुब्धः ॥ ॐ धर्मेद्विजबकानि कत्वादद्य
 निवर्तये ॥ सकर्मवमुयुग्मं च यावदक्षिर्कुरुव ॥ वरुद्धं लोभसंयुक्तं यावदक्षिर्कुरुव ॥
 लुब्धमष्टांगुलीगवः पद्मनाभं कलान्वितं ॥ जय्याविल कलं कत्वा विकृद्वा न्यथवाङ्मते ॥ सायध
 यिलयका रुतवस्तुनलनयने ॥ तस्यानिधायतन्यद्य मलंकृत्यगुलान्वितं ॥ कयिलविकुर्मयका
 वीद्रं वलायामरिलीधय ॥ तथैवदेत्यलन मष्टयैतवसर्वदा ॥ कान्त्यालुत्पातिस्वावत्या
 स्वमसावसागवात ॥ ततः पदद्वितीकृत्य घुलिपत्यविमर्दय ॥ जय्यागवादिनेसर्वे द्विजस्य
 धिकर्मथागिना यस्यायिनिन्दामधिकाविधु ॥ रुकायदानायवगुद्यमन दध्वायमानचकवी
 कः पत्नीलिवानन्दकरीसुवाली ॥ नाथतिवार्गिनवद्विषमार्त यावाथनारीकुरुतथरुका ॥ ॐ देव
 पायानि नर्मलयाव ॥ ॐ तिय ० तिष्ठ ॥ तिवाय ० ॐ रविनायनेपुद्गुगवल्लरु ० ॥ सपिन

वच ॥ सामलकुञ्ज वृक्षस्य ३२ विद्वद्वच मरुत्यभा माग्नेशीर्षादिमासाख्यां द्वास्यां द्वास्यामन्कमा
 द्विजानां स्वर्गकीर्णं च यच्च वन्न समन्वितान् ॥ नविकुञ्जध्वं कवीत कृद्वेन्कमानुवायुया ॥
 वाच ॥ दीर्घायनाभा गेकलालिवद्विष्टयूकः यमानुयकलान्वितः ० ॥ मूर्ध्मूर्ध्मूर्ध्मनियनसाय
 नचवालकी ॥ वरुस्यैतववक्षामि यत्यवाविधोविद्व ॥ गारिपुष्टीकुरुगयने नामवतमहाकर्म
 कचित् ॥ सधवावेधूनकतथोर्मास्यां पञ्चायत ॥ तदाज्ञानेनवः कुर्या सचगधनसर्वधे ॥
 सामायववदायाथ विरुं प्लवचिरुतनमः ॥ कतजय्यध्वरुगवन् सागत्यमधूमुदनं ॥ पूजयत्
 वपुश्चरुध ॥ जानुद्वयचोपिजलादवाय संपूजयन्मदमनङ्गवाही ॥ नमानमः कामसूखवच
 यताकोधजसन्निराय ॥ मूल्यान्कादुम्बवः प्लवः वदन्नाखामतानिव ॥ मलुयः ० ॥ स्यतिदिनी द्वा
 काय्या वाध्वावदयावगा ॥ सध्वलकनीसम्पन्ना मरुवद्विजितद्विया ॥ कलशीलसमायूक

२२०

॥ मन्त्रकमात् ॥ न के की द न धा व न . वृक्षं वच वृक्षय ॥ दद्यात्समाय द न नु . विमानधजमा च व म ॥
 ॥ ॐ ह्यादिमहायुवा लयाद्म सृष्टिस्व लुत्ता दित्यदीयन व न न्नाम ॥ ॥ गीषोड
 नेय न सां प र्त्त . समाचय द्द द दि इ न्ना म्भ ॥ ॥ यत्न स्म उ वा च ॥ त्वया पृष्ठ द्द स म्भ क न च य
 म ह ॥ रु म् ॥ तस्मिन्ना वा य व ४ स र्वा . न र्व य द्दि इ न्ना म लि ॥ य दिसा म दि न स र्व . लु क्त्त र्थे का द न
 स र्व य ॥ ॥ न्ना य्वा य स्त ति च क्त्त . द्वि द्वा न न य न य न ॥ ॥ द्वा यि र क्त्त य व यो . या व लु न्ना य व र्त्ति त
 ॥ पृष्ठ यत्न यत्न यत्न . सामना मा नि की र्त्त ॥ ॥ मा म त्व वा या धे न म्भ मु पा दौ . नून न्ध म्भ ति
 म स्त र्व य दौ य . क टि ४ ॥ ॥ क स्य स द र्व नी या ॥ ॥ न्ना य द र्व वा य म ता द वा य . ना लि र्व द्वा य ४
 त दि न . द्वा वा न्ध ता नि का व य ॥ ॥ लु ग्त्त र्त्त र्त्त र्त्त र्त्त र्त्त . द्वा व या ल्ना स्त र्त्त र्त्त र्त्त ॥ ॥ न्ना य द र्व वा य ४
 त समा य क्त्त ४ ॥ ॥ क्त्त यि ता द्वि र्त्त स र्त्त मा ॥ ॥ य ति र्त्त र्त्त र्त्त र्त्त . य र्त्त य क र्त्त र्त्त ॥ ॥ त त स्त र्त्त न क व

۲۲۶

[illegible]

नानिहातर्ग्यं चत्वाविवाहसकलम् ॥ बहुधा कर्मकरुण्यं यवगव्यसमन्वितं ॥ मृद्धि कारुण्येन
 विमलं सङ्गातुगर्वाङ्गि ॥ बाह्यलक्ष्यं सदातया होमानवाधवाधनः ॥ ततः समस्तान् यथा
 कृत्वा जलममवतावय ॥ सामग्ययवसादया बाह्यलक्ष्यविज्ञानम् ॥ अल्पधको ग्निवत्का
 के रीमायं यद्वक्त्रं लदायकं ॥ वाङ्मयाद्वाङ्मया रूपं कलिलिबस्किनी ॥ तत्र यमधममयं
 तविलोपधम्यो न कवातिथार्थमखण्डवद्विधा ॥ सयातिवद्वालयण्डकल्पं मकादिर्वसद
 नः ॥ गीष्मडवाचः ॥ पादयानां विधिबद्धन यथावद्विस्तराद्वद ॥ विधिनाथनकरुण्यं
 ॥ पादयानां विधिबद्धं तथेवाद्यानरुमिष ॥ तजगद्विधिवत्सर्वं समापिङ्गगतीष्ववः ॥ अतिवृ
 ॥ १८॥ सिका रुमिष्याविद्विषितां ॥ वक्रमान्ये बलकृत्य वासातिविविधयः ॥ स्रव्यावेवतत्कार्यं
 कलध्मेतानिकावय ॥ यत्किमसर्ववक्राणां वद्यानामधिकासय ॥ धूपकुण्डुनीष्टा ता

११२

प्रेक्षावतीष्ववः ॥ योजयित्वा दिवान्नं कृत्वा वलिनिस्सर्दनी ॥ यथा त्वला कपालानां मिन्दादीनां वि
 खर्वा ॥ स्रक्कुण्डलीकास्यदाहं गन्धद्याकुरुणालिनी ॥ ययस्मिनी वक्रमध्मा मत्सङ्गज्ञामुदय
 थ ॥ तेष्ववकृष्टे स्रपन् कुर्याद्वाह्यदार्पणवो ॥ स्नातशुक्लान्धवत्कृत् यजमानः स्वयं जय ॥
 के ॥ वासातिः तयनीयेत्यं तथैव स्रव्या इके ॥ कीनामिषे वलदद्यु र्यावलिन्नचतुष्टयं ॥
 का ॥ दक्षिणायनसुदं कुष्ठातगापिङ्गकितः ॥ यद्यदिष्टतर्माकिचि ललदद्यादमत्सवः ॥
 धर्मदा ॥ सर्वान् कामानवाप्नोति यदवानरुममभूत ॥ यत्तैवमधिवाङ्मयं वृक्षसंस्थापयद्व
 जसन्निरी ॥ यवमांसिद्विमाप्नोति यन्वावलिइलेरं ॥ यद्दीर्घायानित्यं सवयद्वापिमानवः ॥
 येष्वपि लुदानादीन् नवापकावयदानितः ॥ ययत्वेनापिवाङ्मयं स्रव्यावाधनं कुरु ॥ सतपूत
 यस्तपदः शाका निम्बपत्रयः पदः स्रगः ॥ जम्बूकीकल्पदाषाका राय्याश्च दधिमीतथा ॥ इन्ध

वागनामय. यलाक्षवदसुधा ॥ शतर्त्तजायतयसी. वापयद्याविरीतकी ॥ अक्राठकल
 कनादवः यादलायन्युपावर्गी ॥ निनयायप्रमसः कन्देगभर्वसकमा ॥ विरीतकदासवन्तो. व
 कववीनः यामदानिक ॥ अयत्यलाककलानी. वकलः कलवद्वने ॥ वङ्गाया नालिकवी. द
 थनाकास विदायका ॥ यतिषान्कगमिषानि. अनवाः वकनायका ॥ ॥ ॐ ॥ आदिमहापू
 कामरुन्तवदः ॥ मोराग्यलचर्ननाम. यत्यालविदाविइ ॥ पूवदलधपूलाकष. रुकुवः स्वम
 कलकिर्ग ॥ वसवृयगुधवद. दाप्रतिवसूधातली ॥ उक्रियमनविकः दु. वृमसः लधीम
 नः ॥ लेनयः ॐ रुतसूमी. मृष्टभावद्विजातय ॥ तगः डोषधयाजाताः सफसीराग्यदायक
 मन्थ ॥ लवलीवाष्टमगद. मोराग्यमममचात ॥ गीतयद्वमपूरा. योगलानविदापूरा ॥
 वाद्यत ॥ उलायसुन्दरीदवी. मयायमपिनाकधक ॥ नवित्वमोराग्यमया. उकिमकिरुल

बाधनतस्मा. कूनधायानाद्वनः ॥ यद्विधानश्च उगतः यमन्येतद्वदस्वम ॥ ॥ पूलसुडवाच
 चक ॥ तस्मिन्नरुनिसादवी. किलविष्मन्मनासती ॥ यालियरुलकमेने. वृद्धारावववर्तुनी ॥ त
 यतिमासचगधान. तथागन्धदकेनच ॥ स्नायथित्वाद्ययद्वी. मीनलयेवसयताम ॥ नमा
 निवरुदसूनाति. विजयायचजानूनी ॥ सकीर्त्यरुविकलाय. तथेववदननमः ॥ ॐ नमोयसक
 र्य. उदवचालिपूजय ॥ सच्चात्मननमः रुद. मीनन्येचकचदय ॥ निवद्विदात्मनेतद. रुद
 वाहूकालानलयरु ॥ मोराग्यरुवनायति. रुषणा निसदार्थय ॥ स्वाहास्वधापतिमुख. मीन
 स्यचन्दमुखपिय ॥ गीमाग्रलीमवृपिन्ने. निवः सच्चात्मननमः ॥ रुवमत्यर्थविधिवत् मोराग्य
 कूसरुश्च तथाष्टकी ॥ दलुसोराग्यदलुस्या. मोराग्यष्टकमित्यग ॥ उर्वनिबधतसर्व. मयग
 तस्मान्नेपः ॐ वि ॥ संपूज्यद्विजदाम्यती. माल्यवकुविषयले ॥ मोराग्यष्टकसंयकी. निवम

हाठकुलवृद्धिस्तु स्वादिनवायवागता ॥ निम्बयवायकानान्तु तस्यगुष्टादिवाकवः ॥ शीवकृष्ण
 सवन्तो बन्धुलादस्युदस्तथा ॥ यत्प्रसिद्धयपदेवन्दन नतस्मिन्नायकस्तथा ॥ सोराग्यवर्मयाम्यकः
 नेकबी दाकोसच्चान्दमन्दन ॥ वतिपदातथाकाली कतकीसघनाग्निनी ॥ भुवमादिकुथेवान्या
 दिमहापरा जपोध्रवृक्षायननाम ॥ ॥ पल्लस्तुडवाच ॥ तथेवान्यपिबन्धामि सुव
 र्गुवः स्वर्महादिषु ॥ सोराग्यसर्वस्तानामिकरमरुवरुदा ॥ वेकः स्वर्गमासाद्य विष्ठावृक्ष
 र्गधीमता ॥ दकनातीतमास्तु रूपलावध्यकावक ॥ बलीतजामरुक्षान् दकस्ययवमधि
 यदायक ॥ इन्कवस्तुवास्तु मिष्टावाचाविधानकी ॥ विकावकश्चनेकीव कसककस
 वेदायवा ॥ शुशवसारुवरुत्मा स्यातीत्यलिधीयते ॥ लकनीलात्यलनिरा ललितागन
 मृकिरुलपदा ॥ तामावाधपमानरुक्ता नावीवाकिन्नविन्दति ॥ ॥ गीष्मडवाच ॥ कथमा

११३

लस्तुडवाच ॥ वसनमासमासाद्य लतीयायां नृनपिय ॥ शुक्रयकस्यपूर्वोक्तः तिलस्त्रानेसमा
 वलिनी ॥ तयासहवदधर्मा लतीयायामथाश्रय ॥ रुलेनानाविधेदीपे धूपनेवेशमयते ॥
 म ॥ नमास्तुपावेतीदवो पादोदद्याकिरस्य ॥ निवायतिवर्सीकीर्त्य ऊचायगुल्ययाद्वयो ॥
 गोलायर्गकवायति ॥ लीकरी ॥ कृकिद्वयश्चकीटित्या गूलिनगूलयालिन ॥ मंगलायनमस्तु
 नेगद रुद्राख्येकष्टमयय ॥ त्रियुवद्वायविष्टव मन्त्रायकवदय ॥ तिलाचनायतिरुव
 र्ख मीष्टेवायतिपूजय ॥ मूलकवनवासिन्य पृथ्वावष्टोचकृतिदो ॥ स्नानचगिरुवैतद्व दा
 वत सोराग्यपृक्लायते ॥ स्नायय रुगनिःपावा कसमकीवकीवकी ॥ तगलाङ्गुलवर्ण
 सर्व मयगलिब्यापून ॥ वैरुगं गटकपाण्य सुयङ्गमावविन्दम ॥ यनः पुरातडकाय क
 र्क निवमय्यरुकिता ॥ वतानलयनदद्या सर्वोयक्तवस्ययते ॥ उमामरुध्वयोदमो वृष

रुद्रगवासरु ॥ स्थाययित्वा तु गयनी वाङ्मना यनिवद्वय ॥ द्वादशैव त्सवा दकी महालक्ष्मीश्च क
नवाधिय ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ वन्द्यालक्ष्मी वन्द्यालक्ष्मी ॥ अरिपुत्रा रुद्रदातृन श्रीगणेशाय न
गतामवे ॥ पृथग्माना वत्स स्वर्गे यावत्कल्यायननिव ॥ विष्णुलोकमथासाद्य निवन्ताकगत
लिग ॥ गायान् ययियत्वे व पदद्यादथ वामति ॥ सायि विद्याधरा रुता स्वर्गलोकमसुर्व
नाधियन धर्माधियना धमिरादुर्गत्या ॥ ॥ ब्रह्मादिमहापुत्रा लयाश्च सृष्टिखण्ड
निवद्वयान्ति किमर्थं यदयद्वय ॥ कता वेदवदवन तन्मवदमहामत ॥ कतमोदानम
सगविष्णु वेकलस्यमहात्मन ॥ सकर्थमानुषलाक पदयासकतान सो ॥ दवलोकव
गुक्ति दृष्टरुक्ता विनाशरु ॥ नवमाहस्यवसति महलोकपकीर्तिर्न ॥ नसिंहस्यग
नतान् यनित्यथैकैरुभौ यदद्वय ॥ कर्णेयतामहे वास्मिन् पृक्कवयस्यवर्त ॥ यदानि

॥ पल्लवोऽवाच ॥ सम्यक्पृष्टं त्वया वत्स ॥ हृत्पुत्रं मम समाहितं ॥ यदा पृष्टं यदग्रासः कृतादिव
यमिच्छय ॥ विष्णुना युक्तं सर्वं यथिवाथेय वक्तव्यं ॥ शिदिवं सर्वमाजानीं दानवैर्बलवत्कृतं
वक्तव्यं ॥ कृतवाग्धेति नासर्वं दानवनवलीयसा ॥ उर्वरगतं दालाकं तुलाकं सवनाचनं ॥ य
मः ॥ उग्रमन्त्रविता रीषः यशदवधितामहः ॥ वधूनां सदनं पापं तत्कृतिदिवीकसः ॥
तेर्ममायद्गर्तं सर्वं वन्दानां त्वया यम ॥ तस्य वाक्कादकालायै वागस्य च इदं नाम्नः ॥ कियता
वायता किं विज्ञेयं तस्मात्तु प्रिया ॥ नयवत्तु नहो निम्बु तेवस्मात्किं दिनं दिनं ॥ यथा हि साकृत्
यनायकं गतस्य स रुद्रगुर्विनीयनः ॥ थानतस्यायका वायं तत्कृतं निवृत्ता मतिः ॥ तस्यायका
त्वं कृतयागुपति क्रिया ॥ स्वाथेकं नष्टवृद्धीनां तदद्यापि पवर्तते ॥ यद्यस्य नाम वस्तुनः उग्रता
द्वयस्त्वनः ॥ उपार्यं कथ्यते नास्ति यनतः उग्रवर्द्धितः ॥ यथास्थानं मया दृष्टं उग्रतस्मान्मव

श्रीशंकराचार्य ॥ वाङ्मयः सहसा विन्यस्तः प्रजयित्वा कुरुदह ॥ सर्वान्कामान्वाप्नोति यतिमार्गं
 यथैव नयदह ॥ यस्तु द्वादशवर्षाणि ॥ शौराग्यं नयदह ॥ कर्माणि सफवाप्नोति ॥ वदन् लोक
 नाकगतस्तथा ॥ नाभीवाकूतयाहुः ॥ कुमारीवानरं श्ववहं ॥ सापितकूलमाप्नोति ॥ दद्यान् गृहं
 तस्मै सर्ववसे ॥ ॥ दमिह मदन न पूर्वमेव ॥ नगधनूषानरं श्ववहं गतं ॥ कृतमथ वदन् ॥ लेनादि
 विरवः पुत्राध्यायः ॥ ॥ लीला उवाच ॥ यस्तु यद्वैतमासाद्य ॥ विष्णुनां यं रविष्णुना ॥ मथ
 दातुमास्तु न ॥ विष्णुन दमयास्तु वै ॥ कृत्वा वै यदविन्यासं ॥ तद्वै कर्म ह्यमूनं ॥ स्वर्लोकं व
 ताकषवेदवै दवा ॥ ये च पूजागमाः ॥ तपसामं रुगावदन् ॥ लकाय सतर्गिषु ॥ न कश्चिदपि
 हि स्येता यथाका ॥ जनलाकमहात्मना ॥ द्विविक्रमस्य वसतिगयालाकयकीर्तिता ॥ लाका
 यदानिकृतवान् वदन् ॥ विष्णुना नमस्कीर्तय ॥ श्रुतं न सर्वं पापस्य ॥ विना लोका विना धर्मे ॥

११४

कृतायुवनं विष्णुना ॥ यस्तु यद्वैतमासाद्य ॥ जिलाय द्वावर्षाधसि ॥ पूजाकृतयुगं लीला ॥ दत्तकार्या
 नववर्षा ॥ जिलाय द्वावर्षाधसि ॥ दानवायस्तु रीकावस्तु रासुनवर्ष
 वन ॥ यवमालि यथोक्तं ॥ निगल्लोकी विगल्लोकी ॥ सवास्यति द्वावर्षा ॥ दिवः सच्च दिवोक्त
 कसः ॥ अक्षुर्वैतगतः कार्यः ॥ यायावाकिमरुतम ॥ किन्ननानागितायवः ॥ कृतावाजीवमयथा ॥
 कियताश्च विलम्बन ॥ युतानां पितामह ॥ तत्तु चिकयदवर्ष ॥ नगधनूषावर्षा ॥ तथाम
 साकृते ॥ केचि ॥ स्वार्थमृद्धिश्च रावने ॥ विष्णुयतयथा ॥ सातिः निवस्तापिकृते ॥ युग ॥ य
 थायकावः ॥ निरुपन्यासनास्तनः ॥ नवकषु निवस्तान ॥ मास इच्छुतकाविल ॥ नेवावर्षे साध
 ति ॥ जगतास्तु इहवर्ष ॥ नगधनूषावर्ष ॥ यस्तु यद्वैतमासाद्य ॥ कृतावाजीवमयथा ॥ निमग्ना इ
 स्तानमवस्ति ॥ निःस्वाध्यायवषट्कारं ॥ निरुतास्तवर्मिनी ॥ सत्यकृष्णानस्यार्गं ॥ मकावा

ययविग्रही ॥ दधुनीति ॥ यविद्यका ॥ आसमानावलायकी ॥ अगदालिमपियाकी ॥ यन ॥ कष्टतर्वा द
 वलिङ्ग ॥ वयदानावगविर्त ॥ अरुयरेवतामन्य ॥ विष्णुसाध्याविष्णुति ॥ निरुद्धोर्मिस्तितावद्वा
 कालने ॥ विरुमान ॥ स्वयम्भुवा ॥ आरुगममदुर्लभ ॥ यवधामवपधता ॥ लागावधुननिव
 धावाच ॥ मरुयसादनधारे ॥ स्वामिनयगयदर्शन ॥ कस्माद्विनयतयवा ॥ यावत्तयोऊग
 मय ॥ रुवतापालनीकार्य ॥ सीढावदुदमवत ॥ नर्वरुगीऊगल्यमिन् ॥ नकस्यास्यमहात्मन
 ॥ ॥ वासुदेवउवाच ॥ रुवतावेवदानन ॥ अवेध ॥ सधुसायनी ॥ वेदिसाध्या ॥ सवेकाया
 वाक्कलुनिवर्धन ॥ तगगत्वाववाध्या ॥ मदर्थवततामय ॥ वामनस्यस्वरूपस्य ॥ रुमवाऊ
 मपिजीविनी ॥ गृहीचायनिग्रहस्वध ॥ दानवस्यपितामह ॥ वधुरित्वातगावृद्धा ॥ कत्वाया
 वऊगकत्वनान्वित ॥ विनवामवचस्वव ॥ मदिगइर्नगंगत ॥ निमिहाविधुगोन्यव ॥ पाइर

मिहववसुचिनी ॥ मालनीकुसुमानाहु ॥ सुगम्हासुवरिचिनी ॥ अथविहितवधार्नकालिमासाद्यद
 नयरावेदवदवधकाव ॥ त्वमवतनविष्णु ॥ सिद्धदवासुनाली ॥ मतिमिथनेयनानीविषसइ ॥ यमा
 तिवल्लगर्क ॥ अविदवीधमाला ॥ अरुयम्भुवाला ॥ मन्दसंस्वावरम्या ॥ अलसवदनखदया
 ललरुतरविष्णुयाग ॥ विनोयदीपायमनारथानि ॥ रुतानिमव्वालितथावद्वद ॥ समीव
 मन्त्रमयागत ॥ विप्रचमानगगनरुजालि ॥ गने ॥ लने ॥ गान्यगित्वाधकारान ॥ उदवान्गर्न
 लवेकन ॥ लंघयामिनिधिष्य ॥ दानवर्द्धवलिङ्गया ॥ त्यागालतत्नवासिनी ॥ नैकस्यउमयाद
 नि ॥ चकपातान्यनक ॥ गदायातायविविधा ॥ दानवानीविनाग ॥ विवधदवत्ताकला ॥ न
 ली ॥ वक्रुमनारिसन्धिगा ॥ यनर्दचिनिर्गपूर्व ॥ यन्नदृष्टनचधुनी ॥ ववधदनुमुखस्य ॥ कतका
 माकला ॥ गमनीवारुमदृष्टी ॥ नेतदूर्ययचिनिर्ग ॥ आविद्धिकेमद्विधि ॥ कनायसदृष्टवय

र्ब ॥ ततः समरुवरुस्या. रामनारुगवामुनः॥ ज्ञातनचतुर्द्विषि. दानवानां विधायवे ॥ ज्ञातमा
 यायिमल्लरु. तनयसुलोरोस्वता ॥ सर्वधर्मानामात्माद. जलाकादववासिनी ॥ यज्ञातमा
 स्वानियनोत्तमीयुः॥ ऊर्गुर्नध्वयतयो. यज्ञवातसुवेवपि ॥ सर्वांगलत्तस्मनहावायनृत्यति
 सानृतकस्य निर्गुर्य. यथाशिरुकिं प्रतिदर्शयति ॥ गमयन्ति गेयविनिवृत्तनाग. मद्रुमुद्रुद्रु
 गतविषादनिर्मलजीवलाक. तिमिरनिकनयूकनिर्वर्तिपाककाल ॥ तथायुष्कविद्रुद्रुद्रु
 म् ॥ व्यापाद्यान्यानिगृह्णन्ननयैरुययवामत्यविकृदरुता. विष्वक्दृष्टमासीर्गुगदिदमखिलं
 बाधजगदीश्वर ॥ नृषवद्वाचविष्णुश्च. नृषवमरुद्ववः॥ नृषवदोषयस्तुत्य. स्वर्गल्लेखन
 विष्णुतः॥ यथानृकलुक्वाथ. विविशुस्तुष्टिकामलि ॥ ततागुलवत्तलस्य. स्वयम्भुक्निर्वृज्ज
 यमो ॥ सर्वेश्वामनादवा. दवकार्यकविष्ठाति ॥ सर्वविनयततिषी. रविगानां दिवोक्तसः॥

यापुन्यसमागम्यः सर्ववत्तायल्लरुते॥ दवनागकलात्यन्नेः॥ तसरेष्वेद्विवाङ्गता ॥ निर्माल
 द्वागकेसवभुगा. पूर्वुवेन्दनिराननाः॥ सीलायालायकूला. स्रुवन्धसदुभुल॥ नयात्यतसा
 धं. समालात्मवमालिनी ॥ कीर्तमानायदृष्टक. जूमवाङ्गवृयथमवाशा. वृद्धाधामर्हास्र
 मावृत्तः॥ सुगन्धिदन्तकीर्ण. सुवतस्मिन्नुवाक्कलिः॥ स्वधर्मसर्वरुगानां. नयायनयकोविद
 धर्मरुध्यकूलरुध्य. सत्यवादीतिरुद्रियः॥ वृद्धव्यधनवन्ध. दीनानाथनृकल्पकः॥ दव
 वदवदाङ्गतत्त्वः॥ यरुयागन्नयानतः॥ म्रुद्रुदलीलनिलयः॥ सर्वसत्त्ववर्हिसकः॥ मान्यमान
 वरुधना. वरुदानधदानवः॥ शिवर्गसाधकानित्य. जलाकावनयोवृष ॥ स्वयं वलीलया नित
 यासी. लुप्तित्राङ्गनिदानवः॥ दीनावावापितावापि. नृत्यायुद्धाथइःखिता ॥ मूर्खावामन्दनया
 यसादयन्देखवर्ममरुत्मा. पूर्वदवःपायायधर्न ॥ तज्ञायकोदानवर्नतयर्नमेवरास्कर ॥

जातमाशुततस्मिन् देवदेवतादेन ॥ नयः स्वकाम्वादिन्या. वीगभवदा नित्त ॥ कण्ठ
 जातमाशुतततोनादेन स्वलोकावासाइत्याविनेइ ॥ अतिपुरुषाङ्गगुरुयत्न. मोरुचइ
 नृत्यतिताशयवसांसमृताः ॥ तथेवविद्याधवसिद्धसुधा. विमानजालेमुदिताउमनि ॥ बदनि
 सुइइवस्वस्वस्यतीताः ॥ नृत्यतितास्वर्गगताथतवे धम्माङ्गिस्वर्गजितावजनि ॥ ॐतिवि
 इवैक्यययययगवन्वेयदृष्टोयकचि. दर्वपाकः पलाभेविवलमनसः साधुवादसुथ
 मखिलसर्वेनीसपदृष्ट ॥ यवमात्मास्वर्गरीष्य. वद्वत्पगगगकत ॥ अदिताङ्गगतामतामा
 रवेवनसंगय ॥ विष्णुवाकमिदसर्वे. जगत्काववजगमी ॥ एकः सतुपथकन. स्वयंरुविति
 नैवजने ॥ यथावागहयथाग्नि. नान्यन्मरुतानैवज ॥ दक्षिणरुवनीयादि. वद्वविष्णुसुथ
 निकस ॥ जगमहाकसहिता. वाक्कलस्यनिवर्णन ॥ द्वादववर्गदृष्टा. पूर्वीगत्यसमावर्ता ॥

११५

निर्मालमार्गमुबलोः स्वल्पकर्तुर्मनाजवे ॥ दीर्घयीवाकिकूटव्य. मरुतयोर्विनिःसृता ॥ य
 पाल्यतसाविद्या. नृत्तिल्लीनसाकला ॥ वाक्कलयवगयवि. विनागीयतिगकति ॥ उद्यानगतसीवा
 मरुतकन. द्विजवन्देवदीवित ॥ सायकमोवाङ्मनानकिलिवा ॥ सगंधध्वयः सर्वे. सनरीकन
 यकाविद ॥ जेलाकैवुवर्गकला. सखनासुवदानव ॥ एकः यालयनास. जेलाकैसववाचव
 क ॥ दवमरुतसुत्साह. गकिरिष्वसमन्वित ॥ एकः ध्वनिमनात्साह. स्मिगपुद्गारिराषिता ॥
 मान्यमानयितायकः सखः यष्टयुक्तः ॥ सद्यथघटितायकः सखः वियदहान ॥ वद्वमान्या
 लयानित्य. दवदानवसयका ॥ सदैवयाडयोसक. जेलाकैसकलाः यजा ॥ नाधर्मकाश्चिद
 मन्दरुपाता इकंभवानिवाकति ॥ एकः ददसकलैरुल्लेखी. दृष्टासमसुश्चविस्तृष्टिदृष्टि ॥
 एकः ॥ जेलाकैगवर्गकै. निवागंसदारुव ॥ नृत्तः यवगवगला. दानवन्दायपार्थिव ॥

स्मार्तिर्यदनूष्टं गीष्टं तन्नावदत्तम् ॥ दानवानववीत्सर्वान् पूर्वस्मिन्नर्त्तकरी ॥ यवश्चर्त्त
 निययितुं गच्छदर्थिनकां कया ॥ सफमायाः कृककार्याः पूर्वस्मिन्नर्त्तकरी ॥ अतस्मिन्नेव
 न्यमान्मानानि पलियातयवः सर्व ॥ उवोववाज्ञावचनं दानवानां धूर्ध्वधनः ॥ अर्चितार्थितदाहृष्ट
 तान् कुरु मयार्थियावयिष्यति ॥ गृहगतस्य वास्याही दाम्यसात्तादापि धूर्ध्व ॥ दानाः पूजास्तथा
 एतेन न्येनं गृहीयावलयनस्वकी ॥ तस्यार्चावमनीयाश्च कृत्वा पूजां ययत्नतः ॥ अथमसक
 र्त्तदनमस्त्वानां देववाजस्तमागतः ॥ आगच्छताममगृही पृथुनावापितादिम ॥ अग्निष्वामा
 र्त्तकृमिदाननं गवादाननचद्विज ॥ ममाद्यतत्कृत्तकृत मधवावाजस्तयकी ॥ नान्यनतये
 नेवकृवगा दृढिकार्यकथश्चन ॥ कर्त्ततद्वि विज्ञानम् यद्यपि स्यात्स इह कर्त्त ॥ पुन्याह पुन्य
 तमनकृत्यन् वदसर्वमपि पुरा ॥ अन्याद्ययमहमन्य तवागमनकर्मणि ॥ ॥ ॥ ॥

१११

रुम ॥ अर्थिनां कर्मवृत्तासि दातावाभ्यानविद्यते ॥ युर्यासूर्यकुल्यासि गर्भीर्यसागवापमः ॥
 पुरी ॥ पार्थिता रुमननेव रुमोदमिकमर्त्य ॥ ममाग्निगवत्तथैव यनकृम्यागृहीत्विह ॥
 निर्गतिः कानिर्द्वेनास्मि यन्त्रदग्निददत्तम् ॥ रुवनीयावयिष्यामि यवार्थिनापेचात्मनः ॥
 ॥ अदित्यागर्त्तकृतः पिशाचला कृपूजितः ॥ अर्त्तकृतमहाकृत्वा यनत्वाप्यायाम्यहं ॥ अ
 ॥ रुमिरागवयोवक्ता दारुगर्त्तसमस्तम् ॥ अतद्वेमयादहं यद्वानार्थितादिम ॥ अतवा
 तममपितथा यथाग्ने तस्माच्च ॥ यदितरुवितावीव दानकृतमहाभूत ॥ तदस्यदीयतां
 तवर्त्त ॥ मानुष्यात्मानसर्वेषां यवायली ॥ त्वयिरावसमावष्टु सर्वमास्तु पितामहः ॥
 ॥ कीवास्मिन्महाभूतः सर्वस्वपिति कर्त्तवः ॥ कलासयवतः ॥ अष्ट कृत्यवासडमायति ॥ अम
 दा ॥ अगच्छा यननेन क सर्वरुविनियानितः ॥ अदित्यादादत्तवद रुद्रास्त्वकादत्तस्तथा ॥

लघ्वेनोवसवत्त्वेव धर्मात्त्वेवसनागनाः तदाशुवत्तमाश्रित्य शिदिवस्त्रमधत्त ॥ त्वयागकर्त
 पूर्व विष्णुनायतिविष्णुना ॥ हिरण्यकनिधूयान्कंदानवावायद्यातिनः ॥ ककयातिममायान
 दानवावत्तविरुवः ॥ मरुत्वाग्नेनरुत्वात्त्वा नरुवामिकथश्चन ॥ नवीविधापिदवत्त दास्यदा
 द्विद्यतवत्त ॥ गेलाक्षवायमधिकी वियस्यास्यवेदीयता ॥ गयाकर्तुवन्मर्त्य पूर्ववाश्चनस
 वः ॥ रुवानरविष्णुवत् विष्णवानचवेकवि ॥ वरुयादवमदवा यद्वममुपदग्य ॥ वा
 ल्पगगजालमिधर्न समवेतिन्नचक्रकाः ॥ यासादहनमारुत वृद्धापितृवत्तयत ॥ नासि
 नतावश्च ववर्न वाक्कलदानवेष्व ॥ वाधगरसमपाद दानवदुक्तथवव ॥ रुवानवाज्ञानसद्व
 लाक् मूकायर्कसमीकृत ॥ याकतेलाक्वाद्यत्वं जित्वादेवानसवासवान् ॥ वाक्स्यास्यविधा
 मर्धनानि दवानां दुहितवत्त ॥ मयाविनादानवाय माययागविनिर्मित ॥ सययोवाक्कल

उरुमवस्ययतिवर्त ॥ विनासमीकृतविर्य सद्यः सत्यमयाग्रता ॥ रुवत्तथवमूकस्तु रूयाव
 धर्मः सनागनाः अद्यवरुगवानविष्णु नासिधम्यतवामया ॥ गृहीत्वायतिवर्तमका यदिद
 यागनदगर्न ॥ नलरुत्तुदापासा यद्वामयायदि ॥ दानानिथययकनि सकृन्नादकव
 म्यमाग्निः ॥ यद्यगकायकवत्त विकल्पाभवत्तवत्त ॥ उयद्वद्वदिरुवता बालत्तवावत्त
 यिस्वकीगुना ॥ वामनस्ययदास्यामि नकस्यापि शिषिद्वर्त ॥ पीजकवश्चयदान दम्भम
 ल्पिगारुवत्तवत्त दयामवधममवा ॥ गयाकर्तुवन्मर्त्य यदस्यदुपदग्य ॥
 नानेनभक्त ॥ नगावतावत्तवत्त मयासकियतकथ ॥ तदनूपगयावित्तसि पवमव
 मुसुतिर्वकाल सुखीसुवपतिवत्तन ॥ नवमूकावाक्कलिना वामनायपदग्य ॥ तायवृत्त
 वक्रमलाकान दवानां हितकाम्यया ॥ यद्वपवत्तमासाद्य जित्वादेवदद्वद्वरुवत्त दवत्तव

प्राणकतेविष्टं समाकववदकिले ॥ त्वयाचनिरुगावरा नम्रविःयाकगमनः ॥ त्वदाह्लाकाविदः
 मायान् मेवावतलिवागतं ॥ संग्रामरुमोदध्वान् सर्वनःथनिदानवा ॥ यत्त्वयाविडिताःपूर्व
 दास्यदानानविधुर्व ॥ किमर्थदेववाज्ञानः करुणस्वायवाहिम ॥ ॐ मदावाःसूतागवा यच्चान्य
 अन्नसंगयः ॥ गृहागतस्यजकस्य दलवःकलिनायवा ॥ सून्यविथार्थमपिपाय समविद्यत
 र्य ॥ वाक्मनस्यविलेखनः पार्थितनत्त्वयापरा ॥ दास्यग्रामववानस्य सून्यवापिनिविष्टये ॥
 ॥ नास्मिथावसूधायैवा वामनस्ययनिष्ठ ॥ यतिदास्यामिदवन्दुः यसादःक्रियताहिम ॥
 नसन्देहः नन्वेयत्त्वमाधिष्ठितः ॥ त्वयायुक्तमज्ञानामि दयितस्यसमाकविः ॥ मन्त्रिःसममा
 स्यविधानेन रुवानपाप्यातिवधूमान् ॥ मत्प्राध्वयकवसुर्ग्य रूतिल्वेवरुविद्यति ॥ नचेकध
 वाक्मर्त्यैर्वा वामनत्वयतिष्ठितं ॥ अज्ञकिंवदन्नोक्तं नास्यदयःकुकिचन ॥ मन्त्रिकापदमारु

११८

रूपावाक्यमथस्ववी ॥ धर्मात्थेनमयासर्वं यविह्वारंशुभाद्यहं ॥ यतिह्लाकावर्णकार्यं सगा
 यदिदवाहुरूपयतिः ॥ रूपापिधन्यतानीना दवानगिनवेगुवाः ॥ यागिनाध्वानयकध्व ध्वान
 लादकवालिना ॥ पीयतांरुगवानविह्वः पवमान्मासनातकः ॥ नगस्मिन्नूकवचने सूपवर्ग
 वाचनीविगं ॥ मरुवापिगृहायात नास्मिदयःकुकिचनः ॥ यतदवविद्विह्वारः पावन
 दम्भमलवत्पूनः ॥ नदहृदिगुब्रह्मस्य यययाध्वामरुवस्ति ॥ ॥ वाक्कलिब्रवाच ॥
 ॥ ॐ नु उवाच ॥ सत्यमेतद्वदत्तं यइकीरुवताहिम ॥ रूपःकमरयाथित्वं द्विज
 पवमर्त्यैर्दीयतां ॥ ॥ वाक्कलिब्रवाच ॥ कमर्यवामनाय दवनाज्ञपयकतां ॥ गुरु
 ययवृष्टयदादाहुः पीयताम्भरुविस्तर्य ॥ दलुदुदानवन्दुः कलानुर्पुठवामनं ॥ रुविवा
 ॥ दवस्यवामववत् ॥ निविह्वदानवालयं ॥ तरुत्वेनपथर्म ददीस्यैरुगस्यति ॥ द्वितीय

नक्षत्रादिव स्मृतीयनववार्षिव ॥ वक्रास्तुकातिरक्तन दवेनास्तुतकर्मला ॥ श्रीगुष्ठाग्रनेवरि
 यत्किं स्मृतेययस्तुयवर्त ॥ यतिष्ठाग्रनेवरि ॥ ध्वजविष्णुयदानिसा ॥ यदानिमानिजानाति
 तस्या दर्शनादवज्ञायग ॥ सकविर्गकलोयग ॥ वेकुल्लोकमोघुया ॥ शुक्लासविपुल्लानु
 तसारीष्म श्रीगुष्ठाग्रदिनिष्ठता ॥ नदीसावेष्णवीपाका विष्णुपादसमरुवा ॥ मूनधवले
 तांगेर्ज्ञे यत्प्रावेष्टुजलगुर् ॥ यार्फदवतदात्तु साधुविष्णुयदीसता ॥ गायननद्यास्तद्या
 मननडकः पृथयविक्रम ॥ सध्वमूरवसदागीगा डुरुवनास्येविन्दति ॥ मोनीरुगचिदृष्ट
 सादहातननयरा ॥ डकावाक्कलिनीविष्णु यावन्मागवसध्वना ॥ यादृष्टारवतायुर्व साम
 दवसर्वदा ॥ निवक्तवसदाविष्णु मथर्गसत्यवादिनी ॥ वृद्धिदानवमुख्यत्वं किंनकाविक
 गन्वह ॥ रवतः काममात्मार्य नष्टदृष्टः ॥ विरूपः सतदातन दवदवज्ञनादिने ॥

नी ॥ ॐ ह्यवमूर्कविष्णुत्वं तिष्ठन्नकीयगानर् ॥ वगारुययीयदहं यवश्चामिधनातर् ॥ तदाहनिष्ठा
 सर्वलाकान्जिघृक्षते ॥ जूसूवेस्तदात्यका दवानांसत्यवधने ॥ याताल्लः सुदातन कान्ता
 मदर्गनेविष्णु ॥ याताल्लनिलयस्थायि स्वयमास्तसवाक्कलि ॥ गकायियाल्लयामासु विवन्वि
 नागर् ॥ विष्णुः यादानमयान् उत्पलिः कथितानुय ॥ याग्रत्वाहुनवालाकेः सर्वयाधेः यम
 पदद्वय ॥ यमनकमतादृष्टा यालिनाऊनवस्तथा ॥ स्रग्नादर्वनाहीष्म विष्णुनापददर्व
 धरुल्लिल ॥ मूयतसर्वयाधया मृताविष्णुयवैवज ॥ ॐ ॥ ॐ ह्यादिमृदायवालाया
 क्लृप्तवैधनीदिय ॥ कर्तारिविकर्मवृष्य यदासायिमिनावलि ॥ नेतन्मयाग्रर्गसर्व कथमाना
 नाश्चसीरुवी ॥ जिवद्वतीकथवार कनकमकनीकना ॥ अतिविष्णुयवैवज कननीर्गमहामून
 भूना ॥ द्वितीयाकावर्गयव यनदवयकावह ॥ नतदारव्यादिमसर्व यथाहर्गयथावद ॥ स

निवलिना जलद्विविनिनिःसर्ग ॥ रावयित्वावद्वलार्क सर्वलाकाननूकमात ॥ प्रवस्तानसु
 नेजानाति वेष्टवानिधवागल ॥ तशाष्टमठयागत्वा ७ स्नानवाद्यसमाचरे ॥ अष्टमधरुल
 पुस्तानशगन कल्यानानुगतय ॥ तदनशायनवाडा सार्वरीयकिताविह ॥ तायगाना
 नधनलेजातो गंगविष्णुपदीनय ॥ यथासर्वमिदवाफ तेलावीसचवाचरे ॥ त्रिगुष्ठाग्रक
 रासुद्याफ वद्वार्धुसचवाचरे ॥ विरुगिरिमिदाराग सवानुग्रहकामया ॥ सवाकलिवा
 तदृष्ट ॥ यथाधवाद्यमवरी ७ ॥ यथादृष्टादानगकि वनसृष्टवयकम ॥ आवतीयाधवादव
 वी सामयानचणविगा ॥ अल्यादमिरवानदीधा नशुष्टवदकम ॥ कागकि ४ यमा
 कार्ककवाम्यही ॥ ममरुसगतीतायत्वयादलु शुमानद ॥ तनत्ववयया ७ ॥ सि ववागलिस
 दने ॥ रुकिष्टलामिदवेर्त्त तदृष्टामवर्गहिम ॥ वजामिष्टेतदीपनु इलेरयकपदि

११२

तादनिष्ठात्वाकु मर्दननयमयाति ॥ डकाथदानवेस्तन डयसर्वत्वदग्रत ॥ वामननसमारूपा
 र कानादविमधस ॥ अमनेस्तुदाधायि दृष्टाति ४ ॥ अन्तनासुग ॥ दवायदत्ता तेलावी जग
 विवस्त्रिदुवनगय ॥ यस्यगिर्विकानाम १ वाइरावाजगदुवा ॥ गंगीरुवसयकी सर्वकल्मष
 पाथे ४ यमूचग ॥ इ १ स्वर्गइद्विचिनाच इष्टुतेइष्टतानिच ॥ कियेनार्गममायानि दृष्टविष्णु
 गपददर्शन ॥ अत्तोनादतिरुस्मि कलोवामानवाशुवि ॥ कत्वातिपूक्कवीयाग मधम
 पूवालायाध विष्णुपदात्यलिनामाइक्ष्वाय १ ॥ १ ॥ ॥ शीष्माडवाच ॥ रुगवन्मरुदाध्यय वा
 तथमानाद्विशारुमे ॥ यातालवुसगद्यापि विवाचनसुतावलि ॥ नारिनीर्थयदारुनी विनावा
 तिमरामने ॥ तदाचद्वचमसर्व यथावदलिवधर्न ॥ रुम ४ यकमर्गपूव कर्तदवनवि
 भवद ॥ सर्वयायदुर्वधर्न कौतर्वाहतिमिकता ॥ ॥ यलस्यडवाच ॥ पुष्पवारुस्त्वया

गङ्गा न कोटुकादवकीर्तिः ॥ कथयामीरुत सर्वं यथापूर्वं नृपारुम ॥ विष्णाय नमः ॥ वन्द्य
 या कवेवधतानुव ॥ ग्लोक् वलिना कान् विष्णुना यर विष्णुना ॥ गत्वा उका किना यरु ॥ तथा
 रुतानवाधिय ॥ पुनरु वि कभा रुता वामना रुदवामन ॥ उन्नेहि नृपत सर्व ॥ कथिता कनून
 लावत ॥ ककोटक धनाग यद्वा धन्य ॥ सर्वा मय ॥ मदाय द्वा त था र्खी कलिकी वायवा जिती ॥
 कटिलोरी म कर्मा ॥ स्त्री कृमाथ विधात्व ॥ ॥ दृष्ट्वा सी सृष्ट मनूजा क्यरु स्मरु ॥ ॥
 ॥ ॥ स्नानेन सुख्य दृष्ट्वा यज्ञा ॥ सर्वा ॥ समनूत ॥ ॥ जग्म ॥ नवर्ष ॥ नवर्ष ॥ वद्वान् यवम ध्वन
 सीरुकी ॥ ॥ यज्ञा दुच ॥ दवद वध्ना काना पसृति ॥ यवम ध्वन ॥ ॥ गदिन सीरुकी दृष्ट्वा
 यग्म न दृष्ट्वा मनूया ॥ यज्ञव ॥ यज्ञा ॥ त्वया सृष्टि कता देव नीयत च रुजी गमे ॥ नृग्लान्वाय ॥
 निकतो नि नीरुजा गत साक्षस ॥ नवमूका गता ॥ सर्वा वद्वान्वाय कसृहिना ॥ ॥ जग्म ॥ य

गङ्गा यवम कुक्षा वासकी पुमूर्वा सुदा ॥ ॥ वद्वान्वाच ॥ यत्पुमयु रुवान्निर्त्य क्यनियत मान
 वेवधित नव ॥ तथा न्य ॥ सामर्वीया वाजा विरुन मऊय ॥ क्यसर्वानि यिद्योति यदी कुरुवा वा
 यतसी ॥ गङ्गा ॥ कलम रुद्रस्य यावदकी कली स्तिर्ति ॥ नवमूका रुवेयर्हि वद्वान्वाच रुजला रु
 वता रुता ॥ विधात्व ॥ कर्त्तृ कृवर्त्त दृग कर्त्तृ चून ॥ मदा ॥ सर्वा ॥ त्वया देव ॥ दानी ॥ गय स कथं
 क्यर्धं गत वाथा ॥ ॥ नाग ॥ दुच ॥ मया दी कुरु देव ॥ स्नानेन वयं कथं कथं ॥ मानूयाना
 सर्व ॥ रुता ॥ उवाय देव का वय ॥ ॥ वद्वान्वाच ॥ रुवत्का रुतिर्या गो रुविता वद्वान्वाच
 न ॥ तथा कुरुवा नाग ॥ समय मनूज मदान ॥ तद कमन स ॥ सर्व ॥ रुद्र धर्म मग्न ॥ सनी ॥ ॥ रुत व
 रुग्न वरु विधान रुजान मिमग्न ॥ सनी ॥ निवर्धं स कर्म याव दाद्यति रुयून ॥ यून ॥ तता देव
 दास रुत त सर्व धर्म्म विरुग्नना ॥ रुविता व स र्वा रुविद्याति न सीरुय ॥ यथ कुरुवा रु

गन वध्वर्नवाकलविह ॥ अरुनरुवतासाह मयातवविकीर्तिर्न ॥ रूपापिविविधुनारीष
 ह ॥ तथासंयमिनावलि ॥ रूपापिदवदवन तगधकमर्गकर्त ॥ साइरुवावामनेस्य तथा
 ताकूननदन ॥ नागनाकुतथातीर्थ तकुलध्वतथावर्त ॥ लूननावासुकिथेव तककस्यम
 ॥ जिर्त ॥ अतकधयदायादा अरिवापविर्गुग ॥ अतवाकुपत्याद्या ॥ दमापुविर्गुग ॥
 ॥ अत ॥ दर्शनाल्लेखवनाल्लेखे मनवाधनवाधिव ॥ अरुन्यरुनियाधेन कयधयवमदात
 वमध्वव ॥ ॥ दमवार्थमृद्धिध्व यज्ञाः सर्वमहीयत ॥ अरुधुवकमलः विष्ठाः पूवादीवध्व
 ॥ कूदीद्वानां गुर्गमानामेहात्मनां ॥ अरुन्यरुनिरुतानि रुकनतइवात्मलि ॥ नध्यनिड
 ॥ अत्वायइचिर्त तत्कनध्वपितामरु ॥ अरुनकाविधस्यामि रुवताहिनेसंयय ॥ वरुध्वम
 ॥ अम्भः यवमसीत्या सुत्वाचेवस्वयंवरु ॥ अगताः सपज्ञास्वद्य समाहूयगुर्गमानान् ॥

120

यतमानुर्य ॥ अतान्यस्मिन्नरुवद्वया माहुः कायात्सदावत्तन ॥ रुवताहिकथादावा राधा
 रुवावाहन ॥ माहुषसुस्ववत्ता ताकानीधध्वयिष्यति ॥ अर्वावरुविगानाध्व सर्वेषांइक
 ॥ अज्ञाः रुमाः निग्नस्यपोदयासस्या ॥ दमूचववसदा ॥ रुगवनकटिलाज्ञाति वस्माकीरु
 यमकथं ॥ ॥ अन्नावाव ॥ यदिनाममयासृष्टा रुवककटिलागेयाः ॥ तर्कवद्वलानिर्ध रु
 तानुवानाध्वथास्माकी समयिदवकावय ॥ अयाथारुवतादला मानवाऊनमऊय ॥ नध्यतर
 ॥ अविहम ॥ अरुत्वावसगादाया सस्यामन्यद्यतसूत ॥ वकाकत्वासवाविधा रुवतकिलयाव
 ॥ अरुवाअनिल ॥ अरुयकश्रुलीयकी ॥ दरुवस्युकावम्भ ॥ अरुनगवमिष्यथ ॥ अरु
 तगादेवस्यगस्यादो काध्वयथारुविष्यथ ॥ दायादोऽसर्वदवानां सपदुस्यतधीमन ॥ त
 ॥ अरुवागानिना इविदितासुषामथरुविगानान्यथेत ॥ कालयाकीतकमध्विसर्व तथा

यकावद्वक्तुं नमूयः॥ मणोषधीगन्तुर्मगलांश्च दुग्धमानवायवसन्ति॥ तथोलीतिः कर्तव्यं न
 तलारवीदिसर्वदा॥ तस्मिन् गन्तुं शुभमानांश्च सर्वं वसागल्ललीलयासीकृतास्तं॥ नवीनय
 लान्कनरुतं यः पूनयवचिनय॥ रवितागवगुवाकनः यासु वयामहायगा॥ तस्माकन्तु क
 जगद्यानिः तावमस्मान् यदहवान्॥ देवीविविधिविलेका मतिवन्मानविद्यतं॥ वेवाद्य
 दयामासुर्वर्तुष्टः यदास्यति॥ नवीविविधितसर्वं स्नागतास्तुपूष्करी॥ यरूपवर्तमा
 उदध्रखाविनिःकाना सर्वेषां सुमुखयदाः॥ नागतीर्थतगाजार्त्तं यथियाख्यातिमागती॥
 स्नानिकृद्विनिर्गच्छा मर्यास्तस्य उपधर्मी॥ नगेषां कुकूलद्वयाः धीर्जं कृद्विकारि वि
 यः॥ नागनास्तु रयत्यक्ता वद्वालाकपितामहः॥ नगस्यां सर्वतायमुषद्वर्त्तपनिवर्त्तय॥
 जातायनयवनिवेदिता॥ तन्मसर्वयथातत्त्वं एवान्सीति तुमर्हति॥ ॥ पूनस्य उद

सती॥ तयः कृत्वा चिर्वकालं यालयाम्याखिलं जगत्॥ नवमदित्ययचाग्नी साधयामास राविनी
 मूढमध्वकाकी यवमस्मिन्महाधर्मी॥ उल्लिखतस्मैत्यमहासूत्रस्य समुद्रवर्गवत् धतिवन्तः॥
 द्या विचित्रं तस्मात्॥ रीमवर्त्तवर्त्तितचानूयाधं विनिर्ययो सिद्धये तस्मात् विष्णुर्ल ॥ तलुद्विज
 समुद्रमध्वखलवर्त्तयन्तः॥ अवस्तितास्तु सममारुवर्त्तनी विनिर्यकुलं कृत्वा काटिगव्यः॥ नव
 ज्यलत्यताकाधजगत्तस्मात्॥ तथेवयाधः सगतेन ताविताः सतीर्थयस्तं यववास्तुयायः॥
 धृत्य विष्णुवर्त्तः॥ तस्मात् सर्वदेवाना मर्याभवन्वीर्यवान्॥ ततादवगताः सर्वदवन्तः
 वीर्यकिरुमाः॥ सीतावकाविनीदवी कालवागीरुतामिहः॥ साकुद्विजगदादवीः एवन्तस्मात् वि
 विद्यागर्गः॥ कथन्तु विगाद्यवाः सर्वे गकयवः सवाः॥ ॥ देवाः दुर्वः॥ अयमियातिदेव्य
 एवगीगवर्त्तगता॥ देवाना मिति साधेत्वा वाक्मसुर्वैजगत्तस्मात्॥ तस्यामिहसत्यानि कुनीयावद

121

राविनी॥ तथाकालान्नवदद्यात्तयत्वात्तदुक्तम् ॥ उद्धनाममहागजा वद्धदलववाभूव॥ स
वेग॥ ॥ जूनकनकेयलमीनइष्टं सीतावयनपर्वगमानुदगान् ॥ मूलीकितानकसूत्राविम
तलद्विज्ञादेत्यरुदास्ययतं सूत्राविमदोमुसमृदयका॥ विनिर्यइ॥ स्वाकृतिरिष्टीली
य॥ ॥ बवाजविनयकवगस्यवंग॥ मयकककुभकनवलयका॥ ससम्वनकायविधीतिताम
गय॥ ॥ बलवलेधजायायगावलाविकुलुबुद्धेयथसानुर्गच्छ॥ दवधूवेविनक्ष्व वि
दवकारयविद्वला॥ नीलनिविवर्जम्भ॥ यगदवा॥ स्वयंकता॥ मोदीतयान्विताधन्या॥ जाम्
वकुलाविचनस॥ ययकविस्मयाविष्ट॥ शाकुला॥ नलावन॥ यष्टतावानयधमि॥ रुयीक
तिदेत्येदा॥ ब्रूरीमयवाकम॥ सवर्गगनुसेनान् मरुतायविवाविग॥ तस्माद्गीतावर्यद्वि
नीथावदनालन॥ पाण्डुगधवा॥ सदा॥ घनपीनयथाधवा॥ सदा॥ लघुवालीमा॥ सदा॥

दृष्ट्वा कृष्णानना ॥ वद्वद्वमकुटा ॥ सर्वा ॥ सद्यदृष्टजन ॥ कदा ॥ रुक्ताववावेकसाथ ॥ सयन्त्याव्यदा
 विलासिनी ॥ नानावृत्तैर्मृद्वेसा ॥ नानावर्णवपुधरा ॥ तारिखर्व ॥ दवतामाग्नमो ॥ ग्निल ॥ व
 तत ॥ यववृत्तयद्व ॥ तामातिषामिहाराय ॥ नावचिरिन्नदहाना ॥ देव्यानां युविसवत ॥ वायव
 ॥ येषिन्ननिवभा ॥ मृदाले रिन्नमरुका ॥ रिन्नादवा सिद्धला ॥ रिन्नेत्रीवावनालिरि ॥ सा
 न ॥ मायायामथमष्टार्या ॥ तामसादानवावृ ॥ वातालमाविनरुद्धु ॥ तपापियवमव्यवी ॥ द
 ता ॥ यावतामासुवायग ॥ सुसादवाकुरुकिता ॥ कुरुकितासुवदह ॥ दहिनाशरुनेपु ॥
 तदादवामहादर्व ॥ कुरुपुपतिविर् ॥ सापिध्मानात्ममरुकी ॥ यवमारिलोचन ॥ उवाच
 निवद्वत्यवाच ॥ कागवधवदवच ॥ कागवृयवद्वधम ॥ नतास्वार्कयिष्यनि ॥ रुक्मीसिधर्व
 र्थिनामहावला ॥ अथथमामप्यवला ॥ रुक्मयविमावला ॥ अरुगभ्रसमालक ॥ रुक्मि

द्वावचयस्तुवे ॥ गलेविध्वंसितामम ॥ तथयस्तुमृतारुत्वा ॥ यदुदावगवगवान ॥ मयावाव नविद्वानि
 मयान्यगुलाजन ॥ नतासिग्लमदवि ॥ रुक्मकीमयादिनी ॥ अथवानववाग ॥ कालनालिमिहारा
 सरागमववाग ॥ कासापिध्वितीतल ॥ यवकिद्वववाला ॥ गृहीत्वातववला ॥ लम्बाति
 वनिष्यनिधवनि ॥ तथावेजातकाविका ॥ गृहकुरुतगलच ॥ वाक्काद्यानववद्वि ॥ अथचिनासु
 ॥ निवद्वत्यवाच ॥ कस्मिन्नवतादह ॥ यज्ञानायेविपी ॥ ततवद्वतदाहु ॥ लोकवस्यविषयग
 ॥ ॥ वृषडवाच ॥ अवन्त्यायुयदास्कीदा ॥ मयायुर्वनुगद्वित ॥ वृणकर्मनिवृत्तु ॥ कुमावस
 द्यमागत ॥ रुवगृहसर्वगुक्ता ॥ वन्नाद्यासुवसुलमा ॥ गन्धवायवस ॥ यका ॥ सर्वसगुक्का
 दना ॥ अकिन्य ॥ सुरुवताला ॥ रुतायता ॥ गृहसुद ॥ किमूकवद्वनादवि ॥ यस्तुष्टिवद्वलसुवय
 दिशार्थ ॥ इलेर्यकिपिष्य ॥ सुहाकीसगुर्द्वि ॥ सयव्वीपविकल्पित ॥ यदुनाथनयरुका ॥ म

द्याव्यदानवान् ॥ काचिकुक्कामवधना ॥ काचिद्विशाम्बरा ॥ सुनीलवसनाकाचिदकपीता
 नैल ॥ दवानामयत ॥ सेन्य ॥ दवदवीसमाकूल ॥ निष्ठतिष्ठतिजन्मना ॥ दद्यात्सुसमयागता ॥
 ॥ वायदधुयुग्नना ॥ सयात्तामिवसर्वता ॥ गकिरिर्लिन्नदया ॥ गदासंयुतिना ॥ वन ॥ क
 ॥ साव्य ॥ सवथमान ॥ यादाता ॥ य ॥ उवाच ॥ ॥ यत्तुर्मिसमाधि ॥ दवदद्या ॥ ययत्तु
 वी ॥ दवीलि ॥ सदिता ॥ कुद्धा ॥ पूवतालिमुखीलिता ॥ वरमुदानव ॥ दस्य ॥ नीलस्या ॥ ववावस्ति
 नीलु ॥ ॥ वमस्कातगादवी ॥ दुष्मितासादिता ॥ नायगकर्ध ॥ तदातासा ॥ ताजनागिका ॥
 उवाच ॥ चकुरतदवी ॥ किंकार्य ॥ विवक्ति ॥ ॥ वृद्धिदविवना ॥ यलमनसिवरुत ॥ ॥
 मांसिद्यदायता ॥ रुक्थीमासान्दवग ॥ किंविदा ॥ रुमिहार्हसि ॥ खलीकृद्वनिसामता ॥ रुक्ता
 रुक्तायिषा ॥ निमत्तना ॥ ॥ रुद्धवाच ॥ निवद्वनी ॥ सवीदकी ॥ यत्तुययुवान् ॥ गन्ता

722

वनविदासो ॥ वधिवदयसिचित ॥ अजगन्धसुधा ॥ नामदकेसुभकर्त ॥ अजगन्धिनमवनिदा
 निम्नहायता ॥ सास्तीसगतादव ॥ अन्यसुयविधानकी ॥ यविधरुस्य ॥ तदापि ॥ ययवस्यविषयत ॥
 ॥ लम्बातिष्ठनिसूरीता ॥ अपिवर्षगान्चरुन ॥ अन्यदूतीगुरुकिर्दी ॥ गृहीष्टसुययुजिता ॥ नि
 विनासुदम्या ॥ यास्तीतिष्ठतिनित्य ॥ तासांतीनीनगन्धान्यो ॥ कांविहृतिं सवायुयु ॥ ॥
 विषयत ॥ यपाकर्तयवनि ॥ यजामयविपी ॥ रुकी ॥ नरुतयुयुतदारु ॥ मांसरुकीतिर्नका ॥ ॥
 कुमारस्यतदागुरु ॥ अगत्यमातवा ॥ राय ॥ मयुर्वनुतदालिव ॥ दवलाकादवगन्ता ॥ माद्वर्णा
 सुयुक्ता ॥ मघादयनिखविष्ठा ॥ गन्धायामवितरुदा ॥ सर्वनागगन्ता ॥ सिद्धा ॥ यकितासुवसु
 ल्हास्य ॥ ॥ तत्सर्व ॥ अजिर्नसर्व ॥ त्वत्तुनिषुविसाङ्गिर्न ॥ ॥ निवद्वनीवाच ॥ तासांदिद्युद
 यरुक् ॥ मयुर्वयवमव्व ॥ ॥ वमस्कादसापि ॥ दवदवा ॥ मरु ॥ यव ॥ धम्माधि ॥ तसुदावाच ॥ पावत्या

खेवसन्निधौ ॥ मयावेसाधिनेवान्येषां कवेर्वह्निः ॥ तत्सर्वं यद्ययीरुत नवान्यदिरुविद्यते
 आत्मादिर्नवान्यमु- रुक्माथैवददाम्यहं ॥ अर्धभागोऽवमनोऽहं कुरुलोऽहं नसन्निधौ ॥ रुक्म
 यसादमदिता दयाः कलाः सुतिगुणाः ॥ युनियत्यगताः सत्वाः ॥ ॐ देववनमस्ववी ॥ कविष्यन्ति
 दहं यच्चान्यन्मनसमिर्न ॥ हास्यनेदाद्यदगना दविदावोपिनिदिता ॥ तस्मान्ननिदाहास्य अ-
 नादवि कानयिष्यति कोमदी ॥ चलाकाः पूविकाः ॥ ॐ वषट् ॥ सद्यूपकाः ॥ वधूः ॥ सूतः
 ॥ गमरावी सर्वं गमविगमदः ॥ हंसयुक्तं नयानेन वधूनां कमलीयत ॥ निवेदुती समयार्थं व-
 जयरुतायदाविलि ॥ जयसर्वगतं चैवकालनाजिनमा मुत ॥ विन्ध्यमूर्च्छुः ॥ विष्णुपाकि
 कुरुते कथं ॥ महामावि विविदिता ॥ गय नृत्यपिथगुरु ॥ विकवालिमहाकालि कालिकय
 दक्षमहावल ॥ सदायानस्ति नदवि पतासनगतं निव ॥ शीमाकिरीषादवि सर्वरुतरुय

निनभा मुत ॥ सर्वं गमरुतं दवि सर्वं देवनमस्तुत ॥ सर्वं सुता निवेदुती बुद्धयवमविना ॥ रुक्म
 माऽनाननमदवि साध्या निव वनानन ॥ तर्थात्त्ववददवि रुवसर्वगतासती ॥ ॐ मयैव तम
 वाजुन नवत्या न्नियतः ॥ ॐ विष्णुः ॥ मय्या अरुदध्या मयवालीनवा रुमः ॥ सर्वं नम वलरुत
 वृवीयेविकीर्तिताः ॥ नवानोदी दुयागकि ॥ निवेदुती निकथं ॥ यत्तुर्वलरुतं निर्य रुक्मायव
 पूकवजुल ॥ सर्वं भगवत्कृत्वा पाया वधूनां कमलीयत ॥ यत्तुर्वलरुतं निर्य रुक्मायव
 गवधः ॥ तन्नयं वलरुतं सर्वं ॥ जलावीसववावर् ॥ जायनिव वधूः ॥ वनधन्यववस्त्रियः ॥
 वः ॥ ॥ शीमा उवाच ॥ कनकमवि पाक न वतत्तुमय जायत ॥ यत्तुर्वलरुतं निर्य रुक्मायव
 रुतं कथयिष्यामि सर्वं भगवत्कृत्वा पाया वधूनां कमलीयत ॥ यत्तुर्वलरुतं निर्य रुक्मायव
 ववयन्यतीर्ष नकीर्तिता ॥ मानवा मुयमवाकः ॥ जायन्ताः पतया निष् ॥ श्रुयत हि यवाली

123

[illegible]

क्वादात्मनः निव्ययकत्वात् विजायययक विधानेन यक कालं किं यदुस ४ यक ४ समदमाय
 यममायक सुपाय कथं संस्मृतं ॥ यक ४ सयितव्यं कार्यं यक विदिक कर्मसु ॥ ५ वकम्माति
 र्यजाता तीर्थारिगमनं प्रति ॥ येन तीर्थे जनेन तस्यैव कर्म कर्तव्यं ॥ ययत ४ यक वस्त्रान्ता
 यत्नं कर्तव्यं वीर्यं ॥ ६ ॥ स्नाने कर्तव्यं कर्तव्यं ॥ ७ ॥ निर्जलं वकवाङ्मि ॥ तादृष्टा विदुता कर्तव्यं
 रयमृद्धि नमानस ॥ यस्य कर्मधूना राखा कर्मय विदुता नना ॥ किं वा कर्म कर्तव्यं कर्म कर्म
 पासादिता निर्व मरुद् ४ खसमावता ॥ कर्तव्यं वावय्यमर्च नष्टसंज्ञा विदुता ॥ नयक्याय
 तद् ४ खमारख्यात मर्तव्यं सुखैरुव ॥ ययतमिव स रति रास्त्रादयदलना ॥ ७ ॥ अरुय
 ॥ ॥ वाक्कल उवाच ॥ ययतं किमजागता नामानि रुवत ॥ कर्तव्यं किं वा कर्तव्यं मृदिष्य य
 तत्कावता मृदिष्य नामयय विदुता म ॥ सूचिता वदव ४ स्नानं विद्यान्नाधिकी किं वा ४ यत

ब्रह्मिणः कावर्त सर्वं देवराजनमास्तुत ॥ ८ ॥ नवमा कर्तव्यं दवाकाय राषत ॥ क ४ समर्थ मदातीर्थ
 म्वापाता वदार्त्त ॥ ९ ॥ कर्मन या कथा जार्त्त गुर्वनिदा समरुवा ॥ ययत कर्तव्यं मदातीर्थं दवाका नागयत्
 सद्यातर्क ॥ दवरुदेतथान्य लिङ्गरुदमत ४ यय ॥ वरुकेदुश्च विद्यात्त ॥ नमस्वावयत्तान् ॥ १० ॥
 न्यागन्तु समरुर्त ॥ ययत यतिपलायवान् ॥ नगानि नागयत्तवा समर्थ सीर्थ मरुमः ॥ समर्थ रुवतमि
 थ विचार्य विसृजिष्यति ॥ नवमकं पुरुवाक् दववास्त्रामदात्मना ॥ ॥ गीर्था न्यय ॥ ११ ॥ ययत
 दिकानयापान त्वया साफान्मदं श्व ॥ मदाधाना मृदी फांथ नागिर्नुनेवत्त कुम ॥ ययत ४ यय
 नार्थं वत्ता योमित विकमा ॥ सयाध रावदवत्त ययत यामदावत्ता ॥ नवमा कर्तव्यं तीर्थ
 रमिष्य ॥ १२ ॥ ययत ययानं गुर्वतीर्थ यवनसंवाद ॥ १३ ॥ ॥ कर्तव्यं उवाच ॥ वदन्तु रात्रिगन्तु
 कीदवत्त वाक्कल ॥ सदा कर्तव्यं निवाल्मानि वाल्स ॥ तयान्कदवता ४ सर्वं ययत यय

दमायाश्च स्वान्यायकश्च तत्त्ववि० ॥ हिंसाहिंसथयकश्च नित्ययकः सर्ववि० ॥ वदन्व
 कम्पानिकर्त्तव्यं सैसावविजिगीषया ॥ सर्ववदन्त्यतीतानिवाङ्मलस्यच न संगतस्यवद्विनि
 तात्वा रास्त्वस्यादयैषुति ॥ कतञ्चयनमस्त्वावा अध्वनीयुतिपद्यत ॥ आगताः पयपूनुषा
 त्तव सुधावापायदर्शनं ॥ शीघ्रनीरुमुहुदथा व्यतिष्ठतिवत्तन्मदा ॥ अवर्त्तयतगाधैर्य
 कनयापाश्ववेकर्त्त ॥ कथमर्वविधाः सर्व यस्मिन्वाधवाधनि ॥ ॥ यताडुवः ॥ इति
 यस्मायकचदि ॥ दत्तकाविचकाचन ॥ नानवाकीमलीवाधि नजानीमादिवक्तथा ॥ यद
 अरुयय्युतिगानाम सुवीमुखततः पर्व ॥ नीघ्वावाधकश्चैव यत्रमानककस्तथा ॥ ॥
 दध्य यनयूयसनामका ॥ ॥ यताडुवः ॥ अरुस्वाइसदा रुंज दद्यात्यय्युतिद्विज ॥
 नराचतत्कावेलमूदिथ सुवीमुखमतः पर्व ॥ नीघ्वावाधकश्चैव यत्रमानककस्तथा ॥ ॥

१२४

महातीर्थ वदन्व्यावधारण ॥ गवधस्वमहापाय श्रीवधस्वमनूरुर्म् ॥ स्वामिदाहात्मनूरुर्म्
 नागयत्कः समर्थवान ॥ गङ्गादाहमहापाय वदन्वीजपदायकी ॥ मित्रदाहमहापाय मन्त्रीविधि
 मन्त्री ॥ आगवदाहमहापाय गुरुदीयकैनेकथा ॥ धातुमहापाया आगम्यागमनकथा ॥ स्वामि
 र्वावर्त्तमिधाय विरुविनाध्व ॥ यत्तथावतानाश्च नावदस्यचयत्ततः ॥ ध्वक्नुसर्वसंक्षि
 ॥ ॥ द्रुयगामरिधस्यामा देववाहनमाहुत ॥ आसन्निषर्त्ततीर्थानि सर्वपायरुगालिवा ॥ वदन्व्या
 यागः ध्वक्नुवत्तैव सर्वतीर्थमनूरुर्म् ॥ वावागसीमहापाय समर्थपायनागने ॥ महापातकना
 वाक्तीर्थानामनूरुवाहुत ॥ रुध्वमहापायविष्ट स्वस्तिगवकावसे ॥ ॥ ॥ इति श्रीपद्मपुराण
 लिखन्मु सरुव्राहादयापूर्वा ॥ गतमस्ययियामहः दगम्यागमनमहः ॥ सीतायातकीतस्य त्व
 यथायककिन्नेवा ॥ देववाजस्यपूजार्थ मरिषकश्चक्षि ॥ दगमात्मकनीत्वा देववाजस्य

रुम ॥ वकु ॥ स्नानमहाशय कूलनादकपूविते ॥ स्नायितीयथमेनीती वावागस्यां स्वयंतत ॥ पुयागन
 र्वे मूनिवन्दे द्विजारुम ॥ शुद्धतस्मिन्महाशय मरुप्राममहात्मनि ॥ वद्वहत्या गतातस्य स्नानम्याग
 त ॥ सस्यसन्नमरुप्राम स्मीर्थ्यादिवर्चदो ॥ गवकस्मीर्थमोजाना रुविद्यतिनसीलय ॥ मत्प्रसादान
 मालावायवचदो ॥ यस्मान्मलत्वयामद्य विद्यते प्रमदायकी ॥ तस्मात्त्वमन्नयानेध्र धनेद्धनेवल
 वान् ॥ नर्वतस्मैवर्चदत्ता देवराज ॥ यवर्चद ॥ कालिसर्वतीर्थनि दक्षमालवकसुथ ॥ स्नाखलुलम
 थ ॥ वावागसीमर्चतीर्थ ॥ पाकवाजत्वमाकवान ॥ ॥ कूलडवाव ॥ स्नानिर्वातकद ॥ वि
 नविवर्द्धित ॥ लिक्कार्थमठगसादि वद्वह्यायमेमागत ॥ वद्वह्यायमेमागत ॥ वद्वह्यायमेमागत ॥ वद्वह्यायमेमागत ॥
 समाश्रित्य दक्षमाननवतसा ॥ मीलितविडवयायी इश्वरलोकममन्वित ॥ वद्वह्यायमेमागत ॥ वद्वह्यायमेमागत ॥
 त्यक ॥ यवर्चवान् ॥ तस्मिन्महाशयमायाग इतिवादधमानस ॥ विपत्तिगविहीनसु कस्मान्त्वमम

की ॥ पातकीयत्यवाधावे वसगावगुवागृह ॥ महामाहगतनायि का धनाकलितनवा ॥ गुवाघातीकनी
 माक्षन स्नात्मायायानिवदिता ॥ स्नानकाधिद्विज ॥ पाक मृतीय ॥ प्रमकषित ॥ वद्वह्यायमेमागत ॥ वद्वह्यायमेमागत ॥
 धी वद्वह्यायमेमागत ॥ वद्वह्यायमेमागत ॥ सर्व मात्मवर्द्धितमेवच ॥ कथयामासतात्याम्ब स्नानम्याग
 मिमी ॥ वद्वह्यायमेमागत ॥ वद्वह्यायमेमागत ॥ सन्मधुमुविषयल तेष्वपष्टयथयूवा ॥ तनस्नाव
 यपापिष्ठा नकस्नानसमागता ॥ नक ॥ कस्यापिसर्चकी राजनाकादनतत ॥ नकवातिमहाशय
 नानातीर्थपूवेगता ॥ तेषांविपातका धामा नरुहीतिवतात्यन ॥ सामर्थ्यनास्मितीर्थना महापातक
 रुमिखलुवेध्यायान् गुवतीर्थयवनसिवादे ॥ २० ॥ कूलडवाव ॥ कालिश्चरसमासा
 यात ॥ सिद्धिमेवमहायज्ञा ॥ तनपष्टासुइश्वरानि विवद्वह्यायमेमागत ॥ सन्मधुमुविषयल तेष्वपष्टयथयूवा ॥ तनस्नाव
 डवाव ॥ स्नानासामसमायाग पुयाग ॥ पक्षवधय ॥ मर्चतीर्थ मृतीयध वावागसी पुयानिव ॥

१२३।

बाधार्त्तकर्त्तार्य-तनदग्धमिसायित ॥ रुवानकादिमृदुखात्मा-वक्रकायासमाधितः॥ विद्वत्स
मृतिवेनाम-वक्रयातकर्मचयः॥ द्वाग्यामपिमर्मयष्टः कोरुवानेइःखिताकृतिः॥ कस्मद्भूमसिवय
न्नागम्यागमनेकर्त्त ॥ निवसःसर्वलोकेध्वान्यःस्वजनवाभवेः॥ नयाधनसैलिकागुमाभ्यर्वमही
तः॥ तनन्तावदिर्गसर्व-यथाज्ञातःस्वयातर्कः॥ तःसमाकलितुर्गसर्व-मन्येस्मस्यपराधितः॥ नर्वचत्वा
महाशग-अतवाक्यद्विजालमः॥ नविशत्याहनचैक-नस्वयतिचर्मसर्वः॥ नर्वइःखसमामीना
महायातकनाशनः॥ विद्वाद्यासुतस्मदु-गताःकालीकलीगिर्विः॥ ॥००॥ तिथीयद्वयनाल
इदं समासाद्य-निवर्त्तितिसृदःखिताः॥ महापापमृसदग्ध-दादारुताविशतनाः॥ तसकध्विन्समा
महापारुःसर्वस्नानविशवदः॥ तवास्नात्वा महापाप-कपाविकेस्यपन्यरागः॥ ॥सिद्ध
ययानिवः॥ नृगकंसगवेयूर्य-वत्तावःयातकाविलाः॥ गङ्गासुमियदास्नाता-सुदामकागवि

अथ ॥ यातक ग्यानसंदहा. निर्मलतर्करविद्यथ ॥ आदिष्टातनतसर्व. यत्नमस्तेययत्नतथा कालि
 गपूष्कवत्वेव. सूर्यतीर्थसुसुमाः ॥ तमासामसमासाद्य. जम्भकवमहायवी ॥ विद्वत्तुष्टम
 संपाद. स्नातगणकमिद्विडा ॥ स्नानमाशिलमूकास्तु. ययागः यावनाहने ॥ वावाधमीयय
 य. स्नानवकादिडाकम ॥ हंसकपलवेयानि. तेऽमाद्वत्तुसुइरविता ॥ अरुषर्षिसूतीर्थनि. हंस
 कलमानसाः ॥ तपस्नातामहाभाज. नरुहातिचयागर्क ॥ लङ्कायाविष्टमानस्तु. मानसाहंसकपल
 न. ॥ कङ्कायासङ्गमनस्तु. सुवसिद्धनिषविर्ग ॥ स्नानमाशिलमूकास्तु. यायथादिडाकम ॥ विद्व
 रुससाऽभियादृष्ट. सूर्यतीर्थवगकाति ॥ तयानलनकङ्कायाऽयातकीववमभव ॥ मस्याव. हायसुज
 विद्वित्तुष्टमानसम ॥ यत्नावऽकस्तु. साध्य. तथानामानिमल ॥ ययागऽपूष्कवत्वेव. सूर्यती
 वियविक्कम ॥ तीर्थन्यनकाइरवन. तीर्थयूवमहामत ॥ नगरीयागर्कधार्. तथैवममतासूत ॥

तम ॥ याज्ञाययातऽमीजातऽऽस्तुत्यपूवऽकिल ॥ तावद्भुक्तितीर्थनि. यावद्वान्नदृष्ट ॥ वृद्धरुत्याधि
 वाजऽडरुवचान्नसंगम ॥ महापन्यामहाधन्या. ववासर्वरुइलगा ॥ सेवकारुष्टगुर्क. नर्मदाकूडसी
 लंघव ॥ सर्वरुइलगाववा. सूर्यपूज्यसमाकला ॥ तीर्थमालामहादेवी. सूर्यवातिविनाशिनी ॥
 व ॥ नगरुसर्वमाख्याते. यत्नयायवियक्ति ॥ नवमूकामहापारु. सूर्यीयैरुमववी ॥ ॥ ॥
 ॥ ॥ ॥ कं. लडवाव ॥ किन्तुदृष्टत्यातात. सूर्यवृत्तमतामहीम ॥ आश्वयत्तसमायुक्. तने
 रीसमावृद्धसूतामम ॥ ॥ विद्वलडवाव ॥ अस्मिन्वृत्तिवृष्ट. स्नानन्दानामकाननऽदिव्य
 नृसवालऽसूर्यालिऽगभर्वावगकिन्नव ॥ वापीकूपगतालोच. नदीचवलेकथा ॥ स्नानन्दकानन
 कालाहलेवम्ये. वृद्धधनिनिनादिर्ग ॥ यज्ञमालानिनादन. सर्वमधूनायग ॥ वन्दनेष्टवृष्ट. य.
 न. कानेनऽकालाहलान्वित ॥ नवमानन्दनदृष्ट. समायाताऽसूलाशिर्ग ॥ विमलास्तिगुर्वतात.

त॥ कालिङ्ग वाकताङ्गम् ॥ मन्त्रवेद्याय पीठिता ॥ वावागसीयमासाद्य - तत्कुरुद्विजसंलुप्तम् ॥ पुर्या
 इत्येवमुक्तम् ॥ दवेगम्माङ्गीयक ॥ ७८ ॥ ध्यावश्चलक ॥ वेव - सवायः ॥ यायवतने ॥ तस्मिन्नेव सर्वानि
 ॥ गेसीयया लिफा - महापायैद्विजालुम् ॥ कन्वयदिवसव - हंसकृपलवगम् ॥ सव - ध्वेवसगीथ
 धनि - हंसकृपलवगम् ॥ १० ॥ सार्द्धं समदावाङ्ग - महातीर्थसमयेन ॥ मानसवगतास्तव - यागका
 ॥ हंसकृपलवगम् ॥ सङ्गातः पूरकायस्य - यत्नयादृष्टवान्युन ॥ ववातीवगताङ्गम् - कुरुवेद्यायनाङ्ग
 रुम् ॥ विद्यायेवमुक्तम् ॥ सुकृतियतिङ्गिभवे ॥ ययतीर्थे ययान्कृत - हंसाः स्नानं पुत्रकम् ॥ ७
 वेगस्यसङ्गातः कथामुतामुताः ॥ भूषणसिद्धिर्वातीर्थानां - हंसकृपलवगतानि ॥ सर्वहंसासमायाता
 वि - मर्द्यतीर्थवतः ॥ ववागसीवकृथस्य - ववावः पायनाङ्गना ॥ वद्धरुत्याङ्गिरुगानि - ववा
 मतासूत ॥ कृदायाः संगमसुद्धा - विमृकाकिलिषाकिल ॥ तीर्थानामिह सर्वेषां - यत्नानामिह

123

वद्धरुत्यादियायमुनाङ्गनाययतिष्ठिती ॥ कपिलासंगमयत्न - कृदायासंगमतथा ॥ मघनादामरु
 म्मयाकुरुसंगम ॥ ३४ ॥ पायामनवेववा - माहिषास्ययिनाङ्गम् ॥ वटिकासंगमयत्न - श्रीक ॥ ७८ ॥ मधु
 विनागिनी ॥ ७८ ॥ ३४ ॥ कृत्याङ्गनायाम् ॥ ययगुनेव ॥ सुधीः ॥ मृगमभरुत्तैयुक्त - स्नानेन कनमान
 वी ॥ ३४ ॥ ॥ ७८ ॥ तिष्ठिपद्मयत्न ॥ ७८ ॥ मिरव ॥ ७८ ॥ वेव ॥ ७८ ॥ पायानाङ्गनाङ्गीर्थेयवनसंवादे ॥ ॥
 मायकी - तन्मकथयसंवेग ॥ ७८ ॥ ययसिर्कीतीर्थेयव - माहावार्थेनुसाद्यमी ॥ यदादिर्वत्तयावि
 नन ॥ दिव्यवक्त्रे ॥ समाकीर्तु ॥ रुतयुष्यमेय ॥ मदा ॥ दववन्दे ॥ समाकीर्तु - मनिमिद्वसमन्विता
 नन्दकानन ॥ पुन्या - दिव्यागावः ॥ संगमसुद्धा ॥ विमाने ॥ काटिसिख्याङ्गि ॥ हंसकृपलवगम् ॥ गीत
 वृत्तवक्त्रे ॥ सम्यक् ॥ ययितेव ॥ नानावक्त्रे ॥ परात्यव - मानन्द ॥ काननोङ्गम् ॥ नानापक्षिनिनाद
 तं गवता - सागवायम ॥ ७८ ॥ मय ॥ ७८ ॥ पुन्यतायन - पद्मसौगन्धिक ॥ ७८ ॥ ७८ ॥ रुतङ्गनाङ्गना

कीर्तुं हेमकावदुर्वेः सबसवमासीन्मवस्तस्य समधका ननस्यदि ॥ दवगभर्वसम्वाकै धं मनिवन्देव
 विमल्लासितगवतात वकुंतदुननेयत् ॥ विमाननायिदिथन कलेलोयपल्लरुते ॥ तद्वदुयगाक
 ल्लरुमानेनसेवत ॥ मृदुयमानामलासिद्धिः ऋषिरिसुखवदिरिः ॥ कृपणसतिमालाकं गभर्ववि
 दिविवाङ्गत ॥ हिमलोवधमकालं वलयेकयथाधवा ॥ सर्वरुषेः ल्लरुगी गादहीकृपस्यदा ॥ द
 समुद्धिष्टविमानानो गगतेसवसुनिधे ॥ स्नातोतागमहात्मनो मृषीसोकमल्लकले ॥ प
 रासततदातोऽनु मृषीसोकमल्लकले ॥ कृपणमिमहागणं गादल्लववतोऽनो ॥ दवकृपापम
 नाय्याया सुधावद्वितीयकः ॥ क्षीणवस्यदुयन्मांसं गंक्षुः सत्कीर्यसातगः ॥ रुद्रतस्यमासा
 मानोतो रुद्रितीपिनिर्गतया ॥ सावदुर्धिसमायातो गावन्मांसयुक्तिर्ग ॥ यवस्यामरुल्लधीत्वा
 नी तक्षियोवावृत्तकले ॥ तास्यापरुक्तिर्मांसं यदागातमहावने ॥ यदुसततदातद्व हास्य

योदाकावसक्तिर्ग ॥ दक्षकालवदनो तरगावतिरीषुलोत डुवदुकोतदातोऽनु दक्षिदहीतिवयूनः ॥
 कीर्यरुद्रुतं तोदोमांसस्वभव ॥ यतचसपूः लुकाथोवगवयाः पूनः पूनः ॥ नगदाधेयमिज्ञातं दष्टे
 कावर्णं ॥ कथयस्वयसादेन पियमाननचगसा ॥ विमाननागताथासो मियासाद्विद्विज्ञारुम ॥
 कक्षधगतः पूमः सर्वेवाग्यासरुद्राति ॥ सरुस्यततदातद्व म्रियोगातवदस्वनः ॥ डुवदुकोतदा
 तात कंठुमल्लसिर्गवत ॥ नवमस्त्रामलावाङ्ग विवामसवाङ्गुः ॥ ॥ वृत्तिवीयद्वयवाः ॥
 क्षम्यामि तिसर्वकावर्णसूत ॥ यस्माद्धोतादलेजातो स्वर्मांसयविरुक्तको ॥ सर्वरुकावर्णकर्म
 पाययूक्तनकर्म ॥ सूत्रकर्मविचार्यवः ससुक्ताननयद्रवा ॥ मूलधर्मयित्तस्यैव सविचार्यय
 तयथा ॥ म्रुद्रयतगसापूरु दाल्लारिचिसमन्तः ॥ डवीरुतारुवद्वोपि वद्विनातायितः ॥ य
 वयधनापि वीचीरुपलवर्तु ॥ यादर्णवीर्जं कंठु वयतकधिकावकः ॥ गादहीरुः ॥ तवाङ्गनरुल्ल

۱۲۸

तिवेयूनः॥ सर्वदृष्टमयातः॥ वसतावत्सन्निधौ॥ नित्यमवयद्युत्थामि॥ ब्रह्माव्यर्थचित्तः॥ नित्यम
जातः॥ दृष्टतातमयातदा॥ रुवतायत्किर्तातः॥ यत्नमवात्यर्थमवत्त॥ मयाख्याततवा॥ ग्रवे॥ सर्वसंदेह
देहात्म॥ दिव्यकृपधवायासो॥ सकमुकमल्लक॥ कावनाबीमहागग॥ महामासीयरुक्राति॥ स
बहुक्रीतदात्रान्यो॥ दहिदहीतिवायूनः॥ तोदोमर्त्यसमावद्ध॥ महारीषमकोक्तियो॥ नतन्मर्त्यय
मयवा॥ लक्ष्मिस्व॥ व॥ व्यापारख्यान॥ युवती॥ यच्चवनमवाद्॥ २२ ॥ क॥ क॥ लडवाव॥ वृथगामलि
वर्णकर्म॥ गुरागुरेनसीलय॥ घन्यनकर्मलार्तः॥ नत्रा॥ सोख्येयुं॥ इच्छते॥ इच्छते॥ वरि
मविचार्ययूनः॥ घनः॥ समावर्तन्नव॥ कर्म॥ मनसानिघूननय॥ समूलिकावक॥ लखी॥ वसमावद्ध
॥ लने॥ यादृशीवन्मरुद्धु॥ यद्वीवसीनिविधुते॥ तादृशीजायतवन्म॥ वृथवनमर्त्यय॥ कर्म
वाजनरुलमवनसीलय॥ यादृशीविरुद्धु॥ विनागदं॥ कर्मस्थ॥ सर्वक

॥ तथानिविधतः कुरु - पूर्वकर्मवशान्नगः ॥ वक्ष्ये तानि हि दृष्टवन् - गर्हकस्यैव दृष्टिनः ॥ आयुः
 कर्मकर्म - कुरुते यतिपद्यतः ॥ दवन्मथमानुषी - यदुत्तयुक्तितातथा ॥ तिर्यगेनैकावर्त - याति
 मान्मना विहिसरुव ॥ गर्हकस्यामूपादाय - गुणगयोवेददिकी ॥ पूर्वदृष्टकर्मकर्म - नकश्चित्
 चसखा निव ॥ हं तु तः कावले बोधि - सारुकावले वक्षतः ॥ यथा धनसहस्रं वत्सा विन्दुनिमा
 नैव धनकर्म - कान्यथा कुरुमिति ॥ मृगीद्यमपि धावन् - विधनमनूषावति ॥ जगत्सहस्रं यानन
 जयवान् विधीयते ॥ यकायावतयोनिर्ल - मसम्बद्धयवस्यर् ॥ गृह्याज विद्यावाजा - गकिन्ध्या रूत
 मववा ॥ सगवध्वान्दव - ललाटयननीयते ॥ दिवश्च साइरुताना - मुखइरवाययादकी ॥ अन्य
 विषइर्नष्ट - वक्तिर्यदिवक्ति ॥ यथा पृथिवीवीयाति - वृकल्लयनी निव ॥ तथेवात्मनिकम्माति
 तवीर्वागमिकति ॥ कर्मकयारुथामर - कृत्वविहिरुदाहृतः ॥ विविधं घालिनावागः ॥ स्मृता

126

यशुश्च ॥ यत्त्वया कुरुमवापि - यत्किं तातसायत ॥ तस्यार्थं तु मया साकी - शुभ्रततो हि सायतम् ॥
 कर्मरुमिविर्यतात - तन्वाशान्नरुयसः ॥ जयादीनामहाया - तासुगन्तायुर्गतिः ॥
 ताकितादृष्टः ॥ विष्णुरकामहाया - वेष्मवानामति सियः ॥ कर्मक्षत्रिविधनाधि - यध्वायन्मधसूदनु
 तद्वत् ॥ तनाद्वयस्त्वाइक - मिदिवचनमववी ॥ गजन्दहि सूदानानि - यश्चोखीहि यशुश्च ॥ दानं
 तननमुरुलाकीर्त - ज्ञायतमर्त्यममुल ॥ यावत्कीर्तिः किंवाच - तावत्कीर्तिर्विवस्व ॥ तद्दानं
 सुवाइरवाच ॥ दानाच्चतयसावापि - तयाम्भक्षसूइक्ष्व ॥ किंवामरुत्तुलीयते - तन्मवृद्धिद्विज्ञातम् ॥
 दृष्टतलाकसाकिर् ॥ यविर्यद्यपियानपात्तन - धनार्थं लारुमाहितः ॥ पवित्रानि जवाज्ञाके
 तन - स्रवृद्धि विगित्याकिता ॥ सिंहाया इडक दाने कषि - वतथायवः ॥ तस्य इरवानितस्याधि - सा
 तस्येन्याया किं तस्य च ॥ अद्यया विधिवत्या - दुरुस्यानान विद्यतः ॥ अद्याकर्म स्मृतादवी - याविनी

विष्णुताविनी ॥ सवित्रीपुसवित्रीच. संसावाधुवताविनी ॥ अथ याध्यायतधर्मा. मरुहिनोन्नवातिरि
 ॥ नूनदानान्त्यर्ननास्त्रिणीनिनागतिदायकी ॥ तस्मादन्नपदागर्थ. पयसाचसमन्वितै ॥ मधुवत्तादि
 मुखसंपल्लिङ्गव ॥ अथयादीयतयात. निम्नलेनापिचतसा ॥ नूनस्यैकपदरुस्य. रुत्तेरुत्त
 मरुत्तले ॥ नवयस्कनवामष्टि. नवस्यदिनसंरुव ॥ नूननास्त्रिणीयुत्तन. पन्नानिषापोमानव
 थव ॥ रुन्मानकवसूसाया. नित्यमवैयुत्तुति ॥ पूर्वजन्मनियदले. रुक्मापाशसकन्नव ॥ रुन्मानक
 नीवाजन्द. युत्तुत्तुनित्यननवा ॥ नूनमववदक्यत. अथयाविदपावता ॥ यावत्तुयनसन्द. मम
 तुययन्नव ॥ नवमाकर्तुर्गिरात्ता. ऊमिनकुमहान्मन ॥ यनपयचकर्तविष. ऊमिनिज्ञानयविग
 ॥ ॥ सुवाइववाच ॥ स्वर्गस्यमगुत्तानवृत्ति. सायगीद्विजसकम ॥ नतत. प्रसर्व. द्विज. प्रष्ट. कवि
 गणायानानि पुन्यानि. सर्वकामसूतानिच ॥ सर्वकामरुत्तेवै ॥ अत्रिगतानिसमन्तत ॥ विमाना

सादित्यवत्तादित्यवर्तुनि. मरुताशालानवातिव ॥ अथमगुत्तुगानि. रुमगयासमानिच ॥ सर्वकामसम
 नसूयानातिगदिया ॥ ननर्गसानपिगुना. दृगस्तानवमानिन ॥ सत्यासुय ॥ स्त्रिवा ॥ सुवा ॥ दयावन् ॥ न
 मातप ॥ नतगुत्तुलियासाच. कस्यज्ञानिन्नविद्यत ॥ नतवान्यववदवा. गुत्त ॥ सर्वस्यरुयत ॥ दाषास
 तरुय ॥ सावदाषामहान्मन ॥ नूनस्यैकपदरुवति. दृष्टादिनीयवसिर्ग ॥ सुखवाफमनस्काना. सरु
 सोस्मता ॥ ॥ सुवाइववाच ॥ मरुताक ॥ स्वत्यभदाषा ॥ स्वयास्वर्गस्यकीर्तिता ॥ सानिर्दाषासत
 न्ये ॥ नूनगवदिनकीर्ति. स्वर्गयाकिमलीषिग ॥ नूनवदनादृष्ट. तद्विष्णु ॥ यवमेयद ॥ युत्तुमन
 मारु. मायाका. धेवलिङ्गता ॥ निर्ममानिवर्तकावा. निर्वृद्धासंजितेदिया ॥ अनयागवता. धेव. तत
 इयधिवीयति ॥ नमूवाचमहान्मान. ऊमिनिचदताम्वव ॥ नादेस्वर्गगमिष्यामि. नवगकाम्यदम
 धर्व ॥ दानस्ययदलागव. तस्मात्तगदन्नव ॥ नवमस्त्रासधर्मात्मा. सुवाइ ॥ युधिवीयति ॥ अनय

नवातिरि ॥ निःकल्पता विमूनय ॥ अद्वाधम्मादिर्वगता ॥ सतिदानान्यनंकानि. नानाकुर्येर्नयाकम
 मधुवत्तापियन्तन. ववमावसमन्तिन ॥ अस्मिन्नान्नात्यर्बदान. मिरुशययनरुव ॥ तावत्तापयदिनायव
 रुत्तेरुत्तनव ॥ सदा ॥ असाहासवदातवी. मष्टिपसन्नसहाय ॥ अकुर्यजायततस्य. दानस्यापि
 तप्यमानव ॥ अद्वायावाद्मर्तवकी. रुक्मावेवयशः ॥ अकस्यापिपधानस्य. अन्नस्यापिपश
 ॥ अन्मानववसयाप्यनिर्त्य. चान्नीयगु ॥ अति ॥ अन्नदानेपयकृति. निर्त्यदिवाद्मत्तायय ॥ मघान्नपा
 द्रु. ममताद्विसमूहवी ॥ यान्नासन्नपदकादिधनवान्नसयकिर्ति ॥ अन्नदानेमहावाज. ददित्व
 तनयद्विगम ॥ ॥ ॥ तिष्ठीयद्मपूजा ॥ अरुमिख ॥ अवे ॥ अयाख्यानगुह्यी ॥ अयवनसवादन ॥ २३ ॥
 अष्ट. कविषोमिस्त्ररावकी ॥ ॥ अमिनिबूवाच ॥ नन्दनादीनिदिवानि. यम्पानिविविधनिवा ॥
 ॥ विमानानिहृदिवानि. सविताययवागले ॥ सर्वरुम्विविगलि. कामग्निसमानिव ॥ तव

122

वकामसमृद्धाय. सर्वइश्वरविवर्जिता ॥ नवाः सकृत्तिनस्रु. विववक्तियथासुखं ॥ नतरुनामिकाया नि
 दयावक्तुमायवा ॥ अद्वालादानलीलाय. तेश्वरकृतिनवा ॥ नवाग्ननरुगाम्. न्नस्रुकोदिनदि
 ॥ दावास्तुवयसनि. अद्वायतामुसायत ॥ अरुस्यकर्म ॥ अत्त. रुत्तेरुत्तवकु ॥ नवावक्ति
 तनी. सरुसायतनतथा ॥ ॥ अरुयक्ति. यतकर्म. तरेवयविशुद्धत ॥ कर्मरुमिविर्यवाजन्नरुत्तरुमि
 यिस्तुतन्त्रे. निर्दिष्टवदाम्यह ॥ ॥ अमिनिबूवाच ॥ अरुवदसदनादव. दावाः सनिमहा
 ॥ अरुसनातनेयति ॥ यववदतिदिइ ॥ नतरुमूलागकृति. यववाविषयात्मक ॥ दमूलागमहा
 अयव. तरेगकृतिमाधव ॥ नतरुसर्वमाख्यात. यन्मात्वीयविष्टकसि ॥ अवेस्वर्गगुह्य ॥ अद्वा. मवा
 गकाम्यहमन ॥ यस्माच्चयतनेधावी. यकी. तत्कर्मनकवाम्यह ॥ दानमकीमहाग. नारुदायकदा
 ते ॥ अन्नायागनदवर्ण. यद्विष्टकमलासिय ॥ दानपवलवेवर्ष. विष्टलोकीवजाम्यह ॥ ॥

॥ ॐ मिनिवाच ॥ सत्यमूर्क त्वया ह्य सर्वं प्रयसमाकृतं ॥ बाजानादान नीलाब्ध महायज्ञ
काञ्चनेरुमिदानश्च ॥ गदानैषददनिच ॥ स्वर्गं वैष्णवलोकीतं ययानि नवसरुम ॥ दाननरुपि म
व सस्कारेणुसमागता ॥ लिकार्थतस्यरावानि ॥ एकवै निरुपयत ॥ बाह्मणायोचिता लोका ॥ गाय
मानवा ॥ रुद्राह्यविहीनास्तु ॥ विष्णुलोकी वरुनित ॥ तस्मान्त्वमयि राऊच ॥ धदिन्यायाङ्गिते धन ॥
विमक ॥ सर्वपापेभ्यः ॥ विष्णुलोकी संगकृति ॥ ॥ इति श्री यज्ञयुक्ता लोका मित्रे लु वेष्मिणाखा
वकनवा ॥ स्वर्गेश्वरी दत्तात्रेय ॥ तन्मूर्तवदुमरुसि ॥ ॥ ॐ मिनिवाच ॥ बाह्मण्यं पूज्यमूत्त
मर्थादा ॥ कदर्या विषयान्मखा ॥ दाम्भिकाश्च कतेघ्रा ॥ तवे निवय गमिन ॥ बाह्मण्यं ॥ यतिप्र
व ॥ मानिना नृत्वादिन ॥ नृनिबद्ध यत्नाया ॥ नवानि वय गमिन ॥ ययवस्वाय रुका वि ॥ यवद्वय
वता ॥ सदा ॥ सुवशावसिताथच ॥ तवे निवय गमिन ॥ सस्यपात्तजगन्ना ॥ वार्षीनाश्च यवकय ॥ स

॥ इकनपिरुदवय नवानि वय गमिन ॥ सुवशाद्वयकावाङ्मन ॥ ययवस्वमद्वयका ॥ सरवानाद्वयका ॥
तवे निवय गमिन ॥ बाह्मण्यं नागवा ॥ कन्यानामिददातेथा ॥ साधूनाश्च गुह्यमश्च ॥ दृषकानि वय ग
न ॥ काष्ठे द्वागद्व लिङ्गायि ॥ गृह्णन्मलिखववा ॥ यमान्नननून्धनि ॥ तवे निवय गमिन ॥ आगतान
थं विष्णुवदीर्न ॥ यागोत्तुवद्वमवय ॥ नानूकल्पनियमरु ॥ तवे निवय गमिन ॥ नियमस्वयमादाय ॥
तिकुद्वयनूवा ॥ आगोत्तुवद्वमवय ॥ नानूकल्पनियमरु ॥ तवे निवय गमिन ॥ नियमस्वयमादाय ॥
मिन ॥ स्वर्गलोकास्ययगना ॥ नवास्तुनिवाधम ॥ सत्यनतपसासाक्षात् ॥ दाननाख्यापननव ॥ य
नामरुत्माने स्तनवा ॥ स्वर्गगमिन ॥ गुह्यमश्च गुह्यमश्च ॥ वासुदेवयवायेन ॥ य० निविष्णुगयरी
प्री ॥ तनवा ॥ स्वर्गगमिन ॥ नृद्यास्वरूपदरुस्य ॥ योवनस्वां सरोवग ॥ यवजिताद्वियाधीवा ॥ स्तनव
स्वर्गगमिन ॥ ययाचिता ॥ पद्वीति ॥ पिर्यदत्तावयनित ॥ तस्मादानरुलाका ॥ तनवा ॥ स्वर्गगमिन

130

दूषकाश्चैव सर्वनिबयगमिनः॥ आद्यपूषमीक्षन् सर्वलाकमहः॥ नवनिविनयनिथविष्ट-
का निबयगमिनः॥ सर्वरुतयविष्टका कलिकागतिवयः॥ सर्वरुतयविष्टका तवे निबयगमि-
॥ आगतानशङ्कनाथश्च वाक्कलान्वलिकविज्ञानः॥ यविकाश्चयकर्वन्ति तवे निबयगमिनः॥ कृत्वा
यमादाय यधेष्टदजितद्विया॥ विलापयनिवाहय सर्वनिबयगमिनः॥ कृत्वा कृत्वा कृत्वा कृत्वा
न्यानाधनूषाकथः॥ विकृतावधवाङ्मन् नवानिबयगमिनः॥ नगकथितावाङ्मन् नवानिबयगमि-
ननय॥ यधर्ममनूषकं ननवाः स्वर्गगमिनः॥ यवकामजयस्त्रानदवताञ्चनित्यवाः॥ आदधा
पूषगयरी ननवाः स्वर्गगमिनः॥ मागापिशाचपुष्पा यकर्वन्ति सदावृताः॥ वदन्ति निदिवास्व
वाः कृत्वाः स्वर्गगमिनः॥ सर्वेषु स्यदातावाः गवाक्षमध्यावतः॥ कृत्वा नावाससाश्चैव पूषाः
तस्वर्गगमिनः॥ निर्वृत्तानाश्चैव नानाः नवानाश्चैव नयः॥ स्वयमन्यायदातावः पूषाः स्वर्गगमि

131

॥ॐ तिथीयद्मपूजा लाल मिश्र लुवे ल्याया ख्याने गुरुतीर्थ चवनसेवा द ॥ राज ॥ कश्चल उवाच ॥
 मर्मकविष्णामि नारुपनी द्विजालम ॥ वासुदेवै जगधानि याजयिष्यामि गैवरी ॥ कश्चल उवाच ॥ य
 लाकी सन्नाफवान् ॥ गतस्मिन्महालाकादवदवसयस्यति ॥ कश्चल उवाच ॥ कश्चल उवाच ॥
 कित ॥ नयस्यति द्विषीकं ॥ इष्टवनेमरुतान्वित ॥ ॥ कश्चल उवाच ॥ नर्वसं इष्टवितानां जायिय
 भवतवसुधाधियः ॥ सर्वावतलाला ॥ कश्चल उवाच ॥ कश्चल उवाच ॥ कश्चल उवाच ॥
 यया ० के ॥ इष्टवनेमरुतान्वित ॥ कश्चल उवाच ॥ कश्चल उवाच ॥ कश्चल उवाच ॥
 विष्णुलाकी सन्नाफवान् ॥ गतस्मिन्महालाकादवदवसयस्यति ॥ कश्चल उवाच ॥ कश्चल उवाच ॥
 यया ० के ॥ इष्टवनेमरुतान्वित ॥ कश्चल उवाच ॥ कश्चल उवाच ॥ कश्चल उवाच ॥
 यया ० के ॥ इष्टवनेमरुतान्वित ॥ कश्चल उवाच ॥ कश्चल उवाच ॥ कश्चल उवाच ॥

यथा मि नदृष्टमधुसूदन ॥ कृष्णमवाधतवाजन् हृष्णवेषः ॥ ॥ कङ्कल उवाच ॥ नव
 कसमाकीर्णः तज्जालेनूयः ॥ वायीकः ॥ सुसूयः ॥ पूषतायः ॥ सपुत्रितः ॥ हंसकोमलुवाक
 माकीर्णः ॥ अविनिषे ॥ समाविल ॥ आनीयाः ॥ नन्दसंयकः ॥ दवद्वेवर्तकः ॥ कदलीवनसंवाधे
 ॥ सुसूयः ॥ पुत्ररायत ॥ नवयुषसमाकीर्णः ॥ पृथार्णः ॥ प्रियथाद्वल ॥ बाजमानमहादीफा ॥ यवयासूय
 बाजा ॥ तयाम्प्रिययासह ॥ पवित्रमहायुन्य ॥ तैवर्नसर्वकामद ॥ राममानमहादीफा ॥ यवयासूय
 यक ॥ वामदर्वमहात्मान ॥ गेहृष्टामुनिसेहर्मे ॥ नवगत्वापठम्येव ॥ सबाजाप्रिययासह ॥ वामदवसू
 न्य ॥ सुबाङ्गबाजसहर्मे ॥ सामनादिततः ॥ पोष्टो ॥ बर्धपूजादिरिस्तः ॥ मुनिनायुजितसर्व ॥ प्रिययास
 न ॥ जानसदानसंदर् ॥ रुवर्नचात्तरुमिर्य ॥ निवामयः ॥ अगतावाजन् ॥ ताम्रियासह ॥ रायया ॥ निव
 तज्जगन्नाथ ॥ रुक्सीतसूयवर् ॥ कस्मान्नपथाम्यहतात ॥ तैदर्वकमन्नायेति ॥ कृष्णमवाधतवाध ॥ ती

मुनिसहम ॥ तन्मन्त्रकावर्णवृद्धिः ॥ प्रसादसमूखारुव ॥ ॥ वामदव उवाच ॥ नवालरुका ॥ सिवाङ्ग ॥ श्री
 उयुजित ॥ नेवाटानवितावाजन् ॥ सर्वजगतां गुरी ॥ दलमीपायवाङ्ग ॥ सदेवकुत्तयाकन ॥ नकरुकी
 ॥ अथ ॥ कदादलनदित्वया ॥ नन्नामृगयल ॥ पृथिव्यामिक्तिमदा ॥ डाषध्वमहाबाज ॥ नाना
 रूपाव्रुयत ॥ नमतायक्तिवसवा ॥ डाषध्वः ॥ यष्टिरुतव ॥ अन्नमर्वसुसूय ॥ डाषधीयजनान्य
 व ॥ नृतिथिरुसतादया ॥ यविजनेसराजय ॥ ॥ आत्मानं रुजतय ॥ रुदन्नममृतायम ॥ ॥ पृथइत्यन
 षकः ॥ कवि ॥ सुदधिकृष्टमदा ॥ तद्वन्मर्त्यः ॥ कृषिकर्षा ॥ कृषिविधायकनृय ॥ स्वरावलीगलना
 वाजी ॥ प्रह्वान्मातुपतादक ॥ विषनामामहाक ॥ मृद्वोयतिश्च ॥ नित्य ॥ ॥ सुदयत्कमन्तीनित्य ॥ क
 तान्यसादय ॥ ॥ सर्वतीर्थस्थकाल ॥ धनरूपाववर्ति ॥ ॥ वयूयकारुवकर् ॥ सुतः ॥ कृषीयवायय
 ति ॥ ॥ पृथवावसुनित्येव ॥ रुक्सीतवतिनान्यथ ॥ ॥ बाह्वृषापितवाधवा ॥ कृषीयपानसंगय ॥ मानवान

उवाचा नवमकुसुयावाजा विरुवाकलनद्विय ॥ ततादृष्टमहापुन्य माधर्म्यं रुनेमहं ॥ दिव्यव
 तावपुवाकी ॥ यद्यकालं लोहितं ॥ आधर्म्यं लोहितं पूरं मनीरिसुखवदिति ॥ द्विजमिदं ॥ स
 र्वावाधे मरुत्तं यवि लोहितं ॥ नानावक्त्रं समाकीर्णं सर्वकामसमन्वितं ॥ श्रीखले धनगन्धे
 यवयासूर्यसन्निर्गते ॥ यागमनसमावृत्तं यागपट्टनं लोहितं ॥ ॥ वामदव उवाच ॥ वीरवाइसुता
 यवयासूर्यसन्निर्गते ॥ वामदवामनिष्ठं वेष्वानावव ॥ सदा ॥ आयमानादृष्टीकर्णं मुक्तिमूक्तिपदा
 वामदवसुतादृष्टं वलनं वासुसुमं ॥ आनीलं वरिनेद्येव वाजानेयिययान्वितं ॥ उयवधमनपू
 रिययासुरुवागते ॥ मूथपसकवाजानं महागगवगान्वितं ॥ त्वामहं विष्णुधर्मस्तु रूमियालीनवारु
 प्रिया ॥ निवामयधमगताविष विष्णुलाकीनिवामय ॥ मयाहियवयारुक्ता दवदवैजनादनी ॥ आवाधि
 तवारु तीक्ष्णतीवसुदाह ॥ ताव्यालनिनगकामि सुखविन्दामिनेव ॥ नतन्मकावली इव सज्जानं

132

वाजं च श्रीकृष्णस्य सदैव हि ॥ आवाधितं त्वयारुक्ता यवयामधूसुदनी ॥ रुक्मायवावस्तेदव भक्तयुषी
 ति ॥ नकरुकीनदरुदु बाह्यलभयसुयुजनी ॥ नकादशीं गुमीपाचनदरु रोजनीत्वयो ॥ सन्नदाने वि
 ताज नाना रुदायता ॥ कदतिके कषायाय मधुवासुधकावका ॥ हिम्वायायस्त्रवा ॥ सर्वं नाना
 तीवजनान्यते ॥ दवया विष्णुयस्य इति स कल्पदीयते ॥ विरुवा विष्णुयस्य रुक्मववाह्यलस्य
 यथ इत्यनवेवास्ति तस्य इव स रुयते ॥ बाह्यलभयितवाववा ॥ कुरुययाय रुयते ॥ यथाहिक
 वलीगलनायि अद्याद्यनरुदय ॥ कषला रुमनावृद्धी तजावा निचदाम्यदी ॥ सुखरुनाष्टरा
 लीनेत्य कषकाहियदानय ॥ कुरुय उद्यमयका वरुमानेयसादय ॥ तद्वदाय ॥ पुनरेव वाह्य
 तीववायय ॥ तद्वद्विस्वयमनाय विषाययविदीयते ॥ कुरुवयस्यवीजस्य यथाकरीषरु ॥
 ॥ मानवानामिहावाज वयिता ॥ सवदनिव ॥ रुत्तमवनसदरु यादनीतादनी ॥ कुरुकादि

न ह्यथर्गं वाङ्मन्मधुवनवच ॥ तद्धर्मे मधुवायस्य नमस्तु कद्रुकायन ॥ यादृतीवयतवीर्जितादृतीरुत्तम
 दर्शयन्निवर्तुर्लगाङ्गन दुरुस्यापिनर्मत्तय ॥ यादृतीरिदृक्कर्तकर्म त्वयैवलिखुगधुर् ॥ तादृतीरि
 भवाधि दुरुसमनसंस्तदा ॥ मरुग्यराङ्गनेर्मिष्टे मधुवेखाद्ययक ॥ मरुग्येवात्मनागुके कस्मि
 त्ववर्तते ॥ तस्माद्दुर्कं तागुगत्वा स्वकार्ययतितागुवि ॥ नववयव्येवास्ती कल्कामातागुदृष्टयत ॥
 यदुकीदृतीकदा ॥ ॥ वामदवडवाव ॥ मन्त्रदानान्मरुत्सोम्य सकवस्यमदामर्त ॥ स्वर्त्तु ३३
 सीषाक दानात्सर्वददातिच ॥ स्नादाववयदातय मन्त्रेवादकसैयूत ॥ मरुग्यपानेदोदद्या कलया
 सीरुव ॥ रुधनवर्तुतवाङ्गन मन्त्रदानात्सुहृदिमान ॥ रुध्नातीवानदिस्याद्दे रुध्नारुवति सर्वदा ॥ उ
 रुषदानन मन्त्रदवपवदाम्ये ॥ रुमिदानान्मरुग्ये मरुग्यकामानवोपूया ॥ गमदाननमदवाङ्ग वा
 दानननसंस्तय ॥ नीमृङ्ग मरुग्यसर्वददा मरुग्यविवाङ्गित ॥ काङ्गननमरुग्ये ॥ जायतनानसंस्तय ॥

सर्वशानयतिरुत्सा विष्णुत्ताकी ययानि मः ॥ नवीदानविहायन यायतयवमै सुखी ॥ गमदाने रुमिदानन
 रुधनवर्तते ॥ नतलुकावेदीषाकी जातकर्म मरुग्य मानूग ॥ यादृतीरिदृक्कर्तकर्म तादृतीयविर्गुद्वे ॥ क
 जल्लुष्ट पायधिरुवेदस्वन ॥ कर्मनक्षत्रास्य धावम्य यथाज्ञानिर्गवन्मम ॥ ॥ वामदवडवाव ॥
 नतलुयतिताकायः पियायक ॥ ययाम्यमि ॥ नतलुसर्वमाख्यात गक्रवाङ्गन पशु ३३ हि ॥ नवीदृत्तात
 रुनिर्त्यपुर्गुगुवद्वय ॥ निर्त्यपुर्गुगुवद्वय ॥ बाङ्गीगस्ययपुगक ॥ यथायथासवाङ्गाव रुध्नात्स्वक
 यतः ॥ रुस्यदिकं नूतनिर्त्य तस्य दृष्टानुपायनी ॥ यरुयापर्यमाननदरुदृष्टयायदि ॥ वाङ्गुहायमु
 काय ३३ वसेत्तमृगसिनिर्त्य ॥ नदरुद्विरुदवग्ना वाङ्गुहाय ३३ मरुग्य ॥ नदरुमतिथिरुहादि
 ययथानय ॥ तस्य कर्मवियत्येव ॥ दृष्टासाहसतर्प ॥ ममसंगसंजननदरु पापवगन ॥ कगन
 यश्च पतिर्गद ३३ खसिकट ॥ दानमार्तयवित्ये लारुमार्तगगानय ॥ राय्यासरुसीरुद्वे व्या

132

रिभिमिदानं ननु अत्रादकववक्या ॥ जीवमाननवाञ्छु नदरुं वाद्मल्लायवे ॥ मृत्युकालनदरुं ननु तस्मात्
 दुःखवे ॥ कथं दुःखायत्तानि मर्त्ययातिमूनिसल्लभ ॥ अनयात्तापिर्नकायमतीवयविरुध्यत ॥ सताकीयाद्वि
 वडवाव ॥ आययिरुन्नवेवास्ति अतएव ननु पोतुम ॥ कर्मश्च स्वकृती सर्वं रुवांसि स्युश्च नमहीम् ॥
 नवैषुत्वाततावाजा राययासरुवेयन ॥ स्वतवीवस्यनमासी रुद्धतयिययासह ॥ नित्यमवमहापा
 रुद्धतस्वकलवर्ष ॥ सहतवेतदानार्य स्यात्तुर्विवदाम्यहं ॥ यक्षासाह्वं महाष्टाष्टा वविर्गस्य रु
 द्धल्लक्ष्यमुर्मकल्प्य अत्रमूदिष्यविष्णव ॥ नवैर्गुद्धतमासी तस्य कायस्य नित्यदा ॥ यापिर्नवान्
 यस्याहि रुद्धल्लक्ष्यविष्णवत ॥ दानस्याहिनदहं रु कपयावाबूवायव ॥ नवैर्गुद्धतकाग मासिम
 न ॥ कृगतासोमहायन त्वमाहितानय ॥ लारुनमाहयूकन तमागर्ह नियागित ॥ नवायति त्वाम
 रुत्वं व्यापित ॥ दुःखयारुण ॥ नवैर्गुद्धतयक्षा सुवाङ्मयिययावित ॥ नतद्विकावली सर्वं तपोह

738

गदायतीकृन्तु. आवदलीर्यतीति ॥ तावद्विषदलनापि. समाह्वानं कर्तुं तदा ॥ शलायकवृक्षार्द्धव. दवा
 विषयय ॥ इच्छासाहसकर्म. नित्यलाकषसर्वदा ॥ दवावावविहीनश्च. कस्मात्प्राक्चवानिह ॥
 माकक्ष्ममहाबाजा. स्मरियंवायमववी ॥ पिययगुमहभ्रु. वरुनिममसंभव ॥ कदानशशिर्नकस्य
 लानिषिरेषवरुते ॥ आवदस्यप्रर्तवार्य. सर्वइहखस्यलानिर्दे ॥ तावद्विषसमाह्वानं. वरुतेया
 वरुविद्यति ॥ अवमाशशिर्नकस्य. पियस्यपियेमागत ॥ बाजानेषत्पूवावाथ. ताक्षीयतिपमायल
 कस्यधदकाय. मधूनापृक्कर्तयने ॥ अवमाशशितस्तस्या ॥ सूवाइह ॥ पत्वरुषत ॥ वद्धाश्रुतिपूटा
 पूरा ॥ शिवसारार्ययासाह्व. तवयादाम्बुद्वयम् ॥ नमस्कृत्यान्यर्हयन्. मन्त्रुनस्त्वत्प्रसादत ॥ रुवान्कू
 पितदिहवसुद्यत ॥ आत्मवरुसमामन. तस्याश्वनिवदिनी ॥ यथाकंकश्रुलनापि. पिशापूव
 कशस्यवासुदवालिधनस्यानृष्टपृक्कर्तयने ॥ नावदश्रुषिवाह्वावाधवतासर्वपातकनाशनायवदुर्गसाधनाथ

विनिर्वाणः॥ ॥ॐ नमः श्रीवासुदेवाय॥ यवमेयावर्तयूर्ध्वं दधुर्दधुमन्निर्वी॥ विद्याधरं वराधरं
 लव्यवर्त॥ महाकार्त्तमहात्माहं महाभारुं सहाहर्त॥ श्रावलाकिजगत्सर्वं गुहातीर्तनमाम्यहं॥
 सामग्यार्त्तं गीतं गीतस्यैव॥ गन्धर्वगन्धर्वाकारं यवमेयावर्तमाम्यहं॥ विद्याधरं यवमेयावर्तं यवमेयावर्तं
 तं॥ रसावर्तं यवमेयावर्तं नमामि यवमेयावर्तं॥ वसन्तं सर्वरुतं चकोरं यवमेयावर्तं॥ धामर्वकल्पं यवमेयावर्तं
 दक्षार्त्तं नमाम्यहं॥ दिव्यादेव विद्यादेव वार्त्तं तमुष्टिरिमादा॥ दवे सुयागनिर्दुयं सुमाक्षार्त्तं नमाम्यहं॥
 रं॥ यस्य मायायै विद्यासु वदन्त्याश्वासनास्वा॥ न विन्दन्ति ये रं दुष्टं भाकद्वार्त्तं नमाम्यहं॥ श्रान्तं
 वायव्यं पुराय॥ श्रीयाश्च जन्मन विवाजमाना विवाजमानस्य सुदहर्त्तन॥ गदादुकनापि विष्णुम
 सूर्यवेष्मनं वरं जगत्सं तं वासुदेवं तं वरं ययय॥ शुद्धिनिर्वाणं विमलार्त्तं कुर्य मानन्दमानन विवा
 कर्त्तं कर्त्तानिर्वाणं विधर्महं दुः॥ उद्यातमानं वरं वरं जदीकं सुवासुदेवं तं वरं ययय॥ यावाति स

वरं ययय॥ श्रान्तं यवमेयावर्तं सदेवदवा विरुहिलाकानसकलान्महान॥ सवावर्त्तं नो विववर्त्तं तं य रं व
 दवगलस्य हं सु सुवासुदेवं तं वरं ययय॥ वसे १ सूर्ये १ सूर्ये १ सकलं सुयुय १ पृष्ठं १ सूर्ये १ गुणं १ स्वत
 १ १ सूर्ये १ सूर्ये १ सूर्ये १ सूर्ये १ विनाहर्त्तं विषयानपुर्तुं तं वासुदेवं तं वरं ययय॥ देव्यान्
 वासुदेवं तं वरं ययय॥ जीवस्वयं विरुहिलाकान सदासमस्तान सववाचवां॥ निर्वकलान
 दिर्गसुवर्त्तं॥ सखाप्रत्यगुणाय दिष्टं तं वासुदेवं तं वरं ययय॥ यस्माद्भूयं यवमा नूर्यं मखानि
 मध्वर्त्तं यनं हियस्य नागं ह्यगुणाय न विष्णुः॥ श्रीयादयद्भूयं यवमा नूर्यं मखानि
 तस्य श्रीवासुदेवस्य सदानमामि॥ यादाम्भोजं वरं वरं भावको श्रुक्ताजलं नेरुविमायपुष्टं॥ श्रु
 कस्य मरुत्तं वरं ययय॥ सखापि यादाम्भोजं माना १ पूतादिर्वयानि विकल्मषाश्च॥ भाकिलरुक्तं मून
 तं॥ त्वज्जन्तिर्यथाप्यसूयापदहा सुयानि शुद्धा १ स्वर्गं मूवाव॥ यादादकनालि विद्यमाना न्य

॥ वैकुण्ठधाम ॥ पुनर्निर्गमाम्यहं ॥ नवावासमयकार्ण ॥ सप्तकार्णमहादयः ॥ त्रिगुणगुणसम्बद्धं नमामि य
 माम्यहं ॥ शतिसर्वरथास्तु ॥ शतानां शतवर्द्धन ॥ गमयति ह्यसम्बद्धं नमामि यत्नवैयवम ॥ गायति
 यद्वास्तुयतिवर्द्धन ॥ यानि च सर्वलोकास्तु ॥ इकावैयवमाम्यहं ॥ तावकः सर्वशतानां ॥ महावैयवमाम्यहं
 वैकुण्ठधाम ॥ नमामि यत्नवैयवम ॥ सूर्यसूक्तवैयवम ॥ त्रिगुणगुणनायक ॥ वर्द्धनैयवमाम्यहं ॥ वर्द्धनैयवमाम्यहं
 रुमास्तुवैयवमाम्यहं ॥ नायकवैयवमाम्यहं ॥ विष्णुवैयवमाम्यहं ॥ त्रिगुणगुणनायक ॥ वर्द्धनैयवमाम्यहं ॥ वर्द्धनैयवमाम्यहं
 ॥ शतानन्दकदायनिवर्द्धनकाय ॥ पुनर्निर्गमाम्यहं ॥ साययवायवाय ॥ नमामि यत्नवैयवमाम्यहं ॥ श्रीवासुदेव
 वैकुण्ठधाम ॥ पुनर्निर्गमाम्यहं ॥ यदवकर्णसगुणगुणानां ॥ मायावर्द्धनस्यववायवमाम्यहं ॥ स
 ताननविवाङ्गमान ॥ येषां यद्वावनिस्तुवादिनाका ॥ श्रीवासुदेववैयवमाम्यहं ॥ समो घनानां निकर्ष
 ॥ यावाति सर्वरथास्तु ॥ कदाचित्तिवर्द्धनवैयवमाम्यहं ॥ स्यातिनामनगनः सवाय ॥ श्रीवासुदेववैयवमाम्यहं

१३५

॥ तय श्रीवासुदेववैयवमाम्यहं ॥ अकर्मतालाकवयः सदैव ॥ यत्नसोस्तुववर्द्धनमाना ॥ स्वाहा मुख्या
 पुनर्निर्गमाम्यहं ॥ अनाधियानिर्मलतः सदैव ॥ श्रीवासुदेववैयवमाम्यहं ॥ अस्तुववर्द्धनविनाविना
 ॥ देव्यान्मर्कः स्वविनाममूर्त्ति ॥ गान्धर्वमर्कः किंयवैयवमाम्यहं ॥ येषां यद्वावनिस्तुवादिनाका ॥ श्रीवासुदेववैयवमाम्यहं
 ॥ वैकुण्ठधाम ॥ श्रीवासुदेववैयवमाम्यहं ॥ सूर्यसूक्तवैयवमाम्यहं ॥ त्रिगुणगुणनायक ॥ वर्द्धनैयवमाम्यहं ॥ वर्द्धनैयवमाम्यहं
 ॥ मखान्तिर्मासतिनेवपूर्य ॥ विष्णुवैयवमाम्यहं ॥ त्रिगुणगुणनायक ॥ वर्द्धनैयवमाम्यहं ॥ वर्द्धनैयवमाम्यहं
 ॥ यत्नसोस्तुववर्द्धनमाना ॥ येषां यद्वावनिस्तुवादिनाका ॥ श्रीवासुदेववैयवमाम्यहं ॥ समो घनानां निकर्ष
 ॥ यावाति सर्वरथास्तु ॥ कदाचित्तिवर्द्धनवैयवमाम्यहं ॥ स्यातिनामनगनः सवाय ॥ श्रीवासुदेववैयवमाम्यहं
 ॥ तय श्रीवासुदेववैयवमाम्यहं ॥ अकर्मतालाकवयः सदैव ॥ यत्नसोस्तुववर्द्धनमाना ॥ स्वाहा मुख्या
 पुनर्निर्गमाम्यहं ॥ अनाधियानिर्मलतः सदैव ॥ श्रीवासुदेववैयवमाम्यहं ॥ अस्तुववर्द्धनविनाविना
 ॥ देव्यान्मर्कः स्वविनाममूर्त्ति ॥ गान्धर्वमर्कः किंयवैयवमाम्यहं ॥ येषां यद्वावनिस्तुवादिनाका ॥ श्रीवासुदेववैयवमाम्यहं
 ॥ वैकुण्ठधाम ॥ श्रीवासुदेववैयवमाम्यहं ॥ सूर्यसूक्तवैयवमाम्यहं ॥ त्रिगुणगुणनायक ॥ वर्द्धनैयवमाम्यहं ॥ वर्द्धनैयवमाम्यहं
 ॥ मखान्तिर्मासतिनेवपूर्य ॥ विष्णुवैयवमाम्यहं ॥ त्रिगुणगुणनायक ॥ वर्द्धनैयवमाम्यहं ॥ वर्द्धनैयवमाम्यहं
 ॥ यत्नसोस्तुववर्द्धनमाना ॥ येषां यद्वावनिस्तुवादिनाका ॥ श्रीवासुदेववैयवमाम्यहं ॥ समो घनानां निकर्ष
 ॥ यावाति सर्वरथास्तु ॥ कदाचित्तिवर्द्धनवैयवमाम्यहं ॥ स्यातिनामनगनः सवाय ॥ श्रीवासुदेववैयवमाम्यहं

222

वासुदेवविधायकस्तु ४ सुवर्णि नृपयविधायकस्तु ४॥ दवात्यंत वेदुतुदुग्धवाद्या वद्वान्मंजुव्यायिमदिव्यद
वे ४ मयन्योर्षयसुवर्णि ॥ दुग्धस्तुतिरूपतिवदवागो. रुविर्द्वराधवचनमनादुर्व ॥ वर्ययथपूरववयस्वरु
नीलान्यलारुमयद्यातिनेयसु. ४ खाकुचकासिगदायधविर्णि ॥ त्रियासमतयवमध्ववर्क. वन्ना ॥ दाल
धर्वविलेपनेर्द्वि. सरुकिरावेववलीगतानये ४॥ दधुपक्षमे ४ सतर्तनमामि. ऊर्यत्पवाचाधमदानयेस्त
तुरुव. यायादिमांत्विजवर्णययन्नम् ॥ धन्यास्तुतसाधवमानवाद्विजा ४ सदेवतक्षानमनाविलीनग ४॥ स
यय ४ यनीतंतिवसावर्दिति ॥ समस्ततीर्थद्रवतायवाप्राता. समानवायानिद्रवत्यसद्र ॥ नास्तिरावनम
व ॥ वासुदेवारिधनैय. मरुपातकनाशन ॥ रुवताप्यद्वलात्पन्या. कुर्तवाऊन्विकिल्विषात ॥ तनर्वरुवि
सुवाङ्गुवाच ॥ यदिदवववादया. ममदीनस्यवेत्तया ॥ सद्गलायययकम्. पथमीववमूरुमे ॥
तनित्यरूपत ॥ पूरु ४ त्रियासमतावे. ममभादं पयास्यसि ॥ अतुदुजयतलार्. तदादास्याम्यरुल्ल

ताविहीनैसकलैयुलरु ॥ यन्तानवालीसकलैयुलरु ॥ जीवासुदर्वगवलीवजामि ॥ यानित्यमिषिसि
 सावमहाधुवयविगतानाकावकावत्सले ॥ सुस्येवाधिनमाम्यहं सुववलो रुक्माववाषावलो ॥ यदृष्टं
 नैधनयत्सुवे ॥ सुमध्वे ॥ त्रिः पायतामश्चले ॥ सुस्याहं वववाविन्दयगलैवन्दयवपावनमे ॥ वाङ्मन
 नाहितकाम्यासुतनूतं वेवावनस्याधिर्नयावर्नममेदीयतासुवयतवन्दयपुर्वामन ॥ दृष्टं नरुम
 वाधिसुवकिता ॥ सुवगला ॥ पायन्त्रियंसायर्ग ॥ कायविष्यविकोणकसमतर्ग ॥ नोमिपुर्वामनम ॥
 ॥ सुतडवाव ॥ सुतयविर्नयवर्मपुर्वा ॥ पायापहंयन्यमर्यानिवश्च ॥ धन्यमसुर्कपवर्मसुजाप्य ॥ नि
 तस्यापिसुलानिकृये ॥ सुकावलीयावमयावदम्यती ॥ दवः सुदवः यविवालितासी ॥ विषेः स्वस्व
 वयासयन्या ॥ समागतासुगमकेलुसुन ॥ वात्मीकिनाम्नामनिविष्णुका ॥ समागतावद्वसुतावति
 मता विष्णुविषाणगवतीवाविष्ठा ॥ यन्यामुधन्यागतकल्मषार्क ॥ रुवः सुपादाम्बुजरुकिहीना ॥ श्री

१३३

येसुदिव्यदवा ॥ गायत्रीगीतमधुर्वमना ॥ गन्धर्ववाजादिसुगयना ॥ सुवदयके ॥ यवमार्थसम्मिते ॥ सु
 ववयस्वरुयत ॥ ददाम्यहंयविचारसंगय ॥ रुवः सुवायंसेनिगम्यरुयवाजा ॥ दृष्टमवावदमानम ॥
 वना ॥ कलैककलदावरुधिर्ग ॥ नवियुर्दवगले ॥ सुमविर्ग ॥ महार्ककावागवले ॥ सुवधिर्ग ॥ सुदिव्यग
 रुनये सुदा ॥ दासास्मिरुत्यास्मिसुवे ॥ सतजसा ॥ रुकिंजलनेववरावेमरुर्म ॥ पायाधिर्तमामिरुवाव
 नग ॥ समुच्चवन्माधवकेलवैगिय ॥ ययानिर्वेकलमत ॥ सनिर्मला ॥ तवेवयादाम्बुजमागर्तनिर्गर्त
 केरावैनमरुकि ॥ सुनीनास्मिनमकिया ॥ कस्ययन्यपसीगनयापववीषयकसि ॥ ॥ श्रीरुगवान्वा
 ॥ तनर्वरुकिराजामि ॥ संज्ञागानारुर्मगतय ॥ ममलार्कपुर्वद्वर्त ॥ दिव्यानरागनमनावमान ॥ ॥
 ॥ ॥ श्रीरुगवान्वाव ॥ सुकलस्यपिनायुव्य ॥ रुक्मलास्नयतिग ॥ वासुदेवमहासाई ॥ ऊय
 म्यहंरुल ॥ नवमकैलुगवाक ॥ वाजाकलवमववी ॥ ॥ रुदंसाईमहापूव्य ॥ सुकलकनूकगव ॥

॥ ॥ श्रीवासुदेव उवाच ॥ वाङ्मयूगमहाबाहू यदा प्रार्थयति मानवाः तदा मातृं प्रयास्यति तत्कृत्वा न
नवा ॥ तदा मातृं प्रयास्यति तत्कृत्वा नवा ॥ तदा मातृं प्रयास्यति तत्कृत्वा नवा ॥ तदा मातृं प्रयास्यति तत्कृत्वा न
दक्षाधनधान्यैर्लोकतः ॥ वेत्ता रुवति तवाजम् सुखी गृह्णति विष्णुति ॥ अन्तर्यामि वयं प्रार्थयामहे यावान्म
संनय ॥ मम स्मरणं प्रसादात् सर्वसिद्धिर्गविष्णुति ॥ धितव्यं विष्णुर्लोकं तृप्तो यास्यति तृप्तं ॥ तर्पण
यस्मिन् धनं रायानि च मानवाः ॥ तद्विद्वानजायते सर्वसिद्धिर्गविष्णुति ॥ विषमं दुर्जसं स्तान् सि
विष्णुति न संनय ॥ अन्यं धनं सुखं वाङ्मयूगमहाबाहू ॥ वासुदेव उवाच ॥ अयं नृपते न व
वासुदेव उवाच ॥ दद्यात्प्रयत्नमानसं ॥ धर्मं कथयति तदा दयं धर्मं धनं न मानवे ॥ तदा सिद्धं त
यसी गेन यस्मिन् कस्य रुविष्णुति ॥ सर्वकोमलं सद्भावं सर्वं वदति रुविष्णुति ॥ सर्वं दुःखं रुतं सार्धं रुय
मूकं न्यक्ति त्विषा ॥ दवां च प्रयया गुह्यं निह्वा विद्याधरामवा ॥ नागे सुयुजिर्गमो मायानिधि

कार्या विचार्यतां ॥ अगस्त्य उवाच ॥ मम स्तान् नृपा रुम ॥ रुक्मावत्तमर्नं दहं रुविष्णुति तस्य रुयं ॥
नृपुङ्गवीर्धवावनसं वाद ॥ २८ ॥ सुग उवाच ॥ यशसिनेयनेव पुत्रं सिद्धिर्गविष्णुति ॥ ववलायि म
धर्मात्मा विधनं पिबुवग्र ॥ यथा विष्णुः समागम्य ददोत सौवर्गं पुरी ॥ तत्सर्वं कथयामास स
र्तिग्य उवाच ॥ उयकारं मरुपुत्रं वासुदेवस्य कीर्तना ॥ उर्कं हृष्टं त्रयावत्तं वाङ्मयूगमहाबाहू ॥
तत्सर्वं माख्यातं तदा वरुणं महात्मना ॥ वेङ्कवानां महाबाहू अन्यत्किं तव दाम्यते ॥ ॥ वल उ
रुतलं ॥ उरुमं वेङ्कवर्तनं वेङ्कवर्तनं विर्तयन् ॥ तवेव कथ्यमानस्य स्यात्तमम विवर्द्धनं ॥ ॥ श्रीरुद्र उ
किमकुरु वरुणं तनयं यति ॥ तन्मम विष्णुवादेव कथय कथय स्वर्ग ॥ ॥ श्रीरुद्र उवाच ॥
दीप्यन् नवप्रभं स्नायानं पापनाशनं ॥ धूयतामग्निं धाम्नामि वविर्गं प्रदायकं ॥ द्विजस्यायि सव
समावष्ट उवाच न कपिञ्जलं ॥ किन्तु पुरतः यादृष्टं मपूर्वं कथय स्वर्ग ॥ राजनार्थं प्रयासित्व मि

۱۳۸

ना

इन्द्राय नमः ॥ १० ॥

दितातत्त्वयाष्टं मयुर्वै चवदाम्यहं ॥ यन्नदृष्टं स्मर्त्तुं कन - कम्मानेव दूतं मया ॥ तमिहैवैष वक्ष्यामि - दृष्टं
धवलध्वजसन्निभं ॥ नानाधातुसमाकीर्णं नानावक्रयल्लभितं ॥ गङ्गाजलेऽक्षुण्णं यत्प्रेतकालितं
कानिमेकाग्रिणः ॥ नयः सति विहाति न्या - रुसमावसमभिविताः ॥ तस्मिन् निखवित् ॥ ६४ ॥ गङ्गानाम्नातु
तानि पुराणि च ॥ किन्नाशाङ्गलेष्ट - मप्रभारिः समाकूलं ॥ सिद्धयान्तगन्धर्व - दवक्त्रेऽसमवि
समाविता ॥ शिलादिस्थादिकस्यापि - मूकादिभुमल्लभितं ॥ सूर्यतडा यमवाजन् - तडाः शिष्यस
समेलकृतः ॥ यद्विष्णुस्मिना देय - दिव्यानि धूमायतं ॥ ब्रह्मसुका किलानाहु - ल्लभितं सर्वतो गिभि
जित्वा चर्य ॥ सिद्धेऽथ गङ्गामनेय - श्वरेऽक्षुण्णं ॥ नानामलेऽसमाकी - र्णं शशाङ्गसमाकूलं
वाङ्मनः ॥ नानापद्मवत्प्रभत - मोषधीरिद्विवाङ्मनः ॥ दिव्यदिव्यानि विपुल - पुन्यवाणि समाकूलं ॥ सवि
कटेऽनिखवेऽक्षुण्णं वद्विवाङ्मनः ॥ पुन्यत्रानाविधिबन्ध - कोक्तुर्कर्म - गलेऽक्षुण्णं ॥ गङ्गादेकं यत्प्रेत

सवस्वामि श्रुयतामधुनायितः॥ शृण्वन्नुशातवः सर्व मातस्त्वष्टरमायतः॥ केलामयवतः (शृष्ट
 ॥ कालिर्तमेवतानय॥ नदीनाम्नुमरुआदि दिवानि विविधानि॥ सपद्मानिमरुआदि माय
 गङ्गानाम्नास्तुपूज्यदा॥ वनानि विविधान्येव स्रष्टुवितानि रुलानि॥ नानावृक्षापयकानि हवि
 वृक्षः सविती॥ दिव्यदिव्यवनायतं दिव्यरावेऽममाकुलं॥ दिव्यगन्धः स्रगभृशः नानावत्
 तडाः शिथिसमाकुलं॥ चन्दनस्य स्रगन्धेऽप्यर्चयेत्॥ नानापूषामयवृक्षैः सर्वत
 रसम्वर्णानि वि॥ गङ्गाकाटिसमाकीर्णः निवस्य निवसन्दिनः॥ नृप्रसिद्धवर्णयुक् यून्यवाणि
 तमगममाकुलं॥ मरुद्भुक्तिवधायेत्यमरुमुखः पगङ्गिनी॥ कीदवेर्नयनेऽकूटः साक्षि शिथवि
 तकुलं॥ सवितीपूज्यलाकेऽप्ययून्यवाणिमहानि वि॥ पुलिन्दरिन्दकालेऽप्यसवितीयवृक्षादुर्म॥ वि
 गङ्गादकेऽपवादेऽप्यमरुगवः पद्मपुत्रान्॥ शक्रवस्य गङ्गातः केलामयवतान्॥ तज्जि

नमो भगवते वासुदेवाय ॥ यत्र दृष्टं कदाचन ॥ दूयतामलि धाम्यामि तात सर्वरुथादिन ॥ निखवाननिविवाज
 राग सुरुसाधाषरुषित ॥ केलासस्येतिव भ्याप्य तव विभवतांगन ॥ दलया जनमानने गङ्गा
 वल्लभ ॥ समाश्वावलयन्यन दिधानमधुबलव ॥ हिसासुवकृजनि तनसाविमाजत ॥ तस्य
 वल्लभसमायत्रा सगुणसचलकला ॥ दिव्यालीकावसेरुषा तस्यास्मानविवाजित ॥ नजाना
 लाम्बामहाराग वाहिनीमाराविशति ॥ वीहलीवृषसम्पत्ति ॥ यवतीननिदृष्टन ॥ नन्यासविम
 दानासि गोदलीवृषलकली ॥ यादल्लुमयादृष्टतस्या ॥ वृषविमाकनी ॥ निलयदुसमासीना
 नासा मरुका निवहूनि सा ॥ नगलनिर्मलान्य ॥ सबस्यवमहामन ॥ नृविन्द्यामी किकाश निय
 कामुधाममहामन ॥ गङ्गाकसिरुवन्धव सूर्यव्यागो नितानिच ॥ यतितानि सूर्यमानि वरुसाया
 द्यावाविनिर्गता ॥ केलासातिखर्वयाय वन्नाख्य वावकन्दरी ॥ वरुगतायपूरुषु याजनद्वयविर

नित्यव ॥ यवाळुनिर्मलगात्र मनिवन्दानिनादिन ॥ ॥ सतउवाच ॥ वन्नाख्यरुगिबोतास्मिन् वत्स
 मनि ॥ ऊठारावसमाकोना निवासादलुधायक ॥ निवाधवा निवाहाव ॥ तयसागीव इव्वल ॥ कल्लोक्षवसि
 रुकत गीष्मनियतितानिच ॥ निवरुक ॥ समासीना ॥ इ ॥ खाधवामहातपा ॥ संप्रश्यायानियातानि म
 तविशवद ॥ नृत्यत गायततस्य जातस्य विपुवस्यव ॥ म ० मागत्य धम्मोत्ता वादत सस्रवेवपि ॥
 वीमहाराग कस्माकुरुषवादिनि ॥ कस्मान्मदेवसायसा दवपूर्यमदृष्टव ॥ तन्मत्तविकुवाद्धि म
 सा ॥ लल्लुमिखलुवे ल्लोपाख्यान गुवती ॥ यववनसिवाय ॥ २२ ॥ क ॥ सतउवाच ॥ सर्व वत्सपव
 दवी यावतीपमदाकमा ॥ कीजमानामहात्मान मीधवीवाधुमववी ॥ दलीयवममा ॥ वृत्त कान
 यिष्यामितीयन्य द्विजसिद्धनिधविर् ॥ नुवमाराधयतादवी ॥ तयासदुगल्लुगता सगल्लुववस्यव
 किङ्किणीजालमालिनी ॥ समवा ॥ यदूयथ ॥ मरुकामाला ॥ लल्लुगता ॥ ॥ हिस ॥ इ ॥ यतीकाणी

गिबिवाडस्य मवाः पून्यान्महादयान् ॥ हिमकीवसूकुरुषु पवाहः यतनं युवि ॥ गंगया प्रमहा
 ने गङ्गाद्वयविस्मयः ॥ महागोथनपूयन विमलनविवाडितः ॥ सर्वमन्दगोपाका ॥ १३८ ॥
 त ॥ तस्यगीवगिलायावि हिमगियस्यमहामन ॥ नाडीनामककलाका ॥ रूपदविदालालिनी ॥
 ॥ नजानागिबिवाडस्य ॥ तनयावामहादधः ॥ नीतासुवाधुनः ॥ यन्त्री ॥ नावीन्वाहालविद्यानि ॥ १३९ ॥
 न्यासविमदिव्याना नावीन्वाधुनः सर्वदा ॥ यादृशीलितसर्गाव ॥ गुणरूपविद्वधत ॥ अष्टवसकि
 मासीना ॥ इश्वनायिसमाकला ॥ वृद्धतातिस्वववाला ॥ योगकाव्यजले कला ॥ अष्टुतिमूधमा
 ताश ॥ नियतकिमहादक ॥ यतनपः यतनि वद्वानि ॥ दृष्टानिमोवगानिव ॥ यन्मानियाद्विवतया ॥ रु
 वरुसायानितानि ॥ गंगसुवाहवन्दु ॥ दिसवन्दे ॥ समर्पितः ॥ लगीवथापवाहसु ॥ तस्या
 जनद्वयविस्मय ॥ दिसवन्दसमाकीर्ण ॥ जल्यकिममाकेलः ॥ नानावकविशालि ॥ सन्निपन्ना

१३८

स्मिन ॥ बलस्ववमहादधः ॥ दवद्वेष्टासूयुधापि ॥ तिष्ठतगतसर्वदा ॥ तदृष्टमयातात ॥ कश्चित्पूयनमा
 कलाध्वकिमिधागो ॥ इवामागलवष्टिर्न ॥ १४० ॥ इत्थाद्वलितगशालि ॥ सर्वोक्तानिमहात्मनः ॥ शुष्कपराणि
 यातानि ॥ मरुद्यानियमानिव ॥ गंगगयात्समानीय ॥ दवद्वेष्टासूयुधापि ॥ बलस्ववमहादधः ॥ तस्य
 विवपि ॥ १४१ ॥ तदृष्टमयातातसूयुधमदताम्वे ॥ कथयस्वपसादान्मयदित्वेवोत्सिकावलेम ॥ कासानो
 त्वाद्धि ॥ सर्वसन्दरुकावली ॥ १४२ ॥ अवमस्वामहापाद ॥ कपिजः लोमहामनि ॥ १४३ ॥ विधीयन्म
 ॥ वत्सपवन्मामि ॥ यत्तथाकीममाधना ॥ १४४ ॥ उरुयाद्ववयात ॥ यस्माद्गानाद्विजालुमा ॥ १४५ ॥ कदाहुमहा
 प्रली ॥ काननकामना ॥ १४६ ॥ ॥ महादवडवावा ॥ अवमस्वमहादधः ॥ दवद्वेष्टासूयुधापि ॥ दव
 लुवेषस्वका ॥ नन्दनवनमवहु ॥ सर्वोक्तमन्दवदगी ॥ यष्टमारुवलेयर्त ॥ १४७ ॥ वीरमातालिमिन्की
 तीकाणी ॥ वषट्पुष्पकलकलम् ॥ समाह्वामहादधः ॥ गङ्गाकाटिसमावतः ॥ नन्दिरुगिमहाका

लस्कंदवकुसुमदिनाकरवध॥ वीवरुद्रागलगाथ॥ घृष्टदन्तानवध्वज॥ श्रुतिवल् १ सवला मघनादाघटा
ति॥ लंगचान्यत्रवरुव॥ मनकाद्यास्तथावला॥ गलेष्वकाटिसंख्याव॥ सतिव१यविधावित॥ नन्दनवन
निविज्ञा॥ प्रमृष्टाश्रित॥ ॥ नानापादसमायुक्त॥ रुतयूष्यसमाकृत॥ नाव॥ १॥ सिद्धवाव१य १यि११ल
प्यवलिमुवम्यके॥ मञ्जिकालि१मृष्यालि॥ म्मलिनीजालसंकृत॥ नित्ययूष्यितगावलि१याटलान
माकृत॥ सवलेनीविकलेष्य॥ तद्वत्पूगीरुलेर्दमे॥ खट्वेवयनसेदिद्ये१रुलगावनामिलि१॥ य
नीलेषीलवनदिद्ये॥ स्नालानाहुवनसुग॥ तमाले१मृविज्ञालेमु॥ ॥ श्रितनीलघनायमे॥ सवक
यकिनिनादेथ॥ समुद्रमधूवे१सवे॥ काकिलानावेते१पूष्य॥ मधूवे१मधूकाविलि१॥ तत्रवाधामरु
गकपके१सायसोगंधयुक्ति१॥ नन्दनारुतिसव्वरु॥ गले१वयसवसामिद॥ विमाने१कलले१पु
नवाधामरुगले१॥ गंधर्वेनयसालिथ॥ सवूपालि१सुताकम॥ दवतानांनिनादेथ॥ मृनिवन्दे१मृय

४४ स्वध्यासहितामहात्मा ॥ धीनन्दनयूथवर्तानिवासं सखाकर्तृभक्तिगुणाययनं ॥ आदित्यगङ्गाय
न्दनकाननयि ॥ सर्वविधयादयवागमव सवीर्यदर्वसतिवैवराध ॥ अम्यालिधनकथयस्वनाथ मम
वविष्टारुवतीगुणस्याद्दवषुष्टामधसूदनय ॥ नदीषुष्टामुवनिमगधि विमृष्टकरुणियिचयेव
माना कीयाद्विष्टामहादधीना ॥ महोषधीनामिवदवित्रात्री सवीर्यधनीहिगधनगन्ध ॥ विद्य
वार्थितः सर्वयतः प्रियार्थ ॥ गुणार्थगन्धममकीर्यस्य वक्राधियस्याधिगुणनसूययान ॥ आ
मादवववीवकाका ॥ सूडः पायमतेवरुवारिकार्क तीरहितरुपः पददातिवक्रः ॥ कल्पक्रमोत्तमव
महापुधना ॥ गुणवदवीवचनीवस्य आश्चर्यरुतमनसाविचिन्त्य ॥ तस्यानूमत्यायविकल्पित
विश्वस्यमाहाययः आयविष्टा साहाय्यरूपमकरध्वजस्य ॥ वीजनिधनसखासिद्धिर्यः सर्वाय
तद्वदिमलासूतज्ञा नीलाः सूतज्ञाव्यससश्चिताम् ॥ यत्नम्बकगः यविस्तुअवद्धा पूषः ॥ मग

180

[illegible]

मन्मथमूर्च्छाकालानां मालाविरुद्धवयथागच्छन् ॥ सीमन्मूलतिलकैर्मदिवी यथादि
 मन्मूलतिलकस्य तद्वत् ॥ यकाण्यद्वयप्रियस्वलाके ॥ कलघमूर्च्छाकालमववांम तस्याः ॥ म
 यद्वयविरागिच्छास्त्रा विमाननदिमालुगुणैः ॥ तस्यास्तु वकीयविरागिच्छास्त्रा दिमालुगु
 कीयविनिष्कलकैः ततः समालास्य सर्वानलकैः ॥ यद्वा नना सर्वगुणाययना मदीयरावेयविनि
 सरुमावरुव ऊर्लसमासाद्यतथैवतिष्ठन् ॥ कृतमनिविनिर्त्यकुट्टावदन्ति समदनन्येनैः कल
 मरुमुनासिकासुस्याः ॥ मकरधुवत्तुरुषितो ॥ रुमकानि समाधर्मा कयालोदीक्षेस्यन्तो ॥ वरवार
 सुनो कथिनोयीनो वरुलोवलसन्मिती ॥ तस्याः कीदृष्यकलला वरिधकार्यकल्पितो ॥ नृमावती
 मोकवयधोतो यद्यवरुम सलीतली ॥ दियलकलसंयन्तो यद्यस्तस्मिन्कस्यन्तो ॥ सबलायवस्यका
 वरुमास्यास्तु रवः ॥ यद्यनभ्रवसर्वान्न यद्यवरुगतिपद्मिनी ॥ सबलकलसम्यन्तो नानाना ॥ ७ ॥

यादाम्बसीरुवा ॥ यथादिष्टावैशुभाशुभ तथावांगवृद्धयतः ॥ सर्वारुवलात्तारंगी हावककलान्
 य ॥ कक्षकेनोपि दिधान सावकनगुलान्विता ॥ यावती कल्पितातास्तु गुणायामहोदया ॥ क
 यादलीकल्पनं रावेकादलीयविद्वधतः ॥ ॥ मृतडवाच ॥ मृथमावावसर्वाः स्त्री तथाः ॥ यावतीसम
 धकावगमः ॥ ॥ दयवाच ॥ वरुस्यको रुकावावा मया वैषय्यकर्तः ॥ सद्यः पादैरुल्लेख्य
 ना ममपूनीनसंगय ॥ मामदीक्षसुविख्याता यथादत्तः पूवद्वयः ॥ नद्युषानामवाञ्छन्तु सुवना
 मृदयायुतः ॥ ॥ ॥ मिश्रीयद्ययवात्तु मिरवत्तु वेत्थायाख्यानां गुह्यतीर्थयावनसम्पाद
 ॥ ॥ सर्वकामगुलान्वितः ॥ मरुपालिः ॥ मरुन्यालिः ॥ दवानाश्च ब्रह्मसिनी ॥ सर्वान्गान्नमस्तु ॥ श्रीत
 यविवेगः ॥ ॥ अलकसन्धर्वीहृष्टा सर्वालकावलाहता ॥ तस्यास्तुदलनादेश्या विद्वः कामस्यमाग्न
 रुमः ॥ ॥ अलकसन्धर्वीवाच ॥ निवस्याधिसय्यस्य मृताहं गलसाम्पत् ॥ स्वमाहंकारिकय

यथादिर्देत्युर्वेसुमंजसां ॥ रालसमध्वमगालियद्वे समकिंतेसुकुकेविविराति ॥ सी
 स्या ॥ सुल्लगुणायकवातिनिर्ह्य ॥ यथाचन्द्र ॥ यविरातिरासा ॥ स्वर्गकिंतेध्वविविरातिरद्व ॥ सी
 दिमांलुववायिकलक्रमक ॥ सैकी यमनिह्यविहीनकाल ॥ सैधुमस्यवसदेवयक ॥ तस्याव
 रावेयविनिर्मितय ॥ गर्भस्वकीयवविधय्ययध ॥ तस्यामखाहातिरुगत्समीये ॥ नन्दारिमक ॥
 एते ॥ कर्ण समद ॥ सकलालि ॥ सूचवदतनवत्त ॥ सोलीलायकाववववि ॥ लमान ॥ सुतस्या ॥
 मो ॥ वखायय ॥ लालि ॥ शीवायायविमिस्ति ॥ सोराग्यलील ॥ सवेसुयवखा ॥ वदु ॥ सु
 ॥ नूसावतीव ॥ लल ॥ सममोमानसान्वितो ॥ सुकुजीवदुलो ॥ सुकु ॥ सुवर्णलक ॥ लान्वितो ॥ सुस
 पवेसैयका ॥ सुगुल्लमक ॥ वारुवा ॥ नखाग्रालिसूती ॥ कानि ॥ कुलविन्दुनिरानिव ॥ यमवर्ण ॥ पुतीको ॥
 नाना ॥ क ॥ लालिता ॥ वकात्यलनिशयादी ॥ समकीवाति ॥ लल ॥ वन ॥ तिसमाकावी ॥ नखा ॥

१४१

ककुलनयवे ॥ भखलाकटिसूतल ॥ काश्रीनादनराजत ॥ नीलनयद्वकुल ॥ यवो ॥ लल ॥ गतासू
 दया ॥ कल्पकमानमदाल्ल ॥ नद्वीवाकमेववीत ॥ यथाकलुत्वयादव ॥ तथाद्वीकमानमया ॥
 ॥ यार्थसमखव ॥ यादाम्बुजामनानाथ ॥ सारुका ॥ डरयासदा ॥ कस्मात्पुष्टान्त्रयानाथ ॥ मानवाद
 रुल्लरुद ॥ रुवतीवृयसैयद ॥ सुल्लकसूदवीनाम्ना ॥ लाकस्याति ॥ यसास्यति ॥ सर्वसोराग्यसैय
 द ॥ सुवेना ॥ धारुविद्याति ॥ नवददोतवीनस्य ॥ उगममनिविडागिर्वि ॥ केलासीलकव ॥ लालियवया
 नसम्पाद ॥ १०० ॥ कोश्ललडवाव ॥ नूल्लकसूदवीजातासर्वययिद्ववासदा ॥ वम ॥ सुनन्दनय
 सुश्री ॥ तनयविवक ॥ विषविह ॥ सुताक ॥ लु ॥ बोदकीव ॥ यमवद ॥ सुकावावामहाकोमीनन्दन
 मस्यमान्तरले ॥ ताम्बावमहाकाय ॥ कालकस्यामिवागुरु ॥ कस्मान्तीवाव ॥ लल ॥ लालितासिवना
 ॥ कालिकयस्य ॥ जननी ॥ लल ॥ यिभ ॥ बालरावमसैपाफा ॥ लीलयावन्दनवर्न ॥ रुवान्कारिकिमर्थ ॥

दुमाभं वयविष्टकसि॥ ॥ कलुडवाच॥ विषयेऽहं सतः अहं सुललकलसंयत॥ कलुतिन
 भूमत्पलाकष तयसायलसावले॥ अन्यघूनागलाकष धनराणेर्वानने॥ दर्शनाहविभलाति
 ममसाहसमाधिया॥ ॥ अल्लकसुन्दर्यवाच॥ धूयतामरिधस्यामि सर्वसम्भवावली॥ रुवि
 लाकमाहर्ष्य ललकलुसर्गशुवि॥ अस्मैवकावलीशुय यथंनरुवामहं॥ मरुयादेत्यवाङ्
 वृत्ताकल्पितान्यहं॥ दवस्याथमतेदव्या सृष्टारुममेवहि॥ सामवेलमहायाहं सधर्मात्मा
 मन्मथायम॥ नद्यथानामधर्मात्मा सुललीलमहाविधि॥ दव्यादेवनमदहं स्यातारुकारुवि
 ज्ञहं॥ नमाम्यहं वलीवीव तस्माकं रायसादने॥ अहं यतिवतावीव यवरायावि लयने॥ अ
 ल्लकसुन्दरीयति॥ नैवमर्कत्वयायकी दव्यादेवनदेवहि॥ नद्यथानामधर्मात्मा सामवेलरु
 षत॥ कनिष्ठाऽयववायका यवार्थेऽपगत्यत॥ कदासयववाहको तवरुडरुविष्यति॥ तावत्य

वाधावज्ञरावका ययानि वववलिनि॥ तावत्प्रादिमहामूला यवतीनां ववानने॥ तस्याधवलाकुभ
 वरुततद्य वृथावेवरुविष्यति॥ जहंत्वश्रुतिगुर्वेव कोमावश्रुतिगमय॥ कदासोथेवनायत सु
 ममेमश्रुतवनहि॥ कलुस्यववर्नकंला निवस्यननयायन॥ उवाचदानवदुर्न साधमनसमनि
 तावत्त॥ देवतस्यसर्गादिव्या रायासैवकविष्यति॥ सायिजातामहाला गं दृष्टारुदियुगल
 मिता॥ रुविष्यद्यथेवयार्थे वीहलरुविष्यति॥ मायावनीयवाजातो गन्धर्वननयानये॥ अ
 यद्यभानामवीदल्ल यादवधववनन्दन॥ तस्मिन्नुलरुविष्यत रावीदृष्टयवागने॥ वासाति
 मोयतिरुगदशा युगाहिरुवितातदा॥ त्वंशुकाभनलारुन मल्लवदसिदृष्टनी॥ किलिषे
 नूसावला तरुस्ययविकायने॥ दवानां वाद्रुगनाश्रवदनयत्पराधित॥ निःसर्वतीसुदेत्यन्द
 व उकीदव्यानिवभव॥ नवीकृतात्त्वर्गक लङ्गशानिमनस्किता॥ नैवयकोरुवान्देत्य म

। कलुतिनाम्ना विख्याता । रुव्वीर्या मदाहृत ॥ देवानामप्यहं ॥ मन्मथानां सिवानरु ॥ द्रु
विष्णुलाकि । रुगर्कदर्यमार्गले ॥ लवर्गं तयहं योक् । मयसा दसूखीरुव ॥ नवस्ववत्तु रागाया
। ली ॥ रुवितया मरुतातस्य । लाकस्त्रीयवृषस्यहि ॥ रुवितयस्य थरुका । म्रियासद ॥ ललुले ॥ मीसाव
देत्यवाङ्मन् । ललस्ववदताम्व ॥ वृकवाहाद म्मवाजा । यदा काले मरुतामने ॥ लीरार्गविसू म्मवा
मधर्मात्मा रुविद्याति ॥ त्रिभुविभुसमावीर्य । म्मसायावकायमे ॥ यद्वादानयति ॥ साहि । स्ववृ
रुका रुविद्याति ॥ यस्मात्सर्वे लुलेधर्त । यस्मायामिमन्दर ॥ ॐ हाय द समीलाक । ययाति जनेव
पते ॥ अथास्य सर्वथवीव । म्मजगानिमितावृ ॥ ॥ कश्चल उवाच ॥ यदस्येवववावृत् । सा
मर्व ॥ लरुविद्याति ॥ रुवतीवयसाश्च ॥ कनिष्ठानययश्च ॥ नूननेवयसायका । अधिर्धमकुय
॥ तावृर्धयोवनान्कश्च । नागमवेषमास्यति ॥ योवननास्यवलनायि । रूपवन्म ॥ सदासिन्धु ॥ यव

धावतुभुक्ति । रागन्तामानमनावमान ॥ कदासोमस्यत रुद । आय ॥ यूरु ॥ ललस्वम ॥ योवन
नायत । रुवया ॥ लरुविद्याति ॥ योवननेयरावन । पिवस्वमधूमाधवीम् ॥ मयासद विष्णुलाकि
ममनसमन्विता ॥ अष्टाविंशतिकं वाक् । दायवाराय लतादा ॥ लीषावतावाधम्मात्मा । वसयवम
धदियु ॥ ललुम ॥ यूरुययमा लनसाहिश्च ॥ वावलादयि ॥ वलस्यसाधियातागा ववनीपालस
यानये ॥ अयद्वलुनियमत् । सम्वोदानवा लुम ॥ तस्यरुका समाल्याता । माधवस्य म्मतावली ॥
॥ वासादिरिर्महात्मारि । कूनवहिर्महात्महि ॥ नर्वहिद्व्यतदेत्य । वाक्मर्क म्मदवया ॥
। किलिषलसमायुक् । वदन्तसुविवर्द्धने ॥ ययस्यद्व्यधवासि । गुरुवावागुरुदरु ॥ यवृकम्मा
सुदेत्यन् । अन्यथानेवकायत ॥ म्मगन्धदवयाह्मर्ग । नद्यवस्यापितस्यत् ॥ समाथार्गविचार्य
नदेत्य । ममनस्यलिर्धुर्ध्व ॥ यतिवगादृताविरु । सकामवालिर्धुक्रम ॥ म्मगन्धथनधसामि ॥

183

11

हीडुमिकुगसादि यदाकालनेयधितं ॥ खवानसुयधितंमरु कालनकालभाहितं ॥ तदात
 हिनिधन्यानि ममगाशवलोकनात ॥ नवमाहोयधितं गङ्गातीवंगतासती ॥ सल्लकाइ
 धमिकनी कविषादावर्णयन ॥ यद्देवानिहतादृष्टा नद्यधनमहात्मना ॥ निहितेवैरुसका
 तदायास्याम्यदयति ॥ सर्वानियमकत्वा गङ्गातीवमनुरुर्म ॥ सैकिताकलनालय सैसि
 काधनदीफाविवधनपूरी गङ्गातटद्वयवमाचवाव ॥ ॥ कङ्कलेडवाच ॥ नवमत्काम
 वावतर्नगी कुरुस्यवधरुगव ॥ नृणाकसुन्दरीवाला सत्यनवसमन्विता ॥ कलुषयिइरिवत
 यस्वमत्यन्त कल्याणायमथावर्णी ॥ समावष्टवचरुनी तस्याऽन्तधाहवमरु ॥ लकाजल
 नेवज्ञागस्त्वमोग्नी जियारायानिगुर्विणी ॥ यथासस्याद्वलीकसस्याऽयायस्तथाकव ॥
 वल तवगङ्गेनज्ञायग ॥ रुमकालपतीकस्य नद्यधनमहात्मना ॥ अयद्वयसमानीय ऊहित

वस्यषनाशन ॥ ॥ श्रीविष्णुवाच ॥ दुर्गयममहाशान्ता स्नायन्नामकितीव्यवशा सार्चलोम
 चिक्रयामासधर्मात्मा कथमज्ञायतसुत ॥ ॐ गिरिकसिमाधुद आयुषःपृथिवीयन ॥ यगा
 कीजमानसिध्यासाह्वः मदिबानन्दलाचन ॥ वावधमरुधमोदीवन्दनसमात्मरु ॥ अक
 विनायक्याववीगन महायागीध्वनानेष ॥ दिवालिःपृथोमालालि मकाहोवयविक्रदे ॥ पु
 रुर्म ॥ यक्षममकवान्मूर्ध्ना पलुवत्समाहित ॥ अरियरुःसयागीरुःसमालाकनय
 पस्पसरुम ॥ निधिलत्वीयविक्षाय मानसीरुकिरत्यर् ॥ समाह्वयडवाचदी किमर्थंकि
 मियागकःसदेवदि ॥ ववदाननमगकि मर्त्यपुष्ययद्विनी ॥ ॥ आयुवाच ॥ रुवाह
 अरिविष्णुमहाशान्ता गविन्दसुसुवाकम ॥ वाक्केवास्यवक्यलरुवान्ने गवुधधरु ॥ नम
 उद्ववस्वद्वयीक ॥ मायकित्वायनिष्ठसि ॥ विव्यस्यास्य यदागर्भ रुवनीविव्यनायक ॥

तथा तदा तस्मीं हली ज्ञाना कर्मणि किं न यथासि ॥ सतनात्मयुक्तं समात्मा कथं हि कथा ॥ अन्धा
 मल्लका इह खे सन्निभः नियतानियमानिना ॥ पूर्वमात्रविर्गधारं यतिकामाधर्गय ॥ तव धा
 ने चैव स कल्पे ब्रह्मी ब्रह्मी विधा यमे ॥ बलसर्वकर्तृमक कर्तृसत्ता हि न ॥ गतासत्ता सवक्ष्यामि
 मयः सैस्तिना निवनदिनी ॥ वक्ष्ये यथादी किमतीव मूढात्ता ॥ तज्जालिता कात्त्ववह सत्ता कान् ॥
 सुवमत्ता महरागम निवस्यत नया गता ॥ गङ्गा कसिततः सत्ता स्वयं बका श्रुना द्रुय ॥ तयस्य
 विदुः शिवता रत्नाः श्रुयदात्या यवतमा ॥ विनया मासतं गत्य अतीव मदनानले ॥ समाहू
 तका जलसून्दर्या निवस्य विस्वकम्यया ॥ न इह खस्या धिमरुदुः सुस्य हस्तान्मविद्यति ॥
 क्व ॥ ॥ कम्पन उवाच ॥ अयं हस्त विर्यातस्य अपोष्मति समानय ॥ अनना विषका
 रियः ऊहित्वं यावत्तर्नी ॥ सर्वसंमत्ता तनाधि कम्पत न सदानव ॥ अरुस्व उद्यमायना नघष

188

॥ सा चैतन्मः सधर्मात्मा सत्यधर्मपरायणा ॥ ॐ ह्ययं सभावाजा तन इह खी यज्ञायना
 वीयत ॥ यज्ञार्थं यवर्मयन् मकुर्वेत्समाहितः ॥ अजियं महान्मानं दत्तायं द्विजाकुमी ॥
 ॥ ॥ अकं ववति माधयः सर्वथा विद्वर्गगुणी ॥ गयत न तत्र विषः सुवोऽयिवत रत्नी ॥
 किदे ॥ ॥ उबूच नदिन्धः ॥ वाजमाना मनीषवः ॥ तस्या धर्मनया गत्वा तद्वद्विजस
 माला कन्या रुमः ॥ यदा तीयवता रुक्मा ॥ अवस्तुयत गः किनः ॥ सर्ववर्षाती सार्कः तस्य रु
 के मर्थः किं धस नय ॥ वक्ष्यामि वदंतीनामि ॥ वक्ष्मन्नामि मकदा ॥ सुवामा सधमः ॥
 यि ॥ ॥ रुवा हः महरागः नासि वाक्मल स रुमः ॥ सर्वकामः यदा गावः गेला कयवमः ॥
 धरु ॥ नमा मुदवदेवः ॥ नमा मुयवमः ॥ तामहं वावलीयाकः ॥ वावली गतवत्सलः ॥
 वनायकः ॥ ॥ ज्ञानाम्यहं जगन्नाथः ॥ रुवर्कयवमः ॥ मामववका गविन्दः ॥ विव्वरुपनमा मुतः ॥

123

॥२॥

१. कुरुष्व वचने मम ॥ कनाली सुखं वा ददि यतिर्गमां सशार्जन ॥ नवमा कर्त्तुं वाक् सवा
 स्वहस्तेन द्विजाय सः ॥ नृप नृप येदो न म्पे दहो शय मरुमः ॥ अथ यमनने वभासी सजा
 आयं घनतमानसी ॥ वरवचय रुदत्त इनेरुं गुवि रुयत ॥ सर्वभवे पदास्या मिर्ययुमिक
 दिहि गुलायति सर्वरुं गुलसीयने ॥ दववीर्यं स्वदवध ॥ अरुयदवदानवः ॥ करिये वाक
 दादानयति ॥ गृवः ॥ वलगतवत्सलः ॥ दानाशका मदायागी वद ॥ मरुषय विगुः ॥ धन
 नर्वगुलस्त्वमपमु यस्माद्वैत यज्ञायने ॥ ददि पूर्णमहाशान ममवीन युधवर्क ॥ यदि
 ॥ नवयं गुरुविद्याति ॥ गुरु वलकवः पून्य सर्वजीवदयायवः ॥ नदि गुले मूसयुका
 दत्ता दत्ताय रुलमरुम ॥ पून्यस्मदि महायागी स्रुयायि पदीयता ॥ नवमको विम
 निधीय प्रयवा ल रुमिखलु वे ल्पयाग्यान गुवती ॥ यथावनमन्वायः ॥ १०१ ॥ कः ३३

१४५

१. स्वयं वयति ॥ कृगम मस्वयं वद ॥ यविवल प्रिया चित्ता सूचकाम समद्वार्थ ॥ नृदस्या
 द्वे मिन्दमत्या द्विजा रुमः ॥ सात्र नृदमतीवाली ॥ आधरुं गुरु मरुम ॥ तस्या द्विजवयः ॥ यः
 वेनीतान वरुमगलदायकी ॥ गुरुयान् विवलेव यद्वै सूर्यसंनिरुम ॥ मूकामाना
 वल ॥ गुरुग ॥ दिव्यरामानल्लयनः ॥ कुरु रुजा ॥ रीखयालि गदाचका सिधनेके ॥ वृगुला मि
 की कलकये वे नृपराया विरोजने ॥ वरुविमानकावाया कलुलाया महायग ॥ नर्वविधम
 लिलिपुने राविनी वलका ॥ नृमः ॥ लरुमाननवद्वेन संपुनयने पूनः ॥ ल्वता नार्प
 ननसस्वपानि दहमकारुल पूनः ॥ कल्लनस्या सदवत ॥ नृदमत्या महायग ॥ रुस्य
 माय ॥ महाशान ॥ आयर्तनयने वर ॥ समाक ॥ महावाजा विनेयामा सर्वयनः ॥ समाद
 ॥ ॥ लोनको उवावः ॥ ववा दहसुतपर्व दहो रुयनधीमता ॥ नवस्य रुलेदीवाली रु

पुनर्गतस्य हतवशं तत्कृत्वा किं कर्तव्यं कस्मैचित्स्वयाजितं ॥ स्वरायाये मया दत्तं वाङ्मार्गं वाङ्मार्गं
 गिनसीत्यर्थः ॥ स्वप्नस्य कोषं वाङ्मार्गं सगुणं कथितं मया ॥ ॐ श्रुत्वा यत्तु समं यथा दिव्यं गता ॥
 रुविष्यति ॥ अवमत्ता सवाङ्मार्गं ॥ ॐ गता गतवान् गच्छ ॥ रुविष्यति मया विष्टं सवाङ्मार्गं प्रियं
 वादं ॥ १०२ ॥ कुरुते लोकाव ॥ गतामानं दर्शनं यत्तु सर्वं गिरिः सद्यः कीर्ति ॥ गता कुरुते मया दत्तं
 महावीर्यं विष्टं तुल्यं यथा कथं ॥ रुविष्यति यत्तु न ॥ ॐ ॥ कुरुते मया न रुविष्यति ॥ नर्वविधं
 समो मनःतया गस्य पूजना इष्टं स्वदायेकी ॥ विष्टुवः प्रविष्टं यथा विष्टं विष्टं ॥ ॐ यम
 विष्टं उद्यमं इष्टं कालाह इष्टं वात्मवान् ॥ किं दानं विष्टं तत्तु न ॥ ॐ यमत्या विष्टं नित्यं ॥
 विष्टं गता ॥ दिव्यानि तत्तु यत्तु न ॥ सूर्यं विष्टं समानि मया ॥ तस्याया विष्टं महागता ॥ वक्तु
 गता विष्टं विष्टं सूर्यं विष्टं ॥ गता सूर्यं गता सूर्यं ॥ वक्तु ता विष्टं गता ॥ गता न गता तस्याम

नैव गता कुरुते मया विष्टं वात्मनः ॥ नर्वविधं गता यत्तु न ॥ यत्तु तामा विष्टं गता ॥
 नरुक्तं ॥ ॥ सूर्यं उवाच ॥ अथ दासी मया विष्टं का विष्टं गता ॥ ॐ सो वा विष्टं काम
 व ॥ विष्टं मया विष्टं ॥ मया गता यत्तु न ॥ विष्टं गता विष्टं ॥ तत्तु न दत्तं गता ॥ मया दत्तं
 विष्टं दावा मया विष्टं ॥ वक्तु न मया दावा ॥ बालं दत्तं विष्टं मया ॥ यत्तु न दत्तं मया दत्तं ॥ गता नार्थं
 रुष्टं गता न सूर्यं ॥ वाक्मार्गं विष्टं गता ॥ विष्टं दावा विष्टं गता ॥ तस्या निष्टं गता ॥ गता
 यांहीनः सूर्यं विष्टं ॥ ॐ यत्तु विष्टं मया ॥ का विष्टं विष्टं मया ॥ यत्तु न यत्तु गता ॥ कस्मा
 त्वं न दत्तं गता ॥ ॥ कुरुते उवाच ॥ मया दावा विष्टं गता ॥ समानं न विष्टं गता ॥ ॐ यम
 यत्तु न कस्या दत्तं नावा गता रुविष्यति ॥ ॐ यत्तु सूर्यं मया यत्तु ॥ विष्टं दावा विष्टं गता ॥ मया दत्तं
 रुष्टं पदं विष्टं कुरुते गता न ॥ मया दावा विष्टं गता ॥ सूर्यं दावा विष्टं गता ॥ गता दत्तं

॥ क. राजा की दिज्ञसकम ॥ दलकयपसादन . तवणरु सगुलम ॥ वे सुवो जनसयका रुविष्य
 देयतजा रुविष्यति ॥ यूरुसर्व धम्मात्मा . सामर्वस्यवद्वेन ॥ धनवदववदव . मनुलोमो
 जापिययासक ॥ ॥ ॐ निलीयद्वयका ॥ रुमिख ॥ रुवेल्मायाव्यानुगुवती ॥ थेचवनस
 तर्मुमरुद्वाक्य . ससियैरुगेया विरु ॥ वेवत्तानसपन्याना . रावता रुषलवे ॥ जया ॥ गदि
 ॥ नवेविधेमरुद्वाक्य . मपियैइ ॥ खदायकी ॥ समाकलुमिहामागा . विरुव ॥ रुनिवदिगम ॥
 त ॥ ॥ यम ॥ कसुन्दया ॥ संसावचयवातदा ॥ गुरु स्यानागनायव . ॐ नमत्यासदानेव ॥
 वनित्यजः ॥ यदाय ॥ तितीवाली ॥ रुयोदार्थ ॥ रुत्तानितान ॥ रुयलय ॥ मोयका . वक्तिता
 गगन . वकायका निसर्वदा ॥ दूवात्सदानवाइष्ट . तस्या ॥ रुवेइदलथ ॥ ॥ नानाविधमहं रु
 यत तस्यामनसर्व कदाचनः ॥ विरुत्तादानवाजगता ॥ उद्यमसुनिवर्थक ॥ ममापि नैवजगता

१४३

रुयगल . स्वर्गना सुनयासदा ॥ सत ॥ रुतस्या ॥ यरावाजीयन ॥ सार्तिव गजमातियथसुथ्यो
 विदकामरुमेगलवादिनी ॥ तस्या ॥ सव्वयविक्राय . सकलुदानवाधम ॥ दास्या ॥ गीयवि
 रु . मयद्वयवेदिनेन ॥ काश्चनाख्यपर्वपाफ ॥ स्वकीयदानवाधम ॥ समाहूयपिया ॥ रायति
 रुनाथ ॥ यदीयता ॥ नानारुद ॥ पुरुदेष . यावयस्वदिनिर्घल ॥ सुदरुसान्मरा ॥ रा ॥ ज
 योति . रुताममसुनिष्टव ॥ सव्वलकलमम्यनी . दवगकेपिर्मलुरी ॥ कस्य कस्मात्प्ररुदुत . क
 रु . कस्मा रुकसिवालकी ॥ कस्मा इदसिर्मकुद्ध . अगीवनिनपूरकु ॥ सव्वभिक्कावदीवुदिन
 ॥ यम ॥ कसुन्दया . कलुनाविइवात्मना ॥ तया ॥ रुतीरुतसर्व . कावलीदानवस्यवे ॥ वद्धा
 मकला ॥ रुसमाहूय . मपिन्धीवायमववी ॥ दद्येनीवालक ॥ रुष्ट . मकलमन्दमानसी ॥ सुद
 जादगीकनचाय . यवसेनीहवालकी ॥ यवमाकलुतिगेन . सुदनाविमहात्मना ॥ आदाय .

बालकीरुमा. कुरुमद्यमोदयत॥ तस्यद्वन्द्वद्वन्द्व. कलुस्यायिस्वकर्मन्त॥ वक्तिताज्यायुपूज
 का. सुदनीयस्यवाचसा॥ नेषवद्यस्ययासुद. तिलुनयमहाभक्त॥ दिव्यलक्ष्मिसम्पन्नकस्य
 लक्ष्मिसम्पन्ना. नृपवान्कस्यबालक॥ कस्मादुक्तसिद्धिनामा. कलुस्यदानवाधम॥ यमववक्ति
 लोभनीतम्. वक्तिमध्यगताधवा॥ जीवतनामसंदहा. यस्यकर्मसहायवान॥ तस्माद्विक्रिय
 कयालककर्म. वक्तुताज्यायुगदिस॥ रुकिदाजायुगनित्य. मेन्दुस्नानयदोयकी॥ दानपू
 मववक्तिनकर्म. सर्वदेवनसंगय॥ अनयाद्विनयनीयानि. यविनस्वस्यकर्मन्त॥ किंकन
 तस्येवकर्मन्तयुक्त. वक्तिताज्यायुनन्दन॥ तस्मात्क्रियान्वितायागसुदकर्मविज्ञानग॥ मे
 वागववेषणीतर्त. तस्माद्वहात्महायुम॥ वलिष्ठस्यमहापूज्य. सेवन्धुपूजकर्मन्त॥ स
 रुमम्॥ अननीनेयास्यसुदन. यविनीमासमवहि॥ शङ्कित्वासदस्वदा. कन्दोदष्टजुरुद

॥ कृष्णलडवाच ॥ यशसविमलजात. वलिष्ठामनिसरुम॥ निर्वन्ताद्वन्द्वधर्मात्मा. वदिद्वि
 वावृत्ताचर्न॥ ॥ वलिष्ठडवाच ॥ यत्थनुमूनय॥ सर्व. ययमागत्यबालकी॥ कस्यकनसम
 सीयकी. यत्थनुमूनयथामला॥ महाकोठकसयका. दृष्टाद्विगुववास्तन॥ समायन्त॥ सतत
 समाह्वार्त. वविनलसमन्वित॥ वक्तुनीतस्यकेलुस्य. इष्टस्यायिमहात्मन॥ कययावद्वपू
 स्यवृष्टिश्च. वक्तुद्विवा॥ सभायवि॥ ललितेसुसुवर्गीत॥ अयुर्नधर्वकिन्त्रवा॥ अयथा॥ वदम
 वतनाम. ख्यातालाकरविद्यानि॥ ॥ वृत्तिगीयप्रयवा॥ लक्ष्मिस्व॥ वृत्ति॥ यथाख्यानि
 वेन्नवाधिय॥ तस्मान्नयवतनाम. दवयुष्टाविद्यानि॥ जातकर्मोदिकीकर्म. तस्यचक
 षठ्ठयदकर्म॥ सप्तान्यवचनकालि. अधीत्यद्विगुसकमात॥ वलिष्ठावधनृवदी. सुव
 कल्यातिवाकनीतिगुणदिकान्॥ वलिष्ठादायपूजम्. लिखयलेरुकिमान्॥ सर्वसमन्वित

आयुषं सुखं सचरामयनं यूनः ॥ हसन्ती स मालायाः सुदः सकययान्ति ॥ सेवित्री च कयाय
 नेकस्य बाहुकूलमनः ॥ ॥ सुदः उवाच ॥ सख्यमकील्यया रदः ॥ नृदायी कषान्ति ॥ बाहु
 यमवकिर्तयसौ पूर्वमवस्वकर्मणः ॥ आयुः सदि जीवत इति स्थानान्यथा रदः ॥ तथैव
 द्वि कियते कर्म धर्मपुत्र समन्ति ॥ आयुषं नीरुवयवसखः सुरवमवसविन्दति ॥ ताव
 ॥ दानपुत्रान्ति कर्म पियवाय समन्ति ॥ ॥ उवाच वयं यत् कवागित्त्व धिया सदा ॥ त
 ॥ किं कवागित्त्वामाताः सन्धस्वज्ञनेवा च वा ॥ कर्मण निरुता यम् नस्य सस्या विवक्त ॥
 नृगः ॥ सेवित्री च तथा ज्ञाता यथितानस्य कर्मणः ॥ दायामवसूनी धायाः वकिर्तय वलकनी
 णः ॥ सख्यमनिववतस्मिन् दायुतस्य मरुतात्मनः ॥ गता सा सुगृहे यत् नित्यं क्रियावाल्मीकी
 अरु रुदा ॥ लयमः कस्य नृयाः नन्दयको अरु रुदा ॥ रुधेन मरुता विष्टः सकः पुदानवध्वनः ॥

१४०

गः वदि द्वा वास्य यन्ति ॥ सख्यं पुत्रा लकी दृष्ट्वा दिव्यलकल सयुगी ॥ सुखं पुत्रीकार्ण वदनं
 तस्य कन समानीनी ॥ बाणी द्वा वागः लमम ॥ दवगन्धर्वगुर्गः बाहुलकल सयुगी ॥ सख्यं लकय
 थः सतंगलु आयुः सख्यमरुतात्मनः ॥ वलिष्ठसुखधर्मात्मा स्नानेवाला कवाल्मीकी ॥ आयुषं
 यावद्वयुषं सुखं समरुताय स्ववाल्मीकी ॥ कवायामसचसंगुष्ट यावद्वयुषं धर्मात्मनः ॥ तावत्पुष्या
 यथाः वदमकुः सुवनिचयनन्दनी ॥ वलिष्ठसुखमालायाः आदवण समन्ति ॥ नद्यथस्थ
 ध्यायान्ति पुत्री यथावनसम्वादः ॥ १०३ ॥ कः सुखं उवाच ॥ सुखं नवतनापि वाल्मीकी
 तस्य च क द्विजः कर्म ॥ वगदानी विसर्गः सुवलिषादिकीयनः ॥ वदमधीत्य सम्पुः स
 नृवदीः सुवदस्य मरुतामनि ॥ ज्ञानं सुलिदिव्यालि गुरुमाकृतानि च ॥ स्नानं सुलि
 वरं समर्वनिषयना नृयासी रुदासुतः ॥ वलिष्ठस्य यसादात्म वाल्मीकधर्मात्मनः ॥

॥ सुत उवाच ॥ सायुर्गोमहाशयः स्वर्गनाम्नयासुतः ॥ अयमधुनी स्वर्गालीनः दवायममनिनि
 कर्तः ॥ तयसादानयत्तैः नियमैर्द्वैतसुतः ॥ त्वयाकामिमयावत्सः कष्टेयदानः सुतः ॥
 हायवत्समनाथः कृत्वा लघुलमन्त्रिः ॥ कौसिकनाथनीतासि ममेयालसन्निभः ॥ वाञ्छात्
 सुंटी जानाम्यहं कर्म स्वर्गजन्मालेयकर्म ॥ न्यासनामं कर्तुं कस्य तस्य शुक्तिविद्यमम
 मिनायथ ॥ वलायहादिलोकाता यं वत्तं हर्तुमम ॥ तस्माद्देवनमदिवः मनोयम्यगुल
 ॥ अकान्तिरुत्तमः ॥ किंवासरिविवाधः कर्तुं जन्मानुवमया ॥ तस्य यायस्यं कुरुमि यं वत्तं
 व्याहृतालिहिनं द्विजं ॥ सर्वसूयवमातासा स्वर्गनाम्नयागदा ॥ इन्द्रमतीमहाशयः ॥
 वमानासा वत्समागतयथालोके ॥ सायवाजासोऽन्तकनः इश्वरनमदगान्तिनः ॥ योर्ध्वं
 यस्मादव कर्तुं यत्तं तस्मान्नास्मिन्संलयः ॥ इति विनायकाख्यो राजा इश्वरनमदगान्तिनः ॥

॥ ॥ कश्चल उवाच ॥ अथवेनावदः सुतः ॥ दायवाज्ञानमागतः ॥ आगत्य कथयामास कस्मा
 कृत्वा सुमागुचः ॥ सर्वकृषिगुलेरुत्वा सर्ववत्तानेर्मलयः ॥ सर्वकलाहिसंयुक्तः सागमयाति
 तं नर्मलयः ॥ तस्य यागं सर्वकृत्वा महावीर्यमिहावत्तः ॥ तवाकमयागच्छेत्तः शिवस्य तनयासह ॥
 मरिश्वाः नवमारोषवाजनः सायुर्मनाधनावदः ॥ गतस्मिन्महाशयः नावददवसदनि ॥ आ
 तमवरुदसंज्ञातः विष्णुमुत्तमसासह ॥ यनायसो हृत्तः पूरः संगुलमयवाननः ॥ शिवस्य
 वनमहाभाहः कायधर्मविनाशनः ॥ रुद्रुवाक्यं निगम्य वः वाह्मी इन्द्रमतीमहाशयः ॥ गतस्मिन्म
 कीदवविषयः तद्वत्तं वरविषयि ॥ दत्तात्रेयलमदहः मरुत्स्यज्जनामर्बः ॥ रुविषयिनस्य
 तस्मै विषयद्विज्ञाय नमः सयगायमहात्मने पुरः ॥ यस्य यसादभमयास्युर्ध्वः योर्ध्वं
 नदूर्ध्वं ननयपूनः ॥ ॥ इति श्रीयद्मयवाः ॥ इति खलु वेत्तं याग्यानि सुवर्तीत्येवाव

वा यममनिदिने ॥ हाहाकारमहाकला ब्रवादवववर्हिनी ॥ कनमलकल्लयनी हनीवालीमल
 कन ॥ दहागुथनयनन सगुधनमहात्मना ॥ दहयुगहनीकन ब्रवादकबल्लनिगा ॥
 ॥ वाजातलकलेदिवोः संपूर्णः कमलकल ॥ कनपायकनीवत्स किंकवासिक्याम्यह
 विचयमम ॥ किंचाकलकनीकस्य पर्वजन्मनियायया ॥ कर्मलस्यवेड ४ ख मनगुधु
 नोयम्यगुल्लकर्व ॥ किंचावितकिनीविधु कर्मलस्यवेड ॥ पाफमयानमनहं क
 मि यगुल्लकसदाकल ॥ बुजानस्यचमेवा ॥ विधुदवस्यकम्मलि ॥ किंचापियालिनीवा
 हागग ॥ कनकबल्लकला ॥ यगितामूर्किगल्लके विद्वत्तल्लगनासनी ॥ निःश्यामान
 ॥ पाफमयानमनहं क ॥ धर्यगितागुपाथिव ॥ तयस्यरुल्लनीमि नाकिदानस्यवेडल्लम ॥
 नान्वित ॥ ॥ हंविनीययनाल्लरुमिरवल्हवे ॥ पाख्यान गुवनीथेयवनसम्वाद ॥ १०४

१४८

॥ स कस्मादाजनल्लचस ॥ यगायवद्वतययकलातिमहायत ॥ दवीनाकुमहाबाज नर्व
 तगमयातिनमृत ॥ यनायापिहनीतय कालदवगुल्लयम ॥ आत्मगर्हमहाबाज कालनी
 तामह ॥ ॥ दायदसम ४ यगा ॥ विद्यातिमृतजसा ॥ ॥ हल्लशकुगमायि निजयुल्ले ४ स्वक
 मनि ॥ आयवागतयनादि विनिवयसुतस्यय ॥ दहाययल्लयदहं यरदवववोयम ॥
 ॥ निवस्मरगर्हीत्वाहु यनववसमयाति ॥ ॥ त्याहनावदारुद माकथल्लकमवच ॥ यड
 तिस्मिन्महागल नावदमनिसल्लम ॥ रुधल्लयिसमाविष्टा यगस्यागमनीयति ॥ यल्ल
 वेद्यातिनसन्दह ४ यगाथेमस्यमवदि ॥ ॥ धवीयिन्नयित्वाहु ननामद्विजयगर्व ॥ नमासु
 पाफसुधीर्वसुगुल्लमयनी ॥ नवमक्काहुसादेवी विवामसुइ ४ खिता ॥ आगकर्गसमाहान
 तीथेयवनसम्वाद ॥ १०५ ॥ सुगुडवाच ॥ वल्लपरागमहागजा वलिष्ठस्यसाम्भव ॥ न

धर्षितसमाहूय ॐ देवयनमववीत ॥ वनगकसुखी धन वन्यमानयपुष्कलम् ॥ समाकल्य
 पूजामहोपाहू वात्यात्मावाविधागित ॥ तस्मैवागिविधागन ॥ आयुरो योपदेवति ॥ अ
 धर्षितसमाहूय ॐ देवयनमववीत ॥ रुवनीनामययर्षी हर्षपूर्वसदानवे ॥ तयस्तथनिवा
 यिकदासायि संगताधुरविधागि ॥ नर्वससाविकीवायि दिविवावलरुषिनी ॥ सैषावसा
 वन्यनिवययुष्मात्मा वनिष्ठायमहात्मने ॥ वद्धाङ्गलियूटाहत्वा रुक्मानमिगकन्धव
 दिनी ॥ वद्धाङ्गलियूटाहत्वा ॥ नृषानद्युषनाम्नाय ॥ आययुषानियाजिन ॥ नृगसदस
 माराधितेभ्यु तस्मैर्द्धिमयाहर्ष ॥ कश्मआयुःसधम्मात्मा कासां रुमनीपुगा ॥ अ
 अन्यःकायिमहायाहू ॐ हासीनद्यगिय ॥ तस्मैर्द्धितातमवृद्धि कावल्नकवमवच ॥
 तथाकृपातयास्त्रिनी ॥ तस्यामन्यादिनीयर्षी रुवनीगुलमन्दिर् ॥ आयनावाजवाजन सामव

रुगावाहूहासिनी ॥ तवहृगुसुयस्तय निवालम्नातयावन ॥ तस्याहृरुवानसृष्टा ॥ धाराया
 तयसायद्वलनिव ॥ कृपादायगुल्मयर्षी सुखर्गाकमलकला ॥ कलुमुदोनवेद्यायः कामवा
 तमवाचतयस्त्रिनी ॥ माकौठसारुसीकाषी मङ्गल्यस्वपूनेपूने ॥ आयावाहृन्वचादेत्य यव
 रुविधागिमहावल ॥ दवीदहामहागैजा मन्यथाकिंविधागि ॥ ततःतयैयदोम्यामि यनरुस
 यलीगानिजमन्दिर् ॥ ह्नात्वाहुसामहागण गकासीदानवाधम ॥ नद्युषस्यायिहृस्तन तवम
 ताकलुनपायिना ॥ सुदनवक्रितःसस्या पषितामसचाष्टम ॥ रुवनीवनमधय दृष्ट्याव
 लुर्गदानवाधम ॥ नशोर्षादिधुमाङ्गी अष्टलियविमाङ्गीय ॥ ॐ तागत्वाययत्थत्वं मिद्रुम
 रुकातस्यारुवस्वदि ॥ नरुसर्वमाख्यार्षी यन्नस्यास्यहिकावर्ण ॥ आराधनद्युषावीवा वि
 तस्यानमकः यविरुर्गुकाम तथास्तुतत्कायमकाविधीवि ॥ ॥ ॐ तिरीयद्यपवालेरुमि

॥ कल्लघिनदीर्घः नद्यधःस्ववर्नेयः ॥ नयमयसधर्मात्मा नद्यधःनामवीर्यवान् ॥ अयं
 गतिः ॥ अल्लकसन्दरीतेयः यः यः यः यः यः यः ॥ कदायच्छतिसादवी पूरमिन्द्रमतीतुरी ॥ नद्य
 यनिवालेन्या निवस्यतनयाववा ॥ अल्लकसन्दरीवाला आयपूरस्यकावेन ॥ अन्नना
 सैलवसादिधर्मात्मा नद्यधःविगमानिग ॥ संगताधनसादाये वलिष्ठस्याधर्मयुनि ॥
 केन्धवः ॥ तमवाचमहासाहू वलिष्ठितयगाम्बर्व ॥ एगवनद्युयगावाक् मयवृचावल्
 गसदसइष्टे सुः सुमयाः सदानवे ॥ निवस्यतनयावाला तेयस्ययसइष्टे ॥ नव
 पुगो ॥ अल्लकसन्दरीकासा नद्यधःनिकड्यात ॥ नगन्मसैलर्यजार्त गडवान्कं दुमर्दिनि ॥
 ॥ वलिष्ठडवाव ॥ आयवोजधर्मात्मा सफदीयाधियावली ॥ गय्याइन्द्रमतीगस्य
 न सामर्वलस्यरुषणी ॥ हवस्यकन्यासुलोपी गुलक्येवर्लकता ॥ अल्लकसन्दरीनाम्ना स

१४८

॥ धारायाः गननिधित ॥ गंगयास्तीवमासाद्य यागध्यानयवाया ॥ सगामकाकिनीदृष्टा
 यः कामवालेः ययीतिग ॥ तमागवातगंगत्वा ममराया सरुस्वहि ॥ नवमागधिगस्तस्य
 ॥ ययः यवराया विगयग ॥ दवनमयवासुष्ट ॥ आयपूरगमहावल ॥ नद्यधःनाममधवी
 मिः यनरुस्मीरुविद्यसि ॥ नवमाकलितगस्या कामवालेः ययीतिग ॥ व्याऊनोयिदुतागन
 स्तन गवन्तूरुविद्यति ॥ अज्ञागन्तयिमीजागा वचनवीपवाकिल ॥ सत्वमायूसगावीन ह
 दृष्टावणकिन्नवे ॥ लरुसुधविगावत्स मयानकथिर्नयन ॥ अहिर्नयायककौर्व क
 त्व मिन्द्रमतीयवाधय ॥ नियात्यदानवर्द्धनी कावागृहात्ममानय ॥ अल्लकसन्दरीकादि
 योवीवा विववाममरुमति ॥ अकल्लसर्वमनिनाययक माध्वर्यवीगसहि विन्यमान ॥
 वाः लरुमिखलुयेः ल्यापाख्यानयुवतीयेवावनमन्वाद्य नद्यधःविगन्नाम ॥ १०४ ॥ श्री

विष्णुवाच ॥ यलियत्यसमाध्वेव वलिष्ठितयसाम्बर् ॥ श्रानर्था निजगमाथ वालया विद्वन्व
 दवायमेदवगले ॥ ययर्क ॥ तनेवमासनसमस्तुगेन मयलयुक्तनवसानेन ॥ तययदलोयमि
 रुधलायिसमाविष्ट ॥ जगमा ॥ कस्तुर्द्वी ॥ ताम्बावतगस्तुर्कालायरुतयनसा ॥ आयुर्गमय
 सितनर्त्त मान्दयनगतायसा ॥ ताम्बावविगलाकी ॥ यरुस्येवयनयन ॥ अद्येवरुक्तिर्मांस
 कार्यवक्तुसदावर्ण ॥ यावावसतसस्तुसा नयसाववितायन ॥ आयुस्मन्स्त्रिवायस स्वसत्य
 ववनसंगय ॥ नवमाकर्तुर्गता ॥ सुदस्मन्यनिनयति ॥ यदित्यजमहाबा ॥ ननाभनोसमाधय
 यति ॥ वष्टिर्नेवज्ञानाति दास्यासुदनयनर्त्त ॥ तस्येनिवदिर्गसर्व सिपायेसर्वमवच ॥
 रुत्तरुतातयस्त्रिनी ॥ विनयनीसिपिकार्क तर्जुयनीयनयन ॥ किन्नकर्वनिवेदया उपा
 नानाशवेसुसर्वदा ॥ माथायायनया ॥ कताईयायिनोयवो ॥ तथातथाविद्वेर् माथा ॥

तस्यतिवानवा ॥ किन्वासमयम ॥ लुष्ट किन्वासकर्मज ॥ रुत्त ॥ रावागवकथय ॥ कतावदन
 न ॥ किन्नवाविद्वानाम वृद्धत्वमरुतातन ॥ सताथार्दनवकाय यक्षायादिविवर्द्धित ॥ द्विगु
 ताम्बावनिवाद्यास्तनायैकवसादि ॥ किमेथश्चिन्त्यसदवि विद्वेविद्विवागर्त ॥ किन्नवीविष्णु
 निधनैतस्यधीमत ॥ कतमवायसपुर्तु कतमायसगर्तु ॥ तमववक्तिर्देवे वृपायेद्विविधेनि
 गत ॥ रुवती ॥ अवयिष्यामि गतासोदानवाधम ॥ स्वनयुर्वविपाकन यन्यस्यायिमहाय ॥ य
 अर्द्धतस्यमहाग ॥ नातामिकृतिघातका ॥ आहृतमानामहायाय ॥ यवतर्तुविद्वेषका ॥ रुवाय
 धूर्तुमिकृतिर्पुर्तु यल्यकम्माहिवक्तिर् ॥ कोवटादिकविद्याहि ॥ मरुनसर्तुनादिलि ॥ यीउयी
 रा ॥ यन्यवर्तविवक्तिर्ग ॥ विरुत्तयानिगता ॥ उपाया ॥ यायिनोयवो ॥ नमस्तुक्तुगता ॥ विष
 तिष्ठतिपुर्तुगता ॥ आययेरुस्यवीर्यरू गायनिदवता ॥ रुत्त ॥ यल्यस्यसर्वसर्व तपसा निधिव

लेखनं ब्रह्म ॥ नलस्य मांसीयवितीमपृष्टं बलकयावकि तमववृद्धा ॥ आयाः सुयूरी सुयुर्लसुवृत्त-
 षट्स्थोयविशमसुदो दवानगलस्यमायसुतस्य बाहुन ॥ कुरुज्जदानवावाद्यं वसस्योसममनिर्ग ॥
 तयूरीमयारुद्धं रुकिर्तयतिमवतं ॥ मायवरुज्जवावृद्धिं रुद्ररागलमनानगलन ॥ किंकविषा
 किर्तमांस माययूगस्यसुदवि ॥ जातमागस्यवालस्य नद्यस्य इवात्मनः ॥ नवमा कलिर्नगस्य
 स स्वसत्यनरविद्याति ॥ ॐ तागकुरुवावाव यदिजीविशुमिकुमि ॥ अम्यथात्तामर्द्धं ध्यापून
 तिसमाग्रयः ॥ सुदनयवितादेवः सकलुः ॥ यायवतनः ॥ निर्जगमत्ववाक्यकः सर्वारायावि
 त्वमवव ॥ ॥ सुतडुवाव ॥ अल्लकसुदवीवातयसामरुगाकिल ॥ इश्वरनल्लकसंगका
 या इयाथेवि विधेवि ॥ इयायल्लामदावृद्धा इयमेनापिसर्वदा ॥ वरुनिदुनूजल्लुष्टा
 मायात्वेवरुविद्याति ॥ यदृष्टदेवथागन राविशवससायकी ॥ इयमेनापितस्येव किम्वाः

१५०

कतावदनमिष्टति ॥ विषयराविनयवः सकथवान्यथारुव ॥ नवमवेमदारागलनरुयनीपनः ॥ पू
 ते ॥ द्विगुजावैलरुसुदु द्वाविककुरुल्लालितः ॥ द्विगुगन्धनल्लिकाल्ल रायथासदुवागतः ॥
 त्रवीविष्णुर्कृत्वा यवितायवसकुरुमे ॥ स्वयमवनकरुषी रुवत्यनयवीपति ॥ कुरुनयायवावला
 येवि विधेवि ॥ कुरुमवविज्ञानाति आययूरीकुरुमेया ॥ रुकिर्तनु विष्णुलाकि रुवकुरुसमा
 गयल्ल ॥ पूर्वकुरुमाकिर्तनेव तवरुर्कारुविद्याति ॥ पुन्यस्यापिबलनेव यथासायविनिर्मितः ॥
 का ॥ कर्षायल्लविनाल्लथः विन्यनदिनेदिन ॥ नानाविधेवपार्थसु विषयल्लुदिलिस्तुतः ॥
 लि ॥ यीउयतिइवावावा नानारुदेवलावले ॥ सुकुरुस्यपथागन पुनर्कुरुमाकिर्तनदि ॥ पुन्यस्यापिमद
 नुल्ल विषयल्लुलिवधना ॥ नरुकिमहात्मान देवपुत्रः सुवकिर्त ॥ कर्तुवागसुतायानि येका
 पसनिधिववे ॥ तस्माद्विवकिर्तलघुर्षवलिनान्वरे ॥ सत्यनतयसातु परल्लेधनियमेदमे ॥

॥ तथा वल्लवसंघः सुयस्त्रियवियालितः ॥ वेदवद्वान्तुलः ॥ धनर्वदस्य पावनाः ॥ यथा लङ्गी विद्या
 सुमहायन्यः सुयस्त्रियवियालितः ॥ बाजावपववीरधुः ॥ विष्णुसस्त्रवल्नः ॥ कर्तुनिहृत्तदेवर्तु
 मा ॥ आत्मरुक्कविद्यानि ॥ यज्ञापालामहाबाजा ॥ सुव्वीरुदयोपवः ॥ तस्य यज्ञाविवत्तावाः ॥ रविद्या
 द्वेतीयकः ॥ दुर्नमस्त्रुतीयसु ॥ बहुधैयइवीर्यवान् ॥ सुहोपगामहावीर्यो ॥ तं रुक्मिणामहाव
 ॥ कुमाः ॥ तद्यन्त्रामानिरुदुर्न ॥ गदतः ॥ एतसाम्युर्न ॥ रुक्मिणीमस्त्रुन्यस्त्रु ॥ रुक्मिणीयः ॥ ककुवाभ्य
 कमः ॥ कालदष्टामहावीर्यः ॥ समववलवानवली ॥ यदाः ॥ यज्ञामहावीर्यो ॥ यादवाख्याववाननः ॥ तं
 धन्यवित्तवः ॥ सुखनयवित्तवताम् ॥ समव्यातिमहापाकः ॥ सुवार्थवववर्तुनि ॥ निरुत्पदानव
 मत्वाया ॥ मरुयिद्यातिमानवः ॥ आयः ॥ पूरिसमात्रित्य ॥ स्वकलनावयिव्यानि ॥ अखिलपितृवक
 ॥ सुखनानवर्तुनः ॥ ॥ अल्लकसुन्दर्यकावः ॥ कदानव्यातिमरुता ॥ विहृतादेवतेर्यदि ॥ स

१५१

विहृतासुन्दरि ॥ सुवमः ॥ काङ्गमाथ ॥ सुव्वीविष्णुमलयः ॥ अल्लकसुन्दरीसावः ॥ तयस्य धरिहृदवः ॥
 ॥ अल्लकसुन्दरी ॥ अथ वनसम्वादः ॥ १०१ ॥ सुगुडावः ॥ अमेशसमनी ॥ सुव्वान् वृत्तिष्ठस्यसा
 मलाः ॥ अलीर्न वलिनेयवः ॥ आयपूरीमहावर्तुः ॥ अकाणादवगाः ॥ सव्वी ॥ नइइन्दुरयसुद्रा ॥
 सुदः ॥ स्वानिवाकुलि ॥ सुयगजायमानिवः ॥ दवस्थानयगा ॥ इला ॥ ऊरुहृदि रुसकमोः ॥ तादिनि
 दर्नदीयतामस्य ॥ बाष्पे रुक्मवसुववः ॥ दवानाववर्नहृत्वा ॥ वज्रयालिः ॥ स्वसावधि ॥ आहृय
 नमहापाकः ॥ समवन्नयनन्दनः ॥ सुवमसुसहब्राह्म ॥ कविद्यतवराधिर्न ॥ अङ्गमममहा
 मरुः ॥ वथनाननसंगवः ॥ सुववावसहब्राह्म ॥ त्वामवन्नयनीववः ॥ ऊरुहृत्वेदानवसंख्या ॥ त्वि
 यः ॥ तिष्ठस्यायिमहात्मनः ॥ दानेवसाधयिष्यामि ॥ समवयायवतर्न ॥ दवानाश्च विहृतावः ॥ ममय
 खिवकगदाधवः ॥ वकाङ्कसमूत्याद्य ॥ सुयविश्वायममहः ॥ कलनीनः ॥ ऊसादीर्कः ॥ स्ववलावः ॥

॥ वल ॥ तनलूलववलासो ललरुत सुमराद्यतहाद्वितीयलंकवत्यर्थः विपुवधाययगतहावध
 ॥ मिन्दुसुथादीर्कः वायुत्यर्थसमोर्नर्ण ॥ जगल्लयार्सुतथावद्वि द्दोतस्मैववानन ॥ तस्युल्ल
 ॥ कङ्कलडवाच ॥ अथनायसुतावीवा दवतेऽपविवाविनः ॥ जगतीर्लिवलिनस्यैव मनिलि
 दासमाकुर्त ॥ बथनननदिद्यन लुलुरुनयनननः ॥ दिविमाग्नेयथासूर्यः तजुसास्वनननन
 ॥ यगामोदानवऽपाय तिष्ठतिस्त्ववलेवग ॥ ननमातलिनासाह्वा वाक्कनमहात्मना ॥ निम्न
 ककुसुमसमत्सुकीगत ॥ ॥ तिष्ठीयद्यपवा ॥ रुमिस्व ॥ लुवे ॥ ध्यायाख्यानं ॥ गुरुतीर्थयुव
 गङ्गुल्य ॥ सकीकुकार्मगलगीतयक्ता ॥ सुयसुसर्वा ॥ यवितालिङ्ग ॥ दवतानाववानया व
 या सव्वालीकावस्यता ॥ कीकुकार्थगतसु ॥ यगवाजामतिष्ठति ॥ यवीमहादयनाम ककुसुमा
 नेव्यल्ललिते ॥ सयातकेर्महादले ॥ ललरुमानेयवारुम ॥ कीलासलिववाकावे ॥ सान्नतेद्वे

१५२

यषऽयवम ॥ यवपाकवनेदिवी दिवावृक्कनलीकनी ॥ तैविवगमूलावीवा नन्दनैयथामवाशाजग
 तावृयस्यैका दिद्यनामसमागता ॥ गन्धर्वगीततत्त्वज्ञा जगुनीर्ननवाहन ॥ स्नातासुताव्यमाग
 तिष्ठीयद्यपवा ॥ रुमिस्व ॥ लुवे ॥ ध्यायाख्यानं ॥ गुरुतीर्थयुव नसम्माद ॥ १०५ ॥ कङ्कलडवाच ॥ सु
 यगीयविविक्तमाना ॥ आसनात्युत्तमूलाय मनात्माहनस्यता ॥ लुगुताववावाहा तयरावस
 ॥ ललित ॥ दिव्येवारुवलेवृक्षे ॥ लुलुरुनयननन ॥ दीपिमर्कतथासूर्य दिव्यलङ्कनस्यन ॥
 व ॥ दवधनेवयधामि कतायक्कवाजायत ॥ अनयालीलयादवऽसह आकापिजायत ॥ न
 ॥ अवीसमाविक्तयतीवयाव तावत्त्ववृयगलाधियासा ॥ समल्यवकासमहासखीलि ववावगा
 वनसम्माद ॥ ११० ॥ कङ्कलडवाच ॥ तयववयविलक्ष किम्वालाकयसधुरु ॥ तयसऽकवर्ण
 कामयाम्यह ॥ नमावालयिष्ठेदवा सुवासवमहावग ॥ अवीदृष्टामहागला ममनयिततर्णी ॥

वन्दुगकाम्यरुगता नवमस्तुक्ततागता ॥ नर्वविषययत्नसी न्ननसामवदानन ॥ नन्मर्त्तकावर्त्त
 भावयतयन ॥ उत्सुकन्यायमेवताम् ॥ ॥ नमोवाच ॥ सर्वध्वनिमथय ॥ घटव्ययराविनि ॥
 ॥ मारुपागतातेर्वद्व कथासिद्धस्तुसर्वदा ॥ यकतिर्नैवजानाति ॥ क्लानविज्ञानकिंकवान् ॥ सूर्यद्यु
 वेयविलेष्ट सखमवयधोवति ॥ रुक्मिमाय ॥ यरुक्त ॥ नगत्सखीनसंगय ॥ अन्यदृष्टाविर्त्तक ॥ य
 रुत्वमूययास्यति ॥ नवमाकलुर्गतास्य ॥ आत्मनातश्चसुन्दवि ॥ तद्वावसरुसम्बन्ध ॥ यविग्दृष्ट ॥ स्मि
 मवीर्यवान् ॥ नमभभावतस्यथ ॥ कामाकलितविद्वलम ॥ नास्तिचिरुसमायवा ॥ जानातिमनि
 ॥ सुन्दवि ॥ नतलुसर्वमाख्यात ॥ मात्मनागतिमास्यते ॥ रुद्रमागपिर्नैव ॥ दवीमत्ताकसुन्दवी
 न्ययमेषसमास्यात्मा ॥ मनरुक्तसर्वीर्यवान् ॥ सखमतन्मयादृष्ट ॥ सुविर्त्तवायुहामिनि ॥ मना
 वतरुद्र ॥ यसमान्यनभवति ॥ नर्वगकावन्नोवाया ॥ सखीरुद्रमवदि ॥ नवमागवासावैरा ॥ ग

निबन्धनसदा

द्विविनगम्यते ॥ ॥ सुत उवाच ॥ सासख्यावैरुयासाह्व नद्युर्वीवल्लक्ष्मी ॥ तस्यानिकीसूरी
 मध्य ॥ तवार्थ ॥ तवस्मागता ॥ नर्वसखकविद्यामि ॥ सुषिर्यतवसुवग ॥ नवमस्तुक्ततागता ॥ नद्युर्वीवा
 मरुर्म ॥ न्यायपुत्रमहाग ॥ नैराहंसम्पागता ॥ तिवस्यकन्यायावीव ॥ तयाह्वयवैयविता ॥ त
 पाप्येनुनव ॥ दवे ॥ सवे ॥ सुपोधने ॥ गन्धर्वयन्न ॥ सिद्ध ॥ न्यावले ॥ पुन्यलक्ष्मी ॥ स्वयमव
 सुन्दरीनाम ॥ तवार्थ ॥ तयमिच्छिता ॥ अत्यर्थ ॥ तुतयस्मासा ॥ रुवार्थ ॥ तैलसंयुते ॥ नर्वस्मात्तामहापाक
 ॥ त्वावभाविर्द्वि ॥ यत्नरुद्रदावाथ ॥ नक्रमधूयतावैव ॥ तदुसर्वविज्ञानामि ॥ यत्नयार्कमम
 मरुमम ॥ धूयताकावर्त्तवक्ता ॥ यथासोखरविद्योति ॥ नरुत्वादानवैयार्थ ॥ नागकामिवर्त्तगता ॥ स
 मरायानिसन्दह ॥ रुवगाविधिनाकगता ॥ ममाथनिधिर्यक्त्वा ॥ तयस्मात्तायसीकृता ॥ दृतातस्मात्
 तुनयस्थामि ॥ वलिष्ठस्याधर्मयति ॥ नर्वकथयरुद्रैर्त्त ॥ नैरुमत्प्रियकाविलि ॥ नर्वविसर्जितागन

रत्नकावर्णवृद्धिः यद्यस्मिन् कानमूलम् ॥ आयुष्यस्य राश्यादिः देवैः सुष्ठामहान्महिम्ना ॥ कन्मात्म
 प्रकाशविनि ॥ वसन्त्यात्मा स्वयं वक्षः काननयः सनातनः ॥ यद्यपि यत्कियोवद्धे विन्दये वयकाविरि
 त् ॥ सूर्यं शुद्धवधर्मकम् ॥ नात्मावलि वसन्धवि ॥ अन्यत्रापि तयस्य ॥ उर्नदृष्टामहामतिः ॥ घायम
 वेत्ति कानः पूर्वपायलकम् ॥ नवमर्थिकनादवेः सत्यपालोः पवन्धितः ॥ यथास्यादोयपूजायिः रु
 विन्दयः स्तितः स्वयं ॥ अन्यैर्गर्वनजानानिः आत्मादेवः सनातनः ॥ अयमवसमवीर्यः नद्यपाना
 नानि मनिनिविर्ग ॥ तस्मात्कृतिगर्गः सत्यवन्धविः स्तितः ॥ कान्तावायाः सूर्यः रुद्रः आत्मना
 कस्यन्दरीः ॥ नवमारुषिर्गन्त्याः वक्राया निनन्दिनी ॥ रुधेनमहताविष्टः तामवाचममदुर्गः ॥
 ने ॥ मनोरुवसमानम् ॥ पूर्वदिवालेकम् ॥ नभस्वत्यनिमविष्टः ॥ उर्वदृष्टायथसखि ॥ तथानभ
 सावरीः गमनाथापवकम् ॥ गमनायास्तुकावरीः ॥ लघ्वस्यार्जिपतिः ॥ तमवाचतगारीः कस्मा

१३३

नकीसूरीयाफाः थषयामासतानसखीन ॥ नर्वगक्रमहाराः ॥ लघ्वेदवन्धयिर्ग ॥ कथयस्वकथं
 नद्यपेवाकृर्नदनी ॥ चापवालेधर्वीर्गः द्वितीयमिववासवम् ॥ पुरवाचगतावक्राः सख्यावचन
 यविता ॥ तवार्थदवदवन् ॥ तिवननिवयायका ॥ रायाः सूर्यदेवः ॥ सुष्टीलाकसूइलेरी ॥ इ
 ॥ स्वयमेवसमायाताः तवार्थः ॥ सुष्टीलाकसूइलेरी ॥ सुष्टीलाकसूइलेरी ॥ सुष्टीलाकसूइलेरी ॥
 वामहायारुः रुद्रमानारुद्रस्वहि ॥ त्वामृतसाववावाहाः ॥ पूर्वनेवजायत ॥ नद्यपेवतयाकन
 त्वयाकीममाग्रतः ॥ ममाग्रकथितपूवः वलिष्ठनमहान्मना ॥ सर्वमवविजानामि ॥ अस्यास्तुवव
 गीर्गः ॥ सर्वमतस्तुवहानः महीजानवतववहि ॥ ममार्थतवसूक्तिः ॥ सपन्नावविर्गत्तया ॥ म
 हतातस्मात्सूयायनेः रुवरीतयमान्विता ॥ सर्वमवविजानामि ॥ अस्यास्तुववमरुर्म ॥ यत्थाकी
 सङ्गीताननः सखीसागतायनः ॥ अङ्गकसून्दरीन्दरीः कथयामासतस्यच ॥ समासनतया

सर्वं तस्यान्तराश्रयस्य गतिः ॥ ममाकर्षणस्य कर्षणं विना वाक्मयवती ॥ गच्छतीवमयादन्तः कम्
 गमनं दानवः ॥ विना वाक्मयवतीवमिदं वनमवती ॥ साधवथः सुसूतनः दिव्यनयविनिष्ठति
 वानः ॥ अनयावमयातयः अनयातिवकन्याया ॥ किमकीर्तस्मृतिं सर्वं कथयस्वममाग्रतः ॥ कलु
 वेगकः श्रावकः ॥ इहमहादानवाधियः ॥ ॥ नद्यषडवाचः ॥ या सावायुर्वलीवाजा देवानाधिप
 नामविख्यातः दववाङ्मयपूजकः ॥ कलुनापिकर्तव्यस्वामिनातवदानवः ॥ सर्वकन्यातिवस्याधि
 माययासुतिकागृहात् ॥ दास्यान्तपिकर्तव्यः सुदस्यवद्व्यात्मना ॥ वधार्थं प्रयत्नायायः सहमय
 यायकर्मणि ॥ अन्याः वेदानवान् दानवान् नयिष्यं यमसर्गः ॥ त्वमर्वावेद्विद्याधिपः सर्वकथय
 राशिर् ॥ विना ० स्यमस्वाकुरुः कुरुनादिति जः ॥ कस्मान्मदं नपायनः वक्रिगामानवाधम
 न्या ॥ आयाः पूरितवर्तयः ॥ वालिवर्तः सितासितः ॥ नर्वः प्रत्वावसेत्समात् सावर्धवाक्मयवती ॥

सकृत्तमिमसेन्यर्त्तः नृमाननागान् प्रकल्पयान् ॥ सावाहः सुवगन्तयाश्च यताकाकः श्रवामवे ॥ क
 धकामहापाकः सर्वधर्कयथाविधि ॥ कुरुवर्गनतनासोः कलनमहात्मवः ॥ अगमनघर्षवीव
 इवायं दवदानवः ॥ यद्यन्निगगनदवा विमानसुमहोऽसि ॥ तज्जाहोलासमाकीर्तुः द्वितीयमि
 लेः रुलेः पातोः तकिरिष्यववधे ॥ ययूधः सम्यगन्तः नद्यषडमहात्मनः ॥ सर्वज्ञागर्जमा
 समवायः सर्वज्ञः कुरुतामवः ॥ विस्वार्यसगुणस्वनमः ॥ वक्रः सुहसमसर्वः तर्दवास्वमहात्मनः ॥
 कम्पनाद्वष्टदया दयासत्त्वमहादेव ॥ ॥ इति प्रियं प्रपूज्य लोकाभिस्वः ॥ वेदेषां स्थान
 यनः अयकवामहात्मा ॥ यथैवकालः कथितस्तुलाकान् संहर्तुमिच्छन्तथासूदानवान् ॥ म
 यानवनः तथैववाजाकथितामहात्मा ॥ वायुर्यथा मघवयान् दिव्यगान् सवालनस्वैववल्न
 दीनवाः सर्वः वातावर्षमहात्मनः ॥ मृताः कविहताः कवित्कवित्रयामहादेवात् ॥ ॥

1518

रामदे ॥ कुरुर्वर्गवर्तमद्य याज्ञयस्वदिसत्वरं ॥ नर्वमावर्तुतैतस्य कुरुस्यापिततान्नद्य ॥ सना
 नद्यर्षवीरं वायवाधधर्वव ॥ ॐ नृस्यस्यननयकी मव्वेत्तमुक्तान्मव्वे ॥ उद्यर्मसमव्वीर
 ॥ द्वितीयमिवरात्कर् ॥ ॥ सत उवाच ॥ अथतदानवाऽसव्व ववर्वऽसमवाकम ॥ खल्ले ॥
 निवागर्जमानास्म यथमधानिवाम्बव ॥ तद्विकर्मसमालास्य श्रायपणपतायवान् ॥ ॐ नृस्य
 मरुतात्मनः ॥ नद्यर्षव विषादानवानांरययदी ॥ मरुतातनद्यावत् दानवाऽपेकवमिव ॥
 ॥ ॐ पास्यानगुर्वतीथ्यवनसम्वादः ॥ ११ ॥ कुरुर्ल उवाच ॥ कल्लसोयविवाजमानऽसम
 नवान् ॥ मरुसुजालेवपितेवकुल्येऽसदीफर्मद्येनिर्जद्यानदानवान् ॥ वाययथान्मूलनियाद
 नस्वेववल्लनगेजमा ॥ तथसराज्ञान्मरुतामदात्कदान निर्नीलयद्वातववेऽसनीक ॥ न ॥
 ॥ सत उवाच ॥ मरुतागर्जमरुतायास्त मरुतादानवतामन ॥ वृक्षाधकल्लेइष्टात्मा दृष्टान्न

पनन्दनीगलददीगविनीयुग तिष्ठतिष्ठतिचाहव ॥ त्वामयनयिद्यामि आयपुत्रयमानिकी ॥ मि
 ॐ लूकाधनवादाय वात्सल्यनिनिखायमान ॥ के गलधियमा (नन) गुहुरुमापिसंगव ॥ ॐ द
 लूकाधनवादाय मातलिर्नद्यविक्रमः ॥ उवगनवादितामसद्वान मद्रावावजवापमान ॥ उ
 नरुल्लुनीसूरीपाप यथासुख्यविवाहन ॥ आयपुत्रसुथासुख गजसाविक्रमलव ॥ अथक
 लयाद्वीकथायुद्ध दवविस्मयकावकी ॥ तदाभासीमहानपाह दानवीरीतिदायकी ॥ सुवा
 थ ॥ स्वगतलयविरिद्धि नद्युषायियूनसुथा ॥ दृष्टादुयोदुषीतस्य दानवीवायमववी ॥ समिद्ध
 विदिग्धा ॥ रुमवालेमुनीयित ॥ सुख्यवक्त्रागतवाजा पूर्वकालस्यदानव ॥ तिष्ठतिष्ठतिगदेत्य
 मूर्कितानियवातह ॥ यत्नमाने ॥ सूवे ॥ सर्वे नय्यविमहोवत्त ॥ दवे ॥ दानवे ॥ सिद्धे ॥ कर्तु
 मलादवनेवपि ॥ कर्तुर्विधमाविवर्ग कर्तुस्यमूर्कितस्य ॥ अस्वासधनवादाय वात्सलीविवाय

मन्वितयायविरिद्धिनिर्गोर्वाले नद्युषीतातिनीयन ॥ नकनमाष्टिमध्वरु चतुर्लिङ्गानमध्वर्ग ॥
 धजावर्तुतिरिक्तीकू दानवर्गनिखियतिरि ॥ अददानीविदाननु लकीमार्कीइवात्मन ॥ ला
 वीवासिकगविद्यामि ॥ अस्मिन्नलयलित ॥ ॐ लूकादानवीतनु धनर्विस्त्रायरुयति ॥ इव
 धम्यवर्गन वाजानमखधवर्ग ॥ कर्पनगीकूधवर्ग तस्यवाइसमकिन ॥ सगदीयतिनीयुग
 ॥ भवमा ॥ महाहव ॥ काधनमरुताविष्ट ॥ समुमिकतिरुपति ॥ इन्निवाय्यसमायात
 रूमी ताडिताद्विदानव ॥ यतिन ॥ सहसारुमी वजाहृत ॥ वावत्त ॥ तस्मिन्निपतिनरुम
 हर्षमाजम्भ ॥ गन्धवा सिद्धवान् ॥ हनतस्मिन्महापाप नद्युषलमहात्मना ॥ तस्मिन्नु
 सभायपुत्र ॥ पतिलयहविता ॥ ॥ ॐ तिणीयद्वयवा ॥ लूमिख ॥ पुवे ॥ पारखान ॥ गु
 रुहविता ॥ नद्युषवीवविकार्क तमवाचनयस्विनी ॥ उद्वाहयस्वमावीव यदिधर्ममिहकरि

नेकी ॥ कितासिसमवयथ त्वामहं दुमागत ॥ अहं त्वानेवयास्यामि रुवनीपापयंतनम ॥
 व ॥ ॐ ह्यसावधिदेव मातर्त्तिवाक्यमववीत ॥ वाहयस्ववथमय कलुषं सम्मुखं रुवानो ॥ ॐ
 प्रमान ॥ इत्युत्थततावाहा हंसाहं वयथममेव ॥ कुरुत ॐ ह्यवर्तुन वयनापि यताकिना ॥
 व ॥ अथ कलुषं वथकापि वाक्यमानं सुगजसा ॥ सचयद्वससंयुक्ता तद्वत्संवाच्यवक्तिता ॥ ॐ
 की ॥ सुवालोन्नितितेस्की ॥ ककयते ॥ निलीमुखे ॥ कलुषं ताठितावीना स्ववाकावन्तवग
 ॥ समिद्धमुमहावाले बधिकं पुण्ड्रनयः ॥ सावर्णिकमालारिपूदयनिवरास्त्व ॥ बधिकं व
 षितितेदेत्यं यथमलाघवयून ॥ ॐ ह्यस्त्वाननवेदेत्यं ताठितदगाति ॥ नवे ॥ मुखं गलतुनत्तन
 द्वे ॥ कर्तुं वसुधैव कुटुम्बकम् ॥ अयजयति वाजं च नरवानदध्वं यूनं यूनं ॥ सत्कालाहलनो वसुधु
 तलीविषादयमान ॥ स्वीयतास्वीयतायुद्धं ननतासिन्ववाहन ॥ ॐ ह्यस्त्वासमूक्तस्य लाघवं न स

१३५

नमस्कृतं ॥ चतुर्लोक्यमहानकुरु मकनतनवेयून ॥ यैरुहिर्मातलिम्वधा वथनीकुमुसयुक्ति ॥
 त्मन ॥ लाघवितस्य सीयुथ ॥ देवताविस्मयंगता ॥ तस्य यो वसमापयथ अवाजादानवालुर्म ॥
 तति ॥ इव निलिते चाले ॥ किंपेवकरुपति ॥ मद्रवपतिगद्वद्वा दगाखलुमयं शुवि ॥ गदाम
 दियतिर्तयुग रुमोमकुलनन ॥ महावाजगन ॥ कत्वा वरुस्त्राटसमनदा ॥ बधिकं वथयिदिग्धा
 प्रसमायात ॥ स्वपाथितस्य रुयनः ॥ नद्युषणमहाहाका ताठिताहदिदानव ॥ यतिग ॥ सरसा
 यतिग रुमो विस्त्रवादानवागता ॥ विविशुन्निविडग्नेषु कतिवागालमात्रिता ॥ दवा ॥ व
 ॥ तस्मिन् न देववमहात्माना दवाय सच्च पमदीपललि ॥ तादिवकृपांतयसाविवद्विगा
 पाख्याने गुवृतीयेयवनसम्वाद ॥ ११२ ॥ कुरुल उवाच ॥ अणकसुन्दरीयस्या वक्रयात
 ममिहकसि ॥ सदेवविन्ममानासा त्वामहं तयसि किता ॥ रुवानधर्मपसादन मयापा

फानपाकमः॥ ॥ नद्यषडवाच॥ मदर्थनियता रुद्ध यदि त्वेतयसिस्त्रिता ॥ गुवाचोवा
 रापयथगान्नु वीराविवमनावेमा ॥ तन्नायिनथवीथिले वनिष्ठस्याधर्मयति ॥ ऊगमस्तद्य
 धर्मदावाग्न रुद्धमरुता न्वितः॥ यथायद्विदलजाने निरुगदानवाधर्म ॥ तन्सर्वकुनिव
 धर्ममरुता रुद्धः सागीरिवरिनन्द्यः॥ तिथेलग्नगुणयके तथा मुमनियेगवः॥ वेवाशि
 मातवीयेतवीयथ रुग्णत्वा मरुतामन ॥ त्वविद्वद्वाहितसाधि यितासोतवसुवत ॥ रुद्धमरुद्धम
 थवथिले ज्ञानमस्तद्य विक्रमः॥ नमस्कृत्व द्विजुर्देते गतामातलिनातदा ॥ स्वयवीयेतवीयद्वि
 यि ॥ नारायणसिद्धः खन यतिर्लोकसागद ॥ ताम्वाचमरुतागर्भं तनययथसम्पूष ॥
 यथासायः स्ववक्तुर्न नद्यषट्वायथकर्त ॥ तस्येतिवदयामास ॥ इमत्यामरुतामति ॥ मनकाया
 ससिरीषाकी ममपासाहकावर्ण ॥ दवादिर्कमयादयं त्वयिसर्वस्वमवव ॥ अवमाशायातादि

नद्यषडवाच॥ रुद्धमरुतामति ॥ समाकल्पितयच्छु ताम्वाच
 ऊकदावन ॥ तान्निरुद्धमरुतामति ॥ दानवानप्यतसुग ॥ सीजातमरुतामति ॥ मनिनागावितेयव
 पुत्रुषितमयादवि त्वयायेतयसायवा ॥ पूषवर्तननदरु विष्णुतज्जसमन्वित ॥ रुनिष्ठातिस
 लमदरु वेष्टुवाग्नयतोवर्क ॥ नर्वसीराघातादवी राजां इमतीनय ॥ मरुतासर्वपूषनयक
 निसर्गमेक स्वानन्दकदीयवमार्थमेक ॥ कृष्णपदसोख्यापुदनवापी त्वेष्टुवानो मेरुमाक्रमव
 दः॥ ॥ ११३ ॥ कृष्णलडवाच॥ नद्यषडसिधुयासाह तयावेवसर्वरुया ॥ नद्यषडसिधुयासाह
 न्य यताकारिवर्तकृर्ण ॥ जानावादिनादय्य वेदियावत्तल्लिर्न ॥ दवद्वयायमेयल्लेय
 नवेय वाद्वलेत्येवपूजितः॥ दद्वलेत्येववीर्ण मातवीस्वस्ययुक्ता ॥ रुद्धमरुताविष्ट
 रावन उरुतासावदानना ॥ वीरावसाननामाथ पीतिमकुलपिदलती ॥ नर्वीरुतासिमागघा

1513

[illegible]

गतो ॥ रुवर्तादलनात्यर सपुष्पानन्दनं जगत ॥ कतरुत्वास्मिर्ज्ञात स्वयिज्ञानमहोजामि ॥
 दाम्पु तं जादृष्टामहोदधिः ॥ वृद्धियातिमहाराग तथार्हवदलनाग ॥ वृद्धितामिदुदुष्टामि
 योर् अलिङ्ग्यतनयां रुर्म ॥ तिवन्नाघायतस्याधि वत्सीधनयथास्वकी ॥ अरुिनश्चमूर्तया
 ॥ अथासोमातरीपुष्पी दवीं नृमगीपून ॥ कथयामासवृहानी यथाहवन्मात्मनः ॥ स्वरा
 ति ॥ समासनममर्कत माख्यातस्वयमवदि ॥ मातापिण्यथानुग्र तयावानन्ददायकी ॥
 ॥ नद्यवाधनवादाय ॥ नृस्यस्यन्दननव ॥ किंनययथिवी सवर् सफुदीयासिघरुनी ॥ वि
 पितरियाऊयामास बाऊसूयादिरिसुदा ॥ महायस्सुसुथादाने वर्तनेयमस्यमे ॥ सुदाने
 यदवाः समागत्य नागाक्षयपवारुर्म ॥ अरुिषिचमहात्मानं नद्यर्षवीर्यमर्दनी ॥ मनिदि
 राय्यायकः स्वकायन आयवाजामहायनाः ॥ नर्वजगामधर्मात्मा दवेः सिद्धेः सयुजिने ॥

१५०

स्वकर्मरिम्भदावाजा युरस्यापिसूतऊसा ॥ रुवर्त्ताकीगतः पुल्ले निवसत्यवकृपति ॥ य
 ॥ यथाज्ञातः सधर्मात्मा नद्यषः पिरुतावकः ॥ कलस्यधरुसिद्धस्य नद्यषास्नानयलुनः ॥
 ॥ नर्वविष्णुपुत्रमयस्वर्त वविरमनस्यतनासमर्त ॥ अथाः सूनस्यापिष्टहमिमत्या
 रव्यानपुवृतीथयवनसम्वाद नद्यषात्यकिर्नामाधाय ॥ ११४ ॥ कर्विऊलडवाव ॥ गं
 ममध्वनिमकीति रुवर्निवसपुत्रकः ॥ पुष्पाणिपद्मरूपाणि सुगन्धीनिमहानिव ॥ तस्यागात
 केरुमविण्णम्पु ऊठावीवधवेः पूनः ॥ तानिमोगभयूकानि यद्मानिविचिनातिसः ॥ रुमव
 नर्वयित्वातिर्विण्णकी कस्मात्यव्वात्यदवति ॥ नतुसर्वसिमावद्ध यथाहवत्पुरुः पूनः ॥ निरु
 प्रत्योस्त्याऊसका ॥ ध्वनानदीं तु समुद्यतः ॥ योर्वर्षतस्यदृष्टस्य तयसावर्द्धिनस्यव ॥ जा
 कति ॥ पिरुवेर्वदनिष्ठा मि रुनिष्ठामानवान्मवान् ॥ स्वयममद्यतः पापी दववाद्भूत

सकृद॥ उपदर्वसमालरुः घृणीयी ज्यती वसः॥ तस्यैव तज्जसादग्धः दवाभ्यग्निप्रागमा॥
 कृष्णगह्वरानिर्गुः तस्माज्जातमहाकुर्यः॥ ॥ श्रीकृष्ण उवाच॥ इदं ब्रुवतामर्धं सीम
 मायाकृत्वा जनादेन॥ स्वयमवस्तिगसंघः नन्दनवमहायण॥ मायामयैव कावचः स्व
 यः स्यलावस्थालिनी॥ ॥ कृष्ण उवाच॥ सदेवानां विनाशाय दिविमान् जगाम
 कृतान्तप॥ आत्मना जिनजानाति कामकपीव वसुधायाम्॥ तद्विद्वानवदुमारां रूपद्विगण
 विरुषमाधिनी॥ स हर्मदहिमरुदः वक्रवक्रवाननः॥ मृगमातुवदवलिः ययामिकसिसा
 मिकुर्त्तः दार्यमदहिदानवः॥ सककाटिमृदयेत्स्वः पृथ्वीं पूजयन् कूर्कः॥ कामादसंखवेदि
 महाराजः पुनर्द्वार्यपदहिमः॥ तदाहं मयि या राघवः॥ रुविद्यामिनसंलयः॥ नर्वदविकविष
 ॥ कुर्यात्तु नैव पथितीति कर्म॥ कामादाखीसगकृतः यशतः गतः स्वयं॥ कामादाखी

कृष्णार्त्तवर्गत्वा रुक्मानमितीक्ष्वरः॥ कामादाखी कर्मवृद्धिः कास्यपृथ समन्वितः॥ ॥ लुका उ
 वचि॥ साहाय्यायस्त्रिवदेत्यः सौगन्धीनिववान्यपि॥ कस्मान्नानिदिद्यानि कामादानिनसं
 कर्त॥ तस्यैव तमहाकामः समापूरतितीकवः॥ तस्याधवादेनादेत्यः पुरुवकिनसंलयः॥ तादृश
 माकलुतस्यापि वाक्कीलु कस्यराघिती॥ कामादानामयानावी कास्यसारुगुनन्दनः॥ ॥ लु
 वित्वकर्मत्वा॥ कामादयकननावी दिव्यरागेवर्त्तकता॥ तथावाश्वलेतीति सर्वदवेः संपूजिता॥
 कामयागीदुः सगुकादानवैयति॥ विवदाममहाभोजा सकायाकिवत्संशतः॥ ॥ लु
 व॥ पुरुषासहस्रनतातः स्रष्टुनिगुवनिवे॥ पृथानिदिव्यगन्धनि इल्लानिसवासरः॥ कस्मात्
 गुणितस्यैवयस्य तस्यैव कथयविम्वोत्॥ कामादासारुवत्तावः कस्यपृथीववाद्दुः॥ हान्यारुस्मा
 ॥ लु उवाच॥ यथादवेर्महादेवः स्रष्टु उद्यमाकर्म॥ ममन्धः सागर्वीकीवः ममतायै समर्पितः॥

भागमा ॥ नमो देवदेवता विष्णुर्विवमहात्मनः ॥ देवदेवैर्जनार्थं ॥ खचक्रगदाधरः ॥ वि
 भवं सीमरवनमरुत्तमा ॥ विष्णुर्नागयिष्यामि ॥ पापिष्ठदेवकलर्कः ॥ नवमागच्छतामदेवान
 वृक्षः स्वयं ब्रह्मनिर्गः ॥ विष्णुमायामहाभागः सर्वविद्यं यमादिनी ॥ विष्णुस्य देवधाम
 त्रिजगत्समः ॥ नन्दनाभः तन्माया मोयश्च दितिः कुम्भवे ॥ तथा विमादिना देवैः कामवाला
 तद्विद्वान्निनी ॥ लब्ध्वा विष्णुः पायात्मा ताम्रवाचवर्गगर्गः ॥ कामिकासिववाजाहः मम
 मेकमिसाधुर्गः ॥ तन्नेवेदिनसन्देहः ॥ इत्येव देवदानवे ॥ ॥ मायावाचः ॥ मामर्चयन्तु
 तस्मै देवि ॥ सोमश्चेद्वेदवत्सरे ॥ तर्थाप्यं कर्तुमाला ममकः पुमदानवः ॥ आवापय
 विकविद्यामि ॥ वेदद्विषया विर्गः ॥ वनानि यानि पूज्यानि दिव्यानि दितिः कुम्भवे ॥ वशाम
 मादास्वर्गमनामि ॥ वदन्त्येव महाजनाः ॥ गुरुमानः स इष्टात्मा कामवालेः पृथीतिः ॥ यय

१५८

॥ कुकुडवाचः ॥ कामादयादयानामि आधितावास्मिदानवः ॥ यदावाहसतकनः ॥ यसीजनं य
 दानिनसंलयः ॥ ह्यवानिपीतयूष्यालिः सौरुनयुगानयि ॥ तनाप्यनकयेष्वन अममर्चयतिर्ग
 यः ॥ तादृशं नयवयूष्यालिः लाहिनानिमहानिचे ॥ सौरुनविनादेत्य तर्थास्यर्जनकावयः ॥ नव
 ॥ कुकुडवाचः ॥ गंगहो वमहायूष्यः सर्वयातकल्लधनः ॥ कामादास्वर्गपूर्वतः निर्मिति
 मपूजिता ॥ तथा तदेव गन्धर्वी यूरितया यवासवा ॥ उधनापि पूज्यनः तपिहासयदानवः ॥ नवम
 ॥ इति श्रीधर्मपूजाहर्मिखलुवेष्टयाख्याने सुवर्तीत्येव नमः ॥ ॥ ॥ कयिः सुस्तुतवा
 रः ॥ कस्मात्तादवतोऽसवी पुवाश्च निमहामनः ॥ नैकवः सुखमाया नि हास्यपथे स्मयुक्तिः ॥ कि
 हास्याहस्मामहाभागः सुयूष्यालिहवर्नैव ॥ किं पुनस्तत्कथं वृद्धिः सकर्तृविम्वदार्थः ॥ ॥ क
 र्थं समुद्यतः ॥ मन्त्रनादवदेत्यानी कन्या नत्तय दुष्यः ॥ ववः लानदार्तिर्गुर्वः सामवेदयथयनः ॥

यथास्यदर्शितपूर्वम् मन्त्रकल्ललसिर्ग ॥ कन्यावदुष्टयपूर्व दवानादितमिकता ॥ मूलश्रीनामस
 ववाष्टुषा पूर्वज्ञातामहामर्ग ॥ तस्माद्भूषितिविख्याता लोकेष्टुष्टामदेवदि ॥ वाग्मीयानेष्टुष्टाव
 यातव्यमतादपि ॥ जेलाष्टुष्टाव ॥ सामे ॥ सीता ॥ नकवस्यदि ॥ मृत्प्रागहवाजाता मवागवाव
 मपून्यदा ॥ विष्णु ॥ सीता ॥ विष्णु ॥ वक्रवृष्टयानिव ॥ विष्णु ॥ सीता ॥ साधु ॥ रावस्यतिसेदेवदि ॥
 तुलस्या ॥ परमकीया नीलाकम्पयदास्यति ॥ मनतस्येवोपकारि सकेमस्येवदाम्यदि ॥ ॐ स्व
 दासाहवगदवी रुषाहृददशयिणी ॥ सीता ॥ निमृगम्भीनि मृवाकस्या ॥ यतनिवे ॥ ॐ न्यानि
 दवा ॥ येष्टुष्टाति यमिकीतिददनिच ॥ वादत्यमायदासाव कनइ ॥ खनेइ ॥ खिता ॥ स्वन गालाहुत
 नातेष्टु यष्टुष्टातिर्गकरि ॥ तस्माइ ॥ खस्यमताया जायतनो ॥ रसैतय ॥ ॐ यष्टुष्टाहलीदि ॥ ॐ
 मादार्थ्यमूनदन ॥ मृथकम्पिस्त्रिन्नेव दृष्टाविक्रमसाहस ॥ विष्णु ॥ स्यापियायस्य उद्यमीसा

हात्मनः ॥ गकुमानेइवात्माने कामादीपतिदानव ॥ गत्वामाहयदेखर्द नावदष्टुष्टसन्निव ॥ क्य
 त्मेर्जनमस्तुत्य पत्यवावकताभ्रलि ॥ कामादयष्टुष्टार्थमिदं पृथितादिगसकम ॥ तमवावसधम्प
 वनेष्टुष्टा काविन्नावीववानना ॥ तस्यादर्शनमाशुल गताहिकामवष्टुष्टा ॥ तयाष्टुष्टा ॥ सिदवध
 राया रुविष्टामिनसैतय ॥ तदर्थं पृथितासिद्ध कामादार्थ्यववीपति ॥ जूहतामानयिष्टा
 स्येगद्वीविष्ट ममकार्यपवर्द्धनी ॥ तस्माद्वास्यास्यतिष्टीति दिव्यानिक्लृप्तमानिव ॥ तेष्टुष्टवममा
 सर्वरुतग ॥ नकवालाकहावन ॥ ॥ नावदुष्टाव ॥ तदुष्टवनगकवी कामादार्थ्यपुष्टारुम
 नव ॥ तवदुष्टपदास्यनि तमयार्थवदाम्यदि ॥ गीततायष्टुष्टादिष्टानि यतिष्टीतिनसैतय ॥ यष्टा
 गहीष्टामिष्टुष्टानि साधयिष्टायथपिर्ग ॥ नावदुष्टसधम्माविन्यामासवेष्टुष्ट ॥ कथ
 विनयित्वाकलीतं कामादार्थ्यपूर्वगत ॥ ॥ ॐ तिष्टीयष्टुष्टाहलीदि ॥ ॐ

नक्षत्रीनामसायिका. द्वितीयावागुलीतथा ॥ छषानामतथाख्याता. कामादान्यायकथनं ॥ तामासायिका
 मरुपात्र. यथारुनसमूहवा ॥ समस्तस्यतर्गतव. कामादाख्यावरुवरु ॥ साभावाज्ञातथास्तक्षीय
 वागुलीयथा ॥ छषात्रपुष्पदाज्ञाता. लाकानां हितमिहता ॥ अमताइतिगादवी. कामादाना
 नदेवहि ॥ दुलसीनामसायिका. रुविष्मतिनर्तय ॥ तयासहजगन्ना ॥ वृमिष्मतिमदेवहि ॥
 हि ॥ ॐ सर्वविजयनिर्णय. तस्यपीतिकवारुव ॥ ७ ॥ नर्वकामादनामासा. पूर्वज्ञातासमूहज्ञा ॥ य
 ॥ अन्यानितानिपुष्पाति. आगच्छातिसमूहज्ञा ॥ पूजयर्ककवदर्व. वृष्णावमाधवस्तथा ॥ तस्य
 मगासाधुतस्या. सु. पुरुर्वतिपतनिकव ॥ तद्वत्तनिमहाज्ञा. दद्यानिमूमहानिकव ॥ सीवरुनवि
 त्तिदि ॥ ४ ॥ सुहृदर्वतिगायधी ॥ तस्यइहसर्वकवद्वि. देवानां नासर्वज्ञय ॥ नतकसर्वमाख्यातका
 उद्यमसाहस्यतदा ॥ नावदीधयामास. माहयैर्नइवासदी ॥ अथनावदसंज्ञय. वार्कविष्णुम

१५८

त्रिव ॥ कयासित्तेदेत्यनु. मत्वबहुसमाहुव ॥ संवातकूनकार्यत. कस्यार्थकनयचित्तावद्वा
 वावसधम्मात्मा. पूर्वोक्तिर्नयुवाज्ञर्न ॥ तमाहुविषयवर्क. कार्यकायलमात्मन ॥ नन्दनस्य
 तासिदवर्ध. पूर्वोक्तिर्नयुवाज्ञर्न ॥ पूजयस्वमहादर्व. पूषितेस्यकाटिलि ॥ ततश्चकुपिया
 मानयिष्यामि. सिंधुजातलसकन ॥ मनाज्ञास्यमहाज्ञास्य. हंसयिष्याम्यहंयून ॥ स्वाहा
 त्मुदवममाकान्. पूजयिष्यामिसौपर्न ॥ तनपूजापदानन. दुष्टादस्यतिमरुर्न ॥ ॐ त्विह
 यपवारुम ॥ विष्णुवसिस्ममधवी. सर्वरुतकयावदु ॥ यनायायनयव्यय. कामादाख्यानिदा
 तय ॥ सवादिताज्ञर्न ॥ पून्योगमिष्मतिर्नयुवाज्ञर्न ॥ तानिर्लुपुगद्वस्व. सह्यानिमहानिकव ॥
 यून ॥ कथमपुलिसाम्पु ॥ कनयायनइहखिता ॥ ततावर्द्धिविषयव. सत्यपूर्वमहात्मन ॥
 पुर्वेव्यापाख्यानेगुर्वीत्येववनसम्वाद ॥ ११७ ॥ सुतउवाच ॥ कामादाख्यापूर्वदिर्व. स

र्वदेवसमाकृती ॥ सर्वकामसमृद्धार्थं मयत्वं नावदसुदा ॥ कामादायाः परंपरायाः पवित्राद्विज
 गतादिति ॥ दिव्यामनं समावृत्तं सौम्यपुच्छिजात्मकं ॥ सुखनन्दीयतल्लक्ष्मि विष्णुतल्लक्ष्मि
 विष्णुः सुखनवर्तुयाम्यदौ ॥ कथयस्व महाभाग ॥ यत्प्रकारेण कथयस्व ॥ महाभागः समस्तत्र
 ना यथा मर्त्येषु वर्तते ॥ सुखायाः सुमयादृष्टं स्वर्गवेदावर्णमूर्तं ॥ कनायकं समस्तैव यवता
 लाहं महाभक्तं ॥ तन्मर्त्यकावर्णपूहि ॥ गवान्कानवताम्वव ॥ ॥ नावदुवाच ॥ वातिकः प
 युस्वदेवेषु ॥ तथानिष्ठेषु सुदृढि ॥ आदिस्थादयवलायाः दृष्टतस्वप्नमूर्तम् ॥ तत्स्वप्नमानवानां
 आलनेषु चलन्त्यापावगानन ॥ कटं धीवृकनासुखाः सुस्माद्वक्तुं सर्वयः ॥ बहिरवयवैरुत्थितं
 वः कथयन्तं लोकाविनि ॥ आत्मलुद्धिविदकोऽपि ॥ बागइत्यविवक्षितं ॥ यवतुगात्मना नाश्वः ॥ रुचत
 कनः सगतिगते ॥ तदावैश्वर्यपूज्यं चलतस्माननायदा ॥ आत्मनस्तु जसत्थैव ॥ पतिगतेऽपि

लुगा आत्मनस्तु तथातः ॥ अन्तर्वात्मापि कथयन्तं ॥ सहिपथी सर्वस्मायः सचायाकाशेन वच ॥ क
 मस्यापि सगतेयाकाः ॥ अकलीहिल्यान्वितं ॥ आत्मगोवपदायल ॥ नागयनिष्ठवानन ॥ तर्षाकी
 पुनर्लोनि ॥ तादृशस्य पुनः पुनः ॥ आपरूपस्य वृत्तार्कं ॥ तद्वद्वानिर्माणयः ॥ आत्मनान्धतद्वि
 पुरुषनिष्ठयान्निष्ठ ॥ आत्मादयन्ममीरुद ॥ निष्ठयान्निष्ठयः ॥ पितुः अवयवस्येति ॥ तर्षासिद्धा
 वयश्च आत्मकाद्विज ॥ पितातवसत आत्मा पतिरूपस्य तस्य च ॥ अन्तर्वात्मा यथावा ॥ अस्तुर्लिंग
 द्वा सदाजयति नित्यं ॥ अन्तर्वात्मापि विद्वन्मु ॥ पुरुषोत्तममहाबुले ॥ अन्तर्वात्मावलासीपुष्टे ॥ वक्त
 दा ॥ तामसीतमवद्विनी ॥ नाडीमालिनीयः सुखाः ॥ मन्त्रवर्त्तुध्यागकृति ॥ तदावालिः प्रजायते ॥ याव
 तवतत्वेऽपि ॥ यथा ॥ यिनः ॥ पूर्वजन्मसिद्धेऽप्युच्यते ॥ वीतवात्मापि गच्छते ॥ सचयस्थितिर्वैकाना ॥ नृद्वानच
 लिष्ठति मक्षगः ॥ तदानकवृत्तं तीव्रं ॥ तस्माकदः प्रजायते ॥ ततानिदामहामाया तस्याः लोभय

वेवः द्विजालमः॥ कामादाहुततादृष्टा सर्वकामसमाकृता॥ तथासीपुजिताविषः सुवाक् ॥ स्वा
 ऊसमूहवः॥ अनामयन्तययकः अलीहिवलिनन्यवः॥ ॥ कामादाहुतता॥ यसादाहुतता
 समत्यन्तः अकस्मान्मनिर्पूगवः॥ यावकः सर्वरुतानां मर्मागमतिनालकः॥ तस्मान्निदासमन्य
 वेवः पूर्वतामद्विजालमः॥ अयकार्यद्विषीकः ॥ सीसार्वसमविषति॥ तदापुनरितिइः खनः याक्
 वातिकः पेलिकः वेवः करुः सान्निधातिकः॥ स्वप्नः पवर्तुतः रुदः मानवपूनसंलयः॥ नजाय
 प्रमानवानादिः पृथक्स्यरुतदायकः॥ अन्यदेवपवक्ष्यामिः स्वप्नस्यकावलीपुनः॥ महावाता
 प्रतन्नातः निर्मलान्मृततः पुनः॥ पुनर्लगाययान्मृतः दृष्टारुवनिवेयनः॥ तद्वत्स्वप्नस्यवेरा
 ॥ ३३ ॥ रुवत्यस्यनिवेयनः॥ यद्विगतिसूतानां मः अस्वाविवाङ्मृतः॥ पुनर्लगाययान्मृतः॥ पु
 पुतिनः ॥ यज्ञायनः॥ अन्तवात्मापुनर्लगाययान्मृतः॥ तस्यवेवपवक्ष्यामिः॥ ययस्ययथाविदाः रुवत्यस्यक

730

नववः॥ मन्त्रतः सुदिव्यापः ॥ नतयैवपुवाकताः॥ आत्मनसूतसारुताः नलक्यामडात्मनः॥
 तर्षाकीडाविवायैः सुदिसम्भकावली॥ उदकयुतवैगमुः जायतचविलीयतः॥ पुनर्लगाय
 तद्विः तज्जावार्थनययति॥ ननत्यनिधवाकाशः॥ आयचवननयति॥ यवैवआत्मनोसाद
 तर्षासीधातवेपूनः॥ विषयागस्तदावेः सः वागद्वयादिरुतः॥ पुनर्लगायानिवेदावाकनः न
 ॥ सुर्लगाययकाशतः॥ तथायकाशमायातिः दृष्टारुवनिवेयनः॥ जायतः॥ पुनर्लगाययकाशतः
 यिपुः वक्तवात्मासर्ववङ्गः॥ स्वप्नस्यकावलीपुनः॥ तस्यात्मनः समुद्यतिः॥ ययस्ययथाविदाः रुवत्यस्यक
 तयैवः॥ यावन्नादयतः गली॥ विषयार्थकवेः मूकः वक्तवात्मापुनर्लगाययान्मृतः॥ वावेस्तत्वात्मकानाहु
 नाः नृवाययान्मृतमृतः॥ कस्मादन्तवात्मावेः दावेवद्वः पलीयतः॥ कायवक्ताकीवात्माः पृथ
 स्याः गद्यययानिः॥ ददिकीः ॥ तदावायः नासिकायापुतिष्ठति॥ वाहस्यैवस्यैतिष्ठः दृष्ट

[illegible]

बाधकशक्तिः ॥ यथावदायकावस्तु दावकीलधवास्तिगः ॥ नृनवात्मापुसंगस्तु वातवायुम
 हात्वायुधवति ॥ नृनसंस्तुमहापातुः ॥ स्वकृयावमगपुनः ॥ सर्वनावाविधामका ननवात्मापय
 यनपति ॥ तमववातिर्कीविद्धि करुवर्नवदाम्यद ॥ जलीनदीनजगर्गिष्व ययः ॥ नानानियय
 पद ॥ यगनदधनस्यप्रा रुचीचारुयमवच ॥ कर्मयुकीववावाः ॥ लारालारुषकोऽर्की ॥ स्वप्र
 नेमिर्लन्वयादृष्ट इः स्वर्गदुपुवाधिर्ग ॥ ॥ इति श्री यद्मयदादेरुमिखलुर्वेध्यापार्या
 यमवलि ॥ यस्मिन्नीलस्तुसर्वथा सर्वकात्मापवक्त ॥ यस्यमायामयस्तु ससावद्वदनावद ॥ कस्मा
 रसवगविष रुविः कस्मादुजद्वद ॥ ॥ नावदडवाय ॥ एवदविषवद्यामि यत्कतननयकि
 ॥ सट ॥ याद्विद्विद्ययगाविन्द ॥ एवमवमवारुर्मे ॥ सत्ययद्यगतादव ॥ यत्कतननयकि
 ॥ नवकान्दगकुर्त्त मकापकलषीकगः ॥ कर्मवत्तस्यसंरगर्ग संकागसिद्धनादन ॥

१५१

कति ॥ कस्मापिस्मइः खन इः खिनासारुवरुदा ॥ इवादकवर्गवावा हाद्विदनीमदुःशागंमनी
 पुनिगगगद ॥ अमस्तवयतन्नापि ॥ जलध्वनिमदुनि तस्माच्चायवविन्दव ॥ सत्तवकियूनसा
 प्रष्टा विष्णुमायायमाहिर्गः ॥ इः खजानिनंजानाति मनिनाकधितान्यपि ॥ रुधलमदगाविष्टः
 वियन् विष्णुमायायमाहिर्गः ॥ सनकुद्वागद्वारी लंकरवायमववीर ॥ यत्कतननयकि
 ति कामाकलितवगन ॥ यजयच्चापिइष्टात्मा ॥ एतकसंतापकावर्के ॥ इः खजः ॥ एतकः ॥ यत्कतननयकि
 नार्थ कामादन्यमानस ॥ सज्जानः ॥ यायचविता ॥ जह्निद्विसूतजसा ॥ एवमाकर्तुर्गवाक् ॥ न
 तस्यापिवधकाक्या ॥ वरुतेहिविकुलस्य वध्यापायविविक्तय ॥ कन्वामायामयर्गवर्ग वाद्वलस्य
 तीविनालयत् ॥ कामाकलः ॥ सखारुः ॥ नद्वतागवतत्युवा ॥ विष्णा ॥ एवमदामाय मायादृष्टा
 यगवलीयसा ॥ विवराकलः ॥ इः खारुः ॥ दवगतिमदुम्यदुः ॥ वलादृष्टः ॥ सुइष्टात्मा ॥ एतकः

132

[illegible]

१॥ सदा विष्णुः शश्विः सुयमा नदा ॥ सर्वरूपः स गतस्य विद्याधरस्य दुःखभागात् तामर्द्धधर्मः शुभम्
 यन्ना विद्यावद्गुणोऽयम् ॥ नामगम्यो मदायारुः सुदत्तसर्वगुणधिका ॥ अरुभवं महामुखं
 ॥ रुमनूतम् ॥ गतसुदने कामन् माभवीय विविक्तयः ॥ धम्मधम्मतिभयुः अस्य नाम विवथ
 वसुदेवः ॥ विवित ॥ वृजयः गुवाः नदी विद्यार्थिय वि साधयः ॥ नवमा कलिने तस्य विरुवाक्यं म
 कोर्तने ॥ अरुनदृष्टं नरुः कर्मभारः स रुम ॥ दिवावागी न निडासि नवदेसु खसाधनी ॥
 येन ॥ वक्षसुखं सदादातुः कविश्रीः कुनयने ॥ डिक्तेः सार्द्धं सुखं नापि दिवावागावतन्दिता ॥
 कुरु ॥ विद्यया पायते सोऽयं यत्किं किमथ कर्तुं ॥ क्लान्तं स्वप्नं च मार्कटं तस्माद्विद्याय सा
 ॥ नार्हति ॥ विरुवाक्यं मकुचोऽलः अरुनदं दिनदिनं ॥ यत्तत्तन्निमित्तं मर्थहीनं कथास्यही ॥
 ॥ विद्यार्थमद्यता विष्णुः कीर्तुं पार्थयाम्यहं ॥ इति विनायकाजाला इह खलु कसमाकल ॥ क

१३३

॥ सर्वचिन्तयन् विष्णुः वार्द्धकादयि गतः ॥ यन् ॥ देवताय तन इह स्वी उपविष्टः स्वयं कदा ॥ मरुः
 रुः ॥ अकान्तमोऽस्ति ताविष्णुः आगय काङ्क्षितं ह्रियः ॥ नर्वक्षालि मेलीना ध्यानज्ञान समाधिका
 धवः ॥ नमस्कृत्य मेलात्मानं यवगमस्य सक्तिः ॥ दीनदयाय हं जाता मन्दराग्य स्वयं यगः ॥
 कुमि ॥ तनायका सिक्थिन्दुः क्लानिनी यागिनी सदा ॥ समुद्रं तु मया गतस्य पूर्ववत् नमव
 र्तिवः ॥ तन्मवदं महाभाग सर्वज्ञानस्य कावर्णं ॥ श्रुयताम लिधस्यामि क्लान्तं पूतवाग्रतः ॥
 नर्तयः ॥ कनदृष्टं तु वे क्लान्तं कालिं गतिवतस्य व ॥ स्वाकाकावे हि तानि ह्य सर्ववहिसस
 वादः ॥ ११२ ॥ कः कल उवाच ॥ दिनेयका गतस्य या वाचो यका गतस्य ॥ गुरुषु का गतस्य दीप
 माहिता माह मायया ॥ कायमः ॥ अस्ति न क्लान्तं समदीक मनो यमं ॥ तस्य दीनदृष्टं वक्षस्य
 ते यथ्यति ॥ सर्वमाद्याति विद्यासो गुरुः स वनसं गयः ॥ नास्ति क्लान्तं समदीपः सर्वान्धका वनाण कः ॥

स्नानं स्नानं पवस्वामि यस्मात्स्नानं पुजायते ॥ पालिनां ददयन्ति नित्यं निदिता सर्वदा द्विज ॥ कामदा
 त्तिनिमया रूत्वा ॥ ॐ क्रियायार्थं न पुमर्ह्ये ॥ तत्तु जायते स्नानं सर्वतत्त्वार्थदर्शकम् ॥ ॐ निमलमि
 त्तो वमिषु च यथात्मनितयपय ॥ रुवस्व नियमानि नित्यं जिनाहारा जिगृह्यथ ॥ नैवेद्यं नैवेद्यं कर्तुं
 ॥ स्नानं सर्वदलीरु विष्णुमि ॥ एकस्नानं किना वत्स ॥ जेलाय यद्विष्णुमि ॥ वृत्तान्तं वत्स सितलु म
 त्तावनायिना विन ॥ जेलाय वरुणयय ॥ एकस्नानं किना वत्स ॥ तं मे व पुजानामि पसादाक
 ॥ कृमिगर्भव ॥ ॥ यवन उवाच ॥ कीदृशानि कर्तुं पाप्मा सर्वस्नानवगास्त्र ॥ तन्मर्त्यका
 द्धर्ममवदि ॥ तस्माद्विस्मयवत्सिद्धं यथा विदुः सवत् ॥ लुक्कनायि पापन कनाय कं गुकी तिलु ॥
 गीतवाङ्मलिकेन ममदले पियागदा ॥ स्नानं स्नानं किना नित्यं मरुमवदि जातु म ॥ तस्याप ० नमा ० द
 नित्यं तस्य वमात्मन ॥ मामववदतसायि तातमाताते जगता ॥ स्ना ० ग ० क महागग दवानवयसा

१३४

मरुम ॥ यथादिरुल्लगार्थं गता देवनमवदि ॥ नीतिगुकि विजलन ममदस्वायतु गव ॥
 ॥ ॐ स्वामर्त्ये दत्तेन ॥ गुकर्ववाट्टकावर्क ॥ मरुताइ ० खलाब न ॥ अस्य नापि यी जिग ॥ तस्य
 ॥ ॐ पलायनामचरुति ॥ गुकना ० निर्वर्तिग ॥ ॐ कवा ० लानिर्विष माहाव विगमानस ॥
 ॥ घर्त ॥ विस्मर्ततमया स्नानं सिद्धनापि युकातिर् ॥ सस्मवन ० लकसंगफ मरुकीवाट्ट
 ता कवसयते ॥ स्नानं विलासमयाद्येव बाधयिष्यति सांघर्त ॥ कथाहेतुयविशालि ० यकिवा ०
 ॥ तन्मकथयसास्यते ॥ नैवेद्ये मरुताय ० कवली ० सुमादिता ॥ सुमादिदि द्विष ० ॥
 तित्वासी द्रुयादनी ॥ तादृशनापि रावन ॥ जातादि द्विजसकमे ॥ गक ० पापमयापाप स्नानं
 तीकनी जकतात्मना ॥ गकथाग ० समावृ ० पूरुचिर्नयाम्यदि ॥ तन्मनिर्मली स्नानं जातवै स
 यमलमवस ॥ सवाद्यायते विष ० यकाल्य निर्मलीकर्त ॥ गुकस्य ध्यानरावन मवदा सम्यक्कि

[illegible][illegible]

तपः मस्य नाशं न नाशमः ॥ गिन रश्मि कालवत्तस्य तस्य दवा जनाद नः ॥ श्रुष्टः ॥ अथ महावृक्षे
 मे संप्लुष्टं पक्षं रुत्तं यथा रवात ॥ न तद्वदवर्तन्तः सस्य श्रुष्टः सस्य श्रुष्टः ॥ पुजानां दिवा रात्रौ च
 न भोक्तुं ॥ न वसन्तु महा रात्रौ वने दत्ता गता विरुः ॥ पृथु न वसमा गता नाशक मसि ससि सितः ॥ व
 रश्मि दत्त वरुस्य यथा वृक्षे निरुत्तं गते ॥ तदा पृथुति वर्या पने वका पिसमा वने ॥ यार्पने वरुते तस्य
 वरुत्ति सर्वधर्मयनाय ॥ सर्वभो रश्मि वरुत्ति यमादाहस्य रूपाते ॥ ॥ ॥ तिथीय
 र्पिया यथु ॥ पनमधर्मिकः ॥ सस्य वति सस्य मानात नाता यत्नान्तात्सजः ॥ निमन्ता वो द्वात्स
 दधी दानाति नाता नृपा नाने कः ॥ उभा मवेषु वलाकी तकाया जगती यतिः ॥ विष्णु नासह धर्मा
 र्धदृष्टव विनाशतः ॥ पृथु न वस धर्मात्ता नाजा र्ध्या पृथु सति तिला के तसमा यथु दृष्टा हृष्ट
 वलु मसू र्म ॥ यथर्म सृष्टि र्वलु कु द्विी यं र्म निखलुकी ॥ र्म निखलुस्य माहात्म्यं के धरि

प्रतगात यना र्म वधर्म सितः ॥ अथ मधम रवः ॥ यन्त्रः ॥ कलो नैव यवर्त्तनी युना लस्थ यार्पित द्वा दधमध समकिल
 यार्प सत्य भव युदा सति ॥ यान ना रा वसं युक्त श्रुष्टः ॥ श्रुष्टः ॥ तस्य यत्नं यव र्त्तनी मिश्र य
 प विष्णु नैव युसा दति ॥ असा यद यना लस्य प्रथमान स्य नित्य वी ॥ कलो युगं विद्या श्रुता
 ॥ न वस्य यत्न पापस्य कलो नैव युवर्त्तनी ॥ नाता विधाय सुदानु लो वक्ष्मा वाच ॥ अथ मधम रवः
 यत्नस्य यदर्म सस्य सस्य ॥ अथ मधम रवः ॥ यत्नं यव र्त्तनी युना लस्य यार्पित द्वा दधमध समकिल
 मान्ता मदा मते ॥ कलो युगं दत्ता ॥ स्वर्गं सर्वदा ॥ साह सस्य ना ॥ यः का पिसत्त्व सस्य ना ॥ यद्वा
 यद्वा पूर्व कस्य जायते ॥ श्रुष्टः ॥ मानस्य रस्य पि महा विद्या र्म सिकठ ॥ अथ द्वा जायते पूर्व पा ॥ का
 ॥ साह ॥ सुदानु ल ॥ दृष्टका ॥ कस्य का ॥ पापा सस्य वन्ति दिन दिन ॥ श्रुष्टः ॥ विष्णु सस्य लो अथ न वयन ॥ य
 ॥ साह ॥ सुदानु ल ॥ विष्णु माना धर्म सस्य सस्य शीर्ष के तव ॥ श्रुष्टः ॥ विष्णु सस्य लो अथ न वयन ॥ य
 ॥ साह ॥ सुदानु ल ॥ विष्णु माना धर्म सस्य सस्य शीर्ष के तव ॥ श्रुष्टः ॥ विष्णु सस्य लो अथ न वयन ॥ य

कं ॥ तिमोश्चतुर्लोकनाथे सौमिकसंयुते ॥ नवदशमयकलुषं वाक्कलुषाददुर्जनं ॥ यथामरु
 त ॥ नवनकुर्वतेयम् तस्यविद्युवदाम्गदं ॥ तस्यारिगजायतेनारुम् वदुपीजायदायक ॥ हा
 र्मभय ॥ यस्यागदुर्विलुनाम मूषवासीसकोनये ॥ नकादगीसिसंयाया यूजयन्मधुसूदतं ॥
 मानत ॥ केमवायततोदत्ता सैकल्यदिविधानिर्त ॥ आत्मनाकोनवैपाक्का राजनसहवोत्थ
 धिर्मतित्यने ॥ चतुर्वर्गस्ययोसिद्धि जयितेनानुसंभय ॥ सपादलक्षमकं तु वक्काखीयक
 नालीप्रतिस्फुटं ॥ रक्षकानलिकर्मकतु सहस्रात्मदयाधिकं ॥ गैतायूरगतधधार्क यदा
 ॥ सैहिताययसंस्क्रिका ॥ धर्माख्याकथंतेसातु द्वापनस्यमहामती ॥ द्वादशेवसहस्रात्मं य
 नये ॥ चतुर्थस्ययवर्द्धितं ॥ संहितास्ववविषुत्तु रक्षारवासायुविस्तन ॥ द्वादशेवसहस्रा
 खलुनन ॥ अत्वा सर्वपापेयमेयते ॥ सुमनात ॥ सर्वभारगय ॥ सर्वदुःखे ॥ पुनरायते ॥ नू

१३१

तं ॥ पथमसुखिखलुत्तु द्वितीयसुखिसंस्क्रुतं ॥ रगपदानसहस्रस्य रुल्ललरुक्तिमानव ॥
 र्मताप्रकानक ॥ पूर्वभवमयाथाके मनोसम्बन्धगानत ॥ यत्स्थनपायतेयुते ॥ यन्मनयाया
 नेवमृतस्यय ॥ मूजन्मयायतेयुत्से मन्वलेचैराथेवच ॥ सुखानातिवर्गकाक ययुतेयुत्से
 कीदृशभरुद वदयुत्सेयसकलम् ॥ ॥ सुमनीवाच ॥ आचकलकलकाक यथपुर्वभुते
 नषियान्धन ॥ यत्स्थयीसुखिनसं ॥ यमववदाम्गदं ॥ वदुचयलसथेत तयसानित्यपुवर्तते ॥
 ॥ नतदभानिनेरुसु स्वयमवयसुयते ॥ संपूरुजायतेसत्यारिगेर्गदुयिथदत्त ॥
 ॥ ययविक्रयतेया ॥ ॥ तैतयाप्रातिमुवर्त ॥ ॥ सामभाम्मोवाच ॥ कीदृशीधर्ममूर्तिर्ध
 मनाउवाच ॥ लोकधर्मस्यवैमूर्तिकेतदुषाद्विजाहम ॥ अदृशधर्मसुर्यात्मा नदृश
 कायुथेनवसह ॥ द्वादशेहिमहात्मानो कूटारिणेतपउरुम ॥ धर्मलवर्तमानो तो तयसावव

हि ज

लेनच ॥ दानां कनू प्रलयसन्तापे रविमति ॥ दशवर्षसहस्राणि यावत्तावमनस्मिन् ॥ वा
 सुसाधमाना एव ननु धर्मः युवकतः ॥ पञ्चभिः साधने दार्या तावत्कालं द्विजो ह्यसौ ॥
 या ॥ दूर्वासा सोमनिष्पद्य तपसा चैव कथितं ॥ धर्मपतिः स धर्मात्मा यः को धर्मनियोगवधः ॥
 ॥ वक्ष्ये यथादिति सर्वं नैरुगेयं कः स वृद्धिमान् ॥ सत्यं वाक्कलं नृपलं वक्ष्ये यथा कथयेद्वयं ॥ त
 मिहारी स्वनृपलं श्रुत्वा यद्दिसमागतं ॥ दसाभेक्तिस्तथालङ्का श्रुत्वा यत्सूक्तकल्पा ॥ न ता
 न ॥ यथा गतं यः स तथा यः स ॥ सांगमवदामु ततया ॥ सर्वं नृपधनास्तु धर्मसाधु समागता ॥ स
 धिता ॥ दिव्यमाल्याम्वनधना दिव्यगन्धनूलपनी ॥ किरीटकुलुषाधिता दिव्योदनलरूपि
 नसमन्वित ॥ यत्पुनरिति दूर्वासा ॥ स को धः कालवत्स्वयं ॥ ॥ धर्मउवाच ॥ कस्म
 ण्य ॥ सर्वनाशकनः पाकः तस्मात् को धीविवर्ज्यः ॥ सुस्मिन् रवद्विजः श्रुत्वा तद्वक्तुं तपस

ह ॥ सफनार्यः युतिष्ठति सूनृपाः समलंकृताः ॥ कथयस्व ममाग्रत्वं विस्तृतमह
 वाक्कलं नृपलं सधर्तिजः समन्वितः ॥ दलुरुक्तः स पुंसन्त्रः कमलुक्तकनस्तथा ॥ तवास्त्रवक्ष्ये
 नूनं नरं सत्यमनी द्विजो ह्यसौ ॥ तादृशं यः धर्मात्मानं वैश्वदेवसमयुक्तम् ॥ यत्पुनरिति तया
 स्युक्तं सर्वजीवदयापनः ॥ दानमवसमायाता यथा येन सति सर्वदा ॥ कठिनं कर्कशं पिण्डं
 हायुः ॥ नित्यक्रियसमन्वितः ॥ नित्यसक्तु समायातः सुवपाश्चैद्विजो ह्यसौ ॥ श्रुतिश्रुता महाव
 समायाता रुवेतासिन्निधविह ॥ श्रुतिसाध्वी महा रागः सत्यरूपलरूपिता ॥ सर्वारो नलरूप
 स्ता ॥ यथा गी यक्षनेता सपदिनी ॥ दिव्यो नारनलरूपका दसायाका द्विजो ह्यसौ ॥ श्रुतिश्रुता स
 किर्महायारु क्लाननृपा समागता ॥ यथा यका नताने वा वक्ष्ये सत्यसमाकृता ॥ सितराया सा स
 ना सूनृपा सा ॥ मवक्षुमिनस्विनी ॥ श्रुतिश्रुतमहा रागः सुवाक्कि कमूयागता ॥ तपको

कृत ॥ वायूरक्षो निनादानो संजातो भुवदभितो ॥ दशवर्षसहस्रं कृत्वा वत्कालं तथा गतम् ॥
 जालम् ॥ त्रिकालं साधितं तावत् त्रिनादानं कृतं त्वया ॥ जलमरधं सिंहीतावत् दर्वलर्दं गतं स
 तेयं गवः ॥ कुड्सतिमहा रारगं तस्मिन्निवर्तत ॥ अथ धर्मः समायाता विध्यनृपेण वीतदा
 येवच ॥ तपस्तु द्विजवर्गसि दमातीषादिजालम् ॥ नियमस्तु महाज्ञानमवतरयेवच ॥ अ
 ता ॥ अता ॥ सर्वसमायाता स्त्रीनृपस्तु द्विजालम् ॥ वृद्धिः यज्ञात ॥ यज्ञा दवायूकः ससत्यवा
 गता ॥ स्वरावा नामयूष्मात्मा अथ मध्म देयस्तु ॥ नृपला वत्सस्युकाः सर्वान्नलरुः
 नलरुषिता ॥ दाफिमंतः सनुयातः काला लाहि नावृते ॥ अथ धर्मः समायातः पवित्र
 च ॥ केस्मात्कार्यं कृती विषयः स्तुतः सन्ति तः ॥ कार्धहिना गयः सुयः सुयः नवतम
 दस्तु तपसः ॥ ॥ दृष्टा सा उवाच ॥ एषः न का हि समायातः न गी द्विजवर्गसि

२३८

नलमहासुतः ॥ दृष्टा सा ॥ साधुः नृपः स भवत रायह ॥ ॥ धर्म उवाच ॥ स्वयं
 एव वक्ष्ये यः सायकश्च समायातः ॥ अथ धर्मः प्रथमस्वदीप्ति मुक्तं द्विजालम् ॥ कपिलं पि
 ताहितया विषयः सर्वभव समायातः ॥ नृपश्च महा रारगं तव पाश्च समायातः ॥ य सन्नवानदीप्ति
 ॥ पिता नतितीक्ष्ण महायुतः ॥ नागकायिक्रिया ॥ वृद्धस्तु द्विजालम् ॥ अतिशक्तमः
 मुक्ता महादीप्तिः सुदुर्लभः सन्ति ॥ अथ धर्मः सुलोकः दत्तकाष्टधर्मा द्विजः ॥ एषे च नृप
 तरे नलरुषिता ॥ सुयः धर्मः समायातः ॥ अतिधीनाय सैनात्मा रणे नीयुहसिता नता ॥ यद्यह
 ति शक्तः सुयुतिषा वदुर्मंगलसंयुता ॥ दिव्य नल कृता रारगः दिव्यारु नलरुषिता ॥ तव श
 राषासा सदैव अतुर्कया समायातः ॥ य सन्नासा समायातः ॥ एषता नलरुषिता ॥ यद्वात
 ॥ तपका च नव लुङ्गी नका म्वन विलासिनी ॥ सुय सन्नासा मनसा यगुतगुत पश्चात् ॥

५००
५००
५००
५००
५००

न हानसमाकाका यूष्यहस्तातयास्विनी ॥ मकारानेन लक्ष्मणया. निर्मलापापहाविधी ॥ ॐ य
ला ॥ सुशोभसकूचिलासा. सुस्मिताचानुसंगला ॥ सवर्णिनलसंयुक्ता. लोकेमाताय ॥
लेवमुविश्रुषिता ॥ चषाभधमहायाः तवैषनिर्मुक्ता ॥ वदुल्लोचनपनासाव. तथध्यानम
सन्ताय ॥ स्विनी ॥ रथतातपसस्वीता. गतपुंस्वर्गकर्म ॥ यस्तुकाककनयस्य नाजमान
यसन्तासुधवहि ॥ प्रीतयूष्यकृतामाला. हाननूपनरुषल ॥ मूर्धिकाकञ्जलधरा. वज्रकु
यहिताय ॥ यस्याः ॥ लीलद्विजल्लु. सदेवपनिवर्तिनी ॥ सयंदयासुसंयाया. तवपाव्यदि
वसुवत ॥ ॐ तिस्त्रात्वासर्गगच्छ. साभवपनिपालय ॥ ॥ दूवसिउवाय ॥ यदिधर्मसमाय
वाच ॥ कस्मात्कुङ्कुमिविषयु. कनगविप्रियं कर्म ॥ तन्मर्त्यवृद्धिदूवसि. धर्ममयिदिसन्त्यसि ॥
॥ ११ ॥ भित्तिकायमात्मनः ॥ लकवर्षयुमाली. तयथ्यामियाकृता ॥ उर्वपश्चसिमाभर्व. देय

१५३